

Leeuwarden, 7 juni 2011
Verzonden, 15 JUN 2011

Ons kenmerk : 00956460
Afdeling : 5
Behandeld door :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : 6

Onderwerp : Zienswijze herindelingsadvies De Friese Meren

Geachte heer

De gemeenteraden van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat hebben op 27 april 2011 een gelijkkluidend herindelingsadvies vastgesteld. Het advies strekt ertoe de drie gemeenten met ingang van 1 januari 2013 samen te voegen tot één nieuwe gemeente, met dien verstande dat binnen het kader van de herindelingsprocedure gelijktijdig een deel van het grondgebied van de huidige gemeente Skarsterlân door middel van een grenscorrectie aan de gemeente Heerenveen wordt toebedeeld. Conform artikel 5, lid 4 van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) zenden wij u hierbij het herindelingsadvies *De Friese Meren* toe, vergezeld van de daarbij behorende bijlagen. Deze brief bevat onze zienswijze op het herindelingsadvies.

Leeswijzer

Alvorens wij onze zienswijze op de voorgenomen vrijwillige gemeentelijke herindeling uiteen zetten gaan wij in op de politiek-bestuurlijke context waarbinnen voorliggend herindelingsvoorstel tot stand is gekomen. Vervolgens beoordelen wij de voorgenomen herindeling op basis van de toetsingscriteria uit het vigerende 'Beleidskader gemeentelijke herindeling'. Daarbij zullen wij ook nader ingaan op de wijze waarop binnen en door de betrokken gemeenten het arhi-proces is doorlopen. Daarna besteden wij specifiek aandacht aan de rol en positie van de Friese taal in relatie tot voorliggend fusievoorstel. Wij besluiten deze zienswijze met ons eindoordeel over de voorgenomen herindeling op basis van het voorliggende herindelingsadvies.

Politiek-bestuurlijke context

In het Rijksregeerakkoord "Vrijheid en verantwoordelijkheid" van 30 september 2010 is ten aanzien van gemeentelijke herindeling als uitgangspunt geformuleerd dat deze alleen van

onderaf tot stand kan komen. De provincie heeft een actieve rol te spelen bij de oplossing van bestuurlijke en financiële knelpunten. Dit uitgangspunt erkent dat in eerste instantie gemeenten zelf verantwoordelijkheid dragen voor de borging van hun eigen bestuurskwaliteit. Daar waar door gemeenten een voorgestelde gemeentelijke herindeling als oplossingsrichting wordt nagestreefd achten wij het onze rol en bevoegdheid om dit voornemen te bezien binnen de context van het geheel aan lokaal-bestuurlijke ontwikkelingen in Fryslân. Dit is als zodanig ook in ons coalitieakkoord bekrachtigd.

Motie Heijnen

In 2010 is de provincie gestart met een debat over de provinciale regierol bij versterking van bestuurskracht van gemeenten, specifiek ten aanzien van gemeentelijke herindeling. Bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel inzake de voorgenomen herindeling van de gemeente *Súdwest Fryslân*, heeft de Tweede Kamer op 15 april 2010 bij motie van het lid Heijnen c.s. (Kamerstuk 32242, nr. 12, vergaderjaar 2009-2010) de regering verzocht om de provincie te vragen in overleg met de gemeenten in Fryslân een, zo mogelijk gezamenlijke, visie op de lokaal-bestuurlijke inrichting van de provincie op te stellen. De concrete invulling van de provinciale regierol bij de borging van de lokale bestuurskwaliteit zal daarmee derhalve ingebed dienen te worden binnen een te formuleren visie op de lokaal-bestuurlijke organisatie.

Provinciale regierol

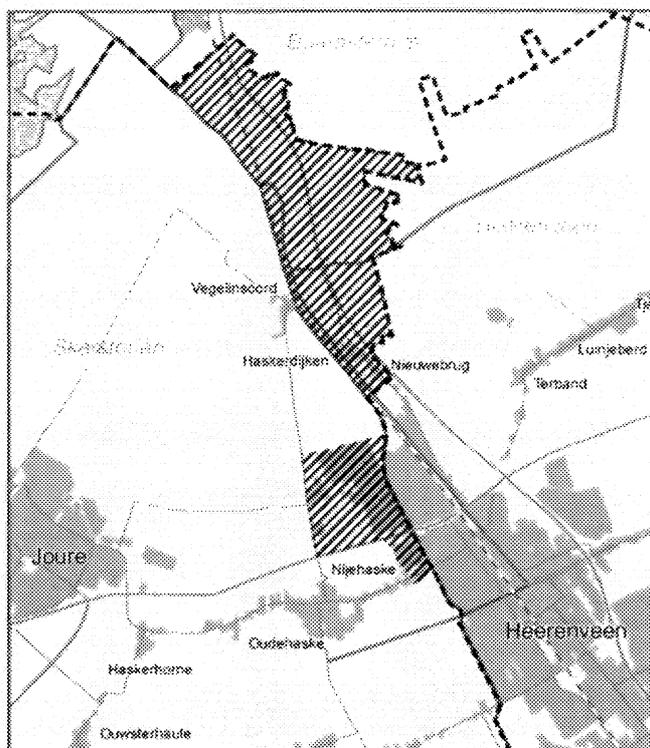
In september 2010 hebben Provinciale Staten de notitie over de versterking van de regierol van de provincie inzake de versterking van de kwaliteit van het lokaal bestuur vastgesteld. Hierin is, in aanvulling op de toepasselijke criteria uit het Rijksbeleidskader gemeentelijke herindeling een set aanvullende criteria ontwikkeld, ter toetsing van zowel bestaande bestuurskrachtsituaties als van initiatieven ter versterking daarvan, gemeentelijke herindelingsvoorstellen daarbij inbegrepen. Deze set criteria is toegesneden op de specifieke bestuurlijk-maatschappelijke situatie van Fryslân, en bestaat uit: (a) nodaliteit, (b) functionele relaties, (c) urgentie en omvang van de problematiek, (d) match tussen bestuurlijke constellatie en bovenlokale opgavenprofielen en (e) positieve keuze voor elkaar. Specifiek bij de toetsing van het grensbeloop bij herindelingsvoornemens zullen eveneens de volgende uitgangspunten door de provincie worden gehanteerd: grenzenloosheid en natuurlijke barrières als buitengrens.

Commissie van Wijzen

Conform de inhoudelijke en procesmatige uitgangspunten van deze notitie is de provincie gestart met een visievormingstraject ten aanzien van de toekomstige lokaal-bestuurlijk inrichting van Fryslân. Hiertoe is een procesarchitect aangesteld en is een externe Commissie van Wijzen ingesteld, die in maart 2011 advies heeft uitgebracht ten aanzien van de verdere provinciale standpuntbepaling. Wij hebben de commissie verzocht een integraal advies uit te brengen over de mogelijkheden, wenselijkheid en haalbaarheid van duurzame versterking van de kwaliteit van het lokaal bestuur, aan de hand van een verkenning van (boven)lokale opgaven op grond van Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid, en de mede daarop te identificeren bestuurlijk en maatschappelijk samenhangende gebiedsclusters. De commissie is daarbij voorts gevraagd te komen tot een gemotiveerde analyse over geëigende gebiedsgerichte oplossingsrichtingen (fusie, intergemeentelijke samenwerkingsmodaliteiten danwel handhaving van de status quo) ter realisatie van een dergelijke toekomstbestendige lokaal-bestuurlijke inrichting, in tijd gefaseerd op basis van draagvlak, urgentie en samenhang met voorgestelde oplossingen van bestuurlijke constellaties elders in de provincie.

Het advies van de commissie, getiteld "Meer burger, minder bestuur", maakt deel uit van het provinciale visievormingstraject ten aanzien van de toekomstige lokaal-bestuurlijke inrichting van Fryslân. Deze visie is bij voornoemde Kamermotie vereist gesteld bij de beoordeling van actuele en toekomstige herindelingsvoorstellen op initiatief van gemeenten (conform het 'van onderop'-uitgangspunt). Dat betekent dat die visie ook van toepassing is op de voorgenomen gemeentelijke herindeling van De Friese Meren.

De raden van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân en Lemsterland hebben op 6 oktober 2010 een eensluidend herindelingsontwerp vastgesteld. Vanuit onze eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheid zijn wij in het najaar van 2010 reeds in periodiek overleg getreden met de Stuurgroep Fusie De Friese Meren. Hierbij hebben wij aangegeven het van belang te achten dat in het herindelingsadvies adequaat aandacht wordt besteed aan de wijze waarop de voorgenomen fusie past binnen de bredere provinciale context, op basis van de adviesrapportage van de Commissie van Wijzen en onze standpuntbepaling op basis hiervan. Naar ons oordeel wordt hierdoor ten aanzien van deze voorgenomen fusie adequaat invulling gegeven aan de motie-Heijnen. Ten aanzien van De Friese Meren stelt de Commissie van Wijzen vast dat de herindeling is ontstaan van onderop en dat er sprake is van evidente politiek-culturele verschillen tussen deze drie gemeenten enerzijds en Heerenveen anderzijds. De Commissie bepleit in haar adviesrapportage een grenscorrectie tussen Skarsterlân en Heerenveen, die wij in onze standpuntbepaling hebben overgenomen. Dit leidt tot een gewijzigd grensbeloop en een toedeling van het grondgebied van het huidige Skarsterlân aan Heerenveen. Op onderstaande kaart is de grenscorrectie aangegeven:

De door de Commissie voorgestelde grenscorrectie tussen Skarsterlân en Heerenveen van het noordoostelijk gelegen gebiedsdeel van Skarsterlân beschouwen wij in dit verband als een logische stap voor een eenduidiger grensbeloop tussen een nieuw te vormen gemeente De Friese Meren en Heerenveen. Hierdoor wordt enerzijds in termen van bereikbaarheid en natuurlijke oriëntatie een herkenbare gebiedsaansluiting gerealiseerd, anderzijds worden

daarmee de thans gezamenlijk geëxploiteerde bedrijventerreinen langs de A7 (Haskerveen/De Wierde/A7 Noord en Businesspark Fryslân-West) onder één beheers- en handhavingsregime gebracht.

Op grond van deze overwegingen is het vastgestelde herindelingsadvies gewijzigd ten opzichte van het herindelingsontwerp. De drie betrokken gemeenteraden hebben op 27 april 2011 ingestemd met het herindelingsadvies, waarin deze wijziging van de buitengrenzen is opgenomen.

Zoals wij aan de betrokken gemeenten hebben aangegeven past het ons om in deze zienswijze een definitieve afweging te maken ten aanzien van voorliggend fusievoorstel, met inbegrip van het voorgestelde gewijzigde grensbeloop tussen de huidige gemeenten Skarsterlân en Heerenveen.

Toetsingscriteria Beleidskader gemeentelijke herindeling

In het beleidskader wordt een zestal criteria genoemd waaraan een herindelingsvoorstel dient te worden getoetst. Hieronder wordt per criterium aangegeven hoe wij de voorgenomen herindeling beoordelen. Hierbij zullen wij, waar dat aan de orde is, ook de eigen geformuleerde provinciale uitgangspunten bij herindelingsvoorstellen betrekken.

1. Draagvlak

Conform het Beleidskader wordt hieronder onderscheid gemaakt tussen een drietal vormen van draagvlak, te weten lokaal maatschappelijk draagvlak, regionaal bestuurlijk draagvlak en lokaal bestuurlijk draagvlak.

Maatschappelijk draagvlak

Ten aanzien van het organiseren van maatschappelijk draagvlak voor de voorgenomen fusie hebben de drie gemeenten zich ingespannen om inwoners en overige belanghebbenden actief bij het herindelingsproces te betrekken. In alle gemeenten zijn bevolking, verenigingen van plaatselijk belang, maatschappelijke instellingen en bedrijfsleven door middel van meerdere bijeenkomsten in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van het voornemen tot herindeling en daarover hun opvatting kenbaar te maken. In dit verband dient vermeld te worden dat de wenselijkheid van herindeling als oplossing voor de gevoelde bestuurlijke knelpunten bij deze bijeenkomsten onomstreden is gebleken. Hieruit kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een groot draagvlak voor de voorgenomen herindeling onder de bevolking. Wel moet worden vastgesteld dat, met de ten opzichte van het herindelingsontwerp in het herindelingsadvies doorgevoerde wijziging van het beloop van de buitengrenzen, het draagvlak onder de inwoners van de dorpen Haskerdijken en Nieuwebrug is teruggelopen.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van het aantal ingediende zienswijzen op het herindelingsontwerp:

	aantal
Gaasterlân-Sleat	2
Lemsterland	0
Skarsterlân	3
Gezamenlijke gemeenten	4
Totaal	9

Van dit totaal aantal zienswijzen is een zevental zienswijzen ingediend door burgers en belangenverenigingen, en een tweetal door buurgemeenten. Van deze 9 zienswijzen zijn er 7 te kwalificeren als positief, en 2 als negatief.

het gemeentebestuur primair verantwoordelijk is voor het organiseren van maatschappelijk draagvlak. Op grond van bovenstaande beoordelen wij het draagvlak voor de voorgenomen herindeling als ruim voldoende.

2. Bestuurskracht

Mede als gevolg van het proces van verdergaande decentralisatie van overheidstaken kiest de rijksoverheid bewust voor het beleggen van beleidsuitvoering zo dicht mogelijk bij de burger. Dit sluit ook aan bij het uitgangspunt van de gemeente als 'eerste overheid'. Dit vraagt om bestuurskrachtige gemeenten die hierop op toekomstbestendige wijze zijn toegerust. Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân zijn van oordeel dat de voorgenomen herindeling een adequate respons biedt op het toenemende aantal taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden dat bij de lokale overheid wordt belegd. Dit oordeel is mede gevoed door de uitgevoerde externe onderzoeken, die als bijlagen bij het herindelingsadvies zijn gevoegd.

De voorgenomen herindeling biedt naar ons oordeel de randvoorwaarden om de door de gemeenten zelf gesignaleerde organisatorische kwetsbaarheden het hoofd te bieden. De beoogde omvang van de nieuwe gemeente (50.500 inwoners op een areaal van zo'n 55.000 ha - inclusief buitenwater) stelt haar in staat om voldoende gespecialiseerd personeel aan zich te binden ter bevordering van de continuïteit in de beleidsvoorbereiding en uitvoering. Dit stelt de gemeente in staat het leeuwendeel van haar taken in eigen beheer uit te voeren. Tegelijk maakt deze schaa sprong het mogelijk de gewenste bestuurlijke kwaliteit te borgen, daar waar in de huidige lokaal-bestuurlijke constellatie niet alle betrokken gemeenten beschikken over fulltime wethouders. Hiermee achten wij de nieuwe gemeente in staat een hoogwaardige dienstverlening aan burgers en bedrijven te kunnen realiseren en een goede invulling te geven aan de maatschappelijke opgaven en ambities, ook in de regionale context. Met betrekking tot de lokaal-bestuurlijke indeling van Fryslân ontstaat met de vorming van deze gemeente een toekomstbestendig eindperspectief in de Zuidwesthoek van de provincie.

3. Duurzaamheid

Met de voorgestelde fusiegemeente ontstaat een robuuste gemeente die in staat geacht kan worden zowel het huidige als het toekomstige gemeentelijke takenpakket goed te kunnen adresseren. De schaalomvang stelt de nieuwe gemeente in staat om zowel bestuurlijk als ambtelijk een duidelijke professionaliseringsslag te maken, waardoor een optimale dienstverlening in de toekomst gewaarborgd kan worden.

Wij verwachten derhalve dat de nieuwe gemeente qua schaal en het bijbehorende ontwikkelperspectief goed toegerust zal zijn voor een langere periode. Daarmee is het niet te verwachten dat de gemeente binnen afzienbare termijn bij nieuwe herindelingen betrokken zal zijn vanuit de noodzaak dat de nu voorgestelde schaa sprong niet toereikend zal blijken om haar taken naar behoren te kunnen uitvoeren.

De gemeente Boarnsterhim (grenzend aan Skarsterlân) is gestart aan een separaat traject waarmee die gemeente door middel van een herindelingsprocedure per 2014 zal worden opgesplitst. Uit de onderliggende documentatie blijkt dat de nieuw te vormen gemeente *De Friese Meren* als potentiële ontvangende partner geldt voor het gebied rond het dorp Terherne. Voorzien is daarbij dat deze kern in 2014 via een grenscorrectie bij de dan gevormde gemeente De Friese Meren zal worden gevoegd. Dit maakt dat Skarsterlân c.q. De Friese Meren i.o. weliswaar betrokken zal zijn bij een separate herindeling, maar deze betrokkenheid is dermate gering, dat dit het huidige fusietraject van de Friese Meren niet

behoeft te belemmeren. Deze betrokkenheid is dan ook in geen geval ingegeven door een onvoldoende intrinsieke toekomstbestendigheid van de nagestreefde constellatie.

Financieel perspectief

Vanaf de dag dat door de betrokken gemeenten blijkens een vastgesteld herindelingsontwerp is besloten tot een gemeentelijke herindeling, houden wij van rechtswege financieel toezicht op de betreffende gemeenten. De door ons aangewezen besluiten van de raden en de colleges van B&W behoeven onze goedkeuring. Zo wordt voorkomen dat gemeenten uitgaven doen (of nalaten) die nog voordelen opleveren voor de betreffende gemeente, maar nadelig (kunnen) zijn voor de nieuw op te richten gemeente.

Ten aanzien van het financiële perspectief van de betrokken gemeenten en de te Verwachten ontwikkelingen voor wat betreft de nieuwe gemeente, hebben de gemeenten onderzoek laten verrichten. Dit is in het herindelingsadvies opgenomen. In ogenschouw nemend dat in geen enkele situatie op voorhand een garantie kan worden gegeven over de toekomstige financiële armslag, komen wij gezien de bevindingen tot de conclusie dat de huidige financiële positie van de gemeenten, samen met het thans gevoerde financiële beleid, voldoende aanleiding geeft om te veronderstellen dat de nieuw te vormen gemeente een financieel gezonde uitgangspositie kent.

4. Interne samenhang van de nieuwe gemeente

Het gebied van de nieuw te vormen gemeente is gelegen in de zuidwesthoek van Fryslân, en ligt tussen de grotere plaatsen Sneek, Heerenveen en Emmeloord. De gemeenten zijn qua karakter vergelijkbaar met elkaar en kennen een sterke onderlinge samenhang in landschappelijk en maatschappelijk opzicht. Het gebied kent een duidelijke focus op de (water)toeristisch-recreatieve en agrarische functie. De nieuwe gemeente kan in staat worden geacht om meer samenhang en harmonisatie aan te brengen in deze regionale opgaven. Daarmee komt deze constellatie ook tegemoet aan een belangrijk aspect van het Friese toetsingskader, namelijk de match tussen de bestuurlijke eenheid en de primaire opgavenprofielen. Wij onderschrijven daarmee de conclusie van de betrokken gemeenten dat een belangrijk resultaat van de samenvoeging is dat dit gelegenheid schept voor een meer afgewogen ontwikkeling van woon- en bedrijvenlocaties, alsmede van recreatieve en toeristische voorzieningen in het gebied. Dit leidt tot een optimalisering van de samenhang in keuzes. De drie gemeenten hebben eveneens een nauwe verwantschap doordat zij gezamenlijk deel hebben uitgemaakt van het inmiddels opgeheven regionale samenwerkingsverband Zuidwest-Friesland.

Het gebied vormt de 'poort van Fryslân' vanuit de Randstad, zowel over de weg als het water. De rijksweg A6 verbindt de regionale kernen Lemmer en Joure, waar deze belangrijke transportader samenkomt met de A7. Joure heeft als grootste kern de functie van regionaal centrum van de nieuwe gemeente met een breed pallet aan voorzieningen. Dit komt tegemoet aan het nodaliteitsbeginsel, zoals wij dat in ons provinciale afwegingskader hebben beschreven.

Met de keuze van Gaasterlân-Sleat om deze fusie na te streven heeft de gemeente haar eerdere standpunt om niet deel uit te maken van de nieuw gevormde gemeente Súdwest Fryslân herbevestigd. Deelname van deze gemeente aan de inmiddels geëffectueerde herindeling van Súdwest Fryslân was in onze optiek zeer wel denkbaar geweest, maar wij hebben destijds moeten concluderen dat daarvoor geen draagvlak bestond. De nu voorgenomen fusie betoont zich daarmee voor Gaasterlân-Sleat als een adequate bestuurlijke oplossing voor de ervaren kwetsbaarheden.

Zoals wij hierboven hebben aangegeven is te verwachten dat het dorp Terherne bij de toekomstige opsplitsing van de gemeente Boarnsterhim in 2014 via een grenscorrectie aan de nieuw te vormen gemeente De Friese Meren zal worden toebedeeld. Dit komt tegemoet aan de nadrukkelijke wens van de inwoners van het desbetreffende dorp. Toedeling van dit dorp aan de nieuwe gemeente is qua aard, ligging en natuurlijke oriëntatie een logische stap.

Al met al stellen wij vast de conclusie van de drie gemeenten te kunnen delen dat de samenvoeging van de gemeenten de mogelijkheden van het nieuwe gemeentebestuur versterkt om de wenselijke ontwikkelingen vanuit een integrale visie op het gehele samenhangende gebied aan te sturen.

Kernenbeleid

Van de constituerende gemeenten telt Gaasterlân-Sleat thans 14, Lemsterland 8 en Skarsterlân 30 kernen. Door de grenscorrectie met Heerenveen gaan de dorpen Haskerdijken en Nieuwebrug over naar die gemeente. Door effectuering van de voorgenomen herindeling ontstaat daarmee een nieuwe gemeente met in totaal 50 kernen. Dit vraagt om een doordacht kernenbeleid, waarbinnen de voorwaarden kunnen worden geschapen om een voor de burgers en leefgemeenschappen binnen de kernen herkenbaar lokaal bestuur te blijven. Fryslân kenmerkt zich overigens bij uitstek door zijn veelkernigheid: de gemeente als bestuurlijke entiteit is daarbij niet de natuurlijke schaal waarmee inwoners zich vereenzelvigen, maar die oriëntatie ligt primair op de onderscheiden kernen zelf. De gemeenten hebben elk afzonderlijk dan ook veel ervaring opgedaan met een goed functionerend en gewaardeerd kernenbeleid, gericht op behoud van de leefbaarheid en verbondenheid. Wij hebben er bij de gemeenten op aangedrongen de verworvenheden van het bestaande kernenbeleid ten volle te benutten voor de vormgeving van een kernenbeleid van de nieuw te vormen gemeente. Wij gaan er dan ook vanuit dat een dergelijk beleid van de nieuw te vormen gemeente tijdig wordt voorbereid ten behoeve van uiteindelijke besluitvorming door het nieuw te kiezen gemeentebestuur.

5. Regionale samenhang en evenwicht

In een voorstel tot herindeling moet worden aangegeven wat de voorziene effecten van de voorgenomen fusie zijn voor de samenhang en het evenwicht in de regio. Tevens dient met een nagestreefde fusie worden voorkomen dat er zogeheten 'restproblematiek' ontstaat, zodat omliggende gemeenten niet ongunstig worden beïnvloed in hun bestuurlijke toekomstperspectief.

Het Beleidskader stelt dat de beoordeling van de mate van regionale samenhang en evenwicht in het bijzonder de verantwoordelijkheid van de provincie is, aangezien zij een bovenlokale verantwoordelijkheid draagt die uitstijgt boven de belangen van afzonderlijke gemeenten. Vanuit deze verantwoordelijkheid hebben wij de betrokken gemeenten er reeds in een vroegtijdig stadium op gewezen dat in het herindelingsvoorstel op passende wijze aandacht dient te worden geschonken aan de positie van specifiek de gemeente Heerenveen. Dit acht(t)en wij noodzakelijk vanwege de bestaande samenwerkingsrelatie die de gemeente Skarsterlân met Heerenveen heeft. Deze samenwerking spitst zich met name toe op de ontwikkelde visie op het ontwikkelingsgebied langs de rijksweg A7. Deze samenwerking is vastgelegd in een bestuurlijke overeenkomst tussen beide gemeenten, welke als separate bijlage bij het herindelingsadvies is gevoegd. In deze overeenkomst is door beide gemeenten de uiteenlopende karakters van beide gemeenten erkend, en mede op basis hiervan ook de complementaire rollen die beide gemeenten jegens elkaar vervullen.

Conform de richtlijnen die daarvoor gelden hebben de gemeenten het vastgestelde herindelingsontwerp toegezonden aan alle buurgemeenten van de beoogde nieuwe gemeente *De Friese Meren*. Eveneens zijn deze gemeenten uitgenodigd voor nader overleg. De gemeente Heerenveen heeft een als negatief te bestempelen zienswijze op de vorming van de gemeente *De Friese Meren* ingediend. Het Beleidskader schrijft voor dat in een dergelijk geval in het herindelingsadvies dient te worden aangegeven waarom het herindelingsproces toch is voortgezet. Het is daarbij vervolgens aan de provincie om af te wegen welk belang het zwaarste weegt: de voortzetting van het herindelingsproces of de aangedragen bezwaren.

In haar zienswijze geeft de gemeente aan dat zij een fusie van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland het beste antwoord vindt op de vragen van de regio aan het lokaal bestuur. Eveneens wordt aangegeven dat de gemeente het voor de instandhouding van de huidige positie van Heerenveen als regionaal stedelijk centrum minimaal noodzakelijk wordt geacht het oostelijk deel van Skarsterlân bij Heerenveen te voegen. De fusiegemeenten gaan in het herindelingsadvies in op de zienswijze van Heerenveen. De gemeenten stellen vast dat Heerenveen met de zienswijze in feite een drietal alternatieve herindelingsvarianten schetst, zonder dat uitvoerig inhoudelijk wordt ingegaan op de motivering van de drie beoogde fusiepartners voor de door hun nagestreefde fusie. Dit neemt evenwel niet weg dat de fusiepartners zich coöperatief hebben opgesteld met betrekking tot het verlangen van een grenswijziging ten gunste van Heerenveen. Deze grenscorrectie komt tegemoet aan een eenduidig grensbeloop langs natuurlijke grenzen en hierdoor worden de bedrijventerreinen aan de A7 onder één beheers- en handavingsregime geplaatst. Dit zijn voor ons belangrijke uitgangspunten die recht doen aan bestaande functionele relaties en het principe van nodaliteit. Wij kunnen niet anders dan constateren dat voor de door Heerenveen voorgestelde herindelingsconstellatie noch maatschappelijk, noch bestuurlijk draagvlak bestaat. Tevens zijn wij van opvatting dat het door Heerenveen voorgestelde herindelingsalternatief van fusie van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland voor de gemeente Gaasterlân-Sleat leidt tot een situatie van onacceptabele restproblematiek.

Over de zienswijze van Heerenveen, en de positie die wij daarin bekleden, hebben wij bestuurlijk overleg met een delegatie uit het college van Burgemeester en Wethouders overleg gevoerd. Uit dit overleg is naar voren gekomen dat deze gemeente met de in het herindelingsadvies voorgestelde grenscorrectie instemt, en dat daartoe op zo kort mogelijke termijn een raadsbesluit zal worden voorbereid. Wij stellen vast dat met de grenscorrectie ten gunste van de gemeente Heerenveen op een adequate wijze wordt tegemoetgekomen aan de bestending van de regionale positie van die gemeente. Een positie die door Heerenveen verder zal worden bestendigd in het licht van de voorgenomen opsplitsing door middel van een herindelingsprocedure van de gemeente Boarnsterhim. Voorzien is daarbij dat het zuidelijke deel van die gemeente in 2014 met Heerenveen zal worden samengevoegd. Dit concrete perspectief sluit ook aan bij de opvatting van de raad van Heerenveen dat ten behoeve van het ontwikkelperspectief van de gemeente gewijzigde grenzen aan de westzijde van de gemeente gepaard zouden dienen te gaan met grensaanpassingen met andere buurgemeenten van Heerenveen. De opsplitsing van Boarnsterhim gaat gepaard met een financieel saneringstraject in het kader van de huidige artikel-12-status van die gemeente. Hierbij streven Rijk, provincie en gemeente gezamenlijk een 'schone oplevering' na aan de beoogde ontvangende partners. Dit saneringsproces kent een eigen doorlooptijd, die niet eerder dan per 2014 kan zijn afgerond. Gelet hierop, gelet op het feit dat de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân in een dusdanig vergevorderd stadium van de nagestreefde fusie zijn en gelet op

het feit dat door de door hen beoogde herindeling geen restproblematiek voor Heerenveen ontstaat kennen wij aan het belang van het voortzetten van het fusieproces van *De Friese Meren* een zwaarwegender belang toe dan aan de bezwaren hiertegen zoals door Heerenveen naar voren zijn gebracht.

De adviesrapportage van de door ons ingestelde Commissie van Wijzen heeft in het bijzonder ook betrekking op het toetsingscriterium 'regionale samenhang en evenwicht'. Immers, uit het herindelingsadvies moet blijken hoe de voorgenomen fusie past binnen de bredere provinciale context die geschetst wordt in het advies van de Commissie, en de door ons ingenomen standpuntbepaling op basis hiervan. Het is hierbij voor ons van belang dat de voorgenomen herindelingsconstellatie tegemoetkomt aan een voldoende mate van logische interne samenhang. Met betrekking tot de borging van de regionale samenhang draagt de voorgenomen grenscorrectie rondom Haskerdijken en Nieuwebrug in het licht van de toekomstige opsplitsing van de gemeente Boarnsterhim bij aan een eenduidig grensbeloop in dit deel van de provincie. De gezamenlijke verenigingen van plaatselijk belang Haskerdijken-Nieuwebrug hebben te kennen gegeven zich niet te herkennen in de voorgestelde grenscorrectie. Wij kunnen ons deze gevoelens in het betreffende gebied goed voorstellen, maar wij stellen vast dat de grenscorrectie wenselijk is en overeenstemt met de maatschappelijke realiteit.

Qua oriëntatiepatronen op de buurgemeenten geven de fusiegemeenten dat het gebied van de nieuwe gemeente voor de meer regionale voorzieningen, zoals voortgezet onderwijs, gezondheidszorg en werkgelegenheid, is geënt op zowel Sneek, Heerenveen als Emmeloord. Dit maakt dat er geen sprake is van een eenzijdig dominante oriëntatie op Heerenveen, wat de voorgestelde fusie tot een onevenwichtige constellatie zou maken.

In het herindelingsadvies constateren de gemeenten voorts dat de schaalvergroting in belangrijke mate bijdraagt aan het vergroten van de wenselijk geachte grotere ambtelijke en bestuurlijke slagkracht. De gemeenten verwachten dat er hiermee goede regionale verhoudingen zullen ontstaan. Wij achten deze verwachting gerechtvaardigd, nu ook de bestuurskracht van de regio kan toenemen, doordat door de vorming van deze robuuste gemeente het aantal gemeenten - en daarmee het aantal samenwerkingspartners - afneemt. Wij onderschrijven de verwachting dat de vorming van de nieuwe gemeente - met inbegrip van het voorgestelde gewijzigde grensbeloop tussen de huidige gemeenten Skarsterlân en Heerenveen - zal leiden tot evenwichtige regionale bestuurlijke verhoudingen. De nieuwe vormende gemeente kent een schaal en positie in de regio die haar in staat stelt een adequate bijdrage te leveren aan het oppakken van regionale opgavenprofiel, zoals beschreven in het herindelingsadvies en hierboven bij de toetsing van het criterium 'interne samenhang'.

Restproblematiek

Gelet op de voorgenomen opsplitsing van de gemeente Boarnsterhim - en de betrokkenheid van de gemeente Heerenveen daarbij als potentieel ontvangende gemeente van een deel van het grondgebied van Boarnsterhim - zal Heerenveen komen te beschikken over de door de gemeente noodzakelijk geachte gebiedsuitbreiding. Wij stellen vast dat de vorming van de nieuwe gemeente *De Friese Meren* daarmee geen onoverkomelijk nadeel is voor de gemeente Heerenveen, ook al in het licht van het feit dat de nieuwe te vormen gemeente de bestaande afspraken over eventueel toekomstige woningbouwbehoeften van Heerenveen over de westgrens van de gemeente volledig gestand doet bij gebleken behoefte. Daarop hebben wij de fusiegemeenten ook nadrukkelijk gevergd. Zie hiervoor ook de gemotiveerde toetsing van het criterium 'planologische ruimtebehoefte'. Wij zijn met de fusiegemeenten

van opvatting dat de voorgenomen herindeling, inclusief grenscorrectie, voor Heerenveen geen onevenredig nadeel oplevert.

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Als bijlage bij het herindelingsadvies is een overzicht opgenomen van de gemeenschappelijke regelingen waaraan één of meerdere van de drie gemeenten thans deelnemen. In het herindelingsadvies geven de gemeenten aan door de vorming van de voorgestelde constellatie een gemeente van een zodanige schaal ontstaat dat het overgrote deel van haar takenpakket in eigen beheer zal kunnen worden uitgevoerd. Wij delen de opvatting van de gemeenten dat dit uit oogpunt van democratische legitimiteit en beheersbaarheid ook nagestreefd zou moeten worden. Daar waar participatie in een dergelijk samenwerkingsverband in termen van een maatschappelijke of regionale meerwaarde en/of tot evidente efficiency-voordelen leidt sluit de nieuw te vormen gemeente deelname aan dergelijke verbanden niet op voorhand uit. In deze fase van het fusietraject spreken wij de verwachting uit dat de betrokken gemeenten dit aspect betrekken bij het nog te ontwikkelen visiedocument ten behoeve van de nieuwe gemeente.

6. Planologische ruimtebehoefte

De wens van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân om te willen fuseren is niet ingegeven door ruimtelijke of planologische motieven.

In de bestaande bestuursovereenkomst tussen Heerenveen en Skarsterlân hebben beide gemeenten eerder reeds afspraken gemaakt over de mogelijkheid tot een grenscorrectie ten gunste van Heerenveen bij gebleken woningbouwbehoefte van Heerenveen. Gelet op het feit dat de woningbouwcapaciteit van de kern Heerenveen naar verwachting de komende 15 jaren van dien aard is dat bebouwing over de westelijke gemeentegrens op het grondgebied van het huidige Skarsterlân niet aan de orde zal zijn is thans geen aanleiding om voor dit gebied een aanpassing van de bestaande grens in lopende herindelingsprocedure mee te nemen. Hieraan hebben wij richting fusiegemeenten aangegeven nadrukkelijk de voorwaarde te verbinden dat de bestaande bestuurlijke afspraak hieromtrent tussen Skarsterlân en Heerenveen ook na effectuering van de nieuw te vormen gemeente De Friese Meren gestand zal worden gedaan, zodat, indien in de toekomst daar concrete aanleiding toe bestaat, dit door middel van een grenscorrectie separaat geregeld kan worden. Daarbij dient dan naast het vereiste areaal aan woningbouwlocatie als de fysieke ontsluiting nadrukkelijk betrokken te worden. De fusiegemeenten hebben ons expliciet aangegeven deze afspraken te zullen nakomen, en hebben deze toezegging ook in het herindelingsadvies opgenomen.

Gemeentelijke besluitvormingstrajecten

De betrokken gemeenten hebben in aanloop naar de voorgenomen fusie uiteenlopende voortrajecten doorlopen. Hieronder worden deze trajecten per gemeente afzonderlijk kort geanalyseerd, waarna het door de betrokken gemeenten gezamenlijk doorlopen arhi-traject wordt beschreven.

Gemeentelijke voortrajecten

De gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat heeft in oktober 2007 de notitie "Samenwerken of samenvoegen?" vastgesteld, waarin is aangegeven dat de gemeente wil toewerken naar een gemeentelijke herindeling. Dit streven wordt onderbouwd met de constatering dat de gemeente, mede door zijn beperkte omvang en financiële kwetsbaarheid kwantitatieve en kwalitatieve beperkingen kent. Dit maakt dat de gemeente minder adequaat haar takenpakket in duurzaam perspectief zelfstandig zal kunnen blijven uitvoeren. Op basis van de slechte financiële positie stond de gemeente in de periode 2006-2007 onder preventief

toezicht om financiële redenen, en is gezocht naar schaalvergroting. De gemeente achtte verdergaande intergemeentelijke samenwerking geen toekomstbestendige oplossing voor de geconstateerde kwetsbaarheden. Op basis van deze raadsuitspraak is de gemeente gestart met een uitvoerig traject van burgerconsultatie, waaruit naar voren is gekomen dat de bevolking positief staat ten opzichte van een herindeling, waarbij evenwel geen sprake was van een eenduidige voorkeur voor een herindelingsvariant. In mei 2008 heeft de gemeenteraad de vervolgnotitie "Naar een nieuwe gemeente" behandeld, waaruit is komen vast te staan dat er geen raadsmeerderheid bestond voor aansluiting van Gaasterlân-Sleat bij het fusievoornemen wat uiteindelijk heeft geleid tot de vorming van de gemeente Súdwest Fryslân. In oktober 2008 heeft de raad op basis van de notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale" besloten een fusie met Lemsterland en Skarsterlân na te streven.

De gemeenteraad van Lemsterland heeft in september 2007 een motie aangenomen waarin het college van burgemeester en wethouder werd opgedragen een sterkte-zwakte-onderzoek te laten uitvoeren. De uitkomst van deze externe sterkte-zwakte-analyse, dat in juli 2008 werd opgeleverd, was dat Lemsterland - met het oog op de nieuwe taken die zij als gemeentelijke overheid opgelegd krijgt en de mogelijkheden die er zijn om haar positie in de regio te versterken - strategische partners nodig heeft. Geadviseerd werd een dergelijk strategisch partnerschap in ieder geval aan te gaan met Skarsterlân en ook open te staan voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat. Eveneens werd geadviseerd open te staan voor een discussie over gemeentelijke herindeling indien de ontwikkelingen daartoe aanleiding zouden geven. In oktober 2008 nam de raad een motie aan waarmee het college werd verzocht de mogelijkheden voor een dergelijk partnerschap met beide buurgemeenten te onderzoeken. Dit onderzoek wees uit dat beide beoogde partners een dergelijk partnerschap als onvoldoende duurzaam perspectief voor de toekomst beschouwden. Daarop heeft de raad in augustus 2009 besloten gedurende dat najaar met de bevolking in gesprek te gaan over de bestuurlijke toekomst van de gemeente. Uit deze gesprekken is zeer beperkte weerstand tegen herindeling gebleken. De bestuurlijke toekomst heeft vervolgens onderdeel gevormd van de raadverkiezingen van maart 2010. In mei 2010 heeft de raad het principebesluit genomen tot fusie met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.

De gemeenteraad van Skarsterlân heeft medio 2008 de gemeentelijke toekomstvisie 2030 "Skarsterlân: sturen op kwaliteit, vernieuwing en authentieke waarden" vastgesteld, waarin is opgenomen dat de gemeente weliswaar zelf geen (fusie)gesprekken met andere gemeenten zal initiëren, maar wel open te staan voor een dergelijk gesprek indien de gemeente daartoe door andere gemeenten wordt benaderd, indien daardoor zou worden bijgedragen aan het versterken van het profiel van de gemeente. Dergelijke verzoeken tot fusie dan wel strategische samenwerking waren in het najaar van 2008 reeds aan de orde. De gemeenteraad heeft naar aanleiding van deze gesprekken in december 2008 uitgesproken een positieve grondhouding ten aanzien van een eventuele herindeling met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland aan te nemen. Tevens heeft de raad daarbij aangegeven dat een uiteindelijk besluit over fusie dient te worden genomen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, risico's en toekomstbestendigheid. In april 2009 is dit onderzoek opgeleverd, waarin een voorkeur voor een herindeling met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland als beste toekomstperspectief werd aangeduid, in verhouding tot zowel een strategisch partnerschap met beide gemeenten als een zelfstandig Skarsterlân. De gemeente heeft deze uitkomsten in gesprekken met de bevolking besproken, waaruit voor de gemeente is komen vast te staan dat er draagvlak bestaat voor een fusie. De gemeenteraad heeft daarop in juli besloten een dergelijke fusie na te streven per 1 januari 2012. Nadat bleek dat deze termijn onhaalbaar was in verband met de noodzaak voor een zorgvuldige besluitvormingstraject in de gemeen-

te Lemsterland, is 1 januari 2013 als streefdatum voor de effectuering van de nagestreefde herindeling vastgesteld.

Gezamenlijk arhi-traject

Op basis van de doorlopen voortrajecten in de afzonderlijke gemeenten hebben de gemeenten de voorbereidingen getroffen tot het opstellen van een herindelingsontwerp. De gemeenteraden hebben dit eensluidende document op 6 oktober 2010 vastgesteld. Het herindelingsontwerp is na vaststelling gedurende de wettelijk vereiste termijn van acht weken ter inzage gelegd. Gedurende die termijn zijn burgers, instanties en (buur)gemeenten in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken.

Hierboven is in de paragraaf 'Politiek-bestuurlijke context' reeds beschreven welke argumenten hebben geleid tot het aanpassen van het herindelingsontwerp tot het uiteindelijk vastgestelde herindelingsadvies. Dit gelijkkluidende herindelingsadvies is door de gemeenteraden op 27 april 2011 vastgesteld, welke wij op 29 april jongstleden hebben ontvangen.

Wij constateren dat de drie gemeenten na zorgvuldige interne politieke afweging over de bestuurlijke toekomst van de eigen gemeente en aansluitend een uitvoerig informatie- en consultatieronde met burgers en instellingen een gedegen voorbereidingstraject hebben doorlopen, dat voldoet aan de eisen die de Wet arhi en het Beleidskader gemeentelijke herindeling daaraan stellen.

Positie van de Friese taal

Een specifiek punt van aandacht in de Friese context wordt gevormd door de verplichtingen die voortvloeien uit het ondertekenen en bekrachtigen door Nederland van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden. Daarin is onder andere bepaald dat nieuwe bestuurlijke indelingen het bestaande niveau van taalrechten voor inwoners van een deelnemende gemeente niet mag verminderen (artikel 7, lid 1b). Daarnaast wordt in dit artikel ook genoemd dat het gebruik van de streektaal in het openbare en particuliere leven aangemoedigd moet worden.

Uit de Friese Taalatlas 2011 blijkt dat in de gemeente Skarsterlân het taalbeleid verder ontwikkeld is dan in de beide andere gemeenten. Echter, gelet op het hoge percentage Friestaligen in de samenstellende gemeenten én de aandacht voor de taal in de drie gemeenten mag verwacht worden dat er een actief taalbeleid zal worden ontwikkeld om de Friese taal en cultuur te versterken.

In het herindelingsadvies hebben de gemeenten aangegeven ten aanzien hiervan een actief beleid te willen gaan voeren. Vanuit de provincie zullen wij hierbij een faciliterende rol vervullen. Te denken valt aan beleidsmatige ondersteuning door ambtelijke inzet en advies bij het opzetten van projecten om de positie van de Friese taal te verbeteren, ondersteuning bij het uitvoeren van een nulrapportage om het taalbeleid in de diverse gemeenten nauwkeurig vast te stellen of het regisseren van overleg aangaande het taalbeleid.

Wij gaan er daarbij van uit dat de positie van de Friese taal in de nog voor de nieuwe te vormen gemeente te ontwikkelen visie een herkenbare plaats krijgt. Het is uiteraard aan het bestuur van de nieuwe gemeente om een dergelijk taalbeleid vast te stellen, maar wij achten het positief dat reeds in dit stadium wordt nagedacht op welke wijze in de nieuwe constellatie de Friese taal kan worden bevorderd.

Tot besluit

Hierboven hebben wij het herindelingsadvies *De Friese Meren* beoordeeld aan de hand van de daarvoor geldende toetsingscriteria - in hun onderlinge samenhang - en hebben wij een oordeel gevormd over de kwaliteit van de doorlopen arhi-procedure. Op basis van deze afweging verzoeken wij u om op basis van dit herindelingsadvies, en onze zienswijze hierop, een voorstel van wet in voorbereiding te nemen, dat erop is gericht de voorgenomen herindeling per 1 januari 2013 te effectueren.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.A. Jorritsma, voorzitter

dit
voor deze jdr

secretaris
*co-secretaris

Als bijlage bij deze brief zijn gevoegd:

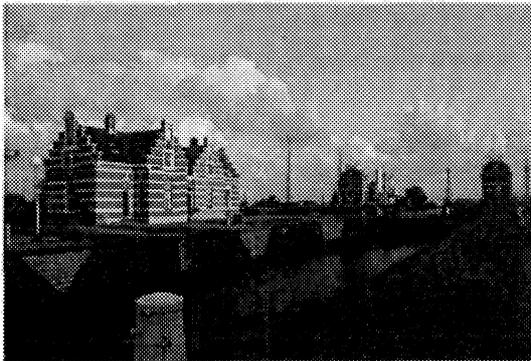
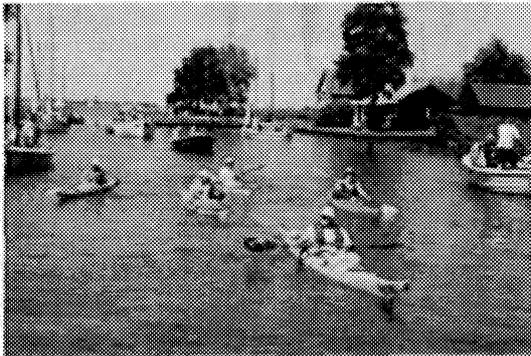
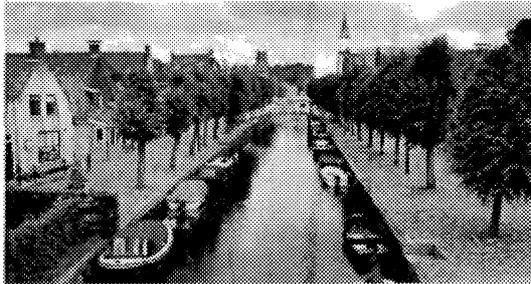
1. Herindelingsadvies De Friese Meren (inclusief gebundelde bijlagen)
2. Getekende raadsbesluiten d.d. 27 april 2011
3. Verslagen van de raadsvergaderingen d.d. 27 april 2011
4. Provinciale regierlnotitie
5. Adviesrapportage Commissie van Wijzen
6. Raadsbesluit Heerenveen tot instemming met grenscorrectie (*nazending*)

I.a.a.:

- de raden van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân (door tussenkomst van de colleges van Burgemeester en wethouders)
- Provinciale Staten van Fryslân

Herindelingsadvies

Herindeling gemeente De Friese Meren

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

De maatschappij is steeds complexer en ontwikkelt zich in een steeds sneller tempo. Dit dwingt gemeenten om continu na te denken over het doelmatig uitvoeren van hun taken. Want wat op het ene moment nog adequaat is, is op het andere moment al weer achterhaald. Ook in Fryslân staan bestuurlijke ontwikkelingen de laatste tijd sterk in de schijnwerper. Versterking van de bestuurskracht is daarbij het motto.

De gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân zijn alle drie tot de conclusie gekomen dat ze op termijn hun taken niet adequaat kunnen uitvoeren.

De drie gemeenten achten het van belang zich thans voor te bereiden op de toekomstige ontwikkelingen. Zij voelen veel verwantschap met elkaar. Wat betreft karakter, visie op de toekomst en geografische ligging hebben de gemeenten veel gemeen. De gemeenteraden hebben na een zorgvuldige procedure dan ook besloten om per 1 januari 2013 samen een nieuwe gemeente te gaan vormen.

Dit herindelingsadvies heeft dus als doelstelling om te komen tot opheffing van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân en tot het instellen van een nieuwe gemeente.

1.2 Het traject tot op heden

Op grond van artikel 123, eerste lid van de Grondwet kunnen gemeenten bij wet worden opgeheven en nieuwe gemeenten kunnen worden ingesteld. De Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi) geeft aan volgens welke regels gemeenten het initiatief kunnen nemen om tot herindeling te komen en welke processtappen en formele stappen daarbij moeten worden gezet.

Als eerste formele stap in het proces is een gelijkkluidend besluit nodig van de drie gemeenteraden tot vaststelling van een ontwerp-herindelingsadvies. Op 6 oktober 2010 hebben de raden van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân het principebesluit tot fusie genomen.

Op grond van artikel 5, lid 2 van de Wet algemene regels herindeling is het ontwerp-herindelingsadvies door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân met ingang van 8 oktober 2010 voor een periode van acht weken in alle drie gemeenten ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kon een ieder zijn zienswijze over het ontwerp kenbaar maken aan het college van burgemeester en wethouders.

Bovendien is het ontwerp-herindelingsadvies toegezonden aan alle buurgemeenten van de beoogde nieuwe gemeente De Friese Meren. Hierbij is aangegeven dat gedurende de termijn van de terinzagelegging een zienswijze tegen het ontwerp kon worden ingediend. Verder zijn de betrokken buurgemeenten actief benaderd om het gesprek aan te gaan met de stuurgroep herindeling De Friese Meren, bestaande uit vertegenwoordigers uit alle drie colleges (hierna te noemen: de stuurgroep).

In het kader van de zienswijzenprocedure is in elk van de drie fusiegemeenten een informatieavond gehouden waarin het ontwerp is toegelicht. Deze avonden hebben plaatsgevonden op 13 oktober 2010 in het gemeentehuis te Lemmer, op 18 oktober 2010 in het gemeentehuis te Balk en op 19 oktober 2010 in het gemeentehuis te Joure.

Tenslotte heeft de stuurgroep overleg gevoerd met het college van Gedeputeerde Staten. Ten tijde van de zienswijzenperiode heeft de provincie aan een zogeheten Commissie van Wijzen de opdracht gegeven met een contourenvisie op de bestuurlijke toekomst van geheel Fryslân te komen. De provincie heeft de drie gemeenten verzocht deze contourenvisie, alsmede het standpunt van de provincie daarop, nadrukkelijk te betrekken bij de vaststelling van hun definitieve herindelingsadvies. Alhoewel het binnen het proces dat de drie gemeenten hadden ingezet tot nadrukkelijke vertraging zou leiden, is door de drie gemeenten besloten dit rapport af te wachten en bij hun definitieve standpuntbepaling te betrekken. Overigens is door Gedeputeerde Staten zowel mondeling als schriftelijk aangegeven dat het tijdpad voor de fusie hierdoor niet in gevaar behoeft te komen. Voor 1 juli 2011 zullen Gedeputeerde Staten hun advies richting minister afronden. In hoofdstuk 8 wordt aandacht besteed aan het rapport van de Commissie van Wijzen en aan het besluit dat Gedeputeerde Staten daarover hebben genomen. Uiteraard gaan wij daarbij alleen in op de onderdelen die voor de drie betrokken gemeenten van belang zijn.

In hoofdstuk 9 is een overzicht opgenomen van de ingediende zienswijzen en de reactie daarop. Daarbij is het goed om te constateren dat de zienswijzen zijn ingediend voordat het rapport van de Commissie van Wijzen bekend was.

1.3 Naamgeving van de nieuwe gemeente

De nieuwe gemeente krijgt vooralsnog de naam De Friese Meren. Voor deze naam is al in een vroeg stadium een bewuste keuze gemaakt, omdat een groot deel van de Friese meren in de nieuwe gemeente is gelegen (ongeveer 6.000 hectare van de fusiegemeente bestaat uit binnenwater). De naam geeft de geografische ligging goed weer, ook buiten de provinciegrenzen, en past bij het toeristische karakter van het gebied.

Na de totstandkoming van de fusie is het aan de nieuwe gemeenteraad om te besluiten over de definitieve naamgeving. De verkiezingen voor de nieuwe raad in november 2012 zullen worden benut om de inwoners van de nieuwe gemeente op een nog nader te bepalen wijze te betrekken bij dat proces.

1.4 Leeswijzer

Dit herindelingsadvies wijkt op een aantal punten af van het ontwerp-herindelingsadvies dat op 8 oktober 2010 ter inzage is gelegd.

In de eerste plaats is de hiervoor in paragraaf 1.3 opgenomen passage over de naamgeving aangepast om te voorkomen dat er automatisch wordt gekozen voor de naam van de gemeente met de meeste inwoners.

De overige wijzigingen vinden hun oorzaak met name in de ingediende zienswijzen en in het standpunt dat het college van Gedeputeerde Staten heeft ingenomen in reactie op het op 15 maart 2011 uitgebrachte rapport "Meer burger, minder bestuur" van de Commissie van Wijzen. De wijzigingen hebben met name betrekking op de hoofdstukken 6, 8, 9 en 10.

In hoofdstuk 6 is de paragraaf 6.1.2. aangepast in die zin dat de beschrijving is geactualiseerd (grenscorrectie) en meer is toegeschreven op de systematiek van het beleidskader gemeentelijke herindeling 2009.

Naar aanleiding van de GBC-vergadering van 14 april 2011 is de tekst van paragraaf 7.2 aangepast.

In hoofdstuk 8 wordt op de relatie met het provinciaal beleid en de afstemming met de provincie ingegaan. Daarbij speelt het eerdergenoemde standpunt van het college van Gedeputeerde Staten uiteraard een belangrijke rol.

Hoofdstuk 9 is gewijd aan de ingediende zienswijzen en de reacties daarop. Tenslotte vindt u in hoofdstuk 10 de ten opzichte van het eerdere ontwerp-herindelingsadvies aangepaste eindconclusie.

Aan de bijlagen zijn toegevoegd:

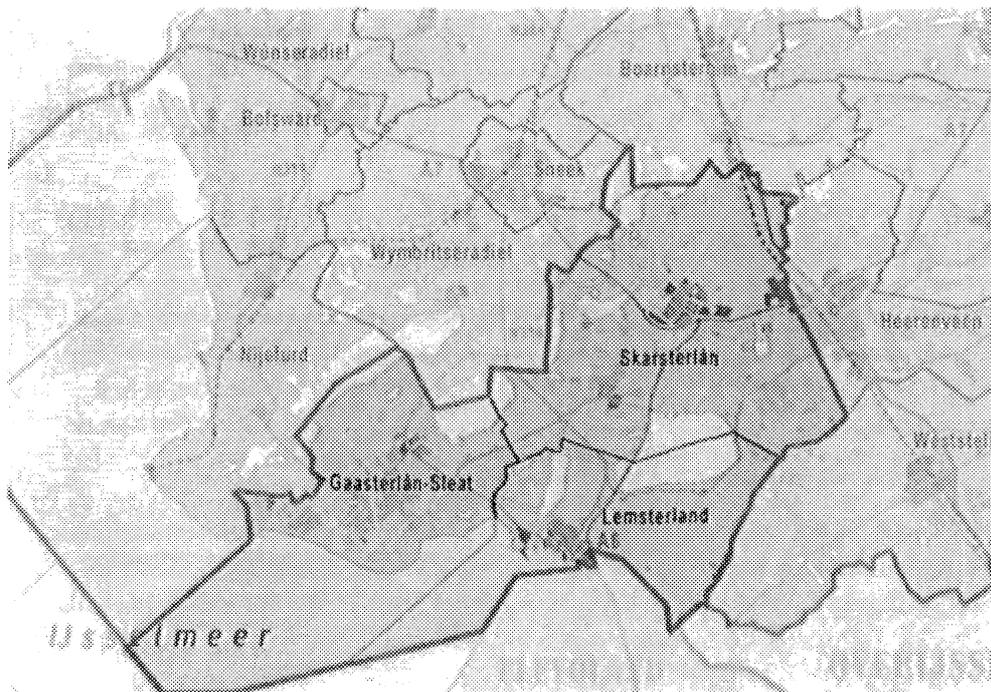
- een kaartje met de nieuwe grenzen, een logboek, de ingediende zienswijzen,
- het positionpaper Boarnsterhim,
- de verslagen van de overleggen met de buurgemeenten,
- de stukken die door of namens de Vereniging van Plaatselijk Belang Nieuwebrug-Haskerdijken zijn ingebracht,
- hoofdstuk 5 van de Handreiking administratieve en organisatorische aspecten gemeentelijke herindeling (provincie Fryslân, april 2009).

2 Situatieschets huidige gemeenten

Kerngegevens van de drie gemeenten:

	Inwoners op 1-1-2010	Oppervlakte in ha	Kernen	Raadszetels	Fte's	Personeels- leden	Werkgelegenheid op 1-4-2008
Gaasterlân-Sleat	10.278	20.928	14	15	73.62	83	2.947
Lemsterland	13.622	12.437	8	15	93.79	111	3.988
Skarsterlân	27.291	21.689	30	21	236.70	266	9.970
Totaal	51.191	55.054	52	51	404.11	460	16.932

Grondgebied gemeenten:

2.1 Gemeente Gaasterlân-Sleat

GEMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Kerncijfers per 1 januari 2010:

Inwoners:	Oppervlakte:	Aantal kernen:	Ambtelijke formatie (fte):	Aantal medewerkers:
10.278	Totaal: 20.928 ha Waarvan: Binnenwater: 1.262 ha Buitenwater: 10.141 ha	14	73.62	83

Ontstaan

De gemeente Gaasterlân-Sleat is op 1 januari 1984 ontstaan door een herindeling van de gemeenten Gaasterland, Sloten en een deel van Hemelumer Oldeferd. Aanvankelijk was Gaasterland de naam van de nieuwe gemeente, maar na anderhalf jaar is de naam gewijzigd in het Friestalige Gaasterlân-Sleat.

Kenmerken

Gaasterlân-Sleat ligt in het zuiden van Fryslân aan het IJsselmeer en is een aantrekkelijke, landelijke gemeente. Gaasterlân-Sleat maakt deel uit van het Nationaal Landschap Zuidwest-Fryslân. Kenmerkend is het zeer afwisselende landschap: bos, weide, gaasten, water en een prachtig kliffenlandschap aan de IJsselmeerkust. Vooral de sterk aanwezige drie-eenheid van bos, water en cultuurhistorie is bijzonder. De streek Gaasterland, met zijn glooiend landschap uniek voor Fryslân, ligt in de gemeente. De diversiteit op een kleine oppervlakte maakt het gebied uniek als toeristische bestemming. Het beter benutten en het verder uitbouwen van de aanwezige kwaliteiten is belangrijk voor de toeristisch-recreatieve toekomst.

Naast de historische stad Sloten heeft de gemeente dertien dorpen, waarvan Balk een regionale functie heeft. De dorpen variëren in grootte van 67 inwoners (Kolderwolde) tot 3.765 inwoners (Balk). De bevolkingsopbouw is de laatste jaren ongeveer gelijk gebleven, zowel totaal als per dorp.

Zowel financieel als bestuurdijk is Gaasterlân-Sleat een stabiele, sterke gemeente. De vermogenspositie is sterk. In oktober 2008 is besloten om te groeien naar een fusie, zodat de slagkracht ontstaat die voor de langere termijn nodig is en de kwaliteit van de dienstverlening op peil kan blijven.

Wonen

De afgelopen vijf jaar heeft het project "Bouwen aan Balk" gezorgd voor een impuls in de woningbouw. In Bakhuizen en Balk zijn veel nieuwe kavels opgeleverd en zijn woningen gebouwd. De komende jaren zal in Balk nog een nieuwe woonwijk worden gerealiseerd, namelijk Havendiken, in het verlengde van de Van Swinderenstraat en langs het water. De woningdichtheid in Gaasterlân-Sleat is laag, er is veel open ruimte.

Werken

Met name de sectoren watersport, recreatie en toerisme en agrarisch zijn sterk vertegenwoordigd in de gemeente. Het bedrijfsleven heeft zich geconcentreerd in een aantal (belangen)verenigingen. Het gemeentebestuur hecht er grote waarde aan om een goed en regelmatig contact met hen te hebben. Het college bezoekt vier keer per jaar (de directie van) een bedrijf in de gemeente, om elkaar op de hoogte te houden van ontwikkelingen.

Een aantal grotere of toonaangevende bedrijven in Gaasterlân-Sleat zijn Nagelhout BV, Spaans Babcock, Paques BV en Westra Roestvaststaal.

Gaasterlân-Sleat is een plattelandsgemeente. De bestaande werkgelegenheid bevindt zich vooral in kleinschalige, lokale ondernemingen en in de agrarische bedrijven. In de agrarische sector zit volop beweging. Een aantal ondernemers gaat kleinschaliger opereren, met daaraan gekoppeld vaak een nevenactiviteit, zoals een kleine camping of een zorgvoorziening. Ook geeft de gemeente ruimte aan grootschaligheid, zoals in de melkveehouderij.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme hebben veel potentie vanwege de combinatie van cultuurhistorie, bos en water in het glooiende landschap langs het IJsselmeer. Sloten met haar beschermde stadsdeel stamt al uit de dertiende eeuw.

Er zijn ook volop dagrecreatieve mogelijkheden en evenementen. Het informatiecentrum Mar en Klif in Oudemirdum verstrekt informatie over de regio Zuidwest-Fryslân. Het Ontspanningspark Sybrandy's biedt kinderen vertier, de natuurgolfbaan in Oudemirdum en het gemeentelijk dagrecreatieterrein "De Hege Gerzen" bieden ontspanning voor jong en oud.

Gaasterlân-Sleat is nauw verbonden met de Friese Meren. De ligging aan het IJsselmeer, De Fluez en Sleattemer Mar maakt het zeer geschikt voor de watersporter. De gemeente telt zes jachthavens, zeven watersportbedrijven (waaronder diverse zeilscholen), watersportverenigingen en bootverhuurbedrijven. Aan het Sleattemer Mar is in 2008 een nieuw paviljoen gerealiseerd en er is een zwem- en surfstrand.

Gaasterlân-Sleat is vooral een gemeente voor kampeertentliefhebbers. Verspreid over het gebied bevinden zich 30 campings met een concentratie in de bossen nabij Oudemirdum. Meer dan de helft van het aantal kampeerterreinen bestaat uit minicampings. In verhouding tot kampeerplaatsen zijn er weinig recreatiewoningen in de gemeente en weinig 4- en 5-sterren verblijfsaccommodaties.

In het kader van Het Friese Merenproject worden momenteel knelpunten aangepakt en maatregelen getroffen om de voorzieningen en vaarwegen te verbeteren. De rivier De Luts wordt beter bevaarbaar gemaakt en langs de wal komen meer faciliteiten. Balk wordt een aantrekkelijk watersportdorp door het verbeteren van de bereikbaarheid en de watersportvoorzieningen. De plannen voor het opwaarderen van De Luts worden in nauwe samenwerking met de lokale ondernemers verder uitgewerkt.

In het provinciaal streekplan worden Balk, Sloten en Oudemirdum als respectievelijk stedelijk centrum en recreatiekernen aangewezen en daarmee ziet de provincie mogelijkheden voor uitbreiding van toeristische voorzieningen.

Cultuur, onderwijs en sport

Op cultureel gebied is er in Gaasterlân-Sleat het Museum Stedhûs Sleat, Informatie- en bezoekerscentrum Mar & Klif in Oudemirdum, de nieuwe bibliotheek in Balk, Cultureel Jongeren-centrum 't Haske in Balk en Kunst- en muziekschool Ritmyk. Aanvullende voorzieningen zijn een zalencentrum (Balk) en in diverse dorpen een dorps- of buurthuis. In totaal zijn er tien cultuur- en toneelverenigingen en 18 dans-, muziek- en zangverenigingen. In Oudemirdum wordt een nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA) ontwikkeld.

In Gaasterlân-Sleat zijn elf basisscholen met in totaal 980 leerlingen. Er is één school voor voortgezet onderwijs (CSG Balk) met 380 leerlingen, één school voor het speciaal onderwijs (De Witakker in Rijs) met 200 leerlingen en de leef- en leerplaats campus Wyldemerk met 45 leerlingen. Verder zijn er in de gemeente diverse peuterspeelzalen en één kinderopvang, buitenschoolse opvang (2x) en gastouderopvang aanwezig (waarbij de mogelijkheden naar samenwerking met scholen worden onderzocht). Jaarlijks organiseert de gemeente de Eigen-wijsdag, een politieke jongerendag, voor leerlingen van de CSG Balk.

De gemeente vindt sport en beweging belangrijk voor de leefbaarheid, de sociale cohesie en het bevorderen van een gezonde leefstijl. Bijna alle plaatsen hebben hun eigen sportverenigingen, sportvoorzieningen en speelplaatsen binnen het dorp of de stad. De gemeente heeft vier recreatiestranden.

Duurzaamheid

Gaasterlân-Sleat zet in op duurzaamheid. Er zijn drie windturbines die samen met een mest-vergistingsinstallatie bijna 80% van de huishoudens in de gemeente van energie kunnen voorzien. Andere voorbeelden zijn de Actie Regenton voor inwoners en nieuwe initiatieven zoals biologische vergisting van houtsnippers. De gemeente onderzoekt graag nieuwe mogelijkheden. Duurzame woningbouw en -verbouw worden gestimuleerd door de subsidieregeling duurzaam bouwen. De gemeente deed als eerste Friese gemeente mee aan de jaarlijkse Boomfeestdag en heeft dit al ruim 40 jaar georganiseerd.

Betrokkenheid inwoners

De gemeenschapszin in Gaasterlân-Sleat is sterk en betrokken. Het gemeentebestuur vindt het daarom heel belangrijk om actief contact te onderhouden met de dorps- en plaatselijke belangen. De stads- en dorpencoördinator van de gemeente speelt hierbij een belangrijke rol. Regelmatig worden er bewoners- en informatieavonden over ontwikkelingen in de gemeente gehouden. Ook zijn er een aantal belangrijke notities tot stand gekomen na gespreksrondes met inwoners en ondernemers. Voorbeelden zijn Jeugd, Drugs en Alcohol, Recreatie en Toerisme en Herindelings.

Overig

Gaasterlân-Sleat participeert in verschillende samenwerkingsverbanden, waaraan ook de gemeente Lemsterland deelneemt: de ISDzwf (intergemeentelijke sociale dienst) en het ISZF (ICT). Ook participeert de gemeente in Plattelânsprojekten Súdwest Fryslân. In nauwe samenwerking met dit bureau zijn de afgelopen jaren veel projecten opgestart en afgerond.

2.2 Gemeente Lemsterland

Kerncijfers per 1 januari 2010:

Inwoners	Oppervlakte	Aantal kernen	Ambtelijke formatie (fte)	Aantal medewerkers
13.622	Totaal : 12.437 ha Waarvan: Binnenwater: 1.844 ha Buitenwater: 2.979 ha	8	93,79	111

Ontstaan

De gemeente Lemsterland dateert al van voor de gemeentelijke herindeling van 1984, toen alleen Delfstrahuizen vanuit Haskerland werd toegevoegd. Al eeuwen terug ontstond Lemsterland uit het samengaan van de grietenijen Mirderland en Oosterzeesterland, waarbij de gemeente nog een tijdje Lemster Vuufge (Vijfge) heeft geheten.

Kenmerken

De IJsselmeerplaats Lemmer is met 10.130 inwoners verreweg de grootste kern in de gemeente.

Naast Lemmer behoren nu ook de plaatsen Eesterga, Oosterzee, Bantega, Follega, Echten, Delfstrahuizen en Echtenerbrug tot de gemeente Lemsterland. Echtenerbrug wordt ook wel de merenpoort genoemd, de reden hiervan is de ligging tussen het Tsjûkemar (grootste binnenwater van Fryslân) en de vallei rond de rivier De Tsjonger.

Lemmer is de zeer authentieke en sfeervolle hoofdplaats van de Zuid-Friese gemeente Lemsterland. Lemmer heeft een sterke aantrekkingskracht op liefhebbers van watersport. Met zijn prachtige zandstrand, bruisende centrum en het grootste nog in werking zijnde stoomgemaal van Europa boeit de Poort van Friesland iedereen.

Hét landschappelijke kenmerk van de gemeente Lemsterland is water en de ligging aan het IJsselmeer. Landschappelijk is er sprake van een open veenweidegebied.

Lemsterland is zowel over land (via de A6) als over water (IJsselmeer, Prinses Margrietkanaal) goed en snel bereikbaar. Over water vormt de gemeente de verbinding tussen het Friese en Overijsselse merengebied en het IJsselmeer. Dwars door het dorp loopt het vaarwater 't Dok, dat overgaat in de Zijlroede.

Wonen

De woningvoorraad in Lemsterland bestaat voor vrijwel 100% uit laagbouw. Van de woningen is 70% eigendom van de bewoner en 30% is huurwoningen. Met 75 woningen per km² is Lemsterland een gemeente met een zeer lage woningdichtheid. Er is veel open ruimte, voor het belangrijkste deel landbouwgebied, maar ook natuurgebied en water.

De woningbouw is de afgelopen jaren in Lemsterland sneller gegaan dan gemiddeld in Fryslân, de woningdichtheid is sneller toegenomen. Dit heeft niet geleid tot een afname van het open landschap omdat de woningbouw heeft plaatsgevonden binnen de kernen.

Vooraf in Lemmer zijn veel nieuwe huizen gebouwd volgens het uitgangspunt "wonen aan het water". De komende jaren zal in Lemmer nog een nieuwe woonwijk verrijzen die in eigen beheer wordt ontwikkeld. Hierin zal geen sprake zijn van wonen aan het water. De gemeenteraad heeft er voor gekozen een belangrijk deel van de woningen te bouwen in de sociale huur- en goedkope koopsector. Daarnaast zijn er nieuwbouwplannen voor Echten, Echtenerbrug en Bantega en zal er een nieuwe sportzaal in Echten worden gebouwd.

Werken

De ligging van Lemmer en de rest van de gemeente op de grens tussen land en water op een relatief centrale locatie in de noordelijke helft van Nederland biedt uitstekende mogelijkheden. Lemsterland is niet volledig afhankelijk van één economische sector. Zowel de industrie als het (watersport)toerisme zijn van oudsher sterk en de dienstensector is in opkomst. De seizoensgebondenheid is wel een nadeel.

Het aantal winkels in Lemmer ligt met 89 boven het gemiddelde voor een dorp van de grootte van Lemmer. De bezoekers komen voor een groot deel van buiten de gemeente. Het percentage ligt significant hoger dan het landelijke gemiddelde (30%).

In de gemeente Lemsterland zijn zeven bedrijventerreinen aanwezig, waarvan zes in Lemmer. De gemeente zal nu het terrein Lemsterpark II gaan ontwikkelen. Op bedrijventerrein Lemsterhoek ligt nog circa 38 hectare uit te geven terrein dat nog niet bouwrijp is gemaakt. Overigens vindt er een onderzoek plaats naar de mogelijkheid om (een deel van) Lemsterhoek "nat" te maken.

Eén Lemster rederij vist met hypermoderne kotters op de Noordzee. Met de ambachtelijke visserij samenhangende bedrijven, als nettenbreierijen, heeft Lemmer niet meer. Wel heeft het nog een internationaal opererende visverwerkingsindustrie.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme zijn erg belangrijk voor de gemeente Lemsterland, vooral voor Lemmer. Enkele cijfers: de gemeente telt circa 331 recreatiewoningen en 1.100 stacaravans. Van het totale aantal recreatiewoningen in Lemsterland staat 86% in Lemmer. De gemeente heeft circa 3.000 ligplaatsen. Het betreft ongeveer 700 ligplaatsen in de buitenhavens, 770 in de binnenhavens en 1.580 bij (recreatie)woningen. Van deze ligplaatsen zijn circa 465 in bezit van de gemeente.

De gemeente is ook recreatieondernemer omdat zij eigenaar is van twee jachthavens en een camping. Overigens wordt er gewerkt aan het privatiseren van deze jachthavens. Het gemeentelijke strand wordt jaarlijks door 100.000 tot 150.000 mensen bezocht.

In de gemeenten vinden veel evenementen plaats. Zo is er de jaarlijkse Lemsterwike met kermis en twee skûtsjesylwedstrijden van de SKS, zijn er twee skûtsjesylwedstrijden van de IFKS en daarnaast diverse andere zeilevenementen en wedstrijden, zoals Lemmer Aboj, Friese Hoekrace en de Steile Bankrace. Daarnaast zijn er diverse braderieën, vele activiteiten waaronder concerten tijdens "Nazomeren in Lemmer" en hebben de andere dorpen allemaal hun jaarlijkse dorpsfeesten.

Cultuur, onderwijs en sport

Op cultureel gebied zijn er in Lemsterland twee musea, een bibliotheek en een muziekschool. Ook zijn er acht cultuur- en toneelverenigingen en dertien muziek- en zangverenigingen. Voor de sport zijn er in Lemsterland een (dubbele) sporthal, een gymzaal, een zwembad en vier sportparken. In totaal zijn er 48 sportverenigingen. Het verenigingsleven is rijk. Aanvullende voorzieningen bestaan uit drie buurthuizen, vier dorpshuizen en een jongerencentrum.

Trots is De Hege Fonnen, een gebouw waarin sport en cultuur worden gecombineerd. Het complex omvat twee sporthallen waarvan er één tot vlakke vloer theater kan worden omgebouwd, diverse vergaderzalen en ruimte voor de muziekschool. In Echten zal de bestaande gymzaal worden afgebroken en vervangen door een multifunctionele sportzaal.

De bekendste bezienswaardigheid in Lemmer is zonder meer het grootste nog werkende stoomgemaal in Europa: het Ir. D.F. Woudagemaal. Dit indrukwekkende gemaal uit 1920 heeft sinds 1998 de unieke status van werelderfgoed.

Wat monumentale gebouwen betreft is ook op het platteland van Lemsterland het een en ander te zien, zoals de N.H. kerk (neoklassiek, 1859) en het Koopmanshuis (1782-1820) in Oosterzee-Buren en de klokkenstoelen op de begraafplaatsen van Eesterga (klok uit 1617), Follega (klok uit 1596) en Bantega.

Op het gebied van het onderwijs zijn er in de gemeente Lemsterland tien basisscholen. De gemeente heeft één middelbare school. Verder zijn er binnen de gemeente diverse peuterspeelzalen en kinderopvangcentra aanwezig. De afgelopen jaren heeft de gemeente veel geïnvesteerd in nieuw- en verbouw van scholen. Momenteel zijn er plannen voor de vorming van een tweetal Brede Scholen.

Duurzaamheid

In het collegeprogramma staat dat er in deze periode beleid ontwikkeld dient te worden op het gebied van duurzaam energiegebruik, waarbij er ook aandacht moet zijn voor particuliere initiatieven. In het collegeprogramma wordt ook speciaal gewezen op het streven naar een duurzame agrarische sector. Daarnaast zal er aandacht zijn voor het energiegebruik van de eigen gemeentelijke gebouwen.

Op dit moment wordt er in de gemeente op verschillende terreinen al gewerkt aan het bevorderen van een duurzame gemeente.

In Lemmer wordt de nieuwe wijk Tramdijk Oost ontwikkeld. Bij de ontwikkeling en realisatie van Tramdijk Oost kiest de gemeente Lemsterland voor een hoog ambitieniveau voor wat betreft duurzaamheid en energiebesparing. Zo wordt deze wijk gasloos aangelegd; de energievoorziening wordt geregeld met warmte-koude opslagsystemen.

De gemeente Lemsterland doet mee aan de Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK).

In het kader van de SLOK is een elftal projecten geformuleerd onder andere op het gebied van openbare verlichting, subsidieregeling voor zonnepanelen en zonneboilers, energiebesparing bij supermarkten en in de bestaande bouw, energiezuinige gemeentelijke nieuwbouw.

Betrokkenheid inwoners

Het gemeentebestuur onderhoudt goede contacten met de verenigingen voor plaatselijk belang in de diverse dorpen. Niet alleen worden de jaarlijkse vergaderingen van die verenigingen door vertegenwoordigers uit de raad en het college bezocht, maar de gemeenten kent ook een Commissie Kleine Kernen. In deze commissie, die is samengesteld uit de voorzitters van de verenigingen voor plaatselijk belang en een lid van het college, worden diverse ontwikkelingen uit de dorpen besproken en worden ook afspraken gemaakt over (infrastructurele) werken in die dorpen. De commissie heeft daartoe een eigen budget.

De gemeente houdt niet alleen veel informatieavonden maar probeert ook op interactieve wijze de burgers en maatschappelijke organisaties al in een vroeg stadium bij nieuwe beleidsontwikkelingen te betrekken.

Dit gebeurt al jaren. Zo bleek er al in 2005 een grote betrokkenheid bij de inwoners van de gemeente bij de voorbereiding van de toekomstvisie, toen er maar liefst 21 zogenaamde thuisparty's zijn gehouden. Tijdens die party's gingen leden van de raad in gesprek met burgers over de toekomst van de gemeente.

Overig

De gemeente kent al jaren een traditie van samenwerking. Lemsterland is met name trots op de binnen Zuidwest-Fryslân tot stand gebrachte ICT-samenwerking, waardoor niet alleen de digitalisering binnen de gemeente veel verder is gebracht dan de gemeente op eigen kracht had gekund, maar waardoor ook allerlei daarmee verband houdende projecten succesvol konden worden opgepakt, zoals bijvoorbeeld de invoering van de basisadministratie gebouwen.

2.3 Gemeente Skarsterlân

gemeente
Skarsterlân
Joure

Kerncijfers per 1 januari 2010:

Inwoners	Oppervlakte	Kernen	Fte's	Personeelsleden
27.291	Totaal 21.689 ha	30	236,7	266
	Waarvan: binnenwater 2.991 ha			

Ontstaan

De gemeente Skarsterlân is op 1 januari 1984 ontstaan door een fusie van de gemeenten Doniawerstal en Haskerland. Daarnaast is een aantal gebiedscorrecties doorgevoerd: Terkaple en Akmarijp werden bij Skarsterlân ingedeeld vanuit de opgeheven gemeente Utingeradiel, evenals (een deel van) Nieuwebrug vanuit de gemeente Heerenveen. Koufurderrige is overgegaan van Doniawerstal naar Wymbritseradiel, terwijl Delfstrahuizen van Haskerland naar Lemsterland is overgegaan.

De gemeente is in 1984 Scharsterland gaan heten, maar na een jaar is de naam officieel veranderd in het Friestalige Skarsterlân.

Kenmerken

Skarsterlân ligt in het zuidwesten van de provincie, tussen de grotere (meer verstedelijkte) plaatsen Sneek en Heerenveen. Het onderscheidt zich daarvan door een relatief plattelands karakter. Er bestaat een sterke binding en betrokkenheid van de bevolking. De ligging aan een knooppunt van snelwegen (A6/A7) is zeer gunstig.

Het grondgebied van de gemeente kenmerkt zich als een plattelandsgemeente met een gevarieerd landschap. Het westelijk deel van de gemeente ligt op een uitloper van de zandgronden van Gaasterland die tot aan Joure toe loopt, met bossen bij Sint Nicolaasga. Het oostelijke deel van de gemeente kenmerkt zich door veenweidegebied. Verder ligt een groot deel van de Friese meren binnen de gemeentegrenzen. Bekende Friese meren als het Snitser Mar, Tsjûkemar, de Langwarder Wielen, het Nannewiid, de Terkaplester Puollen, De Kûfurd, Sleattemer Mar en veel meer kleine en grote wateren mogen helemaal of deels tot Skarsterlân worden gerekend.

In de hoofdplaats Joure woont iets minder dan de helft van de Skarsterlânse bevolking, namelijk 12.981 inwoners. Het is een sterke kern met een verzorgingsgebied in het zuidwesten van de provincie, onder meer op het gebied van werkgelegenheid, winkels, onderwijs en ontspanning. Joure is een vlekke, een plaats die het midden houdt tussen een dorp en een stad. De plaats heeft een rijke historie (hij kreeg in 1466 marktrechten) en is van oudsher bekend van ambachtelijke activiteiten, zoals de klokken- en meubelmakerij en kopergieterijen. Deze zijn nog steeds terug te vinden.

Mede als gevolg van de gunstige ligging aan het rijkswegennet (A6/A7), het hoog gewaardeerde woonklimaat en een goed voorzieningsniveau heeft de gemeente zich de laatste decennia sterk ontwikkeld.

Wonen

De beleving van de leefomgeving is erg belangrijk. Daarom wordt bij de ontwikkeling van woonwijken (maar ook bij bedrijvenlocaties) veel aandacht besteed aan de kwaliteit van de bebouwing en de inrichting van de leefomgeving.

De gemeente heeft de woningbouw de laatste decennia evenredig over de hele gemeente verdeeld, dus ook in de kleinere kernen is (naar verhouding) gebouwd. Deze richting wordt ook de komende jaren gevolgd. Daarbij legt Skarsterlân het accent steeds meer op het bestaande bebouwde gebied. De gemeente wil de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad verbeteren. Herbestemming, functieverandering en intensivering van bestaande bebouwde gebieden staan centraal.

Werken

Skarsterlân is herhaaldelijk door het MKB uitgeroepen tot meest MKB-vriendelijke gemeente van Noord-Nederland. Het midden- en kleinbedrijf is dan ook sterk vertegenwoordigd. De werkgelegenheid concentreert zich vooral in Joure, Sint Nicolaasga en Oudehaske/Nijehaske. In Joure zijn Sara Lee-Douwe Egberts en Imperial Tobacco belangrijke werkgevers. In Sint Nicolaasga zijn behalve enkele grotere bouwbedrijven in verhouding vele kleine bedrijven gevestigd. In Sintjohannesga zijn enkele bekende bakkersbedrijven gevestigd (onder meer Peijnenburg koek). In Oudehaske-Nijehaske bevinden zich naast lokale bedrijven een aantal grotere bedrijven die gevestigd zijn op de gezamenlijk met de gemeente Heerenveen ontwikkelde en geëxploiteerde bedrijventerreinen (Businesspark Friesland en Haskerveen).

De gemeente heeft een plattelandskarakter. De agrarische sector is dan ook belangrijk voor de gemeente.

Recreatie en toerisme

Het feit dat Skarsterlân beschikt over het meeste binnenwater van Fryslân en een aanzienlijk deel van het Friese merengebied beslaat, maakt dat de gemeente veel watersporters trekt. Watersportplaatsjes als Langweer en Goingarijp, maar in toenemende mate ook Joure, plakken hier dankbaar de vruchten van.

De gemeente Skarsterlân onderscheidt zich van vele andere gemeenten door de veelheid aan evenementen en activiteiten, zoals de Friese Ballonfeesten, het Skûtsjesilen, de Boerenbruiloft, de Harddraverijen, markten als de Jouster Merke en de Romantische markt, de Allegorische Optocht in Sint Nicolaasga en het winterevenement rond de kerstdagen in Joure. De lokale middenstand is erg actief in het organiseren van activiteiten. Toeristen en recreanten maken hier graag gebruik van, evenals van het recreatiebad De Stiennen Flier in Joure.

De gemeente beschikt over een professionele VVV-organisatie, met kantoren in Joure (VVV-ANWB) en Langweer, die landelijk goed staat aangeschreven.

Zeker gelet op het aantal inwoners heeft Joure een in verhouding uitgebreid aanbod van winkels. De centrale winkelstraat, de Midstraat, wordt goed gewaardeerd door zowel eigen bewoners als bezoekers. Watersporters lopen gemakkelijk vanuit de haven het winkelcentrum in.

Cultuur, onderwijs en sport

In Skarsterlân zijn de voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur op een bovengemiddeld niveau. In het kader van de leefbaarheid in de kleinere dorpen zet de gemeente in op behoud van onderwijsvoorzieningen. Op het terrein van middelbaar onderwijs heeft Joure een vestiging van zowel een openbare als een protestants-christelijke scholengemeenschap. Er wordt momenteel gewerkt aan een Brede School in Joure-Zuid.

De gemeente Skarsterlân is rijk aan sportverenigingen. Voorzieningen hiervoor beperken zich niet tot de grote dorpen. In Joure wordt momenteel gewerkt aan een combinatie van een nieuwe sporthal en een vernieuwd sport- en recreatiezwembad, onder de titel Sportief knooppunt Joure.

Er zijn veel verenigingen en stichtingen die zich bezig houden met cultuur. Muziek- en zangverenigingen kent Skarsterlân in alle grote en kleine dorpen. Museum Joure is het centrum voor cultuur in Joure. Hier wordt vooral de nijvere geschiedenis van Joure getoond, van koffiebrandertij tot klokkenmakerij.

Duurzaamheid

De gemeente Skarsterlân wil bijdragen aan een duurzame samenleving. De gemeente heeft zich aangesloten bij de Millenniumgemeenten, waarbij één van de doelen is dat er wereldwijd meer mensen moeten leven in een duurzaam leefmilieu. De gemeente voert het duurzaamheidsprincipe ook door in haar eigen organisatie. Bij nieuwe woningbouwprojecten is duurzaamheid een belangrijk speerpunt. Duurzaamheid bij bouw en wonen wordt dan ook gestimuleerd. In de nieuwe wijken Wyldehoarne en Broek-Zuid wordt ambitieus ingezet op energiebesparing en duurzaam bouwen.

Betrokkenheid inwoners

Skarsterlân heeft een lange traditie in het betrekken van inwoners bij nieuwe ontwikkelingen. Al in een vroeg stadium worden inwoners betrokken bij zaken die in hun nabije omgeving worden aangepakt, zoals bij dorpsvernieuwingen of herinrichtingen van straten en wijken. Ook bij grote projecten als de toekomstvisie en het herindelingsvraagstuk betreft de gemeente alle gelederen.

De gemeente heeft veelvuldig contact met de 18 verenigingen voor plaatselijk belang en een aantal wijkverenigingen in Joure. Het gemeentebestuur bezoekt de dorpen, heeft gesprekken met de besturen, bezoekt jaarvergaderingen en betreft de verenigingen bij nieuwe ontwikkelingen.

Toekomstvisie

In de in 2008 door de gemeenteraad vastgestelde Toekomstvisie 2030 zet Skarsterlân in op een krachtige plattelandsgemeente. Er wordt een gestuurde ontwikkeling nagestreefd met een balans tussen enerzijds verandering met oog voor authentieke waarden en anderzijds dynamische en innovatieve ontwikkelingen.

In dit kader wordt het midden- en kleinbedrijf gezien als drijvende kracht van de regionale economie. Het in de toekomstvisie vastgelegde streven leidt onder meer tot de keus om Joure een nieuwe impuls te geven door in te zetten op vestiging van innovatieve ambtelijke bedrijven ("Joure Ambachtstad") en kennisintensieve bedrijven.

De landschappelijke kenmerken van de gemeente met zandgronden en bossen, evenals het grote merengebied bieden ruime mogelijkheden voor toeristisch-recreatieve activiteiten. Verdere benutting van deze mogelijkheden via vernieuwende concepten, gericht op werkgelegenheids groei, is een speerpunt van gemeentelijk beleid.

3 Het voortraject van de huidige gemeenten

3.1 Gemeente Gaasterlân-Sleat

Intergemeentelijke samenwerking en gemeentelijke herindeling zijn onderwerpen die al gedurende een reeks van jaren, met een zekere regelmaat deel uitmaken van de politiek-bestuurlijke agenda in Gaasterlân-Sleat. Met regelmaat werd op ambtelijk- en bestuurlijk niveau geconstateerd dat een kleine gemeente haar kwetsbaarheden en dus beperkingen kent ten aanzien van de uitvoering van bepaalde taken. Deze constatering heeft in 2004 en 2005 onder andere geleid tot de vorming van samenwerkingsverbanden voor ICT en sociale zaken, respectievelijk het ISZF en de ISDZwf. Voor wat betreft de brandweerzorg wordt sinds 2004 samengewerkt met de gemeente Nijefurd binnen de IBGN.

Het Raadsprogramma 2006-2010 en het hiervan afgeleide Collegeprogramma 2006-2010 maken melding van intergemeentelijke samenwerking. In dat collegeprogramma staat bij het onderdeel "Middelen - Personeel en Organisatie" vermeld: het concreet bevorderen van de ambtelijke samenwerking met de gemeenten Nijefurd, Sneek en Wymbritsradiel". Slechts op een enkel onderdeel zijn op dit punt ook daadwerkelijk concrete (tijdelijke) stappen gezet (Openbare Orde en Veiligheid).

Na de bestuurscrisis (eind 2006), die heeft geleid tot het vertrek van de toenmalige burgemeester, heeft de raad op 15 maart 2007, tegen de achtergrond van het opstellen van een duidelijke profielschets voor een nieuwe burgemeester, het college van B&W de volgende opdrachten verstrekt:

1. Over het thema ambtelijke- en bestuurlijke samenwerking voor de raden van de acht regio-gemeenten een bijeenkomst organiseren, bijvoorbeeld in de vorm van de jaarlijkse Zuidwesthoekdag 2007.
2. Een "actielijst" op te stellen, dit met het oog op een eind 2007 door de raad te nemen principebesluit over het ambtelijke- en bestuurlijke fusieproces.

De Zuidwesthoekdag 2007 is op 3 oktober 2007 gehouden. Het college van B&W heeft de "actielijst" gepresenteerd in de vorm van de notitie "Samenwerken of samenvoegen". In deze notitie is geconcludeerd dat de gemeente Gaasterlân-Sleat, gelet op de kwantitatieve- en kwalitatieve beperkingen, die nu eenmaal zijn verbonden aan relatief kleine gemeenten, minder adequaat zal kunnen reageren op de ontwikkelingen, die op de gemeente afkomen. Verdergaande gemeentelijke samenwerking biedt geen duurzame oplossingen. Fusie van gemeenten lijkt daarom het meest gewenst.

Op 7 oktober 2007 heeft de raad de notitie "Samenwerken of samenvoegen" vastgesteld. Met de conclusie, dat fusie het meest gewenst lijkt, zijn leden van de raad over dit thema in "petearen" de discussie aangegaan met inwoners, (agrarische) ondernemers en besturen van de verenigingen voor plaatselijk belang. Via publicaties en flyers zijn inwoners opgeroepen om vooral mee te discussiëren over dit thema. De belangenverenigingen van het (agrarische) bedrijfsleven en de besturen van de verenigingen voor plaatselijk belang zijn afzonderlijk benaderd. Uit de "petearen" is duidelijk naar voren gekomen dat herindeling geen punt van discussie meer is. Voor wat betreft de herindelingsvarianten was er sprake van verdeeldheid.

Eén grote gemeente in Zuidwest Fryslân heeft onder de inwoners geen draagvlak, terwijl dat bij het bedrijfsleven wel het geval is. De inwoners geven in het algemeen de voorkeur aan de vorming van een sterke plattelandsgemeente van circa 40.000 tot 50.000 inwoners. Ook door de ondernemers, maar zeker door de inwoners, werd aangedrongen op het betrekken van Lemsterland en Skarsterlân bij de herindelingsdiscussie. Over het vormen van één gemeente met Sneek wordt door de inwoners en de besturen voor plaatselijk belang genuanceerd gedacht, in de zin van: "liever niet". Bij de ondernemers speelde dat minder, hoewel daar deze geluiden ook zijn waargenomen.

De bevindingen uit de "petearen" zijn verwerkt in de notitie "Naar een nieuwe gemeente", die op 13 mei 2008 in de raad is besproken. In deze notitie worden twee duidelijke algemene conclusies getrokken:

- 1 De gemeente Gaasterlân-Sleat is te klein om haar taken in de nabije toekomst op adequate wijze uit te kunnen voeren. Uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten in de regio biedt op langere termijn geen duurzame oplossingen. Daarom aankoersen op de vorming van een nieuwe gemeente.
- 2 Er is geen uitgesproken voorkeur voor één herindelingsvariant.

De raad heeft op 13 mei 2008 over de herindeling het volgende besluit genomen:

- 1 de notitie "Naar een nieuwe gemeente" vaststellen, met dien verstande dat de hierin opgenomen "Iselmarvariant" komt te vervallen;
- 2 het college, gelet op het gestelde onder 1, opdragen oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel en hierbij de door de raad aangedragen en in het raadsvoorstel en het verslag van de raadsvergadering van 22 april jongstleden aan de orde gestelde thema's bespreken;
- 3 het college eveneens opdragen om in de raadsvergadering van 14 oktober 2008 te komen met een rapportage van de gevoerde gesprekken, op basis waarvan een definitieve keuze voor één van de twee herindelingsvarianten kan worden gemaakt.

Na de besluitvorming van 13 mei 2008 bleven er dus nog twee herindelingsvarianten over, namelijk de "Marrenvariant" (Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel - 70.555 inwoners) en de "Sleattemervariant" (Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân en Lemsterland - 50.743 inwoners).

Ter uitvoering van het raadsbesluit heeft het college van B&W voor en na de zomervakantieperiode in 2008 oriënterende gesprekken gevoerd met de colleges van Wymbritseradiel, Nijefurd, Sneek, Lemsterland en Skarsterlân. De resultaten van deze gesprekken zijn, evenals de conclusies van het door de heer Bruins Slot opgestelde rapport "Een gemeente uit één stuk" (= fusie Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel), opgenomen in de notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale". Deze notitie is op 14 oktober 2008 in de raad besproken. Na een boeiend en respectvol verlopen debat heeft de raad besloten het advies van het college te volgen: de voorkeur geven aan de "Sleattemervariant" ofwel een fusie van Lemsterland, Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.

Om de gemeenten Lemsterland en Skarsterlân tijd en ruimte te geven voor hun eigen discussie heeft de raad het collegeadvies, om de fusie per 1 januari 2011 of zo snel mogelijk daarna te realiseren, niet overgenomen. De raad heeft wel aangedrongen op verdergaande samenwerking tussen de fusiepartners, met fusie als einddoel.

De nieuwe raad heeft bij haar aantreden op 13 april 2010, refererend aan de besluitvorming van 14 oktober 2008, over de fusie met de gemeenten Lemsterland en Skarsterlân unaniem het standpunt ingenomen dat deze fusie per 1 januari 2013 gerealiseerd moet worden. Dat laatste is ook opgenomen in het op 15 juni 2010 vastgestelde raadsprogramma.

3.2 Gemeente Lemsterland

Het principebesluit tot fusie dat de gemeenteraad van Lemsterland op 31 mei 2010 nam is het sluitstuk van een lang proces.

Voor het eerst in de raadsvergadering van 20 juli 2006 beraadslaagde de gemeenteraad over de bestuurlijke situatie in Zuidwest Fryslân. Dit was naar aanleiding van de presentatie van het rapport "Het blauwe hart" en de daarin voorgestelde samenwerking/fusie van vier gemeenten. Dit waren gemeenten waarmee Lemsterland in de loop der jaren een intensieve intergemeentelijke samenwerking had opgebouwd, deels via overleg maar ook in de vorm van een tweetal gemeenschappelijke regelingen, namelijk voor ICT en sociale zaken.

De raad nam kennis van de stand van zaken rond de bestuurlijke situatie en samenwerking in Zuidwest Fryslân, stemde in met de door het college gekozen opstelling (verder investeren in de bestaande samenwerkingen en open staan voor nieuwe samenwerking). De raad besloot te blijven uitgaan van de zelfstandigheid van de gemeente Lemsterland.

Omdat de fusieplannen in Zuidwest Fryslân steeds concreter werden, boog de raad zich in de raadsvergadering van 29 januari 2007 over een voorstel van het college om een uitspraak te doen over:

- 1 de wenselijkheid van meer samenwerking en
- 2 de richting waarin deze nieuwe vormen van samenwerking moesten worden gezocht.

Het college adviseerde de bestaande samenwerkingen in Zuidwest Fryslân voort te zetten en zo mogelijk uit te breiden, waarbij de twee gemeenschappelijke regelingen als basis konden dienen. Afhankelijk van de voortgang van de samenwerking met Skarsterlân en Heerenveen (over brandweer) kon bezien worden of Lemsterland ook met die gemeenten de samenwerking kon intensiveren. Los van deze meer formele samenwerking kon uiteraard op contractbasis zaken met buurgemeenten worden gedaan voor meer afgeronde taken of projecten.

In zijn vergadering van 24 september 2007 nam de gemeenteraad een motie aan waarin het college werd opgedragen een sterkte/zwakte-onderzoek te laten doen, waarin in ieder geval de volgende aspecten moesten worden meegenomen:

- de financiële positie van de gemeente;
- in hoeverre de gemeente in staat is als zelfstandige gemeente inhoud te geven aan het beleid;
- de kennis in en het functioneren van het ambtelijk apparaat.

In de motie wordt verder als mening (motivatie) van de raad aangegeven dat:

- het wenselijk is een eigen sterkte/zwakte-onderzoek te laten doen voor de gemeente Lemsterland, om zo te bekijken hoe het met de bestuurskracht van de gemeente gesteld is;
- een fusie van de acht gemeenten niet aan de orde is.

Het college heeft deze motie verder uitgewerkt en de raad heeft vervolgens in de raadsvergadering van 26 mei 2008 een krediet beschikbaar gesteld voor het laten uitvoeren van een sterke/zwakke-onderzoek door Twijnstra Gudde.

De conclusie van Twijnstra Gudde uit juli 2008 was dat Lemsterland in de nabije toekomst, bij gelijkblijvende omstandigheden, het huidige niveau van dienstverlening aan haar burgers kan behouden. Omdat de omstandigheden echter niet gelijk blijven kan de gemeente Lemsterland op de (middel)lange termijn niet in complete zelfstandigheid een acceptabel niveau van dienstverlening bieden en inhoud geven aan (eigen) beleid, aldus Twijnstra Gudde.

Twijnstra Gudde vond daarom dat de gemeente Lemsterland strategische partners nodig heeft. Geadviseerd werd om die samenwerking in ieder geval aan te gaan met Skarsterlân en open te staan voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat. Dit strategisch partnerschap moest gefaseerd worden ingevoerd. Ondertussen zou Lemsterland de bestaande samenwerkingsverbanden moeten heroverwegen, teneinde zoveel mogelijk samenwerking met de strategische partners aan te gaan. Samenwerking met een beperkt aantal samenwerkingspartners is voor college en raad beter beheersbaar en controleerbaar en voor het management beter behapbaar.

Twijnstra Gudde achtte een fusie of herindeling op dat moment voor Lemsterland nog niet nodig. Wel adviseerde het bureau de gemeente Lemsterland om open te staan voor een discussie hierover als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, of als de strategische partners daar het gesprek over willen voeren.

Op basis van het advies van Twijnstra Gudde stelde het college de raad het volgende voor:

- 1 Conform het advies van Twijnstra Gudde kiezen voor een strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
- 2 Binnen dat strategisch partnerschap op termijn de bestaande samenwerkingen zoveel mogelijk onder brengen. Dat geldt niet voor het ISZF.
- 3 Skarsterlân adviseren toe te treden tot het ISZF.
- 4 Na vier jaar het strategisch partnerschap evalueren.

In zijn vergadering van 27 oktober 2008 nam de raad een motie aan waarin het college werd verzocht de mogelijkheden van samenwerking en strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat nader te onderzoeken en de motie ter kennis te brengen van de raden van die gemeenten en hen te vragen zo spoedig mogelijk hierover ook een raadsuitspraak te doen.

In de raadsvergadering van 31 augustus 2009 vergaderde de raad over het volgende voorstel van het college:

- 1 Kennisnemen van de uitvoering van de raadsmotie om de mogelijkheden van een strategisch partnerschap met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat te onderzoeken.
- 2 Concluderen dat er geen basis is voor een strategisch partnerschap met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
- 3 Een fusie met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat op termijn niet uitsluiten.
- 4 Als raad via "petearen" in gesprek gaan met de inwoners van Lemsterland, het bedrijfsleven en de verenigingen voor plaatselijk belang om de mening over de bestuurlijke toekomst van deze gemeente te peilen.
- 5 Op basis van de onder 4 genoemde meningspeiling een (principe)besluit nemen over de bestuurlijke toekomst van deze gemeente.

Onderdeel 3 werd door de raad verworpen, de overige vier onderdelen van het voorstel werden aangenomen.

In november en december 2009 is de gemeenteraad over de bestuurlijke toekomst in gesprek gegaan met de bevolking. Er vonden zeven "petearen" met de dorpen plaats, één met het bedrijfsleven, belangenverenigingen en verenigingen voor plaatselijk belang en één met het gemeentelijke personeel. Van deze "petearen" is een uitgebreid verslag gemaakt. Hoewel de opkomst niet hoog was, was de discussie wel van een goed niveau. De meningen over een mogelijke fusie waren verdeeld, doch er bleek ook geen overwegende weerstand te bestaan.

De fusie of zelfstandigheid van de gemeente Lemsterland is door de verschillende politieke partijen in hun programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 tot een item gemaakt.

Na de verkiezingen heeft de raad in zijn vergadering van 31 mei 2010 ingestemd met het volgende voorstel van het college:

- 1 Principebesluit nemen tot fusie met de gemeente Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
- 2 Het college opdragen het onder 1 genomen principebesluit verder uit te werken.

3.3 Gemeente Skarsterlân

De gemeente Skarsterlân is een krachtige gemeente, waarvoor de vraag of opschaling wenselijk zou zijn tot voor kort niet aan de orde was. Nadat echter in het najaar van 2007 door het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen het signaal werd afgegeven dat een fusie met de gemeente Skarsterlân wenselijk zou zijn is in Skarsterlân besloten zich nader te beraden over de (bestuurlijke) toekomst van de gemeente.

In de toekomstvisie van de gemeente Skarsterlân "Skarsterlân: Sturen op kwaliteit vernieuwing en authentieke waarden; Visie 2030", die medio 2008 is vastgesteld, is met betrekking tot de bestuurlijke toekomst het volgende opgenomen:

"Skarsterlân kenmerkt zich als een krachtige plattelandsgemeente. Daarvoor is het niet nodig om de zelfstandige positie op te geven. De preferente samenwerking met Heerenveen wordt voortgezet, echter een fusie met de gemeente Heerenveen ligt niet voor de hand. Het gemeentebestuur van Skarsterlân neemt geen initiatief tot (fusie) gesprekken met andere gemeenten. Indien Skarsterlân wordt benaderd door een gemeente die een bijdrage zou kunnen leveren aan het versterken van het profiel van Skarsterlân staat het gemeentebestuur open voor een gesprek."

Al in het najaar van 2008 kwamen er verzoeken tot samenwerking dan wel fusie van twee buurgemeenten, te weten Lemsterland (samenwerking) en Gaasterlân-Sleat (fusie). Naar aanleiding van deze verzoeken heeft in de gemeenteraad van Skarsterlân op 17 december 2008 een eerste discussie plaatsgevonden aan de hand van een richtinggevend voorstel van het college van burgemeester en wethouders "Skarsterlân in perspectief". De gemeenteraad heeft daarbij een positieve grondhouding aangenomen ten aanzien van een eventuele fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. Een besluit over een eventuele fusie zou worden genomen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid. Een in tijd gefaseerde fusie werd afgewezen.

Het organisatieadviesbureau WagenaarHoes is vervolgens opdracht gegeven nader onderzoek te doen naar verschillende opties, te weten: een zelfstandig voortbestaan van Skarsterlân, fusie of strategische samenwerking met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. De onderzoekers hebben geconcludeerd dat herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat het beste perspectief biedt voor Skarsterlân. Een strategische samenwerking werd ontraden en een zelfstandig Skarsterlân zou op termijn ook problemen krijgen.

Over de uitkomsten van dit onderzoek zijn vervolgens, na uitgebreide communicatie via verschillende middelen, een drietal bijeenkomsten ("petearen") met inwoners van de gemeente gehouden, heeft een gesprek plaatsgevonden met de besturen van de verenigingen voor plaatselijk belang, is een gesprek met de ondernemers en ondernemersverenigingen in Skarsterlân geweest en zijn een tweetal gespreksbijeenkomsten met het gemeentepersoneel gehouden. Tevens zijn diverse schriftelijke reacties binnengekomen op de resultaten van het onderzoeksrapport.

Uit de reacties tijdens deze gesprekken en de schriftelijke reacties is af te leiden dat er een groot draagvlak bestaat voor een fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. Veel steun bestaat ook voor een zelfstandig Skarsterlân, doch indien dit in de toekomst geen haalbare kaart is, is volgens velen een fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland de beste optie. In het algemeen kan worden gezegd dat de visie van het onderzoeksbureau WagenaarHoes breed werd gedeeld.

De gemeenteraad heeft hierop in zijn vergadering van 1 juli 2009 besloten om:

- 1 een voorkeur uit te spreken voor een fusie van de gemeente Skarsterlân met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat per 1 januari 2012;
- 2 op het verzoek van de gemeente Lemsterland om een intensieve strategische samenwerking aan te gaan negatief te reageren;
- 3 op het verzoek van de gemeente Gaasterlân-Sleat om te fuseren met Skarsterlân en Lemsterland positief te reageren;
- 4 op basis van de vorige besluiten overleg te plegen met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat over het bereiken van een gemeenschappelijk standpunt ten aanzien van een mogelijke fusie;
- 5 verder in overleg te gaan met de gemeente Heerenveen om inhoud te geven aan een samenwerking ter behartiging van de gezamenlijke belangen;
- 6 de provincie over de gang van zaken te informeren.

Toen bleek dat een zorgvuldige besluitvorming in de gemeente Lemsterland geen start van een gezamenlijke besluitvorming in het kader van de Wet algemene regels herindeling in 2009 toeliet, heeft de gemeenteraad van Skarsterlân op 27 januari 2010 de voorkeur voor een fusie met de genoemde gemeenten bevestigd, waarbij toen als streefdatum voor een fusie 1 januari 2013 is genoemd.

4 Motieven voor herindeling en samenstelling

4.1 Motieven voor herindeling

De oorsprong

De Grondwet bevat onder meer de verankering van de bestuurlijke inrichting van Nederland. Rijk, provincies en gemeenten vormen de (hoofd)structuur voor de territoriale bestuurlijke organisatie. De Gemeentewet geeft verder de basis voor het functioneren van de gemeenten.

Sinds de Gemeentewet in 1851 het licht zag, hebben de maatschappelijke ontwikkelingen een enorme vlucht genomen. Het aantal gemeenten is als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen sinds 1851 met circa tweederde gereduceerd.

Het takenpakket van de gemeenten is in de loop der jaren uitgebreid en de te behandelen onderwerpen zijn zo ingewikkeld geworden dat aan een taakspecialisatie niet viel te ontkomen. Aanvullend daarop zijn hulpstructuren in het leven geroepen om complexe en/of gezamenlijke gemeentegrensoverstijgende belangen te kunnen behartigen.

In 1984 heeft in Fryslân onder regie van de provincie een herindeling plaatsgevonden, waarmee op dat moment aan het probleem van te kleinschalige gemeenten werd tegemoet gekomen.

Inmiddels staat de schaal van de kleinere destijds gevormde gemeenten weer onder druk.

Huidige ontwikkelingen in gemeenteland

De discussie over de taakverdeling tussen de verschillende overheden en de positie van de gemeenten in het bijzonder, heeft de laatste jaren volop de aandacht getrokken. Diverse commissies hebben zich met dit onderwerp beziggehouden.

In het voorjaar van 2005 heeft een commissie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten onder voorzitterschap van mevrouw Jorritsma een rapport uitgebracht onder de titel: "Publieke dienstverlening, professionele gemeenten". In dit rapport wordt bepleit dat de gemeenten in 2015 een centrale rol in de publieke dienstverlening zullen spelen. De Commissie Van Aartsen, eveneens ingesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, bepleitte een sterke rol voor de gemeenten in de taakverdeling tussen overheidsinstanties. Wat lokaal kan, moet lokaal geregeld worden.

Vervolgens bepleit de VNG-commissie d' Hondt in haar rapport "Vertrouwen en verantwoordelijkheid, voorstellen voor decentralisatie en bestuurskracht" een verdergaande decentralisatie van maatschappelijk urgente thema's. Een en ander is geplaatst in de huidige maatschappelijke context. De gemeente is het eerste aanspreekpunt van de burgers in een veranderende wereld. Daarbij past dat gemeenten op hun beurt voldoende bestuurskracht organiseren en een transparante verantwoording afleggen aan burgers. Voor de wijze waarop die bestuurskracht wordt georganiseerd wordt een scala van mogelijkheden aangedragen.

Als mogelijk oplossingen worden genoemd: via de eigen organisatie, middels vormen van regionale samenwerking, centrum- of gastgemeentestructies en/of herindeling.

De regionale context

De ontwikkelingen in Fryslân

In de provincie Fryslân wordt al enige jaren de discussie gevoerd over versterking van de bestuurskracht. In dat licht werden op initiatief van de provincie Fryslân in 2003 al zogenaamde zelfevaluaties in gemeenten gehouden, bedoeld om kritisch te kijken naar de bestuurskracht binnen de eigen gemeente. Mede hierdoor en door het initiatief van enkele gemeenten in Zuidwest Fryslân is een proces op gang gekomen, dat er uiteindelijk toe heeft geleid dat de gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel hebben besloten met ingang van 1 januari 2011 te fuseren. Hierdoor is een nieuwe gemeente met circa 82.000 inwoners ontstaan. Deze nieuwe gemeente grenst aan het gezamenlijke grondgebied van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân.

De gemeenteraad van Boarnsterhim heeft inmiddels besloten om de gemeente op te heffen. Het grondgebied van deze gemeente wil men graag toedelen aan de huidige buurgemeenten, waarvan Skarsterlân er één is. Boarnsterhim streeft naar opheffing per 1 januari 2014. De gemeente Heerenveen heeft, zoals eerder gememoreerd, haar voorkeur laten blijken voor een fusie met Skarsterlân en Lemsterland. Inmiddels hebben de gemeenten Heereaveen en Smallingerland laten weten de mogelijkheden tot fusie te onderzoeken. Ook in de rest van Fryslân lopen discussies over samenwerking en/of fusie van gemeenten.

Typering gebied/kansen

Het gebied van de nieuw te vormen gemeente is gelegen in de zuidwesthoek van Fryslân, tussen de grotere kernen Sneek, Heerenveen en Emmeloord. De huidige gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân zijn qua karakter vergelijkbaar met elkaar. Het zijn alle drie plattelandsgemeenten met een sterk agrarisch en toeristisch karakter en een aantal sterke regionale kernen (Lemmer, Balk en Joure) waar de bedrijvigheid zich in hoofdzaak ontwikkelt.

Het totale gebied kenmerkt zich als een gevarieerd landschap, met (veen)weidegebieden, meren en bossen, waar het goed wonen is in verschillende woonmilieus en waar de vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme) volop kansen biedt. De ligging aan het IJsselmeer met de bekende kliffen "Reaklif" en "Murnserklif", onderdeel van het gebied Gaasterland en Lemmer dat als oud vissersdorp en thans uitgegroeid tot toeristisch watersportcentrum van internationale betekenis, is bijzonder. Bovendien valt het merendeel van de Friese meren, zoals Snitser Mar, Langwarder Wielen, Goaïngarypster- en Terkaplester Puollen, De Fluezen, Sleattemer Mar, Grutte Brekken, Brandemar en de Tsjûkemar geheel of voor een groot deel binnen de grenzen van de nieuw te vormen gemeente. In het kader van Het Friese Merenproject zijn in diverse plaatsen, zoals in Lemmer, Balk, Langweer en Joure investeringen gedaan ter verbetering van de voorzieningen voor de watersporttoerist. Het gebied biedt, gelet op zijn historie, tevens goede kansen op verdere uitbouw van het zogenaamde cultuurtoerisme. Ook ligt de kracht van het gebied in de ligging aan de Poort van Friesland vanuit de Randstad, zowel over de weg als over water. De samenkomst van de A6 en de A7 bij Joure versterkt dit nog. Het bovenbeschreven gebied met een goede balans tussen enkele beperkt verstedelijkte dorpen en het omliggende platteland vormt een zodanige homogene eenheid dat samenvoeging in één gemeente als logisch wordt ervaren.

Een belangrijk resultaat van samenvoeging van het gebied tot één gemeente is dat er grotere mogelijkheden ontstaan op een meer afgewogen ontwikkeling van woon-, bedrijvenlocaties en recreatieve- en toeristische voorzieningen in het gebied en anderzijds conservering van meer kwetsbare gebieden.

Drie zelfstandige gemeenten hebben hun scope gericht op hun eigen gebied en zullen veelal alle drie dezelfde doelen binnen hun eigen grondgebied nastreven, terwijl de marktomstandigheden vragen om samenhang in keuzes binnen het totale gebied. Samenvoeging maakt een optimalisering van die samenhang in keuzes mogelijk, biedt kansen om het onderscheidend vermogen van het totale gebied te versterken en leidt daarmee tot een meerwaarde voor het totaal.

Relatie met buurgemeenten

De drie gemeenten hebben ook in die zin een nauwe verwantschap dat zij in het verleden alle drie deel uitmaakten van het inmiddels opgeheven regionale samenwerkingsverband Zuidwest Fryslân. Gaasterlân-Sleat en Lemsterland hebben de samenwerking doorgezet, ten dele via overleg, doch ook in de vorm van gemeenschappelijke regelingen voor ICT en sociale zaken. Nog lange tijd zijn door die gemeenten, alsmede door Skarsterlân tevens nog diensten afgenomen van de regionale brandweer in Sneek en tot op heden van de geluidmeedienst van de gemeente Súdwest Fryslân (voorheen van Sneek). Skarsterlân is op basis van de eigen schaal op het gebied van sociale zaken en informatisering en automatisering altijd "selfsupporting" geweest.

Op het terrein van de economische ontwikkeling is door Skarsterlân en Heerenveen een samenwerking aangegaan. Dit uit zich in het gezamenlijk exploiteren van bedrijventerrein in het grensgebied van beide gemeenten en de ontwikkeling van een gezamenlijke visie op het gebied Heerenveen/Joure.

Het gebied van de nieuwe gemeente is voor de meer regionale voorzieningen (het voortgezet onderwijs, gezondheidszorg en werkgelegenheid) deels georiënteerd op zowel Sneek, Heerenveen als Emmeloord: het oostelijke deel van Skarsterlân en een deel van Lemsterland op Heerenveen, het grootste deel van Lemsterland op Sneek en Emmeloord en het westelijke deel van Skarsterlân alsmede Gaasterlân-Sleat op Sneek. Er is derhalve sprake van een evenwichtige verdeling van de oriëntatie op de drie genoemde omliggende grotere kernen.

De positie ten opzichte van Heerenveen in het bijzonder

De ligging aan de autosnelwegen A6/A7 geeft een bijzondere dynamiek aan het gebied. Deze dynamiek laat zich niet beperken door gemeentegrenzen. Ook de ligging van het oostelijke deel van de nieuw te vormen gemeente ten opzichte van Heerenveen is hier van belang.

Kansen die er in het gebied van de samenkomst van de autosnelwegen A7/A6 en A7/A32 voor zowel inwoners, instellingen en bedrijven liggen dienen zo goed mogelijk te worden benut. Om die reden zijn de gemeenten Skarsterlân en Heerenveen al jaren geleden een samenwerking aangegaan om tot een gezamenlijke ontwikkeling van bedrijventerreinen in het grensgebied van de beide gemeenten te komen. Die samenwerking heeft tot aanzienlijke resultaten geleid. Om te voorkomen dat de gemeente Heerenveen letterlijk tegen de grenzen van haar volkshuisvestingstaakstelling aan zou lopen, is in 2000 een bestuursakkoord tussen Heerenveen en Skarsterlân gesloten waarin is bepaald dat de gemeente Heerenveen bij gebleken behoefte een woonwijk zou kunnen realiseren op grondgebied van Skarsterlân. Via een grenscorrectie kan het betreffende gebied vervolgens bij de gemeente Heerenveen worden gevoegd. Ook op het terrein van beleidsontwikkeling werken Heerenveen en Skarsterlân samen waar hiervan een meerwaarde wordt verwacht. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van de Wmo en de WWB.

Een en ander heeft zich vertaald in een preferent partnerschap tussen Heerenveen en Skarsterlân.

Alhoewel op allerlei terreinen samenwerking met andere gemeenten en zeker met alle (nieuwe) buurgemeenten denkbaar is, wil de nieuwe gemeente de samenwerking met Heerenveen in het bijzonder voortzetten en aandacht geven. De nieuwe gemeente zal in nauw overleg met Heerenveen tot afspraken komen over de onderwerpen die zich voor samenwerking lenen en de afstemming van gezamenlijke ambities. Heerenveen krijgt door de vorming van een nieuwe buurgemeente van ruim 50.000 inwoners een sterke samenwerkingspartner.

Het is bekend dat Heerenveen graag een fusie met Skarsterlân, Lemsterland en wellicht ook Gaasterlân-Sleat zou zien. Voor dit totale gebied zou dan een gemeente ontstaan van in totaal zo'n 95.000 inwoners over een grondgebied van 69.069 ha, met 68 kernen. Met een mogelijke toevoeging van een deel van Boarnsterhim zou het inwonertal zelfs boven de 100.000 komen. De gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat achten deze schaal voor het Friese platteland onaanvaardbaar. Het zou een gebied betekenen dat oostelijk wordt begrensd door zo ongeveer de N381 bij Hoornsterzwaag/Donkerbroek en in het westen doorloopt tot in het IJsselmeer (vrijwel de gehele breedte van de provincie Fryslân). Dit zou een enorm verzorgingsgebied betekenen. Het gemeentebestuur moet in die setting aandacht schenken aan in totaal 67 dorpen en de stad Sloten. Om het contact met alle dorpen en verenigingen voor dorpsbelang redelijk te onderhouden zijn hulpstructuren nodig. Bovendien zullen de inwoners in grote delen van zo'n omvangrijke gemeente nauwelijks binding voelen met het bestuur. Ook de oriëntatie van de bewoners van grote delen van het gebied op andere omliggende kernen dan Heerenveen (Sneek en Emmeloord) maakt een keus voor samengaan met Heerenveen niet logisch. De omvang van de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân, zowel qua inwonertal (ruim 90.000) als qua oppervlakte, was voor de gemeente Gaasterlân-Sleat een van de belangrijkste redenen om af te zien van een aansluiting bij deze nieuwe gemeente.

De plaats Heerenveen, met circa 29.000 inwoners heeft een voor Friese begrippen stedelijk karakter en wijkt in die zin af van de structuur in Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat (plattelandsgemeenten met enkele centrumdorpen). Ook het karakter van het grootste deel van het buitengebied van Heerenveen is anders (coulisenlandschap verwant aan de Friese Wouden) dan dat van de andere gemeenten, met het Gaasterlandse landschap - een enclave in het veenweidegebied en Friese merengebied - als *uitzondering*.

Dat Heerenveen een centrumfunctie heeft voor een grotere regio dan de eigen gemeente is niet uniek. Dat geldt voor vele plaatsen met een centrumfunctie. Dat betekent echter niet automatisch dat het verzorgingsgebied dan bij die gemeente zou moeten worden gevoegd. Daarvoor is meer nodig. Er dient ook sprake te zijn van een homogene samenstelling van het gebied en de inwoners dienen zich daarin te herkennen. Grote delen van de nieuw te vormen gemeente hebben echter nauwelijks of een zeer beperkte oriëntatie op Heerenveen.

Dat Heerenveen als regiogemeente met het huidige aantal inwoners en nog een stevige groei-potentie, haar taken in de toekomst niet meer naar behoren zou kunnen vervullen valt niet in te zien. Bestuurskracht is niet alleen af te meten aan het inwonertal, ook de wijze waarop het contact met de inwoners plaatsvindt en de (fysieke) afstand tussen bestuur en burgers in een plattelandsstructuur is daarbij van belang. Hier zou een onbalans gaan optreden omdat de menselijke maat in het geding komt. Daar liggen de bezwaren van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân tegen een samengaan met Heerenveen.

Bovendien valt niet in te zien waarom Heerenveen voor een schaalvergroting zou zijn aangewezen op het gebied van de nieuw te vormen gemeente. Het feit dat Heerenveen en Smallingerland inmiddels serieus onderzoek doen naar samenwerkings-/fusiemogelijkheden logensraft deze gedachte.

Concluderend: Heerenveen wordt niet gezien als een fusiepartner, maar zeker als een (gelijkwaardige) partner, waarmee goed moet worden samengewerkt om de regionale belangen in het gebied te dienen.

Natuurlijk is ook samenwerking met andere (buur)gemeenten van groot belang.

De relatie met de gemeente Súdwest Fryslân

Met de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân is eveneens samenwerking nodig. Die gemeente is evenals Skarsterlân, Heerenveen, Smallingerland en Opsterland gelegen in de Ontwikkelingszone A7, waarin wordt samengewerkt op het terrein van economische ontwikkeling. Die samenwerking zal ook na de herindeling de nodige aandacht verdienen. Bovendien heeft de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân, evenals de nieuw te vormen gemeente "De Friese Meren" (werknaam) een sterk toeristisch-recreatief profiel, gericht op watergerichte activiteiten. Dit maakt het gewenst - zo niet noodzakelijk - samen te werken en de verdere ontwikkeling van dit profiel nauw af te stemmen. Het is zaak om te komen tot complementaire ontwikkelingen in de regio in plaats van elkaar als concurrenten af te troeven.

Nadere oriëntatie is nog nodig ten aanzien van samenwerking op ICT-gebied. Op dit punt moet nog een keus worden gemaakt tussen aansluiting bij het ISZF (waarin Súdwest Fryslân gaat participeren) of het in eigen beheer organiseren van de informatiserings- en automatiseringsbehoefte. Deze afweging zal in het verdere voorbereidingstraject van de fusie worden gemaakt.

Tenslotte kan als voorbeeld van samenwerking met andere gemeenten in het westen van Fryslân (waaronder Súdwest Fryslân) worden genoemd de deelname in de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West (sociale werkvoorziening Empatec).

4.2 De keuze voor de vorming van een nieuwe gemeente, bestaande uit de drie gemeenten

In hoofdstuk 3 is het besluitvormingsproces in de drie gemeenten afzonderlijk in beeld gebracht.

De drie gemeenten hebben ieder afzonderlijk, allen via een eigen proces, uiteindelijk geconcludeerd dat de optie om zelfstandig te blijven zeker op termijn niet in het belang is van hun inwoners.

Fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân leidt tot de vorming van een krachtige plattelandsgemeente, waarin:

- 1 het behouden van de bestaande plattelandscultuur het beste is gewaarborgd;
- 2 er korte lijnen zijn tussen de burgers en bestuur en ambtelijke organisatie;
- 3 sprake is van een goede balans tussen beperkt-verstedelijkte grotere dorpen en het omliggende platteland;

- 4 volop ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor de agrarische sector, het overige bedrijfsleven en de recreatieve en toeristische sector, in combinatie met het behoud van de landschappelijke waarden (grootschaliger aan de A6 en A7, kleinschaliger in de meer kwetsbare gebieden).

Zoals in de vorige paragraaf is beschreven vormen de drie gemeente met elkaar een homogeen gebied, een plattelandsgebied, gelegen tussen drie regionale verzorgingskernen. Het is een aantrekkelijk gebied om te werken, wonen en te recreëren en het gebied leent zich door zijn gevarieerde landschap uitstekend als toeristische trekpleister. De aanwezigheid van een groot deel van het Friese Merengebied in combinatie met de uitgestrekte bossen van Gaasterland maakt het gebied bijzonder. De vorming van één gemeente voor dit gebied versterkt naar de mening van de gemeentebesturen de mogelijkheid om wenselijke ontwikkelingen te sturen.

Met de vorming van een gemeente van ruim 50.000 inwoners ontstaat een gemeente van een schaal die enerzijds de mogelijkheid biedt om het contact tussen bestuur en inwoners en de besturen voor plaatselijk belang op een goed niveau te houden, terwijl anderzijds het schaalniveau zodanig is dat dit de kwaliteit van het bestuur en ambtelijke dienstverlening ook voor de lange termijn niet in de weg staat. Een gemeente van die schaal zal tevens als een gerespecteerde partner van andere overheden, maatschappelijke organisaties en dergelijke kunnen functioneren.

Uit het gevolgde proces van besluitvorming in de drie gemeenten is gebleken dat de inwoners de keuze van de drie gemeenten om gezamenlijk de toekomst in te gaan ondersteunen.

De gemeenten kiezen ervoor de termijn van samensmelting zo kort mogelijk te houden. Het herindelingsproces en de daarmee gepaard gaande opbouw van een nieuwe bestuurlijke en ambtelijke organisatie mag de dienstverlening aan de burgers zo min mogelijk belemmeren. Een lang fusieproces leidt de aandacht te veel af van de dagelijkse dienstverlening en werkprocessen. Daarom wordt gekozen voor de fusiedatum 1 januari 2013.

5 Financiële aspecten

In het onderzoeksrapport van WagenaarHoes organisatieadvies, dat in opdracht van de gemeente Skarsterlân is gemaakt, is een financiële analyse opgenomen van de drie gemeenten en inzicht gegeven in de financiële aspecten van een fusie van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân (het rapport is in de bijlagen opgenomen). Er wordt daarin een positief beeld geschetst voor een fusiegemeente. Omdat het rapport van WagenaarHoes in het voorjaar van 2009 is geschreven zijn in de bijlagen bij dit rapport geactualiseerde cijfers opgenomen en zijn enkele cijfers gecorrigeerd.

Alhoewel de cijfers een bijstelling in negatieve zin van de totale reservepositie te zien geven, zal nog steeds sprake zijn een stevige financiële positie.

De lastendruk in de drie gemeenten is niet overmatig hoog. Van extreme verschillen is geen sprake, zodat een harmonisatie van de tarieven niet al te veel problemen zal geven.

Het te voeren beleid van de nieuwe gemeente bepaalt uiteindelijk de financiële positie van de nieuwe gemeente.

5.1 Vermindering structurele inkomsten uit het gemeentefonds

Uit de in de bijlage opgenomen berekening blijkt dat de nieuwe gemeente in totaal structureel ongeveer € 920.000 minder uit het gemeentefonds ontvangt dan de drie afzonderlijke gemeenten nu. Dit is een gevolg van de volgende effecten:

- 1 Een deel van de uitkering uit het gemeentefonds bestaat uit een zogenaamde "vaste voet". De gefuseerde gemeente ontvangt deze vaste voet maar eenmaal. De drie zelfstandige gemeenten krijgen momenteel ieder de vaste voet. Bij een fusie gaat dus twee keer die vaste voet verloren.
- 2 Er doet zich een nadeel voor op de vergoeding per hectare buitenwater. In de vergoeding voor deze maatstaaf in het gemeentefonds is namelijk een maximum aantal hectaren opgenomen van 10.000 hectare. Hierdoor wordt voor 2.979 hectare minder vergoeding ontvangen.

5.2 Gewenningsbijdrage

Om het proces van herindeling financieel te ondersteunen mag de nieuwe gemeente rekenen op een incidentele compensatie van het Rijk. Deze zogenaamde gewenningsbijdrage bedraagt in totaal € 8.670.000,00. De gewenningsbijdrage wordt in vier jaar uitbetaald. In het eerste jaar 40%, in de drie jaren daarna 20%.

6 Toetsing aan beleidskader BZK

De Wet algemene regels herindeling bevat slechts de procedureregels die bij initiatieven om tot herindeling te komen in acht moeten worden genomen.

De voorwaarden waaraan inhoudelijk dient te worden voldaan, zijn opgenomen in het zogenaamde "Beleidskader gemeentelijk herindeling", zoals dat door de ministerraad is vastgesteld. Het gaat hierbij om het samenstel van de elementen uit de diverse criteria. Absolute betekenis mag niet aan elk der criteria worden verbonden. Het gaat om een richtinggevend geheel van toetsingselementen voor de vraag of een herindelingsadvies tot wetgeving zal moeten leiden. Hierbij worden de belangen die bij de diverse criteria in het geding zijn afgewogen.

Het gaat hier om de volgende criteria:

- 1 Draagvlak.
- 2 Bestuurskracht.
- 3 Duurzaamheid.
- 4 Interne samenhang van de nieuwe gemeente.
- 5 Regionale samenhang en evenwicht.
- 6 Planologische ruimtebehoefte.

6.1 Draagvlak

6.1.1 Nut en noodzaak

De gemeenten hebben aan de hand van uitgebrachte rapportages de conclusie getrokken dat, gelet op maatschappelijke ontwikkelingen, een schaalvergroting wenselijk is. In hoofdstuk 3 is het afwegingsproces per gemeente nader belicht. Met die schaalvergroting wordt voor het totaal van de drie gemeenten de kwetsbaarheid verminderd, kan meer kwaliteit worden geleverd, kunnen meer taken in eigen beheer worden gedaan, is minder inhuur van externe capaciteit nodig en kan een (verdere) uitbreiding van taken door decentralisatie van rijks- en provinciale taken goed worden opgevangen.

6.1.2 Draagvlak (bestuurlijk draagvlak/draagvlak bij burgers)

De drie gemeenten hebben gelet op de eerder aangegeven omstandigheden gekozen voor de vorming van een nieuwe fusiegemeente omdat daarmee een krachtige plattelandsgemeente wordt gevormd.

Bij die keuze hebben de volgende elementen een bepalende rol gespeeld:

- 1 de bestaande plattlandsstructuur en -cultuur is daarmee het beste gewaarborgd;
- 2 er bestaan korte lijnen tussen burgers en bestuur en de ambtelijke organisatie;
- 3 er is sprake van een goede balans tussen een aantal beperkt verstedelijkte dorpen en het omliggende platteland;

- 4 er zijn volop ontwikkelingsmogelijkheden voor het (agrarische) bedrijfsleven en recreatie en toerisme, in combinatie met het behoud van landschappelijke waarden;
- 5 er ontstaat een krachtige gemeente die een goede samenwerkingspartner met maatschappelijke organisaties, instellingen, bedrijven en andere overheden kan zijn.

Op grond van het Beleidskader gemeentelijke herindeling dient er sprake te zijn van voldoende lokaal bestuurlijk-, maatschappelijk- en regionaal draagvlak.

Lokaal bestuurlijk draagvlak.

De gemeenteraden hebben na raadpleging van de bevolking en belangengroeperingen vol overtuiging de keuze voor de vorming van een nieuwe fusiegemeente gemaakt.

De aanpassing van het ontwerp-herindelingsadvies, die is ingegeven het door het standpunt van het college van Gedeputeerde Staten met betrekking tot de door Gedeputeerde Staten noodzakelijk geachte grenscorrectie, heeft er weliswaar toe geleid dat het politieke draagvlak binnen de raad van de gemeente Skarsterlân kleiner is geworden, maar nog steeds kan worden gezegd dat er sprake is van een groot bestuurlijk draagvlak.

Maatschappelijk draagvlak.

Uit de in alle drie gemeenten georganiseerde bijeenkomsten (petearen) met de bevolking en belangengroeperingen is gebleken, dat er een groot draagvlak voor de fusie is en dat aan de hiervoor geschetste elementen groot belang wordt gehecht. Ook in het vervolgtraject zullen de drie gemeenten genoemde groeperingen blijven betrekken het proces. Dat past bij de wijze waarop de gemeenten gewend zijn met hun bevolking, bedrijfsleven en medewerkers om te gaan.

Helaas moet worden vastgesteld, dat de aanpassing van het ontwerp-herindelingsadvies in die zin, dat de dorpen Nieuwebrug en Haskerdijken na de fusie deel gaan uitmaken van de gemeente Heerenveen, heeft gemaakt dat het draagvlak bij de inwoners van die dorpen nagenoeg geheel is verdwenen (zie ook paragraaf 9.3).

Voor de wijze waarop het maatschappelijk draagvlak is vastgesteld wordt verwezen naar het als bijlage bij dit herindelingsadvies gevoegde logboek.

Regionaal draagvlak.

Met uitzondering van de gemeente Heerenveen hebben alle omliggende gemeenten aangegeven in te stemmen met de voorgenomen fusie. De gemeente Heerenveen heeft een negatieve zienswijze tegen het ontwerp-herindelingsadvies ingediend. Wij zijn van mening dat met de in dit herindelingsadvies opgenomen grenscorrectie en met de opnieuw uitgesproken bereidheid tot samenwerking met Heerenveen in voldoende mate tegemoet is gekomen aan de bezwaren van Heerenveen. Gelet op de standpuntbepaling van Gedeputeerde Staten naar aanleiding van het rapport van de Commissie van Wijzen kan worden vastgesteld dat het college van gedeputeerde Staten die mening deelt en dat er dus sprake is breed regionaal draagvlak.

6.2 Bestuurskracht

De nieuwe gemeente dient over voldoende bestuurskracht te beschikken. Het gaat hier om de democratische legitimatie en de kracht om bestuurlijke keuzes te maken en om deze keuzes op een vaardige manier te communiceren. Daartoe is ondersteuning nodig door een op de taken van de gemeente afgestemde ambtelijke organisatie.

Bestaande en toekomstige taken moeten op een adequaat niveau kunnen worden uitgevoerd en samen met andere overheden en maatschappelijke partners dienen ontwikkelingsperspectieven voor de nieuwe gemeente te worden gerealiseerd.

Een gemeente van ruim 50.000 inwoners in een landelijke omgeving is uitstekend in staat hieraan een goede invulling te geven.

Door een op haar taken berekende ambtelijke organisatie op te bouwen, kan het bestuur voldoende worden ondersteund om als gerespecteerde partner van andere overheden (gemeenten/provincie/Rijk/waterschap) te worden gewaardeerd.

De kwaliteit van de dienstverlening naar de burger, bedrijven en instelling kan voldoende worden gewaarborgd.

Waar mogelijk zullen taken in eigen beheer worden uitgevoerd.

De gemeente zal als "eerste overheid" het overheidsloket voor de burgers en bedrijven zijn.

Dit vraagt om een optimale invulling van die loketfunctie. Hierop zullen de inspanningen worden gericht. Door de grotere organisatie zal de gemeente beter zijn toegerust om zelfstandig invulling te geven aan de huidige taken en aan de verder doorzettende uitbreiding van taken als gevolg van decentralisatie. Niettemin zal op een aantal terreinen al of niet via gemeenschappelijke regelingen met andere overheden worden samengewerkt. Dit is echter alleszins aanvaardbaar als dit past binnen de beleidsdoelstellingen zoals die door de gemeenteraad worden vastgesteld.

De gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân hebben door hun wijze van communiceren en de contactstructuur met de verenigingen voor plaatselijk belang draagvlak gecreëerd bij de bevolking voor het gevoerde beleid. Hierbij speelt de menselijke maat een belangrijke rol. De verenigingen voor plaatselijk belang worden structureel betrokken bij belangrijke ontwikkelingen in de kernen. Soms vervullen wijkverenigingen deze functie.

Ook tijdens de "petearen" over het nut en noodzaak van een herindelings bleek de waardering voor het bestaande, doch overheerste het begrip voor het feit dat de maatschappelijke ontwikkelingen, zeker in de toekomst, vragen om een zekere opschaling.

Voortdurende verbetering van de dienstverlening naar burgers en bedrijven is nodig, zeker in het licht van de ontwikkeling van de gemeente naar de poort van alle publieke dienstverlening. Professionele dienstverlening krijgt meer kansen in een grotere organisatie. Minder kwetsbaarheid in cruciale functies kan gemakkelijker worden georganiseerd. Niettemin is behoud van de menselijke maat bij de dienstverlening in een plattelandsgemeente van ruim 50.000 inwoners een blijvend, doch te beheersen aandachtspunt. Bij een veel grotere schaal, zowel qua oppervlak als qua aantal inwoners, zullen essentiële waarden voor een plattelandsgemeente, zoals korte lijnen tussen burgers, bedrijven en gemeentebestuur/ambtelijke organisatie en draagvlak (bestuurlijke legitimatie) in het gedrang komen.

6.3 Duurzaamheid

Het criterium duurzaamheid wordt getoetst op het ontstaan van een nieuwe gemeente die voldoende is toegerust om gedurende een langere periode te kunnen voldoen aan de eisen die redelijkerwijs aan een gemeente mogen worden gesteld.

Het mag niet zo zijn dat de nieuwe gemeente binnen afzienbare tijd opnieuw bij een herindelings moet worden betrokken, omdat het haar taken niet meer naar behoren kan uitvoeren.

De nieuwe gemeente zal ruim 50.000 inwoners hebben. Een gemeente van een dergelijke omvang zal ook in de toekomst voldoende bestuurskracht kunnen ontwikkelen om ook op langere termijn haar taken uit te voeren. Ook een verdere doordecentralisatie van taken van Rijk en provincie zal dit niet in de weg staan. De omvang biedt ook voldoende waarborgen om in de regio en provincie als een volwaardige partner op te treden. Vrijwel alle reguliere taken kunnen in zelfstandigheid worden uitgevoerd. Op een aantal terreinen zal samenwerking niettemin wenselijk zijn.

De goede balans tussen een beperkt aantal meer verstedelijkte kernen om het omliggende platteland brengt een zodanig evenwicht dat ook op langere termijn sprake zal zijn van een homogene gemeente.

Het is ook van belang te kijken wat de verwachting is van de economische ontwikkeling bij een herindeling op de langere termijn.

Op dit punt zal veel afhangen van het ambitieniveau van de nieuwe gemeente en het op basis van dat ambitieniveau te formuleren beleid. Optimalisering van beleidskeuzes ter versterking van het profiel van de gemeente, de sterkere positie ten opzichte van andere gemeenten en de grotere slagkracht van de organisatie zullen een positieve invloed hebben op de weerbaarheid.

6.4 Interne samenhang van de nieuwe gemeente

Bij dit criterium vindt een beoordeling plaats of de nieuwe gemeente een logische samenhang kent.

In paragraaf 4.1 is op het karakter en de samenhang van de nieuwe gemeente nader ingegaan. De drie grotere kernen en het omliggende plattellandsgebied leveren een aantrekkelijk perspectief op als woon-, werk- en recreatiegebied. De fusiegemeente zal beter dan de drie afzonderlijke gemeenten in staat zijn de kwaliteiten en de kansen die het gebied kent optimaal en in samenhang te benutten.

Met de schaal van de nieuwe gemeente moet het mogelijk zijn de toekomst van de leefgemeenschappen van de 52 kernen op een verantwoorde wijze inhoud te geven.

6.5 Regionale samenhang en evenwicht

Bij dit criterium is de vraag van belang of door de vorming van de nieuwe gemeente goede regionale verhoudingen ontstaan, dan wel dat wordt voorkomen dat die verhoudingen minder worden. Buurgemeenten mogen niet in een beklemde positie raken, waardoor het toekomstperspectief van deze gemeenten ongunstig wordt.

De discussie over bestuurskracht van gemeenten vindt alom plaats en wordt vooral ook ingegeven door de steeds grotere rol die de gemeenten krijgen toebedeeld in de dienstverlening naar burgers en bedrijven. De aanwijzing van gemeenten als "eerste overheid" en de verdere doordecentralisatie van rijks- en provinciale taken voeden de discussie over dit onderwerp. In de provincie Fryslân vinden in dit licht eveneens discussies plaats over de noodzaak van samenwerking en fusie. Gedeputeerde Staten hebben een Commissie van Wijzen ingesteld om hen van advies te dienen.

Zoals in hoofdstuk 4 is aangegeven kiezen de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân voor elkaar om de plattelandsstructuur en -cultuur te behouden. De gemeente die daardoor ontstaat heeft ruim 50.000 inwoners en zal voldoende geëquipeerd zijn om haar taken naar behoren uit te voeren en haar bijdrage te kunnen leveren in het regionale perspectief. Zij zal daarom in het belang van de regio ook over de gemeentegrenzen en zelfs provinciegrenzen heen kijken en waar mogelijk haar bijdrage leveren aan de regionale belangen. De ligging als plattelandsgemeente tussen een drietal regionale stedelijke kernen (Heerenveen, Sneek en Emmeloord), met een aantrekkelijk recreatief perspectief biedt in die zin ook kansen voor de regio.

Positie van Heerenveen

De positie van Heerenveen verdient bijzondere aandacht. In hoofdstuk 4 is hier ook al op ingegaan. De regionale functie van Heerenveen wordt niet betwist. In dit kader is het volgende van belang. De plaats Heerenveen grenst aan de oostzijde aan de nieuwe gemeente. In het verleden is vanwege de ligging aan de autosnelwegen (A6/A7-A32) een samenwerking ontstaan tussen de gemeenten Heerenveen en Skarsterlân om de economische potentie van het gebied te benutten. Er wordt op basis van gelijkwaardigheid middels een Gemeenschappelijke Regeling samengewerkt bij de exploitatie van bedrijventerreinen in het grensgebied van beide gemeenten. Dit bedrijventerrein is nadrukkelijk ook onderwerp van het rapport van de Commissie van Wijzen. In paragraaf 7.3 wordt daar verder op ingegaan.

Ook op het terrein van beleidsvoorbereiding van bijvoorbeeld de Wmo, de WWB en ook op het terrein van invulling van het werkplein (samenwerking met UWV en Heerenveen) wordt samengewerkt.

De samenwerking met de gemeente Heerenveen wordt ook in de nieuwe gemeente onverminderd doorgezet. Tussen Heerenveen en Skarsterlân is in 2000 een bestuursovereenkomst gesloten waarin nadere afspraken over samenwerking zijn gemaakt. Dit heeft onder meer geleid tot de opstelling van een gezamenlijke visie op het gebied Heerenveen/Joure. Tevens is in de bestuursovereenkomst de afspraak vastgelegd dat Heerenveen bij aantoonbare behoefte een woonwijk kan realiseren op grondgebied van Skarsterlân. Skarsterlân zal in dat geval medewerking verlenen aan een grenscorrectie. De begrenzing van de mogelijke grenscorrectie is vastgelegd in de bestuursovereenkomst tussen de beide gemeenten zoals vastgesteld op 23 mei 2000. In het rapport van de Commissie van Wijzen (paragraaf 7.3) wordt hier op ingegaan. Naar de mening van zowel de drie gemeenten, alsook de provincie Fryslân in haar reactie op het rapport van de Commissie van Wijzen, is op dit moment en ook de komende jaren deze behoefte niet aangetoond. Een grenscorrectie op dit moment zou dan ook tegen de toetsingskaders en de onderling gemaakte afspraken ingaan. Deze genoemde bestuursovereenkomst wordt overigens door de nieuwe gemeente als rechtsopvolger van Skarsterlân volledig gerespecteerd.

Samenwerking met Súdwest Fryslân (de heringedeelde gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel).

Met name de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland werken op een aantal terreinen samen met bovengenoemde gemeente die op 1 januari 2011 is ontstaan. Er was tot 1 januari 2011 sprake van een intergemeentelijke sociale dienst waarin, naast deze vijf voormalige gemeenten, ook de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland participeerden. Vooralnog wordt de dienstverlening op het gebied van sociale zaken en Wet maatschappelijke ontwikkeling door de gemeente Súdwest Fryslân voortgezet ten behoeve van Gaasterlân-Sleat en Lemsterland tot de fusiedatum van 1 januari 2013.

Ook nemen Gaasterlân-Sleat en Lemsterland met Súdwest Fryslân, Harlingen en Littenseradiel deel in een gemeenschappelijke regeling op ICT-gebied. In het kader van de verdere fusievoorbereiding verdient dit bijzondere aandacht.

Een eventuele toekomstige grenscorrectie bij Bakhuizen en Hemelum zal te zijner tijd onderwerp van gesprek zijn tussen de gemeentebesturen van De Friese Meren en Súdwest Fryslân.

Boarnsterhim

De gemeente Boarnsterhim (grenzend aan Skarsterlân) heeft inmiddels geconstateerd niet als zelfstandige gemeente verder te kunnen. De gemeente heeft een eigen visie opgesteld op de wijze en het tijdpad waarop deze opheffing plaats zal moeten vinden. Inmiddels is duidelijk dat daarbij ook een deel van de gemeente Boarnsterhim (Terheme) naar de gemeente De Friese Meren zal overgaan. Omdat het tijdpad van de gemeente Boarnsterhim (2014) niet parallel loopt met het tijdpad van voorliggend herindelingsadvies zal naar verwachting dit aspect in een nadere grenscorrectie moeten worden geregeld. De gemeente Skarsterlân heeft aangegeven positief te staan ten opzichte van een overgang van grondgebied van Boarnsterhim naar Skarsterlân als dit de wens van de bevolking is. Ook de twee andere gemeenten zijn deze mening toegedaan. In het rapport van de Commissie van Wijzen wordt ook aandacht besteed aan de positie van Boarnsterhim.

Overige buurgemeenten

Ten aanzien van de overige buurgemeenten Weststellingwerf en Noordoostpolder zijn geen bijzonderheden te melden.

Samenvattend wordt geconcludeerd dat de nieuwe gemeente een krachtige rol in de regio kan spelen en dat regionale belangen de vorming van deze gemeente niet in de weg staan. Er zal geen sprake zijn van een "restproblematiek" voor de buurgemeenten.

6.6 Planologische ruimtebehoefte

Het onderbavige criterium beoogt na te gaan welke ruimtelijke knelpunten er zijn die eventueel door een herindeling zouden kunnen worden opgelost. In de huidige situatie bestaan er geen knelpunten.

Dat neemt niet weg dat de nieuwe gemeente meer gelegenheid biedt om goed te kijken naar een samenhangende spreiding van voorzieningen, wonen en bedrijvigheid. Het feit dat de fusiegemeente zal gaan bestaan uit gemeenten met een vergelijkbaar profiel biedt op dit punt kansen. Dit zal met name ook gaan gelden voor de verdere ontwikkeling als toeristisch-recreatief gebied.

Zoals gezegd bestaat de bereidheid bij gebleken behoefte een grenscorrectie met Heerenveen te doen plaatsvinden voor woningbouw ten behoeve van de uitbreiding van die kern.

6.7 Conclusie

Samenvattend kan worden gesteld dat het fusievoornemen voldoet aan de van toepassing zijnde criteria van het beleidskader gemeentelijke herindeling.

7 Uitdagingen en ambities nieuwe gemeente

7.1 Dienstverlening

Algemene uitspraken over dienstverlening voor bedrijven en burgers, relatie met dorpen

Door als drie betrokken gemeenten te kiezen voor een fusie wordt gekozen voor een oplossing die de bestuurskracht en het dienstverleningsniveau voor lange tijd garandeert.

Een omvang van ruim 50.000 inwoners biedt de gelegenheid om een gedegen ambtelijke organisatie te bouwen, waarbij de kwetsbaarheid in (sommige van) de huidige afzonderlijke organisaties wordt opgeheven.

Bij de opbouw van een nieuwe organisatie kan vanwege de grotere schaal een kwaliteitsslag worden gemaakt die ten goede komt aan zowel het functioneren van het bestuur als aan de dienstverlening aan de burgers, bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen en dergelijke. Schaalvergroting biedt mogelijkheden voor een grotere efficiency.

De grotere schaal van de nieuwe gemeente vraagt om een versterkt oog voor de kwaliteit van de dienstverlening en de betrokkenheid van burgers bij het bestuur. Bijvoorbeeld de organisatie van het wegenbeheer en het onderhoud van openbare ruimte en de reiniging vragen specifieke aandacht.

De doorontwikkeling van de digitale dienstverlening zal kunnen bijdragen aan een goed dienstverleningsniveau, maar ook de fysieke contacten blijven belangrijk.

Hier ligt een verantwoordelijkheid om de voorwaarden te scheppen voor een adequate tegemoetkoming aan de wensen en behoeften vanuit de samenleving.

De rol die de verenigingen voor plaatselijk belang in de huidige situatie van de drie gemeenten spelen wordt zeer gewaardeerd. Continuering, dan wel versterking van de rol van de plaatselijke belangen is in de nieuwe gemeente van essentiële betekenis. Vanwege de gebiedsvergroting zal de contactstructuur met die verenigingen nadrukkelijk aandacht moeten krijgen.

In de aanloop naar de nieuwe gemeente zal het te hanteren dienstverleningsconcept nadrukkelijk aandacht verkrijgen.

7.2 Leefgemeenschappen/burgers

De nieuwe gemeente zal een groot grondgebied omvatten met in totaal 52 kernen. De afstand van de burger tot het bestuur en de ambtelijke organisatie zal over het totaal gezien in fysieke zin worden vergroot. Niettemin is de toegankelijkheid van het bestuur en de ambtelijke organisatie in de nieuw te vormen plattelandsgemeente een basisvoorwaarde voor succes.

De nieuwe gemeente staat voor een vitaal platteland. Het gemeentelijk beleid is er sterk op gericht dat de sociale gemeenschap in de kernen levend en betekenisvol is voor haar inwoners. Aan het karakter en de identiteit van de bestaande dorpen en de cultuur binnen gemeenschappen wordt grote waarde toegekend. De nieuwe gemeente zal binnen haar mogelijkheden en in samenspraak met andere overheden, maatschappelijke instellingen, bedrijven en inwoners impulsen moeten geven aan behoud van de leefbaarheid.

Niet alles zal en kan bij het oude blijven, veranderingen dienen waar mogelijk bewust te worden gestuurd. Participatie van de betrokkenen in dergelijke ontwikkelingen is noodzakelijk. Specifieke aandacht is er voor de beschermde dorpsgezichten en de vele (rijks)monumenten. De Friese taal, als drager van de Friese cultuur, staat hoog in het vaandel. Er wordt een actief beleid gevoerd om de Friese cultuur en taal actief te versterken.

7.3 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden

De nieuwe gemeente zal van een zodanige schaal zijn dat het overgrote deel van haar takenpakket in eigen beheer kan worden uitgevoerd. Dit heeft uit een oogpunt van democratische legitimatie en beheersbaarheid ook de voorkeur. Niettemin is op sommige terreinen samenwerking met andere overheden en maatschappelijke instellingen nodig. Waar dat leidt tot een meerwaarde voor de nieuwe gemeente of eventueel de regio zal voor samenwerking worden gekozen. Gemeentelijke schaalvergroting heeft als voordeel dat ook in gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden efficiënter kan worden bestaand. Er zijn immers minder partners en de invloed van de deelnemers wordt groter.

7.4 Oppakken kansen

In de nieuwe gemeente worden op grond van haar ligging en de gevarieerde landschapkenmerken ruime kansen gezien om die kwaliteiten te benutten. Kansen worden gezien in een diversiteit aan woonmilieus, de uitstekende recreatief-toeristische mogelijkheden en benutting van ligging aan de Poort van Friesland zowel over land (Rijksweg A6 bij Lemmer) als over water (de toegang vanaf het IJsselmeer bij Lemmer) en de ligging van Joure op het punt van samenkomst van de autosnelwegen A6/A7.

In paragraaf 4.1 is eveneens aandacht besteed aan de kwaliteiten en kansen van het gebied.

7.5 Ontwikkeling visie

In het verdere proces van voorbereiding van de vorming van een nieuwe gemeente zal een globaal visiedocument worden opgesteld. In dit visiedocument zullen de volgende elementen aandacht krijgen:

- kenmerken nieuwe gemeente
- belangrijkste ontwikkelingen in de maatschappij en de regio
- kansen en bedreigingen
- sterkten en zwakten
- richtinggevend uitspraken over het karakter van en de inrichting van de nieuwe gemeente.

In het stuk zullen uitspraken worden gedaan over het ambitieniveau en uitgangspunten worden opgenomen voor de organisatieontwikkeling. Het onderhavige document zal, na een interactief proces met burgers en andere actoren, door de drie gemeenteraden worden vastgesteld.

In het plan van aanpak voor het verdere voorbereidingstraject voor de herindeling is de aanpak verder uitgewerkt. De gemeenteraad van de nieuwe gemeente zal vervolgens moeten besluiten hoe verder wordt omgegaan met de nadere visievorming.

8 Relatie met provinciaal beleid en afstemming met provincie

8.1 Inkadering

In het koersdocument/coalitieakkoord van de provincie 2007 - 2011 is met betrekking tot de versterking van de lokale bestuurskracht het volgende opgenomen:

"Als gemeenten niet in staat zijn alle taken zelfstandig uit te voeren en/of te kort schieten in hun taken en verantwoordelijkheden kan samenwerking met andere gemeenten behulpzaam zijn. Daarnaast kan samenwerking in algemene zin bijdragen tot een grotere efficiency. Wij zijn van mening dat een gemeentelijke herindeling alleen aan de orde kan zijn als gemeenten en bevolking dit zelf willen."

Gedeputeerde Staten kiezen op basis van dit koersdocument ten aanzien van de versterking van de bestuurskracht een benadering waarbij "van onderop" leidend is.

Onder voorwaarde dat voor een opschaling lokaal draagvlak bestaat, biedt het college van Gedeputeerde Staten een faciliterende rol.

Zonder iets te willen afdoen aan het belang van de stedelijke centra, is juist voor Fryslân een vitaal platteland van belang. De kracht van Fryslân zit juist in het plattelandskarakter en de kracht van de dorpen. De vorming van krachtige plattelandsgemeenten maakt optimalisering van de samenhang in beleidskeuzes op bijvoorbeeld woon- en werklocaties en recreatieve- en toeristische voorzieningen in het landelijke gebied mogelijk, waardoor het onderscheidend vermogen van het gebied wordt versterkt. Het complementaire karakter van de nieuw te vormen krachtige plattelandsgemeente ten opzichte van de omliggende stedelijke centra, leidt tot een sterk geheel. De lokale herkenbaarheid is daarmee gediend.

Door oog te hebben voor elkaars belangen en samen te werken op het punt van economische ontwikkeling, afstemming en het maken van afspraken over bijvoorbeeld sport- en sociaal-culturele voorzieningen is een samenhangend totaal bereikbaar.

8.2 Nadere afspraken met provincie

Het ontwerp van voorliggend herindelingsadvies is tijdens een bespreking van de stuurgroep herindeling De Friese Meren met een delegatie van Gedeputeerde Staten van Fryslân op 27 september jongstleden overhandigd. In een reactie op het herindelingsontwerp, welke niet als zienswijze in het kader van de Wet Arhi dient te worden aangemerkt, is gewezen op de toezegging van de toenmalige staatssecretaris van BZK aan de Tweede Kamer dat er een logboek bij het herindelingsadvies moet worden gevoegd.

In een dergelijk logboek moet de gevolgde procedure worden aangegeven, met name waar het gaat om de wijze waarop de gemeentebesturen de bevolking hebben geraadpleegd. In bijlage 8 is dit logboek opgenomen.

Op 14 december 2010 heeft overleg tussen de stuurgroep herindeling De Friese Meren en het voltallige college van Gedeputeerde Staten plaatsgevonden. Gedeputeerde Staten hebben tijdens dit gesprek aandacht gevraagd voor het onderzoek dat op dat moment door een zogeheten Commissie van Wijzen werd uitgevoerd naar een toekomstbestendige bestuurlijke indeling van Fryslân. Deze commissie heeft op 15 maart 2011 gerapporteerd aan Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten hebben aangegeven bij de opstelling van een zienswijze op het herindelingsadvies, behalve aan de uitgangspunten van het beleidskader gemeentelijke herindeling, een zwaarwegend belang toe te kennen aan het advies van de Commissie van Wijzen.

Gedeputeerde Staten hebben dan ook bij brief van 16 december 2010 verzocht ten aanzien van de tijdsplanning van het verdere gemeentelijke besluitvormingstraject om de vaststelling van het herindelingsadvies op een zodanig moment te laten plaatsvinden, dat de conclusies van de Commissie van Wijzen expliciet bij de vaststelling kunnen worden betrokken.

Daarbij is toegezegd door Gedeputeerde Staten dat, indien het herindelingsadvies voldoende aansluiting vindt bij het advies van de Commissie van Wijzen, Gedeputeerde Staten zich maximaal zullen inspannen om, voor zover strekkend tot hun bevoegdheid, binnen het door de fusiepartners voorziene tijdpad tot afronding van de procedure te komen.

De drie gemeenteraden hebben met het verzoek van Gedeputeerde Staten ingestemd.

8.3 Rapport van de Commissie van Wijzen

Op 15 maart 2011 heeft de Commissie van Wijzen het rapport "Meer burger, minder bestuur" uitgebracht. In het rapport wordt met betrekking tot De Friese Meren het volgende opgemerkt.

"De herindeling die leidt tot de nieuwe plattelandsgemeente De Friese Meren is ontstaan van onderop. De commissie neemt kennis van deze combinatie en onderkent ook de politiek-culturele verschillen tussen de drie betrokken gemeenten en Heerenveen.

Een grenscorrectie tussen de nieuwe gemeente De Friese Meren en Heerenveen die ongeveer loopt langs de spoorlijn van Akkrion tot Vegelinsoord, van Vegelinsoord richting Oudehaske tot de A7, langs de A7 en het industrieterrein van Nijehaske vindt de commissie echter wel op zijn plaats. Daardoor komen de beide grote bedrijventerreinen in één bestuurlijke band en is er dus voor alle bedrijven hetzelfde vergunningen- en handhavingbeleid van toepassing. Dan maken ze beiden deel uit van de "economische motor" van Heerenveen. Ook de in het verleden gemaakte bestuurlijk overeengekomen afspraken in de gezamenlijke visie op de toekomstige woningbouwlocatie bij Rottum kunnen in dezelfde aanpassing bevestigd worden."

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 25 maart 2011 met betrekking tot het vorenstaande de volgende verklaring afgegeven:

"Vanwege de noodzakelijke besluitvorming over De Friese Meren en Boarnsterbim heeft het huidige College een standpunt ingenomen. Het gaat over de voorgenomen fusies van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat tot 'De Friese Meren' per 2013 en de opsplitsing van Boarnsterbim met ingang van 2014. In beide gevallen neemt het College de grenzen over die de Commissie voor de nieuwe gemeenten voorstelt."¹

¹ Op het kaartje behorende bij de brief 25 maart 2011 van het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Fryslân zijn deze grenzen aangegeven.

Het rapport van de Commissie van Wijzen en het standpunt van het college van Gedeputeerde Staten hierover kunnen in de zin van voorliggend herindelingsadvies niet als een formele zienswijze worden geïnterpreteerd. Aangezien de drie gemeenten, na verzoek van Gedeputeerde Staten, hebben besloten hun definitieve standpuntbepaling pas na de presentatie van het rapport te bepalen is er gelegenheid daarop te reageren.

De drie gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat hebben vanaf het begin op het standpunt gestaan dat zij deze fusie ongedeeld (dus met behoud van de huidige buitengrenzen) moeten ingaan. De door de drie gemeenten gehanteerde zorgvuldige procedure, met name naar hun burgers toe, is ook steeds daarop gebaseerd. Een dergelijke zorgvuldigheid, met navenante kwaliteit in uitgangspunten en eenduidige keuzes, hebben de drie betrokken gemeenten helaas niet kunnen constateren bij de totstandkoming van de rapportage en wijze van rapporteren daarvan door de Commissie van Wijzen.

De drie gemeenten staan nog steeds op het standpunt dat een ongedeelde fusie het meest recht doet aan de zorgvuldige procedure die door de gemeenten is gehanteerd. De Commissie van Wijzen en de provincie zijn een andere mening toegedaan. Gedeputeerde Staten zijn daarbij van mening, mede op basis van de adviezen uit het rapport van de Commissie van Wijzen, dat op twee specifieke onderdelen sprake zal moeten zijn van een grenscorrectie met de gemeente Heerenveen. Dit betreft ten eerste het deel ten oosten van It Deel en het Hearrenfeanster Kanaal, waarin onder andere de twee dorpen Haskerdijken en Nieuwebrug zijn gelegen en ten tweede het Businesspark Friesland en het bedrijventerrein Haskerveen met aan de noordkant de Doltesleat als begrenzing. Beide delen behoren tot het grondgebied van de huidige gemeente Skarsterlân.

Wij moeten constateren dat het uitgangspunt "ongedeeld over", gelet op de wijze waarop Gedeputeerde Staten zich op 25 maart 2011 hebben uitgelaten over het rapport van de Commissie van Wijzen, niet haalbaar meer is. Gelet op de motie Heijnen, waarin de Tweede Kamer aandringt op de totstandkoming van een visie op de bestuurlijke inrichting van de provincie, kan gevoeglijk worden aangenomen dat het standpunt dat het college van Gedeputeerde Staten heeft ingenomen ook in het vervolgetraject leidend zal zijn.

Het onverkort vasthouden aan dit standpunt zal resulteren in een negatieve zienswijze van de provincie bij het herindelingsadvies. Een negatieve zienswijze zal niet alleen het zorgvuldig ingezette proces kunnen vertragen, maar kan ook betekenen dat de drie gemeenten onderdeel gaan uitmaken van het totale bestuurlijke veranderproces van de provincie Fryslân. Naast het feit dat de vorming van de gemeente dan pas in de tweede helft van dit decennium zal plaatsvinden is de kans aanwezig dat er in die discussie een heel andere gemeente De Friese Meren, of zelfs geen gemeente De Friese Meren, zal ontstaan.

Het doorzetten van het uitgangspunt van "ongedeeld over" zal niet alleen hoogstwaarschijnlijk tot zodanige vertraging van het herindelingsproces leiden dat de nagestreefde fusiedatum van 1 januari 2013 niet wordt gehaald. Ook zal dit voor de bestuurlijke en ambtelijke voorbereiding van de gemeente De Friese Meren tot aanzienlijke problemen leiden.

Na het bekend worden van het rapport van de Commissie van Wijzen, waarin wordt voorgesteld om onder andere de dorpen Nieuwebrug en Haskerdijken bij de gemeente Heerenveen te voegen, heeft het bestuur van de Vereniging voor Plaatselijk Belang Haskerdijken-Nieuwebrug, mede namens de Belangengroep Spitsendijk, in een uitvoerige brief van 22 maart 2011 onomwonden te kennen gegeven alles in het werk te willen stellen dat Haskerdijken, Nieuwebrug en Spitsendijk in de toekomst deel uitmaken van de nieuwe gemeente De Friese Meren. In dat kader wordt gevraagd onverminderd vast te houden aan het ontwerp-herindelingsadvies dat ter inzage heeft gelegen.

De raden staan nog steeds op het standpunt dat "ongedeeld over" de beste optie zou zijn. Gezien de hiervoor beschreven risico's voor het gehele fusieproces, die het vasthouden aan dat standpunt met zich meebrengt kan de eerdergenoemde brief geen aanleiding zijn om op dit punt vast te houden aan het standpunt van "ongedeeld over". Daarbij is verder nog overwogen dat het handhaven van dat uitgangspunt aan de uiteindelijke uitkomst niets zal veranderen, en, dat met het leggen van de nieuwe gemeentegrens direct om het Bedrijvenpark Friesland (langs de Doltesleat) in ieder geval de groene zone tussen dat bedrijvenpark en de dorpen Nieuwebrug en Haskerdijken wordt veilig gesteld.

Omdat de Arhi-traject verder geen formele bezwaarprocedure meer kent, is het bestuur van Plaatselijk Belang Nieuwebrug-Haskerdijken nog gewezen op de verschillende momenten waarop zij in het kader van de definitieve gemeentelijk besluitvorming hun standpunt kenbaar kunnen maken. Daarnaast heeft de raad van de gemeente Skarsterlân op 13 april 2011 een speciale informatieavond belegd voor de inwoners van de dorpen Nieuwebrug en Haskerdijken en vereniging voor plaatselijk belang (zie ook blz. 52).

Het is om bovenstaande redenen dat wij akkoord moeten gaan met een beperkte grenscorrectie zoals aangegeven in de figuur hieronder.

Figuur 1: Rood is de bestaande grens, groen is de voorgestelde grens, rood-groen is de ongewijzigde grens

Daarbij is gehoor gegeven aan het standpunt van het college van Gedeputeerde Staten om aan de noordoostkant te kiezen voor It Deel, het Hearrenfeanster Kanaal en de Doltesleat als natuurlijke grens en het in één bestuurlijke hand brengen van het Bedrijvenpark Friesland. Vegelinsoord ligt aan de westzijde van de nieuwe natuurlijke grens en behoort daarom in zijn geheel deel uit te maken van De Friese Meren. De driehoek die wordt gevormd door de noordgrens van het bedrijvenpark (Doltesleat), het Hearrenfeanster Kanaal en de Zwarte Weg moet deel uit blijven maken van De Friese Meren. Op die wijze kan worden gegarandeerd dat het gebied tot in lengte van dagen een groene buffer blijft tussen het bedrijvenpark en de dorpen Haskerdijken, Nieuwebrug en Vegelinsoord.

Voorts zeggen de raden toe dat het tussen de gemeenten Heerenveen en Skarsterlân gesloten bestuursovereenkomst met betrekking tot de mogelijke toekomstige stadsuitleg onverkort zal worden overgenomen door de fusiegemeente De Friese Meren.

Naar de mening van de gemeente De Friese Meren, en ook naar mening van Gedeputeerde Staten, is er op dit moment geen enkele noodzaak om deze overeenkomst te effectueren.

Naast de rationele overwegingen wordt erop gewezen dat de drie gemeenten, en dan met name de gemeente Skarsterlân, ook te maken heeft met de emotionele aspecten van een aanpassing van haar eerdere standpunt omwille van de voortgang en realisatie van het proces. Het gaat daarbij dan specifiek om het kwijtraken van de dorpen Nieuwebrug en Haskerdijken. Het doet pijn om straks afscheid te moeten nemen van de beide dorpen. Dat geldt temeer nu de inwoners van die dorpen zo duidelijk hebben aangegeven om met de gemeente Skarsterlân op te willen gaan in de nieuwe gemeente De Friese Meren. Met de fusie zal er straks een einde komen aan een jarenlange en plezierige samenwerking met de inwoners en het bestuur voor plaatselijk belang van beide dorpen.

9 Zienswijzen, buurgemeenten en informatieavonden

9.1 Formele zienswijzen

In totaal zijn er slechts negen zienswijzen ingekomen. Acht zijn binnengekomen binnen de termijn van terinzagelegging, die afliep op 2 december 2010. Eén zienswijze is gedateerd binnen de termijn van terinzagelegging maar binnengekomen op 8 december 2010. Naar analogie van de algemene bepalingen over bezwaar en beroep in de Algemene wet bestuursrecht wordt aangenomen dat deze zienswijze tijdig ter post is bezorgd, zodat alle ingekomen zienswijzen ontvankelijk worden geacht. Er zal hierna op de zienswijzen worden ingegaan. Van de negen zienswijzen zijn er twee, waarin bezwaren tegen het ontwerp worden geuit. Het geringe aantal ingebrachte zienswijzen en het feit dat maar in twee daarvan negatief wordt geoordeeld over het ontwerp, bevestigt het oordeel van de gemeentebesturen van de fusiegemeenten dat er een groot draagvlak bestaat voor het fusievoornemen.

De zienswijzen zijn allemaal in de bijlagen bij het herindelingsadvies opgenomen.

- a secretaris van Dorpsbelang Rottum, namens de besturen van de verenigingen voor dorpsbelang Sint Nicolaasga, Tjerckgaast, Doniaga, Haskerhorne, Idskenhuisen, Oudehaske, Scharsterbrug en Rottum

Samenvatting:

Deze zienswijze ondersteunt met kracht het ontwerpherindelingsadvies. Aangegeven wordt dat met het houden van "petearen" en de voorlichtingsavonden et cetera in ruime mate is voldaan aan het creëren van maatschappelijk draagvlak en dat via het "van onderop principe" lokaal draagvlak voldoende is aangetoond.

Reactie:

De gemeentebesturen van de beoogde fusiegemeente zijn ingenomen met deze reactie namens de besturen voor plaatselijke belangen van de onderhavige dorpen. Het feit dat deze dorpen geografisch gezien gelijkmatig over het grondgebied van de gemeente Skarsterlân zijn verdeeld geeft aan dat de mening van de dorpen niet specifiek wordt beïnvloed door de ligging in de gemeente en de oriëntatie van de dorpen op een aantal voorzieningen in grotere "stedelijke kernen". Plaatselijke belangen spelen een belangrijke rol als schakel tussen het gemeentebestuur en de lokale bevolking op tal van terreinen die de burgers aangaan. Daarom wordt zeer gehecht aan de mening van de plaatselijke belangen.

- b Bestuur van de vereniging voor Dorpsbelangen te Sondel

Samenvatting:

Het bestuur van de vereniging geeft aan te begrijpen dat de gemeente Gaasterlân-Sleat te klein is om alle taken zelfstandig naar behoren uit te voeren, doch het toch erg jammer te vinden dat Gaasterlân-Sleat op moet gaan in de fusiegemeente "De Friese Meren".

Behalve sentimenten komt het gevoel op dat de burger verder af komt te staan van alles wat er op gemeentelijk niveau voor en over hen wordt besloten.

De schaalvergroting zal betekenen dat dorps-/stadsbelangen nog wat meer worden betrokken bij wat er in de gemeente gaat gebeuren. Er wordt in dit verband zorg uitgesproken over de bemensing van de besturen voor dorps-/stadsbelang.

Verder wordt meegegeven dat rechtstreekse contacten essentieel zijn, dat er in dorpen mogelijkheden moeten zijn voor bouw van woningen voor dorpsbewoners en dat de bedrijvigheid binnen stad en dorp dienen te worden gestimuleerd.

Het gemeentebestuur van Gaasterlân-Sleat wordt veel wijsheid toegewenst bij het tot stand brengen van de nieuwe gemeente.

Reactie:

De gemeentebesturen begrijpen het gevoel van een zekere teleurstelling over het opheffen van de eigen gemeente. De reactie wordt, mede gelet op het geuite begrip voor het niet zelfstandig kunnen voortbestaan van de eigen gemeente en de aandachtspunten/overwegingen die worden meegegeven voor de toekomst, niet beschouwd als een zienswijze die gericht is tegen de fusie. De met de fusie beoogde schaalvergroting is wenselijk om de dienstverlening aan burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen en dergelijke ook op langere termijn te waarborgen. In hoofdstuk 8 van het herindelingsadvies wordt expliciet aandacht besteed aan de dienstverlening en de betrokkenheid van de diverse actoren bij het bestuur. De rol van de plaatselijke belangen in de nieuwe gemeente vraagt expliciete aandacht. Aangegeven is dat de rol van plaatselijke belangen van essentiële betekenis is. De toegankelijkheid van het bestuur en de ambtelijke organisatie wordt gezien als een basisvoorwaarde voor het succes van de nieuw te vormen plattelandsgemeente.

In de aanloop naar de fusie zal via een interactief proces een visie op hoofdlijnen worden ontwikkeld. De aangegeven aandachtspunten zullen hierbij aan de orde kunnen komen. De gemeenteraad van de nieuwe gemeente zal uiteindelijk bepalen hoe met de nadere visievorming en de beleidsvorming wordt omgegaan.

- c De voorzitters van de besturen van de Ondernemersvereniging Skarsterlân, de Vereniging voor bedrijven Lemsterland en de Businessclub Gaasterland, namens de besturen van genoemde verenigingen

Samenvatting:

De drie ondernemersverenigingen stellen groot belang in de fusie omdat hierdoor een krachtige plattelandsgemeente ontstaat met voldoende body en samenhang. Het ondernemersklimaat zal voor alle sectoren alleen maar beter kunnen worden. Het karakter van de gemeenten is vergelijkbaar en verwacht wordt dat er door de fusie meer ontwikkelingsmogelijkheden voor het bedrijfsleven en de recreatieve sector zullen zijn.

Reactie:

De reactie van de gezamenlijke ondernemersverenigingen in de drie gemeenten wordt gezien als een belangrijke steun voor het fusievoornemen. De verenigingen zijn voor de gemeenten belangrijke gesprekspartners als het gaat om de belangen van het gezamenlijke bedrijfsleven. Het bedrijfsleven is de motor voor de verdere economische ontwikkeling van het gebied. De mening van deze gesprekspartners over de gemeentelijke bestuurlijke organisatie is daarom van belang om verdere stappen te zetten in het fusieproces. In het herindelingsontwerp is ook nadrukkelijk aangegeven dat de samenvoeging van de drie gemeenten volop kansen biedt en mogelijkheden geeft tot een afgewogen ontwikkeling van woon- en bedrijvenlocaties en recreatieve- en toeristische voorzieningen. Samenvoeging biedt kansen om het onderscheidend vermogen van het totale gebied te versterken en zal daarmee leiden tot meerwaarde voor het totaal.

d

Samenvatting:

taat volledig achter het ontwerpherindelingsadvies en complimenteert de gemeente voor het gevoerde beleid ter verkrijging van voldoende draagvlak.

Reactie:

De positieve reactie van de _____ op het ontwerpherindelingsadvies en met name het compliment over het gevoerde beleid ter verkrijging van maatschappelijk draagvlak stellen wij zeer op prijs.

De drie gemeentebesturen beseffen maar al te goed dat het betrekken van burgers en belangenorganisaties bij een dergelijk ingrijpend proces belangrijk is. Het gaat uiteindelijk om het inrichten van een bestuurlijke en ambtelijke organisatie, die ook in de toekomst voldoende is geëquipeerd om de dienstverlening aan haar burgers en instellingen op een verantwoord kwalitatief niveau invulling te geven. Daarbij speelt vertrouwen tussen burgers, instellingen en het gemeentebestuur een grote rol.

e Burgemeester en wethouders van Boarnsterhim, namens de raad van die gemeente

Samenvatting:

De gemeenteraad van Boarnsterhim heeft in het kader van de herindeling van Boarnsterhim als gewenst eindbeeld voor de verdeling van het grondgebied van die gemeente uitgesproken dat Terherne deel uit gaat maken van de toekomstige gemeente De Friese Meren. Het college van Boarnsterhim wordt daarbij verzocht om een zienswijze van deze strekking in te dienen en deze in een gezamenlijk overleg met de colleges van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland toe te lichten.

Reactie:

Burgemeester en wethouders van Boarnsterhim hebben in het kader van de besluitvorming rondom een mogelijke verdeling van grondgebied over aangrenzende gemeenten onder meer aan Skarsterlân gevraagd een zogenaamd position paper in te dienen. Dit position paper is in de bijlagen bij het herindelingsadvies opgenomen. De gemeentebesturen van de fusiegemeente De Friese Meren hechten grote waarde aan de mening van de inwoners.

Bij een peiling onder de inwoners van Terherne is gebleken dat een overweldigende meerderheid van de inwoners heeft aangegeven graag over te willen gaan naar de gemeente Skarsterlân. De gemeenteraad van Boarnsterhim heeft bij de besluitvorming over de gewenste verdeling van de gemeente de mening van de inwoners van Terherne gevolgd. Wij constateren dat Terherne en het omliggende meren- en poelengebied (deel Snitser Mar, de Terhernster Puollen en een deel van de Terkaplester Puollen) naadloos past in het profiel van de te vormen gemeente De Friese Meren. Ook bestaat er een sterke (historische) relatie met de aangrenzende dorpen Terkaple/Akmarijp en Goingarijp. Deze dorpen maken al deel uit van Skarsterlân. De vier dorpen vormen eigenlijk een soort viereenheid.

Wij staan dan ook in principe positief tegenover een toedeling van Terherne aan Skarsterlân dan wel de toekomstige gemeente De Friese Meren.

Over de procedure en de voorwaarden van deze samenvoeging is nog nader overleg nodig. Waar echter de gezamenlijke wil bestaat om het gewenste resultaat te bereiken, kunnen hiervoor oplossingen worden gevonden.

f De raad van de gemeente Heerenveen

Samenvatting

De raad van de gemeente Heerenveen opteert in een uitvoerige zienswijze voor een geheel andere herindeling. Zij ziet een samenvoeging van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland als de bestuurlijke oplossing voor het grondgebied van die drie gemeenten. De raad van de gemeente Heerenveen is verder van mening dat een vergaande samenwerking tussen de gemeenten Heerenveen en De Friese Meren voor de toekomst onvoldoende soelaas biedt.

Voor het geval de besluitvorming met betrekking tot het herindelingsadvies toch anders zou uitpakken dan door Heerenveen bepleit, geeft de raad van de gemeente Heerenveen in zijn zienswijze nog aan dat de raad het voor de instandhouding en ontwikkeling van de huidige positie van Heerenveen als regionaal centrum wenselijk acht dat het oostelijk deel van de gemeente Skarsterlân bij de gemeente Heerenveen wordt gevoegd. Het gaat dan om een gebied dat aan de zuidkant wordt begrensd door de De Tsjonger en het Tsjûkemar en dat aan de oostzijde wordt begrensd door een lijn die beginnend bij het Tsjûkemar westelijk van Rohel en direct oostelijk van Haskerhorne richting Akkrum wordt getrokken en waarbij en passant ook het dorp Terherne nog wordt meegenomen. In het raadsvoorstel dat bij de zienswijze is gevoegd is een beschrijving met kaart opgenomen.

Op het herindelingsadvies wordt door de gemeente Heerenveen dan ook een negatieve zienswijze afgeven, waarbij niet wordt ingegaan op de uitgangspunten en argumentatie die door de gemeente De Friese Meren wordt gehanteerd.

Reactie

De raden van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân stellen vast dat in de zienswijze van de raad van de gemeente Heerenveen niet of nauwelijks wordt ingegaan op het conceptherindelingsadvies, zoals de gemeente De Friese Meren dat heeft voorgelegd. De gemeente schetst een alternatieve variant waarbij de gemeente Heerenveen samen met Skarsterlân en Lemsterland een nieuwe gemeente gaat vormen.

Blijkbaar gaat Heerenveen uit van een blanco situatie waarin alle opties nog open liggen. Dat is niet het geval. De drie gemeenteraden hebben zich na consultatie van bevolking en bedrijfsleven uitgesproken voor een fusie van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân en in dat kader is een fusie met Heerenveen zelfs heel nadrukkelijk van de hand gewezen. De drie gemeenten kiezen voor elkaar als vergelijkbare plattelandsgemeenten met een vergelijkbaar profiel, waarbij een schaal ontstaat waarmee de gemeente enerzijds voor de toekomst voldoende kracht kan genereren en anderzijds de menselijke maat in de Friese context tot uitdrukking komt.

In het conceptherindelingsadvies is nadrukkelijk aandacht besteed aan de positie van de gemeente Heerenveen, die als belangrijke samenwerkingspartner wordt beschouwd. Ook is daar aangegeven waarom een fusie van de drie gemeenten met Heerenveen wordt afgewezen.

De gemeenteraden van de drie fusiegemeenten hebben dan ook met teleurstelling kennisgenomen van de zienswijze van de gemeenteraad van Heerenveen, waarbij geheel vanuit het perspectief van Heerenveen opnieuw wordt ingezet op de variant van samenvoeging van de huidige gemeenten Heerenveen, Lemsterland en Skarsterlân.

Omdat die variant, zoals ook bij de gemeente Heerenveen bekend is, volstrekt strijdig is met de uitgangspunten voor de fusie De Friese Meren en daarom voor de fusiegemeenten op geen enkele manier in beeld is, zijn zij van mening dat het in dit kader niet nodig is op de daarvoor aangedragen argumenten in te gaan.

Dat zou slechts anders kunnen zijn als door de fusie De Friese Meren een situatie zou ontstaan waarin Heerenveen, ook gezien in het licht van andere mogelijkheden voor de inrichting van het lokaal bestuur, niet in staat zou moeten worden geacht om haar taken uit te voeren. Dat laatste is nu niet aan de orde en zal ook na de fusie De Friese Meren niet aan de orde zijn. De gemeenteraden voelen zich op dit punt gesteund door het advies van de Commissie van Wijzen en het daarover door het college van Gedeputeerde Staten ingenomen standpunt, waarin de totstandkoming van de nieuwe plattelandsgemeente De Friese Meren als een gegeven wordt beschouwd.

Voor wat betreft het alternatief dat door de gemeente Heerenveen wordt geschetst (de grens tussen Heerenveen en De Friese Meren vrijwel over de gehele linie fors naar het westen verplaatsen) is de overweging van de raad van Heerenveen hierbij in eerste instantie de betrokkenheid van de inwoners van dat gebied bij de voorzieningen in de gemeente Heerenveen. Ook is men van mening dat in het licht van toekomstbestendigheid de gemeentegrens niet direct zou moeten liggen tegen het bebouwde gebied van Heerenveen. De raad van Heerenveen is overigens van mening dat het alternatief, waarbij een aanzienlijk deel van het grondgebied van Skarsterlân naar Heerenveen zou gaan, tegelijkertijd met de herindeling met andere buurgemeenten van Heerenveen zou moeten plaatsvinden.

De raden van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân zien voor wat betreft het geschetste alternatief geen (nieuwe) argumenten die tot een heroverweging noodzakken. De gemeente De Friese Meren ziet zich daarin gesteund door het standpunt van Gedeputeerde Staten in reactie op het rapport van de Commissie van Wijzen.

De raden zeggen toe dat de tussen de gemeenten Heerenveen en Skarsterlân gesloten bestuursovereenkomst met betrekking tot mogelijke toekomstige stadsuitleg onverkort zal worden overgenomen door de fusiegemeente De Friese Meren. Op het moment dat Heerenveen geen mogelijkheden meer heeft om op een andere manier aan haar woningbouwontwikkeling uitvoering te geven, zal er van de zijde van De Friese Meren alle medewerking worden verleend aan de uitvoering van dit convenant op basis van aangetoonde noodzaak. Gezien de marktontwikkelingen van de laatste jaren, alsmede gezien het feit dat de gemeente Heerenveen aan zowel de noord- als oostzijde aanzienlijk zal gaan groeien, wordt de noodzaak hiervan de komende decennia heel klein ingeschat.

De raden van de drie gemeenten hechten er verder aan om nogmaals te benadrukken dat de gemeente De Friese Meren, zoals Skarsterlân tot op heden, open staat voor allerlei vormen van samenwerking met de buurgemeente Heerenveen om te werken aan gezamenlijke bovengemeentelijke belangen.

Het feit dat de drie raden, ondanks haar steeds gecommuniceerde standpunt van een ongedeelde herindeling, hebben ingestemd met twee grenswijzigingen, geeft aan dat zij constructief en als goede buur, nu en in de toekomst, met de gemeente Heerenveen willen blijven samenwerken.

Samenvatting:

De *commissie* acht de kwaliteit van het herindelingsadvies zwak en slecht onderbouwd. Mede daarom is hij negatief over het plan en wijst verder de gekozen naam ook als werknaam af.

In zijn zienswijze onderschrijft de *commissie* de gedachte dat de huidige gemeenten op termijn de taken niet meer aankunnen. Hij onderschrijft de genoemde motieven voor de keuze niet en ziet de keuze voor deze fusie voor Gaasterlân-Sleat als een noodsprong nadat "Sneek" met een kleine meerderheid in de gemeenteraad werd afgewezen en stelt dat een fusie voor Skarsterlân de gelegenheid biedt om Heerenveen als fusiepartner af te wijzen. Hij mist diverse gegevens voor de onderbouwing, zoals demografische gegevens, een financiële vergelijking tussen de gemeenten, verhoudingen tussen industriële, agrarische en andere werkgelegenheid en niet-werkenden.

Hij begrijpt niet dat er geen alternatieven op een rij zijn gezet. Hij meent dat een gemeente zonder een wat grotere kern, met de voorzieningen die daarbij horen, de toekomst niet aan zal kunnen. Verder kan de *commissie* zich niet vinden in de naam De Friese Meren, zelfs niet als werknaam, voor de fusiegemeente. De gemeente kan geen watergemeente worden genoemd en hij twijfelt aan het aantal genoemde hectare aan binnenwater. Bovendien heeft binnen de beoogde fusiegemeente feitelijk alleen Gaasterlân een primair toeristisch karakter. Er is voor de advisering over de naamgeving geen gebruik gemaakt van de zogenaamde KNAW-commissie. Deze commissie had zeker laten weten dat het vreemd is dat, gelet op huidige Friese naamgeving van twee van de fusiegemeenten en de instemming van de gemeenten met Friese namen voor de Friese wateren, geen Friese naam is gekozen. Verder noemt hij als inhoudelijke bezwaren tegen de naam De Friese Meren, de gelijkenis met de gemeente De Wijde Meren en de verwarring die kan ontstaan met het landschappelijk begrip "Friese meren" dat een veel groter gebied omvat. Bovendien is een naam die uit drie woorden bestaat in de praktijk erg lastig. De *commissie* stelt voor direct te kiezen voor een andere naam om geen verkeerde en vooringegenomen beeldvorming te krijgen en misverstanden bij een latere wijziging te voorkomen.

Reactie:

Ten aanzien van de motieven voor de fusie wordt opgemerkt dat deze in hoofdstuk 4 van het herindelingsadvies, alsmede in de achterliggende rapporten, welke in de bijlagen zijn opgenomen, zijn beschreven.

Hoe de besluitvorming in de verschillende gemeenten heeft plaatsgevonden en welke afwegingen daarbij een rol hebben gespeeld is in hoofdstuk 3 van het herindelingsadvies beschreven. Ook in de bijlagen zijn de documenten opgenomen die in het totale besluitvormingsproces een rol hebben gespeeld. De *commissie* geeft aan dat hij niet de moeite heeft genomen om de diverse bijlagen, waarin rapportages en achterliggende informatie is opgenomen, na te gaan. Als hij dat wel had gedaan had hij bijvoorbeeld kunnen zien dat er wel degelijk een financiële vergelijking van de gemeenten is gemaakt. Niet valt in te zien wat een vergelijking tussen de gemeenten met demografische gegevens et cetera zou toevoegen voor het maken van een keuze om al dan niet te fuseren. De keuze voor een plattelandsgemeente met een schaal van circa 50.000 inwoners, is zeer bewust gekozen. Daarmee ontstaat een gemeente met voldoende kracht om ook de toekomst aan te kunnen. De drie regionale kernen Joure, Lemmer en Balk vormen samen met het omliggende platteland met een vooral agrarische en recreatief-toeristisch profiel een goede balans.

De gemeente Gaasterlân-Sleat heeft, mede om reden dat de te vormen gemeente Súdwest Fryslân naar het oordeel van de gemeenteraad in de Friese context te groot zou worden, gekozen voor deze fusie. Ook in de reactie op de zienswijze van Heerenveen is aan de keuze van Gaasterlân-Sleat aandacht besteed.

Dit te kwalificeren als een noodsprong past niet bij het doorgelopen besluitvormingsproces en de serieuze wijze van afweging van de drie herindelingsvarianten die voor de besluitvorming in Gaasterlân-Sleat in beeld zijn gebracht. Door de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat is immers raadsbreed ingestemd met de keuze voor de fusiegemeente De Friese Meren.

In de door de gemeenteraad van Skarsterlân in 2008 vastgestelde Toekomstvisie 2030 is het gewenste profiel voor Skarsterlân beschreven. Ten aanzien van de bestuurlijke toekomst is daarin bepaald dat Skarsterlân een krachtige plattelandsgemeente wil zijn. Daarbij is uitgesproken dat een fusie met Heerenveen niet voor de hand ligt. De gemeente Heerenveen wordt gezien als een preferente samenwerkingspartner. Wel is bepaald dat wanneer Skarsterlân wordt benaderd door een gemeente die het profiel van Skarsterlân kan versterken, Skarsterlân bereid is het gesprek aan te gaan. Plattelandsgemeente moet in dezen worden gezien in de Friese verhoudingen. En in die verhoudingen heeft Heerenveen meer stedelijke kenmerken. Er is daarmee echter geenszins sprake van een negatieve houding ten opzichte van Heerenveen. Waar samenwerking meerwaarde oplevert, wordt dit positief benaderd. In dit kader wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze van Heerenveen.

Wat betreft de naam De Friese Meren spreekt de heer Gildemacher eveneens een negatief oordeel uit. De gemeente zou geen watergemeente kunnen worden genoemd. De fusiegemeente heeft echter met ruim 6.000 hectare binnenwater (hierbij is geen IJsselmeerwater meegerekend) verreweg het meeste binnenwater van alle Friese gemeenten. Dit wordt nog meer als Terherne met omgeving wordt toegevoegd. Zie in dezen de zienswijzen van Boarnsterhim en de reactie hierop. Ter vergelijking: de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân heeft ongeveer 4.000 hectare binnenwater binnen haar grenzen. Overigens, wat er ook gevonden wordt van de naam, het is vooralsnog een werknaam ten behoeve van het fusieproces. De nieuwe gemeenteraad bepaalt uiteindelijk de definitieve naam. Hiervoor zal een proces van advisering door daartoe geoutilleerde instanties en betrokkenheid van burgers plaatsvinden. De suggestie van de heer Gildemacher over de advisering kan daarin worden meegenomen. Ook ten aanzien van de te bezigen taal zal dan een keus moeten worden gemaakt. Bij de visievorming zal aandacht worden besteed aan het toekomstige beleid ten aanzien van de Friese taal en cultuur.

h

Samenvatting:

Brengt het idee in om de nieuwe gemeente de naam "Fjouwersom" mee te geven.

i

Samenvatting:

Stelt "Súdergo" voor als geschikte naam.

Reactie op zienswijzen h en i:

Met waardering wordt kennisgenomen van de suggesties ten aanzien van mogelijke toekomstige gemeentenamen.

Het getuigt van betrokkenheid bij de vorming van de nieuwe gemeente. De raad van de nieuwe gemeente zal de (nieuwe) gemeentenaam vaststellen. Hieraan zal een traject van advisering en het betrekken van inwoners vooraf gaan. Deze suggesties zullen hierbij ook worden betrokken. Zie ook de reactie op de zienswijze van () voor zover dit betrekking heeft op de werknaam.

9.2 Reactie van en overleg met overige buurgemeenten

In het kader van de zienswijzenprocedure is het ontwerpherindelingsadvies toegestuurd aan alle buurgemeenten.

Twee gemeenten (Boarnsterhim en Heerenveen) hebben een zienswijze ingediend (zie hiervoor).

Met Heerenveen heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de stuurgroep herindeling De Friese Meren en een delegatie van het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen.

Met Boarnsterhim heeft een constructief gesprek plaatsgevonden over de mogelijke overgang van Terherne.

Van de andere aan de nieuwe fusiegemeente grenzende gemeenten hebben de gemeenten Enkhuizen, Steenwijkerland en Weststellingwerf laten weten geen zienswijze in te zullen dienen en ook geen behoefte te hebben aan een gesprek.

Gemeenten Sneek, Wymbritseradiel en Nijefurd

Deze gemeenten hebben met een gezamenlijke vertegenwoordiging, mede namens de overige in de gemeente Súdwest Fryslân opgaande gemeenten Bolsward en Wûnseradiel, een gesprek gehad met de stuurgroep herindeling De Friese Meren. Het verslag is in de bijlage bij het herindelingsontwerp opgenomen. Het gesprek is met een positieve houding ten opzichte van de voorgenomen herindeling gevoerd. De nieuwe gemeente Súdwest Fryslân en de fusiegemeente De Friese Meren kijken beide uit naar een goede samenwerking. Er zijn diverse beleidsvelden om te komen tot een vruchtbare samenwerking. Het gebied kent diverse overeenkomsten en parallelle belangen om de krachten waar nodig te bundelen. Er zal daarom structureel overleg over de regionale agenda plaatsvinden. Afgesproken is verder dat in een later stadium nog eens gezamenlijk zal worden gekeken naar een mogelijk wenselijke grenscorrectie in de Smitser Mar.²

Gemeente Noordoostpolder

Een delegatie van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder heeft een gesprek gehad met de stuurgroep herindeling De Friese Meren. Het verslag is in de bijlagen bij het herindelingsontwerp opgenomen. De gemeente Noordoostpolder is positief over de fusievoornemens. Diverse ontwikkelingen die spelen in het gebied van de Noordoostpolder zijn besproken. Noordoostpolder ziet graag afstemming op het terrein van de beschikbaarheid van bedrijventerreinen. De stuurgroep heeft aangegeven het overleg hierover aan te gaan.

Geconcludeerd kan worden dat met uitzondering van Heerenveen alle buurgemeenten zich met de voorgenomen fusie kunnen verenigen. Daarmee is naar het oordeel van de gemeentebesturen sprake van voldoende regionaal draagvlak.

² Zie ook biz. 34.

9.3 Informatieavonden

Tijdens de in Lemmer, Balk en Joute gehouden informatieavonden is het ontwerp-herindelingsadvies door één van de sturgroepleden toegelicht.

De beschreven impressies van deze avonden zijn eveneens in de bijlagen opgenomen.

Over het algemeen was er een positieve grondhouding van de aanwezigen. Enkele kritische vragen werden gesteld over de motieven voor voorgenomen herindeling. Er werden vragen gesteld over de rol van de provincie. Ook Heerenveen kwam meerdere malen aan bod. Een enkeling had graag een variant met Heerenveen in beeld gebracht willen zien, terwijl anderen juist ongeruste vragen stelden over het later toch aanbaken van Heerenveen.

De werknaam werd niet direct door iedereen omarmd. Meerdere voorstanders van de fusie pleitten voor een goede pr over het unieke karakter en de kracht van de nieuwe gemeente.

Resumerend kan worden gesteld dat vrijwel iedereen positief-kritisch was over het fusievoornemen.

Omdat de hiervoor in paragraaf 8.3 beschreven aanpassing van het ontwerp-herindelingsadvies voor met name de dorpen Nieuwebrug en Haskerdijken impact heeft, is er op 13 april 2011 nog een speciale informatieavond georganiseerd. Op die avond zijn de inwoners van die dorpen en het bestuur van de vereniging voor plaatselijk belang geïnformeerd over de stand van zaken en hebben de aanwezigen de gelegenheid gehad om te reageren. De inwoners van die dorpen hebben bij die gelegenheid in overgrote meerderheid aangegeven deel te willen blijven uitmaken van de gemeente De Friese Meren. Bij die gelegenheid is een door 299 inwoners van de dorpen Nieuwebrug en Haskerdijken ondertekende petitie aan de raad van Skarsterlân aangeboden. In de petitie wordt met klem gevraagd vast te houden aan het uitgangspunt van "ongedeeld" over. De petitie is, tezamen relevante correspondentie over dit onderwerp, als bijlage bij dit advies gevoegd.

De gemeente Skarsterlân voelt het als haar verantwoordelijkheid de overgang van de beide dorpen te begeleiden en zal alles in het werk stellen om een soepele overgang van de dorpen te bewerkstelligen. Het college van burgemeester en wethouder van Skarsterlân zal daartoe in overleg treden met het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen, waarbij handhaving van het voorzieningenniveau het uitgangspunt is.

10 Eindconclusie

De drie gemeenten hebben ieder vanuit de eigen positie geconstateerd dat opschaling in het belang is van de inwoners. Door te kiezen voor een fusie van de drie gemeenten ontstaat een homogene en krachtige plattelandsgemeente, waarin:

- a het behouden van de bestaande plattelandscultuur het beste is gewaarborgd;
- b er korte lijnen zijn tussen de burgers en bestuur en ambtelijke organisatie;
- c sprake is van een goede balans tussen beperkt verstedelijkte grote dorpen en het omliggende platteland en
- d volop ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor de agrarische sector, het overige bedrijfsleven en de recreatieve en toeristische sector, in combinatie met het behoud van de landschappelijke waarden.

Op basis van het gestelde in dit document wordt de conclusie getrokken dat aan de eisen om tot een verantwoorde herindeling te komen wordt voldaan. Het proces is van onderop tot stand gekomen, er bestaat draagvlak bij de bevolking, nut en noodzaak zijn duidelijk, er wordt een duurzame oplossing bereikt, de gemeenteraden hebben overtuigend voor de fusie gekozen, de belangen van de regio en buurgemeenten in het bijzonder zijn zorgvuldig gewogen, er zijn geen planologische knelpunten die een herindeling in de weg staan en de economische weerbaarheid wordt versterkt.

De nieuwe gemeente zal zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau haar taken goed kunnen verrichten.

Geconcludeerd wordt dat op basis van het standpunt dat het college van Gedeputeerde Staten op basis van het rapport van de Commissie van Wijzen heeft ingenomen, de gemeente De Friese Meren haar eerdere standpunt om ongedeelde te fuseren moet loslaten. De raden van de fusiegemeenten stemmen in met een tweetal grenscorrecties, zoals die in onderstaande figuur zijn weergegeven.

Hoewel het standpunt van Gedeputeerde Staten in het licht van de totale provinciale herindelingsproblematiek te begrijpen en uit strategisch oogpunt te accepteren is, doet het pijn om straks afscheid te moeten nemen van de beide dorpen. Dat geldt temeer nu de inwoners van die dorpen zo duidelijk hebben aangegeven om met de gemeente Skarsterlân op te willen gaan in de nieuwe gemeente De Friese Meren. Met de fusie zal er straks een einde komen aan een jarenlange en plezierige samenwerking met de inwoners en het bestuur voor plaatselijk belang van beide dorpen.

De gemeente De Friese Meren constateert dat er door deze "afgedwongen" aanpassing sprake is van een gedeelde visie tussen de gemeente en provincie.

De gemeente De Friese Meren is daarmee ook van mening dat zij zeer serieus met de negatieve zienswijze van de gemeente Heerenveen is omgegaan.

Met inbegrip van de beschreven en in figuur 2 weergegeven grenscorrectie is er geen aanleiding om af te wijken van de ingezette koers om tot een fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân per 1 januari 2013 te komen.

Figuur 2: Rood is de huidige grens, groen is de voorgestelde grens, rood-groen is de ongewijzigde grens.

Aan het herindelingsadvies is in bijlage 8 een logboek over de gevolgde procedure en de wijze waarop de bevolking is geraadpleegd toegevoegd.

Als het verdere traject volgens planning verloopt, ontstaat op 1 januari 2013 de nieuwe gemeente.

11 Bijlagen

- 1 Kaart van de nieuwe gemeente met de werknaam "De Friese Meren".
- 2 De raadsbesluiten in de aanloop naar het ontwerpherindelingsadvies met bijbehorende voorstellen.
- 3 De in opdracht van de gemeenten opgestelde rapporten.
- 4 Diverse overzichten financiële consequenties (gewenningsbijdrage; structureel effect herindeling en overzicht tarieven).
- 5 Verslagen van de "petearen" in de gemeenten.
- 6 De bestuursovereenkomst Heerenveen/Skarsterlân.
- 7 Overzicht gemeenschappelijke regelingen waarin een of meer van de drie gemeenten deelnemen.
- 8 Logboek herindeling.
- 9 De ingediende zienswijzen.
- 10 Positionpaper Boarnsterhim.
- 11 De verslagen van de overleggen met de buurgemeenten.
- 12 Stukken betrekking hebbend op de grenscorrectie (Nieuwebrug/Haskerdijken).
- 13 Hoofdstuk 5 van de Handreiking administratieve en organisatorische aspecten gemeentelijke herindeling (provincie Fryslân, april 2009)

GEMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 27 april 2011
Agendapunt : 3
Nummer : 2011/49
Onderwerp : **Herindeling**

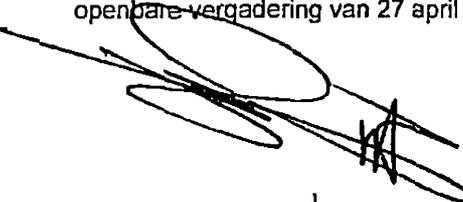
De raad van de Gemeente Gaasterlân-Sleat,

gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. 15 april 2011

besluit

in het kader van de besluitvorming op basis van de Wet algemene regels herindeling om te komen tot een fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân, het herindelingsadvies als bedoeld in artikel 5 van die wet vast te stellen.

Aldus besloten door de raad voornoemd in de openbare vergadering van 27 april 2011,

 , voorzitter.

 griffier.

gemeente
Skarsterlân
Joure

1606201100271

Besluit

Vergadering 27 april 2011
Nummer 31

Herindelingsadvies

De raad van de gemeente Skarsterlân;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nummer 31/2011;

besluit:

in het kader van de besluitvorming op basis van de Wet algemene regels herindeling om te komen tot een fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân het herindelingsadvies als bedoeld in artikel 5 van die wet vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Skarsterlân in zijn openbare vergadering van 27 april 2011.

De raad voornoemd,

voorzitter

griffier

Het voorstel tot besluitvorming herindeling is aangenomen met 15 stemmen voor (FNP 6 leden, CDA 6 leden, VVD 3 leden) en 6 stemmen tegen (FNP 1 lid, PvdA 4 leden, CU 1 lid).

Aangenomen

gestemmen voor: GB, COA, VVD

6 stemmen tegen: PvdA, LI, NCPN, D66

27-4-2011

BESLUIT

De raad van de gemeente Lemsterland:
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 13 april 2011;

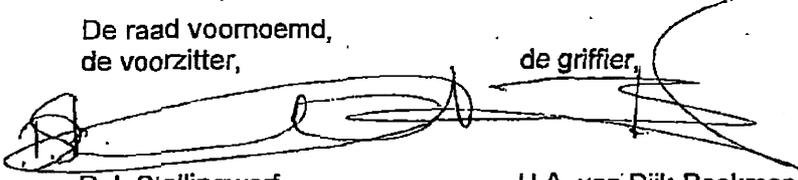
BESLUIT:

In het kader van de besluitvorming op basis van de Wet algemene regels herindelingen om te komen tot een fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân het herindelingsadvies als bedoeld in artikel 5 van die wet vast te stellen.

Lemmer, 27 april 2011.

De raad voornoemd,
de voorzitter,

de griffier,

D.J. Stellingwerf.

H.A. van Dijk-Beekman.

bijlage 3

GEMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 31 mei 2011
 Agendapunt : 3b
 Nummer : 2011/51
 Onderwerp : **Besluitenlijst raadsvergadering van 27 april 2011**

Balk, 19 mei 2011
 Aan de raad,

Aanwezig:		
Voorzitter	de heer W. Hoornstra	
Griffie	de heer R.M. Koster en mevr. G. Speerstra-van Brug	
Raadsleden	FNP	de heer J.K. Volbeda, de heer K. van Strien, de heer J.G. Vogelzang, de heer F.S. Gerritsma;
	CDA	mevr. A.T. Stapensea, de heer M. van Dijk, de heer J.M. Westra, de heer C.S. Molenaar
	VVD	de heer J. Meinsma, de heer J. Belksma, de heer O.W.M. Storms
	PvdA	de heer J.B. van Vegten, de heer M.O. Vreekamp
	ChristenUnie	mevr. M.H. Tichelaar-Dijkstra
Wethouders	de heer A. Bonnema en de heer F. Veltman	
Secretaris	de heer J. Lemstra	
Afwezig	Met kennisgeving: mevr. J. Piersma (FNP)	

BESLUITENLIJST

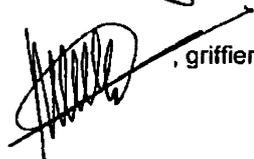
De geluidsbestanden van deze raadsvergadering zijn te beluisteren op de gemeentelijke website onder: bestuur en organisatie – raadsvergaderingen.

	Agendapunt:	Beslispunt:	Besluit:
1	Opening en vaststellen agenda	Vaststellen.	Conform voorstel
	Opiniërend gedeelte en besluitvormend		
2	Spreekrecht burgers (RvO art. 17)	Er hebben zich geen sprekers aangemeld.	
3	Besluit Herindelingsadvies De Friese Meren	In het kader van de besluitvorming op basis van de Wet algemene regels herindelingen om te komen tot een fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân, het herindelingsadvies als bedoeld in artikel 5 van die wet vast te stellen.	Conform voorstel met tegenstem van de fracties van de PvdA en de ChristenUnie.
	Amendement PvdA	De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat, in openbare vergadering bijeen op woensdag 27 april 2011, Gelezen het voorstel onder agendapunt 3 met betrekking tot het Herindelingsadvies De Friese Meren, inclusief logboek, van de gemeenten Lemsterland, Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat. overwegende • dat de drie betrokken gemeenten op 6 oktober 2010 hebben besloten een fusietraject te starten op basis van het ongedeeld overgaan van de huidige drie gemeenten; • dat de PvdA sterk hecht aan dit destijds genomen besluit:	

		<ul style="list-style-type: none"> • dat bij het fusietraject sindsdien ook steeds is uitgegaan van een ongedeelde fusie; • dat extern door de provincie wellicht op een andere uitkomst wordt gekoerst; • dat er inhoudelijk gezien geen reden is af te wijken van het oorspronkelijke besluit; • dat inmiddels helder is dat andere partijen overwegen ten aanzien van dit besluit op basis van een risicoanalyse van gedachten te veranderen; • dat de PvdA deze risicoanalyse niet deelt; <p><i>b e s l u i t</i></p> <p>het Herindelingsadvies De Friese Meren zowel tekstueel als grafisch zodanig aan te passen dat er sprake is van een herindelingsadvies op basis van een ongedeelde fusie, het één en ander analoog aan het op 6 oktober 2010 genomen besluit in de voornoemde drie gemeenteraden.</p> <p>en gaat over tot de orde van de dag.</p>	
		<p>Het amendement wordt in stemming gebracht: Tegen zijn de fracties van FNP, CDA en VVD (11 stemmen) en voor zijn de fracties van PvdA en ChristenUnie (3 stemmen), waarmee het amendement is verworpen.</p>	
4	Sluiting	<p>In afwachting van de besluitvorming in de gemeenten Lemsterland en Skarsterlân wordt de vergadering geschorst. Na ca. 15 minuten wordt de vergadering heropend en vervolgens gesloten..</p>	

Aldus besloten door de raad voornoemd in zijn openbare vergadering van 31 mei 2011,

 , voorzitter.

 , griffier.

Amendement

Onderwerp: Herindelingsadvies De Friese Meren

De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat, in openbare vergadering bijeen op woensdag 27 april 2011,

Gelezen het voorstel onder agendapunt 3 met betrekking tot het Herindelingsadvies De Friese Meren, inclusief logboek, van de gemeenten Lemsterland, Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.

Overwegende:

- dat de drie betrokken gemeenten op 6 oktober 2010 hebben besloten een fusietraject te starten op basis van het ongedeeld overgaan van de huidige drie gemeenten;
- dat de PvdA sterk hecht aan dit destijds genomen besluit;
- dat bij het fusietraject sindsdien ook steeds is uitgegaan van een ongedeelde fusie;
- dat extern door de provincie wellicht op een andere uitkomst wordt gekoerst;
- dat er inhoudelijk gezien geen reden is af te wijken van het oorspronkelijke besluit;
- dat inmiddels helder is dat andere partijen overwegen ten aanzien van dit besluit op basis van een risicoanalyse van gedachten te veranderen;
- dat de PvdA deze risicoanalyse niet deelt;

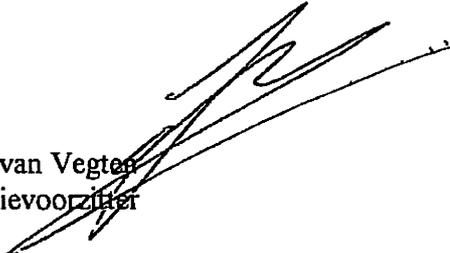
Besluit:

- het Herindelingsadvies De Friese Meren zowel tekstueel als grafisch zodanig aan te passen dat er sprake is van een herindelingsadvies op basis van een ongedeelde fusie, het één en ander analoog aan het op 6 oktober 2010 genomen besluit in de voornoemde drie gemeenteraden.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de Fractie PvdA Gaasterlân-Sleat

J.B. van Vegten
fractievoorzitter

gemeente
Skarsterlân
Joure

1606201100275

VERSLAG, behorende bij de raadsvergadering van de gemeente Skarsterlân, gehouden op woensdag 27 april 2011 vanaf 20.00 uur in het gemeentehuis te Joure.

Aanwezig:

de raadsleden: de dames en heren L. Boelsma-Hoekstra, J.H. Boerland, H.R. Boonstra, R. de Bruin, J. Dijkstra, H.N. Faber, A.A.M. Flier, J. Hoekstra-Sikkema, W. Hoekstra, W.J. Kuipers, R. de Jong, A. de Jong-de Jong, M.G. Knol-Bos, J. Meester, H.B. Nota, A.K. de Ree, J.T. de Vries, G.H. de Vries-Suierveld, U. IJntema, P.F. Westra en D.T.G. Zwaga

voorzitter:

mevrouw M. Looman-Struijs

griffier:

de heer B. Keulen

de wethouders:

de heren J. Benedictus, D.L. Durksz en B. de Winter en mevrouw J.P. Schouwerwou

gemeentesecretaris:

mevrouw E. Blaauw.

Verslag:

mevrouw M. van Dijk.

1 Opening

De *voorzitter* opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom op deze bijzondere raadsvergadering. De gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland vergaderen nu ook over het herindelingsadvies. De heer [naam] te Rottum wil inspreken over agendapunt 9 (bestemmingsplan Nij Sân Rotten). De *voorzitter* heeft nog een aantal mededelingen.

Er is een gewijzigde versie voor agendapunt 8 uitgedaald. Ook ligt er een brief van het 'Comité 4 en 5 mei', met daarbij een draagspeld die voor alle raadsleden is besteld. Het verzoek is om de speld tot en met 5 mei te dragen.

De Vereniging Plaatselijk Belang Haskerdijken en de belangengroep Spitsendijk hebben zich voor deze avond afgemeld.

Wethouder De Winter heeft na de vergadering nog een mededeling voor de raad. Deze wordt in een besloten deel na de vergadering gedaan.

De heer Hoekstra van de FNP heeft zich aangemeld voor de rondvraag.

2 Vaststellen van de agenda

Op verzoek van de raad wordt agendapunt 9 overgeheveld naar de besprekingsstukken. De agenda wordt voor het overige ongewijzigd vastgesteld.

3 Bespreken van het voorstel om het herindelingsadvies inclusief-logboek van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân vast te stellen

Mefrou *De Vries-Suierveld* seit dat ferline wike woansdei sein is dat de spulregels fan it proses feroare wêze soene, sy freget har ôf oft dat wol sa is. De regels stean yn de Wet Arhi, yn it beliedskader weryndieling 2009, de Moasje Heijnen fan 2010 en yn de kritearia fan Ryk en provinsje fan july 2010. Nei 6 oktober 2010 hawwe der gjin wizigings mear west. Yn de regels stiet dat provinsje en buorgemeente ek meidogge oan dizze 'wedstriid', ek al hie men dat graach oars sjoen. As yn it fuotbal in spiler in reade kaart krijt, beynfloedet dat wol it spul, mar de spulregels feroarje der net fan. De grinskorreksje fan de provinsje komt neffens de FNP ek net út de loft fallen, want op 2 desimber 2010 is nei oanlieding fan de Moasje Heijnen de Kommisje fan Wizen ynsteld, it advys fan dizze kommisje soe swierweagjend wêze. Op basis fan al dizze stikken moat konkludearre wurde dat 'ongedeeld' net helber is, hoe't de FNP der ek mei wrakselet. Der wurdt dizze jûn histoarje skreaun, it is it begjin fan in krachtige plattelânsgemeente. De FNP hat dêr altyd in foarstanner fan west. Dêrby fynt de FNP dat de Fryske taal en kultuer in wichtige rol spylje moat. It ôfstjitten fan de bedriuweterreinen betsjut foar de FNP net automatysk dat der op in oar plak nije terreinen by komme moatte. De FNP is bliid dat de yntsjinne tekstwiziging breed droegen waard en oernommen is. De FNP is derfan oertsjûge dat alle partijen har ynsette sille foar de nije gemeente, de FNP sil har derfoar ynsette om de nije gemeente ta in súkses te meitsjen foar alle ynwenners.

De hear *Nota* konstatearret dat der noch hieltyd betizing is oer it begryp 'fan ûnderop'. It is neffens him te simpel steld dat allinnich de ynbring fan de ynwenners fan de gemeenten dat begryp foarmje. It CDA is der noch hieltyd wis fan dat de gemeenten mei dit proses op de goede wei binne. Op basis fan de takomstfisy is ôspraten dat it in krachtige plattelânsgemeente wurde moat en elk wie it dêr ek oer iens. It is spitich dat dat no moat sûnder de beide doarpen Nijbrêge en Haskerdiken. It CDA is derfan oertsjûge dat as dit proses net ta in ein brocht wurdt dat 2013 dan net helle wurdt en dat it dan in oare kant útgiet as dy't wy hieltyd foar eagen hawwe. De CDA-fraksje hat wol socht nei argumenten om de fisy te feroarjen, mar hat dy argumenten net fûn en wol dan no ek mei faasje fierder mei de nij te foarmjen gemeente. Hoe't dy hjitte sil dat wurdt letter wol dúdlik.

De heer *Fleer* constateert dat er niet veel ruimte meer is voor inhoudelijke discussie, maar PvdA en CU doen via een amendement nog een ultieme poging nog een wijziging te realiseren. De PvdA heeft meestal met plezier deelgenomen aan de discussie. Op basis van onderling respect zijn de standpunten uitgewisseld en staan we waar we nu staan. De PvdA heeft vooral de opmerkingen van de VVD erg onaangenaam gevonden, daarin voerden verdachtmakingen en onjuistheden de boventoon.

De VVD heeft de vraag om met feiten te komen en excuses aan te bieden, niet gehonoreerd. Volgens de PvdA moeten de fracties respect hebben voor elkaars standpunten, al mag men dan van mening verschillen. De PvdA begrijpt niet waarom de VVD zich dan verlaagt tot onjuistheden en verdachtmakingen, dat komt de uiteindelijke discussie en de sfeer in de raad niet ten goede. Het doet ook geen recht aan de oproep bij het collegeprogramma om het vooral samen te doen. De PvdA hoopt toch dat er nog vele inhoudelijke discussies gevoerd zullen worden, waarin met respect kennis genomen wordt van elkaars standpunten.

De PvdA en CU dienen een amendement in, waarin verwoord wordt waar de pijn zit, namelijk enerzijds de zorgvuldige procedure tot 6 oktober, waarin beloftes aan de burgers om ongedeeld over te gaan, nut en noodzaak waren daarbij voldoende getoetst. Daar staat de gelegenhedenargumentatie van de Commissie van Wijzen (CvW) tegenover, waarin nu en noodzaak van de overgang van de twee dorpen naar Heerenveen niet wordt aangetoond. De PvdA en de CU stonden en staan voor de totstandkoming van een ongedeelde fusie naar de nieuwe gemeente 'De Friese Meren' en roepen de andere partijen op om voor het amendement te stemmen. De heer Fleer leest het amendement voor.

Mevrouw Hoekstra zegt dat de VVD vindt dat er een zorgvuldig traject is afgelegd, waarbij de raad in censegzindheid is opgetrokken, maar dat er ook wel degelijk discussie heeft plaatsgevonden. Aan het eind van het proces kwam er een kink in de kabel, de oorzaak hiervan kwam van GS die de regierol niet waar konden maken. Het ging om 'van onderop', maar de gemeente heeft de provincie daarbij ook gewezen op het aanwezige koersdocument. Lange tijd heeft de gemeente de provincie ervan kunnen overtuigen dat het ons proces is en dat de gemeenteraad er over gaat. Uiteindelijk heeft ook gedeputeerde Galema zich positief uitgelaten over de fusie. De CvW heeft de fusie ook niet afgewezen, maar heeft wel een grenscorrectie voorgesteld. Daarbij werd duidelijk gemaakt dat GS met een negatief advies over de fusie komt, als de gemeenten niet akkoord gaan met die grenscorrectie. Dat is de politieke realiteit van vandaag. De discussie gaat dan ook over het risico dat de gemeenten nemen als ze vasthouden aan de ongedeelde fusie. In het allereerste begin - tijdens het vorige college - is er wel discussie geweest en daarom heeft de VVD de PvdA herinnerd aan die periode, de PvdA was toen voorstander van een fusie met de gemeente Heerenveen. Het huidige standpunt van de PvdA heeft er dan ook toe geleid dat de atgwaan over de zuiverheid van de motieven weer is opgeleaid. Zij kan zich voorstellen dat de PvdA daarover gekrenkt is, maar dit was wel de reden dat de VVD de knuppel in het hoenderhok heeft gegooid.

De heer Fleer daagt de VVD uit om hard te maken waar de PvdA sinds april 2010 van de consistente lijn is afgeweken, namelijk de lijn van ongedeelde fusie. Als de VVD de woorden niet hard kan maken, moet ze die terugnemen.

Mevrouw Hoekstra zegt dat de heer Fleer inderdaad in zijn periode als fractievoorzitter geen enkele keer aanleiding heeft gegeven om te denken dat de PvdA dit besluit als laatste strohalm aangrijpt om toch met Heerenveen verder te gaan.

De heer Westra vraagt of de VVD enige nuancering wil aanbrengen, want het gaat om het proces en de VVD vertroebelt met haar opmerkingen dat proces.

Mevrouw Hoekstra zegt dat de gemaakte opmerkingen niet persoonlijk bedoeld waren. Ze bevestigt dat in de periode dat de heer Westra fractievoorzitter was er in het begin een andere discussie werd gevoerd, maar dat ook de heer Westra zich volmondig achter de fusieplannen heeft geschaard, zoals die deze avond worden voorgesteld.

De VVD vraagt de PvdA nogmaals hoe men aankijkt tegen de consequenties van hun keuze. PvdA en CU zijn wel het meest duidelijk in hun uitingen: 'afpraak is afspraak' en 'ongedeeld over'. De VVD is daar in principe ook voor, maar er ligt ook een afspraak met de twee andere gemeenten, die veel belang hebben bij de fusie. Het is een zware verantwoordelijkheid om een fusie die in het belang is van 50.000 inwoners af te laten hangen van de weigering van de grenscorrectie. Voor de VVD weegt de verantwoordelijkheid ten opzichte van de gebieden die afgestaan moeten worden zwaar. De VVD wil die verantwoordelijkheid vertalen in een orderlijke overdracht en de stuurgroep heeft dat overgenomen. Dit geldt eventueel ook voor de industrieterreinen.

De belangen van de bewoners van de beide dorpen en ondernemers moeten in de rondetafelgesprekken een prominente rol krijgen. De VVD vertrouwt erop dat de colleges dit op een goede manier zullen oppakken. Op deze manier denkt de VVD haar verantwoordelijkheid te hebben genomen. De VVD gaat dan ook voor de gemaakte afspraken. Ze bedankt allen die hebben bijgedragen aan een goede discussie, die heeft geholpen om tot een goede besluitvorming te komen. Ze bedankt ook het ambtelijk apparaat en de griffie voor hun inzet. Het werk moet nu beginnen en ook daar kijkt de VVD vol vertrouwen naar uit. Het is nu aan provincie en Rijk om het besluit te ondersteunen en ervoor te zorgen dat de gemeenten door kunnen gaan op de ingeslagen weg.

De heer *De Jong* heeft aan de portefeuillehouder nog de volgende vragen over de grenscorrectie:

- Hoeveel OZB-belasting levert Skarsterlân in?
- Wat missen wij aan inkomsten van Omrin bij De Wierde?
- Wat zijn de personele gevolgen?

Volgens de CU zijn college en stuurgroep geen goede kooplui gebleken in de koehandel die de fusie is geworden. Ze hebben meteen het verlies genomen, de angst regeerde. Dat lijkt niet hoopvol voor de bestuurskracht van de nieuwe gemeente. De eerst zo krachtige taal leek wel stormkracht 10, maar het zomerbriesje van de provincie bleek sterker. De CU is teleurgesteld in de zwakke houding van de FNP. Hij vraagt zich af of dat door het pluche komt. De hele cultuurhistorie van het ontstaan van onze gemeente gaat met Haskerdijken verloren. In "Herematijd" staat hierover een goed stuk. Hij vraagt of de FNP dat kent. Voor de FNP weegt cultuur en historie toch zo zwaar? De CU vindt dat Skarsterlân een te groot offer moet brengen bij deze fusie. Als het amendement niet wordt aangenomen zal CU tegen het herindelingsvoorstel stemmen. Richting FNP zegt hij dat zij niet meer vertegenwoordigers zijn van alle inwoners, omdat van een aantal van hen met dit besluit afscheid wordt genomen.

Wethouder *De Winter* vindt dat stuurgroep, colleges en GBC goed met elkaar zijn opgetrokken in het besluitvormingsproces. Het uitgangspunt 'ongedeeld' hebben we helaas niet waar kunnen maken. Hij vindt de kwalificatie die de CU eraan geeft niet helemaal gepast en getuigen van een gebrek aan inzicht in het proces. Betrokken partijen voelden zich gedwongen om aansluiting te zoeken bij het standpunt van GS, daarbij werd geen ruimte meer gevoeld voor alternatieven. Het is ervaren als een onverantwoord risico om een afwijkend standpunt in te nemen en daardoor vertraging op te lopen. Daarbij moet afgevraagd worden wat het uiteindelijke resultaat zal zijn. In alle te bedenken scenario's zou geen plaats zijn voor Haskerdijken en Nieuwebrug, tenzij uitgegaan wordt van een nieuwe gemeente die gevormd wordt door Heerenveen, Skarsterlân en wat er dan nog bij komt. De raad heeft aangegeven dat niet te willen. Hij vindt het pijnlijk dat er deze avond geen unaniem besluit kan worden genomen.

Het college deelt zes van de zeven overwegingen van het ingediende amendement, met het laatste aandachtspunt is het college het oneens en daarom wordt het amendement dan ook sterk ontraden. Na het besluit van deze avond zal er hard doorgewerkt worden om per 1 januari 2013 alles voor elkaar te hebben. De vragen van de CU vindt de wethouder enigszins ongepast, omdat de CU wel weet dat daar op dit moment geen concrete antwoorden op gegeven kunnen worden.

De heer *De Jong* vindt dat er dan sprake is van haastwerk en dat een en ander niet goed is bekeken.

Wethouder *De Winter* zegt dat ten aanzien van de personele gevolgen er een plan van aanpak door de raad is vastgesteld, dus ook door de CU. Daarin staat precies wanneer de raad wat kan verwachten. De inkomsten van De Wierde zijn op dit moment nog niet relevant en de verrekening van de OZB komt later nog aan bod.

De *voorzitter* schorst op verzoek van de FNP de vergadering. De *voorzitter* heropent de vergadering voor de tweede termijn.

Mevrouw *De Vries-Suierveld* beantwoordt de vragen van de CU. It stik yn "Herematijd" hat se net lêzen. De beweachedenen fan de FNP binne op 20 april wûdweidich nei foaren brocht, mar as de CU dat mist hat, kinne dy noch wol tastjoerd wurde. De FNP stipet it amindemint net, op ien fraksjelid nei.

De heer *Nota* seit dat it CDA it amindemint net stipet. Hy fynt it spitich dat der gjin unanym beslút nommen wurde kin. De diskusje hat op in respektfolle wize plakfûn, ek al wie men it net altyd mei-elkoar iens. De degens binne ûnder oaren mei de PvdA krúst, it CDA hat respekt foar de miening fan it PvdA, mar fynt it wol spitich dat de heer *Fleer* oerstûnd wurdt troch syn kollega-fraksjefoarsitter út Lemmer op 20 april in 't Haske. Dêrmei bliuwt de sfear hingjen dy't om de PvdA hinget. It CDA bliuwt derby dat dit proses trochsetten wurde moat en dêr mei gjin bom ûnder lein wurde.

De heer *Fleer* constateert dat FNP en CDA het amendement niet steunen en dat daarmee dus duidelijk is hoe de hazen lopen. Hij beperkt zich daarom tot de constatering dat de VVD de verdachtmakingen aan het adres van de PvdA niet hard kan maken. Hij zou het dan ook op prijs stellen dat mevrouw Hoekstra haar woorden terugneemt.

Mevrouw *Hoekstra* vraagt of er dan ook antwoord komt op de vraag of de PvdA de consequenties kan aangeven van het eventueel overnemen van het amendement. Heeft de PvdA dan een fusie met Heerenveen voor ogen?

De heer *Fleer* vindt dat die vraag in 't Haske al is beantwoord. De VVD verbond het maken van excuses aan het wel of niet antwoorden van de PvdA. Hij is toen zo sportief geweest om te antwoorden, maar hij bespeurt bij de VVD nog niet dezelfde sportiviteit om de beschuldigingen, die niet hard gemaakt kunnen worden, terug te nemen. De PvdA is voor een herindelings tot de nieuwe gemeente "De Friese Meren", maar dan wel ongedeeld. Als het amendement niet wordt aangenomen, zal de PvdA tegen het voorstel stemmen.

Mevrouw *Hoekstra* sluit zich aan bij de woorden van het CDA dat het aannemen van het amendement gezien kan worden als een bom onder het verdere fusietraject.

De VVD is het wel met de meeste afwegingen van het amendement eens, behalve met de risicoanalyse. Daarom kan de VVD het amendement niet steunen. Over de - vervelende - discussie met de PvdA sluit de VVD zich aan bij hetgeen het CDA daarover heeft gezegd. De VVD is wel overtuigd van de integriteit van de sprekers, maar vindt de consequenties niet duidelijk. De VVD is blij met het voorliggende besluit en steunt het amendement niet.

De heer Westra vindt dat de VVD de beschuldigingen nog steeds niet hard heeft gemaakt. De PvdA heeft gedurende de discussie over de herindeling keer op keer gezegd dat het een proces moet zijn van 'onderop'. Dat het erover gaat wat het kost en wat het oplevert. En dat fuseren geen spelletje van nu is, dat gaat over een veel langere termijn. Over Heerenveen is gezegd dat daar een samenwerking mee is die niet zo maar te grabbel gegooid moet worden, maar teruggebracht moet worden tot euro's. Mevrouw Hoekstra heeft in 't Haske opgemerkt dat ze al 25 jaar raadslid is, maar volgens de heer Westra heeft ze dan in al die jaren weinig bijgeleerd.

De heer De Jong vindt het jammer dat het geen ongedeelde herindeling wordt. Als reactie op de woorden van de wethouder zegt hij dat Skarsterlân de enige gemeente is die gaat inleveren. Skarsterlân is straks de schlemiel van de nieuwe gemeente. Hij vraagt zich af wat er zo over blijft van de toekomstvisie. Een krachtige plattelandsgemeente die zo gemakkelijk dorpen weggeeft, getuigt niet van kracht. Volgens een gedeputeerde is het helemaal niet zeker dat een ongedeelde fusie afgewezen wordt door de provincie. Het verlies wordt dan ook wel heel gemakkelijk genomen. Hij is blij dat er één FNP'er is die woord houdt. De ChristenUnie zal tegen het besluit stemmen.

De heer Nota freget oan de CU oft de hear De Jong aanst wol it demokratysk nommen beslút respekterje sil. Tusken no en 2013 moatte de noazen wol deselde kant útstean en moat elk eins folslein achter it nommen beslút stean.

De hear De Jong antwurdet dat er dat wol dwaan sil, mar dat de hâlding yn it fetfolch noch wol besprutsen wurdt binnen de CU.

De voorzitter vraagt of de PvdA en CU het amendement willen handhaven, dat blijkt het geval. Het amendement wordt in stemming gebracht, er wordt bij handopsteken gestemd. Het amendement wordt verworpen met 15 stemmen tegen (FNP 6, CDA 6 en VVD 3) en 6 stemmen (PvdA 4, FNP 1 en CU 1) voor.

De voorzitter leest vervolgens de tekst van het besluit voor en vraagt of er nog behoefte is aan het geven van een stemverklaring.

De hear Meester leit in stimpferklearring ôf. Hy is foar de fúzje, mar tsjin de grinskorreksje. Hy stiet dan ek achter it amindemint. It proses is fan ûnderop ferrûn. Foar it Ryk betsjut dat fanút gemeente en provinsje. De boargers fine lykwols dat dit fanút de boargers betsjut en sa tinkt hy der ek oer. De stjoergroep hat de opdracht krigen om by DS dúdlik te meitsjen dat wy ûndield oer woene, mar dat wie in opdracht om 'e nocht. Yn septimber waard al dúdlik dat der gjin romte wie foar noch in fúzjepartner, mar dat grinskorreksjes wol besprekber wiene. Der leit no in beslút mei de winske grinskorreksje fan it demisjonêre kolleezje fan DS. As de gemeente dit oernimt, is it formeel sjoen in gemeentebeslút en net in provinsjaal beslút. Hy kin him dêr net yn fine. Omdat it fúzjetrajekt prioriteit hat, sil hy him wol oan it beslút konformearje.

De *voorzitter* brengt het besluit in stemming, er wordt bij handopsteken gestemd. Voor het besluit zijn de fracties van de FNP - behalve de heer Meester -, de VVD en het CDA. Tegen het besluit zijn de fracties van PvdA en ChristenUnie. Dit betekent 15 stemmen voor en 6 stemmen tegen, waarmee de voorzitter concludeert dat het besluit is aangenomen.

De *voorzitter* schorst de vergadering

De *voorzitter* heropent de vergadering.

De heer Smeenk uit Rottum spreekt in op agendapunt 9 (bestemmingsplan Nij Sân Rotten). Hij vraagt zich af waarom het een hamerstuk is, terwijl nog niet alle vragen beantwoord zijn. Volgens hem kan fase 3 later starten, omdat die tegen de Fang en de Skâns aanliggen. Als er minder woningen gebouwd worden, is het plan dan nog wel haalbaar? Er wordt niet genoeg gekeken naar de bezwaarschriften en de wensen van de bewoners. Het plan van de heer Liesting is zo van tafel geveegd, terwijl dat veel rendabeler en groener is. De reden was dat het te veel werk was om het plan nog te wijzigen. Hij vindt dat er vanaf het begin niet is geluisterd naar de bewoners en hoopt dat zijn bijdrage deze avond zal leiden tot verwerping van het hele plan.

4 Vaststellen van het verslag van de vergadering van 30 maart 2011

Mevrouw *Schonvervoon* wil de tekst van de toezegging 1 van 30 maart 2010 aanvullen. Ze heeft toegezegd de raad op de hoogte te zullen houden van de resultaten die voortvloeien uit de gesprekken met de directeur van Empatec inzake het werken bij de gemeente.

De heer *Yntema* wil op side 4 syn tekst wizigje yn: "De heer Yntema seit.....de âlderen fan no, dy't twongen op in oare lokaasje wenje en graach weromwolle. Dat is ek fan belang foar de âlderen fan de kommende generaasje".

De heer *Westra* merkt naar aanleiding van zijn tekst op pagina 4 over het ingekomen stuk van Greenpeace op dat de toezegging van de wethouder te vaag is geweest. De wethouder moet uitvoeren wat de raad vraagt. Hij vraagt van de wethouder een datum te noemen waarop het naar de commissie gaat.

Wethâlder *Durksz* seit dat de tekst fan it ferslach korrekt is, want sa hat hy it sein. Hy kin op dit stuit noch net sizze wannear't it yn de kommisje komt, mar it komt wol dit jier.

De heer *Westra* vindt dat het zo niet werkt, het college bepaalt niet de agenda, dat doet de raad.

Wethâlder *Durksz* wil in antwurd jaan dêr't fan útgien wurde kin dat it ek sa giet. Hy wil gjin tasizzings dwaan dy't hy net wiermeitsje kin.

De heer *Westra* vindt het een vorm van hautaniteit die zijn weerga niet kent.

De *voorzitter* stelt voor dat het stuk besproken wordt in het presidium.

De heer *Boerland* merkt naar aanleiding van zijn woorden in de een-na-laatste alinea op pagina 7 op dat hij het wel degelijk begrepen heeft, maar dat hij er grote zorgen over heeft.

Hij heeft zich afgevraagd of een en ander wel tot het gewenste resultaat heeft geleid. Hij wil de tekst graag in die zin gewijzigd hebben.

Mefrou *J.T. de Vries* merkt op dat op side 3 de namme fan G.H. de Vries stiet, mar dat moat wêze J.T. de Vries.

De *voorzitter* constateert dat het verslag met inachtneming van de wijzigingen is vastgesteld.

5 Mededelingen

Er zijn geen nadere mededelingen. De grondverkoop worden vastgesteld.

6 Ingekomen stukken

De hear *Yntema* freget nei oanlieding fan punt 13 (reaksje bewenners op bestimmingsplan Rottum Nij Sân Rotten) oft it wier is dat de minsken gjin antwurd op harren fragen krigen hawwe. De fraksje hat dêroer in mail krigen.

Mevrouw *Hoekstra* zegt dat men dezelfde mail heeft gekregen, zij heeft dan ook dezelfde vraag als het CDA.

Wethâlder *Benedictus* seit dat it kolleezje de mail ek krigen hat. De amtners hawwe sjoen oft op alle fragen in antwurd jûn is en dat is neffens him it gefal. De antwurdbrief oer it oantal meters achter de tunen is nochris - yn kopy - nei de fertsjintwurdiger fan de bewenners stjoerd. Hy kin him foarstelle dat der noch ien konkrete fraach oer is nammentlik oft der wol fraach is nei wenningen, dat is miskien net hiel dúdlik beantwurde. Der is wol sein dat it oantal wenningen foldocht oan de wenfisy, mar ek oan de kontinginten, dy't bot lytser wurden binne. De tredde faze fan dit bestimmingsplan is dan earst ek útsteld. De earste faze giet troch en de twadde faze is mooglik makke. Foar in eventuele tredde faze moat der earst wer oerlis komme mei de provinsje. Neffens it kolleezje binne echt alle fragen beäntwurde.

De hear *Yntema* giet derfan út dat it dan no yn oarder is.

De heer *Boerland* zegt dat de VVD verrast was over nr. 19, het verzoek van twee jonge mensen om in contact te komen met de gemeentepolitiek. Het verzoek moet zeker positief beantwoord worden.

Mefrou *De Vries-Snieerveld* seit dat sy by de beide froulju oan de doar west hat en de FNP stelt foar om harren te ûntfangen om te hearren wat se te fertellen hawwe.

De *voorzitter* zegt toe dat men hen zeker zal uitnodigen.

De lijst met ingekomen stukken wordt voor het overige conform het advies vastgesteld.

Bespreekstukken

7 Bespreken van het voorstel om het bestemmingsplan Nieuwebrug-Lier 6 vast te stellen

De hear *Nota* seit dat it CDA fynt dat it plan trochgean moat, mar wol mei bepaalde ófspraken. Neffens him sine der petearen plak tusken Kensoor en de bewenners en dat moat yn goede harmony gean. De yn de kommisje makke opmerkings troch de CU oer de klïnten hawwe him bot rekke. Hy fynt dat fier bûten de fatsoensnoarmen om. It CDA hat gjin problemen mei de plannen en hopet dat se gau los kinne. Hy hopet dat bewenners en klïnten yn goede harmony mei-elkoar libje kinne.

Mefrou *Kool* seit dat de wethâlder alle fragen goed en wûdweidich beantwurde hat. De PvdA stipet it foarstel en wol stean foar de minsken dy't it minder goed hawwe en ek in plakje yn ús mienskip hawwe moatte.

De hear *De Jong* seit rjochting it CDA dat de CU him altyd fatsoenlik opstelle wol en ek respekt hat foar minsken mei in beheining. As syn opmerkings yn de kommisje ferkeard oerkommen binne, dan biedt hy dêr syn ekskuzes foar oan. De CU is it net iens mei de útwreidingsplannen fan Kensoor.

De heer *Faber* sluit zich aan bij de woorden van het CDA. Het probleem zit niet in de opvang, maar in het hele proces, er is bij de omwonenden een gevoel van onbehagen ontstaan en de gemeente heeft dat niet weg kunnen nemen. In de commissie is de wethouder gevraagd hier actie op te ondernemen, maar zijn reactie was dat dat al is geprobeerd. De VVD vindt dat er dan nog wel een nieuwe poging gedaan kan worden. Alle vragen zijn niet beantwoord, ook niet nadat die schriftelijk zijn ingediend. De VVD wil graag de reden hiervoor horen. De VVD stelt voor dat de gemeente de regierol op zich neemt om de opvang door te laten gaan en tegelijk het gevoel van onbehagen bij de omwonenden weg te nemen.

De hear *Kuipers* seit dat de FNP ynstimt mei it bestimmingsplan. De FNP hat mei alle belutsen partijen praat en it gefoel krigen dat de kommunikaasje heakket. De omwennenden hawwe har hieltyd hiel kûlant opsteld en binne no ek net tsjin de opfang fan 14 klïnten. It giet om minsken mei in ferstanlike beheining. Yn it bestimmingsplan kin wol it gebrûk fan de grûn oanjûn wurde, mar net de klassifikaasje fan doelgroepen en dêr leit no krekt de eangst fan de omwennenden. De FNP hat it gefoel dat beide partijen granch in konvenant opstelle wolle, dêr't yn fêstlein wurdt om hokker minsken it gean sil en hy winsket harren goede petearen ta.

Wethâlder *Benedictus* is bliid mei de brede ynstimming. It hat in soarchfâldich trajekt west mei in soad oerlis mei belutsenen. Yn it begjin wie der in soad ûnrêst by de omwennenden, mar de gemeente is der dochs yn slagge dat út de wei te helpen. Hy is bliid dat de VVD no oars reagearret as yn de kommisje, want doe klonken der fragen en ynsinuaasjes dêr't hy net op yngean koe.

Mevrouw *Hoekstra* reageert dat zij tijdens de commissievergadering geen insinuaties heeft gehoord.

Wethâlder *Benedictus* fynt dat as de VVD de stikken yn it foar net better lêst, dat hy dan sokke fragen net hoecht te beantwurdzjen. De VVD lit no hearre dat men de stikken wol goed lêzen hat.

De heer *Faber* zegt dat het hem niet duidelijk is waar de wethouder op nanstuutt.

De *voorzitter* schorst de vergadering op verzoek van de VVD.
De *voorzitter* heropent de vergadering.

De heer *Faber* vindt dat de zaak escaleert, zoals het hele dossier escaleert. De VVD heeft vragen gesteld waar geen antwoord op komt, maar er zijn wel beschuldigingen en insinuaties van de wethouder. De VVD zou met het voorstel in kunnen stemmen als de wethouder toezeft de regierol op zich te willen nemen om ervoor te zorgen dat een en ander niet escaleert tussen Kensoor en omwonenden.

Wethâlder *Benedictus* jout ta dat hy miskyn wat te fûl reagearre hat. Hy seit ta dat hy de rezjyrol yn it kontakt tusken ûndernimmer en omwennenden op him nimme sil, om derfoar te soargjen dat elk yn harmony mei-elkoar libje kin. Hy fielde him yn de kommissje wat triggere troch de opmerking fan de VVD dat it gean soc om yllegale tastannen, wylst alle prosedueres krekt sa soarchfâldich dien wienc.

De heer *Faber* zegt dat de VVD dat niet heeft gezegd. Wel is gezegd dat bij de omwonenden gevoelens van angst en onbehagen leefden. De wethouder heeft dat wel erg vrij geïnterpreteerd.

Tweede termijn

De hear *Nota* hopet net dat de 14 minsken dy't opfongen wurde, de dupe wurde sille fan it esklearjen fan de diskusje. Hy is bliid mei de tasizzing fan de wethâlder. Hy is net bliid mei de opstelling fan de CU.

De heer *Faber* is blij met de toezegging van de wethouder, hij hoopt dat hij zijn woorden waarmaakt. De VVD wil dat iedereen voordeel van de situatie zal hebben, de sleutel daartoe heeft de wethouder in handen. Onder die toezegging stemt de VVD in met het voorstel. Hij stelt voor om een afspraak te maken tussen wethouder en VVD-fractie om misverstanden uit de wereld te helpen.

De hear *Kuipers* is bliid dat de wethâlder de rezjyrol op him nimme sil.

Wethâlder *Benedictus* seit nochris dat de gemeente alle war dwaan sil om belutsen partijen om de tafel te krijen en it ta in goed ein te bringen, mar it is ek sa dat men it noait elkenien nei it sin meitsje kin. Hy sil de ried op de hichte hâlde fan dy petearen. It oanbod fan de VVD om ris te praten nimt hy mei beide hannen oan.

De hear *Nota* seit dat de CDA haadlike stimming hawwe wol oer dit ûnderwerp.

De *voorzitter* bepaalt dat de hoofdelijke stemming begint bij mevrouw Boelsma-Hoekstra. Het resultaat is dat het voorstel aangenomen wordt, alleen de heer De Jong van de ChristenUnie stemt tegen.

8 Bespreken van het voorstel om in te stemmen met het beleid internationale betrekkingen 2011 - 1014

De hear *Meester* is benijd nei de diminsje fan Europeesk gearwurkjen en de subsydzjemooglikheden fan de Europeeske Uny. Sil dat wat opsmite? De FNP kin ynstimme mei de tascine jierlikse evaluaasje.

De heer *Fleer* zegt dat de toezegging van de wethouder tot de jaarlijkse evaluatie de instemming van de PvdA heeft. De PvdA stemt dan ook in met het voorstel.

Wethâlder *Durks* seit dat der stappen setten binne om op it mêd fan toerisme yn gearwurking mei in Roemeenske partner Europeeske fûnsen oan te skriuwen, mar dat noch net bekend is wat dat opsmite sil. It is soms ek in kwestje fan lotsjen.

De *voorzitter* constateert dat het voorstel met algemene stemmen wordt aangenomen.

9 Besluit om:

- het bestemmingsplan Rottum Nij Sân Rotten gewijzigd vast te stellen en de zienswijzen ongegrond, niet-ontvankelijk en gegrond te verklaren en het bestemmingsplan in verband hiermee aan te passen;
- geen exploitatieplan vast te stellen;
- het plangebied, met uitzondering van perceel Binnendyk 14, welstandsvrij te verklaren;
- de eis tot aansluiting op het aardgasnet niet van toepassing te verklaren

Mevrouw *Hoekstra* vindt dat de wethouder naar aanleiding van de vragen en gang van zaken daaromtrent wel contact met de vragenstellers had kunnen opnemen. De VVD heeft nu het gevoel dat toezeggingen niet worden nagekomen. De VVD heeft van betrokkenen nog de vraag gekregen of het plan toch nog een stuk opgeschoven zou kunnen worden, zodat het wat minder dicht op de huizen komt. Op beide punten wil ze graag een reactie van de wethouder.

Wethâlder *Benedictus* antwurdet dat it kolleezje it ek hiel belangryk fynt dat der op korrekte wize reagearte wurdt op fragen en opmerkings oangeande it foarstel. Him is amtlik fersekere dat alle fragen beântwurde binne. De iennichste fraach/opmerking dy't miskyn net beântwurde is, is de mail fan de hear *Liesting* mei in oanfolging op syn sjenswize. Hy makket melding fan it feit dat der wol in hiel soad huzen yn ús gemeente te keap steane en dêr is net echt op reagearte, want der steane wol in soad huzen te keap, mar der stean net folle huzen leech. It plan fan *Liesting* hold yn dat alle grien op ien plak konsintrearte waard en dat wie stêdeboukundich net akseptabel. It plan is lykwols net samar fan tafel fage. Hy begrypt de beswieren fan de buertbewenners wol, want as alle fazen útsierd wurde, ûntstiet dêr in hiel nij buertsje, mar it is no ienkear net mooglik om it elk nei it sin te meitsjen.

De *voorzitter* constateert dat het voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Hamerstukken

- 10 Besluit om, overeenkomstig het advies van de klachtadviescommissie, de klacht van de heer Raap te Joure tegen de gemeenteraad niet te behandelen, omdat:
 - de klacht gericht is tegen een gedraging waartegen beroep kon worden ingesteld en
 - de klacht gericht is tegen gedragingen die meer dan een jaar voor de indiening van de klacht door de heer Raap, hebben plaatsgevonden

- 11 Besluit om in te stemmen met de beleidsnotitie "Duurzaam Verlichten" en de daarin opgenomen beleidsregels

- 12 Besluit om de Verordening Speelautomatenhallen Skarsterlân vast te stellen

- 13 Besluit om in te stemmen met het Baggerplan vaarwegen 2011-2016 en in te stemmen met het onttrekken van € 1.000.000,00 uit de voorziening baggeren voor de uitvoering van noodzakelijk onderhoud (jaarschijf 2011 en 2012)

- 14 Besluit om ten aanzien van taken en bijdrageregeling De Marrekrite:
 - de deelverkenning Taken en Bijdragestructuur vast te stellen en akkoord te gaan met de adviezen en voorstellen zoals genoemd in de deelverkenning;
 - de deelverkenning Landrecreatieschap Fryslân vast te stellen en akkoord te gaan met de adviezen en voorstellen uit de deelverklaring

De voorzitter constateert dat de voorstellen 37 t/m 41 met algemene stemmen zijn aangenomen.

Afronding raadsvergadering

Afronding raadsvergadering

15 Rondvraag

De hear *Hoekstra* hat yn it 'VNG-magazine' in artikel lêzen oer in súksesfolle Frânske oanpak fan oergewicht. Yn Drinte wurdt it programma ek al op in tal plakken útfierd. It programma hjit JOG (Jongeren op gezond gewicht). De FNP soe it programma ek graach yn Skarsterlân ynfierd sjen en freget it kolleezje oft men it programma ken; oft it kolleezje har oriïntearje wol by ien fan de gemeenten dêr't it programma al draait en oft der in relaasje te lizzen falt mei de nije kombinaasjefunksjonaris. De FNP freget it kolleezje om de ried op de hichte te hâlden fan har befinings, sadat der in goed beslút nommen wurde kin op dit punt.

Wethâlder *Durks* hat it artikel mei niget lezen. Hy seit ta dat hy it punt yn it kolleezje besprekke sil en der dan by de ried op weromkomme sil.

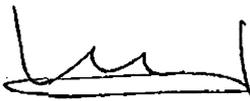
16 Sluiting

De *voorzitter* houdt vanachter het kathedertafel een korte toespraak: "Deze vergadering markeert een bijzonder moment in de geschiedenis van onze gemeente en geeft het eind aan van de gemeente Skarsterlân en het begin van De Friese Meren. Vandaag heeft u besloten per 1 januari 2013 te gaan fuseren met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat. Dit is geen gemakkelijk besluit geweest. Aan dit besluit is een heel traject van discussie, planvorming, meningsvorming, het nemen van deelbesluiten en gesprekken met de inwoners voorafgegaan. Na het maken van een eigen toekomstvisie en het verzoek van de gemeente Lemsterland en Gaasterlân-Sleat om samen te werken of samen te gaan heeft u besloten zich te richten op een fusie voor een gemeente van 50.000 inwoners met als werknaam 'De Friese Meren'. Een langdurig traject met deze avond de finale besluitvorming van onze gemeente. Van de beide andere gemeenten is de uitslag nog niet bekend. Dit proces heeft veel tijd en inspanning van raads- en collegeleden gevraagd. Vooral de fractievoorzitters, de griffier, de portefeuillehouder, de secretaris hebben heel veel tijd besteed aan dit proces. Als voorzitter mag ik u daarvoor bedanken. Het is niet altijd even gemakkelijk geweest om tot besluitvorming over te gaan. U bent gevraagd de keuze te maken zelfstandig verder te gaan als gemeente Skarsterlân of toch te anticiperen op de toekomst door het vormen van een sterke nieuwe gemeente voor onze inwoners die er staat voor nu en in de toekomst. Deze moeilijke besluitvorming hield ook in dat er afscheid genomen moet worden van de twee dorpen Haskerdijken en Nicuwebrug en het industrieterrein de A7. Dit valt ons allen zwaar. Samen met Súdwest Fryslân behoren we deze avond tot de eerste gemeenten in Fryslân die het besluit tot fusie genomen hebben, maar na ons zullen nog veel fusieprocessen volgen, waarbij ook de herindeling van Boarnsterhim voor ons van groot belang zal zijn. Door het besluit van deze avond heeft u de definitieve besluitvorming van fase 1 afgerond. Fase 2 ligt nu voor ons om vorm en inhoud te geven aan de nieuwe gemeente. Ook die fase zal van u als raad en het college, maar ook van de ambtelijke organisatie veel energie vragen. Alle dank voor de inzet tot nu toe en vanaf nu gaan we volop aan de slag om de nieuwe gemeente vorm te geven. Samen met de raden en colleges en de ambtelijke organisatie van de drie gemeenten gaan we aan de slag. Ik wil een ieder daarbij heel veel succes wensen".

De *voorzitter* wenst iedereen wel thuis en sluit de vergadering om 22.30 uur.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Skarsterlân in zijn openbare vergadering van 25 mei 2011.

De raad voornoemd,

voorzitter

griffier

Toezeggingen in de raadsvergadering van 27 april 2011

- 1 De *voorzitter* van de raad zegt toe dat aan het verzoek van Anouk en Charlotte Miedema uit Joure tegemoet gekomen zal worden. Ze worden zeker uitgenodigd.
- 2 Wethouder *Benedictus* zegt toe dat hij de regierol op zich zal nemen betreffende het contact tussen Kensoor en de omwonenden om er voor te zorgen dat men in harmonie met elkaar kan omgaan. Hij zal de raad informeren over de gesprekken.
- 3 Wethouder *Durksz* zegt toe dat hij het JOG-programma (Jongeren op gezond gewicht) in het college zal bespreken en komt er op terug in de raad.

Toezeggingen uit de raadsvergadering van 30 maart 2011

- 1 Wethouder *Schonwerwol* zegt toe de raad op de hoogte te zullen houden van de resultaten die voortvloeien uit de gesprekken met de directeur van Empatec inzake het werken bij de gemeente.

Toezeggingen in deze raadsvergadering van 23 februari 2011

- 1 De *voorzitter* zegt toe dat er nadere informatie naar de raad komt in het kader van de quick-scan uitvoering asbesttaken.
- 2 Wethouder *De Winter* zegt toe dat de raad over de afhandeling van de claim van de heer Raap zal worden geïnformeerd.

Toezeggingen in de raadsvergadering van 26 januari 2011

- 1 De directeur van Empatec beklagt zich in het Friesch Dagblad fors over de gevolgen van de rijksbezuinigingen. Mogelijk komen mensen vijf jaar op een wachtlijst te staan. De Pyda wil van de wethouder weten waar het hier precies over gaat; wat de directeur van Empatec nu precies bedoelt en hoeveel mensen van Empatec de gemeente over de vloer heeft. Wethouder *Schonwerwol* zegt toe hier later op terug te komen.

PvdA
Skarsterlân

ChristenUnie

1606201100282

Amendement

Onderwerp: herindelingadvies

De raad van de gemeente Skarsterlân, in openbare vergadering bijeen op woensdag 27 april 2011,

Gelezen het voorstel onder agendapunt 3, nummer 31, met betrekking tot het herindelingadvies, inclusief logboek, van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân.

Overwegende:

- dat de drie betrokken gemeenten op 6 oktober 2010 hebben besloten een fusietraject te starten op basis van het ongedeeld overgaan van de huidige drie gemeenten;
- dat de PvdA en ChristenUnie sterk hechten aan dit destijds genomen besluit;
- dat het fusietraject sindsdien ook steeds is uitgegaan van een ongedeelde fusie;
- dat extern door de provincie op een andere uitkomst wordt gekoerst;
- dat er inhoudelijk gezien geen reden is af te wijken van het oorspronkelijke besluit;
- dat inmiddels helder is dat andere partijen over deze kwestie op basis van een risicoanalyse tot andere gedachten lijken te komen ten aanzien van dit besluit;
- dat de PvdA en ChristenUnie deze risicoanalyse niet delen;

Besluit:

- het herindelingadvies zowel in tekst als kaart zodanig aan te passen dat er sprake is van een herindelingadvies op basis van een ongedeelde fusie, het een en ander analoog aan het op 6 oktober 2010 genomen besluit in de voornoemde drie gemeenteraden.

en gaat over tot de orde van de dag.

Fractie PvdA

Fractie ChristenUnie

Dit amendement is aangenomen / verworpen met 6 stemmen voor en 15 stemmen tegen.

De griffier,

Datum raadsvergadering: 27 april 2011.

Besluitenlijst van de Raadsvergadering d.d. 27 april 2011

Aanwezig

Namens GB: mevrouw C.B.H. van Deursen-Mallino, mevrouw A. Riedstra-Bijma, mevrouw E. de Vries-van Ginkel en de heer G. Booisma
 Namens CDA: mevrouw N.R. Reijenga-Slump, de heer W.P. Koster en de heer M. Speerstra
 Namens NCPN: de heer R. Visser en de heer S. Barelids
 Namens VVD: de heer R. van Iddekinge en de heer B.G. Fijnvandraat
 Namens PvdA: de heer R.H. Kingma en de heer T. Coehoorn
 Namens D66: de heer R.D. de Voogd
 Namens CU: de heer H. de Jong
 Voorzitter: burgemeester de heer D.J. Stellingwerf
 Griffier: mevrouw H. van Dijk-Beekman
 Verder zijn aanwezig: de wethouders mevrouw E. de Vrij, de heren J. van der Pal, J. Wessellus en gemeentesecretaris B. Siebers

Sprekersvolgorde: CU, CDA, PvdA, VVD, D66, GB, NCPN

Agendapunt	Aangenomen/ Vastgesteld	
1 Opening en vaststellen agenda	Ja	De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur. De fractie PvdA doet een voorstel van orde of de raad wil bevestigen dat deze vergadering een raadscommissievergadering is, voortgaand aan een raadsvergadering. Dit voorstel van orde wordt afgewozen door een meerderheid van de raad (13 stemmen tegen, 2 (PvdA) stemmen voor).
2 Ingekomen stukken / Stukken ter kennisname	N.v.t.	
3 Voorstel om als gemeentelijke afronding van het besluitvormingstraject op basis van de Wet algemene regels herindelingen om te komen tot een fusie van de gemeente Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân, het herindelingsadvies vast te stellen.	<p>Amendement verworpen (4 stemmen voor, 11 stemmen tegen)</p> <p>Voorstel aangenomen (8 stemmen voor, 6 stemmen tegen)</p>	<p>De fractie PvdA dient een amendement in.</p> <p>Stomverklaringen: De heer S. Barelids (NCPN) zal met pijn in het hart moeten stemmen weet dat er veel mensen teleurgesteld zullen zijn omdat de gemeente nu officieel opgeheven wordt. Dit doet ontzettend zeer, niet alleen als Lemster maar ook als inwoner. De heer R. de Voogd (D66) stemt tegen, niet omdat hij tegen de fusie op zich is maar omdat hij zich wil distantiëren van een politiek bestuurlijk cultuur/klimaat dat leidt tot gedeelde fusie. De heer R. Kingma (PvdA) is voor gemeentelijke herindeling maar kan niet voor dit voorstel stemmen want de PvdA willen geen cultuur honoreren die ons land in grote problemen kan brengen. De heer H. de Jong (CU) stemt tegen het voorstel omdat hij van mening is dat er geen basis is voor een aangepast voorstel. Er wordt hoofdelijk gestemd zowel over het door de fractie PvdA ingediende amendement als over het voorstel (zie bijlage)</p>

Bestuilenlijst van de Raadsvergadering d.d. 27 april 2011

Agendapunt	Aangomen/ Vastgesteld	Stemverklaring	Motto	Amen- dement	Opmerkingen / Stemverdeling (v = voor t = tegen o=onthoudert)
4 Sluiling					De voorzitter sluit de vergadering om 22.22 uur.

Deze besluitenlijst is vastgesteld in de raadsvergadering van 9 mei 2011

de griffier,

de burgemeester,

H.A. van Dijk - Beekman

D.J. Stellingwerf

PvdA

verworpen

4 stemmen voor: C4, PvdA, D66

11 stemmen tegen: NCPN, LOA, GB, WVD

SB 27-4-2011

1606201100285

Partij van de Arbeid Lemsterland, fractie. Amendement.

Onderwerp: herindelingsadvies

De raad van de gemeente Lemsterland in openbare vergadering bijeen op woensdag 27 april 2011,

Gelezen het voorstel onder agendapunt 3, nummer 31, met betrekking tot het herindelingsadvies, inclusief logboek, van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân.

Overwegende:

- dat de drie betrokken gemeenten op 6 oktober 2010 hebben besloten een fusietraject te starten op basis van het ongedeeld overgaan van de huidige drie gemeenten;
- dat de PvdA sterk hecht aan dit destijds genomen besluit;
- dat het fusietraject sindsdien ook steeds is uitgegaan van een ongedeelde fusie;
- dat extern door de provincie op een andere uitkomst wordt gekoerst;
- dat er inhoudelijk gezien geen reden is af te wijken van het oorspronkelijke besluit;
- dat inmiddels helder is dat andere partijen over deze kwestie op basis van een risicoanalyse tot andere gedachten lijken te komen ten aanzien van dit besluit;
- dat de PvdA deze risicoanalyse niet deelt;

Besluit:

- het herindelingsadvies zowel in tekst als kaart zodanig aan te passen dat er sprake is van een herindelingsadvies op basis van een ongedeelde fusie, het een en ander analoog aan het op 6 oktober 2010 genomen besluit in de voornoemde drie gemeenteraden.

en gaat over tot de orde van de dag.

Fractie PvdA: Thomas Coehoorn, Roel Kingma.

Oan Provinsjale Steaten

provinsje Fryslân
provincie Fryslân

Gearkomste	: 22 SEPTIMBER 2010
Wurklistnûmer	: 05 B
Beliedsprogramma	: Bestuurlijke Organisatie
Ôfdieling	: SOBD/BGI
Behanneljend amtner	:
Tastel	:
Registraasjenûmer	:
Primêr nûmer	:
Underwerp	: Regierol provincie inzake versterking kwaliteit lokaal bestuur
Taheakke	:
Oanlieding / Beliedsramt (* loech, wetlik ramt, rol PS)	: Toezegging van GS aan PS om voor de zomer een herschreven stuk over dit onderwerp aan te bieden
Koarte gearfetting	: Bij de Statenbehandeling van de notitie "Taakbewust Toekomstbestendig" en de provinciale zienswijze op het herindelingsadvies <i>Súdwest Fryslân</i> hebben de Staten aangegeven met GS te willen discussiëren over de provinciale regierol bij versterking van bestuurskracht van gemeenten, specifiek inzake gemeentelijke herindeling. Een eerste stuk ter ondersteuning van die discussie werd als nog onvoldoende uitgewerkt beschouwd. Een nieuwe versie werd voor de zomer toegezegd.
Taljochting	: Deze notitie bevat een nieuwe uitwerking van de provinciale regierol ten aanzien van de versterking van de gemeentelijke bestuurskracht.

Aanleiding

Voor de zomer van 2009 zijn zowel de notitie "Taakbewust Toekomstbestendig" als de provinciale zienswijze op het herindelingsadvies Súdwest Fryslân in uw Staten behandeld. Bij die behandeling bleek een breed gevoelde noodzaak voor een grotere rol van de provincie bij de versterking van de lokale bestuurskracht in het algemeen, en bij gemeentelijke herindeling in het bijzonder. In de brief van het VFG-bestuur van 28 september 2007 wordt de provincie eveneens verzocht om, waar nodig, een regierol op zich te nemen. Dit mede naar aanleiding van gemeentelijke zelfevaluaties in 2003, waaruit naar voren kwam dat in bepaalde gebieden de bestuurskracht van afzonderlijke gemeenten urgent aanpak behoefde.

Mede naar aanleiding van het voorafgaande is afgesproken dat uw Staten en ons College over dit onderwerp nader met elkaar van gedachten zouden wisselen. Hieraan hebben wij invulling gegeven middels een notitie over de invulling van de provinciale regierol inzake de versterking van de kwaliteit van het lokaal bestuur, die 27 januari jongstleden werd behandeld in de commissie 'Boarger en Mienskip'.

Bij deze behandeling verzocht u onder andere om heldere eigen provinciale uitgangspunten om daarmee het gesprek met gemeenten aan te kunnen gaan en deed daarvoor een aantal suggesties. Sommigen onder u bepleitten 'grenzeloos herindelen'. U gaf aan te hechten aan het vertrekpunt van het koersdocument, en aan een betere uitwerking van de punten uit het rijksbeleidskader. U gaf het belang aan van een goede voorbereiding van de gesprekken met gemeenten en constateerde onder andere dat een terugkoppeling naar de Staten in de voorziene procesplanning nog gemist werd. Ook wees u op het belang ervan om ook andere opties van bestuurskrachtversterking dan herindeling te betrekken.

Naar aanleiding van die behandeling zegden wij toe voor de zomer te komen met een aangepaste versie van de notitie, waarin we zoveel mogelijk aan de door u aangegeven punten aandacht besteden. Deze aangepaste versie ligt nu voor.

Actuele ontwikkelingen

Ook op rijksniveau geven diverse ontwikkelingen aanleiding de provinciale rol ten aanzien van de lokale bestuurskracht nog eens opnieuw te bezien. Zo werd medio 2009 een nieuw rijksbeleidskader voor herindeling vastgesteld, waarin onder andere een nadrukkelijker inhoudelijke toets door provincies dan voorheen is opgenomen.

Daarnaast verzocht de Tweede Kamer op 15 april 2010, naar aanleiding van de behandeling van het wetsvoorstel inzake de voorgenomen herindeling van de gemeente Súdwest Fryslân, bij motie van het lid Heijnen c.s. de regering om de provincie te vragen in overleg met de gemeenten in Fryslân een, zo mogelijk gezamenlijke, visie op de lokaal-bestuurlijke inrichting van de provincie op te stellen.

In bredere zin speelt op nationaal niveau een discussie over de verhouding tussen en samenstelling van de diverse bestuurslagen in Nederland. Deze discussie staat nationaal hoger op de agenda dan lange tijd het geval is geweest. Tegen een dergelijke achtergrond is het essentieel dat gemeenten en provincie samen de bestuurlijke toekomst van Fryslân bepalen. Fryslân moet zelf de regie in handen houden om daarmee ook de koers te kunnen beïnvloeden die een nieuw kabinet op het terrein van versterking van het lokaal bestuur gaat volgen.

Tenslotte geven recente ontwikkelingen in de constellatie van het Friese lokale bestuur urgentie aan een herbezinning van de provincie op haar rol:

a) In het najaar zullen naar verwachting de eerste verkiezingen plaatsvinden in de nieuw te vormen gemeente Súdwest Fryslân. Daarmee zal een nieuwe gemeente tot stand komen die in inwoneraantal de tweede in omvang binnen Fryslân is, en in oppervlak de grootste.

b) In Boarnsterhim is gedurende de afgelopen maanden het politieke besluitvormingstraject gestart over de bestuurlijke toekomst van de gemeente. Vanwege de specifieke situatie en complexiteit van de problematiek van Boarnsterhim bestaat er een noodzaak tot een spoedige oplossing voor die situatie. Die urgentie maakt dat de oplossing voor deze gemeente niet kan wachten op het ontstaan van helderheid over de lokaal-bestuurlijke toekomst van Fryslân als geheel. De te kiezen oplossing voor Boarnsterhim moet daarom ook in eerste instantie op eigen merites worden beoordeeld. Dat betekent dat een adequate oplossing voor de problematiek in Boarnsterhim als op zichzelf staand geval moet worden beschouwd en een probleemgerichte aanpak vereist. Dit bij voorkeur op een dusdanige wijze dat dit niet strijdig is met een toekomstige regionaal-consistente inrichting van het Friese lokale bestuur.

c) De gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat hebben recentelijk bestuurlijke toenadering gezocht. De raden van de drie gemeenten hebben zich uitgesproken voor de wenselijkheid van herindeling per 2013.

Al met al is er zodanig beweging in diverse delen van lokaal-bestuurlijk Fryslân dat de noodzaak voor de provincie om de gevolgen daarvan voor de constellatie van overig lokaal-bestuurlijk Fryslân samen met gemeenten in ogenschouw te nemen groot is. In het navolgende wordt geschetst welke nieuwe (grotere) rol de provincie daarbij aan zou kunnen nemen.

Alvorens onze visie op de regierol van de provincie bij trajecten ter versterking van de gemeentelijke bestuurskracht uiteen te zetten, blikken wij terug op de aanpak van de herindeling van 1984. Vanuit uw Staten is daar expliciet om gevraagd. Een dergelijke terugblik kan inzichten opleveren voor onze aanpak in het heden.

De herindeling van 1984: een retrospectief

Proces

Een opvallend verschil tussen toen en nu betreft de start van het proces. Gedurende de afgelopen periode zijn het met name bewegingen en ontwikkelingen vanuit de gemeenten die ons tot bezinning op onze regierol nopen. De herindeling van 1984 is daarentegen het uiteindelijke resultaat geweest van een expliciet initiatief van Gedeputeerde Staten, op instigatie van Provinciale Staten. Dat initiatief voorzag bovendien in een provinciewijde aanpak (minus de Waddeneilanden) in één voorbereidingstraject.

Des te opvallender is het dat in het door dat initiatief in gang gezette procesverloop de rol van de provincie in hoofdzaak faciliterend en minder regisserend van aard is geweest. De gemaakte keuzen zijn voornamelijk 'van onder op' bepaald, ondanks de intentie van de provincie om zelf fors in hoge mate sturend op te treden. In haar eerste rapport maakte de ingestelde ambtelijke 'Werkgroep gemeentelijke herindeling' behalve van een minimumnorm van 10.000 inwoners gewag van een set toetsingscriteria op het vlak van ruimtelijke en maatschappelijke samenhangen en oriëntatiepatronen. Daar is destijds echter meteen bij gezegd dat groot gewicht zou worden toegekend aan de opvattingen van inwoners, dorpsbelangen en gemeentebesturen. Gaandeweg het proces werd daarmee al snel aan de genoemde opvattingen 'van onder op' in combinatie met de 10.000-norm een doorslaggevend gewicht toege-

kend. De ruimtelijke en maatschappelijke criteria verdwenen daarmee goeddeels uit het gezichtsveld.

De combinatie van deze beide leidende gezichtspunten leidde er toe dat de 10.000-norm, die als benedengrens bedoeld was, in de praktijk in een aantal situaties tot bovengrens evolueerde. Voor zover aan de hand van de opvattingen van de bevolking maar een gemeente van zo'n 10.000 inwoners te construeren viel, was de algemene lijn dat dit als afdoende resultaat de instemming van de provincie kon verwachten. In enkele gevallen werd deze norm nog benedenwaarts bijgesteld, met gebruikmaking van de argumentatie dat "als 10.000 volstaat, waarom dan 9500 of 9000 niet?". Hieruit blijkt dat een inwonernorm op het eerste gezicht een objectief en ondubbelzinnig criterium lijkt maar in de praktijk een nogal wankel norm vormt en daarmee niet verkieslijk is.

Effecten

Deze aanpak heeft tot een aantal effecten geleid dat tezamen genomen het resultaat van de herindeling van 1984 minder optimaal heeft gemaakt dan denkbaar was geweest:

A) de gemeentelijke indeling van met name het zuidwesten en het noorden van de provincie is ook na de herindeling van 1984 betrekkelijk kleinschalig gebleven, terwijl de operatie in het bijzonder in juist deze gebieden gericht was op de versterking van de lokale bestuurskracht. Hoewel de aanpak in naam provinciebreed was, heeft de vrijwel absolute nadruk op de 10.000-norm ertoe geleid dat het oosten van de provincie, waar de meeste gemeenten al aanzienlijk meer dan 10.000 inwoners hadden, behoudens enkele incidentele grenscorrecties vrijwel buiten beschouwing is gebleven. Schaalproblemen waren er zo'n 30 jaar geleden eigenlijk nog niet in dit deel van de provincie, maar door de gevolgde aanpak werd niet aan de vraag toegekomen of er wellicht lokaal-bestuurlijke problemen van andere aard waren die evenzeer aandacht verdienden;

B) aan de relaties tussen de stedelijke centra en het omringend platteland (het nodale principe) en de bestuurlijke impact daarvan is goeddeels voorbij gegaan. De gemeenten Sneek, Bolsward en Harlingen bleven kleine stedelijke enclaves te midden van omringende plattelandsgemeenten. Leeuwarden, Drachten, Heerenveen en Dokkum bleven te maken hebben met gemeentegrenzen "dicht op de huid van de stad". Terwijl aan de andere kant bepaalde gemeenten ook uitgestrekte plattelandsgebieden omvatten die heel goed bij een herindeling los van gemeentegrenzen betrokken hadden kunnen worden;

C) de gekozen aanpak en benadering boden geen ruimte om de nieuw te vormen gemeenten op solide en duurzame interne samenhang te toetsen. In de meeste gevallen zijn hier evenwel geen bijzondere problemen uit voortgekomen. Maar door de afwezigheid van dit toetsingscriterium kwam de vraag naar de toekomstbestendigheid van bijvoorbeeld de nieuwe gemeente Boarnsterhim op geen enkel moment op de agenda.

Met betrekking tot Boarnsterhim hebben Provinciale Staten eind 2009 een motie aangenomen waarin ons college wordt verzocht een onderzoek te (laten) doen naar de achtergronden en oorzaken van de gerezen problematiek in deze gemeente. Nu de besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van de gemeente helder richting heeft gekregen, zullen wij op korte termijn door middel van het verstrekken van een gerichte onderzoeksopdracht uitvoering geven aan deze motie.

Het is niet moeilijk te concluderen dat de uitkomst van de herindeling van 1984 bij een toetsing aan het verderop in deze notitie te behandelen landelijke Beleidskader gemeentelijke herindeling op belangrijke punten tekort schiet. De oorzaak daarvan moet worden gezocht in het feit dat, bij het goeddeels ontbreken van provinciale regie en bijsturing, de inwonertalnorm en de bewegingen 'van onder op' in combinatie met elkaar te zeer een eigen, eenzijdige en onomkeerbare, dynamiek hebben gekregen.

Het gaat er ons overigens niet om het provinciaal bestuur van destijds te kapitelen. Hun aanpak is in het licht van die tijd in zekere zin begrijpelijk en verklaarbaar. Zij handelden in een uitgangssituatie waarin Fryslân nog een hele reeks kleine tot zeer kleine gemeenten telde: gemeenten met (aanzienlijk) minder dan 5.000 inwoners, waaronder een drietal met minder dan 1000 inwoners. Het werd voor deze gemeenten steeds moeilijker om zelfs hun meest primaire basistaken naar behoren te vervullen. Het was de eerste en grootste prioriteit om deze manifeste lokaal-bestuurlijke knelpunten te verhelpen. De hedendaagse, meer positieve en toekomstgerichte notie dat van de gemeente als 'Eerste overheid' een hoog bestuurlijk ambitieniveau mag worden gevergd leefde in die tijd beduidend minder.

Intergemeentelijke samenwerking

Wat in dit verband ook voor de huidige situatie van directe relevantie is, is het feit dat 1984 de vooravond vormde van een structurele intergemeentelijke samenwerking op regionaal niveau, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarvan werden hoge verwachtingen gekoesterd: lokale taken die de schaal van gemeenten veelal te boven gingen zouden zo adequaat kunnen worden behartigd. Bovendien werden de Wgr-regio's gezien als een geschikt kader voor de gezamenlijke aanpak van de ruimtelijke en bestuurlijke problematiek van de stedelijke centra: de Friese Wgr-regio's waren gegroepeerd rond de 4 grote stedelijke kernen.

In het licht van deze positieve verwachtingen en vooruitzichten leek een minder rigoureuze schaa sprong bij de herindeling van 1984 gerechtvaardigd. Intussen is duidelijk geworden dat de waardering van de Wgr als instrument niet overeenstemt met de verwachtingen van destijds. Al vanaf de vroege jaren negentig werd het uitgebreide netwerk van gemeenschappelijke regelingen steeds minder als een oplossing voor de Nederlandse lokaalbestuurlijke problematiek en juist steeds meer als een gewichtig deel van diezelfde problematiek ervaren.

Het overwegende gevoel is nu dat de Wgr een nuttig hulpmiddel vormt voor de gezamenlijke behartiging van betrekkelijk beleidsarme taken. Maar de ont-plooiing van een reële gemeentelijke autonomie en een goede democratische legitimatie worden door een meer uitgebreide en structurele toepassing van de Wgr eerder gefrustreerd dan gefaciliteerd. Zo is de gestage uitbreiding van taken in Wgr-verband in de praktijk gepaard gegaan met een navenante uitholling van positie en invloed van gemeenteraden.

Het algemene bestuurlijke inzicht op dit punt is in de loop van de tijd gekanteld: de Wgr is niet geschikt om een kleinere gemeentelijke schaal succesvol te compenseren. Integendeel, een toereikende gemeentelijke schaal is een noodzakelijke voorwaarde voor een succesvolle regie vanuit de autonome gemeente ten aanzien van intergemeentelijke samenwerking (waarbij de toereikendheid van een gemeentelijke schaal samenhangt met de opgaven waarvoor die gemeente zich geplaatst ziet). Gemeenten zullen zelfstandig aan hun autonomie en lokale democratie gestalte moeten geven.

De in 1984 geëffectueerde herindeling was gebaseerd op het denken van eind jaren '70, nu zo'n 30 jaar geleden. Sindsdien heeft zich wereldwijd een onge-looflijke dynamiek ontwikkeld, inclusief een niet voorzien proces van groot-

scheepse maatschappelijke schaalvergroting (bijvoorbeeld de toegenomen afstand tussen wonen en werken), naast overigens in reactie daarop een toegenomen aandacht voor de menselijke maat. Het is mede daarom misschien niet helemaal terecht om een gemeentelijke herindeling van langer dan een kwart eeuw geleden te beoordelen aan de hand van hedendaagse maatstaven en inzichten.

Maar alleen zo kunnen we er lessen voor het heden uit trekken. Oplossingen 'van onder op' zijn van wezenlijk belang willen zij op bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak kunnen bogen. Maar de beweging van onder op zal met het oog op optimaliteit en de duurzaamheid van te kiezen oplossingen moeten worden aangevuld met en geflankeerd door een doeltreffende regie van de provincie. De combinatie van beide is een traject dat bestuurlijke creativiteit vergt.

De BOC

In het begin van dit decennium heeft de provincie samen met de Friese gemeenten de toen gevoelde knelpunten in het Friese lokaal bestuur nader verkend. Dit leidde in het voorjaar van 2002 tot een unaniem aangenomen VFG-resolutie. Daarin werd gesteld dat de provincie de regie van het proces van het adresseren van de problematiek van de bestuurskracht van het Friese lokaal bestuur ter hand moest nemen. Nader overleg met de VFG heeft geresulteerd in gemeentelijke zelfevaluaties in 2003, volgens een in opdracht van de provincie door adviesbureau KPMG ontwikkelde methodiek, die vervolgens door de provincie aan de gemeenten is aangeboden. De evaluaties van het lokaal-bestuurlijke functioneren zijn in meerdere clusteroverleggen met de gemeenten besproken, waarbij enerzijds geconstateerd kon worden dat in bepaalde gebieden de bestuurskracht van afzonderlijke gemeenten urgente aanpak behoefde, anderzijds dat er in andere gebieden meer sprake was van een noodzaak van het toewerken naar oplossingen in een regionaal-samenhangend verband.

In aansluiting op deze bevindingen heeft het College van GS aan Provinciale Staten gevraagd nadere kaders en randvoorwaarden vast te stellen. Om hieraan invulling te geven hebben PS in december 2004 uit hun midden de Bestuurlijke Organisatie Commissie (BOC) ingesteld. De werkzaamheden van deze tijdelijke Statencommissie hebben geresulteerd in de notitie "Kaders voor kwaliteit" (2005). Daarin worden oplossingen van onderop en lokaal en regionaal maatwerk bepleit. Voor de eveneens in deze notitie voorgestelde vierjaarlijkse bestuurskrachtvisiteatie bleek onder de gemeenten evenwel geen draagvlak te bestaan. Hierop hebben GS aangegeven met de gemeenten gebiedsgerichte gesprekken te zullen voeren, om te komen tot passende oplossingen voor een wezenlijke versterking van de lokale bestuurskracht. Een dergelijke gemeenschappelijke aanpak en het uitgangspunt van maatwerk hebben geleid tot een gedeeld besef bij provincie en gemeenten dat er sprake is van urgentie bij de borging van de kwaliteit van het lokaal bestuur, mede in relatie tot de gevoelde druk op de gemeentelijke slagkracht op grond van het doorgaande proces van decentralisatie van Rijkstaken.

Naar een nieuwe provinciale rol

Terugkerend naar het heden is ons eerste uitgangspunt dat gemeenten te allen tijde primair zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen functioneren, ook vanuit hun rol als 'eerste overheid'. Dit laat onverlet dat de provincie een eigen verantwoordelijkheid draagt om toe te zien op de kwaliteit van het lokaal bestuur. Er bestaan verschillende manieren om de lokaal-bestuurlijke kwaliteit te vergroten: voorbeelden hiervan zijn gemeentelijke herindeling, maar ook verschillende manieren van interbestuurlijke samenwerking, zoals *shared service*

centra, een gemeenschappelijke ambtelijke dienst, het uitbesteden van voorzieningen en diensten aan een centrumgemeente, samenwerking op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, enzovoorts. De rechtstreekse wettelijke verantwoordelijkheden van de provincie zijn ten aanzien van de meeste van deze vormen beperkt. Niettemin willen wij vanuit onze algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur waar mogelijk ook ten aanzien van andere vormen dan herindeling een ondersteunende en stimulerende rol vervullen.

Wij verstaan onder lokale bestuurskracht in navolging van het (rijks-) beleidskader gemeentelijke herindeling (p. 10):

Het vermogen van gemeenten "om hun maatschappelijke opgaven op te pakken en wettelijke taken adequaat te vervullen waarbij recht wordt gedaan aan en in het belang van hun maatschappelijke omgeving."

Aanvullend stellen wij dat dit inhoudt dat gemeenten hierbij in staat dienen te zijn tot een ruime mate van zelfstandige beleidsontwikkeling en tot het dragen van een reële verantwoordelijkheid voor de beleidsuitvoering, en dat het bij die opgaven gaat om zowel de lokale opgaven als de bovenlokale opgaven waarbij een gemeentelijke bijdrage wordt verwacht.

Verderop in dit stuk zullen wij ingaan op de problematiek van het vaststellen van bestuurskracht, en hoe hiermee om te gaan.

Provincie en gemeenten zien zich geplaagd voor maatschappelijke vraagstukken en problemen. Verschillende gemeenten geven aan dat de vraagstukken waarmee zij worden geconfronteerd, en die in de nabije toekomst door voortgaande decentralisatie van taken alleen nog maar zullen toenemen, steeds moeilijker door de bestaande gemeenten (alleen) het hoofd kunnen worden geboden.

Wij achten het in het belang van gemeenten en provincie om deze opgaven gezamenlijk te benoemen en op te lossen. Wij constateren dat bij veel gemeenten schaal- en samenwerkingsvraagstukken spelen, soms op een manier waarbij de eigen maatschappelijk-strategische agenda uit zicht lijkt te verdwijnen. Wij willen recht doen aan onze verantwoordelijkheid door onze rol op dit terrein actiever dan voorheen op te pakken, zonder daarbij het principe 'van onderen op' geweld aan te doen.

Als aangegeven in de paragraaf 'Aanleiding' zijn er voldoende redenen voor een grotere provinciale rol ten aanzien van de lokale bestuurskracht. Het rijksbeleidskader (paragraaf 4) ziet als belangrijke rol voor de provincie in processen rondom herindeling die van procesmoderator. Vanuit die rol dienen provincies waar nodig sturing te geven aan de discussie die kan leiden tot een herindelingsvoorstel. De bovenlokale verantwoordelijkheid van de provincie kan aanleiding vormen het initiatief te nemen of van gemeenten over te nemen, in situaties waarin gemeentelijke initiatieven tot onvoldoende resultaat hebben geleid of sprake is van zogeheten restproblematiek. Overigens benadrukt het kader dat gemeenten zich als belangrijkste woordvoerders in deze discussie dienen op te stellen.

Wij volgen in deze het rijksbeleidskader, zonder het uitgangspunt 'van onderen op' van het Koersdocument te verlaten. In onze nieuwe rolopvatting willen wij wel sterker dan voorheen die initiatieven van onder op actief begeleiden en stimuleren en, waar (resultaten van) initiatieven uitblijven gemeenten hierop vergen. Bij blijvende tekortkomingen behoudt de provincie zich de mogelijkheid voor conform het rijksbeleidskader zelf initiatieven te nemen of ge-

meentelijke initiatieven over te nemen. Overigens wordt met initiatieven in dit verband initiatieven ter versterking van bestuurskracht in brede zin bedoeld. Dat kan herindeling zijn, maar ook iets anders.

Wij zullen onze regierol invulling geven door sterker op het proces te sturen en primair ruimte laten aan de gemeenten zelf om bestuurskrachtknelpunten en oplossingen te benoemen en te onderbouwen. De regie bestaat in eerste instantie eruit dat de provincie de aanzet geeft tot het gesprek over bestuurskracht en dat een inhoudelijk kader wordt gegeven waarmee wij initiatieven om bestuurskracht te versterken, herindeling of anderszins, zullen beoordelen. Daarnaast zullen wij ook dit kader hanteren om de voortgang in de *bestuurskrachtontwikkeling van gemeenten of clusters* periodiek te beoordelen, om de noodzaak van stappen op dit punt te kunnen bepalen.

Verder willen wij daar waar relevant samen met gemeenten hun voorname opgaven en die van de regio waarin zij zich bevinden in kaart brengen. Voorbeelden van belangrijke lokale opgaven voor de komende jaren zijn de omgang met de demografische ontwikkelingen (vergrijzing, krimp), de nog steeds toenemende complexiteit van de samenleving, het ook voor gemeenten veranderende takenpakket, enzovoorts. Concrete opgaven verschillen per gemeente en/of regio, en zullen dus ook voor die specifieke gemeente en/of regio dienen te worden geformuleerd. Dat betekent dat wij het gesprek met gemeenten zullen aangaan met generieke vragen over hun opgaven en bestuurskracht, maar ook met specifiek op de betrokken gemeente gerichte vragen, mede in het besef dat die opgaven breder kunnen zijn dan de eigen gemeente en/of de combinatie met de eigen gewenste partners in een toekomstige bestuurskrachtige constructie.

Ook bieden wij aan mee te denken over al dan niet innovatieve vormen van bestuurskrachtversterking/-ondersteuning. Tenslotte willen wij met gemeenten in gesprek over de wijze waarop zijzelf de lokaalbestuurlijke toekomst van Fryslân en hun rol daarbij zien.

De gekozen rolinvulling van de provincie kenmerkt zich daardoor dat de provincie nadrukkelijker en frequenter dan voorheen gesprekspartner van de gemeenten wil zijn, en ook nadrukkelijker toe zal zien op de mate waarin gemeenten in staat lijken te zijn voldoende bestuurskracht op te brengen om hun opgaven aan te kunnen. Bij aanhoudende inactiviteit van gemeenten om (voorzien) tekortkomingen daarin aan te pakken zou een actievere inzet op herindeling vanuit de provincie denkbaar zijn. Wij zijn van mening dat de (veel energie vergende) maatschappelijke en bestuurlijke discussies die in Fryslân hierover al sinds 2003 lopen in deze raadsperiode hun beslag zouden moeten krijgen.

De actievere opstelling van de provincie laat onverlet dat te allen tijde gemeenten zelf primair verantwoordelijk zijn en blijven voor hun bestuurskracht. Het meest wenselijk is dan ook de situatie dat gemeenten elkaar uit eigen beweging weten te vinden en zelf met voorstellen komen voor de versterking van hun bestuurskracht, al dan niet middels herindeling. Ook bij een manifestere rol van de provincie blijft deze ruimte uitgangspunt. Als gemeenten deze ruimte echter onbenut laten zal de provincie een actievere regierol niet schuwen.

De rol van de provincie is er in eerste instantie in gelegen het gesprek over bestuurskracht te stimuleren en een proces te faciliteren waarin de gemeenten hierover in gesprek raken, binnen de ruime inhoudelijke kaders zoals de provincie die verwoordt. Het gaat er hierbij wel om dat dergelijke initiatieven leiden tot een regionaal consistent eindbeeld en voldoen aan de gestelde criteria (die hieronder worden uiteengezet). Dit kan betekenen dat bij de vorming van nieuwe constellaties afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke buitengrenzen. Tevens houdt dit in dat volledige unanimiteit niet in alle gevallen bereikbaar kan zijn.

Het rijksbeleidskader gemeentelijke herindeling en eigen Friese criteria

Een belangrijk onderdeel van de voorziene nieuwe provinciale rol is het hantieren van een eigen provinciaal toetsingskader, toegesneden op de Friese situatie en in aanvulling op het bestaande rijksbeleidskader, voor zowel initiatieven voor bestuurskrachtversterking (waaronder herindeling) als voor de huidige bestuurskrachtsituatie in een gemeente of gebied.

Volgens het rijksbeleidskader gemeentelijke herindeling moeten de volgende criteria, in onderlinge samenhang, betrokken worden bij de toetsing van herindelingsvoorstellen:

- *draagvlak*. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie vormen van draagvlak: bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak op lokaal niveau, en bestuurlijk draagvlak op regionaal niveau. Het rijksbeleidskader stelt expliciet dat voor het maatschappelijk draagvlak op lokaal niveau de gemeente primair verantwoordelijk is. De provincie wordt verondersteld het standpunt van de gemeenteraad ten aanzien van de aanwezigheid van dat draagvlak als uitgangspunt te nemen.
- *bestuurskracht*. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van een gemeente moeten adequaat kunnen worden uitgevoerd
- *duurzaamheid*. De gemeente moet weer een langere periode vooruit kunnen. Een nieuwe herindelingsslag moet niet op enigszins afzienbare termijn nodig zijn
- *interne samenhang*. Het is wenselijk dat de nieuwe gemeente een herkenbare identiteit (cultureel, sociaal, economisch, geografisch) kent
- *regionale samenhang en evenwicht*. Door de vorming van een nieuwe gemeente moeten goede regionale verhoudingen ontstaan. Nieuwe en omliggende gemeenten moeten allen in staat zijn om goed hun taken uit te kunnen oefenen. Evenwichtige verhoudingen zijn van belang. Restproblematiek moet worden voorkomen.
- *planologische ruimtebehoefte*. Als het eigen grondgebied van een gemeente te klein wordt om bepaalde functies nog te kunnen vervullen, ligt de voorkeur van het kabinet bij samenwerking. Is dat geen begaanbare weg, dan kan herindeling de beste oplossing zijn.

In antwoord op de specifieke situatie van Fryslân stellen wij de volgende aanvullende criteria voor, ter toetsing van zowel huidige bestuurskrachtsituaties als initiatieven (waaronder herindeling) ter versterking daarvan:

- *noodal principe*. Bij voorkeur worden nieuwe bestuurlijke constellaties gevormd vanuit regionale samenhang en kent de nieuwgevormde constellatie minimaal één sterke kern met een ruim verzorgingsgebied
- *functionele relaties*. Samenwerking en/of herindeling ligt het meest voor de hand tussen gemeenten met veel onderlinge functionele relaties (woon/werkpendel, verzorgingsgebied voorzieningen).
- *urgentie en omvang van de problematiek*. Dit criterium wordt gebruikt om de prioriteit van inspanningen te bepalen. Waar de urgentie en/of omvang van de problematiek het hoogst is, dienen zich de provinciale inspanningen te concentreren.
- *match constellatie – bovenlokale opgavenprofielen*. De nieuwe samenwerkingsvorm of gemeente dient afgestemd te zijn op de bovenlokale opgaven die spelen in de regio
- *positieve keuze voor elkaar*. De deelnemende gemeenten dienen bij voorkeur een positieve keuze voor elkaar te hebben gemaakt. In uitzonderingsgevallen kan echter afgeweken worden van het uitgangspunt van unanimiteit. 'Defensieve allianties' die niet overeenstemmen met de maatschappelijke werkelijkheid zullen eveneens kritisch worden bekeken.

Bij toepassing van deze set toetsingscriteria zullen wij, specifiek bij herindelings, eveneens de volgende uitgangspunten betrekken:

- "grenzenloosheid". Dit houdt in dat bestaande gemeentegrenzen in dat geval niet heilig zijn. Als er op inhoudelijke gronden goede redenen zijn om daarvan af te wijken, dient dat bezien te worden.
- natuurlijke barrières. Weg, spoor, water. Deze dienen bij de begrenzing van de nieuwe gemeente te worden betrokken.

Het gewicht van de geformuleerde criteria zal per geval verschillen.

Tenslotte hechten wij aan de synchroniciteit van de diverse processen ter versterking van de bestuurskracht in Fryslân, waarbij voor alle processen 2014 als kristallisatiejaar geldt.

Hoe bestuurskracht handen en voeten geven

Om een zinvolle toepassing te kunnen geven aan het bovengeschetste inhoudelijke kader, is het nodig meer grip te krijgen op het veelomvattende begrip bestuurskracht zelf, waarvan de door ons gehanteerde definitie hierboven is beschreven.

De in deze definitie gebezigde termen zijn echter nog dermate algemeen dat het moeilijk is met gemeenten hierover een concreet gesprek te voeren. Daarnaast hebben wij voor de komende periode het voornemen om daar waar maatschappelijk aan de orde samen met gemeenten in kaart te brengen wat hun (voornaamste) maatschappelijke opgaven/taken en ambities zijn, wat zij en wij verstaan onder het adequaat vervullen van wettelijke taken, het recht doen aan hun maatschappelijke omgeving, en in hoeverre dit gewaarborgd is.

Daarnaast zullen we aan de hand van deze gesprekken nog voor eind 2010 aan u onze bevindingen rapporteren en met mogelijke vervolgvorstellen komen. Daarbij wordt uiteraard rekening gehouden met de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenten, waarbij de provincie toeziet op de wijze waarop dergelijke initiatieven van onderop passen binnen de bredere bestuurlijk-geografische context, passend binnen de strekking van de 'motie-Heijnen'.

Concrete aanpak

Het meest urgent is het oplossen van de bestuurlijke problematiek van de gemeente Boarnsterhim. Alle dorpen daar zijn inmiddels gehoord, terwijl er ook al gesprekken gaande zijn met omliggende gemeenten. De gemeente Boarnsterhim, die mikt op effectivering van besluiten in 2014, is hierbij primair aanzet. Zodra duidelijk is tot welke contouren dit leidt voor de toekomstige bestuurlijke constellatie zullen wij u daarover informeren. Dit is een eigenstandig traject. De procesplanning hieronder heeft betrekking op de algehele Friese problematiek.

Concreet is de bedoeling de komende periode gesprekken aan te gaan met clusters van gemeenten, waarbij die clusters zullen worden bepaald uitgaand van het nodale principe. Waar nodig zal deze benadering worden aangevuld met gesprekken met individuele gemeenten. De eerste ronde gesprekken zullen gevoerd worden door een delegatie uit GS. Daarna wordt gekozen voor maatwerk per gebied, afhankelijk van de daar bestaande situatie. Dat kan bijvoorbeeld inhouden dat gesprekken met gemeenten afzonderlijk worden gevoerd, gewerkt wordt met een informateur, of een 'commissie van wijze mannen' (m/v) wordt ingesteld.

In samenwerking met gemeenten zullen voorafgaand aan de gesprekken waar nodig de opgaven die voor hen liggen in hoofdlijnen in kaart worden gebracht.

Zowel ter voorbereiding van de gesprekken met clusters van gemeenten als in de gesprekken zelf zullen gemeenten bevestigd worden over de opgaven die zij op zich zien afkomen, hun gepercipieerde bestuurskracht, en mogelijkheden om hun bestuurskracht te versterken. Vervolgens zullen gezamenlijk acties ter ondersteuning/versterking van die bestuurskracht worden vastgesteld en bevestigd, gekoppeld aan een tijdspad.

Deze werkwijze laat de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten intact en is passend bij de rol die de provincie inneemt als systeemverantwoordelijke (regierol) en als facilitator van de voortgang van het proces van bestuurskrachtversterking. Ook geven wij met deze werkwijze concreet uitvoering aan (de toegenomen urgentie door) de motie-Heijnen c.s. De werkwijze moet leiden tot een visie op de lokaalbestuurlijke organisatie in Fryslân, die samen met gemeenten wordt gedragen en waarin belangrijke dragende partijen in Fryslân zich herkennen.

Procesplanning

wanneer	wie	wat
zomer 2010	GS en PS	nota in PS. Indien instemming met nota dan volgende stappen
september 2010	delegatie uit GS	gesprek met VFG-bestuur, over voorgestelde aanpak en clusterindeling
september – december 2010	wisselende delegaties uit GS, gemeenten	eerste ronde clustergesprekken met gemeenten. Vooral nog wordt gedacht aan zes gebiedsclusters: Noordwest, Noordoost, West, Zuid, Zuidoost, BOSL. Waar geboden zullen gesprekken met afzonderlijke gemeenten plaatsvinden.
januari 2011	GS	terugkoppeling aan PS. Verslag van de gevoerde gesprekken, geconstateerde opgaven, gestelde bestuurskrachtdiagnoses en beoogde vervolgstappen per (cluster van) gemeente(n). Indien instemming PS met vervolgstappen volgende fase
februari 2011 – december 2013	gemeenten, GS, op gezette tijden betrokkenheid PS, eventueel externe ondersteuning	vervolgstappen met gedifferentieerde aanpak per (cluster van) gemeente(n). Precieze aanpak voorgelegd aan PS in voorgaande stap
1 januari 2014	alle betrokkenen	robuuste bestuurskrachtsituatie in Fryslân

Ljouwert,
Deputearre Steaten fan Fryslân,

J.A. Jorritsma , foarsitter

G. van den Berg , siktaris

BESLÚT NR. :

PROVINSJALE STEATEN fan FRYSLÂN

Nei it lêzen fan it útstel fan Deputearre Steaten fan Fryslân fan 29 juni 2010, nr. 895905

Oerwagende dat : - de provincie een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van de kwaliteit van het lokaal bestuur;
- actuele ontwikkelingen aanleiding geven tot het heroverwegen van de provinciale regierol bij de versterking van de kwaliteit van het lokaal bestuur

Beslute : in te stemmen met:
- de door GS voorgestelde nieuwe provinciale regierol ten aanzien van gemeentelijke bestuurskracht
- het eigen provinciaal toetsingskader voor bestuurskracht (de Friese criteria)
- de voorgestelde concrete aanpak en procesplanning

Sa feststeld troch Provinsjale Steaten
Fan Fryslan yn harren iepenbiere gearkomste fan,

, foarsitter

, griffier

**Meer burger,
minder bestuur.**

**Advies over de toekomstige
lokaal-bestuurlijke inrichting van
de Provincie Friesland.**

De Commissie van Wijzen:

Prof. em. dr. L. Koopmans

Mr. M.J.H. Marijnen

D.W. de Cloe

Leeuwarden, 15 maart 2011

De aanleiding

Door het ontstaan van de nieuwe gemeente SudWestFryslân per 1 januari 2011 veranderde het politiek-bestuurlijke landschap van de provincie Friesland ingrijpend. De herindeling van Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel leidde tot één grote gemeente in de zuidwest hoek van de provincie Friesland met ongeveer 82.000 inwoners; de tweede gemeente van Friesland wat inwoners betreft. De behandeling van deze herindeling in de zuidwesthoek door de Tweede Kamer leidde op 12 mei 2010 tot de motie-Heijnen.(zie bijlage 1) De provincie Friesland werd daarin indirect gevraagd om met een visie op de lokaal-bestuurlijke inrichting van Friesland te komen.

Op 2 december 2010 benoemde het College van Gedeputeerde Staten (GS) een Commissie van Wijzen met de opdracht een advies op te stellen over de lokaal-bestuurlijke inrichting van de Provincie Friesland in de toekomst. In het advies spreken we korthedshalve over de commissie.

De Commissie van Wijzen bestaat uit:

1. de heer prof. em. dr. L. Koopmans (voorzitter)
2. de heer mr. M.J.H. Marijnen (lid)
3. de heer D.W. de Cloe (lid)

De heer drs. F. Schriever (procesarchitect) heeft de commissie bijgestaan als secretaris en mevr. C. Overes heeft de commissie administratief en redactioneel ondersteund.

De opdracht aan de commissie luidt:

“Ten behoeve van onze strategische visievorming op de toekomstige lokaal-bestuurlijke inrichting van Fryslân (conform de motie-Heijnen c.s., Kamerstuk 32242, nr. 11. vergaderjaar 2009-2010) verzoeken wij u een integraal advies uit te brengen over de mogelijkheden, wenselijkheid en haalbaarheid van duurzame versterking van de kwaliteit van het lokaal bestuur, aan de hand van een verkenning van (boven)lokale opgaven op grond van Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid, en de mede daarop te identificeren bestuurlijk en maatschappelijk samenhangende gebiedsclusters.

Wij vragen de commissie daarbij om te komen tot een gemotiveerde analyse over geëigende gebiedsgerichte oplossingsrichtingen (herindeling, intergemeentelijke samenwerkingsmodaliteiten, danwel handhaving van de status quo) ter realisatie van een dergelijke toekomstbestendige lokaal-bestuurlijke inrichting, in tijd gefaseerd op basis van draagvlak, urgentie en samenhang met voorgestelde oplossingen van bestuurlijke constellaties elders in de provincie. Het advies zal zich richten op effectuering van de voorstellen rond de gemeenteraadsverkiezingen van 2014.

Met inachtneming van bovenstaande kaderstelling is de commissie vrij in het bepalen van haar werkwijze, waarbij wij evenwel uitgaan van een transparante, toegankelijke en onafhankelijke positionering bij de voor deze opdracht wenselijk en noodzakelijk geachte externe informatievergaring.

De commissie wordt gevraagd om voor 9 maart 2011 advies aan ons uit te brengen.”

Samen met de opdracht ontving de commissie een overzicht van herindelingscriteria die het Rijk en de provincie hanteren. Dat overzicht is als bijlage 2 bij het advies gevoegd.

De provincie Friesland voegde daar twee uitgangspunten aan toe, te weten:

- “grenzeloosheid” ofwel bestaande gemeentegrenzen zijn niet heilig.
- natuurlijke barrières: bij de begrenzing van een nieuwe gemeente dienen weg, spoor en water te worden betrokken.

Interpretatie van de opdracht door de commissie

De commissie heeft de opdracht als volgt opgevat. Zij analyseert de huidige en toekomstige trends op het gebied van maatschappelijke en lokaal-bestuurlijke ontwikkelingen in het algemeen en die van Friesland in het bijzonder. De analyse leidt tot de criteria die de commissie hanteert en waaraan de huidige indeling van Friese gemeenten wordt getoetst. Deze toetsing leidt tot een gemotiveerde visie op de toekomstige gewenste bestuurlijke indeling van Friesland en de bestuursstijl die daarbij past. Met name het laatste element, de bestuursstijl, past bij het deel van de opdracht waarin aandacht wordt gevraagd voor de ‘duurzame versterking van de kwaliteit van het lokaal bestuur’.

De commissie ervaart de aan de ene kant beleden ‘van onderop filosofie’ en aan de andere kant de gegeven behoefte om een zekere ‘sturing van bovenaf’ te organiseren als een spanningsveld waarbinnen zij haar opdracht moet uitvoeren. Dat spanningsveld manifesteert zich weliswaar vooral in de bestuurlijke arena, maar de commissie is zich er van bewust dat begrippen als “haalbaarheid” en “draagvlak” in de discussie over het onderhavige onderwerp een belangrijke rol spelen.

In de opdracht staat als één van de gebiedsgerichte oplossingsrichtingen de intergemeentelijke samenwerking genoemd. In de visie van de commissie heeft die samenwerking echter wel beperkingen. Met name waar het gaat om het democratische karakter, de doorzichtigheid, trage besluitvorming en de afname van de gemeentelijke autonomie, gepaard gaande met bestuurlijke drukte. Dat neemt niet weg dat in de optiek van de commissie, ongeacht de grootte van de gemeente, intergemeentelijke samenwerking efficiënt kan zijn en op verschillende gebieden - ook beleidsmatig en strategisch - nodig blijft. Maar de commissie ziet niets in intergemeentelijke samenwerking als panacee om aan herindeling te ontkomen.

Een element in de gegeven randvoorwaarden is de mogelijkheid om 'grenzeloos' te kunnen adviseren. De commissie begrijpt daaruit dat zij de vrijheid heeft de bestaande gemeentegrenzen te laten vervallen en anders te laten lopen dan nu of in het verleden.

Het eindproduct is een onderbouwd eindbeeld van de inrichting van het lokaal bestuur in de provincie Friesland zoals dat er in de toekomst uit zou kunnen zien. Dat eindbeeld bestaat uit een schets van de contouren. Het precieze grensverloop ziet de commissie als een nadere uitwerking die de provincie in overleg met betrokken gemeenten in een later stadium ter hand moet nemen.

De commissie is een commissie 'van buiten' die, zo realiseert zij zich ter dege, adviseert over een lastig en emotioneel beladen onderwerp. Dat is de reden dat de commissie zich onafhankelijk opstelt en met een advies komt dat gebaseerd is op eigen inzichten, los van partijpolitieke overwegingen.

De werkwijze van de commissie

De verkennende gesprekken, die de heer Schriever vanaf oktober 2010 met gemeenten voerde, maakten het de commissie mogelijk haar werk binnen de gegeven – korte - tijd uit te voeren.

De commissie heeft zich daarbij geconcentreerd op een “toekomstbestendige lokaal-bestuurlijke inrichting”, zoals dat in de opdracht is meegegeven. Het huidige functioneren van gemeenten is dus niet onderzocht en heeft ook geen rol gespeeld in de overwegingen van de commissie.

De commissie startte op 21 december 2010 met een eerste overleg om de opdracht en de uitleg ervan te bespreken. In totaal kwam de commissie negen keer bijeen.

Zoals al genoemd, zijn de gesprekken tussen de heer Schriever en de vertegenwoordigers van gemeenten een belangrijk fundament van het advies van de commissie. Tevens benutte de commissie de verslagen van gesprekken tussen een delegatie van GS met alle Friese gemeenten als input voor het advies.

Op 21 januari, 31 januari en 1 februari 2011 nodigde de commissie een aantal burgemeesters uit om met hen van gedachten te wisselen over de visie op de toekomst van hun gemeenten. Het ging met name over de gemeenten die in hun omgeving worden geconfronteerd met (de consequenties van) de vorming van de gemeente SudWestFryslân en die ten gevolge daarvan zouden moeten nadenken over herindeling of samenwerking. Daarnaast is gesproken met stedelijke gemeenten en, enkele, daaraan grenzende gemeenten.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft de filosofie en de daaruit volgende criteria, die de basis vormen voor het advies van de commissie.

Hoofdstuk 2 bevat een perspectievenschets en een eindbeeld voor de lokaal-bestuurlijke inrichting van de provincie Friesland in de toekomst.

Tot slot bevat het advies als bijlagen de motie-Heijnen en de criteria van Rijk en provincie voor herindeling.

Hoofdstuk 1

De filosofie en criteria die de commissie bewegen

Ruimte voor de burger vergt bestuur op afstand

Onderwerpen als 'schaalvergroting' en herindeling' zijn omgeven met sentimenten en emoties. Dat zijn begrijpelijke reacties van bestuurders en burgers vanuit het perspectief dat de fysieke afstand tussen gekozenen en hun kiezers, de burgers, groter wordt. Dit geldt vooral ook voor plattelandsgemeenten waar vele dorpen en kernen samen "de gemeente" vormen.

Aan de andere kant is er de constatering dat de bestuurlijke inrichting aanpassing behoeft om de maatschappelijke dynamiek beter te faciliteren. De bestuurlijke trend is om steeds meer aan burgers zelf over te laten als het gaat om de directe woonomgeving en de lokale gemeenschap. Burgers zijn geen sluitstuk van een proces maar horen centraal te staan met meer verantwoordelijkheid; dat geeft herkenbaarheid en aanspreekbaarheid bij processen van schaalvergroting.

Minister Donner van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken schreef onlangs in een brief aan de Tweede Kamer dat hij burgers meer invloed wil geven op de leefbaarheid van hun woonomgeving (dorp of wijk). Deze trend past bij uitstek bij Friesland waar immers al heel lang een goed ontwikkeld systeem van verenigingen van dorpsbelangen bestaat.

De burger voelt zich primair verbonden met zijn woon- en leefgemeenschap, met zijn dorp. In mindere mate identificeert hij zich met zijn gemeente. Om die reden kiest de commissie principieel voor de filosofie waarbij de betrokkenheid van burgers voor hun eigen directe leefomgeving het vertrekpunt is voor het denken over schaalvergroting. De commissie noemt dit in het advies *decentrale burgerparticipatie*.

Juist in Friesland, dat historisch gezien een toonbeeld is van die betrokkenheid door burgers en dorpsbelangen, vindt de commissie dit een adequaat instrument.

De commissie voelt zich daarin ook gesterkt door de Minister die daarover bij de Begrotingsbehandeling 2011 in de Tweede Kamer zei: "We hebben grootschaligheid nodig, maar de vraag is of dit niet gepaard kan gaan met het organiseren van kleinschaligheid daarbinnen." Voor de commissie is dat geen vraag maar een voorwaarde. In de wijze waarop dit uiteindelijk vorm krijgt, laat de commissie ruimte voor differentiatie bij en door de gemeenten.

Burgers meer ruimte geven om die verantwoordelijkheid te assumeren, vraagt een bestuur op voldoende afstand van die burgers. Sterker nog, een bepaalde schaalgrootte is nodig om het bestuur op voldoende afstand te brengen van de dorpen. Het bevordert objectivering van de keuzes en remt cliëntelisme. Dit speelt onder anderen daar, waar door demografische ontwikkelingen, pijnlijke keuzes op een hoger niveau van abstractie moeten worden gemaakt.

Randvoorwaarde is dat de decentrale burgerparticipatie goed is vormgegeven en geborgd in de gemeentelijke organisatie. Dat vraagt toegewijde en betrokken ambtenaren in de rol van "accountmanager" tussen burgers en bestuurders. Het gemeentebestuur stelt de kaders en financiële prioriteiten en hakt knopen door bij dorpsoverstijgende belangen en belangenconflicten tussen kernen en dorpen of tussen beleidsterreinen.

Sceptici kunnen tegen deze filosofie inbrengen dat niet in elk dorp of elke kern burgers deze nieuwe rol meteen voor 100% kunnen oppakken.

De commissie is er echter van overtuigd dat je tegelijkertijd burgers alleen de verantwoordelijkheid kunt laten nemen als je hen het vertrouwen geeft.

Schaalvergroting wordt vaak ingegeven door efficiency, een bundeling van expertise en kwaliteitsmotieven. De schaal die gewenst is om het bestuur op voldoende afstand van de burgers te brengen, sluit goed aan bij de schaalvergroting die nodig is om de gewenste kwaliteit van de dienstverlening te kunnen leveren. Een schaalvergroting die bij de meeste maatschappelijke partners van de gemeenten ook heeft plaats gevonden in de afgelopen tijd..

De commissie ziet aankomen dat in de komende jaren de overheveling van taken van Rijk naar gemeente niet zal stoppen. Zij ziet ook dat deze overheveling niet zelden gepaard gaat met het niet evenredig meegeven van de noodzakelijke financiële middelen.

Dat legt een grote efficiencydruk op lokale overheden. De commissie stelt dat aan schaalvergroting van gemeenten moeilijk valt te ontkomen om de toekomstige taken aan te kunnen zonder te vervallen in een onoverzichtelijke bestuurlijke drukte die gemeenschappelijke regelingen nu eenmaal meebrengen. Voor demografische ontwikkelingen, zoals krimp, vergrijzing en ontgroening, is schaalvergroting zelfs de meest effectieve manier om een optimaal voorzieningenniveau te garanderen.

De commissie acht derhalve schaalvergroting onontkoombaar om te geraken tot een toekomstbestendige lokaal-bestuurlijke inrichting.

Oriëntatie van burgers als ordeningsprincipe voor schaalvergroting

Uitgaand van het principe dat schaalvergroting gewenst is, uit kwaliteits- en efficiencyoverwegingen en om burgers meer eigen verantwoordelijkheid te geven, kan vervolgens op verschillende manieren die schaalvergroting vorm worden gegeven. De commissie kiest hierbij voor het *nodale principe* als een logisch vervolg op de genoemde filosofie. Schaalvergroting via de oriëntatie van bewoners sluit aan bij de relaties die er in het dagelijkse leven al zijn. Dit betekent dat de commissie ervoor kiest om de grenzen van een gemeente zoveel mogelijk overeen te laten komen met de grenzen van een verzorgingsgebied. Hiermee wordt aan de positie van burgers recht gedaan doordat ze via hun stemmen invloed hebben op voorzieningen waar ze gebruik van maken. Het nodale principe creëert ook een rechtvaardig financieel draagvlak voor een gemeente (en haar inwoners) om voorzieningen in stand te kunnen houden.

De commissie vindt het belangrijk dat de grotere kernen in de provincie (Leeuwarden, Heerenveen, Drachten en Sneek), die zij beschouwt als 'economische motoren', ook in de toekomst voldoende draagvlak en vitaliteit hebben om hun economische en werkgelegenheidscheppende rol te kunnen blijven vervullen. Tevens moeten de voor de provincie zeer belangrijke toeristische en agrarische belangen op een goede manier behartigd kunnen worden..

Tegelijkertijd realiseert de commissie zich dat het nodale principe niet al te dogmatisch gehanteerd moet worden. Bij het beoordelen van logische combinaties voor schaalvergroting zijn ook cultuurhistorie, de culturele oriëntatie van burgers en soms zelfs politieke realiteit elementen van overweging.

Hoofdstuk 2

Perspectievenschets voor de lokaal-bestuurlijke inrichting van de provincie Friesland

Recente ontwikkelingen

Algemeen

De commissie onderscheidt in het advies drie verschillende situaties: de situatie waar al bestuurlijke besluitvorming plaatsvond (SudWestFryslân), de situatie waarin de besluitvorming in een vergevorderd stadium is (De Friese Meren en Boarnsterhim) en de situatie waarin initiatieven leven die nog niet tot volle wasdom zijn gekomen.

De commissie sluit haar ogen niet voor de realiteit. Vanwege het stadium waarin de ontwikkelingen zich bevinden en de politiek-bestuurlijke werkelijkheid accepteert de commissie de recente ontwikkelingen rondom de gemeenten SudWestFryslân, Boarnsterhim en De Friese Meren als gegeven. De commissie plaatst echter, gelet op de door haar gehanteerde criteria en uitgangspunten, wel enige kanttekeningen bij deze ontwikkelingen. Wellicht inspireren zij de provincie of gemeenten tot aanpassingen waar dat wenselijk is.

Gemeente SudWestFryslân

Het nodale principe is voor de commissie een leidend criterium bij het kijken naar de lokaal-bestuurlijke inrichting van Friesland. Als de commissie dit criterium toetst aan de samenstelling van de gemeente SudWestFryslân dan zou Gaasterlan-Sleat daar een onderdeel van moeten zijn. Deze gemeente is immers sterk op Sneek gericht en zou vooral om die reden tot de combinatie moeten behoren.

Aan de noordkant zou de commissie voor andere grenzen gekozen hebben vanwege de oriëntatie van dorpen als Zurich, Pingjum en Lollum op Harlingen en Franeker. In het zuiden van de nieuwe gemeente zou het grensverloop rond Bakhuizen en Hemelum aan een nadere beschouwing moeten worden onderworpen.

Zowel de provincie als de Tweede Kamer spreken steeds van 'van onderop'. Het proces rond SudWestFryslân toont aan dat dit criterium alleen niet voldoet. Als de provincie (en in navolging ook de Tweede Kamer) bij dit proces goed regie had gevoerd of kaders had gesteld dan zou de nieuwe gemeente er naar verwachting van de commissie anders uit hebben gezien.

Gemeente De Friese Meren

De herindeling die leidt tot de nieuwe plattelandsgemeente De Friese Meren is ontstaan van onderop. De commissie neemt kennis van deze combinatie en onderkent ook de politiek-culturele verschillen tussen de drie betrokken gemeenten en Heerenveen.

Een grenscorrectie tussen de nieuwe gemeente De Friese Meren en Heerenveen, die ongeveer loopt langs de spoorlijn van Akkrum tot Vegelinsoord, van Vegelinsoord richting Oudehaske tot de A7, langs de A7 en het industrieterrein van Nijehaske vindt de commissie echter wel op zijn plaats. Daardoor komen de beide grote bedrijventerreinen in één bestuurlijke hand en is er dus voor alle bedrijven hetzelfde vergunningen- en handhavingsbeleid van toepassing. Dan maken ze beiden deel uit van de 'economische motor' Heerenveen.

Ook de in het verleden bestuurlijk overeengekomen afspraken in de gezamenlijke visie op de toekomstige woningbouwlocatie bij Rottum, kunnen in dezelfde aanpassing bevestigd worden.

Gemeente Boarnsterhim

De derde ontwikkeling die gaande is, is de opdeling van de gemeente Boarnsterhim. Hier wordt een raadsbesluit, over de wijze van opdeling van de gemeente, uitgevoerd. De commissie herkent zich in het raadsbesluit met als enige kanttekening dat zij het logisch vindt dat het natuurgebied De Alde Feanen in één beheershand komt en overgaat naar de gemeente Tytsjerksteradiel.

Door de vele betrokkenen bij deze opdeling en de daardoor ontstane gecompliceerde situatie acht de commissie een sturende rol van de provincie onontbeerlijk.

Middelseegemeenten (het Bildt, Menaldumadeel, Ferwerderadiel en Leeuwarderadeel)

Bij de Middelseegemeenten is er sprake van een intergemeentelijke samenwerking. Op basis van de gesprekken en verslagen komt de commissie tot de conclusie dat zij het huidige samenwerkingsverband van Middelseegemeenten niet duurzaam bestendig acht. De commissie heeft sterk de indruk dat deze samenwerking vooral is ingegeven door defensieve motieven. Ook aan de voorwaarden om een goede decentrale burgerparticipatie te creëren, wordt niet voldaan. Bovendien blijkt uit de verslagen en uit de gevoerde gesprekken dat de deelnemende gemeenten, in geval een herindeling onvermijdelijk wordt, zij niet voor elkaar zouden kiezen. Het nodale principe volgend is het logisch om deze gemeenten in verschillende combinaties onder te brengen.

Nieuwe ontwikkelingen

Noordwest-Friesland

Franekeradeel, Harlingen, Het Bildt , Menaldumadeel, Littenseradiel

De commissie vindt dat deze gemeenten in de toekomst met elkaar zouden moeten samengaan om bestuurlijk het hoofd te kunnen bieden aan de taakverzwaringen die op de gemeenten afkomen en aan de demografische ontwikkelingen zoals die zich in Noordwest-Friesland aandienen.

Bij een herindeling zou vervolgens nog eens goed gekeken moeten worden naar een mogelijke grenscorrectie met de noordkant van SudWestFryslân ter hoogte van de lijn Zurich, Pingjum, Lollum.

De oostelijke delen van Littenseradiel en Menaldumadeel zouden, vanwege de nadrukkelijke oriëntatie op Leeuwarden, logischerwijs moeten worden toegevoegd aan Leeuwarden.

Leeuwarden

De commissie ziet Leeuwarden- naast het reeds genomen besluit over de toevoeging van een deel van Boarnsterhim- in de toekomst als één gemeente in combinatie met de gemeenten Leeuwarderadeel en de oostelijke delen van Menaldumadeel en Littenseradiel. Leeuwarden wordt daarmee een provinciehoofdstad met een inwoneraantal boven de 100.000. Daardoor wordt de centrale rol van Leeuwarden nadrukkelijk verstevigd. De commissie is van oordeel dat daarmee ook de nationaal-politieke betekenis van Leeuwarden en Friesland wordt versterkt.

Zuidoost Friesland

Ooststellingwerf en Weststellingwerf

Deze gemeenten werken op dit moment al op veel terreinen samen. De commissie gaat er vanuit dat deze samenwerking in de toekomst leidt tot een herindeling. Kennelijk sluit de gemeenteraad van Ooststellingwerf dit ook niet uit gezien het amendement op het Collegevoorstel, dat de gemeenteraad van op 14 december 2010 aannam.

Heerenveen, Smallingerland/Drachten en Opsterland

De commissie beschouwt Heerenveen en Drachten (naast Leeuwarden en Sneek) als economische motoren van Friesland. Die positie moeten zij in de toekomst voor heel Friesland kunnen blijven behouden. Het nodale principe volgend is het volgens de commissie logisch dat het grondgebied van deze twee gemeenten wordt uitgebreid. Dat leidt tot het opsplitsen van de gemeente Opsterland. Het zuidelijke deel van de gemeente (Gorredijk en omgeving) naar Heerenveen; het noordelijke deel (Beetsterzwaag en omgeving) naar Smallingerland/Drachten en het landelijke oostelijke deel past qua karakter en cultuur het beste bij Ooststellingwerf.

De gemeente Opsterland heeft de commissie in een brief laten weten dat het functioneren van de gemeente geen aanleiding geeft tot herindeling. De zienswijze van de commissie is echter gericht op een toekomstbestendige lokaal-bestuurlijke inrichting van de provincie – zoals haar is opgedragen - en niet ingegeven door het huidige functioneren van deze noch andere gemeenten. Het gaat de commissie om het volgen van het nodale principe en het versterken van de genoemde economische motoren.

Noordoost- Friesland

Dantumadeel, Ferwerderadiel, Dongeradeel, Kollumerland

De commissie heeft kennis genomen van de goede samenwerking in Noordoost-Friesland in het kader van het Sociaal-Economisch Masterplan, waarbij ook grensoverschrijdend wordt overlegd. Zij is echter van mening dat er in de toekomst meer slagvaardigheid en bestuurskracht nodig is dan samenwerking kan bieden en komt daarom tot de conclusie dat de huidige vier gemeenten (Dantumadeel, Ferwerderadiel, Dongeradeel en Kollumerland,) moeten worden samengevoegd tot één sterke plattelandsgemeente. Opschaling van dit gebied zal – vooral gelet op demografische ontwikkelingen - bijdragen aan de leefbaarheid in dit gebied

Achtkarspelen en Tytjerksteradiel

Deze gemeenten werken reeds op veel terreinen samen en zijn voornemens dit verder uit te bouwen. De commissie is zich er van bewust dat een fusie op dit moment niet als einddoel wordt nagestreefd, maar zij gaat er vanuit – en acht het ook gewenst - dat het in de toekomst wel gaat gebeuren.

Ten aanzien van de overweging inzake de reeds eerder genoemde grensaanpassing bij De Alde Feanen vindt de commissie dat op basis van dezelfde overweging - een samenhangend gebied in één beheershand brengen - het gebied De Groene Ster moet overgaan naar Leeuwarden.

De Waddeneilanden

Aangezien de Waddeneilanden enige tijd geleden een convenant hebben gesloten met de Provincie en het Rijk over de bestuurlijke inrichting van de eilanden heeft de commissie dit gebied buiten beschouwing gelaten.

Hoofdstuk 3

Slotopmerkingen

De rol van de provincie in de toekomst

Het toegroeien naar grotere gemeenten vraagt ook om herbezinning op de positie, taken en werkwijze van de provincie. Uit de gesprekken die de commissie voerde met burgemeesters is naar voren gekomen dat een regierol van de provincie bij de lokaal-bestuurlijke inrichting de afgelopen jaren node is gemist. De ontwikkeling van de gemeente SudWestFryslân, aanleiding voor de opdracht aan de commissie, illustreert het gebrek aan provinciale regie.

Het toetsen door de provincie van een door gemeenten opgesteld herindelingsvoorstel aan een op provinciaal niveau bestuurlijk vastgestelde visie vindt de commissie onvoldoende. De commissie adviseert de provincie een actieve rol te spelen om de bestuurlijk vastgestelde visie ook daadwerkelijk te realiseren en nadrukkelijk daarvoor ook de verantwoordelijkheid te nemen. Als dit niet gebeurt is het risico groot dat de aandacht voor dit onderwerp verflauwt en het “momentum” verloren gaat. Daarbij is het beoordelen door de provincie van voorstellen van gemeenten over de wijze waarop is nagedacht over het vormgeven van decentrale burgerparticipatie en modern besturen, van groot belang.

De commissie wil er verder op wijzen dat er bovengemeentelijke vraagstukken zijn die niet zijn op te lossen door een verandering in de lokaal-bestuurlijke inrichting. Daarbij zal de provincie een ondersteunende en – zo nodig – regisserende rol moeten vervullen, zoals dat nu ook al wel gebeurt.

Daarnaast vindt de commissie het niet meer dan logisch dat de provincie zich bezint op de taken die zij nu uitvoert. Grotere, krachtige, zelfbewuste gemeenten zullen taken kunnen overnemen van de provincie en mede daardoor het Rijksbeleid om gemeenten als eerste overheid te laten functioneren, inhoud geven.

Ter afsluiting

De commissie heeft de overtuiging dat haar advies tot een evenwichtige lokaal-bestuurlijke inrichting met min of meer gelijkwaardige gemeenten leidt in de provincie Friesland. De belangrijkste resultaten zijn:

- een negental krachtige, toekomstbestendige gemeenten(de Waddeneilanden niet meegerekend)
- reductie van bestuurlijke drukte
- meer invloed van de burger op zijn directe leefomgeving
- kwalitatieve versterking van bestuur en gemeentelijke organisatie
- efficiënte bedrijfsvoering door de gemeenten

De commissie hoopt hiermee een bijdrage te hebben geleverd aan het tot stand brengen van een effectieve en toekomstbestendige lokaal-bestuurlijke inrichting van de provincie Friesland.

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

1606201100303

Vergaderjaar 2009-2010

32 242

**Samenvoeging van de gemeenten Bolsward,
Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en
Wymbritseradiel**

Nr. 12

MOTIE VAN HET LID HEIJNEN C.S.

Voorgesteld 15 april 2010

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat gemeenten in de omgeving van Zuidwest-Friesland
zich oriënteren op herindeling;

overwegende, dat het wenselijk is dat hieraan een visie op de bestuurlijke
inrichting van de provincie ten grondslag ligt;

verzoekt de regering de provincie te vragen in overleg met de gemeenten
in Friesland een, zo mogelijk gezamenlijke, visie op de bestuurlijke
inrichting van de provincie op te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Heijnen
Van Beek
Van Gent

Bijlage 2

HERINDELINGSCRITEIA

Door het Rijk gehanteerd:

1. Draagvlak: Het standpunt van de Gemeenteraad ten aanzien van de aanwezigheid van draagvlak is uitgangspunt (Recentelijk door Donner nog eens nadrukkelijk uitgesproken)
2. Bestuurskracht Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden moeten adequaat uitgevoerd kunnen worden.
3. Duurzaamheid Het moet een oplossing voor langere termijn zijn.
4. Interne samenhang De nieuwe gemeente moet een herkenbare identiteit kennen (cultureel, sociaal, economisch, geografisch)
5. Regionale samenhang: Er moeten goede regionale verhoudingen ontstaan. Restproblematiek moet worden voorkomen.
6. Planologische ruimtebehoefte: Als het eigen grondgebied van een gemeente te klein wordt om bepaalde functies nog te kunnen vervullen, ligt de voorkeur van het kabinet bij samenwerking. Als dit niet kan dan kan herindeling de beste oplossing zijn.

Door de Provincie Fryslan gehanteerd:

7. Noodal principe: Nieuwe bestuurlijke constellaties bij voorkeur te vormen vanuit regionale samenhang en met minimaal één sterke kern met een ruim verzorgingsgebied.
8. Functionele relaties: Samenwerking en/of herindeling ligt het meest voor de hand tussen gemeenten met veel onderlinge functionele relaties (woon/werkpendel, verzorgingsgebied voorzieningen)
9. Urgentie en omvang: Als dit hoog is dienen de provinciale inspanningen zich te concentreren.
10. Bovenlokale opgaven: De nieuwe constellatie dient afgestemd te zijn op de bovenlokale opgaven die spelen in de regio.
11. Positieve keuze: Fuserende gemeenten dienen bij voorkeur een positieve keuze voor elkaar gemaakt te hebben. In uitzonderingsgevallen kan echter afgeweken worden van het uitgangspunt van unanimititeit. "Defensieve allianties" die niet overeenstemmen met de maatschappelijke werkelijkheid zullen kritisch bekeken worden.

Provinciale uitgangspunten.

- a. Grenzeloosheid Bestaande gemeentegrenzen zijn niet heilig.
- b. Natuurlijke barrières: Bij de begrenzing van een nieuwe gemeente dienen weg, spoor, water, te worden betrokken

Lemsterland

gemeente

GEWENTEN OARSTERLÂN-SLEAT

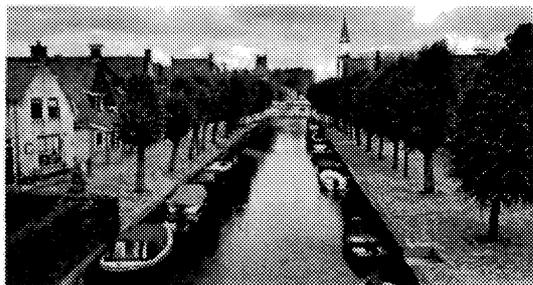
gemeente
Skarsterlân
Joure

1606201100304

Bylagen

Herindelingsadvies

Herindeling gemeente De Friese Meren

fusiegemeente
DE FRIESE MEREN

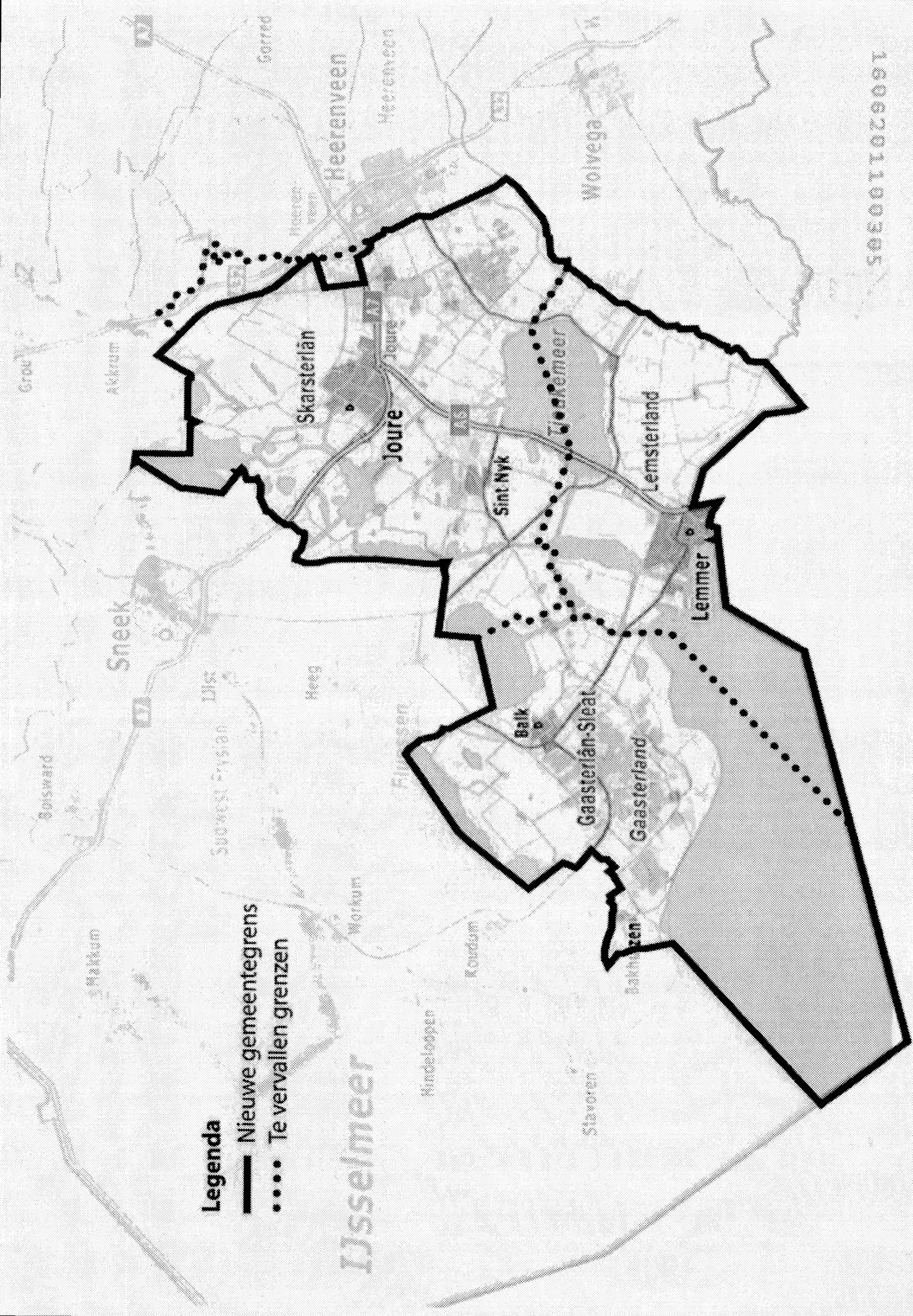
27 april 2011

Legenda

— Nieuwe gemeentegrenzen

..... Te vervallen grenzen

IJsselmeer

1606201100305

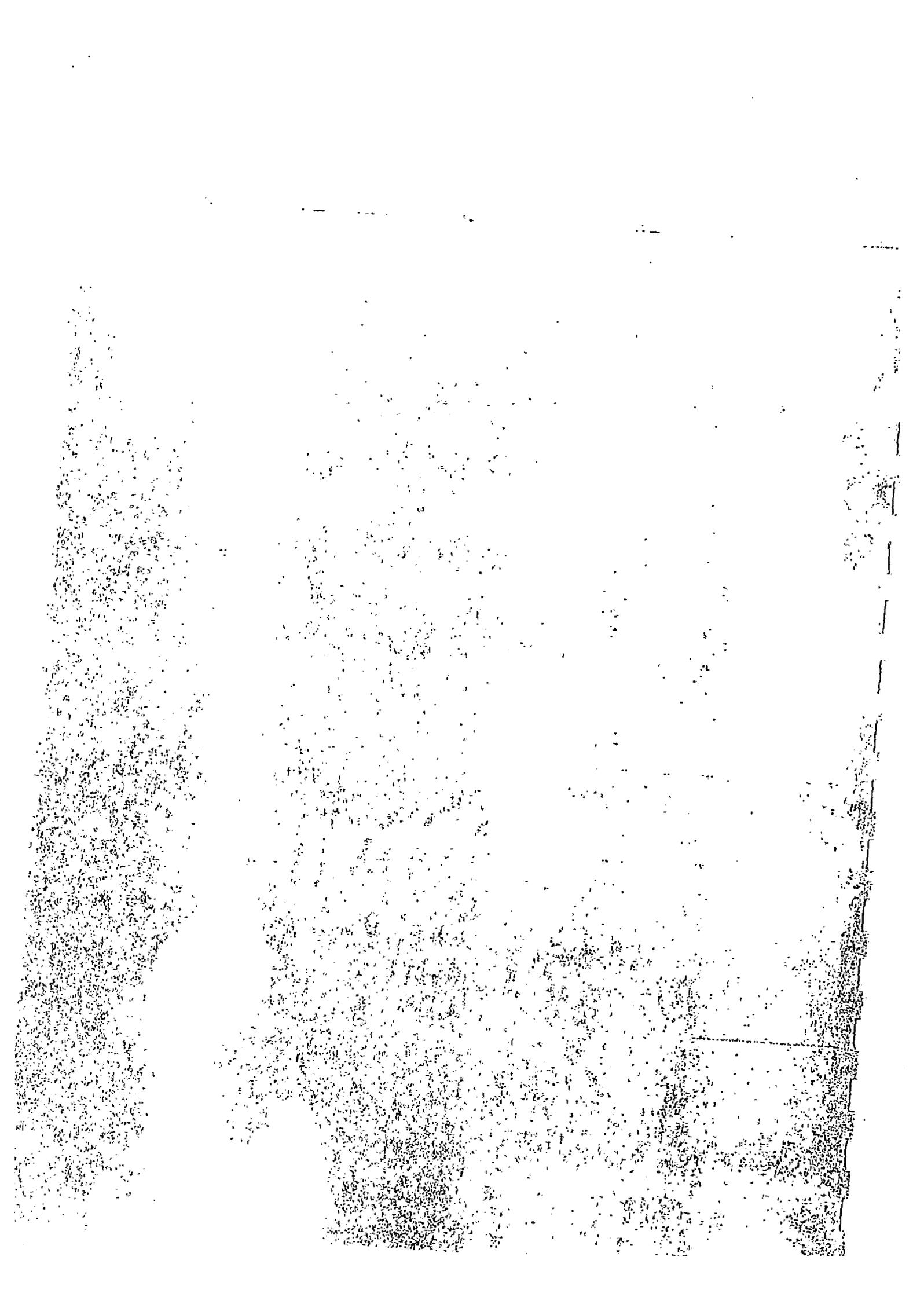
**De raadsbesluiten in de aanloop naar het ontwerp-herindelingsadvies,
met bijbehorende voorstellen**

SAMENVOEGEN

OF

SAMENWERKEN

2606201.00307

Inleiding.

Het onderwerp gemeentelijke samenwerking en fusie van gemeenten staat de laatste jaren hoog op de politiek-bestuurlijke agenda. Met enige regelmaat is erover gesproken in de gemeenteraad, nog regelmatig in het college van B&W. Ook het Raadsprogramma 2006-2010 en het Collegeprogramma 2006-2010 maken er melding van. In het collegeprogramma staat bij het onderdeel "Middelen – Personeel en Organisatie" vermeld: "Het concreet bevorderen van de ambtelijke samenwerking met de gemeenten Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel". In het verlengde hiervan zijn de bestuurlijke contacten met deze gemeenten geïntensiveerd. Ambtelijk-organisatorisch gezien zijn slechts op een enkel onderdeel, zoals Openbare Orde en Veiligheid, concrete stappen gezet.

De raad heeft ons college op 15 maart 2007 de volgende opdrachten verstrekt:

1. over het thema ambtelijke- en bestuurlijke samenwerking voor de raden van de acht regiogemeenten: een bijeenkomst te organiseren, bijvoorbeeld in de vorm van de jaarlijkse Zuidwesthoekdag 2007;
2. een "actielijst" op te stellen, dit met het oog op een eind 2007 door de raad te nemen een principebesluit over het ambtelijke- en bestuurlijke fusieproces.

De Zuidwesthoekdag 2007 is op woensdag 3 oktober gehouden. Deze notitie, die we de titel "Samenwerken of samenvoegen" hebben meegegeven, gaat achtereenvolgens in op de voor de (plattelands)gemeenten in het algemeen en dus ook voor Gaasterlân-Sleat relevant geachte ontwikkelingen, het "waarom" van de gemeentelijke samenwerking c.q. fusie van gemeenten, de wijze waarop onze inwoners bij dit thema worden betrokken en de procesplanning. Deze notitie kan, gelet op de inhoud, worden gezien als de "actielijst", zoals bedoeld in de aan ons college verstrekte opdracht.

2. Relevante ontwikkelingen voor (plattelands)gemeenten.

De tijd staat niet stil. Voortdurend zijn er bewegingen in onze maatschappij. Deze bewegingen hebben hun invloed, ook op het functioneren van het lokale bestuur, de gemeente. Zonder volledig te zijn stippen wij hieronder enkele ontwikkelingen aan, die relevant zijn voor de discussie over "Samenwerken of samenvoegen".

a. De lokale overheid die meedenkt en meedoet.

De ontwikkelingen in onze maatschappij maken het noodzakelijk dat ook de gemeentelijke overheid zich ontwikkelt van een op regels gericht overheidsbestuur (wat mag niet?) naar een overheidsbestuur dat meedenkt en meedoet met burgers en bedrijven, die ideeën hebben over hun leefomgeving (denk aan de Toekomstvisies) of bedrijf (wat kan wel?). Hieruit vloeit voort dat bestuurders en ambtenaren meer zullen moeten participeren in netwerken, creatieve beleidsinitiatieven zullen moeten nemen en strategische allianties zullen moeten vormen op bestuurlijk- en maatschappelijk niveau. Dit is duidelijk een ander overheidsoptreden dan een overheidsoptreden, dat meer passief dan actief is en wordt gekenmerkt door het werken met regels, lokale subsidies en beïnvloeding door het aanwenden van gezag en macht.

b. De gemeente: de 1e overheid.

Volgens het rapport "Publieke dienstverlening, professionele gemeenten", dat medio 2005 is verschenen, moet de gemeente in 2015 hét (voor)portaal van de Nederlandse overheid worden. In de kern houdt dat in dat de gemeente ervoor zorgt voor dat burgers, bedrijven en instellingen alle producten direct bij haar kunnen afnemen. Dat geldt voor de eigen gemeentelijke producten, maar ook voor de producten van andere overheden of ketenpartners, die door bemiddeling van de gemeente worden verstrekt. De gemeente kan burger en bedrijf dus helpen, ook al gaat het om een product of dienst van een andere overheid. Het rapport wordt in bestuurlijk Nederland omarmd. We kunnen er daarom wel vanuit gaan dat de in het rapport aangegeven ontwikkelingsrichting ertoe zal leiden dat de gemeente uiteindelijk "de 1^e overheid" wordt.

c. Digitalisering van de contacten met de gemeentelijke overheid.

Ons land heeft van alle landen zo ongeveer het hoogste percentage internetaansluitingen. In 2006 stond in 80% van de huishoudens in Nederland een PC met internetverbinding. Dat percentage stijgt steeds verder. De regering heeft hierop al ingespeeld door voor 2007 als beleidsdoelstelling te formuleren, dat in 2007 meer dan 65% van de overheidsdienstverlening via de elektronische snelweg dient plaats te vinden. Deze beleidsdoelstelling is niet haalbaar gebleken. Wel heeft onder andere deze doelstelling geleid tot de uitvoering van het project E-gemeente binnen ISZF-verband. Een van de eerste tastbare resultaten van dit project is de *nieuwe website, die per 1 oktober 2007 operationeel is. Met deze nieuwe website wordt het mogelijk om, als eerste start, een beperkt aantal producten digitaal aan te bieden.* De digitalisering van de overheidscontacten zal de komende jaren, mede tegen de achtergrond van het zijn van "1^e overheid", steeds verder gaan. Ondanks de verdergaande digitalisering zal er naar onze overtuiging behoefte blijven aan persoonlijk contact aan de balie.

d. De overdracht van taken naar de gemeente.

Ook het kabinet Balken IV wil (nog) meer taken bij de gemeente neerleggen. Decentraliseren heet dat. Het gaat dan om taken, die het best dicht bij de burger, dus door de gemeente, uitgevoerd kunnen worden.

De Wet Werk én Bijstand (WWB) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zijn in dit verband goede voorbeelden. De invoering van de complexe WMO wordt, door een *noodzakelijke bundeling van kwaliteit en capaciteit, door acht regio-gemeenten gezamenlijk opgepakt.* De uitvoering van de wet komt voor een belangrijk deel bij de Intergemeentelijke Sociale Dienst te liggen. Op het terrein van Jeugdzorg en Ruimtelijke Ordening zijn ontwikkelingen waar te nemen van taakoverdracht van de provincie naar de gemeenten. De beperkte schaal van de gemeente werkt hierbij belemmerend.

e. Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

De arbeidsmarkt wordt de laatste jaren weer gekenmerkt door krapte. Voor gemeenten in het algemeen, de kleinere- meer dan de grotere-, geldt dat ze voor wat betreft de beleids- en managementfuncties moeilijk aan gekwalificeerd personeel kunnen komen. Het aanbod is beperkt en vacatures staan soms langer open dan gewenst of worden niet opgevuld. Veelal wordt dan duurder tijdelijk personeel aangetrokken of wordt extra geld en energie gestoken in *aanvullende vorming, training en opleiding van nieuwe medewerkers.*

Onderzoeken hebben uitgewezen dat het voorgaande te maken heeft met het imago van de (gemeentelijke) overheid, maar zeker ook met de minder gunstige primaire arbeidsvoorwaarden.

3. Samenwerking en/of fusie van gemeenten.

Veel gemeenten hebben op de meeste hiervoor beschreven ontwikkelingen gereageerd door met elkaar samen te werken of hebben de intentie hiertoe uitgesproken. Maar is gemeentelijke samenwerking wel de meest adequate reactie op de beschreven ontwikkelingen of zijn ingrijpendere maatregelen noodzakelijk? We beschouwen dit door de politiek-bestuurlijke bril en de ambtelijk-organisatorische bril.

Samenwerking en/of fusie: de politiek-bestuurlijk aspecten.

Kleinere (plattelands)gemeenten, zoals de onze, hebben al jaren geleden de noodzaak van samenwerking met andere gemeenten ingezien. Op diverse terreinen wordt al samengewerkt c.q. diensten afgenomen van een grotere gemeente. Soms op basis van een overeenkomst, bijvoorbeeld van de gemeente Sneek, die geluidsmetingen voor ons uitvoert, maar meestal op basis van een Gemeenschappelijke Regeling. Dat laatste in bepaalde gevallen "Friesland-breed", zoals de Hulpverleningsdienst Fryslân. In andere gevallen regionaal, zoals het ISZF, de IBGN, Fryslân West (N.V. Empatec) of de ISD Zuidwest Friesland.

Vanuit gemeenteraden worden de laatste tijd kritische kanttekeningen geplaatst bij samenwerking op basis van gemeenschappelijke regelingen. Men heeft het gevoel teveel op te grote afstand te staan, zeker daar waar het gemeentelijke beleid aan de orde is. Dit is zeer begrijpelijk en terecht, maar kan soms ook niet worden voorkomen. Sommige onderwerpen, zoals hulpverlening in het algemeen en gezondheidszorg, vereisen immers een schaalgrootte, die overeenkomt met de gehele provincie Friesland.

Ten aanzien van veel andere onderwerpen is samenwerking wel een vereiste, maar kan met een kleinere schaal worden volstaan. Wat is dan de meeste ideale schaal? Daarop is geen pasklaar antwoord te geven. Wat wel duidelijk is dat de discussie over de in 2005 opgestelde notitie van de gemeentesecretarissen over samenwerkingsprojecten *) een duidelijke conclusie heeft opgeleverd: "Samenwerken in de regio blijft noodzakelijk, maar bij voorkeur niet op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen". Aan op deze wet gebaseerde samenwerkingsconstructies kleven een aantal bezwaren:

- De dagelijkse- en algemene besturen vragen veel tijd en energie van bestuurders en ambtenaren;
- Van tijd tot tijd wordt binnen de organen van samenwerkingsverbanden gewisseld van spelers en belangen en is de noodzakelijke chemie verdwenen;
- Door de vele samenwerkingsverbanden is het overzicht van raadsleden zoek en wordt de democratische controle bemoeilijkt;
- Men doet afstand van een stukje gemeentelijke autonomie, bijvoorbeeld lastig als de ene gemeente bezuinigingen moet doorvoeren en de andere deelnemende gemeenten dat probleem niet hebben.

Verdergaande samenwerking blijft noodzakelijk, maar vormgeving van samenwerking op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regeling leidt ertoe dat de hiervoor geformuleerde bezwaren alleen nog maar versterkt zullen worden. Men name raadsleden zullen zich met regelmaat de vraag gaan stellen: "Waarover gaan wij eigenlijk nog?"

Samenwerking en/of fusie: de ambtelijk-organisatorische aspecten.

Wij beschikken over een klein hard werkend ambtelijk apparaat. De uitvoering van de reguliere taken komt binnen verschillende onderdelen van de organisatie echter met regelmaat onder druk. We hebben veel eenmansposities in onze organisatie. Al met al is de organisatie in kwantitatieve zin kwetsbaar.

We moeten zeer selectief omgaan met de in onze organisatie beperkt aanwezige beleids- en ontwikkelcapaciteit. Met regelmaat moet voor nieuwe- en specialistische kennis vragende onderwerpen een beroep worden gedaan op dure externe deskundigheid, die bovendien ook vaak tijdelijk en weinig duurzaam is voor de organisatie. Onze organisatie is dus ook in kwalitatieve zin kwetsbaar.

Dit alles wordt nog eens versterkt door de in de vorige paragraaf beschreven ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Onze mogelijkheden in de sfeer van de primaire arbeidsvoorwaarden zijn, gelet op de gemeentegrootte, teveel begrenst om op deze ontwikkeling adequaat in te spelen.

Samenwerken op een wijze, zoals hiervoor is beschreven, en de kwantitatieve- en kwalitatieve organisatorische beperkingen, die nu eenmaal verbonden zijn aan gemeenten met een omvang als de onze, leiden tot de conclusie dat wij minder adequaat kunnen reageren op de ontwikkelingen, die op de gemeenten in algemeen en specifiek op ons afkomen.

Wat dan wel? Naar ons oordeel lijkt een fusie van gemeenten, gelet op de lange termijnvoordelen het meest gewenst. Willen we onze inwoners ook in de (nabije) toekomst op een goede wijze bestuurlijk- en ambtelijk kunnen blijven bedienen, dan is een sterk en robuust lokaal bestuur noodzaak. Dat kan worden bereikt met schaalvergroting.

*) het betreft hier onderzoeken naar de mogelijkheden van samenwerking op het terrein van de WMO, recreatie en toerisme, E-dienstverlening, afvalinzameling, milieu, rampenbestrijding en brandweer en gemeenschappelijke inkoop.

4. Betrokkenheid inwoners bij het thema.

Bij een "van onderop" fusieproces van gemeenten, waarvoor in Friesland vooralsnog is gekozen, is de gemeenteraad het besluitvormende orgaan. Het college van B&W is belast met de voorbereiding van de in dit kader te nemen besluiten. Het is van belang dat de raad, voorafgaande aan de besluitvorming, kennis neemt van de opvattingen, die er in de gemeente over het onderwerp fusie van gemeenten leven. Om dit te bereiken worden, analoog aan de aanpak in bijvoorbeeld de gemeenten Nijefurd en Wymbritseradiel, voor onze inwoners informatie- en discussiebijeenkomsten georganiseerd. Deze bijeenkomsten, die vooral interactief van opzet zullen zijn, worden voorgezeten door de burgemeester. Op basis van de toelichting en een vooraf te verstrekken informatiebrochure, waarin elementen van de notitie "Samenwerken of samenvoegen" worden opgenomen, worden de aanwezige inwoners of belangengroepen gestimuleerd tot het geven van reacties op het thema. Benadrukt zal worden dat het gemeentebestuur waarde hecht aan de opvattingen en hierover graag informatie "ophaalt" bij de inwoners en belangengroepen. Voor een goed verloop van de bijeenkomsten wordt, gelet op de bij andere gemeenten al opgedane ervaringen, een ervaren externe discussieleider aangetrokken.

Voor wat betreft het aantal bijeenkomsten gaan onze gedachten uit naar:

1. een drietal bijeenkomsten voor belangstellende inwoners van Balk en Harich(1), Sloten , Wyckel, Sondel, Nijemidum en Oudemirdum (1), Bakhuizen, Mirns, Rijs, Ruigahuizen, Kolderwolde, Oudega en Elahuizen (1);
2. een bijeenkomst met het bedrijfsleven;
3. een bijeenkomst met de besturen van de Verenigingen van Plaatselijk Belang.

Hiermee komen we op een vijftal bijeenkomsten. De aanwezigheid van leden van de raad bij deze bijeenkomsten is uiteraard dringend gewenst. Zij kunnen dan "proeven" hoe er over het thema wordt gedacht. Wel lijkt het ons van belang dat zij tijdens de bijeenkomsten vooral luisteren. Op deze wijze lijkt een onafhankelijke oordeelsvorming beter gewaarborgd.

5. Planning.

De informatie- en discussiebijeenkomsten vragen uiteraard een zorgvuldige voorbereiding. De raad heeft op 11 september 2007 besloten om op 11 maart 2008 een principe-uitspraak te doen over het ambtelijke- en bestuurlijke fusieproces. Hiermee wordt in ieder geval bereikt dat meer tijd kan worden genomen voor een goede voorbereiding van de bijeenkomsten. Daarnaast kunnen de resultaten van het sterkte-zwakke onderzoek, dat naar verwachting medio oktober zal kunnen starten, worden meegewogen bij het doen van een principe-uitspraak over een ambtelijk- en bestuurlijk fusieproces.

Ervan uitgaande dat deze notitie wordt vastgesteld door de raad in de raadsvergadering van 9 oktober 2007, worden de bijeenkomsten in de periode november/december 2007 georganiseerd. In de maand januari 2008 vindt de uitwerking van de resultaten van de bijeenkomsten plaats en wordt een besluitvormende notitie opgesteld.

6. Tenslotte.

Deze korte notitie heeft nadrukkelijk de bedoeling om informatie te verstrekken over het thema gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten en de discussie hierover te stimuleren. Daarnaast wordt het proces beschreven op welke wijze wij van onze inwoners informatie willen ontvangen ten behoeve van een standpuntbepaling op bestuurlijk niveau. De notitie moet dan ook worden gezien als een "tussenstap". De informatie van onze inwoners zal worden verwerkt in een slotnotitie over dit onderwerp, op basis waarvan de raad tot een principebesluit kan komen over ambtelijke- en bestuurlijke fusie.

MEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 9 oktober 2007
 Agendapunt : 21
 Onderwerp : Gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten: notitie
 "Samenwerken of samenvoegen"
 Behandeld door :
 Portefeuillehouder :

Balk, 27 september 2007.
 Aan de raad,

Beslispunt:

De notitie "Samenwerken of samenvoegen" vaststellen en deze benutten als basisnotitie voor de informatie- en discussiebijeenkomsten met de inwoners over gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten.

Inleiding

Uw raad heeft ons college op 15 maart jl. de volgende opdrachten vertrekt:

1. over het thema ambtelijke- en bestuurlijke samenwerking voor de raden van de acht regiogemeenten een bijeenkomst te organiseren, bijvoorbeeld in de vorm van de jaarlijkse Zuidwesthoekdag 2007;
2. een "actielijst" op te stellen, dit met het oog op een eind 2007 door de raad te nemen principebesluit over het ambtelijke- en bestuurlijke fusieproces.

De Zuidwesthoekdag 2007 wordt op woensdag 3 oktober a.s. gehouden. Het programma van deze dag heeft u allen ontvangen. De bij dit voorstel behorende notitie, die we de titel "Samenwerken of samenvoegen" hebben meegegeven, gaat achtereenvolgens in op de voor de (plattelands)gemeenten in het algemeen en dus ook voor Gaasterlân-Sleat relevant geachte ontwikkelingen, het "waarom" van de gemeentelijke samenwerking c.q. fusie van gemeenten, de wijze waarop onze inwoners bij dit thema worden betrokken en de procesplanning. Deze notitie kan, gelet op de inhoud, worden gezien als de "actielijst", zoals bedoeld in de aan ons college verstrekte opdracht.

Wij stellen u voor de notitie "Samenwerken of samenvoegen" vast te stellen en de inhoud van deze notitie te benutten als basisnotitie voor de voor de inwoners te houden informatie- en discussiebijeenkomsten over gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten.

Argumenten

1. Met de notitie "Samenwerken of samenvoegen" wordt beoogd informatie te verstrekken en de discussie te stimuleren over het thema gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten;
2. De notitie geeft aan op welke wijze de inwoners van onze gemeente worden betrokken bij het thema gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten.

Kanttekeningen

N.v.t.

Aanpak/uitvoering

Zie notitie "Samenwerken of samenvoegen".

Wettelijke bepalingen c.q. beleidsnotitie

Raadsbesluit 15 maart 2007.

Communicatie

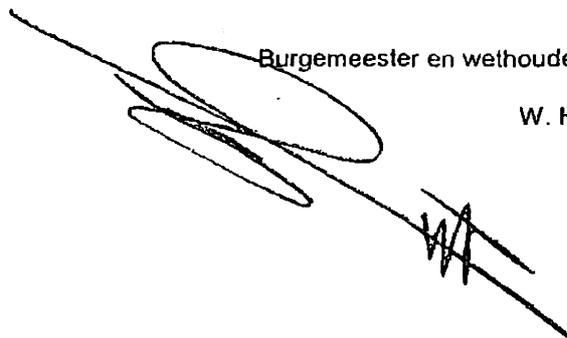
Op basis van de notitie "Samenwerken of samenvoegen" zal voor onze inwoners specifiek met het oog op de te houden informatie- en discussiebijeenkomsten een informatiebrochure worden uitgebracht. Daarnaast zal hieraan de nodige publicitaire aandacht worden besteed middels publicaties in de Balkster Courant.

Financiën

De kosten van de publiciteit en de professionele begeleiding van de informatie- en discussiebijeenkomsten worden ingeschat op € 12.500 (excl. btw). Wij geven u in overweging dit bedrag ten laste te laten komen van "Onvoorzien 2007".

Advies commissie(s)

N.v.l.

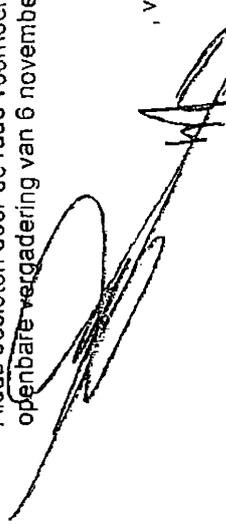

Burgemeester en wethouders van Gaasterlân-Sleat,
W. Hoornstra, burgemeester.
J. Lemstra, secretaris.

sluit;

<p>20. Instellen gemeenschappelijk sterkte-zwakke onderzoek in het kader van het proces van gemeentelijke samenwerking/fusie van gemeenten. (onder voorbehoud) <i>Besispunt:</i> Instemmen met deelnemen aan een gemeenschappelijk sterkte-zwakke onderzoek.</p>	<p>Stemverklaring Gemeentebelangen Gaasterlân-Sleat: stemt toch in met deelname aan het onderzoek.</p>	
<p>21. Gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten: Notitie "Samenwerken of samenvoegen" <i>Besispunt:</i> de notitie vaststellen en deze benutten als basisnotitie voor de informatie- en discussiebijeenkomsten met de inwoners over gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten.</p>	<p>Besluit: Conform voorstel - CDA complimenten voor de ZWH-dag. <i>Voorstel:</i> Stand van zaken opmaken april/mei 2008 en dit in onze gemeente, in Balk doen. CDA mist in de notitie een vragenronde met de ambtelijke organisatie en de uitdaging om met de burger in contact te komen: mogelijkheid is om de sportverenigingen, plaatselijke belangen, de zorgsector, instellingen, ondernemersverenigingen, scholen, etc. vragen voor te leggen: denk na over drie kansen, voorwaarden, bedreigingen. Deze notitie is niet uitdagend genoeg FNP: ook compliment voor de ZWH-dag. De notitie geeft handvaten voor het overleg met de burger. FNP is ook voorstander om de burger breed te raadplegen (referendum). CDA wil graag een invulling zoeken voor deze avonden om zo veel mogelijk mensen te bereiken. De voorzitter: Er moet een prikkeling komen vanuit de organisatie om de discussie mee te maken; dit is communicatie vooraf. Besluit: Conform voorstel</p>	
<p>22. Financiële gevolgen.</p>	<p>Conform voorstel</p>	
<p>23. Sluiting</p>	<p>Agendapunt 16 wordt aan het einde van de begrotingsvergadering op 6 november 2007 in beslotenheid behandeld.</p>	<p>Vergadering gesloten om 23.15 uur</p>

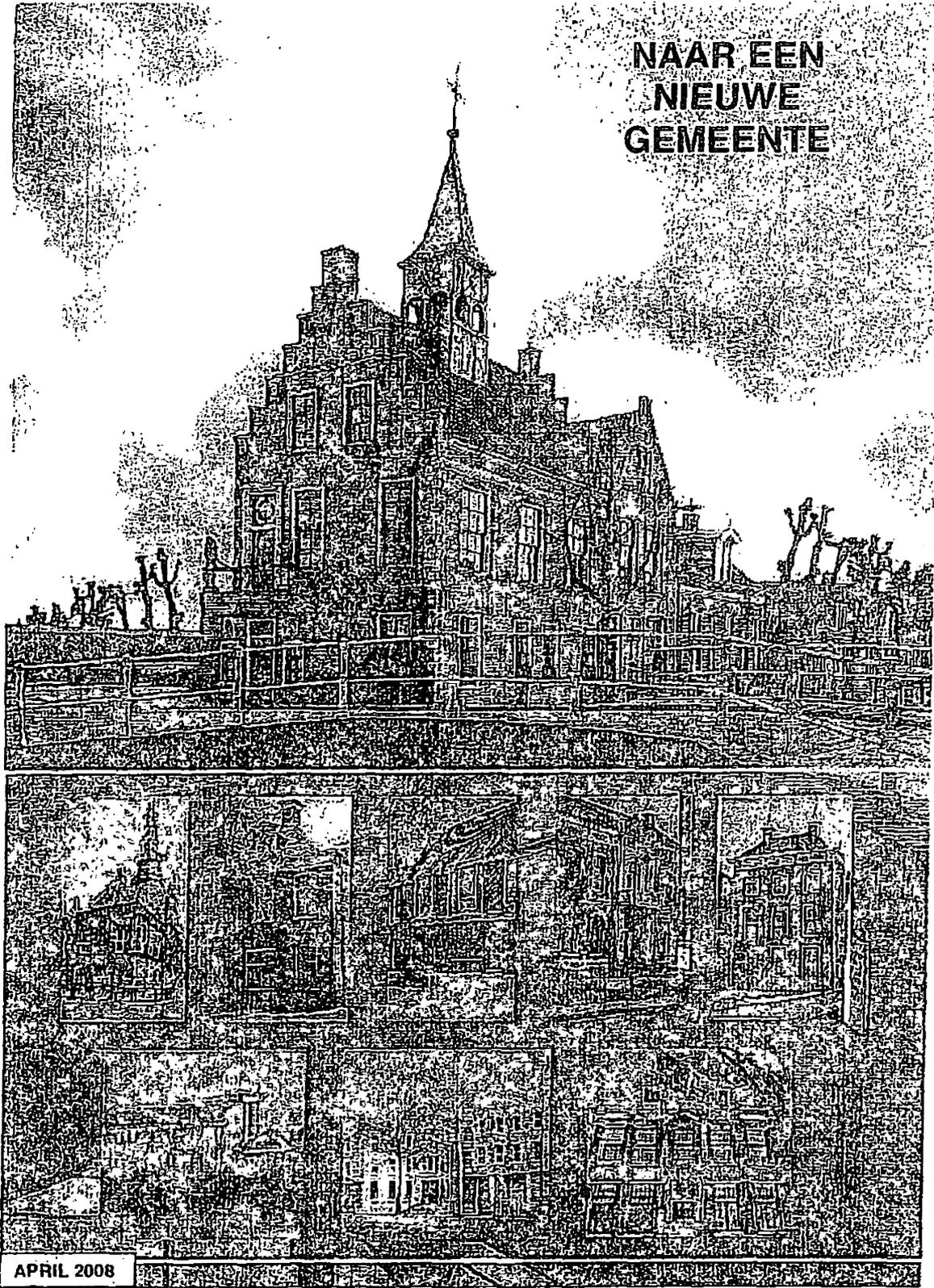
Aldus besloten door de raad voormoemd in zijn openbare vergadering van 6 november 2007,

, voorzitter.

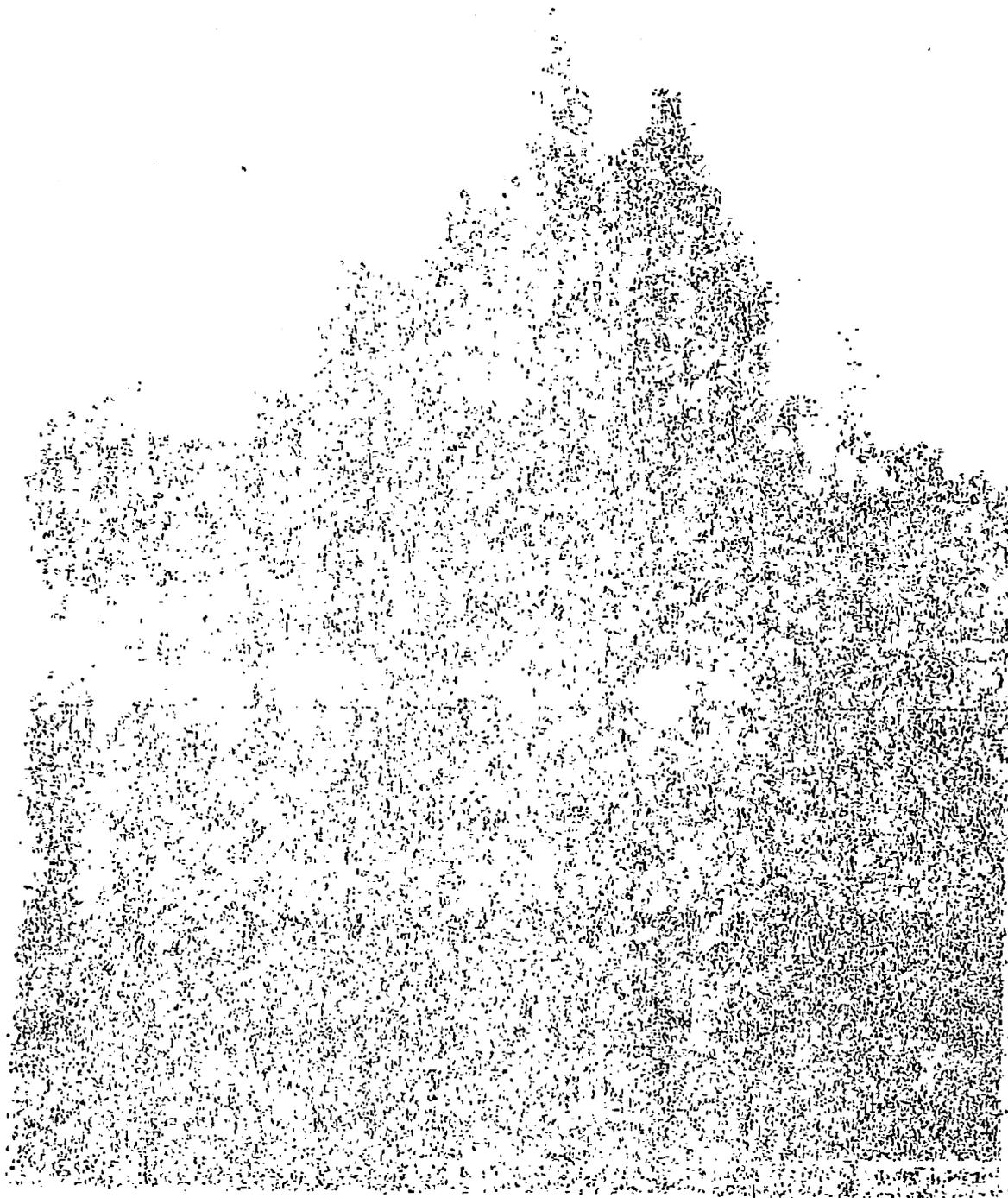

, griffier.

9
4713001100311

NAAR EEN NIEUWE GEMEENTE

APRIL 2008

Inhoudsopgave.

1. Inleiding.
2. Voorgeschiedenis en stand van zaken regionale samenwerking.
3. Oriëntatie op samenwerkingsvormen in relatie tot fusie van gemeenten.
4. Relevante besluitvorming.
5. Rondje "langs de velden".
6. Rapporten Deloitte en OBMC.
7. De "petearen".
8. Conclusies, afwegingen en aanbevelingen.

Bijlage 1 Financiële aandachtspunten.

Bijlage 2 Reactie vragen raad 8 april 2008.

1. Inleiding.

De notitie "Naar een nieuwe gemeente" kan gezien worden als het voorlopig sluitstuk van onze bestuurlijke discussie over gemeentelijke samenwerking en/of herindeling van gemeenten. "Naar een nieuwe gemeente" heeft als doelstelling de aanstaande discussie en besluitvorming van de raad over dit onderwerp te ondersteunen.

Er is de laatste jaren ambtelijk en bestuurlijk al veel gezegd en besloten over gemeentelijke samenwerking en herindeling van gemeenten. Om het onderwerp in een breed perspectief te plaatsen wordt daarom eerst een beschrijving van de voorgeschiedenis en de stand van zaken van de regionale samenwerking gegeven. Daarna wordt een korte beschouwing gegeven over andere samenwerkingsvormen, welke aansluitend worden vergeleken met fusie van gemeenten. Omdat de positie van de gemeente Gaasterlân-Sleat niet geïsoleerd kan worden beschouwd wordt in "een rondje langs de velden" de actuele stand van zaken m.b.t. de besluitvorming over herindeling in de andere gemeenten van Súdwest Fryslân beschreven. Vervolgens wordt ingegaan op de conclusies uit de rapporten van de adviesbureaus Deloitte en OBMC, die voor respectievelijk de gemeente Wymbritseradiel en zes andere gemeenten, waaronder de onze, de mogelijkheden op het terrein van gemeentelijke samenwerking en herindeling hebben onderzocht.

Om onze inwoners, ondernemers en besturen van de verenigingen van plaatselijk belang bij het onderwerp te betrekken zijn "petearen" georganiseerd. De notitie wordt dan ook vervolgd met een beschrijving van het verloop en resultaat van deze "petearen". In dit onderdeel worden ook de opvattingen van onze medewerkers over het thema kort geduid. "Naar een nieuwe gemeente" wordt afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

2. De voorgeschiedenis en stand van zaken regionale samenwerking.

Veel gemeenten in ons land oriënteren zich op hun eigen toekomst. Dat geldt de laatste jaren ook voor de gemeenten in Súdwest Fryslân. Ook onze gemeente Gaasterlân-Sleat, in 1984 ontstaan uit de samenvoeging van de gemeenten Gaasterland, Sloten en delen van Hemelumer Oldeferd, is bezig met dit oriëntatieproces.

Vooraf sinds het begin van deze eeuw zijn, als gevolg van verdergaande decentralisatie van rijkstaken en autonome ontwikkelingen, zoals de verdergaande digitalisering van de samenleving, ontwikkelingen binnen het takenpakket van gemeenten waar te nemen. In onze provincie was dit mede de aanleiding tot het door de provincie Fryslân eind 2002 gestarte project "Versterking bestuurskracht". In het kader van dit project werden gemeenten uitgenodigd de eigen bestuurskracht te evalueren, de zogeheten zelfevaluatie. Ook onze gemeente heeft aan deze bestuurlijke zelfevaluatie deelgenomen en met externe ondersteuning "in de spiegel" gekeken. De resultaten van de zelfevaluatie zijn vermeld in het rapport "Gaasterlân-Sleat kijkt in de spiegel". Dit rapport is op 11 november 2003 door de raad vastgesteld, zij het met uitzondering van de hierin opgenomen slotalinea's over de herindeling/fusie van gemeenten op termijn. De (meerderheid van de) raad wilde de discussie hierover afzonderlijk en op een ander moment voeren. Als gevolg van de hierboven geschetste ontwikkelingen binnen het gemeentelijke takenpakket zijn steeds meer (kleinere) gemeenten, ook in Súdwest Fryslân, tot het besef gekomen, dat alleen door meer onderlinge samenwerking sprake kan zijn van een adequate taakuitvoering. Zo ontstaat per 1 januari 2004 het ISZF, een samenwerkingsverband van de gemeenten Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Littenseradiel, Nijefurd en Wûnseradiel op het terrein van ICT. Per 1 januari 2005 wordt de ISD gevormd, een samenwerkingsverband van dezelfde zes gemeenten op het terrein van sociale zaken.

In de loop van 2005 verschijnt een notitie van de acht gemeentesecretarissen over nog verdergaande samenwerking in Súdwest Fryslân. Op basis van deze notitie, die door alle colleges en – in bepaalde gevallen – gemeenteraden wordt overgenomen, wordt een zestal gemeentelijke taakvelden op de (on)mogelijkheden van onderlinge samenwerking onderzocht. Dit zijn: "E-gemeente", "Invoering Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)", "Afvalinzameling", "Brandweer en Rampenbestrijding", "Milieu" en "Centrale inkoop en –aanbesteding". Gesteld kan worden dat de inmiddels (vrijwel) afgeronde samenwerkingsprojecten "E-gemeente" en "Invoering WMO" gekenmerkt worden door een succesvol verloop. Het project "E-gemeente", vanuit het eerdergenoemde ISZF gecoördineerd, heeft inmiddels geleid tot een nieuwe gemeentelijke website, die nog steeds zeer hoog scoort op de provinciale- en landelijke ranglijst. Het project "Invoering WMO", waaraan naast de eerdergenoemde 6 gemeenten, ook de gemeenten Sneek en Wymbritseradiel meedoen, en dat vanuit de gemeente Sneek wordt gecoördineerd, leidt tot een op elkaar afgestemde WMO-beleidsvoorbereiding en -uitvoering.

Het project "Afvalinzameling" heeft geleid tot de vaststelling dat er voordelen te behalen zijn bij het afstemmen van routes en de uitwisseling van en gezamenlijke afstemming van de aankoop van materieel.

Het project "Milieu" is vanwege de ophanden zijnde invoering van de Omgevingsvergunning verbreed. Onder regie van de gemeente Wymbritseradiel stemmen de acht regiogemeenten de invoering van de Omgevingsvergunning zoveel mogelijk op elkaar af. De daadwerkelijke invoering van de vergunning is al enkele malen uitgesteld. In het kader van het project "Brandweer en rampenbestrijding", dat met ondersteuning van de Hulpverleningsdienst Fryslân wordt uitgevoerd, is een zogeheten "0-meting" gehouden bij de brandweerkorpsen van Sneek/Wymbritseradiel, Gaasterlân-Sleat/Nijfurd (IBGN) en Wûnseradiel, Bolsward en Littenseradiel. Op basis van deze "0-meting" hebben de verantwoordelijke portefeuillehouders geconcludeerd dat alleen door samenvoeging van de gemeentelijke brandweerkorpsen voldaan kan worden aan de door het ministerie van BZK gestelde eisen. De besluitvorming hierover is, gelet op de thans in de regio lopende discussies over herindeling, vanzelfsprekend uitgesteld. Dat is ook de reden dat het project "Centrale inkoop en -aanbesteding" nog niet is opgestart.

3. Oriëntatie op samenwerkingsvormen in relatie tot fusie van gemeenten.

Gemeentelijke samenwerking, in de vorm van de toepassing van de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen, komt nog steeds veel voor in ons land. Er zijn hiervoor echter alternatieven. We laten hier enkele - kort - de revue passeren en vergelijken deze met fusie van gemeenten.

a. Het SETA-model ("Samen en toch apart").

Bij het SETA-model is er sprake van politiek-bestuurlijke zelfstandigheid enerzijds en ambtelijke fusie anderzijds. Dit betekent dat een ambtelijk apparaat onder aanvoering van één managementteam verantwoording verschuldigd is aan een aantal colleges van B&W met een eigen secretariaat. De colleges van B&W zijn verantwoording schuldig aan elk een eigen gemeenteraad (per gemeente).

b. Het Ten Boer-model.

Dit model wordt sinds 1 januari 2007 toegepast in de gemeente Ten Boer (6500 inwoners). Ten Boer heeft bijna alle ambtenaren ondergebracht bij de (grote) centrumgemeente, de stad Groningen. In Ten Boer resteert nog een kleine staf, die ondermeer bestaat uit de gemeentesecretaris, een aantal regiefunctionarissen en het secretariaat.

c. Het BEL-model (facilitair bedrijf).

In het BEL-model, dat per 1 januari 2008 is geïntroduceerd in de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren, zijn bijna alle ambtenaren van de samenwerkende gemeenten ondergebracht in één ambtelijke organisatie, die als facilitair bedrijf werkt voor drie gemeenten. De samenwerkende gemeenten hebben afzonderlijk nog de beschikking over enkele ambtenaren, die het bestuur ondersteunen bij het opstellen van opdrachten, de controle en het overwegen van inschakeling van externe bureaus, of griffietaken vervullen.

d. Het matrix-model.

Dit model houdt in dat ieder van de partnergemeenten optreedt als organisatie, die voor de uitvoering van één of meer taken alle ambtenaren van de partnergemeenten herbergt. Gemeente A heeft de sociale dienst, gemeente B doet alle onderwijszaken, etc.. Hiervan bestaat al een voorbeeld, namelijk in de Krimpenerwaard ('de K5-gemeenten').

Bij alle modellen lijkt sprake van afstemmingsvragen. Daarom zullen ze veel vragen van het management en de individuele ambtenaren. Het werken onder meer vaste opdrachtgevers zal tevens de nodige professionaliteit vereisen. Daarbij zullen het SETA-model en de hieraan gerelateerde varianten zorgen voor een verzakelijking van de cultuur richting bestuur en politiek. Het management zal een sterke positie krijgen in het geheel.

De afstemmingsvragen zullen in de beschreven modellen ook meer "bestuurlijke drukte" geven, mede omdat de bestuurders niet direct, maar op afstand, kunnen beschikken over ambtelijke medewerkers, die hen van advies kunnen dienen. Advisering op afstand, maar ook vanuit een grotere organisatie met extra lagen, waarop men minder bestuurlijke invloed heeft. De positie van politiek en bestuur is in de modellen daarom sterk afhankelijk van de bestuurlijke kwaliteit en van de mate, waarin raden en colleges hun krachten weten te bundelen.

Bij fusie van gemeenten ontstaat een nieuwe gemeente met zeggenschap over een groter grondgebied en een groter aantal inwoners. Daaraan gekoppeld zullen gemeenteraad, het college en het ambtelijk apparaat doorgaans groter zijn. Dat is echter geen optelsom. Voor wat betreft de ambtelijke organisatie zal - op termijn - sprake kunnen zijn van grotere efficiëntie en effectiviteit. Er wordt dan meer gedaan met minder mensen, die meer ruimte hebben om zich te specialiseren dan bij een kleinere gemeente. Ook is de nieuwe gemeente doorgaans minder kwetsbaar dan de oorspronkelijke gemeenten, omdat er meer capaciteit beschikbaar zal zijn. Bedrijfsmatig zijn in beginsel de zelfde winsten te boeken. Ten opzichte van het SETA-model en de varianten zal er echter minder noodzaak zijn tot afstemming en is de interne organisatie beter te managen. De invloed in de provincie zal politiek-bestuurlijk ook groter worden, omdat op dit vlak de krachten eveneens gebundeld worden. De uitdaging van een grotere gemeente is om een zelfde mate van bestuurlijke toegankelijkheid voor de burgers te creëren als bij de kleinere gemeenten afzonderlijk.

In het SETA-model en de varianten nemen de bestuurkracht en democratisch gelegitimeerde invloed van de raad niet toe en zullen afstemmingsvragen voorkomen. De modellen worden daarom door ons gezien als tussenoplossing om te ontkomen aan een meer duurzame oplossing voor de komende 20 tot 30 jaar, te weten fusie van gemeenten.

4. Relevante besluitvorming.

In de eerder genoemde notitie van de gemeentesecretarissen wordt geconcludeerd dat op de aangegeven 6 (deel)terreinen van overheidszorg samenwerking noodzakelijk en wenselijk is. Tegelijkertijd wordt geconcludeerd dat een verdergaande uitbreiding van de samenwerkingsverbanden niet wenselijk is, dit mede in verband met de hieraan verbonden verminderde democratische legitimatie en het op afstand zetten van de raden van de deelnemende gemeenten. De recentelijk-, ook in onze raad, gevoerde discussies en besluiten over gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten wijzen in eenzelfde richting:

- Op 15 maart 2007 krijgt het college van B&W, mede in verband met het profiel van de nieuwe burgemeester, van de raad de opdracht om, in verband met de voorbereiding van een eind 2007 door de raad te nemen principebesluit over het ambtelijke- en bestuurlijke fusieproces, een "actielijst" op te stellen;
- Op 9 oktober 2007 besluit de raad, samen met de gemeenten Bolsward, Littenseradiel, Nijefurd, Sneek en Wûnseradiel, mee te doen aan zogeheten SWOT-analyse, die gericht is op het in beeld brengen van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen op het terrein van gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten;
- Eveneens op 9 oktober 2007 stelt de raad de notitie "Samenwerken of samenvoegen" vast, waarin wordt aangegeven dat een fusie van gemeenten in Súdwest Fryslân" gewenst is. Tevens besluit de raad de inhoud van de notitie te gebruiken als basismateriaal voor de voor de inwoners, ondernemers en besturen van plaatselijk belang te houden informatie en discussiebijeenkomsten ("petearen") over dit onderwerp.

Op 3 oktober 2007 is in Balk, de vanuit deze gemeente georganiseerde, jaarlijkse Zuidwesthoekdag gehouden. Hieraan hebben ongeveer 180 gemeenteraadsleden, leden van de colleges van B&W, topambtenaren en vertegenwoordigers van de Ondernemingsraden van de acht regiogemeenten deelgenomen. De naar het oordeel van de deelnemers zeer succesvol verlopen dag heeft voor veel deelnemers tot één duidelijke conclusie geleid: het is nu het moment om met betrekking tot het onderwerp fusie van gemeenten tot bestuurlijke besluitvorming te komen!

5. "Rondje langs de velden".

Met een "rondje langs de (bestuurlijke) velden" wordt u kort geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t. de besluitvorming over herindeling in de andere gemeenten, die tot de regio Súdwest Fryslân kunnen worden gerekend. Tevens wordt kort ingegaan op de rol van de provincie Fryslân.

Bolsward.

De gemeenteraad van Bolsward heeft zich in april 2007 unaniem uitgesproken voor herindeling op korte termijn. "Denk maar groot" was het devies van de raad van deze gemeente. Een duidelijke herindelingsvariant is nog niet aangegeven. Op 1 april 2008 heeft de raad van Bolsward het college van B&W opdracht gegeven de mogelijkheden te onderzoeken voor de vorming van één gemeente met de gemeenten Harlingen, Wûnseradiel, Littenseradiel en Nijefurd.

Littenseradiel.

In de gemeente Littenseradiel heeft een raads werkgroep een basisdocument geschreven over de bestuurlijke organisatie. De raad is momenteel bezig met een rondgang langs de 28 dorpen in de gemeente om de meningen over dit onderwerp te polsen. Formele uitspraken over herindeling zijn daarom ook nog niet gedaan. Deze worden in de loop van 2008 verwacht.

Lemsterland.

Bij de start van de discussie over de bestuurlijke toekomst van gemeenten is al snel duidelijk geworden dat de gemeente Lemsterland een geheel eigen koers vaart, los van de andere gemeenten in Súdwest Fryslân. Zo heeft Lemsterland in september 2007 besloten om niet mee te doen aan de SWOT-analyse, maar besloten een eigen sterkte-zwakke-analyse te laten uitvoeren. Het is niet duidelijk of van de gemeente Lemsterland binnen afzienbare tijd besluiten op het vlak van gemeentelijke herindeling zijn te verwachten.

Nijefurd.

In oktober 2007 heeft de raad van Nijefurd besloten om met voortvarendheid te streven naar een fusie. Hierbij is bepaald dat de "partner" keuze wordt vastgesteld nadat de resultaten van een SWOT-analyse beschikbaar zijn. Deze SWOT-analyse omvat van de clusters van gemeenten: Nijefurd, Wymbritseradiel, Sneek, Gaasterlân-Sleat, Bolsward en Wûnseradiel of delen van Wûnseradiel (rond 92.000 inwoners) en Nijefurd, Gaasterlân-Sleat, Bolsward en Wûnseradiel of delen van Wûnseradiel (rond 42.000 inwoners). Eind 2007/begin 2008 is de gemeenteraad een informatie- en discussieronde gestart over de eerder gedane raadsuitspraak, waarbij de uitkomsten van de SWOT-analyse zijn betrokken. In februari 2008 is er een raadsbrede commissievergadering gehouden, waarin de SWOT-analyse en de uitkomsten van de informatie- en discussieronde aan de orde zijn geweest. Daarbij heeft een ruime meerderheid van de commissie geadviseerd in te stemmen met het voorstel van het college om aan te koersen op een fusie met Wymbritseradiel, Sneek, Gaasterlân-Sleat, Bolsward en het zuidelijk deel van Wûnseradiel per 1 januari 2011. Op dinsdag 1 april 2008 heeft de meerderheid van de raad het advies van de commissie overgenomen.

Skarsterlân.

De raad van de gemeente Skarsterlân heeft recentelijk geen concrete uitspraken gedaan over herindeling. De raad heeft in maart 2008 een concept-Toekomstvisie tot 2030 vastgesteld. Deze is gebaseerd op de gedachte dat Skarsterlân de ontwikkelingen zoveel mogelijk zelf stuurt. Men bespreekt de concept-Toekomstvisie de komende tijd met de inwoners van de gemeente. In het in dit concept opgenomen onderdeel "Bestuur 2030" wordt aangegeven dat de bestuurskracht van de gemeente vooral tot uitdrukking komt door goede samenwerkingsafspraken met andere overheden en met private partners. Uit bestuurlijke contacten met deze gemeente is naar voren gekomen dat de inzet is gericht op een krachtige- en solide plattelandsgemeente.

Sneek.

De gemeenteraad van Sneek heeft zich in september 2006 al uitgesproken voor een vergaande samenwerking en fusie tussen minimaal vier gemeenten in de regio. Hierbij ging de voorkeur uit naar de vorming van één nieuwe gemeente, bestaande uit de huidige gemeenten Sneek, Wymbritseradiel, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat. Na het raadplegen van de inwoners en ondernemers heeft de raad in een op 11 maart jl. gehouden opiniërende raadsvergadering hiernaan vastgehouden, waarbij aansluiting van (delen van) Wûnseradiel en Bolsward als optie wordt opgehouden. Definitieve besluitvorming zal plaatsvinden in de raadsvergadering van 15 april a.s. Verwacht wordt dat de raad van Sneek de eerder aangegeven voorkeur zal handhaven.

Wûnseradiel.

De meerderheid van de gemeenteraad van Wûnseradiel heeft zich op 18 juni 2007 uitgesproken voor een mogelijke herindeling met andere gemeenten. De gemeenteraad heeft aan de hand van de uitkomsten van de SWOT-analyse in het najaar van 2007 een enquête onder de inwoners uitgezet en discussieavonden belegd.

De resultaten van die discussieavonden heeft de raad op 4 februari 2008 in een oriënterende raadsvergadering over de bestuurlijke toekomst van de gemeente besproken. Een ruime meerderheid van de raad was het er over eens dat een fusie met meerdere gemeenten noodzakelijk is. Als meest logisch werd benoemd een fusie met de 5 Zuidwesthoekgemeenten Bolsward, Sneek, Nijefurd, Gaasterlân-Sleat en Wymbritseradiel per 1 januari 2011. Hoewel ook de vorming van een gemeente met Bolsward en Harlingen als mogelijkheid werd genoemd, heeft een (ruime) meerderheid van de raad van Wûnseradiel op 3 maart jl. uiteindelijk besloten te gaan voor de vorming van één gemeente met uitsluitend Bolsward, Sneek, Nijefurd, Gaasterlân-Sleat en Wymbritseradiel.

Wymbritseradiel.

De raad van Wymbritseradiel heeft naar aanleiding van de uitkomsten van discussies met de inwoners en bedrijfsleven, in mei 2007 besloten om een zelfstandig onderzoek te laten uitvoeren naar de toekomst van de eigen gemeente en mogelijke fusievarianten. In oktober 2007 heeft dit geleid tot een rapportage van bureau Deloitte. Hierna is wederom met de inwoners en bedrijfsleven van gedachten gewisseld over de mogelijke varianten. Op 19 februari 2008 heeft de raad over dit thema wederom een discussie gevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat een meerderheid van de raad voor herindeling is en stelt dat aankeerst moet worden op een fusie van de gemeenten Wymbritseradiel, Sneek, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat (=basisvariant). Wel is daarbij aangegeven dat andere Zuidwesthoek-gemeenten eventueel kunnen aansluiten.

Provincie Fryslân.

De provincie Fryslân stelt zich, blijkens het Coalitieakkoord 2007-2010, ten aanzien van herindeling op het standpunt dat "gemeentelijke herindeling alleen aan de orde kan zijn als gemeenten en bevolking dit zelf willen." In dat geval wil de provincie een faciliterende rol vervullen. Dat houdt in dat wanneer gemeenten in de Zuidwesthoek met gezamenlijk door de raad gedragen voorstellen komen, de provincie zal faciliteren. Wij gaan ervan uit dat de provincie echter de regierol naar zich toe zal trekken, indien de Zuidwesthoek gemeenten met allemaal verschillende fusievarianten komen. De provinciale regierol komt – naar verwachting – ook in beeld wanneer de inzet gericht wordt op de vorming van één grote gemeente, met meer dan 100.000 inwoners. Formeel is het zo dat bij gemeentelijke herindeling de Rijksoverheid de eindverantwoordelijkheid draagt en dat de provincie hierbij een adviserende rol heeft.

6. Rapporten Deloitte en OBMC.

In de 2e helft van 2007 is over het thema gemeentelijke herindeling een tweetal rapporten verschenen. Zo heeft het adviesbureau Deloitte in opdracht van de gemeente Wymbritseradiel een onderzoek ingesteld naar de toekomst van de gemeente en de mogelijkheden voor fusie met andere gemeenten in de regio. Daarnaast heeft het bureau OBMC in opdracht van de gemeenten Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Littenseradiel, Nijefurd, Sneek en Wûnseradiel een SWOT-analyse uitgevoerd en in de rapportage de mogelijke herindelingsvarianten aangegeven. Omdat onze gemeente mede-opdrachtgever is voor de SWOT-analyse, zullen wij hieronder meer aandacht besteden aan het OBMC-rapport.

6.1 Rapport Deloitte – Wymbritseradiel.

In het door Deloitte opgestelde rapport wordt aangegeven dat aan varianten, waarbij (delen van) zeven gemeenten in Súdwest Fryslân zijn opgenomen, de voorkeur moet worden gegeven ten opzichte van varianten, waarin 4 of 6 gemeenten zijn betrokken. Volgens het rapport doet een dergelijke herindeling beter recht aan de economische kracht van het gebied en kent het ook een sterke interne samenhang (sociale cohesie). Verder wordt aangegeven dat een herindeling van zeven gemeenten dicht bij de schaal van de huidige samenwerkingsverbanden in de Súdwest Fryslân ligt. In het rapport wordt een drietal varianten geschetst, waarin de zeven gemeenten betrokken worden. Voorkeur wordt gegeven aan een A7-variant, waarbij naast de gemeenten Bolsward, Sneek, Wymbritseradiel, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat, delen van de gemeenten Wûnseradiel en delen van Littenseradiel zijn opgenomen. Hoewel dit bestuurlijk lastiger te realiseren is dan een variant, waarin gehele gemeenten zijn opgenomen, wordt aangehaald dat de noordelijke delen van de laatstgenoemde gemeenten van oudsher al meer op Leeuwarden, Harlingen en Franeker zijn georiënteerd dan op de Zuidwesthoek. Daarmee is er in de alsdan te vormen nieuwe grote gemeente een grotere economische- en sociale cohesie dan in andere opties.

6.2 Rapport OBMC – Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Littenseradiel, Nijefurd, Sneek en Wûnseradiel.

Zes gemeenten, waaronder onze gemeente, hebben gezamenlijk opdracht gegeven tot het uitvoeren van een zogeheten SWOT-analyse. In het rapport, "Een kleurrijk perspectief voor Zuidwest Fryslân: een verkenning naar herindeling", zijn de bestaande samenwerkingsverbanden tussen de gemeenten in de Súdwest Fryslân op een rijtje gezet. In het onderzoek zijn de gemeenten vervolgens geschetst aan de hand van aspecten als economie en werkgelegenheid, woon-werkrelaties, stad en platteland en financiën. Daarnaast is er onderzocht welke fusievarianten mogelijk zijn. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een documentstudie en interviews met de burgemeesters en gemeentesecretarissen, vertegenwoordigers van de provincie Fryslân, de hoofden Financiën en vertegenwoordigers van de gemeenteraden, die geheel op persoonlijke titel met de onderzoekers van gedachten hebben gewisseld.

In het onderzoek is door de onderzoekers het accent meer gelegd op een kwalitatieve SWOT-analyse, voortkomend uit de gedachte dat, gelet op het doel van het onderzoek en fusieprocessen tussen gemeenten in het algemeen, een meer kwantitatieve analyse onvoldoende meerwaarde voor de besluitvorming biedt. Verder heeft het onderzoek zich gericht op het verder helpen in de besluitvorming en minder op het verdiepen van reeds volop aanwezig materiaal over allerlei varianten van herindeling. Daarnaast is het onderzoek uitgevoerd vanuit een regionaal perspectief. Niet zozeer de afzonderlijke gemeente staat centraal, maar Súdwest Fryslân als geheel. Tenslotte is een schets voor het vervolgproces geformuleerd. Aan deze resultaten ligt een analyse van de huidige gemeenten in intern en extern perspectief ten grondslag. Vanuit intern perspectief wijken de gemeenten in Súdwest Fryslân in het algemeen niet af van de tendens, die bij kleine(re) gemeenten is te onderkennen: een goede verankering in de gemeenschap (sterkte), maar kwetsbaar in de ambtelijke organisatie (zwakte). In extern perspectief biedt het gebied van de Zuidwesthoek volop kansen om verdergaande economische ontwikkeling te realiseren door gebruik te maken van de combinatie landschap, wonen, werken, water, recreatie, zorg e.d.. Hierbij wordt door de onderzoekers aangesloten bij het zogeheten *lila-concept*: Living In Leisure-rich Areas, waarbij "het groen" van het landschap, "het blauw" van het water en "het rood" van de (aantrekkelijke) kernen wordt gecombineerd. Het benutten van deze kansen voor het versterken van het toeristisch-recreatief potentieel, maar tegelijkertijd het realiseren en behouden van een aantrekkelijke en hoogwaardige leefomgeving (rust, ruimte, voldoende goede voorzieningen op het gebied van gezondheid, sport, cultuur, onderwijs en detailhandel) wordt evenwel bedreigd dan wel belemmerd door de bestuurlijke versnippering in het gebied. Het onderzoeksrapport van OBMC bevat de eindconclusie dat één krachtig bestuur in de vorm van een fusie van 8 gemeenten wordt voorgestaan. Daarbij wordt aangegeven dat, indien rekening wordt gehouden met de huidige positie van Lemsterland, een fusie van 7 gemeenten het meest voor de hand liggend is. Het eindrapport schetst een gemeente in Súdwest Fryslân, waar de kansen voor verdergaande economische ontwikkeling optimaal kunnen worden benut door gebruik te maken van de combinatie van onder meer landschap, wonen, werken, water, recreatie en zorg. *Hoewel duidelijk minder beoordeeld door OBMC is de variant met twee nieuwe gemeenten (Sneek, Wymbritseradiel, Gaasterlân-Sloot en Nijefurd) en (Littenseradiel, Wûnseradiel en Bolsward) daarbij een alternatief.*

6.3 Kanttekeningen.

De overeenkomst tussen de rapporten van Wymbritseradiel en de 6 andere Zuidwesthoekgemeenten is het feit dat in beide rapporten de voorkeur wordt gegeven aan een opschaling naar één grote gemeente in Súdwest Fryslân. Inhoudelijk zijn er echter ook verschillen. In de rapportage van Deloitte wordt aangegeven dat de voorkeurvariant bestaat uit 5 bestaande en vervolgens delen van 2 andere Zuidwesthoekgemeenten (Littenseradiel en Wûnseradiel). Deloitte noemt dit de "A7-variant", die de voorkeur geniet boven andere varianten. Vanwege de hieraan gekoppelde noodzakelijke opsplitsing van het huidige grondgebied van twee gemeenten, constateert men dat hieraan een complex transformatieproces en een zwaar bestuurlijk besluitvormingsproces is gekoppeld. In het OBMC-rapport wordt gepleit voor een samenvoeging van 7 bestaande gemeenten, waarbij men aangeeft dat een samenvoeging van 8 gemeenten (dus met Lemsterland) de voorkeur geniet. De argumentatie voor de vorming van een grote Zuidwesthoekgemeente is voor een belangrijk deel gebaseerd op het nog nergens beproefde "lila-concept". Deze argumentatie is daardoor op zijn zachtst gezegd discutabel te noemen. Beide rapporten gaan bij het aangeven van de voorkeursvariant volstrekt voorbij aan het feit dat de vorming van één grote gemeente, naast een complex besluitvormingstraject in zeven of acht gemeenten, leidt tot één gemeente van meer dan honderd kernen. Naar ons oordeel wordt hierbij "de menselijke maat" overschreden. Het gemeentebestuur wordt in een dergelijke grote gemeente een "bestuur op afstand", niet herkenbaar voor de inwoners en niet passend bij onze Friese plattelandscultuur. De in het OBMC-rapport genoemde mogelijkheden van nieuwe dienstverleningsconcepten, waaronder de digitale dienstverlening, als een middel om de afstand tussen de inwoners en het bestuur/ambtelijke organisatie te overbruggen, worden ons inziens overtrokken.

Onze gemeente komt er "goed uit" in het hoofdstuk 3 ("Schets van de Zuidwesthoek") van het OBMC-rapport. Ons positieve gevoel over een verbeterde ontwikkeling van de gemeentelijke financiën, de relatief lage lastendruk voor de inwoners en het hogere ambitieniveau vinden we terug in het rapport. Wel is vastgesteld dat een aantal voor onze gemeente geldende kengetallen (blz. 13 van het rapport) onjuist is, ondanks het feit dat correcties op tijd zijn doorgegeven. Bovendien is vastgesteld dat het rapport geen antwoord geeft op de door de raad gevraagde- en door OBMC, in het offertestadium, overgenomen aanscherping van de onderzoeksopdracht. Op verzoek van de raad is hierover eind maart gecorrespondeerd met het adviesbureau, met het verzoek voor 22 april te reageren.

7. De "petearen".

7.1 De aanpak.

In de raadsvergadering van 9 oktober 2007 is de notitie "Samenwerken of samenvoegen" vastgesteld. Hierbij is levens bepaald dat de inhoud van deze notitie benut zou worden als basisnotitie voor de voor de inwoners en het bedrijfsleven te houden informatie- en discussiebijeenkomsten over gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten. Als vervolg op deze besluitvorming is een werkgroep gevormd, bestaande uit een vijftal raadsleden, de burgemeester, de directeur-secretaris en de communicatieadviseur. Deze werkgroep had als taak de informatie- en discussiebijeenkomsten, door ons "petearen" genoemd, publicitair en inhoudelijk voor te bereiden.

Op 18 februari 2008 is, voorafgaande aan de "petearen" met onze inwoners en het bedrijfsleven, over het thema een informatie- en discussiebijeenkomst met onze medewerkers gehouden. Er is bewust gekozen voor het vooraf informeren van onze medewerkers, voor wie een herindeling immers het meest ingrijpend is. Voor hen gaat het om een andere werkplek, andere collega's, een andere leidinggevende en eventueel ander werk. Op basis van de bijeenkomst met het personeel, waarbij de meeste raadsleden aanwezig waren, kan worden geconcludeerd dat:

- herindeling voor bijna alle medewerkers geen punt van discussie (meer) is;
- door veel medewerkers vraagtekens worden geplaatst bij een fusie, waarvan de gemeente Sneek een onderdeel uitmaakt;
- de voorkeur uitgaat naar een grotere plattelandgemeente, die niet kleiner is dan 40.000 inwoners, maar zeker ook niet groter dan 70.000 inwoners;
- het vooraf informeren zeer op prijs wordt gesteld en dat men dat graag ziet gehandhaafd bij het vervolgproces.

Op 5, 10, 12, 13, 14 en 17 maart 2008 zijn de "petearen" met het bedrijfsleven, agrarische bedrijfsleven, de inwoners en de besturen van de Verenigingen van Plaatselijk Belang gehouden. Alle "petearen" hadden eenzelfde-, vooraf door de werkgroep bepaalde, opzet, de "Worldcafé-methode". De leiding was in handen van een onafhankelijke buitenstaander, de heer A. van Weperen, communicatieadviseur. Na een korte inleiding van de portefeuillehouder, i.c.

burgemeester Hoornstra, werden de aanwezigen in kleinere groepjes verdeeld, die onder leiding van een raadslid als gastvrouw/-heer en gespreksleider, in de gelegenheid werden gesteld het thema aan de hand van een vijftal – vooraf geformuleerde vragen – uit te diepen. Alle op- en aanmerkingen, suggesties en dergelijke kon men noteren op een "lafelkleed". Na een tweetal discussieronden, waarbij van tafel werd gewisseld, werden de conclusies per tafel plenair teruggekoppeld door de gespreks-leider. Van de "petearen" zijn door een (externe) notulist verslagen gemaakt.

De werkgroep heeft de aanpak tussentijds en achteraf geëvalueerd en geconcludeerd dat de Gaasterlandse toepassing van de Worldcafé-methode heeft geleid tot grote betrokkenheid van de deelnemers, levendige discussies en een bruikbare verdieping van het thema gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten.

Hieronder geven wij de belangrijkste conclusies van de "petearen", waarbij wij uitgaan van de categorie-indeling inwoners, bedrijfsleven en besturen Verenigingen van Plaatselijk Belang.

7.2 Inwoners gemeente Gaasterlân-Sleat.

Voor onze inwoners zijn een drietal "petearen" gehouden, te weten op 10, 12 en 17 maart in "De Treemter" te Balk, het dorps huis in Nijemardum en "De Gearte" te Bakhuizen.

De "petearen" werden bezocht door respectievelijk 50, 35 en 15 belangstellende inwoners. In vergelijking met andere gemeenten in de regio, die met hetzelfde thema aan de slag zijn geweest, geen slechte score.

Op basis van de verslagen kunnen de volgende samenvattende conclusies worden getrokken:

- de noodzaak van een herindeling van de gemeenten in Súdwest Fryslân wordt in het algemeen onderschreven;
- voor wat de betreft de mogelijke herindelingvarianten:
 - men is uitgesproken tegen de vorming van één grote gemeente in Súdwest Fryslân;
- over het vormen van een gemeente, waarvan ook de gemeente Sneek onderdeel uitmaakt, wordt genuanceerd gedacht;
- de voorkeur gaat uit naar een sterke plattelandsgemeente;

- ga bij herindeling ook uit van natuurlijke grenzen;
- betrek Lemsterland, als Poort van Súdwest Fryslân, en ook Skarsterlân bij de herindeling;
- de voorkeur gaat vrij algemeen uit naar een nieuwe gemeente met een omvang van circa 40.000 tot 50.000 inwoners;
- bij het vormen van een nieuwe gemeente nadrukkelijk aandacht besteden aan:
 - het handhaven van gemeentelijke loketten c.q. breed opgezette servicepunten in het huidige gemeentekantoor;
 - de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening;
 - het overbruggen van de groter wordende afstand tussen de burgers en het gemeentebestuur;
 - de relaties tussen de Verenigingen van Plaatselijk Belang en het gemeentebestuur;
 - de lasten voor de burger.

7.3 Bedrijfsleven gemeente Gaasterlân-Sleat.

Voor het bedrijfsleven in onze gemeente zijn twee "petearen" gehouden, te weten op 5 maart voor de industriële ondernemers en MKB en op 13 maart voor de agrarische ondernemers. Beide bijeenkomsten zijn gehouden in de Burgerzaal van het gemeentekantoor. De bijeenkomst van de industriële ondernemers en het MKB werd bezocht door ongeveer 40 belangstellenden; terwijl de bijeenkomst van de agrarische ondernemers, door slechts 10 belangstellenden, werd bijgewoond. Over de opkomst bij de industriële ondernemers en het MKB zijn we tevreden. De lage opkomst bij de agrarische ondernemers heeft, achteraf gezien, mogelijk te maken gehad met het feit dat deze bijeenkomst op het laatste moment is belegd en er een korte tijd beschikbaar was voor publiciteit, die via de LTO is verlopen.

Op basis van de verslagen van beide bijeenkomsten kunnen de volgende samenvattende conclusies worden getrokken:

- de noodzaak van een herindeling van de gemeenten in Súdwest Fryslân wordt duidelijk onderschreven;
- voor wat de betreft de mogelijke herindelingvarianten:
 - de meningen over de vorming van één grote gemeente in Súdwest Fryslân verschillen overduidelijk. Een aantal ondernemers ziet hiervan duidelijke voordelen, zoals een kwalitatief beter ambtenarenapparaat en beter toegeruste bestuurders. Andere ondernemers pleiten weliswaar voor een grotere gemeente, maar vinden een samenvoeging van 7 of 8 gemeenten te ver gaan en geven de voorkeur aan een grotere plattelandsgemeente;
 - over het vormen van een gemeente, waarvan ook de gemeente Sneek onderdeel uitmaakt, wordt ook bij de industriële ondernemers en MKB genuanceerd gedacht. De agrarische ondernemers, vertegenwoordigt in de LTO, zijn hierin het meest duidelijk, "omdat een stadsgemeente een andere denkwijze heeft dan een plattelandsgemeente";
 - uit een oogpunt van toerisme en recreatie en infrastructuur zijn Lemsterland en Skarsterlân van belang om te betrekken bij een herindeling;
 - de voorkeur gaat voor wat betreft de industriële ondernemers en het MKB in het algemeen uit naar een nieuwe gemeente met een inwonertal van minimaal 70.000 inwoners. De agrarische ondernemers geven in het algemeen voorkeur aan een gemeente met een omvang onder 70.000 inwoners;
- bij het vormen van een nieuwe gemeente nadrukkelijk aandacht besteden aan:
 - het handhaven van gemeentelijke loketten c.q. breed opgezette servicepunten in het huidige gemeentekantoor;
 - het overbruggen van de groter wordende afstand tussen het bedrijfsleven en het gemeentebestuur;
 - de kwaliteit van het ambtelijk- en bestuurlijk apparaat;
 - de lasten voor het bedrijfsleven en de burger.

7.4 De besturen van Plaatselijk Belang.

Voor de besturen van de in de gemeente aanwezige Verenigingen van Plaatselijk Belang (10) is op vrijdagavond 10 maart een "petear" georganiseerd. Hierbij waren acht besturen vertegenwoordigd. Het bestuur van Plaatselijk Belang Sloten had vooraf aangegeven niet aanwezig te kunnen zijn. Een bestuursdelegatie heeft op dinsdag 18 maart in een gesprek met ons college gereageerd op de in de "petearen" aan de orde gestelde vragen. Plaatselijk Belang Wijckel heeft schriftelijk (=per mail) gereageerd. Alle andere besturen van Plaatselijk Belang waren met 16 mensen vertegenwoordigd, die hebben aangegeven op persoonlijke titel te hebben gereageerd. Op basis van de verslagen van de bijeenkomsten kunnen de volgende samenvattende conclusies worden getrokken:

- de noodzaak van een herindeling van de gemeenten in Súdwest Fryslân wordt algemeen onderschreven;
- voor wat de betreft de mogelijke herindelingvarianten:

- men is vrijwel unaniem tegen de vorming van één grote gemeente in Súdwest Fryslân;
- over het vormen van een gemeente, waarvan ook de gemeente Sneek onderdeel uitmaakt, wordt *genuanceerd* gedacht;
- de voorkeur gaat uit naar een sterke plattelandsgemeente;
- ga bij herindeling ook uit van natuurlijke grenzen;
- betrek Skarsterlân en Lemsterland bij de herindeling;
- de voorkeur gaat vrij algemeen uit naar een nieuwe gemeente met een omvang van circa 40.000 tot 50.000 inwoners;
- o bij het vormen van een nieuwe gemeente nadrukkelijk aandacht besteden aan:
 - het handhaven van gemeentelijke loketten in het huidige gemeentekantoor;
 - de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening;
 - het overbruggen van de groter wordende afstand tussen de burgers en het gemeentebestuur;
 - de relaties tussen de Verenigingen van Plaatselijk Belang en het gemeentebestuur.

7.5 Samenvattende conclusies "Petearen".

De "petearen" met het bedrijfsleven, agrarische bedrijfsleven, de inwoners en de besturen van de Verenigingen van Plaatselijk Belang zijn op een prettige wijze en met een grote betrokkenheid van de belangstellende deelnemers verlopen. De gehanteerde Worldcafé methode, heeft zich, mede door de enthousiaste inzet van de leden van onze raad bewezen als een methode, die bij een interactief proces goed blijkt te werken.

Duidelijk is dat in onze gemeente herindeling op zich geen punt van discussie meer is. Voor wat betreft de herindelingsvarianten is sprake van *verdeeldheid*. *Eén grote gemeente in Súdwest Fryslân* heeft onder onze inwoners geen draagvlak, terwijl dat bij een deel van het bedrijfsleven wel het geval is. Onze inwoners geven in het algemeen de voorkeur aan de vorming van een sterke plattelandsgemeente van circa 40.000 tot 50.000 inwoners. Ook door de ondernemers, maar zeker door de inwoners, wordt aangedrongen op het betrekken van Lemsterland en Skarsterlân bij de herindelingsdiscussie. Over het vormen van een gemeente met Sneek wordt door de inwoners en de besturen van Plaatselijk Belang *genuanceerd* gedacht, dit in de zin van "liever niet". Bij de ondernemers speelt dit minder, alhoewel daar deze geluiden ook zijn waargenomen. Vrij algemeen wordt opgemerkt om natuurlijke grenzen bij de herindelingsoverwegingen te betrekken.

8. Conclusies, afwegingen en aanbevelingen.

In dit afsluitende hoofdstuk van deze notitie worden de conclusies getrokken en ingegaan op de te maken afwegingen. Hierbij worden ook de door het ministerie van BZK afgegeven financiële gegevens (bijlage 1) betrokken. De notitie wordt afgesloten met een aanbeveling voor het in te zetten vervolgtraject.

8.1 Conclusies.

Op basis van eerdere besluitvorming in de raad en de notitie "Samenwerken of samenvoegen", vastgesteld in de raadsvergadering van 9 oktober 2007, zijn wij de "petearen" met onze inwoners, ons bedrijfsleven en de besturen van de Verenigingen van Plaatselijk Belang, als ook de informatie- en discussiebijeenkomst met onze medewerkers, ingegaan met de volgende eerste algemene conclusie: **De gemeente Gaasterlân-Sleat is te klein om haar taken in de nabije toekomst op adequate wijze uit te kunnen voeren. Uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten in de regio biedt op langere termijn geen duurzame oplossingen. Daarom aanbevelen we de vorming van een nieuwe gemeente.**

Uit de "petearen" is naar voren gekomen dat deze algemene conclusie breed wordt onderschreven. Het opheffen van de gemeente Gaasterlân-Sleat en deze op laten gaan in een nieuw te vormen grotere gemeente is geen punt van discussie meer. Wat ook duidelijk is geworden, dat er geen uitgesproken voorkeur is voor één herindelingsvariant. Dit is de tweede algemene conclusie.

De mogelijke herindelingvarianten.

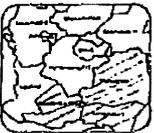
Op basis van eerdere discussies en besluitvorming in de raad en de in de "petearen" op dit punt gemaakte opmerkingen en gedane suggesties komen wij tot de volgende herindelingvarianten:

1. een samenvoeging van uitsluitend de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel (plm. 70.000 inwoners), de "Marrenvariant" genoemd;

2. een samenvoeging van de gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, het zuidelijk deel van Wûnseradiel en een deel van Wymbritseradiel (plm. 40.000 inwoners), "Iselmarvariant" genoemd;

3. een samenvoeging van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân en Lemsterland (plm. 50.000 inwoners), door ons de "Sleattemervariant" genoemd, omdat van een dergelijke gemeente onze elfstedenstad, als enige echte stad in de alsdan te vormen gemeente, onderdeel uitmaakt.

Waarom deze varianten? De Marrenvariant is een variant, waarover al enkele jaren wordt gesproken en die is genoemd als optie in onder andere het besluit van de raad van 15 maart 2007. Deze variant is daarnaast ook als voorkeursvariant in beeld bij de gemeenten Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel. De Marrenvariant wordt gekenmerkt door onder andere een inwonertal van ongeveer 70.000, een sterk voorzieningenniveau, het centrale merengebied en de hierop gebaseerde waterrecreatie, de combinatie van de "grote" stad Sneek met kleinere steden, veel cultuurhistorie, bedrijvigheid en veel platteland.

De Iselmarvariant wordt gekenmerkt door onder andere een inwonertal van ongeveer 40.000, de ligging van de betrokken (delen van) gemeenten aan het IJsselmeer, de gerichtheid van deze gemeenten op cultuurhistorie, natuur, recreatie en plattelandontwikkeling en de betrokkenheid van Lemsterland als "Poort van Súdwest Fryslân".

Dat laatste geldt ook voor de Sleattemervariant, met ongeveer 50.000 inwoners. Deze variant, die pas bij de "petearen" duidelijk in beeld is gekomen, wordt daarnaast gekenmerkt door gerichtheid op natuur, recreatie, bedrijvigheid en plattelandontwikkeling. Deze nieuw te vormen gemeente leent zich uitstekend voor verdere economische groei. Het gebied beschikt over ruim voldoende bedrijventerrein (A-6 zone). Bovendien zijn er ruime mogelijkheden voor het opvangen van de rust en ruimte zoekende mensen uit de alsmaar verder vollopende randstad.

8.2 De wegging van de herindelingvarianten.

De herindelingvarianten worden hieronder, in tabel 1, ten opzichte van elkaar, door middel van het toekennen van plussen en minnen, globaal getoetst. Hierbij betrekken wij criteria van de wet Ahri, die ook in het OBMC-rapport (blz. 34 t/m/ 36) zijn gehanteerd. Hieraan hebben wij de criteria "Haalbaarheid" en "Eindsituatie" toegevoegd. Met "Haalbaarheid" wordt beoordeeld in welke mate de herindelingvariant binnen redelijke termijn ook realiseerbaar is. Met "Eindsituatie" wordt beoordeeld of de variant past binnen een eventueel eindplaatje, dat zal ontstaan na een provinciebrede herindeling, die gericht zal zijn op het realiseren van zoveel mogelijk aan elkaar gelijkwaardige gemeenten.

De gehanteerde aanpak heeft natuurlijk zijn beperkingen, maar geeft wel een indicatie van de voor- en nadelen.

De Wet Ahri geeft een zestal criteria, waaraan oplossingen ter versterking van de bestuurskracht, zoals fusie van gemeenten, getoetst kunnen worden. Deze zijn:

- **Draagvlak:**
Het draagvlak van de herindeling onder de inwoners.
- **Bestuurskracht:**
De bestuurlijke- en ambtelijke organisatie moet stevig genoeg zijn om de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden aan te kunnen.
- **Duurzaamheid:**
Een zodanige omvang van de bestuurlijke- en ambtelijke organisatie dat een volgende herindeling voorlopig niet aan de orde is.

- **Interne samenhang:**
Het hebben van een logische interne samenhang, die identiteit (sociaal, cultureel, economisch e.d.) geeft aan de nieuw gemeente.
- **Externe samenhang:**
De nieuwe gemeente is een effectieve bestuurlijke partner in de regio (=provincie).
- **Planologische ruimtebehoefte:**
De knelpunten op het terrein van de planologie zijn met samenwerken niet of onvoldoende op te lossen, maar met herindeling wel.

De toetsing van de herindelingsvarianten laat het volgende beeld zien.

Tabel 1. Toetsing herindelingsvarianten aan criteria.

Variant	Draagvlak	Bestuurskracht	Duurzaamheid	Samenhang (intern)	Samenhang (extern)	Planologie	Haalbaarheid	Eindsituatie
Marrenvariant	-/+	+/+	+/+	-/+	+/+	+	+/+	+
Iselmarvariant	+	+	-/+	+	-/+	-/+	-	-
Sleattemervariant	+	+/+	+/+	+	+	+	+	+

Toelichting tabel 1:

Het draagvlak voor de Marrenvariant wordt door ons, gelet op de conclusies van de pelearen, minder ingeschat dan de twee andere varianten. De bestuurskracht van zowel deze variant als de Sleattemervariant wordt door ons positiever ingeschat dan de bestuurskracht van de Iselmarvariant. De duurzaamheid van de Marrenvariant en de Sleattemervariant wordt bijzonder positief ingeschat. De gekozen schaal voor de Iselmarvariant lijkt geen garantie voor een langdurige zelfstandigheid. Door de min of meer gelijkgerichte plattelandsoriëntatie wordt de samenhang (intern) van de Iselmarvariant en Sleattemervariant positiever ingeschat ten opzichte van de Marrenvariant. Deze laatste variant scoort naar ons oordeel weer beter op samenhang (extern), omdat deze meer robuuste gemeente zich sterk provinciaal kan manifesteren. Dat is ook bij de Sleattemervariant wel het geval, maar bij de Iselmarvariant duidelijk minder. Deze variant scoort ook weer minder op planologie, waar het ondermeer gaat om de mogelijkheid van realisatie van specifieke bedrijventerreinen en woningbouwlocaties. Zowel de Marrenvariant als de Sleattemervariant scoren hierbij positief. De haalbaarheid van de Marrenvariant schatten wij, gelet op de reeds gedane bestuurlijke uitspraken van de hierbij betrokken gemeenten, het positiefst in. De haalbaarheid van de Sleattemervariant schatten wij ook positief in. Het gaat hier echter om haalbaarheid na 1 januari 2011, omdat de hierbij betrokken gemeenten nog geen uitspraak hebben gedaan. Bij eindsituatie scoren zowel de Marrenvariant als de Sleattemervariant positief, omdat ingeschat wordt dat deze varianten beter passen in een provinciebreed herindelingsplaatje.

Samenvattend kan gesteld worden dat de Marrenvariant en de Sleattemervariant elkaar, na toetsing van de in tabel 1 opgenomen criteria, niet veel ontlopen. De Iselmarvariant scoort op onderdelen minder.

Aanvullend aan het voorgaande maken wij, in tabel 2, per primair gemeentelijk taakveld een inschatting of bij de betreffende herindelingsvariant sprake is van een gemeente, die voldoende massa heeft om het desbetreffende primaire taakveld adequaat aan te kunnen. Voor wat betreft de taakvelden hanteren wij de indeling van de Programmabegroting. Ook hier worden weer plussen en minnen toegekend.

Tabel 2. Omvang gemeente i.r.t. adequate uitvoering primaire taakvelden vgl. begroting.

Programma 1: Voorzieningen en Sociale Samenhang.

Variant	Onderwijs (1.1)	Sport (1.2)	Wolzijnsvoorz. (1.3)	Deelgr. Beleid (1.4)	Maatsch. voorz. en volksgez. (1.5)	Communicatie (1.6)	Diensteriening (1.7)
Marrenvariant	+	+	+	+	-/+	+	-/+
Iselmarvariant	-/+	+	+	+	-	+	+
Sleattemervariant	+	+	+	+	-/+	+	+

Programma 2: Woon- en Leefomgeving.

Variant	Brandweer/ Rampen- bestrijding (2.1)	Openbare Orde/ Veiligheid (2.2)	Verkeer/ Vervoer (2.3)	Monumenten- zorg (2.4)	Groenbeheer c.a. (2.5)	Afvalinzameling (2.6)	Riolering (2.7)	Bouw- en Woningtoezicht (2.8)
Marrenvariant	+	+	+	+	+	+	+	+
Iselmarvariant	-	-/+	+	-/+	+	+	-/+	+
Sleattemervariant	-/+	+	+	+	+	+	+	+

Programma 3: Economische Ontwikkelingen.

Variant	Economische Zaken (3.1)	Recreatie en Toerisme (3.2)	Bevorderen Werkgelegenheid (3.3)
Marrenvariant	+	++	+
Iselmarvariant	-/+	++	-/+
Sleattemervariant	+	++	+

Programma 4: Duurzame Ruimtelijke Ontwikkelingen.

Variant	Natuur- bescherming (4.1)	Milieu (4.2)	Ruimtelijke Ordening (4.3)	Volks- huisvesting (4.4)	Bouwgrond- exploitatie (4.5)
Marrenvariant	-/+	+	+	+	+
Iselmarvariant	+	-/+	-/+	-/+	-/+
Sleattemervariant	+	+	+	+	+

Toelichting tabel 2:

De Marrenvariant variant scoort bij "Dienstverlening" (1.7) lager vanwege de toenemende afstand tussen inwoner en ambtelijke organisatie. Met bijvoorbeeld het onderbrengen van frontoffice-diensten in de bestaande gemeentekantoren kan deze afstand worden overbrugd. Deze variant scoort overigens weer beter dan de andere varianten bij "Brandweer en Rampenbestrijding" (2.1), omdat verwacht mag worden dat bij een dergelijke gemeente één brandweerkorps kan worden gerealiseerd, waarmee het beste voldaan kan worden aan de door het ministerie van BZK op dit terrein gestelde eisen. Zowel de Iselmarvariant als de Sleattemervariant scoren beter dan de Marrenvariant op "Natuurbescherming" (4.1). Hierbij wordt ervan uitgegaan dat plattelands-gemeenten "van nature" meer aandacht hebben voor de natuur op het platteland. Het beeld van tabel 2 geeft als resultaat dat de Merenvariant en Sleattemervariant elkaar niet veel onlopen. De Iselmarvariant scoort duidelijk minder.

8.3 Financiële doorrekening.

De relevante herindelingvarianten zijn door BZK globaal op hun financiële effecten doorgerekend. Een en ander is opgenomen in Bijlage 1. Hieruit komt naar voren dat een gemeentelijke fusie in ieder geval leidt tot een lagere uitkering uit het gemeentefonds. Voor de Marrenvariant is het nadelig effect € 1,8 miljoen, voor de Iselmarvariant € 1,4 miljoen en voor de Sleattemervariant bedraagt het negatief effect € 1,0 miljoen.

Bij de doorrekening van de effecten moet echter wel een belangrijke kanttekening worden geplaatst. Naar ons oordeel maakt het verschil of de nieuw te vormen gemeente een zogenaamde beheergemeente wil zijn of een ontwikkelgemeente.

Uit de praktijk blijkt namelijk dat een ontwikkelgemeente wordt gekenmerkt door een hogere lastendruk voor de bevolking, dit in tegenstelling tot een beheergemeente. Op dit punt zal dus pas enige duidelijkheid kunnen komen nadat het aan de feitelijke herindeling voorafgaande Visie-ontwikkelingstraject is afgerond.

OBMC heeft een analyse van de financiële positie van de Zuidwesthoekgemeenten uitgevoerd. Deze analyse levert een zeer divers beeld op van de financiële positie van de betrokken gemeenten. Wij onderschrijven de visie van OBMC dat de financiële staat van de gemeenten in deze regio niet het doorslaggevende argument vormt om wel of niet te komen tot fusie van gemeenten.

8.4 Aanbevelingen en slot.

Hiervoor hebben wij een drietal relevante herindelingsvarianten ten opzichte van elkaar beoordeeld. Een voorkeur uitspreken voor één van de varianten is voor een deel mogelijk op basis van rationele overwegingen. Hiervoor is in deze notitie basismateriaal aangedragen. Het gaat bij het uitspreken van een voorkeur vooral ook om de vraag wat de ambitie van de nieuwe gemeente moet zijn. Gaat het hierbij om een gemeente, waarin sprake is van dynamiek tussen de stad en het platteland of gaat het om een gemeente, die zich vooral richt op een plattelandontwikkeling? Naast rationele overwegingen speelt ook altijd "het gevoel" dat men heeft bij een bepaalde herindelingsvariant. Bij de ene variant heeft men nu eenmaal een beter gevoel dan bij een andere. Het gaat er bij dit keuzeprocess uiteindelijk om welke variant het beste is voor onze inwoners.

Wat worden onze inwoners er direct en indirect beter van? In dit verband wijzen wij op de volgende, ook voor onze inwoners, van belang zijnde aspecten:

- De invloed van de burger op het te voeren beleid is bij een grotere gemeente meer aanwezig dan bij een kleine gemeente, die veel taken moet laten uitvoeren door op afstand staande werkorganisaties van samenwerkingsverbanden. De bestuurder houdt bij een grotere gemeente meer invloed op de output en is hierop direct aanspreekbaar voor de politiek en de burgers.
- Doordat de organisatie groter en minder kwetsbaar is kan sprake zijn van een efficiëntere en effectievere dienstverlening aan de burgers.
- In een grotere gemeente werken full-time bestuurders, die zich uitsluitend richten op hun bestuurlijk functioneren.

Ten aanzien van de varianten kan worden vastgesteld dat de Iselmarvariant naar alle waarschijnlijkheid om bestuurlijke redenen moeilijk realiseerbaar zijn. Met de Sleattemervariant zal de datum 1 januari 2011 moeilijk haalbaar zijn. Toch lijkt het ons gewenst in dit stadium te blijven kiezen voor een open houding en op voorhand geen varianten uit te sluiten. Daarom doen wij de aanbeveling zowel de Marrenvariant, de Sleattemervariant als de Iselmarvariant te onderzoeken op haalbaarheid. Ons college dient in het verlengde hiervan van de raad de opdracht te krijgen tot het voeren van oriënterende gesprekken met de colleges van de gemeenten, die bij de herindelingsvarianten zijn betrokken en hierbij tevens te bepalen in welke volgorde deze gesprekken zullen moeten plaatsvinden. Wij stellen ons voor dit oriëntatietraject onmiddellijk na de besluitvorming over deze notitie te starten. In de 1° raadsvergadering na de zomervakantie kan over het oriëntatietraject worden teruggeslagereportageerd en kan het herindelingsbesluit worden genomen. Daarna kan het nog nader uit te werken vervolgttraject worden ingezet.

Het college van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Gaasterlân-Sleat

Bijlage 1

Berekeningen Algemene uitkering uit het gemeentefonds herindelingsopties ZW Friesland (afkomstig van BZK)

Voor mogelijke herindeling in ZW Friesland zijn een aantal varianten onderzocht. Bij de splitsing van Wûnseradiel is voor de fysieke kenmerken gebruik gemaakt van berekeningen van het CBS en voor inwoner en woonruimten gebonden maatstaven is gerekend met het naar rato deel van het zuidelijke gedeelte van Wûnseradiel. De berekeningen geven een indicatie van de hoogte van de algemene uitkering (inclusief integratie- en suppletie-uitkeringen) van de nieuwe gemeente. De berekeningen zijn gemaakt op basis van het verdeelmodel 2008 van het gemeentefonds (stand aantallen van de maatstaven is betaalmaand februari). Bij de opties waar er geen sprake is van een gedeelte van Wûnseradiel is een vergelijking mogelijk met de huidige algemene uitkering zonder herindeling. Bij de varianten met Wûnseradiel is geen vergelijking mogelijk omdat alleen de algemene uitkering van Wûnseradiel als geheel bekend is. De verklaring van algemene uitkering die wordt gegeven bij de opties zonder Wûnseradiel zijn ook van toepassing op de opties met Wûnseradiel. Met andere woorden. De effecten die zich voordoen gelden ook voor opties 2 en 4.

Optie 1: Gemeente Gaasterlân-Sleat + Nijefurd + Wymbritseradeel + Sneek.

Huidige algemene uitkering:

Gaasterlân-Sleat:	€ 10,1 mln;
Nijefurd:	€ 11,0 mln;
Wymbritseradiel	€ 12,6 mln;
Sneek	€ 34,5 mln;
Totaal huidig	€ 68,2 mln;
Na herindeling	€ 66,4 mln.

Na herindeling zal de algemene uitkering ca. € 1,8 mln lager zijn dan de som van de afzonderlijke gemeenten. Dit wordt met name veroorzaakt door ABW schaalfactoren ca. -/ € 0,5 mln, klantenpotentielen + € 0,1 mln, buitenwater -/ € 0,3 mln (max 10.000 per gemeente) en afname aantal vaste bedragen -/ € 1,1 mln.

Optie 2: Gemeente Gaasterlân-Sleat + Lemsterland + Nijefurd + de helft van Wûnseradiel (grens is dan de weg van de afsluitdijk naar Bolsward).

Huidige algemene uitkering:

Gaasterlân-Sleat:	€ 10,1 mln;
Lemsterland	€ 11,7 mln;
Nijefurd:	€ 11,0 mln;
Wûnseradiel (zuid)	€ 5,6 mln;
Totaal huidig	€ 38,4 mln;
Na herindeling	€ 37,0 mln. (inclusief zuidelijke helft Wûnseradiel)

Optie 3: Gemeente Gaasterlân-Sleat + Skarsterlân (Joure) + Lemsterland.

Huidige algemene uitkering:

Gaasterlân-Sleat:	€ 10,1 mln;
Skarsterlân:	€ 21,4 mln;
Lemsterland	€ 11,7 mln;
Totaal huidig	€ 43,2 mln;
Na herindeling	€ 42,2 mln.

Na herindeling zal de algemene uitkering ca. € 1,1 mln lager zijn dan de som van de afzonderlijke gemeenten. Dit wordt met name veroorzaakt door ABW schaalfactoren ca. -/ € 0,3 mln, buitenwater -/ € 0,1 mln (max 10.000 per gemeente) en afname aantal vaste bedragen -/ € 0,7 mln.

Wensen, suggesties, vragen e.d. Raad 8 april 2008

In de raadsvergadering van 8 april jl., waarbij gesproken is over de structuur van deze notitie, is door het CDA een aantal wensen, suggesties e.d. naar voren gebracht, met de vraag deze mee te nemen in de notitie.

De wensen, suggesties e.d. over de verschillende modellen bij gemeentelijke samenwerking hopen wij afdoende te hebben meegenomen in de notitie (hoofdstuk 3 "Oriëntatie op samenwerkingsvormen in relatie tot fusie van gemeenten"). Onderstaand gaan wij slechts kort in op de overige vragen, omdat wij, gelet op de korte tijdsbestek, geen uitvoerig onderzoek hebben kunnen uitvoeren naar de in de vragen aan de orde gestelde deelaspecten.

1. Opheffingsnorm basisscholen bij fusie (en bij de alternatieven)?

Op basis van de relevante onderwijswetgeving wordt voor iedere gemeente eenmaal per 5 jaar een nieuwe opheffingsnorm vastgesteld. Deze opheffingsnorm is gebaseerd op de leerlingdichtheid (=uitkomst van het aantal inwoners van 4 tot 11 jaar in de gemeente, gedeeld door het aantal km² grondoppervlakte van de gemeente). Voor onze gemeente bedraagt de opheffingsnorm per 1 augustus 2008 37 leerlingen. Indien een school minder leerlingen heeft, dan kan het schoolbestuur besluiten de school op basis van een aantal uitzonderingsbepalingen in stand te houden (bijvoorbeeld op basis van een gemiddelde schoolgrootte of de laatste school binnen een bepaalde straal).

Als een school minder dan 23 leerlingen heeft, dan heft het ministerie van OC&W de school zondermeer op. Dit is niet afhankelijk van de grootte van de gemeente en zal ook niet wijzigen bij fusie van gemeenten. De reguliere opheffingsnorm (nu 37 leerlingen voor onze gemeente) kan wel wijzigen bij een fusie van gemeenten. Deze wordt opnieuw berekend na een fusie van gemeenten.

2. Wat leert de ervaring over kostenstijging/daling voor de burgers bij fusie (en de alternatieven)?

Bijlage 1 geeft aan dat een fusie van gemeenten een neerwaarts effect heeft op het niveau van de Algemene Uitkering, die de gemeenten van het Rijk ontvangen. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat een nieuwe gemeente voor de inwoners duurder wordt. Dat effect kan op de wat langere termijn worden beperkt door efficiencywinst.

Het is overigens maar de vraag of zelfstandig blijven en tegelijkertijd de kwetsbaarheid van de organisatie wel oplossen op termijn goedkoper dan herindeling zal blijken te zijn. Daarnaast is het gemeentelijk belastingniveau ook afhankelijk van de vraag of de nieuwe gemeente een beheersgemeente of juist een ontwikkelgemeente wil zijn. In een ontwikkelgemeente ben je als burgers in het algemeen meestal duurder uit dan in een beheersgemeente.

3. Zijn er gevolgen voor de EHS bij fusie (en bij de alternatieven)?

De verplichtingen, die in het kader van de EHS (Plan van Aanpak Bosk&Greide) tot 2018 met name door het provinciaal bestuur en rijksoverheid zijn aangegaan, staan volledig los van de vorming van een nieuwe gemeente in EHS-gebied, i.c. Gaasterlân-Sleat.

4. Wat is het effect op het Nationaal Landschap bij fusie (en bij de alternatieven)?

Bepaalde streken in ons land hebben de bijzondere status gekregen van Nationaal Landschap. Aangezien dit los staat van de gemeentegrenzen, zijn er geen effecten bij fusie van gemeenten in de regio.

5. Wat leert de ervaring over de omvang van de ambtelijke organisatie bij fusie (en bij de alternatieven)?

Op basis van de opgedane ervaring elders kan in het algemeen gesteld worden dat de omvang van een gemeentelijk apparaat bij fusie in eerste instantie een optelsom is van het aantal medewerkers/functies per afzonderlijke gemeente. Dit omdat iedere medewerker op grond van het Sociaal Statuut herplaatst moet worden in de nieuwe organisatie. Met flankerend beleid, waardoor bijvoorbeeld oudere medewerkers een vertrekregeling kan worden aangeboden en dus minder medewerkers herplaatst behoeven te worden kan een efficiencyslag worden gemaakt.

Hierbij dient te worden aangetekend dat de omvang van een ambtelijk apparaat in sterke mate wordt bepaald door het ambitieniveau van de gemeente.

6. **Wat zijn de kansen/bedreigingen voor ons beleid bij fusie (en bij de alternatieven)? Denk aan stads/dorpsvisies, recreatie&toerisme, wonen, onderwijs, bedrijvigheid, ruimtelijk beleid, infrastructuur, natuur, landbouw, etc.**

Deze vraag is moeilijk afdoende te beantwoorden. Kansen zijn er zeker, mede omdat met de vorming van een grotere gemeente de kwetsbaarheid van de organisatie voor een groot deel wordt opgelost en zich mogelijkheden voor meer specialisatie en diepgang aandienen. Met de opname van tabel 2 in hoofdstuk 5 hebben wij getracht een globale inschatting te geven van een adequate uitvoering van de gemeentelijke taakvelden.

.....

GEMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 22 april 2008
 Agendapunt : 3
 Onderwerp : Notitie "Naar een nieuwe gemeente"
 Behandeld door :
 Portefeuillehouder :

Balk, 14 april 2008.
 Aan de raad,

Beslispunten:

1. de notitie "Naar een nieuwe gemeente" vaststellen;
2. het college opdragen oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten, die bij de herindelingsvarianten zijn betrokken en hierbij tevens te bepalen in welke volgorde deze gesprekken zullen moeten plaatsvinden.

Inteiding

Voor u ligt onze notitie "Naar een nieuwe gemeente", die gezien kan worden als het voorlopig sluitstuk van onze bestuurlijke discussie over gemeentelijke samenwerking en/of herindeling van gemeenten. De notitie heeft als doelstelling uw discussie en besluitvorming over dit onderwerp te ondersteunen. Voor wat betreft gemeentelijke samenwerking en/of herindeling geven wij u nadrukkelijk in overweging te kiezen voor herindeling. De in de notitie aan de orde gestelde modellen van gemeentelijke samenwerking worden door ons slechts gezien als tussenoplossing om te ontkomen aan een meer duurzame oplossing voor de komende 20 tot 30 jaar.

Op basis van eerdere besluitvorming in de raad en de notitie "Samenwerken of samenvoegen", vastgesteld in de raadsvergadering van 9 oktober 2007, zijn wij de "petearen" met onze inwoners, ons bedrijfsleven en de besturen van de Verenigingen van Plaatselijk Belang, als ook de informatie- en discussiebijeenkomst met onze medewerkers, ingegaan met de volgende **algemene conclusie**: De gemeente Gaasterlân-Sleat is te klein om haar taken in de nabije toekomst op adequate wijze uit te kunnen voeren. Uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten in de regio biedt op langere termijn geen duurzame oplossingen. Daarom aankoersen op de vorming van een nieuwe gemeente.

Uit de "petearen" is naar voren gekomen dat deze algemene conclusie breed wordt onderschreven. Het opheffen van de gemeente Gaasterlân-Sleat en deze op laten gaan in een nieuw te vormen grotere gemeente is geen punt van discussie meer. Wat ook duidelijk is geworden, dat er geen uitgesproken voorkeur is voor één herindelingsvariant.

Op basis van eerdere discussies en besluitvorming in uw raad en de in de "petearen" op dit punt gemaakte opmerkingen en gedane suggesties komen wij tot de volgende herindelingsvarianten:

1. een samenvoeging van uitsluitend de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel (± 70.000 inwoners), de "**Marrenvariant**" genoemd;
2. een samenvoeging van de gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, het zuidelijk deel van Wûnseradiel en een deel van Wymbritseradiel (± 40.000 inwoners), de "**Iselmarvariant**" genoemd;
3. een samenvoeging van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân en Lemsterland (± 50.000 inwoners), door ons de "**Sleattemervariant**" genoemd, omdat van een dergelijke gemeente onze elfstedenstad, als enige echte stad in de dan te vormen gemeente, onderdeel uitmaakt.

Wij geven uw raad in overweging de notitie "Naar een nieuwe gemeente" vast te stellen en ons college de opdracht te verstrekken oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten, die bij de herindelingsvarianten zijn betrokken. Hierbij vragen wij u tevens te bepalen in welke volgorde deze gesprekken zullen moeten plaatsvinden

Argumenten

1. Met vaststelling van de notitie bepaalt de raad de koers van het proces van fusie van gemeenten.
2. Met het aangeven van een volgorde, waarin de gesprekken met mogelijke fusiepartners dienen plaats te vinden, geeft de raad een voorkeursvolgorde van de herindelingsvarianten aan.

Kanttekeningen

N.v.t.

Aanpak/uitvoering

Wij stellen ons voor het oriëntatietraject onmiddellijk na de besluitvorming te starten. In de 1^e raadsvergadering na de zomervakantie kan over het oriëntatietraject worden teruggerapporteerd en kan een herindelingsbesluit worden genomen. Daarna kan het nog nader uit te werken vervoltraject worden ingezet.

Wettelijke bepalingen c.q. beleidsnotitie

Gemeentewet en Wet Ahri.

Communicatie.

Het verschijnen van de notitie "Naar een nieuwe gemeente" wordt op dinsdag 15 april met een persconferentie en persbericht begeleid. De medewerkers zijn inmiddels geïnformeerd over de inhoud van de notitie.

Financiën.

Het fusieproces vraagt eigen bestuurlijke- en ambtelijke capaciteit. Daarnaast is inhuur van een deskundig adviesbureau noodzakelijk voor de procesbegeleiding. Hiermee zijn kosten gemoeid. Inzicht in het kostenplaatje ontstaat pas wanneer alle bij de fusie betrokken gemeenten het herindelingsbesluit hebben genomen. In het kader van de Kadernota, die op 10 juni door uw raad wordt vastgesteld, zullen wij in dit verband een voorstel voor een reservering doen.

Burgemeester en wethouders van Gaasterlân-Sleat,

W. Hoornstra, burgemeester.

J. Lemstra, secretaris.

MEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 13 mei 2008
 Agendapunt : 17
 Onderwerp : Gemeentelijke herindeling.
 Behandeld door :
 Portefeuillehouder :

Balk, 6 mei 2008.
 Aan de raad,

Beslispunten:

1. de notitie "Naar een nieuwe gemeente" vaststellen;
2. de voorkeur uitspreken voor twee relevante herindelingvarianten, te weten de "Marrenvariant" en de "Sleattemervariant"
3. het college, gelet op het gestelde onder 2., opdragen oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel en hierbij de door de raad aangedragen- en in dit raadsvoorstel aan de orde gestelde thema's te bespreken;
4. het college eveneens opdragen om in de raadsvergadering van 14 oktober 2008 te komen met een rapportage van de gevoerde gesprekken, op basis waarvan een definitieve keuze voor één van de twee herindelingvarianten kan worden gemaakt.

Inleiding

Voor u ligt onze notitie "Naar een nieuwe gemeente", die gezien kan worden als het voorlopig sluitstuk van onze bestuurlijke discussie over gemeentelijke samenwerking en/of herindeling van gemeenten. De notitie heeft als doelstelling uw discussie en besluitvorming over dit onderwerp te ondersteunen. Voor wat betreft gemeentelijke samenwerking en/of herindeling geven wij u nadrukkelijk in overweging te kiezen voor herindeling. De in de notitie aan de orde gestelde modellen van gemeentelijke samenwerking worden door ons slechts gezien als tussenoplossing om te ontkomen aan een meer duurzame oplossing voor de komende 20 tot 30 jaar.

Op basis van eerdere besluitvorming in de raad en de notitie "Samenwerken of samenvoegen", vastgesteld in de raadsvergadering van 9 oktober 2007, zijn wij de "petearen" met onze inwoners, ons bedrijfsleven en de besturen van de Verenigingen van Plaatselijk Belang, als ook de informatie- en discussiebijeenkomst met onze medewerkers, ingegaan met de volgende algemene conclusie: De gemeente Gaasterlân-Sleat is te klein om haar taken in de nabije toekomst op adequate wijze uit te kunnen voeren. Uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten in de regio bleed op langere termijn geen duurzame oplossingen. Daarom aankoersen op de vorming van een nieuwe gemeente.

Uit de "petearen" is naar voren gekomen dat deze algemene conclusie breed wordt onderschreven. Het opheffen van de gemeente Gaasterlân-Sleat en deze op laten gaan in een nieuw te vormen grotere gemeente is geen punt van discussie meer. Wat ook duidelijk is geworden, dat er geen uitgesproken voorkeur is voor één herindelingvariant.

Op basis van eerdere discussies en besluitvorming in uw raad en de in de "petearen" op dit punt gemaakte opmerkingen en gedane suggesties komen wij tot de volgende herindelingvarianten:

1. een samenvoeging van uitsluitend de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel (plm. 70.000 inwoners), de "Marrenvariant" genoemd;
2. een samenvoeging van de gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, het zuidelijk deel van Wûnseradiel en een deel van Wymbritseradiel (plm. 40.000 inwoners), "Iselmarvariant" genoemd;
3. een samenvoeging van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân en Lemsterland (plm. 50.000 inwoners), door ons de "Sleattemervariant" genoemd, omdat van een dergelijke gemeente onze elfstedenstad, als enige echte stad in de dan te vormen gemeente, onderdeel uitmaakt.

De notitie "Naar een nieuwe gemeente" is in opiniërende zin besproken in de raadsvergadering van 22 april jl. Op basis van het boeiende debat hebben wij in hoofdlijnen het volgende geconcludeerd:

- een ruime meerderheid van uw raad is duidelijk geen voorstander van de vorming van een megagemeente (100.000+) in de zuidwesthoek van Fryslân. Het maximum-inwonertal ligt om en nabij de 70.000 inwoners;
- bij de vorming van de nieuwe gemeente mogen nadrukkelijk natuurlijke grenzen worden betrokken;
- de in de notitie aangegeven "Iselmarvariant" is, eveneens voor een ruime meerderheid van uw raad, om uiteenlopende redenen, geen haalbare optie. Op basis van de relevante raadsbesluiten van de meeste bij deze variant betrokken gemeenten kan eenzelfde conclusie worden getrokken. Blijven over de "Marrenvariant" en de "Sleattemervariant";
- alhoewel door een aantal fracties genuanceerd wordt gedacht over de vorming van één gemeente, waarvan de stad Sneek onderdeel uitmaakt, wordt voor het vervolgproces op voorhand geen enkele gemeente, die deel uitmaakt van de twee overblijvende varianten, uitgesloten;
- voordat tot definitieve besluitvorming ten aanzien van de twee varianten wordt overgegaan, worden, in het kader van vervolgproces, oriënterende gesprekken gevoerd met de gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel;
- in deze oriënterende gesprekken wordt de betrokken gemeenten gevraagd naar de visie op onder andere het te voeren kleine kernenbeleid (w.o. het vormgeven van de relatie gemeentebestuur – burger en verenigingen van plaatselijk belang, hoe om te gaan met stads- en dorpsvisies etc.), de dienstverlening aan de burger op het platteland (w.o. de aard en omvang van decentrale loketten in de nieuw te vormen gemeente), de in de nieuw te vormen gemeente te hanteren opheffingnorm voor basisscholen, het type gemeente dat men wil zijn (ontwikkelgemeente of beheergemeente) en de lasten van de burger.

Wij geven uw raad in overweging ons op te dragen oriënterende gesprekken aan te gaan met de bij de "Marrenvariant" en "Sleattemervariant" betrokken gemeenten i.c. de gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel. In deze gesprekken wordt de gemeentebesturen gevraagd naar hun visie op de hiervoor aan de orde gestelde thema's. Wij zullen de resultaten van deze gesprekken naar u terugkoppelen. Deze terugkoppeling zal uiterlijk plaatsvinden in de raadsvergadering van 14 oktober a.s., waarna u een definitieve keuze kunt maken uit de aan u voorgelegde resterende herindelingsvarianten.

Argumenten

1. Met vaststelling van de notitie bepaalt de raad de koers van het proces van fusie van gemeenten;
2. Met de uitsluiting van de "Iselmarvariant" bepaalt de raad verder de vorm en inhoud van deze koers;
3. met de themagerichte oriënterende gesprekken kan na rapportage een meer afgewogen definitieve keuze voor één van de twee herindelingsvarianten worden gemaakt;

Kanttekeningen

N.v.t.

Aanpak/uitvoering

Wij stellen ons voor het oriëntatietraject zo spoedig mogelijk na de besluitvorming te starten. Gelet op de u bekende bestuurlijke agendaproblematiek verwachten wij de resultaten van het oriëntatietraject op z'n laatst in de raadsvergadering van 14 oktober a.s. aan u terug te kunnen koppelen. Op basis hiervan kan in deze raadsvergadering definitieve besluitvorming plaatsvinden. Onmiddellijk daarna wordt het nog nader uit te werken vervolgtraject ingezet. In het vervolgtraject vervult uw raad, evenals de raden van de andere betrokken gemeenten, voor wat betreft de visievorming met betrekking tot het door de nieuwe gemeente te voeren beleid, een voortrekkersrol.

Wettelijke bepalingen c.q. beleidsnotitie

Gemeentewet en Wet Ahri.

Communicatie.

Het verschijnen van de notitie "Naar een nieuwe gemeente" is op dinsdag 15 april jl. met een persconferentie en persbericht begeleid. Ook de medewerkers zijn geïnformeerd over de inhoud van de notitie en het verloop van de discussie op 22 april jl. De gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel zullen eerst mondeling en daarna schriftelijk worden benaderd over de aanpak van onze gemeente. Wij verwachten dat de colleges van Lemsterland en Skarsterlân eerst e.e.a. zullen moeten voorleggen aan hun raad, alvorens men met ons het gesprek kan aangaan.

Financiën.

Het fusieproces vraagt eigen bestuurlijke- en ambtelijke capaciteit. Daarnaast is inhuur van een deskundig adviesbureau noodzakelijk voor de procesbegeleiding. Hiermee zijn kosten gemoeid. Inzicht in het kostenplaatje ontstaat pas wanneer alle bij de fusie betrokken gemeenten het herindelingsbesluit hebben genomen. In het kader van de Kadernota, die op 10 juni door uw raad wordt vastgesteld, zullen wij in dit verband een voorstel voor een reservering doen.

Burgemeester en wethouders van Gaasterlân-Sleat,

W. Hoornstra, burgemeester.
A. Lemstra, secretaris.

esluit:

Raadsvergadering : 13 mei 2008
Agendapunt : 17
Onderwerp : Notitie "Naar een nieuwe gemeente"

De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders

besluit:

met tegenstem van mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS),

1. de notitie "Naar een nieuwe gemeente" vast te stellen, met dien verstande dat de Iselmarvariant komt te vervallen;
2. het college, gelet op het gestelde onder 2., op te dragen oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel en hierbij de door de raad aangedragen- en in dit raadsvoorstel aan de orde gestelde thema's te bespreken;
3. het college eveneens op te dragen om in de raadsvergadering van 14 oktober 2008 te komen met een rapportage van de gevoerde gesprekken, op basis waarvan een definitieve keuze voor één van de twee herindelingsvarianten kan worden gemaakt.

Aldus besloten door de raad voornoemd in zijn openbare vergadering van 13 mei 2008,

, voorzitter.

griffier.

Raadsvergadering : 13 mei 2008
 Agendapunt : 3a
 Onderwerp : **Besluitenlijst/verslag raadsvergadering van 8 april 2008**

Balk, 24 april 2008

Aanwezig:

Voorzitter : de heer W. Hoornstra
 Griffie : de heer R.M. Koster, mevr. G. Speerstra-van Brug
 Raadsleden : VVD: de heer J. Meinsma, de heer J. Belksma
 FNP: de heer J.K. Volbeda, mevr. A.V. Hellemons-de Graan, mevr. J. Piersma
 PvdA: de heer F. Trinks, de heer K. van Strien, de heer M.O. Vreekamp
 CDA: de heer drs. J. Apperloo, mevr. H. Batteram, mevr. A. Stapensea,
 de heer F. Veltman, de heer M. van Dijk
 ChristenUnie: de heer J.J. Hoefnagel
 Gemeentebelangen Gaasterlân-Sleat: mevr. F. de Haan-Visser
 Wethouders : de heer drs. W. Sprik, de heer M. Jelsma
 Directie : de heer J. Lemstra

	Agendapunt	Besluit
1.	Opening	De voorzitter opent de vergadering met het ambtsgebed.
1.	Vaststellen agenda	De heer Volbeda (FNP) wil onder punt 4 de aandacht vragen voor de werkgroep stads- en dorpsvisies. Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) dient een motie over bodemverzakking De motie wordt behandeld onder punt 12a
2.	Ingekomen stukken.	Afgehandeld conform het advies.
3.	Besluitenlijst/verslag van de raadsvergadering van 11 maart 2008	<p>Naar aanleiding van het verslag:</p> <p>Blz. 1 agendapunt 2: De heer Apperloo (CDA) vraagt naar stand van zaken De voorzitter: Er is nog geen antwoord gekomen op de brief, maar dit blijft onder de aandacht.</p> <p>Blz. 2 agendapunt 4 WMO-loket: Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) vraagt of het al bekend is of er een eigen budget komt voor het WMO loket. Wethouder Sprik zal deze vraag schriftelijk beantwoorden.</p> <p>Blz. 3 Bouwvoorbereidingskrediet MFA: De heer Belksma (VVD): "woningbouw" veranderen in "<u>Woningbouwstichting</u>"</p> <p>Blz. 8 Bouwvoorbereidingskrediet, antwoord van de voorzitter: De heer Veltman (CDA) is van mening dat de randvoorwaarden in het verslag moeten worden opgenomen.</p> <p>Tekstvoorstel griffie aan de hand van audioverslag: Randvoorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De investeringen gaan niet uit boven de subsidiebedragen en zijn "hard" en aantoonbaar. - De exploitatieopzet is eveneens "hard" dat wil zeggend realistisch en dekkend. - Met betrekking tot de juridische figuur is helder wie voor welk onderdeel van het project verantwoordelijk is, ook en met name in juridische zin. - Samenvattend: zonder deze zekerheden wordt er dus geen geld door het College uitgegeven en het College is uiteraard verplicht de Raad hierover actief te informeren, dat wil zeggen: zo gauw als het een en ander gaat spelen. <p>Besluit: met deze wijzigingen is het verslag goedgekeurd en vastgesteld.</p>

Informerend gedeelte

4.	<p>Lopende zaken Werkgroep stads- en dorpsvisies.</p> <hr/> <p>Toelichting wethouder Jelsma over planologische aspecten mogelijke ontwikkelingen op het terrein voormalige grasdrogerij (Wyldemerk)</p> <hr/> <p>Gelden volwasseneneducatie</p>	<p>De heer Volbeda, als voorzitter Stads- en Dorpsvisies, geeft een nadere toelichting op het werk dat de werkgroep de afgelopen periode heeft gedaan. De werkgroep heeft een inventarisatie gemaakt en de heer Knobbe heeft een matrix gemaakt waarop de onderwerpen staan. De fracties hebben naar aanleiding van de matrix een prioriteitenlijst gemaakt. Als er veel kleinigheden zijn mag dit de verantwoordelijkheid zijn van de dorpsbesturen met een bijbehoren budget. Er is een verslag gemaakt waarop de werkgroep graag een reactie van het college tegemoet ziet. De werkgroep zal steeds in overleg met de dorpsbesturen opereren. De voorzitter: Bij de behandeling van de begroting kunnen onderdelen van de prioriteitenlijst worden ingepast.</p> <hr/> <p>De voorzitter: Er zijn geen nadere ontwikkelingen te melden. De heren Bus en Steur kunnen morgenavond geen presentatie houden. Het onderwerp komt terug. Wethouder Jelsma: er blijft de bestemming op van "lichte industrie" De heer Apperloo (CDA): Een van de argumenten was dat de huidige bestemming er af zou gaan. Kan de industriële bestemming er nu niet af. De voorzitter: De informatie zal worden uitgezocht en verstrekt. Mevr. Piersma (FNP) wil ook de omgeving inlichten. De voorzitter: Eerst wordt de raad ingelicht, maar natuurlijk wordt daar ook op gelet</p> <hr/> <p>Wethouder Sprik: Er is ruimte ontstaan. Voorstel is om de doelgroep ouders met kinderen van 0-18 jaar in aanmerking te laten komen voor computer onderwijs.</p>
5.	<p>Lijst van aandachtspunten</p>	<p>Geen toevoegingen. Punt 1, 4 en 19 vervallen.</p>
6.	<p>Vragen(half)uurtje raadsleden</p>	<p>Terrein Volharding: De heer Belksma (VVD) is benieuwd wat er gaat komen: komt er woningbouw en zit het "Bouwen aan Balk" ook in de weg, wat is de tijdsplanning? Wethouder Jelsma: Er ligt een aanvraag voor een vrijstellingsbesluit. Er zijn wel plannen voor 8-10 2-onder-een-kap woningen, 15 appartementen op de plek van de Volharding en 10 woningen met tuin, maar er is nog geen bouwaanvraag ingediend. Een deel valt nog onder bestemmingsplan Balk-Zuid. Het kan zijn dat er veel te bouwen woningen tegelijkertijd op de markt komen, maar dit heeft ook te maken met marktwerking. Woningbouwcontingent: Mevr. Hellemons (FNP): Er blijft van het woningbouwcontingent maar een 13-tal woningen over voor de dorpen. Dit is erg weinig. Komt er een woningenverdeelplan, wanneer, en zijn de 100 woningen van "Bouwen aan Balk" een voorschot op het contingent van 2010-2016. Wethouder Jelsma: Dit heeft alles te maken met groeien en krimpen van inwoners in de provincie. Verwachting is dat het inwonertal na 2020 krimpt. Regionale oplossingen zijn er niet. Het college is van plan om volgend jaar met een woonvisie te komen om de leefbaarheid van de dorpen te garanderen. Het is logisch om dit interactief op te zetten. De 100 woningen zijn echt extra alleen voor Balk en mogen niet worden verdeeld over de andere dorpen.</p>
	<p>Structuur discussienota "Naar een nieuwe gemeente"</p>	<p>De heer Apperloo (CDA): De "Petereen" zijn zeer goed bevallen. Inhoudelijk is er wel verschil van mening over de balans stad en platteland. Nagenoeg iedereen onderkent dat deze gemeente op termijn te klein zal zijn. Het CDA mist een aantal essentiële zaken. De discussie richt zich op fusie en de varianten, maar er is te weinig aandacht voor alternatieven als a) Model Ten Boer. b) SETA (samen en toch apart). c) Federatiegemeente. d) Shared Service Centra (voorbeeld ISZF). e) Deelraden.</p>

Het CDA vraagt om ook over deze onderwerpen informatie te verschaffen (wat is het, wat zijn voor- en nadelen) in de te verschijnen collegenotitie voor 22 april a.s. Verder vraagt de fractie om aanvullende inhoudelijk informatie over de volgende onderwerpen:

- 1) opheffingsnorm basisscholen bij fusie (en bij de alternatieven)?
- 2) wat leert de ervaring over kostenstijging/daling voor de burgers bij fusie (en de alternatieven)?
- 3) zijn er gevolgen voor de EHS bij fusie (en bij de alternatieven)?
- 4) wat is het effect op het Nationaal Landschap bij fusie (en bij de alternatieven)?

5) wat leert de ervaring over de omvang van de ambtelijke organisatie bij fusie (en bij de alternatieven)?

6) wat zijn de kansen/bedreigingen voor ons beleid bij fusie (en bij de alternatieven)? Denk aan stads/dorpsvisies, recreatie&toerisme, wonen, onderwijs, bedrijvigheid, ruimtelijk beleid, infrastructuur, natuur, landbouw.

De heer Hoëfnagel (ChristenUnie) heeft ongeveer dezelfde vragen als het CDA en haalt een stukje aan uit zijn betoog in de commissie van mei 2006. Er lijkt niet al te veel zijn veranderd. Is er gedacht aan het SETA-model? Het OBMC-rapport geeft niet de vereiste antwoorden.

De voorzitter merkt op dat het vanavond gaat over het proces en niet over de inhoud.

De heer Trinks (PvdA) heeft ook dezelfde vragen en suggesties ongeveer als CDA – Waarom is fusie de beste oplossing en de fractie wil ook een duidelijke uitleg wat een fusie voor de burgers, bestuur en ambtenaren betekent. Welke samenwerkingsverbanden kunnen worden opgeheven met een eventuele fusie.

De heer Meinsma (VVD) is het eens met de vorige sprekers, dat de "Petearen" een goede start zijn geweest van het proces.

Voor de fractie is belangrijk: de schoolnormen en het financiële verhaal. Hij denkt dat de alternatieven uiteindelijk toch zullen leiden tot herindeling.

De voorzitter:

Op de inhoudelijke vragen en de financiën zullen antwoorden komen. In de omliggende gemeenten wordt niet meer gesproken over tussenoplossingen. De raad heeft duidelijke uitspraken gedaan in o.a. maart 2007, bij de Zuidwesthoekdag, de discussienota in oktober. Er is uitgesproken dat uiteindelijk de enige goede oplossing voor de toekomst is te komen tot een fusie. Vanuit deze uitgangssituatie wordt de a.s. discussie gevoerd. De alternatieven zijn lapmiddelen voor de korte termijn. Hij is van mening dat onderzoek naar alternatieven (vragen CDA) een gepasseerd station is. Het gaat te ver om terug te gaan in de discussie. Als men tot voortschrijdend inzicht komt dan moet er ook een heldere uitspraak komen en moet men met een initiatiefvoorstel komen.

De heer Apperloo (CDA): De gemeenteraad staat voor een belangrijke keuze. Het moet er beter op worden voor onze gemeente.

De fractie wil graag alle informatie over de voor- en nadelen van fusie of de andere alternatieven.

De heer Meinsma (VVD) denkt ook dat de alternatieven een gepasseerd station zijn. Het college hoeft hier geen energie in te steken: Gewoon gaan voor herindeling.

De voorzitter: Er kan kort worden vermeld waar de aangegeven modellen werken en wat de nadelen ervan zijn.

De heer Apperloo (CDA): Deze discussie is niet eerder gevoerd.

De voorzitter: Het college komt met een objectief verhaal, waarbij niet voorbij gegaan wordt aan besluiten die eerder genomen zijn, aan besluiten van omliggende gemeenten en de discussie met de burgers.

Het is nu tijd om helderheid te bieden. Het uitgangspunt is fusie, tenzij er wordt gezegd de discussie nog helemaal open houden.

De heer Volbeda (FNP) is blij met de antwoorden en sluit zich aan bij de opmerkingen van de VVD.

Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) heeft de indruk gedwongen te worden door de besluitvorming om ons heen. Hebben we nog wat te kiezen?

De voorzitter: De raad moet zichzelf niet te kort doen. Er is de mogelijkheid om eigen keuzes te maken binnen de contouren. Vandaag is pas het financiële inzicht gekomen. Dit moet nog worden bestudeerd.

8	Privatisering kleed- en doucheaccommodatie VV Balk	Voor kennisgeving aangenomen
9	Discussienota "Jeugd en alcohol"	<p>De heer Volbeda (FNP): In het raadsvoorstel stond geschreven "en hierover een discussie voeren". Voortaan graag duidelijk aangeven dat dit "informatief" is</p> <p>De voorzitter: Hier zal aandacht aan worden geschonken. De media zijn met de voorstellen aan de haal gegaan. De APV is een zaak voor de raad. 13 mei zal een debat worden gevoerd, dan pas wordt er een besluit genomen. Eerst is er ook nog overleg met de horeca. Dit is nog maar een verduidelijking.</p> <p>Mevr. Stapensea (CDA) geeft een compliment over het plan. De fractie heeft behoefte om in breder verband met ouders, hierover te praten. Wil graag van de andere fracties horen wat zij hier van vinden</p> <p>Mevr. Piersma (FNP) is het hiermee eens en stelt voor dit voor de zomervakantie te doen.</p> <p>Mevr. Stapensea (CDA) stelt voor dit 20 mei a.s. te doen.</p> <p>Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) vraagt of er een mogelijkheid is om ook drugs er bij te betrekken.</p> <p>De heer Meinsma (VVD) vindt het een goed plan, met de complimenten voor de opstellers.</p> <p>De heer Van Strien (PvdA): de fractie is het er ook mee eens.</p> <p>De voorzitter: Terecht dat er ook iets over drugs moet worden genoemd. De tijd nemen om het kwalitatief goed te doen. Er moet een vorm worden gevonden om de hoofdpunten uit de nota aan de ouders bekend te maken. Het is een goed idee om een avond te beleggen.</p> <p>Mevr. Stapensea (CDA) wil ook graag de jongeren er bij betrekken.</p> <p>De heer Van Strien (PvdA): graag zo breed mogelijk opzetten met sportverenigingen, horeca, ouders, de hele gemeenschap.</p> <p>De voorzitter: de vorm moet worden bekeken; dan gericht belanghebbenden uitnodigen. De discussie moet goed tot zijn recht komen.</p> <p>De heer Meinsma (VVD) stelt voor dat de raad met de ouders en de jeugd bijeen komt.</p> <p>De voorzitter: de andere overleggen zal het college organiseren.</p> <p>Mevr. Stapensea (CDA) wil ook de groep van 25 maart er bij te betrekken.</p> <p>De voorzitter is van mening dat men de tijd moet nemen voor draagvlak, vooral bij ouders.</p> <p><i>20 mei is vastgelegd als datum voor deze discussieavond met presentatie.</i></p>

Opiniërend gedeelte

10	Spreekrecht burgers (RvO art. 17)	
11	Reglement fractiebijstand en fractieondersteuning	<p>Mevr. Batteram (CDA) stelt voor met dit bedrag iets voor de burgers te doen.</p> <p>De heer Volbeda (FNP) is het eens met dit stuk.</p> <p>De heer Hoefnagel (ChristenUnie): voor de fractie hoeft dit niet.</p> <p>De voorzitter: Het bedrag kan niet worden weggegeven als gift. Het is een stukje ondersteuning, maar er kunnen geen dure cursussen voor worden gegeven. Het is reëel dat deze vergoeding er is.</p> <p>Mevr. Batteram (CDA) wil het bedrag delen door 6, alle fracties krijgen een vast bedrag.</p> <p>De heer Volbeda (FNP) ondersteunt dit niet. Het is een weloverwogen voorstel.</p> <p>Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) is het eens met de verordening.</p> <p>Over dit voorstel wordt een besluit genomen in het besluitvormend gedeelte.</p>

Besluitvormend gedeelte

	Agendapunt		Besluit
12	Reglement fractiebijstand en fractieondersteuning	<i>Voorstel CDA:</i> Het totaalbudget te verdelen in gelijke bedragen over alle fracties. Het voorstel wordt in stemming gebracht 5 stemmen voor (CDA) en 10 tegen. Het voorstel van het CDA is daarmee verworpen.	Het reglement fractiebijstand en fractieondersteuning wordt conform voorstel aangenomen.
12a	Motie bodemverzakking <i>Motie:</i>	Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) licht de motie toe. De heer Meinsma (VVD) vindt het een sympathiek voorstel. Er zijn echter wettelijke regels. Het waterschap heeft hier de verantwoording voor. Hij is bang dat al die oude zaken met het ondersteunen van de motie weer worden geactiveerd. De fractie ondersteunt de motie niet. De heer Hoefnagel (ChristenUnie) ondersteunt de motie. De heer Volbeda (FNP) steunt de motie. Het bevestigt voor hem de stelling dat het waterschap een overbodig orgaan is. De heer Apperloo (CDA): De motie is een dilemma. De natuurlijke inklinking van het veenweidegebied is ook een punt. De fractie steunt de motie niet. Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS): De Provincie en het Wetterskip lopen weg voor de verantwoordelijkheid. De heer Vreekamp (PvdA) is het eens met VVD er is een landelijke schadecommissie – de gemeente moet zich hier niet in mengen. De motie wordt in stemming gebracht: 5 stemmen voor (Gemeentebelangen, ChristenUnie en FNP) en 10 stemmen tegen (PvdA, CDA en VVD). Er is geen meerderheid voor de motie	De motie wordt verworpen.
13	Sluiting	21.30 uur	

Aldus besloten door de raad voornoemd in zijn openbare vergadering van 13 mei 2008,

, voorzitter.

, griffier.

EMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 13 mei 2008
 Agendapunt : 3b
 Onderwerp : Verslag raadsvergadering van 22 april 2008

Balk, 24 april 2008

Aanwezig:

Voorzitter : de heer W. Hoornstra
 Griffie : de heer R.M. Koster en mevr. G. Speerstra-van Brug
 Raadsleden : VVD: de heer J. Meinsma, de heer J. Belksma
 FNP: de heer J.K. Volbeda, mevr. A.V. Hellemons-de Graan, mevr. J. Piersma
 PvdA: de heer F. Trinks, de heer K. van Strien, de heer M.O. Vreekamp
 CDA: de heer drs. J. Apperloo, mevr. H. Batteram, mevr. A. Stapensea (vanaf 20.15
 aanwezig), de heer F. Veltman, de heer M. van Dijk
 ChristenUnie: de heer J.J. Hoefnagel
 Gemeentebelangen Gaasterlân-Sleat: mevr. F. de Haan-Visser
 Wethouders : de heer drs. W. Sprik, de heer M. Jelsma
 Directie : de heer J. Lemstra

	Agendapunt	Besluit
1.	Opening	De voorzitter opent de vergadering met het ambtsgebed
1.	Vaststellen agenda	Conform

Opiniërend gedeelte

2	Spreekrecht burgers (RvO art. 17)	Er hebben zich geen sprekers aangemeld.
3	Notitie "Naar een nieuwe gemeente"	
<p>Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) dient het volgende amendement in: Amendement: <i>"Gemeentebelangen Gaasterlân-Sleat wenst dat de volgende varianten ook nog worden opgenomen in deze discussienota, gezien de gehoorde wensen/suggesties op de "folkspetearen":</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - mogelijke variant: Wymbritseradiel, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat; - mogelijke variant: Lemsterland, Wymbritseradiel, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat; - mogelijke variant: Lemsterland, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat." <p>De voorzitter vraagt de raadsleden of dit amendement moet worden meegenomen in de discussie. De meerderheid is van mening dat het amendement in de discussie kan worden meegenomen. De heer Meinsma (VVD) geeft een compliment aan de opsteller van de notitie. Alle mogelijkheden zijn opgenoemd. Bij de VVD heeft in het verleden de "Marrenvariant" altijd als uitgangspunt gediend in de discussie, maar men heeft zich niet vastgepind in één richting. In de "petearen" met de burgers, bedrijfsleven etc. is gebleken dat er geen sprake is van angst voor herindeling. Bij de inwoners bleek duidelijk een "angst" voor Sneek. Uiteindelijk komt men op twee varianten uit, de al genoemde Marrenvariant en de Sleattemervariant, welke laatste de voorkeur heeft van de VVD, maar dan wel met inachtneming van natuurlijke grenzen. →De heer Volbeda (FNP) vraagt waarom de derde variant door de VVD aan de kant wordt geschoven. De heer Meinsma (VVD): de VVD heeft duidelijk aangegeven de Sleattemervariant als eerste te willen activeren. Hij denkt dat de Iselmarvariant te weinig body heeft. Met Skarsterlân en Lemsterlân is er vitaliteit aanwezig, zijn er mogelijkheden tot ontwikkeling op gebied van economie, platteland en recreatie. Gemeentebelangen komt met varianten waar Sneek niet bij is betrokken en deze varianten hebben naar zijn mening dan ook te weinig body. De heer Trinks (PvdA) deelt ook complimenten uit voor de notitie. Voorwaarden voor fusie voor de PvdA zijn: het moet er voor de burger beter op worden. De afstand tussen burger en gemeentebestuur moet niet groter worden. De voorzieningen in de kernen moeten op hetzelfde niveau blijven, de positie ambtenaren is een belangrijk onderdeel, de huidige loketten moeten open blijven en er moet een evenredige verdeling komen van baten en lasten.</p>		

De fractie graag eerst praten met de Marrenvariant-gemeenten, de meest logische variant op gebied van samenwerkingsverbanden, toerisme en economie, maar dit hoeft niet de enige variant te zijn. Dit mag ook een vierplus variant worden. Tegelijkertijd praten met de Sleattemervariant-gemeenten. De opvatting van de de fractie is gebaseerd op de petearen, overleg fractie, zuidwesthoekdag en niet op OBMC rapport. De fractie is niet bang voor Sneek en wil streven naar een dynamische gemeente. De fractie heeft een voorkeur voor de Marrenvariant – de vierplusvariant.

De heer Apperlooo (CDA): Iedereen is er van overtuigd dat deze gemeente op termijn te klein is. Niet iedereen is er van overtuigd dat fusie de beste oplossing is. Naar aanleiding van de vorige raadsvergadering was in de LC te lezen dat het CDA twijfels heeft bij de fusie. Het CDA twijfelt echter niet aan een fusie, maar had wel vraagtekens bij de structuur van de notitie.

De notitie zoals deze is opgesteld verdient een compliment: het is een evenwichtig stuk, ook ten opzichte van onze vragen in de vorige vergadering gesteld.

Voor het CDA is fusie de beste oplossing onder voorwaarden: geen mega gemeente van 100.000 inwoners. Het CDA ziet geen meerwaarde in de Iselmarvariant. Er is te weinig economische kracht en het inwonertal zit aan de onderkant, net als de varianten in het amendement van Gemeentebelangen GS.

Het CDA wil zich niet vastleggen op één variant en ziet graag een benadering vanuit de inhoud, om de belangen van burgers, ondernemers en instellingen te dienen. Welke variant de beste is komt er vanzelf uit. Het CDA wil met de 5 gemeenten in gesprek gaan vanuit een 7 tal piketpalen en horen hoe deze gemeenten over die piketpalen denken, de mogelijkheden en de onmogelijkheden over:

1. Inhoud: beleidsvelden +- organisatie.
2. Afstand bestuur burger.
3. Versterken ambtelijke organisatie afstand tot de burger – blijven er loketten in bijvoorbeeld bestaande gemeentehuizen?
4. Kleine kernenbeleid – de dorpsvisies, de subsidies.
5. Opheffingsnorm basisscholen.
6. Lasten van de burger.
7. Worden we een beheergemeente of een ontwikkelgemeente?

Hier kunnen meer aan worden toegevoegd, bijvoorbeeld de door de PvdA genoemde voorwaarden. Graag ziet de fractie een terugkoppeling naar de raad.

Het CDA zegt ja tegen een gemeente van 40-70.000 inwoners en nee tegen de Iselmarvariant.

De heer Volbeda (FNP): In de kern gaat het over "besturen in optima forma. Wat is op bestuurlijk vlak nodig om Gaasterlân-Sleat te behouden en te versterken.

Een aantal zaken heeft een belangrijke rol gespeeld in de meningsvorming van de FNP, de petearen - opkomst 150 personen, de eigen raadpleging van de bevolking - 170 personen, waarvan 75% tegen herindeling is, maar indien onvermijdelijk, dan voor een plattelandsgemeente kiezen – de mening van de FNP bestuur en leden, die nee zeggen of onder voorwaarden. Uiteindelijk zegt het gevoel "geen herindeling"; er zijn veel argumenten om het te laten zoals het is. Dit is ook het gevoel van een groot deel van de inwoners. Het verstand zegt dat een aantal samenwerkingsverbanden ook nadelen heeft.

Het blijkt dat de gemeentelijke herindeling geen punt van discussie meer is, maar alleen de vorm nog moet worden gekozen.

De FNP wil dat de belangrijke waarden van het gebied zo goed mogelijk bewaard blijven: de natuurwaarden, niet meer aan de open ruimten in gemeente zitten, de recreatie in kwalitatieve zien verbeteren, Gaasterlân-Sleat moet blijven, daar waar het goed wonen en werken is; De landschapswaarde voor de agrarische sector en de cultuurhistorische waarden, de taal en cultuur hoog houden; kortom het "tafelzilver" van de gemeente hoog houden. Dit kan volgens de FNP alleen maar in een niet al te grote gemeente, van 40-50.000 inwoners en niet met Sneek, dat te groot is en te veel stadse allures heeft. Voor de FNP is de Marrenvariant van tafel.

→ **De heer Meinsma (VVD):** De FNP heeft net het rijtje genoemd waar Sneek juist heel sterk in is..

De heer Volbeda (FNP): Wij luisteren naar de burgers!

→ **De heer Apperlooo (CDA)** merkt op dat 150 bezoekers op petearen inderdaad niet veel is, maar hij heeft wel veel waardevolle zaken gehoord op deze petearen. Het is toch mogelijk om Sneek te vragen hoe zij over deze zaken denken, zonder nu al deuren dicht te gooien.

→ **De heer Trinks (PvdA):** Volgens het huidige streekplan is industrie alleen nog mogelijk in Sneek. Gaasterlân-Sleat kan dan mooi groen blijven, waarom dan nu al de deur dicht naar Sneek.

De heer Volbeda (FNP): De FNP luistert niet alleen naar de 150 inwoners, maar heeft zich breed laten informeren, breder dan de petearen. Tegenvraag: Waarom de deur sluiten naar de Iselmarvariant? Die heeft ook body! Sneek heeft een heel ander karakter en cultuur. Trouwen met Sneek draait binnen de kortst mogelijke keren uit op een scheiding.

De fractie laat zich niet afschrikken door de tijdsdruk van 2011 en vindt ook het vervolgtraject, genoemd in de notitie, te krap: de eerstvolgende raadsvergadering na het zomerreces.

Een zorg van de FNP is, dat welke variant het ook wordt, het wordt altijd duurder voor de burger.

Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS): Complimenten voor de notitie. De fractie is er nog niet van overtuigd of alle mogelijkheden zijn onderzocht. Is fusie echt alleen de oplossing? De keus die bij de petearen werd voorgelegd was heel suggestief. Is kiezen tussen fusie en niet-democratische samenwerkingsverbanden de enige keus. Het gaat goed met de WMO, ISD, GGD.

Worden al die samenwerkingsverbanden zo maar opgeheven?

Voor Gemeentebelangen is belangrijk dat er wordt geluisterd naar de bevolking; bij de petearen is een duidelijke conclusie getrokken, Sneek er niet bij; de fractie is van mening dat Lemsterland er eigenlijk ook bij hoort. Zij heeft het gevoel dat alle mogelijkheden nog niet zijn bekeken.

De Rijksoverheid dereguleert – dit nekt de gemeenten. Gefuseerde gemeenten krijgen minder geld dan wanneer ze zelfstandig zijn, dus fusie kost structureel inkomsten. Als er in de toekomst grote gewesten zijn ontstaan in onze Provincie, waardoor Provincie meer taken zal krijgen, kan er ook heel gemakkelijk een nieuwe grote provincie ontstaan.

Zij wil graag mondelinge toelichting over de opheffingsnorm van de basisscholen.

De heer Hoefnagel (ChristenUnie) nuanceert zijn opmerkingen gemaakt in de vorige vergadering: de ChristenUnie is niet tegen fusie, maar fusie is geen doel op zich. Alle lof voor de notitie.

Het gevoel zegt ook "blijf gemeente Gaasterlân-Sleat".

Het heeft hem gestoord dat er alleen wordt gesproken over "hoe gaan we fuseren" en dat de vraag of er moet worden gefuseerd te prematuur is genegeerd.

Hij wil geen uitspraak doen over de varianten en het liefst zien dat er wordt gesproken met alle betrokken gemeenten.

Beantwoording door de voorzitter:

Hij is blij met complimenten voor het rapport. Ook van andere gemeenten heeft hij complimenten gehoord. Hij is ook blij dat de meeste fracties geen gemeenten uitsluiten. Het is de vraag of men dit helemaal uitputtend kan doen.

De Sleattemervariant is het resultaat van de petearen. Er hangen zeker waarden aan deze variant.

Het college is van mening dat als de fusie wordt ingezet, dit niet over 10 jaar opnieuw moet.

Hij haalt vervolgens een citaat van professor Engels aan over de essentie van bestuurskracht.

De lokale democratie moet dicht bij de burger blijven en de gemeente moet alle primaire taken aankunnen.

Hij denkt dat men het niet goed doet, als de gemeente niet meer in staat is om die primaire taken uit te voeren en in samenwerkingsverbanden zijn heil moet zoeken.

Bij de varianten is wel degelijk gekeken naar voldoende bestuurskracht; er kan worden vastgelegd dat de natuurwaarden in onze gemeente niet worden aangetast. Niets uitsluiten, maar toch duidelijk een voorkeur, passend bij het ambitieniveau, levert nu twee varianten op. Het OBMC rapport maar laten wat het is en het doen met wat er nu voorligt.

In het proces wordt voor een groot gedeelte bepaald dat het ambitieniveau nadrukkelijk wordt vastgelegd en dat de voorwaarden te geschapen.

De inkomsten van de gemeenten lopen terug en het wordt duurder voor de burger; bij fusie er wel naar streven om een efficiencyslag maken.

FNP: Belangrijke waarden in dit gebied, cultuurwaarden, zorg, bereikbaarheid en een adequate dienstverlening. Het tafelzilver van onze gemeente. Hij vindt het onverstandig om nu al een blokkade bij een van de gemeenten neer te leggen. Het kan best zijn dat uit de gesprekken met gemeente Sneek anders blijkt. Het is te vroeg om nu al iets in het proces af te kappen.

Het is inderdaad heel ambitieus om na de vakantie al helderheid te hebben over het proces. Het gaat erom dat het zorgvuldig gebeurt, maar we moeten ook niet in de val lopen, dat de tijd wegglijdt.

Het streven is er op gericht om dit zo snel mogelijk na de vakantie te doen.

GBGS: Hij verzekert mevr. De Haan dat er geen grens zo hard is als een provinciegrens. Hij gaat niet mee in de suggestie dat er meer taken naar de provincie gaan. Landelijk moeten de provincies "vermageren". De gemeenten kunnen veel profijt van provinciale faciliteiten hebben.

Zonder de zaak op slot te zetten en zonder uitsluitingen is er voldoende richting om met de gemeenten in gesprek te gaan. De Petearen zijn goed bevallen. Er wordt al meer gedaan op het gebied van Interactief besturen. Er kan ook meer body worden gegeven aan dorpsbelangen, mits alles goed wordt georganiseerd. Randvoorwaarden moeten worden geschapen: dan kan een fusie in het belang zijn van de burger.

Opheffingsnormen Basisonderwijs: Als een gemeente zich kenmerkt door zowel een stedelijk gebied (met een hoge gemiddelde schoolgrootte, dus ook een hoge opheffingsnorm) kan een gemeente, dus ook een nieuwe en grotere gemeente, zich opsplitsen in segmenten voor de berekening van de gemiddelde schoolgrootte. Er blijft dan voor het landelijk gebied een lagere opheffingsnorm van kracht. Door bij herindeling goed met deze opsplitsing rekening te houden, hoeft er geen school in opheffingsgevaar te komen; het kan zelfs nog gunstiger uitpakken voor sommige scholen.

Schorsing van de vergadering tot 21.15 uur.

Tweede termijn

De heer Apperloo (CDA) merkt op dat het karakter van Sneek inderdaad anders is; dit kan scheidend werken, maar mogelijk ook verrijken. Beide hebben tafelzilver: ondernemers, onderwijs, cultuur, sport, recreatie, het imago van Sneek op gebied van de watersport.. Men moet niet te bang zijn voor overvleugeling van Sneek.

Het CDA wil geen enkele gemeente uitsluiten, maar geeft de voorkeur aan de twee sterke varianten. Vanuit de 7 piketpalen en de door de andere fracties benoemde voorwaarden wil het CDA gesprekken aangaan met de vijf betreffende gemeenten.

De heer Trinkx (PvdA) zal zich hard maken voor de uitgangspunten. Het is jammer dat door sommige partijen de deur dicht gaat naar Sneek. Sneek heeft ook waarde en past bij ons. Hij weet niet hoe Sneek over ons denkt. Geef ze in elk geval een kans en praat met Sneek. Het is slecht om op voorhand en vanuit het gevoel Sneek uit te sluiten.

De heer Hoefnagel (ChristenUnie): Bij de Marrenvariant hebben alle andere gemeenten al uitspraken gedaan. Bij de Sleattemervariant hebben Lemsterland en Skarsterlân zich helemaal nog niet uitgesproken. Bij de Iselmarvariant is niet gesproken met Wunseradiel. De ChristenUnie wil zich eerst richten op de Marrenvariant.

De heer Meinsma (VVD) is het duidelijk welke richting we uitgaan. Een gemeente uitsluiten is niet goed. De fractie sluit ook een andere variant dan de Sleattemervariant niet uit.

Op Volbeda reagerend: er wordt met meer mensen gesproken, dan alleen met de 150 mensen die bij de petearen waren.

De Piketpalen van het CDA en nog een aantal aangegeven zaken zijn heel logisch in het vervolgtraject. De 7^e is heel belangrijk. Ook moet er worden gekeken naar wat de Provincie met ons voor heeft. Bij de Iselmarvariant zal waarschijnlijk een negatief advies komen van Provincie. Hij wil de keus liever zelf in de hand houden en pleit ervoor met de 5 gemeenten te praten. Een aantal van deze 5 heeft zich wel uitgesproken voor Sneek. Waarom geeft de VVD de voorkeur aan de Sleattemervariant: dit heeft te maken met ambitie; het ligt midden in een belangrijke ontwikkelingszone; dit gebied krijgt bovendien een grote voet tussen de deur bij de ontsluiting bij Lemmer. De lasten van de burger terugdringen wordt moeilijk: Gaasterlân-Sleat is de goedkoopste gemeente in de regio.

Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) wil naar alle gemeenten om ons heen kijken. Ze heeft nog steeds het gevoel dat de keuze beperkt is en is nog niet zo ver om te kiezen voor een fusie.

→ **De heer Apperloo (CDA)** vraagt hoe het dan zit met de door haar voorgestelde 3 fusievarianten?

Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS): Als fusie niet te voorkomen is, moet er keus zijn. De fractie wil nadrukkelijk Sneek bij een fusie betrekken en neemt de discussie van vanavond mee naar het fractieberaad.

De heer Volbeda (FNP): We staan niet alleen en we gaan uit van eigen kracht en dit ook uitstralen. Wij hebben goud in handen! Wij verschillen van mening met het CDA dat Sneek ook tafelzilver heeft. Sneek is anders.

→ **De heer Apperloo (CDA):** Juist vanuit de eigen kracht niet bang zijn voor welke gemeente dan ook, waar we mee in gesprek gaan.

De heer Volbeda (FNP) ziet het er van komen dat vanuit de stadse visie het platteland er wat bij zal hangen. Wij nemen onze kiezers serieus!

→ **De heer Apperloo (CDA):** Ook het CDA staat voor de belangen van de inwoners. De raad staat hier voor de kiezer.

→ **De heer Trinkx (PvdA)** neemt zijn kiezers ook serieus.

De voorzitter: De raad geeft de richting aan met een tas vol opdrachten aan het college. Het is verstandig om niet op voorhand gemeenten uit te sluiten. Er is geen prioriteitenvolgorde.

Wunseradiel heeft een andere uitspraak gedaan dan door de heer Hoefnagel is gesuggereerd.

Taak provincie: op lokaal niveau moet de discussie plaats vinden over herindeling. Ook als er een negatief advies komt van de provincie, wil dat niet zeggen dat de provincie het stuur in handen heeft. Men zal kijken naar de maat, de grootte en het aantal inwoners. De gemeente heeft het stuur in handen en moet de mogelijkheden met beide handen aangrijpen. Wij hebben goud in handen en zijn een aantrekkelijke partner voor de andere gemeenten.

Het college zal met een ander aangepast raadsvoorstel komen voor de raad van 13 mei.

Het college dankt de raad voor de suggesties en complimenteert de raad voor het op deze wijze en op dit niveau voeren van de discussie.

4	Sluiting	22.00 uur	
---	----------	-----------	--

EMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 13 mei 2008
Agendapunt : 17
Onderwerp : Notitie "Naar een nieuwe gemeente"

De raad van de gemeente Gaasterlân-Sleat;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders

besluit:

met tegenstem van mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS),

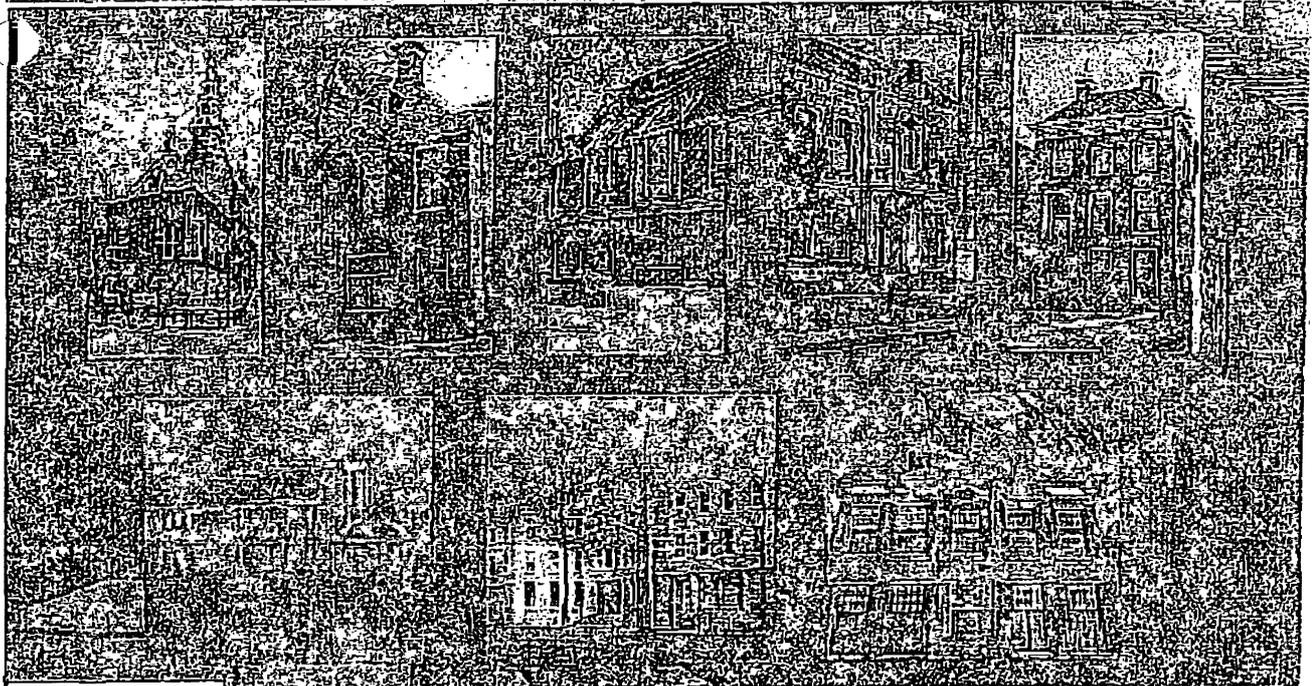
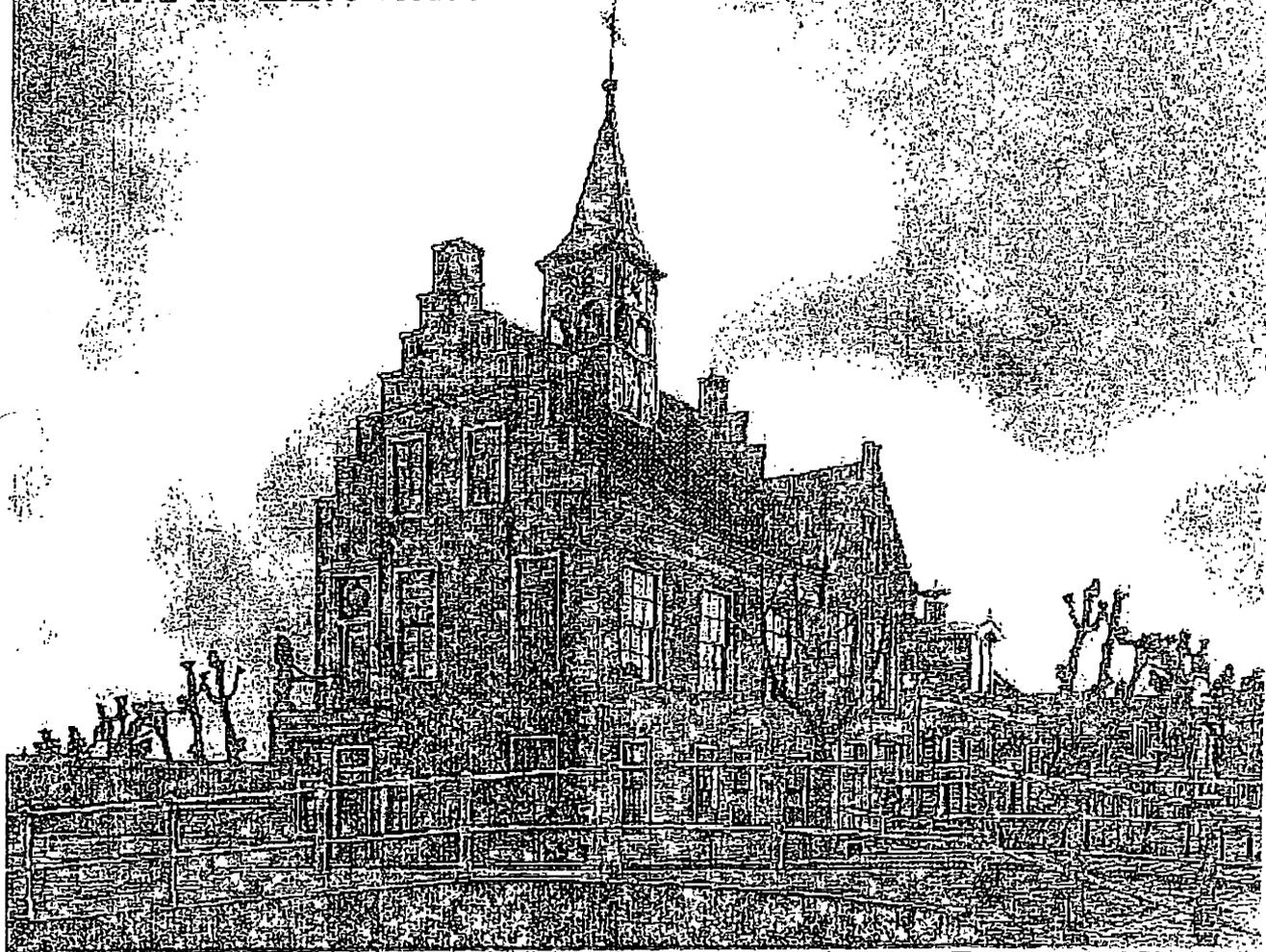
1. de notitie "Naar een nieuwe gemeente" vast te stellen, met dien verstande dat de Iselmarvariant komt te vervallen;
2. het college, gelet op het gestelde onder 2., op te dragen oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel en hierbij de door de raad aangedragen- en in dit raadsvoorstel aan de orde gestelde thema's te bespreken;
3. het college eveneens op te dragen om in de raadsvergadering van 14 oktober 2008 te komen met een rapportage van de gevoerde gesprekken, op basis waarvan een definitieve keuze voor één van de twee herindelingsvarianten kan worden gemaakt.

Aldus besloten door de raad voornoemd in zijn openbare vergadering van 13 mei 2008,

, voorzitter.

, griffier..

NAAR EEN NIEUWE GEMEENTE: DE FINALE !!

1. Inleiding.

Het onderwerp gemeentelijke herindeling bepaalt al een aantal jaren met regelmaat de gemeentelijke bestuurlijke- en politieke agenda. Deze notitie heeft bewust de titel "Naar een nieuwe gemeente: de finale" meegekregen, omdat de raad op 14 oktober aanstaande, mede op basis van deze notitie, een definitief besluit neemt over de koers, die onze gemeente zal volgen bij de komende gemeentelijke herindeling. Deze slootnotitie is een vervolg op de notitie "Naar een nieuwe gemeente", die in de raadsvergadering van 13 mei 2008 is behandeld.

Op 13 mei jl. heeft de raad ten aanzien van de herindeling het volgende besluit genomen:

1. de notitie "Naar een nieuwe gemeente" vaststellen, met dien verstande dat de hierin opgenomen "Iselmarvariant" komt te vervallen;
2. het college, gelet op het gestelde onder 1., opdragen oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten Lemsterland, Nijefurd, Sneek, Skarsterlân en Wymbritseradiel en hierbij de door de raad aangedragen- en in het raadsvoorstel en het verslag van de raadsvergadering van 22 april jl. aan de orde gestelde thema's bespreken;
3. het college eveneens opdragen om in de raadsvergadering van 14 oktober 2008 te komen met een rapportage van de gevoerde gesprekken, op basis waarvan een definitieve keuze voor één van de twee herindelingsvarianten kan worden gemaakt.

Na de besluitvorming van 13 mei jl. resteren dus nog twee herindelingsvarianten, namelijk:

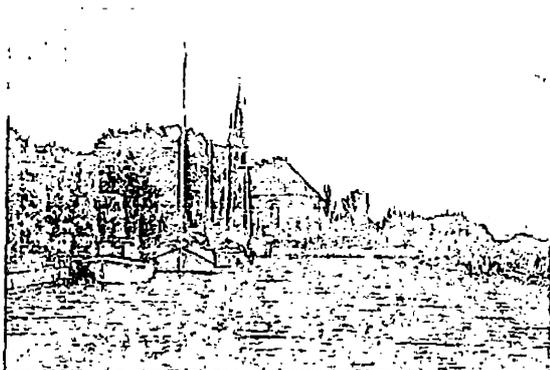
1. De "**Marrenvariant**" - een samenvoeging van uitsluitend de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel (70.555 inwoners);
2. De "**Sleattemervariant**" - een samenvoeging van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân en Lemsterland (50.743 inwoners).

Een ruime meerderheid van de raad heeft, naar aanleiding van een amendement van de PvdA, besloten het woordje "uitsluitend" te handhaven bij de "Marrenvariant". Hiermee is de "Marrenvariant", zoals aangegeven in het raadsvoorstel van destijds en hiervoor aangegeven onder 1. als een **maximumvariant** benoemd.

De onder besispunt 2 genoemde **oriënterende gesprekken** hebben wij deels voor (Wymbritseradiel, Nijefurd en Sneek) en deels na (Lemsterland en Skarsterlân) de zomervakantieperiode gevoerd. In het met Lemsterland gevoerde gesprek heeft het in opdracht van deze gemeente uitgevoerde Sterkte-Zwakteonderzoek een belangrijke rol gespeeld. De Toekomstvisie 2030 van de gemeente Skarsterlân is nadrukkelijk aan de orde geweest in het met Skarsterlân gevoerde gesprek.

Zes gemeenten, waaronder onze gemeente, hebben, zoals bekend, de heer H.J. Bruins Slot aangetrokken als informateur, met als opdracht om de herindelingsvarianten in beeld te brengen, die kunnen rekenen op een zo groot mogelijk draagvlak. Het rapport van de heer Bruins Slot, met de titel "**Een gemeente uit één stuk**", is op 22 september jl. verschenen en wordt in deze notitie kort becommentarieerd.

In deze notitie wordt in relatie tot het thema van deze notitie achtereenvolgens ingegaan op de gevoerde oriënterende gesprekken en de bevindingen van de . De notitie wordt afgesloten met onze overwegingen en ons advies aan de raad.

2. De oriënterende gesprekken.

De colleges van de gemeenten Wymbritseradiel, Nijfurd, Sneek, Lemsterland en Skarsterlân zijn op basis van identieke brieven, gedateerd 13 juni 2008, uitgenodigd voor het voeren van een oriënterend gesprek met ons college over gemeentelijke herindeling. De gesprekken met Wymbritseradiel, Nijfurd en Sneek, zijn gevoerd op respectievelijk 23 en 24 juni en 2 juli jl. De gesprekken met de colleges van Lemsterland en Skarsterlân zijn gevoerd op 2 en 9 september jl. In de uitnodigingsbrief zijn, mede op grond richtinggevende uitspraken van verschillende raadsfracties, de volgende gespreksthema's aan de orde gesteld:

1. De relatie Bestuur/Organisatie – Burger;
2. De typering van de nieuwe gemeente;
3. De lasten van de burger;
4. De opheffingsnorm voor basisscholen.

Alle gesprekken zijn constructief en in een open sfeer verlopen.

De gesprekken met de gemeenten Wymbritseradiel, Nijfurd en Sneek werden qua gespreksverloop gekenmerkt door een meer algemeen gedeelte en een themagericht gedeelte. Deze gemeenten, hebben evenals onze gemeente, al een heel discussietraject over herindeling achter de rug. In het algemene gedeelte zijn de posities van de verschillende gemeenten nogmaals verduidelijkt. In het themagerichte gedeelte werd vooral gesproken over de hiervoor genoemde thema's. De gesprekken met Lemsterland en Skarsterlân hebben een ietwat ander karakter gehad en zich vrijwel uitsluitend gericht op een verduidelijking van de posities van deze gemeenten ten aanzien van herindeling. Dat is begrijpelijk omdat deze gemeenten nog geen discussie over herindeling hebben gevoerd.

Van de gesprekken zijn gespreksverslagen gemaakt, die bij de stukken ter inzage zijn gelegd. Deze gespreksverslagen zijn geaccordeerd door de betrokken colleges van B&W. Voor wat betreft de door de colleges van de gemeenten Wymbritseradiel, Nijfurd en Sneek ten aanzien van de thema's kenbaar gemaakte opvattingen verwijzen wij naar de inhoud van de betreffende verslagen. Hieronder gaan wij kort in op de positie van de verschillende gemeenten ten aanzien van herindeling.

Wymbritseradiel.

De (meerderheid van de) raad van de gemeente Wymbritseradiel heeft uitgesproken aan te willen koersen een 4+ variant. De gemeenten Wymbritseradiel, Sneek, Nijfurd en Gaasterlân-Sleat vormen de kern van deze nieuwe gemeente. Bolsward, Wûnseradiel en Littenseradiel kunnen hierbij aansluiten. Bij een gemeente van een dergelijke omvang gaat het ook op de lange termijn om evenwicht tussen stad en platteland, is de eerste 50 jaar geen herindeling meer noodzakelijk en kunnen de bestaande gemeenschappelijke regelingen worden afgebouwd.

Nijfurd.

De (meerderheid van de) raad van de gemeente Nijfurd is voor herindeling en is van mening dat deze in ieder geval plaats dient te vinden met de gemeenten Sneek, Wymbritseradiel en de Gaasterlân-Sleat. Het getalscriterium weegt voor deze gemeente minder zwaar. Een fusie van 6 gemeenten kan ook. Ook Bolsward en Wûnseradiel kunnen, naar het oordeel van de raad van Nijfurd, onderdeel uitmaken van de nieuwe gemeente. Een fusie van de gemeenten Nijfurd, Sneek, Gaasterlân-Sleat en Wymbritseradiel is voor de raad van Nijfurd een minimum-variant.

Sneek.

Voor de raad van de gemeente Sneek is een fusie van 4 gemeenten uitgangspunt, maar groter mag ook. Deze 4+ variant is bewust door de raad van Sneek genoemd. De variant biedt namelijk andere gemeenten, bijvoorbeeld een gemeente als Bolsward, wanneer deze geen alternatief heeft, de mogelijkheid om aan te sluiten. De 2^e gemeente van Friesland worden is in dit verband een mooi streven, maar voor de raad van Sneek zeker geen uitgangspunt. De raad van Sneek staat de vorming van een zodanige fusiegemeente voor, waarbij sprake is van een goede balans c.q. mix tussen platteland en stad.

Lemsterland.

De raad van de gemeente Lemsterland heeft nog niet eerder gediscussieerd over de eigen bestuurlijke toekomst. Onder andere vanwege de bestuurlijke ontwikkelingen in de regio is besloten tot het uitvoeren van een Sterkte-Zwakte onderzoek. De bevindingen van dit onderzoek komen op maandag 13 oktober aan de orde in de raadscommissie, waarin alle fracties zijn vertegenwoordigd. Het college van Lemsterland zal voor deze commissie-vergadering nog niet met een eigen voorstel over het Sterkte-Zwakte onderzoek komen, omdat het aan de raad is daar eerst een goede discussie over te voeren.

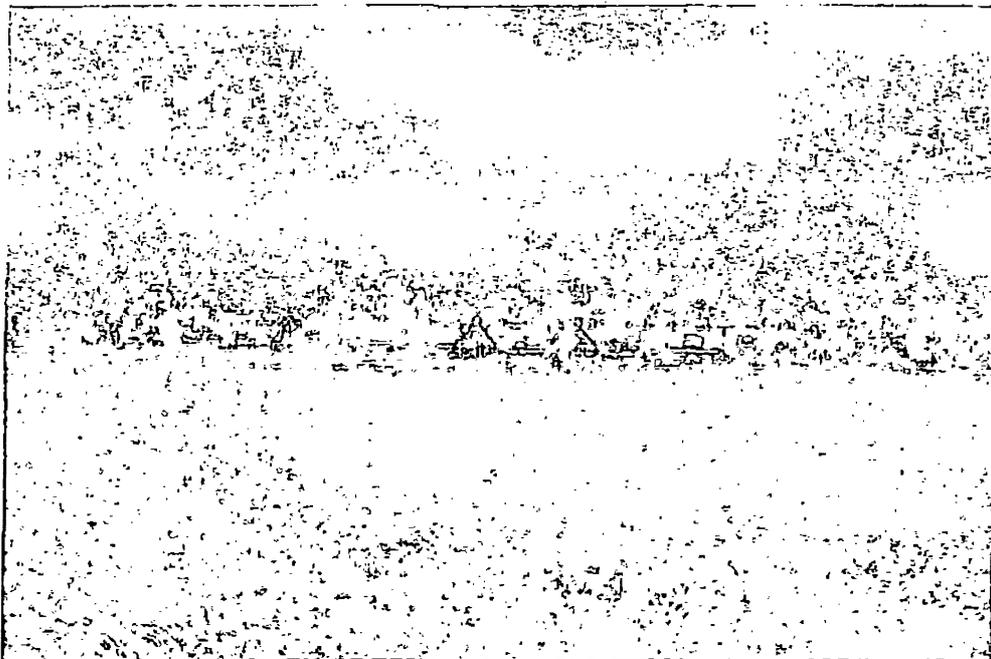
Wel is het zo dat de aanbevolen richting, inzetten op samenwerking met de strategische partners Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat, het college van Lemsterland aanspreekt. Lemsterland zou het waarderen als de "Sleattemervariant" met de nodige speelruimte gepresenteerd zou worden, waarbij ook rekening wordt gehouden met de uitkomsten van het Sterkte-Zwakte onderzoek. Verwacht wordt dat het Sterkte-Zwakte onderzoek in ieder geval tot verdergaande uitspraken van de raad van Lemsterland zal leiden, dan tot dusverre over het onderwerp zijn gedaan. Er is thans dus nog geen eindbeeld over fusie van gemeenten.

Skarsterlân.

De raad van de gemeente Skarsterlân heeft op basis van de "Toekomstvisie 2030" onder andere ook gesproken over de eigen bestuurlijke toekomst. De inhoud van deze Toekomstvisie sluit aan bij wat in de notitie "Naar een nieuwe gemeente" wordt gezegd over de Sleattemervariant.

Skarsterlân zegt krachtig genoeg te zijn om de toekomst zelf aan te kunnen, maar staat voor wat betreft samenwerking en fusie zeker open voor gesprekken met de buurgemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat, mede omdat deze passen in het profiel 'krachtige plattelandsgemeente'. Skarsterlân wil blijven samenwerken met Heerenveen, maar zeker niet fuseren.

Skarsterlân wil niet in een situatie komen van een gefaseerde herindeling. Men wil geen langdurig duw- en trekproces. Hierbij moet het eindbeeld duidelijk zijn, dat binnen een overzichtelijke periode gerealiseerd zal moeten worden

3. Rapport Bruins Slot: "Een gemeente uit één stuk."

De gemeenten Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel, en Wymbritseradiel hebben de heer Bruins Slot op 8 juli 2008 de opdracht verstrekt om de relevante herindelingsvarianten in beeld te brengen, die kunnen rekenen op een zo groot mogelijk draagvlak. Op 22 september jl. heeft hij zijn rapport, dat hij de titel "Een gemeente uit één stuk" heeft meegegeven, openbaar gemaakt. In het algemeen kan worden gesteld dat de heer Bruins Slot een kort en op onderdelen helder rapport heeft geschreven. Dat heeft voor- en nadelen. Een nadeel is zeker dat bepaalde aan de orde gestelde onderwerpen wat "kort door de bocht" worden behandeld.

Het rapport komt met één duidelijke conclusie: er is draagvlak voor een fusie van de huidige gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel. Op deze wijze ontstaat een nieuwe gemeente met een omvang van 81.929 inwoners met 69 steden en dorpen. Deze nieuwe gemeente is, volgens de heer Bruins Slot, bestuurskrachtig genoeg om de bestaande- en toekomstige taken uit te kunnen voeren en kan de dienstverlening naar de burger verbeteren.

De heer Bruins Slot baseert zijn conclusie op een analyse van de hem ter beschikking gestelde (raads)stukken en gesprekken, die hij met de vele spelers van het bestuurlijke "spel" heeft gevoerd. Het rapport "Een gemeente uit één stuk" geeft ons aanleiding het volgende op te merken:

- De heer Bruins Slot stelt terecht dat we in de Zuidwesthoek van Fryslân het stadium van de "of-vraag" voorbij zijn en dat we ons nu moeten concentreren op de vraag "wie-met-wie" het beste een nieuwe gemeente zal kunnen vormen;
- De conclusie van de heer Bruins Slot is helder: een fusie van de huidige gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel kan naar alle waarschijnlijkheid rekenen op draagvlak, bij in ieder geval de gemeenteraden van deze gemeenten. De gemeenteraden moeten hierover nog een uitspraak doen. Dat onze gemeente niet direct een onderdeel van deze nieuw te vormen gemeente kan uitmaken is begrijpelijk. De heer Bruins Slot heeft zijn conclusie immers mede gebaseerd op de relevante raadsuitspraken. De nieuw te vormen gemeente heeft 81.929 inwoners en dat is volgens onze "Marrenvariant" al teveel. Met het toevoegen van onze gemeente zou een gemeente ontstaan van maar liefst 92.144 inwoners met 82 steden en dorpen;
- De heer Bruins Slot heeft bij de presentatie van zijn rapport op 22 september jl. aangegeven dat burgers in een gemeente van 100.000 inwoners te maken krijgen met een te bureaucratische bestuurlijke- en ambtelijke structuur. Is dat ook al niet het geval bij een gemeente met ruim 92.000 inwoners, die ontstaat als Gaasterlân-Sleat toegevoegd zou worden?
- Onze gemeente heeft, naar het oordeel van de heer Bruins Slot, tot de raadsvergadering van 13 mei jl. een consistente lijn gevolgd, namelijk samenwerking en mogelijk fusie van Zuidwesthoekgemeenten. In de raadsvergadering van 13 mei jl. is "een andere denkbare optie" naar voren gekomen. Verzuimd is aan te geven dat deze optie, een mogelijke fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân met name naar voren is gekomen in de petearen met onze inwoners en de besturen van de Verenigingen van Plaatselijk Belang. De raad heeft met het toevoegen van de "Sleattemervariant" onze burgers serieus genomen. Bij de presentatie van zijn rapport heeft de heer Bruins Slot aangegeven dat juist in deze processen van groot belang te vinden;
- De heer Bruins Slot zegt: "Met de fractievoorzitters van Gaasterlân-Sleat heb ik niet kunnen spreken. Dit werd van hun kant "niet wenselijk c.q. niet noodzakelijk geacht". Dat hierover mondeling en schriftelijk met de heer Bruins Slot is gecommuniceerd en dat door hem hiervoor, gelet op de positie van onze gemeente - op 14 oktober a.s. een raadsbesluit over de herindeling - begrip is getoond, vermeldt het rapport niet. Van dat "begrip tonen voor" is bij de presentatie van het rapport op 22 september jl. niets gebleken. Dit roept onterecht beelden op van "niet serieus genomen worden" of zelfs "het boycotten" op ;
- De informateur slaat duidelijk de plank mis met zijn suggestieve opmerking dat Gaasterlân-Sleat mede "in dubio" zou zijn geraakt van het feit dat de relaties tussen Heerenveen en Skarsterlân zijn bekoeld en dat Skarsterlân mede hierdoor geneigd is de blik meer op onze gemeente en Lemsterland te richten. Een iets diepgaander studie van de stukken zou hebben uitgewezen dat onze "Sleattemervariant" is voortgekomen uit de petearen met onze inwoners. Met deze opmerking wordt geen recht gedaan aan het zorgvuldige proces, dat wij in onze gemeente hebben doorlopen;

Het rapport "Een gemeente uit één stuk" is een rapport met een duidelijke conclusie: een fusie van 5 gemeenten, zonder de gemeente Gaasterlân-Sleat. Op de consequenties hiervan gaan wij in volgende hoofdstuk nader in.

4. Overwegingen en advies.

Dit hoofdstuk richt zich op onze overwegingen, die uiteindelijk resulteren in een advies aan de raad. Wij baseren ons op de bekende feiten en omstandigheden en niet op veronderstellingen, die gebaseerd zijn op geruchten en uitslatingen uit de bestuurlijke circuits of op recente publicaties in de pers.

Zowel onze "**Marrenvariant**" als onze "**Sleattemervariant**" zijn voor onze gemeente, objectief gezien, op zich goede herindelingsvarianten. De nieuwe gemeenten zijn beide meer dan voldoende robuust om de huidige- en toekomstige gemeentelijke taken aan te kunnen, hebben sociaal-economisch gezien potenties en zijn zeker in staat een goed niveau van dienstverlening aan de burger te bereiken.

Door de heer *[naam]* is een variant op onze "Marrenvariant" gepresenteerd, namelijk de *samenvoeging van ieder geval de gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel*. Hieraan zou onze gemeente kunnen worden toegevoegd. Terecht wordt geconstateerd dat toevoeging van onze gemeente voor de bestuurskracht van de nieuwe gemeente niet beslist noodzakelijk is. Indien Gaasterlân-Sleat onderdeel zou uitmaken van de gemeente, zoals de *jeze voor ogen heeft, ontstaat een gemeente met maar liefst 92.144 inwoners en 82 steden en dorpen. Een dergelijke gemeente ligt qua aard en omvang te ver af van de invulling van een "Marrenvariant", zoals wij, i.c. college en raad, die voor ogen hadden. Het is op grond van het onderzoeksproces van de [naam] zeer aannemelijk ervan uit te gaan dat de raden van de gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel het advies van hem zullen overnemen. Objectief gezien en consequent geredeneerd kan daarmee onze "Marrenvariant" voor Gaasterlân-Sleat niet langer als een haalbare optie worden gezien en is het verder becommentariëren van deze variant in deze notitie overbodig geworden.*

Blijft over de "**Sleattemervariant**", die een samenvoeging van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân omvat. De vorming van een dergelijke gemeente kan, gelet op de petearen, zeker op **draagvlak** onder de inwoners van onze gemeente rekenen. De drie gemeenten zijn qua karakter vergelijkbaar met elkaar. Het zijn immers **plattelandsgemeenten**, met een agrarisch karakter en een aantal centrumdorpen, waar ruimte is c.q. wordt gemaakt voor geconcentreerde bedrijvigheid. Het landschap is gevarieerd met (veen)weidegebieden, meren en bossen. Het woonklimaat is uitstekend en er zijn volop kansen voor recreatie en toerisme, zowel op het land als het water. Een duidelijk pluspunt van deze nieuwe gemeente is de ligging aan de "Poort van Friesland" en derhalve de goede bereikbaarheid vanuit de Randstad. De nieuwe gemeente wordt een stevige plattelandsgemeente, met een schaalgrootte van 50.743 inwoners, die in staat moet worden geacht de **huidige plattelandscultuur en korte lijnen naar de burgers te behouden**.

Een ander niet onbelangrijk voordeel van samenvoeging van de drie bij de "Sleattemer-variant" betrokken gemeenten is dat er grotere mogelijkheden zijn op aan de ene kant een meer afgewogen ontwikkeling van woon-, bedrijvenlocaties en recreatieve voorzieningen in het gebied en aan de andere kant het behouden van de meer kwetsbare gebieden. De drie nog zelfstandige gemeenten doen dat thans op hun eigen wijze op het eigen grondgebied, terwijl de markt vraagt om meer samenhang in keuzes binnen het totale gebied. Een samenvoeging maakt samenhangende keuzes mogelijk en leidt tot meerwaarde voor het totaal.

Is samenvoeging van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân haalbaar? Deze vraag is nadrukkelijk aan de orde gesteld in de met Lemsterland en Skarsterlân gevoerde gesprekken. Eerst Skarsterlân. De door de raad van deze gemeente unaniem vastgestelde Toekomstvisie 2030 stelt letterlijk: "De preferente samenwerking met Heerenveen wordt voortgezet, echter een fusie met de gemeente Heerenveen ligt niet voor de hand. Het gemeentebestuur van Skarsterlân neemt geen initiatief tot (fusie)gesprekken met andere gemeenten. Indien Skarsterlân wordt benaderd door een gemeente die een bijdrage zou kunnen leveren aan het versterken van het profiel van Skarsterlân staat het gemeentebestuur open voor een gesprek." Dat gesprek is op 9 september gevoerd en hieruit is naar voren gekomen dat men ten aanzien van samenvoeging van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân een positieve grondhouding aanneemt. Men geeft duidelijk aan geen langdurig duw en trekproces te willen, waarbij het eindbeeld duidelijk moet zijn, dat binnen een overzichtelijke periode *gerealiseerd zal moeten worden*.

Tenslotte Lemsterland. De raad van deze gemeente heeft nog niet eerder gediscussieerd over de eigen bestuurlijke toekomst. Deze discussie start op 13 oktober a.s. aan de hand van het door Twynstra Gudde uitgevoerde Sterkte-Zwakke onderzoek.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat Lemsterland zich op de korte termijn nog wel redt, maar dat deze gemeente, gelet op de schaalvergroting in de directe bestuurlijke omgeving op een "risicovol eiland" komt te staan. Aanbevolen wordt te kiezen voor één of twee strategische partners. Geadviseerd wordt om in ieder geval de samenwerking aan te gaan met Skarsterlân en open te staan voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat. De keuze voor deze twee gemeenten wordt gedegen onderbouwd. De onderbouwing komt nagenoeg overeen met de onderbouwing van de "Sleattemervariant", zoals hiervoor is aangegeven. De fasering van de samenwerking, zoals deze in het onderzoeksrapport is aangegeven, komt in feite neer op een geleidelijke samenvoeging van de ambtelijke organisaties.

Op grond van het voorgaande constateren wij dat de raadsdiscussies over verdergaande gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten in zowel Skarsterlân en Lemsterland nog moet plaatsvinden. Wij zien een fusie tussen deze drie gemeenten wel degelijk als haalbaar. Hierbij moet het streven gericht blijven op de gewenste startdatum van 1 januari 2011. Omdat onze gemeente er beleidsmatig, financieel, bestuurlijk en ambtelijk aanmerkelijk beter voorstaat dan 2 jaar geleden is er geen directe noodzaak stringent vast te houden aan deze datum. Dat biedt de betrokken gemeenten meer ruimte voor het voeren van de eigen discussie. Ruimte die zij op dit moment ook nodig hebben. Wel zijn wij van mening dat door Skarsterlân en Lemsterland onomkeerbare uitspraken moeten worden gedaan. Fusie moet het einddoel zijn, te realiseren zo mogelijk per 1 januari 2011 of zo kort mogelijk daarna. Voorafgaand aan de fusie kan de ambtelijke samenwerking vorm worden gegeven, zoals beschreven is in het Sterkte-Zwakke onderzoek van Lemsterland. Wat ons betreft kan hierop echter verder worden doorgepakt met een volledige integratie van de ambtelijke organisaties.

Op grond van voorgaande overwegingen komen wij met het volgende advies:

Kies definitief voor de vorming van een krachtige plattelandgemeente, i.c. de samenvoeging van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân. Hiermee ontstaat, met draagvlak bij onze inwoners, een gemeente waarin:

1. het behouden bestaande plattelandscultuur het beste is gewaarborgd;
2. er korte lijnen zijn tussen de burgers en bestuur en ambtelijke organisatie;
3. sprake is van balans tussen beperkt verstedelijkte grotere dorpen en het omliggende platteland;
4. volop ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor het bedrijfsleven en recreatie en toerisme, in combinatie met het behoud van de landschappelijke waarden (grootschaligheid aan de A6 en A7, kleinschaligheid in de meer kwetsbare gebieden).

Het college van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Gaasterlân-Sleat

Raadsvergadering : 14 oktober 2008
Agendapunt : 10 en 12
Onderwerp : Gemeentelijke herindeling.
Behandeld door :
Portefeuillehouder :

Balk, 2 oktober 2008.
Aan de raad,

Beslispunt:

De in de notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale" aangegeven voorkeur voor de "Sleattemervariant" overnemen als herindelingvariant, te realiseren per 1 januari 2011 of zo snel mogelijk daarna.

Inleiding

Voor u ligt onze vervolgnotitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale". Deze notitie is wat ons betreft de afsluiting van onze bestuurlijke discussie over gemeentelijke samenwerking en/of herindeling van gemeenten. De vervolgnotitie biedt inzicht in de wijze, waarop wij vorm en inhoud hebben gegeven aan uw besluit van 13 mei jl., gaat in op het rapport van informateur Bruins Slot en geeft aan waarnaar onze voorkeur uitgaat voor wat betreft de vorming van een nieuwe gemeente.

Na uw besluitvorming ten aanzien van het herindelingproces op 13 mei 2008 resteren nog twee herindelingvarianten, namelijk:

1. De "**Marrenvariant**" - een samenvoeging van uitsluitend de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel (70.555 inwoners);
2. De "**Sleattemervariant**" - een samenvoeging van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân en Lemsterland (50.743 inwoners).

Overeenkomstig de door u in het raadsbesluit verstrekte opdracht hebben wij oriënterende gesprekken gevoerd met de gemeenten, die onderdeel uitmaken van deze varianten. Het betreft hier de gemeenten Wymbritseradiel, Nijefurd, Sneek, Lemsterland en Skarsterlân. Alle gesprekken zijn bijzonder constructief en in een open sfeer verlopen.

Medio juli heeft de heer Bruins Slot, als informateur, van de gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel, Wymbritseradiel en Gaasterlân-Sleat, de opdracht gekregen die herindelingvarianten in de Zuidwesthoek van Fryslân in beeld te brengen, die kunnen rekenen op een zo groot mogelijk draagvlak. Op 22 september jl. is hij met zijn bevindingen naar buiten gekomen. Zowel de bevindingen van de heer Bruins Slot als de indrukken, die wij hebben opgedaan in de met de colleges gevoerde gesprekken, hebben wij betrokken bij het aangeven van onze voorkeur voor de vorming van een nieuwe gemeente.

Wij zijn tot de slotsom gekomen dat zowel de "Marrenvariant" als de "Sleattemervariant" beide op zich goede herindelingvarianten zijn. De gemeenten Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel, Wymbritseradiel lijken echter mee te willen gaan met het advies van informateur Bruins Slot. Dit leidt tot de vorming van een nieuwe gemeente van 81.929 inwoners en 69 steden en dorpen, een variant op onze "Marrenvariant". Indien onze gemeente hieraan loegevoegd zou worden ontstaat een gemeente van 92.144 inwoners met 82 steden en dorpen. Dit ligt naar ons oordeel te ver af van onze "Marrenvariant". Op basis van de petearen kan gesteld worden dat hiervoor geen draagvlak is in onze gemeente. Gelet op de uitgangspunten van onze eigen notities en het besluit van 13 mei 2008 ligt deze variant ver af van de door onze gemeente gewenste eindsituatie. Er is in het advies van de heer Bruins Slot naar onze mening sprake van forse "**overschaling**": er ontstaat een gemeente, die te groot is voor het Friese platteland, dat gekenmerkt wordt door een veelheid en diversiteit aan kleine kernen. Zoals bekend is schaalgrootheid een belangrijk aspect geweest in de petearen met onze inwoners, waaraan door de leden van uw raad met een grote mate van betrokkenheid is deelgenomen. Wij kunnen, gelet op de bevindingen uit de petearen, niet duidelijk maken waarom onze gemeente mee zou moeten werken aan de vorming van een gemeente van 92.144 inwoners.

De onderbouwing van de noodzaak tot het vormen van een gemeente met een dergelijke omvang ontbreekt naar ons oordeel in het rapport van de heer Bruins Slot.

Wij adviseren u, overeenkomstig hetgeen aan het slot van onze notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale" is aangegeven, de voorkeur te geven aan de "Sleattemervariant", ofwel de vorming van een nieuwe gemeente, die bestaat uit de huidige gemeenten Lemsterland, Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat. Met een dergelijke nieuwe gemeente is het, ook door een zeer groot deel van onze inwoners, gewenste behoud van de bestaande plattelandscultuur het beste gewaarborgd. Niet onbelangrijk is te vermelden dat de vorming van deze nieuwe gemeente naar ons oordeel voldoet aan de toetsingscriteria van de Wet Ahri, te weten: draagvlak, bestuurskracht, duurzaamheid, interne samenhang, externe samenhang en planologische ruimtebehoefte (zie ook blz. 11 en 12 van de notitie "Naar een nieuwe gemeente", die door u op 13 mei jl. is vastgesteld).

Zowel in Lemsterland als Skarsterlân moet de discussie nog worden gevoerd. In Lemsterland op basis van het door Twijnstra Gudde ingestelde Sterkte-Zwakke onderzoek, in Skarsterlân op basis van een uitspraak van uw raad. Wij zijn van mening dat door Skarsterlân en Lemsterland onomkeerbare uitspraken moeten worden gedaan, met fusie als einddoel, te realiseren per 1 januari 2011 of zo spoedig mogelijk daarna. Voorafgaand aan de fusie kan de ambtelijke samenwerking vorm en inhoud worden gegeven, zoals beschreven is in het Sterkte-Zwakke onderzoek van Lemsterland. Wat ons betreft kan hierop echter verder worden doorgepakt met een volledige integratie van de ambtelijke organisaties.

Argumenten

Zie notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale".

Kanttekeningen

Uit de notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale" komt naar voren dat de raadsdiscussie over gemeentelijke samenwerking en/of fusie van gemeenten in de bij de "Sleattemervariant" betrokken gemeenten respectievelijk nog gevoerd moet worden (Skarsterlân) c.q. zeer binnenkort van start gaat (Lemsterland). Het is hierdoor de vraag of de gewenste startdatum van 1 januari 2011 gehaald zal kunnen worden. Omdat onze gemeente er beleidsmatig, financieel, bestuurlijk en ambtelijk er aanmerkelijk beter voorstaat dan 2 jaar geleden is er geen directe noodzaak vast te houden aan deze datum. Dat biedt de betrokken gemeenten meer ruimte voor het voeren van de eigen discussie.¹ Ruimte die zij op dit moment ook nodig hebben. Wel zijn wij van mening dat door Skarsterlân en Lemsterland onomkeerbare uitspraken moeten worden gedaan. Onomkeerbaar in die zin, dat door de thans zittende gemeenteraden qua besluitvorming uitzicht moet worden geboden op een fusiedatum, zo spoedig mogelijk na 1 januari 2011. Zoals gezegd: fusie moet het einddoel zijn. Uit de met de colleges van de gemeenten Lemsterland en Skarsterlân gevoerde gesprekken komt duidelijk naar voren dat men de discussie over samenwerking en/of fusie van gemeenten aan wil gaan en op dit punt concrete stappen wil zetten.

Aanpak/uitvoering

Wij zullen de bij de twee varianten betrokken colleges en gemeenteraden op de hoogte stellen van uw besluit. De raad van de gemeente Skarsterlân zal worden verzocht het thema herindeling op de raadsagenda te plaatsen, e.e.a. in relatie tot uw besluit en het eigen besluit ten aanzien van de Toekomstvisie 2030. De raad van de gemeente Lemsterland zal worden gevraagd uw besluit te betrekken bij de raadsdiscussie over het Sterkte-Zwakke-onderzoek. Het resultaat van de raadsdiscussies zal moeten worden afgewacht.

Wettelijke bepalingen c.q. beleidsnotitie

Gemeentewet en Wet Ahri.

Communicatie.

Over ons advies is al gecommuniceerd richting medewerkers, de bij de herindelingsdiscussie betrokken gemeenten en de pers. Wij stellen ons voor dat onmiddellijk na de raadsvergadering van 14 oktober a.s. een persconferentie wordt belegd, waarin de voorzitter van de raad op het besluit van de raad een toelichting verstrekt. De medewerkers worden hierover op woensdag 15 oktober a.s. geïnformeerd.

Financiën.

Het fusieproces vraagt eigen bestuurlijke- en ambtelijke capaciteit. Daarnaast is inhuur van een deskundig adviesbureau noodzakelijk voor de procesbegeleiding. Hiermee zijn kosten gemoeid. Inzicht in het kostenplaatje ontstaat pas wanneer alle bij de fusie betrokken gemeenten het herindelingsbesluit hebben genomen. In het kader van de Kadernota, die op 10 juni jl. door uw raad is vastgesteld, hebben wij een voorstel voor een reservering gedaan. U bent akkoord gegaan met een reservering van € 60.000 per jaar, voor een periode van 3 jaar, te rekenen vanaf 2009.

Een en ander is verwerkt in de begroting 2009 e.v. Dekking van het totaalbedrag ad € 180.000 vindt plaats via de eenmalige middelen 2008.

Een gemeentelijke herindeling, zoals in dit raadsvoorstel is aangegeven, leidt tot een lagere algemene uitkering voor de nieuwe gemeente van ongeveer € 1.100.000, dan de som van de algemene uitkeringen van de drie afzonderlijke gemeenten. Hierbij is de frictie-uitkering, die de nieuwe gemeente gedurende de eerste vijf jaar ontvangt, buiten beschouwing gelaten. Gemeenten, die een keuze maken voor herindeling ervaren dit als een soort strafkorting op herindeling. Op 28 augustus jl. heeft de staatssecretaris van BZK, tijdens een werkbezoek in Balk, gezegd dat binnen haar departement op dit thema wordt gestudeerd en dat hierover overleg zal plaatsvinden met de VNG.

Er zijn echter bij herindeling in het algemeen, ook besparingen te realiseren. De bestuurlijke- en ambtelijke inrichting kan efficiënter worden georganiseerd.

Burgemeester en wethouders van Gaasterlân-Sleat,

W. Hoornstra, burgemeester.

J. Lemstra, secretaris.

asluit:

EMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

Raadsvergadering : 18 november 2008
 Agendapunt : 3
 Onderwerp : Besluitenlijst/verslag raadsvergadering van 14 oktober 2008

Balk, 6 november 2008

Aanwezig:

Voorzitter : de heer W. Hoornstra
 Griffie : de heer R.M. Koster en mevr. G. Speerstra-van Brug
 Raadsleden : VVD: de heer J. Meinsma, de heer J. Belksma
 FNP: de heer J.K. Volbeda, mevr. A.V. Hellemons-de Graan, mevr. J. Piersma
 PvdA: de heer F. Trinks, de heer K. van Strien, de heer M.O. Vreekamp
 CDA: de heer drs. J. Apperloo, mevr. H. Batteram, mevr. A. Stapensea,
 de heer F. Veltman, de heer M. van Dijk
 ChristenUnie: de heer J.J. Hoefnagel
 Gemeentebelangen Gaasterlân-Sleat: mevr. F. de Haan-Visser
 Wethouders : de heer drs. W. Sprik, de heer M. Jelsma
 Directie : de heer J. Lemstra

	Agendapunt	Besluit
1.	Opening	De voorzitter opent de vergadering met het ambtsgebed.
1.	Vaststellen agenda	conform
2.	Ingekomen stukken. Beslispunt: de ingekomen stukken afhandelen volgens bijgevoegde lijst.	conform
3.	Besluitenlijst/verslag van de raadsvergadering van 26 augustus 2008	conform

19.30 uur Informerend gedeelte

4.	Lopende zaken Wethouder Jelsma: Moes heeft een plan met o.a. starterswoningen ingediend voor de Volharding. De raad zal hierover worden geïnformeerd.
5.	Lijst van aandachtspunten Vorstel: de toezeggingen in grijze arcering van de lijst afhalen, omdat deze: a. zijn afgedaan; b. niet meer actueel zijn; óf c. vallen onder een andere toezegging. Mevr. Piersma (FNP) punt 15: De fractie vindt het tijd dat de discussie wordt gevoerd over de gang van zaken rondom oud en nieuw. De fractie wil dit graag in november behandelen. De voorzitter: Op dit moment is het college volop bezig voorbereidingen te treffen voor dit probleem, o.a. met plaatselijk belang. In de raad van nov komt dit terug
6.	Vragen(half)uurtje raadsleden De heer Meinsma (VVD) over de troep bij het busstation Wilhelminastraat: Wie is hiervoor verantwoordelijk? Wethouder Jelsma: Het overdekte bushokje is van Connexion, maar mag worden gebruikt door Arriva. De fietsen horen in de fietsenstalling, die eigendom is van Lidl. Er zal met Lidl worden onderhandeld over de uitbreiding van de fietsenstalling. De heer Belksma (VVD): De VVD-fractie vraagt het College of het in haar ogen noodzakelijk is begrotingsmaatregelen en/of bezuinigingsmaatregelen te nemen voor onze gemeente tegen de achtergrond van de huidige economische problemen in Nederland die hoogstwaarschijnlijk zullen leiden tot een teruggang of recessie die ook ons zal raken. In dit licht en de al merkbare verslechtering van de woningmarkt (daling van de verkoopprijzen) vraagt de VVD-fractie het College in elk geval ook om aan te geven hoe Bouwen aan Balk zich financieel ontwikkelt omdat dit project verhoudingsgewijs een grote invloed heeft op de geldelijke resultaten en een behoorlijk risico heeft..

	<p>Wij verzoeken het College dus aan te geven of maatregelen worden genomen om het project financieel profijtelijk voort te zetten en af te ronden nu rekening moet worden gehouden met enige jaren van verslechtering van de markt van koopwoningen in het algemeen.</p> <p>De VVD vraagt het College ook om aan te geven of de deposito's op veilige Nederlandse banken staan e.e.a. naar aanleiding van pers- en nieuwsberichten over gemeenten waar dit niet het geval is.</p> <p>De voorzitter: De gemeente heeft deposito's bij de Friesland Bank en ING.</p> <p>Bouwen aan Balk: het financieel overzicht ziet er goed uit. De volgende vergadering ligt dit ter inzage.</p> <p>Begrotingsmaatregelen: er is in de begroting rekening mee gehouden. Voorstel om een kwart in te zetten van de structurele algemene uitkering en dan in het voorjaar dit opnieuw te bekijken. Op dit moment is voorzichtigheid troef.</p> <p>De heer Veltman (CDA): Leeuwarder courant d.d. 7 okt. jl.: een bericht van instelling van een 60 km zone bij Elahuizen. Klopt deze berichtgeving, is dit in overleg met PB gebeurd en heeft dit ook tot gevolg dat de weg moet worden aangepast?</p> <p>Wethouder Jelsma: Dit gaat over de aanleg van de ecologische verbindingzone "De Flearen" bij Elahuizen. De wandelroute kruist de weg over te steken. Het is de bedoeling om van dat deel een 60 km zone te maken of dit aan te geven met een speciaal bord (mannetje met knapzak). Plaatselijk belang is op de hoogte en zijn ook enthousiast. De weg wordt niet aangepast; wel kan dit gebeuren als de weg aan onderhoud toe is.</p> <p>De heer Meinsma (VVD): Het bord "mannetje met knapzak" is niet een geldig verkeersbord.</p> <p>Mevr. Piersma (FNP): Dit is een individueel geval, kan dit zomaar een 60 km gebied worden?</p> <p>Wethouder Jelsma: Hier is wel beleid voor nodig. Op grond van het huidige GVVP kan dit. Het college moet hier een besluit over nemen. Belangrijk vindt het college dat dit door Plaatselijk Belang Elahuizen ondersteund wordt.</p> <p>De heer Apperloo (CDA): Over geweldsmisdrijven in het dorp is een jaar geleden gesproken in de raad. Op dit moment vindt nog steeds geweld plaats. Ouders maken zich ernstig zorgen. Hij licht een en ander toe en is bezorgd over het feit dat men geen aangifte meer doet bij de politie. Hij wil nu graag weten hoe het staat met onze alcoholnotitie.</p> <p>De voorzitter: Er is inderdaad nog steeds sprake van deze problematiek. Ook de politie vindt het verontrustend dat er geen aangifte meer wordt gedaan.</p> <p>Er moet voor worden gezorgd dat de problemen rondom de keten en caravans etc. en het uitgaansleven in Balk binnen de perken blijven. Op dit moment is het redelijk rustig.</p> <p>Volgende maand zal hierover een discussie worden gevoerd.</p>
7.	<p>Voortzetting Breedtesportbeleid</p> <p>De raad wordt in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van de ontwikkelingen en voortgang van het breedtesportproject.</p> <p>Geen opmerkingen</p>
8	<p>ISD begroting</p> <p>Ter kennisname.</p> <p>Mevr. Hellemons (FNP): FNP heeft al heel lang moeite met de begrotingen van de ISD: het geld is er voor de cliënten en niet voor de organisatie. FNP is blij met houding van het college.</p> <p>De heer Van Strien (PvdA): Dit is een positief signaal; de fractie is ingenomen met de bezuiniging. Wel heeft de fractie begrip voor de situatie rondom de Wmo. Ze zijn op de goede weg.</p> <p>Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) is positief over de reactie van het college. De bezwaren van div. gemeenten heeft bereikt dat er nu wel kan worden bezuinigd. Dat geeft GB GS een dubbel gevoel.</p> <p>De heer Veltman (CDA): de fractie is blij dat de kritiek is opgepakt, maar de fractie zal dit kritisch blijven volgen. Dit signaal is positief.</p> <p>Wethouder Sprik. Het was geen gemakkelijke klus voor de ISD. Er moesten complexe zaken als de Wmo, wet inburgering en WWB worden ingevoerd. Er is hard gewerkt om deze klus te klaren. Het is werkbaar nu en de kwaliteit gaat niet achteruit. Hij is blij met de reactie van de fracties.</p> <p>De voorzitter: In onze gemeente is het aantal uitkeringsgerechtigden het laagst op de kaart. De werkloosheid is dalende.</p>

20.10 uur Opiniërend gedeelte

9	<p>Spreekrecht burgers(RvO art. 17)</p> <p>Er hebben zich geen sprekers aangemeld.</p>
10	<p>Gemeentelijke herindeling</p> <p>Beslispunt: De in de notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale" aangegeven voorkeur voor de "Staattemervariant" overnemen als herindelingvariant, te realiseren per 1 januari 2011 of zo snel mogelijk daarna.</p>

De heer Meinsma (VVD):

Er is gesproken met de inwoners, met de medewerkers, de ondernemers en de agrarische sector. Daaruit is deze variant naar voren gekomen.

Plotseling is er een informateur. De fractie wil hierover geen waardeoordeel geven, maar was verbaasd over de uitkomst van dit traject: een grote zuidwesthoek gemeente. De reacties op dit rapport komen voornamelijk van de Provincie.

Zelfevaluatie: het rapport van de KPMG is niet positief ervaren door de VVD. Men moet ook niet denken dat de gemeenten het hebben bedacht, want de provincie is steeds op de achtergrond aanwezig geweest.

Argumenten voor de Sleattemervariant: ontsluiting bij Lemmer, een passende gemeente, de mening van de burger telt mee. Ook de brief van de medewerkers

Waarom herindelen: de service richting de burger is niet meer vol te houden. De gemeente wordt in de toekomst het eerste aanspreekpunt; een kleine gemeente kan dit niet meer doen. De VVD kiest voor de Sleattemervariant. De fractie is wel van mening dat een 2011 niet realistisch is. Nu even pas op de plaats maken om de andere gemeenten in de gelegenheid stellen hun meningen te vormen. De fractie is van mening dat Heerenveen hier niet bij betrokken hoeft te worden.

De heer Apperloo (CDA): Hij spreekt namens drie leden van de fractie

Vanuit deze gemeente is het proces in gang gezet met een leidende rol. Er waren 2 varianten, maar de Marrenvariant lijkt onmogelijk, de Sleattemervariant is ook niet helemaal zeker. Van beide kanten doemt een grote gemeente op: er zal ook moeten worden gekeken naar Heerenveen.

Jammer dat er maar één argument is om te kiezen voor de Sleattemervariant, n.l. het aantal inwoners.

Op dit moment is er nog geen zicht op dat deze variant ook door kan gaan: de Gemeenteraden van Lemsterland en Skarsterlân hebben zich daar nog niet over uitgesproken. Dit werkt vertragend.

De gestelde datum van fusie in 2010 is niet haalbaar. Hij mist in het collegevoorstel inhoudelijke argumenten, het moet immers beter worden voor iedereen.

Drie leden van de fractie kiezen voor de Marren+ variant. Het is jammer dat aan de noordwestkant van de gemeente een nieuwe grote gemeente groeit, waarin wonen, recreëren op peil gebracht kan worden, waardoor er meer geld in het laatje komt en dus de service naar de burger toeneemt en onze gemeente daar niet bij is. Een gemiste kans.

Interruptie de heer Volbeda (FNP): Hij hoort niet in het betoog waarom dan de keuze voor Sneek moet worden gemaakt.

De heer Apperloo (CDA): Kijk naar bestaande samenwerkingsverbanden, uitwisseling van personeel, recent nog de volwassenen educatie, het onderwijs, het Nationaal landschap, de winkelvoorzieningen, de zorg, het ziekenhuis, alles is georiënteerd op Sneek.

Interruptie de heer Meinsma (VVD): Er zijn voorzieningen in Sneek, die perfect zijn, maar dat werkt nu ook met meerdere gemeentegrenzen, waarom dan niet met 1 gemeentegrens?

De heer Apperloo (CDA): Het blijft in beide varianten een Plattelandsgemeente, 85% van de gronden is agrarisch. In beide varianten woont 55% van de inwoners op het platteland.

Economische kracht: de Marren + kent 6000 ondernemingen, de Sleattemervariant 3700.

Recreatie en toerisme: Friese merenproject zal zich daarop richten. In de Sleattemervariant zijn er jaarlijks 700.000 overnachtingen, in de Marren+ 2,4 miljoen. Conclusie, de economische kracht van de Marren+ variant is veel groter.

Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS):

Gemeentebelangen Gaasterlân-Sleat had het zo gemakkelijk: In vorige discussies over gemeentelijke herindeling ging het vooral over herindeling met o.a. Sneek.

Onze fractie was steeds niet overtuigd dat herindeling zo nodig was en gezien wat we gehoord hebben tijdens de folkspetearen van onze bevolking, dat men bang was voor aansluiting bij het grote en stadse Sneek, lag het voor onze fractie heel simpel: onze bevolking volgend:

nee tegen fusie in een Zuidwesthoekgemeente met Sneek. Geen herindeling volgens de Marrenvariant.

Maar: uw verrassend Collegevoorstel, heeft Gemeentebelangen GS aardig in verwarring gebracht en de daarop volgende mediahete en de zeer onsympathieke en niet democratische houding vanuit de provincie middels gedeputeerde staten, heeft bij ons in de fractie toch wel discussie opgeleverd.

Ik wil niet ingaan op speculaties over wat er misschien gaat gebeuren en wat de provincie gaat doen en met negatieve advisering naar buiten komt, nadat er door gemeenten keuzes zijn gemaakt, want ik denk dat we dan niet goed omgaan met wat het beste is voor onze gemeente en in belang van onze inwoners.

Gezien het feit dat de Provincie en Rijksoverheid aanstuurt op herindeling in het kader van deregulering en de gemeente het stempel van "eerste overheid" krijgt opgeplakt, hebben wij van Gemeentebelangen GS het gevoel dat als je dan toch moet, je dan moet zorgen dat je zelf de keuze maakt.

Dus: als je dan toch moet trouwen, dan het liefst met de partner die je zelf aantrekkelijk lijkt.

Al krijg je sterk het gevoel, dat je zelf al niet eens meer mag kiezen, na alle commotie van de afgelopen weken.

Maar goed, we gaan van het positieve uit: onze gemeente is jong, dynamisch, financieel gezond en dus aantrekkelijk voor een partnerschap dus hebben we het voor het uitkiezen, toch?

Gemeentebelangen GS is nog altijd niet echt overtuigd dat herindeling de oplossing is voor efficiency, helderheid en goede dienstverlening naar onze burgers toe in de toekomst.

Maar uw argumentatie lezend om te kiezen voor de herindeling Sleattemervariant, komen wij alles tegen van wat wij op de folkspetearen hebben gehoord van onze inwoners: o.a.: "als we dan toch moeten herindelen, niet met Sneek" en "waarom praten we niet met Lemsterland, wij voelen ons daar meer bij thuis en daar ligt de entree van onze gemeente" en "we willen een plattelandsgemeente blijven met niet veel meer inwoners dan ca. 50.000, dan is het nog wat te behappen met elkaar." Dit overdenkend, heeft onze fractie doen besluiten met uw voorstel om verder te gaan met de Sleattemervariant als herindelingvariant in te stemmen.

Toch willen wij er ook wel even een bedenking op zetten: Praten met Skarsterlân en Lemsterland om te komen tot een herindeling kan op diverse manieren, maar tijdslimieten en zeggen deze herindeling te moeten realiseren per 1 januari 2011 of zo snel mogelijk daarna, kan de boel dusdanig onder druk zetten, dat men met de hakken in het zand gaat staan. Gisteravond is in Lemsterland de SWOT-analyse in de commissie besproken en men is verdeeld over het feit of men nu moet herindelen of verder samenwerken. Verdergaande samenwerking met onze gemeente en Skarsterlân lijkt geen discussiepunt te worden, maar nu al strepen zetten en dwingend data proberen vast te leggen, zullen de zaken alleen nog maar gecompliceerd maken. Ik raad u dan ook aan het dwingende tijdslimiet in uw beslispunt enigszins te versoepelen. Ik heb daar gisteren op de commissievergadering gehoord dat je moet beginnen met daten en dan verkering krijgt en als daar prettige overeenkomsten uit zullen komen, je een verloving aan kan gaan waar misschien dan uiteindelijk een huwelijk uit kan voortvloeien.

Voorts hoop ik dat we met een 15-0 stand uit deze raadsbijeenkomst zullen komen, waardoor wij wederom bewijzen wat wij een bestuurlijk sterke gemeente zijn waar het prettig mee vrijen is.

De heer Trinkx (PvdA)

Waarom ook al weer herindelen?

Fuseren doe je niet uit luxe of uit weelde, maar uit noodzaak. Wij moeten fuseren omdat het nodig is om de bestuurskracht te vergroten, om de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren, en om de democratie in alle samenwerkingsverbanden te verbeteren.

Het initiatief is van onderop gestart. Maar wanneer je goed nadenkt, komt het uiteindelijk toch van bovenaf. Immers Den Haag geeft ons steeds meer taken en dus moeten we wel nadenken over fusie of samenwerken.

Maar de keus met wie we dat moeten doen mogen en moeten we zelf bepalen.

De heer Bruins Slot schrijft in zijn rapport en ik citeer: "een blauwdruk voor Friesland is niet aan de orde"...

Hoewel wij daar de laatste tijd andere geluiden over horen maken we onze eigen keus. Een eigen keus niet-ingefluisterd door de Provincie.

De conclusie van de heer Bruins Slot is gebaseerd op de haalbaarheid, draagvlak en de organische samenhang. Het is volgens hem niet meer dan logisch dat deze gemeenten gaan fuseren.

Onze gemeente is in de luxe positie om te kiezen uit twee varianten. Hoewel deze luxe het er niet gemakkelijker opmaakt.

De eerste variant, de Marrenvariant, eerder door de PvdA als 4+ variant genoemd, is al langer in beeld. Deze variant is gewijzigd omdat we nu over 5 partners praten.

De tweede variant, de Sleattemervariant, is ontstaan uit de petearen met de bevolking. Jammer dat de heer Bruins Slot dit niet vermeld in zijn rapport.

Ook wij vinden dat we als raad en college een uiterst zorgvuldige en correcte procedure hebben doorlopen.

Argumenten om voor een variant te kiezen zijn:

- draagvlak
- haalbaarheid
- inwoneraantal
- samenhang
- toekomst gericht op toerisme, zorg en bedrijfsleven

De Marrenvariant, gaat bestaan uit meer dan 90.000 inwoners. Dat is fors. Groter dan wij hadden gewenst maar nog steeds bestuurbaar. Het college schrijft dat deze optie niet langer haalbaar is vanwege aard en omvang. De aard (karakter) van deze variant is, volgens ons, niet anders dan bij de "vier". Omvang ja, die is anders dan wij voor ogen hadden. Maar is dat nu de werkelijke reden om dan niet te kiezen voor deze variant, de omvang?

Draagvlak is er zeker. Bij de inwoners en ondernemers. Haalbaarheid ook.

Samenhang zeer zeker. Het bindend geheel bij deze variant is het "blauwe hart". Weet u nog?

Kijk ook alleen al maar naar alle samenwerkingsverbanden. Hier uit stappen zal veel geld gaan kosten. Een van de redenen voor fusie was om deze samenwerkingsverbanden weer op te heffen. De Marrenvariant is een gemeente met een goed evenwicht tussen stad en platteland. Welke, nu al, gericht is op toerisme, bedrijvigheid en zorg.

Een zekere optie.

De Sleattemervariant gaat bestaan uit ruim 50.000 inwoners.

Dat is de reden van het college om voor deze variant te kiezen. Skarsterlân geeft aan dat een fusie met Heerenveen niet voor de hand ligt (zie "naar een nieuwe gemeente; de finale")

Intussen weet iedereen wel beter (Luister maar naar de heer Galema). ~~Heerenveen krijgen we er gratis bij.~~ Ook dan belanden we in een gemeente met meer dan 90.000 inwoners. En dan ligt het grote Heerenveen op de loer.

Maar dat we raakvlakken hebben met Lemsterland en Skarsterlân is duidelijk. Voornamelijk op het "plattelandsniveau". Draagvlak is onzeker, haalbaarheid ook. Lemsterland wil voortopig alleen maar samenwerken (zie vergadering gisteren). Betrokken gemeenten hebben nog geen uitspraak gedaan. Daardoor raken we de regie kwijt.

De gemeente die ooit de aanzet gaf tot de discussie inzake samenwerking of fusie raakt volledig haar grip kwijt. We laten het afhangen van partijen die nog een uitspraak moeten doen. En deze partijen willen niet onder druk gezet worden.

Toekomst binnen deze gemeenten is gericht op toerisme en bedrijvigheid.

Eenvoudig is het niet om voor een variant te kiezen. Zo duidelijk is het plaatje niet. Het blijft een zeer moeilijk afwegingsproces. Soms is een keus op basis van je gevoel goed, meestal pakt dat goed uit. Maar je moet ook kijken naar feiten.

Een feit is de onzekerheid bij de Sleattemervariant.

Een feit is dat we veel gemeen hebben met de Marrenvariant op het gebied van toerisme (veel meer overnachtingen dan in Lemsterland en Skarsterlân), zorg, onderwijs (voortgezet onderwijs gericht op Sneek, CSG en Bogerman), landschap (de meren) en de samenwerkingsverbanden.

Een feit is dat de afstand tot de burger bepaald wordt door personen en niet door de grootte van een gemeente. Een feit is dat de Marrenvariant een zekere optie is, want zij willen wel.

Kiezen voor de Marrenvariant biedt onze burgers zekerheid en duidelijkheid.

Maar nog steeds is het geen eenvoudige keus. Een slechte variant zit er niet bij. De meerderheid van onze fractie kiest voor de Marrenvariant om voornoemde argumenten.

De heer Volbeda (FNP): It is "Dancing with stars" yn Súdwest Fryslân. In kompetysje weryn't ferskate weryndieling farianten dielnimme. Der binne in protte ôffallen en we sitte no yn de finale!

"Dancing with stars" en Gaasterlân - Sleat is de "Dancing Queen" De keninginne fan it bal dy't de gadingmakers foar it útsykjen hat.

As ried ha we mei-elkoar, ienriedich, op 13 maaie in koers útsetten: Kolleezje ûndersykje de "marren fariant" en de "Sleattemer fariant" Set kânsen en bedrigings op in rij en kom mei in advys oan de ried sadat we yn oktober mei dizze befinings de finale yn kinne. Alle hulde foar it wurk wat der fersetten is en de wiidweidige ynformaasje dy't we krigen ha. Kompliment hjirfoar. It advys fan it kolleezje is helder en dúdlik: De Sleattemervariant kriget de foarkar. Boppedat is de Marrenvariant gjin opsje mear, no't de partners kieze foar in fúzje fan 5 gemeenten mei rom 80.000 ynwenners.

It stânpunt fan de FNP hat altyd helder west: Gjin fúzje! Mar de FNP hat har ek konformere oan de politike realiteit. As it dan dochs komt ta in fúzje dan it maksimaal helbere foar natuer en lânskip, it maksimaal helbere foar ús ynwenners en it maksimaal helbere foar ús bedriuwen. Hjir heart in gemeente by dy't ticht by de boargers stiet net mei in ûnbidich grutte skaal. In gemeente mei in útsprutsen plattelânskultuer. De Marrenvariant wie ús kar net. Dat ha we ek yn maaie al útsprutsen. Dochts ha we ynstimt mei it ûndersyk nei dizze fariant. Om twa redenen:

1. Op basis fan loyaliteit oan de ried. De Gaasterlânske / Sleattemer ried bliuw ienriedich en hjirmei in krêftige "gesprekspartner" yn dizze diskusjes. Hjirmei koe ús kolleezje op paad mei it foech fan de folsleine ried en dan komme jo sterk út de hoeke.
2. Ek woenen we de fariant noch in kâns jaan. Miskien kamen der yn de simmer noch arguminten boppe tafel dy't we yn maaie noch net fersjen koene.

De FNP hat dizze arguminten net heard noch lêzen!

De ried fan ús gemeente is oant no ta altyd útgien fan eigen krêft: Net de boargemasters beslute. De mei-elkoar oparbeidzjende sekretarissen advisearje, mar beslute neat. Ek it foech fan besluten leit net by de kolleezjes. De ried hâld de regy. Ús kolleezje is hjir op treflike wize mei omgjen.

No't we mei-elkoar ta de finale komme yn Súdwest Fryslân krije we te meitsjen mei allegearre krêften dy't hjiroan toarne.

Ik wol hjir benamme yngean op de kwalike rol dy't de provinsje spilet yn de hiele diskusje. Út de mûle fan deputearre Sjoerd Galema hearre we iûd dat der op út is om ús de regy út hannen te nimmen.

Earst oanjaan dat in weryndieling fan ûnderop komme moat (vgl. de útspraken dy't dien binne yn de Treemter) en as it dan safier is en ta de finale komt, oanjaan dat dat net de bedoeling is. Der binne minsken dy fine dizze hâlding skandalich. It binne myn wurden net, mar ik ha der wol begryp foar.

Galema brûkt de posysje fan ~~de Hearrenfean as brekizer~~ om ús der fan de wjerhâlden troch te setten op de ynsleine wei. In tige ûnferstannige set: Dizze 'move' fan de leste 14 dagen set kwea bloed: By ús kolleezje, dy't de saken sa soarchfâldich ta rieden hat. By ús amtner, dy't harren manmachtich efter it kolleezje foarstel opstelle. By ús befolking, dy't har helder en dúdlik útsprutsen hat yn de petearen en by de folsleine FNP ôfdieling Gaasterlân-Sleat dy't har útsprutsen hat op it fraksje berie ferline wike. De wurdt troch guon fraksjes tefolle gewicht jûn oan de posysje fan Deputearre Steaten.

Galema docht as soe er in fetu útsprekke kinne. Hy komt lykwols net fierder as in advys, sa as útsocht troch ús Griffier. It advys weaget swier, okee, mar sil noait oernommen wurde troch in keamer, troch in steatssekretaris, as dit yngiet tsjin de winsk fan belutsen gemeenten en dermei de befolking, as der gjin draachflak is fan ûnderen op.

Kollega fraksjes: No sitte we yn de finale. Begjin no net te swalkjen, mar hâld hoek. It is dochs ûnmooglik dat we ús folsleine kolleezje yn it himd sette? Earst op paad stjoere mei in opdracht en no't se de opdracht, ûnderboud mei goede argumenten útfierd ha harren in brevet fan ûnfermogen jaan, omdat der nije ynsjoggen op 't aljemint kommen binne.

Interruptie de heer Trinks (PvdA) wil dit niet betitelen als een brevet van onvermogen voor het college.

Interruptie de heer Apperloo (CDA): Waar staan volgens u de argumenten voor deze variant.

De heer Volbeda (FNP): Die stean yn it stik. Derom in krêftige oprop: We moatte ynsette op in fúzje mei Skarsterlân en Lemsterlân. Yn dizze gemeenten komt de diskusje no wat los en is derom hiel begriplyk dat hjir it tinkproses tiid nedich hat. It wie yn ús gemeente net oars. Dat Skarsterlân en Lemsterlân mei iepen earms it trajekt yngien soen wie fansels net reël. Mei dizze opsje kinne en moatte we de tiid nimme om de kollega rieden de kâns te jaan soarchfâldich harren posysje te bepalen. Krekt sa goed as ek wy de tiid hjirta nommen ha.

Mei de Sleattermer fariant ha we de tiid. Dizze tiid ha we net mei de oare fariant, dy't ús 1 jannewaris 2011 troch de kiel triuwe wol.

Derom wolle wy manmachtich en ienriedich bouwe oan in nije gemeente mei Skarsterlân en Lemsterlân. In gemeente mei in krêftige plattelânskultuer en in skaal dy't te oersjen is. In gemeente mei in sterke finansjele en bestjoerlike basis dy't klear is foar de takomst. In ~~gemeente dy't ienriedich nee seit tsjin de Hearrenfean~~.

Mochten der, sa 't guon riedsleden tinke, krêften loskomme dy't der foar soargje dat 't Hearrenfean net te kearen is dan binne we wêr yn de posysje om it bêste der foar ús befolking út te heljen. Mocht it safier komme: Foar it blok okee, mar bûtenspul noait!!

De heer Van Strien (PvdA), tweede woordvoerder PvdA fractie.

Nei alles wat der de ôfrûne wike bard is rûnom dit agendapunt bin ik bin tige ferbaasd.

Wij ha jo as nije boargemaster krigen mei de opdracht om de weryndieling fan de grûn te tillen en ta in goed ein te bringen, dat wie de winsk fan de hele ried.

De provinsje wist dat ek.

Jo. boargemaster ha alles út de kast helle. Alle mooglikheden besjoen. En jo ha dat net allinne dien jo ha dat mei it kolleezje dien. En tegearre mei ús.

Wij ha de hiele politike súdwesthoeke hjir yn e Treemter han.

En allegearre ha we Galema heard doe't hij sei dat de provinsje it stânpunt fan de gemeenten respektarje soe.

De hiele befolking ha we mobilisearre om in miening te krijen.

Dêr is yn ús opdracht ûndersocht, of der nêst de Marrenvariant ek in twadde mooglikheid wie nei de kant fan de Lemmer en Skarsterlân. De rie hat die opdracht jûn.

Omdat it útgongspunt hielyd wie fan ûnderen ôf.

Sjoch derre hjir leit it resultaat

Nei dat Snits en de ommelannen sa as dat der no hinneleit, in jas is dy' t ús te grut is en dy' t ús net lekker sit, leit hjir in kolleezjefoarstel om ús yn te setten om in prachtige gemeente te foarmjen mei de gouden trijehoek Skarsterlân, Lemsterlân en Gaasterlân-Sleat.

Mei grutte rekreative mooglikheden Langwar, Lemmer, Sleat, Balk en de Gaasterlânske bosken

Mei demest in prachtige yndustriële sône A6 A7 wêr't hiel Fryslân jaloersk op wêze kin. Trije sône gemeenten, wêrfan Skarsterlân koartlyn noch út de bus kaam as meast positive gemeente fan hiel Fryslân foar it MKB - dat bin de lytse ûndernimmers: hoefolle ha wij der net fan yn ús gemeente? In lanlike gemeente mei sa'n 50 000 ynwenners, sa as ús bewenners dit oanjogegen.

En no wol de provinsje bij mûle fan dyselde deputearde Galema oer alle hollen hinne Fryslân efkes ferpatte.

Wij bin allegearre belachelik makke, troch de útspraken fan deputearde Galema. Net allinne wij, mar der binne buorgemeenten dy't hannen fol jild útjûn ha oan djoere buro's om mei harren boargers te kommunisearjen. En no docht bliken dat al lang in blaudruk fan de ferdieling yn it laat leit yn Ljouwert Dus wei smiten jild, weismiten enerzjy

Mar, er is dochs de ôfspraak dat in fusy fan gemeenten fan ûnderen ôf komme moat ???

Skarsterlân wol net mei Hearrenfean fusearjen de provinsje wol dit gewoan negere.

As alles sa simpel wie. Hie dan op in reinige dei , troch in pear provinsjale amtners Fryslân ferpartsje litten

Alle riedsleden dy't der tiid yn stutsen hawwe wurde negert

Der wurd oer Skarsterlân en Lemsterlân hinne efkes beslíst dat sij op termyn bij Hearrenfean komme. En Opsterlân giet nei Drachten. Dus it hat totaal gjin sin foar Lemmer, Skarsterlân en Opsterlân om noch ergens oer te praten , as wij Galema leauwe meie. Galema seit wol bij wie jo yn e sek stoppe wurde.

Nochris, ik gean hjir net yn mei. Ik stim folop yn mei dizze gouden kans foar ús gemeente, sa as it kolleezje dit foarsteld, want der prate we hjir oer. En ik hoopje ek dat de provinsje ús en ús buorgemeenten it rjocht jout sels ús beslissingen te nimmen: **Want dat wie de ôfspraak.**

En it is yn Fryslân in âlde gewoante om je oan ôfspraken nei te kommen. En foarsitter, ek Ljouwert is net it sintrum fan de wrâld. Sa'n goede ôfwaging fanôf de basis sil fanút Den Haag seker beleanne wurde. Ik stean effert it kolleezjefoarstel en stypje de Sleattemervariant.

Wij kin dit rêstich mei elkoar útwurkje, wij ha de tiid wol en wolle ek ús buorgemeenten de tiid jaan om hjir oer nei te tinken. Selsstandich bliuwe is op termyn gjin opsje. Safolle is der wol útlekt fanút Ljouwert. Der woe ik it earst bij litte.

De heer Hoefnagel (ChristenUnie): U heeft een duidelijke keuze gemaakt tussen de Marrenvariant en de Sleattemervariant door uw voorkeur uit te spreken voor de Sleattemervariant en hebt zich daarmee afgewend van Sneek en de Marrenvariant. Uw keuze is niet alleen ingehaald door de actualiteit, maar ook door de realiteit; Het wordt voor ons als raad vanavond dus kiezen tussen 2 - niet meer bestaande - opties.

Het college ziet - naar eigen zeggen 'objectief en consequent geredeneerd' - de Marrenvariant voor Gaasterlân-Sleat dan ook niet langer als een haalbare optie. U vindt dit geen recht doen aan de mening van inwoners en raad. Uiteraard heeft u hier belangrijke argumenten voor het collegevoorstel. Deze wil ik graag onder de loep wil nemen:

Uw 1° argument tegen Marrenvariant: Een dergelijke gemeente ligt qua aard en omvang te ver af van de invulling van een Marrenvariant, zoals het college en de raad van Gaasterlân-Sleat die voor ogen hadden.

Ik herinner u echter aan de discussie over het woordje "uitsluitend" in de raadsstukken. De Marrenvariant zou een samenvoeging zijn van uitsluitend de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel.

Verschillende fracties hebben hier tegen geprotesteerd. De raad heeft zich echter neergelegd bij de uitleg van de voorzitter: het woordje uitsluitend moet niet te eng moest worden opgevat: De Marrenvariant hoeft niet perse uit 4 gemeenten te bestaan. Uitsluitend is niet uitsluiten.

Heeft u de raad hiermee opzettelijk een rad voor ogen gedraaid?

Ik denk het niet. Maar de enige andere conclusie is dan wel dat u dus een argument gebruikt wat gewoonweg niet deugt.

2° argument tegen Marrenvariant: Wij kunnen, gelet op de bevindingen uit de petearen, niet duidelijk maken waarom onze gemeente mee zou moeten werken aan de vorming van een gemeente van 92.144 inwoners. De onderbouwing van de noodzaak tot het vormen van een gemeente met een dergelijke omvang ontbreekt naar ons oordeel in het rapport van de heer Bruins Slot.

Bruins Slot heeft hier echter wel wat opmerkingen over gemaakt. Ik citeer *dhr. Bruins Slot*: „Als Gaasterlân-Sleat zich afwendt van de Zuidwesthoek (lees: de Marrenvariant) is het nog maar de vraag hoe reëel een samengaan met Skarsterlân en Lemsterland is: Heerenveen zou daar eigenlijk ook bij betrokken moeten worden. Aangezien de bereidheid in die hoek een stuk minder groot lijkt te zijn is het tijd (voor de provincie) om hier leiderschap te tonen en te zoeken naar de logische verbanden.

Gedeputeerde Galema heeft inmiddels dat leiderschap getoond en aangegeven niks te voelen voor de Sleattemervariant - zonder Heerenveen. De toon lijkt nu gezet en een logisch verband lijkt dit: of: een fusie met Lemsterland, Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Heerenveen of met Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wunseradiel, Wymbritseradiel en Gaasterlân-Sleat.

Beide een 90.000+ variant. Waardoor uw argument dat 90.000 inwoners te veel is, zijn geldigheid verliest. Omdat dat ondertussen voor beide varianten geldt

U hebt ook een 3° argument, nu voor de Sleattemervariant: Niet onbelangrijk is te vermelden dat de vorming van deze nieuwe gemeente naar ons oordeel voldoet aan de toetsingscriteria van de Wet Ahri, te weten: draagvlak, bestuurskracht, duurzaamheid, interne samenhang, externe samenhang en planologische ruimtebehoefte.

Het college heeft in de ogen van de ChristenUnie onvoldoende aangetoond waarom dit argument wel voor de Sleattemervariant geldt, maar niet van toepassing is op de Marrenvariant. Een herindeling op basis van de Marrenvariant kan ook voldoen aan de genoemde toetsingscriteria.

Uw 4° argument is best leuk, namelijk deze:) De raadsdiscussie over herindeling moet in deze gemeenten nog gevoerd worden, maar er is een positieve grondhouding bij de colleges van de gemeenten Skarsterlân en Lemsterland.

Maar volgens ons is Burgermeester Stellingwerf van Lemsterland helemaal niet zo te spreken over de stelligheid waarmee onze gemeente praat over onomkeerbare uitspraken. Of het aangaan van gesprekken, waarbij de uitkomst fusie moet zijn.

En alhoewel de uitspraken van Galema in Lemmer niet echt goed zijn gevallen, merkten we gisteren dat de raadsfracties van Lemsterland deze positieve grondhouding waarover u het heeft, helemaal niet hebben.

In een positieve houding met het college spreken, betekent echt nog niet 1-2-3 een fusie!

Al zou het college het dolgraag willen, de raad beslist uiteindelijk. Zo gaat het in Lemmer. En zo zal het in Balk gaan.

Zelf wil ik nog enkele opmerkingen maken over de mening van de inwoners, waaraan we volgens zeggen geen recht zouden doen als we met Sneek doorgaan. Vergeef me dat ik Sneek zeg in plaats van De Marrenvariant, maar bij Sneek ligt toch het zwaartepunt van die discussie.

De indruk is ontstaan dat onze inwoners unaniem kiezen voor een herindelingsvariant *zonder* Sneek.

Alle bestaande samenwerkingsverbanden in dit gebied ten spijt. Wanneer ik echter de verslagen van de Petearen erbij neem, lees ik toch wisselende geluiden: De meningen verschillen nogal.

Ik citeer er enkele:

- Over het samengaan met Sneek bestaan verschillende meningen een deel vindt dat Sneek niet past bij een herindeling met plattelandgemeenten en een ander deel vindt dat dit wel zou kunnen.
- Men vindt dat naar natuurlijke grenzen gekeken moet worden.
- Een aantal is voor samengaan met Sneek en een aantal niet. Men constateert daarbij wel dat mer afhankelijk is van veel voorzieningen die Sneek biedt (ziekenhuis, onderwijs).
- Betreffende het samengaan met de gemeente Sneek verschilt men van mening.
- Een deel vindt dat alles nu goed gaat en de gemeente niet te klein is.
- Anderen vinden wel dat er behoefte is aan schaalvergroting.
- Enkele deelnemers pleiten voor een grote gemeente Fryslân.
- Anderen pleiten voor een kleinere variant.
- Er bestaat verschil over mening over Sneek er wel of niet bij moet.
- Enkelen vinden dat gekeken moet worden naar et samengaan met Skarsterlân.

Geluiden die onze fractie duidelijk maken dat we de petearen niet al te kort door de bocht mogen uitleggen. Gaan we de petearen misbruiken? Om aan te geven dat dit collegevoorstel ook daadwerkelijk de wil is van de bevolking?

Interruptie de heer Volbeda (FNP): de heer Hoefnagel heeft toch bij dezelfde petearen gezeten! De meningen waren heel duidelijk.

De heer Hoefnagel (ChristenUnie): Voorzitter, het gebeurt niet vaak dat ik een lang verhaal heb, daarom wil ik nu afsluiten met enkele laatste opmerkingen over de opvatting van de ChristenUnie over het collegevoorstel.

De ChristenUnie is van mening dat het college haar huiswerk niet goed heeft gedaan, als het gaat om de beargumentering ervan. Op deze manier is het onbegrijpelijk dat bestaande contacten en samenwerkingsverbanden aan de kant worden gegooid.

Het college lijkt hiermee een politieke bom onder de fusie te leggen. En neemt een ongepaste houding aan ten opzichte van de andere betrokken gemeenten. U kunt en mag hen niet opleggen hoe zij dit proces moeten doorlopen. Een fusie is vanaf deze plaats wel vaker vergeleken met eeri huwelijk: je mag dat bij je partner niet afdwingen.

Wanneer Gaasterlân-Sleat dat toch probeert, is de gezonde basis weg. En lopen we het risico op een wel heel vervelend blauwtje. Dan bestaat de kans dat we **ofwel tegen wil en dank uitgehuwelijkt worden, ofwel tegen wil en dank vrijgezel zullen blijven.**

In de media werd al gesproken over de stoelendans in de Zuidwesthoek. Wie geen stoel meer kan vinden doet niet meer mee... Dit lijkt inderdaad te gebeuren als we nu niet aansluiten bij de Marrenvariant... Ik weet dat de vergelijking wel ergens mank gaat. Maar de bedoeling is duidelijk. Herindelen is geen kinderspel. Daar moet een weloverwogen argumentatie aan ten grondslag liggen. Die heb ik van het college nog niet gehoord.

Ons standpunt is daarom dus nog steeds dat: **de ChristenUnie de Marrenvariant recht vindt doen aan de mening van inwoners en raad en eveneens 'objectief en consequent geredeneerd' - de Sleattemervariant voor Gaasterlân-Sleat niet langer als een haalbare optie ziet. Daarom voorzitter, zal de ChristenUnie het collegevoorstel niet ondersteunen.**

Mevr. Stapensea (CDA): Foarsitter it mei dúdlik wêze dat de CDA fraksje by dit agindapunt twa wurdfierders hat. De reden is dat der twa gelúden binne in ús fraksje.

Wy binne yn it weryndielingsproses mei syn fiven oplutsen, mar nei in lange goede diskusje ferline wike ha wy konstataarre moatten dat, dat leste by dit únderwurp net mear it gefal is. By sa'n swier punt wêr't ferstân en emoasje in rol spylje moat jo mekoar wolris efkes loslitte, dit út respekt foar gefoelens en eigenheit fan minsken. Wy respektearje dan ek de kar dy't ús oare fraksjeleden meitsje yn de folle oertsjûging dat sy ek it beste wolle foar ús boargers.

Foarsitter, hjoed is de finale in lang skoft fan taryeding is der oan foarôf gongen.

It is starten mei de selvevaluaasje bestjoerekreft yn 2003 fan de provinsje en it eindiget wat ús oanbelanget mei it kolleezje-advys wat no 14 oktober foarleit. As ik werom sjoch op it proses dan kin ik net oars dan sizze it wie in goed proses. Stapke foar stapke ha wy tawurke nei dizze finale, foarôf stie de útkomst net fest. Ik krij it gefoel dat dit in útsûndering is yn polityk Fryslân. Fanôf it begjin wie it útgangspunt fan Rie en Kolleezje, wy dogge it foar de boargers dy moatte der better fan wurde. ~~De petearen mei de boargers ha dan ek fan grutte ynfloed west op it resultaat dat der no leit.~~

Fierder hat de miening fan de omlizzende gemeenten, om dochts te kiezen foar in 4+ fariant der ta lieden dat der by de Rie fan Gaasterlân-Sleat ek oare opsjes yn byld kamen. Op 13 maaie hat de Rie opdracht jûn om yn petear te gean mei de fiif omlizzende gemeenten.

Mar dan komt it rapport fan hear Bruins Slot, mei de komst fan dat rapport ha wy de kat yn de gerdinen. Hear Bruins Slot hie de opdracht om as ynformateur te kommen mei weryndielings farianten. Ta ús grutte ferbazing stelt der him op as formateur en komt mei in fest omleind plan, niks gjin farianten binne yn beeld brocht. It doel wêr't it allegear om begûn, it moat better wurde foar ús boargers, is yn ús betingst út it each ferlern.

Ek de provinsje hie dizze útkomst net ferwachte. Op 28 augustus spruts men noch oer 40-50.000 ynwenners dit passend is bij de aard en skaal fan Fryslân. Der wurdt no totaal oan foarby gongen, werom 80.000 ynwenners it beste is, ik ha op ynhâld noch gjin inkel argumint heart. It liket of is der gjin fiizje op, sa ja, dan wurdt it heech tiid dat se dizze klip en klear oan de befolking útlein wurdt.

Yntusken wurdt der swiere druk lein op de gemeenterie fan Gaasterlân-Sleat om te kiezen foar Snits of foar Skarsterlân. Hoefolle druk der ek oplein wurdt, ik kin sizze it hat gjin inkele ynfloed hân op ús fiizje. Wol ha wy alle arguminten oanheart en my yn de efterhole wat is it beste foar ús boargers.

Foarsitter, wy kieze foar in gearwurking/fúzje mei Lemsterlân en Skarsterlân.

- In sterke plattelânsgemeente mei fyftichtûzend ynwenners wêr't it mooglik is om de linen mei de boarger koart te hoaren. De ôfrûne jierren binne der tal fan weryndielings west yn Nederlân, de weryndielde gemeente hawwe allegear tusken de 25.000 en 50.000 ynwenners. In gemeente mei 93.000 ynwenners, 83 kernen en in lânopperflak fan 520 fjouwerkante kilometer is te grut foar de aard en skaal fan it Fryske plattelân. De weryndieling yn Drinte tsien jier, hat sterkere steden oplevere mar mei namme it plattelân hat te leien hân fan dizze feroaringen.
- Op 13 maaie wie de Rie tsjin in megagemeente, dat wie ek de boadskip dy't troch ynwenners en persoanen fan de organisaasje oan ús mejûn is. Ferline wike hat ek de OR him útsprutsen foar de fariant Lemsterlân - Skarsterlân. Wy fine it wichtich hjir nei te lûsterjen, sy binne it kapitaal fan ús organisaasje en op harren sil de fúzje noch de measte ynpakt ha.
- Dizze nije gemeente is de poart fan Fryslân, mei in goede ynfratrúktuer A6-A7. It jout folop kânsen om wurkgelegenheid, rekreaasje en toerisme fierder te ûntwikkeljen sûnder dat it ten koste giet fan de leefberens op it plattelân, en de unike natuerwearden yn dit gebiet.
- Doel fan de weryndieling is om de bestjoerskreft te fergrutsjen. Wurdt dizze wol sa grut bij in gemeente fan 93.000 ynwenners en 520 fjouwerkante kilometer. Wannear't de grutte fan in organisaasje tanimt, nimt ek de ôfstân nei de boarger ta en sil it burokratysk proses noch mear tanimme.

Wy ha ús ôffrege, hokker gemeente hat mear bestjoerskreft, dy fan 10.000 ynwenners of 90.000 ynwenners. Foarsitter it mei dúdlik wêze dat wy út noch ien net kieze foar in megagemeente, wy gean foar Gaasterlân-Sleat, Lemsterlân en Skarsterlân.

De voorzitter: Er zijn argumenten zowel voor als tegen het collegevoorstel. Opvallend is dat de raad zich zeer goed gedragen in het proces van meningsvorming: neem jezelf serieus en ga uit van eigen kracht.

We worden geconfronteerd met een bombardement van mensen die er niet over gaan. GS gaat er niet over. GS kan een zienswijze indienen, die moet gaan over argumenten. De variant van het college voldoet aan de 6 criteria in de circulaire van BiZa. Een fusie met Heerenveen zal nooit gebeuren, fusie moet van onderaf komen; GS kan geen herindeling inzetten.

Interruption de heer Apperloo (CDA): Kan de provincie dit volgens de wet ARi niet?

De voorzitter: Dit is niet aan de orde. Er is een regeerakkoord over herindelingen.

Het College kiest voor de aard en schaal zoals het nadrukkelijk is aangegeven door de raad.

Alle gemeenten wisten van de randvoorwaarden gesteld door deze raad.

Als een informateur aangeeft dat het "een ietsje meer mag zijn" moet men zichzelf wel serieus blijven nemen.

We worden geen vijanden van de buurgemeenten en samenwerkingsverbanden zullen altijd blijven bestaan.

Wij maken de keuzes, niet anderen en goede argumenten mogen, maar geen "als" redeneringen.

Bruins Slot zegt dat hij draagvlak heeft gevonden voor deze Marren+ gemeente en noemt dit de meest haalbare optie. Dat verandert alles. Het ging niet meer over de inhoud, maar over het proces.

Er zijn grote nadelen bij een te grote aard en schaal. Bovendien kan hij dit niet aan de mensen uitleggen. De komende jaren kunnen wij ons goed redden maar op termijn halen we dat niet en moeten we fuseren.

De heer Apperloo (CDA): ~~Waarom dankt u onomkeerbare besluiten nemen?~~

De voorzitter wil geen tijdsdruk op de twee gemeenten leggen. Het SWOT advies voor Lemsterland is, kijk naar Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân. Het denkproces begint daar net. Lemsterland zal ook zeker naar ons kijken.

De keus is nu een "megatrein" of "geleidelijke fusie na intensieve samenwerking". Als de vraag wordt gesteld moeten we in die trein stappen, dan kiest het college duidelijk voor het laatste.

Enkele feiten: samenwerkingsverbanden worden opgeblazen, bijvoorbeeld de ISDzwf. Primaire taken horen bij de gemeente. Beleid en uitvoering horen bij de gemeente. Dit zijn frictiekosten. Wij treden niet uit.

Er zijn nog geen ambtenaren van Sneek aan het werk bij onze gemeente. Slechts 1 persoon voor 12 uur wordt ingehuurd. Er is dus geen sprake van veelvuldige uitwisseling van personeel. Wel is er ondersteuning van medewerkers van de Provincie geweest.

Brandweerverdeling slaat lost van fusieplannen.

Extra geld? Dat zal nodig zijn, want de uitkering wordt lager.

Afvalverwerking wordt niet samen met Sneek gedaan.

Het ISZF is zonder Sneek, maar met Lemmer. Empatec blijft.

De S variant heeft het grootste merenpotentieel. We missen de recreatieboot echt niet.

Er is voldoende massa met 50.000 inwoners.

De argumenten worden gewogen en uitgaand van de Friese verhoudingen, autonomie in eigen kring, zo groot als het moet en zo klein als het kan, blijft de herkenbaarheid voor de burger bestaan.

De heer Trinkx (PvdA): Hoe doen grote gemeenten dat?

De voorzitter: Dat zijn geen plattelandsgemeenten maar stedelijke gemeenten. Als een gemeente groter wordt ontstaan er decentralisaties, een extra managementlaag.

Groot is niet altijd beter. Kijk naar de kritische massa, zie de visie van Skarsterlân en SWOT van Lemsterland. Dan passen deze gemeenten naadloos bij elkaar.

Burgemeester Stellingwerf wordt voor 6 jaar benoemd en "we praten niet over herindeling". Dat was de visie van de gemeenteraad van Lemsterland.

Men moet daar ook nog aan het proces wennen. Lemsterland moet ook aan de veranderende situatie wennen, maar men weet van de keuzes die er zullen moeten worden gemaakt.

De citaten van de heer Hoefnagel waren heel selectief. Tendens was heel helder bij de petearen: tussen 45 en 60 duizend. Er nog niet gezegd, maak het nu maar groter.

Het personeel en OR staan achter het collegevoorstel.

Tweede termijn

De heer Volbeda (FNP) wil nog een paar punten onderstrepen. Het begrip draagvlak: er is degelijk draagvlak, o.a. de bevolking van Sloten, de ambtelijke organisatie, (zie de OR brief en verslagen van de personeelsbijeenkomsten). Draagvlak is er zeker ook bij de inwoners.

Kosten: in variant Marren + moeten 6 organisaties in elkaar worden geschoven in een tijdsbestek van 1,5 jaar. Dit kan nooit zonder slag of stoot plaats vinden.

Hebben Heerenveen en Sneek ons nodig om hun grote projecten te steunen? Het antwoord laat zich raden. Aan "als-dan" relaties heeft de fractie niets. En samen kunnen we Heerenveen staan. In 1345 wonnen we de slag bij Warns en omtrent 2011 winnen we de slag bij Oudehaskel

De heer Trinkx (PvdA) vraagt wat de zekerheden in dit proces zijn.

De heer Apperloo (CDA) Er moet worden gekozen voor de variant die het meeste oplevert.

De heer Meinsma (VVD): Het is niet de bedoeling om een toeristisch blok te vormen. Toerisme, zorg, bedrijvigheid en de agrarische sector is voor alle gemeenten in Friesland hetzelfde. Beide keuzes waren goede keuzes, maar de VVD kiest voor deze variant.

De heer Apperloo (CDA) heeft veel moeite met de uitkomst en ziet dat men kansen voorbij laat gaan. Onze gemeente was de "Voorloper", maar is nu de hekkensluiters.

De heer Trinkx (PvdA) sluit zich aan bij de woorden van de heer Apperloo; het is jammer dat de discussie alleen gaat over de schaal van grootte. Wat nu met het vervolgproces. Wat als de andere gemeenten niet beslissen. We zijn de regie kwijt.

Mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS) had gehoopt op 15-0. Zij wil duidelijk stellen dat de fractie verder wil gaan met Skarsterlân en Lemsterland, en zeker niet met Heerenveen. Echter wel met het besef dat er een risico aan zit.

De heer Hoefnagel (ChristenUnie): Het is een rare discussie over wat-als. De meerderheid kiest niet voor Heerenveen. Het lijkt er op dat Gedeputeerde Staten de Sleattemervariant zal afschieten.

De heer Veltman (CDA): Hierin heeft GS geen bevoegdheid.

De heer Hoefnagel (ChristenUnie): Het College kiest voor onzekerheid. Er is de zekerheid dat we kunnen aanschuiven bij de Marren+ variant. Hoe worden de signalen van Lemsterland geduid?

De voorzitter: Regie: willen we de regie over anderen. Wij dienen de belangen van de eigen gemeente. Er zijn gesprekken geweest met de twee andere gemeenten. Zie ook verklaringen van Skarsterlân. Skarsterlân zal nooit een initiatief nemen tot herindeling met Heerenveen.

Vervolgproces: op korte termijn is er overleg met de partners. Vervolgens zal aan de raad worden gerapporteerd en wordt de raad bij het proces betrokken. Komt het niet direct tot fusie, dan wordt er gepraat over hoe de samenwerking kan worden aangegaan en wanneer.
 In 2009 vieren we in elk geval nog het 25 jarig bestaan van deze gemeente.
 Heerenveen: er staat in het stuk niets over Heerenveen. Heerenveen speelt er geen enkele rol in. Gedeputeerde Staten gaat er niet over. Alleen de gemeenten geven aan of zij een fusie willen. Zo staat dit in de wet voorgeschreven.
 Citaat koersdocument Provincie : "gemeentelijke herindeling kan alleen aan de orde zijn als het van onderop komt en daarin willen wij een faciliterende rol vervullen."
 Economisch analyse: in beide varianten zat voldoende potentie.
 Het is niet de bedoeling om met de rug naar welke gemeente dan ook te gaan staan en zeker niet naar GS.
 De Raad heeft de rol die hem toekomt en niet het provinciebestuur.

Over dit agendapunt kan in het besluitvormende deel onder 12 worden besloten.

22.50 uur Besluitvormend gedeelte

	Agendapunt	Besluit
11	Verordening VROM Starterslening <i>Beslispunt: de verordening VROM Starterslening vaststellen.</i>	Conform voorstel
12	Gemeentelijke herindeling <i>Beslispunt: De in de notitie "Naar een nieuwe gemeente: de finale" aangegeven voorkeur voor de "Sleattemervariant" overnemen als herindelingvariant, te realiseren per 1 januari 2011 of zo snel mogelijk daarna.</i>	Conform voorstel met 9 stemmen voor en 6 stemmen tegen. Voorgestemd hebben: de heer Veltman (CDA), mevr. Stapensea (CDA), de heer Van Strien (PvdA), de heer Volbeda (FNP), mevr. Hellemons (FNP), mevr. Piersma (FNP), de heer Meinsma (VVD), de heer Belksma (VVD), mevr. De Haan (Gemeentebelangen GS). Tegengestemd hebben: de heer Apperloo (CDA), mevr. Batteram (CDA), de heer Van Dijk (CDA), De heer Trinks (PvdA), de heer Vreekamp (PvdA), de heer Hoefnagel (ChristenUnie).
13	Financiële gevolgen	Conform voorstel
14	Sluiting	23.00 uur

Aldus besloten door de raad voornoemd in zijn openbare vergadering van 18 november 2008,

, voorzitter.

, griffier.

gemeente

Lemsterland

amendement
woord "overalomg"
int voorstel punt 3
en antwoord op
vraag 2 schrappen
10 voor G, B + NCPN
3 tegen Rad A + B
de wij + CPN

16062011000

RAADSVERGADERING VAN 20 JULI 2006.

Agendapunt : 11
 Corr.nummer :
 Trefwoorden : samenwerking, herindeling, bestuur
 Datum voorstel : 21 juni 2006
 Bijlagen : geen
 Portefeuillehouder :
 Sector : secretaris
 Onderwerp : Bestuurlijke situatie en samenwerking Zuidwest-Fryslân
 Behandeld door :
 Telefoonnummer :
 E-mail :

cf voorstel

20-7-2006
JD

VOORSTEL.

1. Kennisneming van de stand van zaken rond de bestuurlijke situatie en samenwerking in Zuidwest-Fryslân.
2. Instemmen met de door het college gekozen opstelling.
3. Vooralnog blijven uitgaan van de zelfstandigheid van de gemeente Lemsterland.

TOELICHTING.

Inleiding.

In de raadsagenda 2006-2010 is onder punt 10 het onderwerp "Lemsterland als een zelfstandige gemeente" opgenomen. De raad heeft verzocht om een nota met de stand van zaken. Daarnaast wil de raad op de hoogte worden gehouden.

10	Lemsterland als een zelfstandige gemeente	De raad heeft er nota van genomen dat in de zuidwesthoek met regelmaat wordt gesproken over verdergaande samenwerking en samengaan van gemeenten.	De raad ontvangt graag een nota met de stand van zaken hieromtrent, en wordt met regelmaat in openbare vergaderingen op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.	De gemeenteraad verzoekt het college een nota voor te bereiden en de raad steeds op de hoogte te houden.	Zo spoedig mogelijke een stand van zaken en met regelmaat terugkoppeling over nieuwe ontwikkelingen.
----	---	---	---	--	--

Hieronder geven wij de stand van zaken weer. Aangezien het tot nu toe veelal ging om stukken en initiatieven van andere gemeenten hebben wij de raad niet eerder in openbare vergadering geïnformeerd. Vanaf nu is er geen enkele reden meer om dit niet te doen.

Historie samenwerking Zuidwest-Friesland.

Het Samenwerkingsverband Zuidwest-Friesland bleek uiteindelijk niet levensvatbaar en is al enige jaren in liquidatie.

De laatste jaren heeft een aantal gemeenten uit dat voormalige samenwerkingsverband los van dat formele keurslijf de samenwerking echter weer nieuwe inhoud gegeven. In eerste instantie betrof dit de gemeenten Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Littenseradiel, Nijefurd en Wûnseradiel en Lemsterland.

Per 1 januari 2004 is het ICT Samenwerkingsverband Zuidwest-Friesland tot stand gebracht. Via deze gemeenschappelijke regeling werken 6 gemeenten samen op het gebied van informatie en automatisering.

Per 1 januari 2005 hebben dezelfde 6 gemeenten hun sociale diensten samengevoegd in de Intergemeentelijke Sociale Dienst Zuidwest-Friesland.

Naast deze 6 gemeenten kende het voormalige samenwerkingsverband nog 3 gemeenten. Hiervan hebben Sneek en Wymbritseradiel de laatste jaren een innige samenwerking opgebouwd op diverse terreinen, waaronder ook de sociale dienst.

De 9^e gemeente Skarsterlân heeft zich de laatste jaren vooral gericht op Heerenveen met welke gemeente het samen een groot bedrijventerrein heeft. Beide gemeenten hebben elkaar aangewezen als preferente partners.

Alvorens het ISZF en de ISD tot stand zijn gebracht is er getracht Sneek en Wymbritseradiel daarbij te betrekken. Beide gemeenten wilden niet deelnemen aan deze gemeenschappelijke regelingen omdat zij, zoals hierboven gemeld, de samenwerking vooral bij elkaar zochten.

Coördinatieoverleg vanaf oktober 2004

Sinds oktober 2004 willen ook Sneek en Wymbritseradiel tot een verdergaande samenwerking met de 6 gemeenten komen.

In oktober 2004 was er namelijk voor het eerst een vergadering van de burgemeesters en secretarissen van de 8 gemeenten (6 plus 2) welke vergadering al snel het coördinatieoverleg is komen te heten. Dit overleg is gericht op een intensievere samenwerking van de gemeenten.

De verslagen van dit overleg zijn voor de raad vertrouwelijk ter inzage gelegd.

Afgesproken is dat in het vervolg getracht moet worden in gevallen waarbij samenwerking in de rede ligt, met alle acht gemeenten een samenwerkingsrelatie aan te gaan en niet langer in twee clusters, te weten Sneek en Wymbritseradiel enerzijds en de rest anderzijds. Het wordt op termijn ook niet uitgesloten dat Sneek en Wymbritseradiel op het terrein van automatisering/ informatisering en sociale zaken aansluiting zoeken bij de samenwerkingsorganisaties in Bolsward. Naar verwachting zal dit echter nog wel een aantal jaren duren.

Op initiatief van het coördinatieoverleg hebben de gezamenlijke gemeentesecretarissen een notitie opgesteld met die onderwerpen die de komende jaren nog in samenwerking zouden kunnen worden opgepakt. Deze notitie is in februari 2005 behandeld in het coördinatieoverleg.

Afgesproken is op de volgende onderwerpen te gaan samenwerken:

- Invoering WMO (2005)
- Visie op recreatie en toerisme (2005)
- Visie op e-dienstverlening (2005)
- Onderzoek toekomst reiniging (2005)
- Milieusamenwerking (2005)
- Rampenbestrijding (2006)
- Brandweer (2006)
- Inkoop en aanbesteding (2007)

Daarbij is de secretarissen gevraagd binnen 2 maanden in een vervolgotitie in te gaan op de volgende 3 vragen:

1. op welke wijze wordt het voorstel om in de jaren 2005, 2006 en 2007 gezamenlijk projecten op te pakken geconcretiseerd?
2. op welke wijze kan voor die gemeenten die daar positief tegenover staan op het terrein van de gemeentelijke samenwerking een verdiepingsslag worden gemaakt?
3. hoe moet de gemeentelijke samenwerking bestuurlijk en organisatorisch worden ingebed?

Deze vragen zijn als volgt beantwoord

Ad 1: Samenwerkingsprojecten starten en trekkende gemeenten vragen actie te ondernemen.

Ad 2: eventueel met externe ondersteuning een dag organiseren voor bestuurders met het doel duidelijkheid te krijgen over het na te streven model (wie doet wat met wie).

Ad 3: bij verdere samenwerking vooral uitgaan van dienstverleningscontracten waarbij een uitvoerende gemeente tegen betaling diensten verricht voor afnemende gemeenten.

Tegen de achtergrond van het vorenstaande is door de gemeentebesturen van de regiogemeenten besloten op de terreinen van de WMO (wet maatschappelijke ondersteuning), de brandweer en het milieu meer samen te werken. Deze processen worden getrokken door medewerkers van de gemeente Sneek.

Voorstellen om tot samenwerking tussen de niet door Fryslân Milieu overgenomen reinigingsdiensten in Nijefurd, Gaasterlân-Sleat, Wymbritseradiel, Lemsterland en Sneek te komen worden ontwikkeld door medewerkers van de gemeente Nijefurd.

De e-dienstverlening wordt via het ISZF opgepakt met Lemsterland als trekker.

Het ontwikkelen van een ruimtelijke visie voor (een deel van) de regio, vooral het merengebied, zou bestuurlijk getrokken door de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Wymbritseradiel. Welke gemeenten aan het laatstgenoemde samenwerkingsproces meedoen was nog onzeker. Hieronder komen wij hierop terug.

Het was de bedoeling dat op termijn nog andere mogelijkheden tot samenwerking zouden worden benoemd en dat dit op den duur zou leiden tot allerlei samenwerkingsvormen waarmee de dienstverlening aan de burgers en de efficiency kan worden vergroot.

Gebiedsgerichte benadering Provincie.

In mei 2005 bood de Bestuurlijke Organisatie Commissie van Provinciale Staten ons de notitie "Kaders voor kwaliteit" aan. Deze notitie ging uit van de instelling van visitatiecommissies om de gemeenten in staat te stellen zichzelf periodiek een spiegel voor te houden.

Bij brief van 18 mei 2005 hebben wij in een brief aan Provinciale Staten aangegeven dat wij niet zullen meewerken aan een bestuurskrachtvisitatie omdat Provinciale Staten dat in het algemeen gewenst achten, zonder dat daar een nadere aanleiding voor is.

Ook de VFG heeft, na een consultatieronde onder de gemeenten, aangegeven niets voor dit idee te voelen.

In een voorstel aan Provinciale Staten uit december 2005 constateren Gedeputeerde Staten dat er bij de Friese gemeenten geen bestuurlijk draagvlak bestaat voor instelling van enigerlei vorm van visitatiecommissie of commissie van wijze mensen. GS kiezen voor een verdere voortgang met een gebiedsgerichte benadering.

In de Zuidwesthoek van Friesland onderscheiden GS daarbij twee groepen gemeenten die elk om een samenhangende benadering vragen: her viertal Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Wymbritseradiel en Sneek, en het drietal Bolsward, Littenseradiel en Wûnseradiel.

Het college van GS geeft aan van mening te zijn dat de gewenste versterking van de bestuurskracht in een aantal gebieden door samenwerking kan worden gerealiseerd.

In de notitie wordt Lemsterland niet genoemd.

Van samenwerkingsoverleg naar Het Blauwe Hart.

Tijdens het coördinatieoverleg van 4 oktober 2005 heeft de burgemeester van Gaasterlân-Sleat een presentatie gegeven voor het project om te komen tot het opstellen van een ruimtelijk-economische visie voor de 4 gemeenten, te weten Sneek, Wymbritseradiel, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat. Dat was het eerste moment waarop er een splitsing in onze regio aangebracht werd.

Op 17 januari 2006 presenteerde dezelfde burgemeester het document "Het Blauwe Hart".

In dat plan staat ontwikkelingsrichtingen ofwel programma's. Deze worden uitgewerkt in een groot aantal projecten.

Het document moet de basis vormen voor een discussie die moet leiden tot een nadere prioriteitsstelling en waar nodig een nadere fasering. Die discussie zou in de gemeenteraden moeten worden gevoerd zodat de raden de kaders kunnen stellen.

De discussie zou uiteindelijk moeten leiden tot besluitvorming over:

- Een mogelijke vorm van ontmoeting en discussie van de betrokken gemeenteraden.
- Een verbreding/verdieping van het coördinatieoverleg naar een overleg van colleges.
- De ontwikkeling van een visie op ambtelijke samenwerking.

Van belang is nog de passage over de drie pijlers op pagina 2 van het stuk:

Eerste peiler: inhoudelijke samenwerking tussen de gemeenten.

Tweede peiler: intensieve samenwerking op ambtelijk gebied.

Derde peiler: bestuurlijke integratie gemeenten

Op 24 januari 2006 hebben wij hierover besloten te opteren voor samenwerking van 8 gemeenten. Wij zagen niet in dat er een keuze gemaakt kan worden over de drie peilers nu er een plan ligt waarin Lemsterland niet voorkomt. Binnen die samenwerking van 8 gemeenten zouden er 4 aan de uitwerking van het Blauwe Hart kunnen werken. Daartegenover zal Lemsterland haar eigen projecten stellen. Door de uitvoering van grote projecten op basis van de toekomstvisie, moet duidelijk zijn dat Lemsterland een interessante samenwerkingspartner is.

De eerste peiler, inhoudelijke samenwerking, vonden wij bespreekbaar. Over de tweede peiler, intensieve samenwerking op ambtelijk gebied, hadden wij twijfels, maar wij wilden de discussie daarover wel aangaan. De derde peiler, bestuurlijke integratie van de gemeenten, was onbespreekbaar.

Tijdens het coördinatieoverleg op 7 februari 2006 is de gemeenten concreet gevraagd antwoord te geven op een drietal vragen als vertaling van bovengenoemde peilers. Wij hebben deze vragen als volgt beantwoord via een mail van 27 februari 2006:

Vraag 1 Doet uw gemeente mee aan het opstellen van een ruimtelijk-economische visie?

Antwoord : Ja.

Vraag 2 Doet uw gemeente mee aan het op korte termijn opzetten van een intensieve ambtelijke samenwerking?

Antwoord: Wij willen graag de samenwerking in Zuidwest-Fryslân verder verdiepen en uitbreiden. Dit gaat vooralsnog niet zover dat wij zouden willen komen tot één gemeenschappelijke ambtelijke dienst voor de gezamenlijke gemeenten. Als vertrekpunt voor de samenwerking zien wij overigens een toetreding op korte termijn van de gemeenten Wymbritseradiel en Sneek tot het ISZF en de ISD zwf.

Vraag 3: Is uw gemeente bereid om te praten over het bestuurlijk integreren van de gemeenten?

Antwoord: Nee

Uiteraard hebben alle 8 gemeenten op deze 3 vragen gereageerd. Sneek deed dat via een uitgebreide brief van 7 maart 2006 met als kernpunten:

- Ook verder samenwerken met gemeenten die combinatie van pijlers 2 en 3 niet ondersteunen maar uitsluitend vanuit centrumgemeentenmodel of dienstverleningsmodel. Kan voor projecten maar ook structureel.
- Initiatieven van de provincie om tot bestuurlijke integratie te komen worden toegejuicht.
- Gelet op aard en structuur wordt op termijn een fusie van Nijefurd, Gaasterlân-Sleat, Wymbritseradiel en Sneek niet uitgesloten
- Op deze wijze zou een krachtige gemeente kunnen worden gevormd met rond 70.000 inwoners op basis van een goede mix tussen platteland en stad. Dit blauwe hart van de Zuidwesthoek heeft een evenwichtige geografische structuur en gezamenlijke economische belangen.
- Het college van Sneek is tevens van mening dat het overleg tussen de regiogemeenten op korte termijn resultaat moet opleveren en dat, als dit niet het geval mocht zijn, het huidige college niet uitsluit dat deze bij de provincie Fryslân herindeling zal bepleiten.

In de discussie kiezen de colleges van drie gemeenten tot nu toe dus voor de bestuurlijke integratie op termijn: Gaasterlân-Sleat, Nijefurd en Sneek. Van de twee laatste gemeenten wordt dat standpunt ondersteund door de gemeenteraad. Het standpunt van de raad van Gaasterlân-Sleat is onduidelijk.

College en raad van de vierde Blauwe Hart gemeente, Wymbritseradiel, hebben zich uitgesproken voor intensieve samenwerking maar tegen herindeling.

Het coördinatieoverleg kon in maart 2006 dan ook de volgende conclusies trekken:

- 3 gemeenten zijn het eens zijn over de 3 pijlers. Van de 4 alleen Wymbritseradiel niet.
- De andere gemeenten zijn akkoord met pijler 1 en het intensiveren van de ambtelijke samenwerking. Van die 4 overige gemeenten hebben 2 aangegeven niet over herindeling te willen praten (Wûnseradiel en Lemsterland).
- Er is geen basis om met 8 gemeenten de uitvoering van het Blauwe Hart op te pakken

Huidige situatie.

Intussen is daarom de keuze gemaakt om de Blauwe Hart discussie te vervolgen met 4 gemeenten.

Dit heeft ook de uitdrukkelijke steun van de provincie. De provincie heeft aangegeven de samenwerking tussen die 4 gemeenten financieel te willen stimuleren. Naarmate de samenwerking intensiever is wordt er ook meer gefaciliteerd. Ook door de provincie is aangegeven dat een samenvoeging van 8 gemeenten onbespreekbaar is en dat de schaalvergroting beperkt moet blijven tot de 4 Blauwe Hart gemeenten.

Door Gedeputeerde Staten zijn intussen gesprekken opgestart met de clusters van vier en drie gemeenten. Met Lemsterland wordt niet gesproken over de bestuurlijke toekomst.

Wij zijn met de gemeenten in Zuidwest-Friesland in gesprek over diverse vormen van samenwerking (zoals WMO, e-gemeente, reiniging), zoals hierboven al vermeld. Daarnaast is het voor ons essentieel dat onze beide gemeenschappelijke diensten in stand worden gehouden en goed kunnen functioneren.

Met Sneek hebben wij een samenwerking op het gebied van milieu en leerplicht. Dit kan doorgaan.

Omdat op dat terrein geen mogelijkheid voor samenwerking in Zuidwest-Fryslân was heeft u gekozen voor een gemeenschappelijke rekenkamer met de gemeente Skarsterlân en Heerenveen.

Uiteraard is de samenwerking in Zuidwest-Friesland onder druk komen te staan door de presentatie van het Blauwe Hart en het via dit document buitenspel zetten van een viertal gemeenten. Hoewel wij ook voor nieuwe vormen van samenwerking in eerste instantie naar dat gebied kijken behouden wij ons nadrukkelijk het recht voor ook andere partners te zoeken.

Voor veiligheid hebben wij dat ook altijd al aangegeven.

Wij zijn momenteel, vooral op het niveau van de secretarissen en brandweercommandanten, in overleg met de gemeente Skarsterlân om tot een vorm van samenwerking op brandweergebied te komen. Dit betreft in eerste instantie de beroepsformatie en mogelijk materieel. De burgemeester van Skarsterlân heeft bij de opening van de brandweerkazerne in Joure nadrukkelijk aangegeven voorstander van verdere samenwerking met Heerenveen en Lemsterland te zijn op het gebied van brandweer, veiligheid en rampenbestrijding. Bij de besprekingen wordt ook de gemeente Boarnsterhim betrokken.

In het hoofdlijnenakkoord van de fracties van de PvdA, CDA en Gemeentebelangen is het volgende opgenomen.

- Het standpunt van Lemsterland ten aanzien van herindeling is niet gewijzigd.
- Samenwerken met andere gemeenten, bedoeld om bestuurskracht te bundelen en kwetsbaarheid van gemeenten te verminderen, is nog steeds een adequate werkwijze.
- Samenwerkingsverbanden dienen niet uitsluitend richting de Zuidwesthoek gezocht te worden. De gemeenten Noordoostpolder en Skarsterlân zullen meer in beeld moeten komen. (A-6 zône).
- Waar nodig kan bovengemeentelijke samenwerking een meerwaarde betekenen bij de ontwikkeling van projecten en biedt zij kansen om tot kostenbesparingen te komen.

Hoe nu verder:

Wij onderzoeken samenwerking op brandweergebied met Skarsterlân, Heerenveen en mogelijk Boarnsterhim.

Mogelijk kan die samenwerking worden verbreed voor de rampenbestrijding.

Wij blijven uitgaan van en investeren in de bestaande samenwerkingen: ISZF, ISD, milieu, leerplicht.

Wij blijven geïnteresseerd in andere samenwerkingen.

De voorbereiding op de WMO vordert gestaag. Er moeten keuzes worden gemaakt over de uitvoering. Ook dat zal in samenwerking moeten worden opgepakt.

Het programma elektronische gemeente zal op korte termijn tot concrete projecten moeten leiden. Dit wordt in gezamenlijkheid opgepakt in Zuidwest-Friesland.

De uitvoering van het visiedocument Lemsterland wordt vertaald in het actieprogramma van de jaren 2006 – 2010 en zal zo mogelijk prioriteit dienen te hebben.

Gelet op al deze ontwikkelingen en de bestaande en nieuwe samenwerkingsvormen achten wij het niet nodig nu terug te komen op het standpunt over herindeling. Wij blijven voorstander van een brede samenwerking van acht gemeenten en anders van een zo praktisch mogelijke samenwerking.

Als de samenwerking in Blauwe Hart doorgaat in de vorm van een bestuurlijke integratie (samenvoeging) van de betrokken gemeenten achten wij echter nadere uitspraken en een richtingbepaling over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Lemsterland onontkoombaar.

Wij zullen u zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn u daarvan op de hoogte houden.

WETTELIJKE BASIS.

Gemeentewet.

FINANCIËLE ASPECTEN/DEKKING.

Niet van toepassing.

1606201100354

TER INZAGE LIGGENDE STUKKEN.

Geen

Burgemeester en wethouders van Lemsterland,
de secretaris, de burgemeester,

B.G.W. Siebers.

J. Bosma.

gemeente

Lemsterland

RAADSVERGADERING VAN 29 januari 2007

Agendapunt:	9
Datum voorstel:	18 december 2006
Bijlagen:	Geen
Portefeuillehouder:	
Sector:	Secretaris
Onderwerp:	Schaalvergroting en de positie van Lemsterland in dat proces.
Behandeld door:	
Telefoonnummer:	
E-mail:	

VOORSTEL.

Een uitspraak doen over:

1. De wenselijkheid van meer samenwerking en
2. De richting waarin deze nieuwe vormen van samenwerking moeten worden gezocht.

TOELICHTING.

Inleiding

De schaalvergroting binnen het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en de overheid in ons land is een proces dat onomkeerbaar is. Met een keuze voor groei kan wel enigszins aan de eisen van een sterk veranderende samenleving worden tegemoet gekomen, maar de ontwikkelingen lijken steeds sneller te gaan. Er is wel een belangrijk verschil tussen overheid en bedrijfsleven. Is bij de laatste vaak het motief bij een overname of fusie versterking van de marktpositie, bij de overheid is vergroting van de slagkracht reden om te gaan samenwerken.

Deze notitie beoogt u als raad te informeren over een paar nieuwe zaken en ontwikkelingen die recent hebben plaats gevonden. Wij zijn van mening dat een koersbepaling voor de toekomst wenselijk is.

Opbouw van deze notitie

1. Stand van zaken tot nu toe.
2. Nieuwe ontwikkelingen:
 - A Bestuurlijke vooruitzichten van de samenwerking in ZW.-Friesland
 - B Het manifest van de VNG (Buitengewone ledenvergadering 09/11)
 - C Ambitie voor nieuwe (grote) projecten in de gemeente.
 - D Verkennende gesprekken met de buurgemeenten (niet zijnde ZWF)
 - E Bestuurlijke visie provinciaal bestuur Fryslân

1. Stand van zaken tot nu toe.

Voor de stand van zaken tot nu toe verwijzen wij u naar het preadvies van 21 juni 2006 dat u als bijlage bij dit voorstel aantreft. De nieuwe ontwikkelingen geven wij u hieronder.

2. Nieuwe ontwikkelingen

A - Bestuurlijke vooruitzichten van de samenwerking in ZW. Friesland

De samenwerking in ZW Friesland is vooral gericht om gezamenlijk projecten op te zetten. Vanuit de acht betrokken gemeenten zijn vooral ambtenaren bezig om hieraan gestalte te geven. Over de verdere bestuurlijke samenwerking wordt sterk verschillend gedacht binnen de acht gemeenten. De gemeenten Nijefurd, Sneek en Gaasterlân-Sleat zijn voor een totale fusie, Wymbritseradiel stribbelt tegen en Wûnseradiel, Bolsward en Littenseradiel wachten af. Mocht de bestuurlijke fusie van de eerste vier doorgaan dan zullen deze drie wellicht ook de onderlinge touwtjes aantrekken. In de raden van Wûnseradiel en Bolsward is het woord *herindeling bespreekbaar*.

Duidelijk is dat er voor Lemsterland alleen een mogelijkheid zou zijn om mee te gaan in de fusie met de eerste vier. De drie op fusie gerichte gemeenten van de vier hebben nadrukkelijk aangegeven er niets in te zien dat ook Lemsterland tot dit proces toetreedt. Alle gemeenten in Zuidwest-Fryslân zijn van mening dat de bestaande samenwerking voortgezet en zelfs uitgebreid kan worden. Er zijn intussen gesprekken gestart om de relatie tussen Wymbritseradiel en Sneek met het ISZF te verstevigen.

B - Het manifest van de VNG (Buitengewone ledenvergadering 09/11)

Het nieuwe manifest dat door de buitengewone ledenvergadering van de VNG op 9 november van 2006 is vastgesteld zal naar mag worden verwacht een rol gaan spelen bij het landelijk beleid. De actie van de kleinere gemeenten (o.a. uit Friesland) om de tekst mbl de minimale omvang van gemeenten te wijzigen haalde geen meerderheid. De gekozen landelijke lijn is meer decentralisatie en van gemeenten wordt verwacht dat ze de hiervoor benodigde slagkracht gaan leveren. De twee laatste grote operaties op dit gebied geven een indicatie van wat ons staat te wachten. (Wet Werk en Bijstand en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Duidelijk mag zijn dat Lemsterland op eigen kracht deze grote klussen niet kan klaren. En dat zal met volgende decentralisaties niet anders zijn.

C - Ambitie voor nieuwe (grote) projecten in de gemeente

De ambitie van de gemeente Lemsterland.

De discussie met de bevolking over de toekomst heeft verwachtingen gewekt. In de toekomstvisie is een aantal projecten aangegeven die onze gemeente zou kunnen aanpakken. Er liggen goede kansen op het gebied van wonen, recreatie en bedrijvigheid. Er dient zich echter wel een fors probleem aan. Onze gemeente beschikt niet over de kennis die nodig is om deze kansen ook in kansrijke plannen om te zetten. De ervaring van de afgelopen jaren is dat veelal op elk gebied kennis moet worden in gekocht om plannen tot uitvoer te krijgen. Dat daarbij zwaar wordt geleund op de kennis en inbreng van *projectontwikkelaars komt de onafhankelijkheid van de gemeente niet ten goede*. Tot nu toe heeft dit nog niet tot grote problemen geleid maar er is wel risico mee annex. Wil de gemeente meer als trekker van projecten optreden dan is versterking van de eigen organisatie nodig. Samenwerking met een of meer gemeenten zou misschien een oplossing kunnen bieden.

Wij wijzen er ook op dat de huidige samenwerking onze organisatie buitengewoon veel tijd kost. Er zijn veel projecten die bemenst moeten worden hetgeen moeilijk is met een klein (vooral op beleidsniveau) *ambtelijk apparaat als het onze*. Daarbij moeten wij ons realiseren dat wij zelf niet in staat zouden zijn de nieuwe en veelal verplichte nieuwe taken op te pakken als wij die niet gezamenlijk zouden voorbereiden (WMO, basisadministraties

vastgoed, wet kenbaarheid publiekrechtelijke verplichtingen, omgevingsvergunning, elektronische overheid, burgerservicenummer, etcetera)

D - Verkennende gesprekken met de buurgemeenten (niet zijnde ZWF)

Er zijn door het college gesprekken gevoerd met de colleges van B en W van de gemeente Weststellingwerf, de gemeente Noordoostpolder. Daarnaast hebben de burgemeesters van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland een overleg gehad in aanwezigheid van Gedeputeerde Ploeg van de provincie Fryslân.

Met Weststellingwerf is afgesproken dat de ontwikkelingen op de as Weerribben- Rottige-Meenthe naar het Tjeukemeer op elkaar zullen worden afgestemd.

In het overleg met de NOP is geconcludeerd dat er voorlopig weinig nieuwe zaken zijn die aan agenda kunnen worden toegevoegd. Zaken als een Randmeer naar Lemmer en een nieuwe wegverbinding door de NOP naar ZW Friesland zijn niet aan de orde. Een uitbreiding van het bedrijventerrein in Bant ten gunste van Lemsterlandse bedrijven is bespreekbaar.

Het overleg tussen de drie burgemeesters en gedeputeerde Ploeg vond plaats op initiatief van Heerenveen en Skarsterlân. Op aangeven van de gedeputeerde Ploeg werd ook Lemsterland uitgenodigd. Door beide burgemeesters van Heerenveen en Skarsterlân werd aangegeven dat ze elkaar zien als preferente partners en dit is ook in een bestuurlijk convenant vastgelegd. Op een daartoe gestelde vraag van de gedeputeerde of er ruimte was voor uitbreiding met meer gemeenten was het antwoord dat deze vraag tot nu toe niet aan de orde was en derhalve ook geen antwoord kent. Het is aan Lemsterland (of een andere gemeente) om deze vraag te stellen.

Intussen zijn wel met Heerenveen, Skarsterlân en Boarnsterhim de eerste besprekingen gestart om tot een brandweersamenwerking (of één brandweerorganisatie) te komen. Vooruitlopend daarop zal de commandant van de brandweer Skarsterlân per 1 januari 2007 ook commandant van de Lemsterlandse brandweer worden.

E - bestuurlijke visie provinciaal bestuur Fryslân

De visie van de provincie Fryslân

Aangezien er in maart 2007 provinciale verkiezingen zijn zal de visie van de provincie pas worden bepaald in het nieuwe collegeprogramma van GS. Het standpunt van de CDK mag bekend worden verondersteld en gedeputeerde Ploeg zal in een overdrachtdocument zijn bevindingen en adviezen wel kenbaar maken. Kort gezegd zal het er wel op neer komen dat de kleine gemeenten groter moeten worden maar ook niet weer te groot want dan slokken ze de provincie op. Feit is wel dat er in de provincie Fryslân een sterke beweging van samenwerking tussen gemeenten gaande is die hier en daar best zou kunnen leiden tot fusie.

Conclusie

Alles overziende zijn wij van mening dat het wenselijk is dat het gemeentebestuur van Lemsterland zich uitspreekt over:

De wenselijkheid van meer samenwerking en

In welke richting nieuwe vormen van samenwerking moeten worden gezocht.

Wij concluderen dat er geen basis en ruimte is voor samenwerking op structurele basis met onze buurgemeenten Noordoostpolder en Weststellingwerf. Wij adviseren de bestaande samenwerkingen in Zuidwest-Fryslân voort te zetten en zo mogelijk uit te breiden waarbij de twee gemeenschappelijke regelingen als basis kunnen dienen. Afhankelijk van de voortgang van de samenwerking met Skarsterlân en Heerenveen kan bezien worden of wij ook met die gemeenten de samenwerking kunnen intensiveren. Gelet op het feit dat beide gemeenten in eerste instantie als preferente partners vooral naar elkaar kijken betekent dat voornamelijk het aanhaken bij door hen gestarte ontwikkelingen. Los van deze meer formele samenwerking kunnen wij uiteraard op contractbasis zaken met buurgemeenten doen voor meer afgeronde taken of projecten.

WETTELIJKE BASIS.

Gemeentewet

FINANCIËLE ASPECTEN/DEKKING.

Niet van toepassing.

COMMUNICATIE.

Na uitspraak gemeenteraad.

TER INZAGE LIGGENDE STUKKEN.

- Preadvies van 21 juni 2006 over "Bestuurlijke situatie en samenwerking Zuidwest-Fryslân".
- Collegevoorstel en besluit van 15 december 2006.

Burgemeester en wethouders van Lemsterland;
de secretaris, de burgemeester,

B.G.W. Siebers.

J. Bosma.

gemeente

Lemsterland

24-9-2007

RAADSVERGADERING VAN 24 september 2007

Agendapunt: 4
Datum voorstel: 11 september 2007
Bijlagen: Geen
Portefeuillehouder:
Sector: Griffie
Onderwerp: Ingekomen stukken, mededelingen, stukken ter kennisname
Behandeld door:
Telefoonnummer:
E-mail:

1. INGEKOMEN STUKKEN

1.	Afzender	:	Gemeente Sneek	
	Korte inhoud	:	Brief over een gemeenschappelijke sterkte/zwakte analyse Zuidwesthoek en het collegebesluit Lemsterland hierop met het voorstel om hierover als raad duidelijke en richtinggevende uitspraken te doen.	motie PvdA, CDA
Gemeentebelangen
aangenomen
10 voor
CDA/PvdA
9B/000)
	Advies presidium	:	Bespreken	
2.	Afzender	:	Sector Inwoners en Middelen	
	Korte inhoud	:	Memo over de kosten van een begrotingsscan.	4 tegen
(NCPN/cu)
	Advies presidium	:	Bespreken	college: betrekken bij 1
3.	Afzender	:	ICT Samenwerkingsverband Zuidwest Friesland	
	Korte inhoud	:	1 ^o Begrotingswijziging 2008 van het ICT Samenwerkingsverband Zuidwest Friesland.	motie cu : met alger ne
stemmen
aangenomen (14)
	Advies presidium	:	Bespreken	
4.	Afzender	:	Platform Detailhandel	
	Korte inhoud	:	Brief over zgn. rooftassen.	
	Presidium	:	Brief geagendeerd op verzoek van de fractie van Gemeentebelangen. De fractie heeft verzocht een motie hierover mee te zenden met deze agenda.	

2. MEDEDELINGEN.
Er zijn geen mededelingen.

3. STUKKEN TER KENNISNAME.
Er zijn geen stukken ter kennisname.

Burgemeester en wethouders van Lemsterland,
de secretaris,

B.G.W. Siebers

de burgemeester,

J. Bosma

motie met algemene stemmen (14)
college: ondernemets moten met zich zal onder zocht worden.

MOTIE

De raad van de gemeente Lemsterland in vergadering bijeen op maandag 24 september 2007,

overwegende dat:

- er een verzoek ligt van de gemeenteraad van Sneek om een motie te ondersteunen waarin een gemeenschappelijke opdrachtverlening namens de acht gemeenteraden in de Zuidwesthoek wordt voorgesteld om een sterkte/zwakte analyse te laten opstellen;
- deze sterkte/zwakte analyse moet leiden tot de vervolgdiscussie van intergemeentelijke samenwerking in de Zuidwesthoek die uiteindelijk moet leiden tot een fusie.

spreekt als haar mening uit dat:

- het wenselijk is een eigen sterkte/zwakte onderzoek te laten doen voor de gemeente Lemsterland om zo te bekijken hoe het met de bestuurskracht van de gemeente gesteld is;
- een fusie van de acht gemeenten in de Zuidwesthoek niet aan de orde is.

draagt het college op:

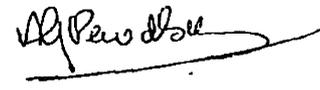
- een sterkte/zwakte onderzoek te laten doen, waarin in ieder geval de volgende aspecten worden meegenomen:
 - de financiële positie van de gemeente,
 - in hoeverre de gemeente in staat is als zelfstandige gemeente inhoud te geven aan het beleid,
 - de kennis in en het functioneren van het ambtelijk apparaat.

en gaat over tot de orde van de dag.

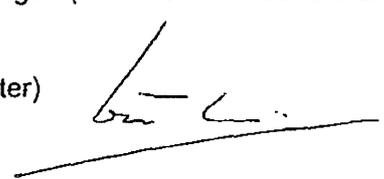
fractie PVDA (A. de Vries-Van der Knoop)

fractie Gemeentebelangen (A.G. Pen-Van der Schans)

fractie CDA (W.P.Koster)

gemeente

Lemsterland

cf voorstel
26/5/2008

RAADSVERGADERING VAN 26 mei 2008

Agendapunt: 9
Datum voorstel: 23 april 2008
Bijlagen:
Portefeuillehouder:
Sector: Secretaris
Onderwerp: SWOT-analyse
Behandeld door:
Telefoonnummer:
E-mail:

VOORSTEL.

Wij stellen u voor een krediet van € 27.500 ter beschikking te stellen voor het laten uitvoeren van een sterkte-zwakke onderzoek (SWOT) naar onze gemeente

TOELICHTING.

Op 24 september 2007 heeft u een motie aangenomen waarin ons wordt opgedragen een sterkte/zwakke-onderzoek te laten doen, waarin in ieder geval de volgende aspecten worden meegenomen:

- de financiële positie van de gemeente;
- in hoeverre de gemeente in staat is als zelfstandige gemeente inhoud te geven aan het beleid;
- de kennis in en het functioneren van het ambtelijk apparaat.

In de motie wordt verder als mening (motivatie) van de raad aangegeven dat:

- het wenselijk is een eigen sterkte/zwakke-onderzoek te laten doen voor de gemeente Lemsterland om zo te bekijken hoe het met de bestuurskracht van de gemeente gesteld is;
- een fusie van de acht gemeenten niet aan de orde is.

Wij hebben de motie vertaald in een aantal vragen waar u in een latere vergadering mee hebt ingestemd. Ook heeft u besloten een stuurgroep in te stellen die het proces om tot de sterkte-zwakke analyse te komen zal begeleiden. De stuurgroep staat onder voorzitterschap van de voorzitter van de raad, kent als leden een vertegenwoordiger van alle fracties, veelal de fractievoorzitter, en de griffier. De gemeentesecretaris is als adviseur en secretaris aan de stuurgroep toegevoegd.

De stuurgroep heeft aan vier bureaus offerte gevraagd. De offerte-aanvraag en de door drie bureaus ingezonden offerte ligt voor u bij de stukken ter inzage. Eén bureau heeft geen offerte uitgebracht maar een brief gezonden die ook ter inzage ligt.

Op basis van de offertes heeft de stuurgroep twee bureaus in de gelegenheid gesteld zich nader te presenteren. Na die presentatie heeft de stuurgroep er voor gekozen het onderzoek op te dragen aan Twijnstra Gudde. Gelet op de planning om het (concept-)rapport nog voor

de zomervakantie gereed te hebben zodat in september de raad er een bestuurlijk standpunt over kan innemen, is er al opdracht verstrekt.

WETTELIJKE BASIS.

Niet van toepassing.

FINANCIËLE ASPECTEN/DEKKING.

Wij stellen u voor het krediet van € 27.500 voor € 14.000 te dekken uit het al beschikbaar gestelde krediet voor het houden van een onderzoek naar de begrotingssituatie (onderzoek is niet uitgevoerd in afwachting SWOT) en het restant mee te nemen bij de voorjaarsbijstelling.

COMMUNICATIE.

Geen speciale communicatie voorzien. Wel na verschijnen rapport.

TER INZAGE LIGGENDE STUKKEN.

- Motie gemeenteraad van 24 september 2007.
- Brief met verzoek om offerte.
- Offertes en brieven van bureaus.

Burgemeester en wethouders van Lemsterland,
de secretaris, de burgemeester,

B.G.W. Siebers.

D.J. Stellingwerf.

MEMO

Aan: de gemeenteraad van Lemsterland
Van: Burgemeester en wethouders
Datum: 14 oktober 2008
Onderwerp: SWOT-analyse

Inleiding.

Op 13 oktober 2008 heeft u een eerste discussieronde gehad over het door uw verzoek uitgebrachte SWOT-rapport. U heeft besloten dat er in de raadsvergadering van 27 oktober 2008 besluitvorming over dit rapport zal plaatsvinden.

Hoewel u het rapport heeft laten opstellen en hierover een finaal oordeel zult formuleren, is het college van oordeel dat ook haar opvatting over het SWOT-rapport relevant is voor de oordeelsvorming.

Omdat wij de verschillende verantwoordelijkheden zoveel mogelijk willen respecteren doen wij dit niet via een preadvies maar via dit memo en pas na de raadsbrede commissiebehandeling.

Wellicht dat onze visie dienstbaar kan zijn bij de voorbereidingen van de afrondende discussie in de raad en voor het eventuele vervolg daarop.

Standpunt college.

1. Conform het advies van Twijnstra Gudde zouden wij willen kiezen voor een strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat. Nu de raad van Gaasterlân-Sleat gekozen heeft voor (een fusie met) Skarsterlân en Lemsterland ligt het voor de hand dit strategisch partnerschap direct met beide gemeenten aan te gaan. Dit strategisch partnerschap betekent het zoveel mogelijk zoeken van samenwerking met die gemeenten om zodoende het huidige en toekomstige takenpakket zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren.
2. Binnen dat strategisch partnerschap zouden onze bestaande samenwerkingen zoveel mogelijk (op termijn) moeten worden ondergebracht. Dat geldt niet voor het ISZF: voorwaarde voor een goede samenwerking is het op elkaar afstemmen van de bedrijfsvoering. Het ISZF heeft voldoende massa om ook na een of meerdere fusies in Zuidwest-Fryslân te blijven bestaan. Omdat Gaasterlân-Sleat en Lemsterland er al onderdeel van uitmaken en Skarsterlân op termijn te klein zal blijken om zelfstandig een goed ICT-beleid te kunnen voeren en alle automatiseringsveranderingen aan te kunnen zou het goed zijn dat Skarsterlân toetreedt tot het ISZF. Dit zal de daadwerkelijke samenwerking met Skarsterlân zeer vergemakkelijken.
3. Het strategisch partnerschap een periode van vier jaar de kans geven en in de volgende raadsperiode evalueren. Tussentijds is er in maart 2010 gelegenheid bij de gemeenteraadsverkiezingen de mening van onze burgers te vragen over een verdergaande samenwerking of zelfs fusie. Op basis van de evaluatie besluiten of het strategisch partnerschap moet worden voortgezet, uitgebreid of veranderd. Terugdraaien van een vergaande samenwerking zal overigens uiterst moeilijk zijn qua kosten en ambtelijke capaciteit.
4. Ten aanzien van de overige verbeterlagen die Twijnstra Gudde voorstelt willen wij opmerken dat wij al de focus leggen op beheer. Ten aanzien van de focus op de kerntaken verwijzen wij naar de discussie over privatisering die gevoerd zal worden. Zoals wij al eerder aangaven pakken wij beleid en ontwikkeling al voor een groot deel in samenwerking op. Nu de vacature op financiën eindelijk is vervuld krijgen wij weer meer mogelijkheden om onze planning- en controlcyclus te verbeteren. Ook los daarvan vindt er momenteel al een traject plaats om tot goede afdelingsplannen te komen. Het advies over het effectiever omgaan met het dualisme moet in eerste instantie door de raad worden opgepakt.

Advies Twijnstra Gudde

De conclusie van Twijnstra Gudde is dat Lemsterland op de (middel)lange termijn niet in complete zelfstandigheid een acceptabel niveau van dienstverlening kan bieden en inhoud kan geven aan (eigen) beleid.

Twijnstra Gudde vindt daarom dat de gemeente Lemsterland strategische partners nodig heeft. Geadviseerd wordt om die samenwerking in ieder geval aan te gaan met Skarsterlân en open te staan voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat.

Dit strategisch partnerschap moet gefaseerd worden ingevoerd. Ondertussen zou Lemsterland de bestaande samenwerkingsverbanden moeten heroverwegen teneinde zoveel mogelijk samenwerking met de strategische partners aan te gaan. Samenwerking met een beperkt aantal samenwerkingspartners is voor college en raad beter beheersbaar en controleerbaar en voor het management beter behapbaar.

Daarnaast adviseert Twijnstra Gudde Lemsterland om op een aantal punten zelfstandig diverse verbeterlagen te maken, namelijk:

- *kerntaken en beheer*: de zaken die de gemeente Lemsterland goed doet, blijven doen door de focus 'e leggen op kerntaken en beheer. Beleid en ontwikkeling zullen daarbij minder aandacht krijgen, of juist in samenwerkingsconstructies versterkt moeten worden
- *politiek/bestuurlijk*: de effectiviteit van de raad kan worden vergroot door het effectiever toepassen van het dualisme. Dat kan door systematisch uit te gaan van de kaderstellende rol van de raad en het primaat van invulling en uitvoering over te laten aan het bestuur
- *organisatie*: organisatorisch kan een aantal zaken worden verbeterd:
 - invoeren planning- en controlcyclus
 - de administratieve organisatie op orde brengen door naast de werkprocessen die al zijn beschreven rond burgerzaken en bouw en milieu, ook andere belangrijke werk- en bedrijfsprocessen in kaart te brengen en vervolgens de kennis die in de hoofden van de medewerkers zit op cruciale plekken binnen de organisatie vast te leggen in werkprocessen.

Twijnstra Gudde acht een fusie of herindeling op dit moment voor Lemsterland nog niet nodig. Wel adviseert het bureau de gemeente Lemsterland open te staan voor een discussie hierover als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven of als de strategische partners daar het gesprek over willen voeren.

Standpunt gemeente Skarsterlân.

De gemeente Skarsterlân ziet zichzelf als een krachtige plattelandsgemeente met een grote binding met haar lokale gemeenschappen (dorpen). De gemeente wil binding hebben met de eigen dorpen en tegelijkertijd waar nodig samenwerken met andere gemeenten.

Skarsterlân heeft een preferent partnerschap met Heerenveen.

Skarsterlân kiest voor zelfstandigheid maar staat open voor gesprekken over vergaande vormen van samenwerking met gemeenten met een vergelijkbaar karakter (plattelandsgemeente). In dat kader wordt er met Gaasterlân-Sleat gesproken.

De gemeenten Skarsterlân en Lemsterland hebben al verschillende samenwerkingsrelaties. (brandweer, rekenkamercommissie, politie, sport, Toânhus, bibliotheek).

Standpunt gemeente Gaasterlân-Sleat.

De gemeente Gaasterlân-Sleat heeft slechte tijden meegemaakt maar heeft in het afgelopen anderhalf jaar enorme verbeteringen gerealiseerd: een betere financiële positie (geen artikel 12-status), invulling van vacatures, etc.

De gemeenteraad heeft gekozen voor fusie onder het motto "zo groot als het moet en zo klein als het kan". De gemeente is van mening dat het doel niet voorbij geschoten moet worden door bijvoorbeeld een fusie met de hele regio aan te gaan.

De gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat heeft het college opdracht gegeven een tweetal fusievarianten nader uit te werken:

- *Meren-variant*: Nijefurd, Sneek en Wymbritseradiel
- *Sleattemer-variant*: Skarsterlân en Lemsterland.

In het kader van dit onderzoek heeft het college van Gaasterlân-Sleat gesprekken gevoerd met de colleges van de genoemde gemeenten. Op basis van die gesprekken en dat onderzoek heeft het college van Gaasterlân-Sleat de raad geadviseerd te kiezen voor de Sleattemervariant.

In de raadsvergadering van 14 oktober 2008 heeft de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat met 9 stemmen voor en 6 stemmen tegen ingestemd met het voorstel van het college. De meerderheid gaf aan dat er geen haast met het fusieproces gemaakt hoeft te worden en dat Skarsterlân en Lemsterland de tijd moet worden gegund in dit proces. De tijdsdruk is daarmee van de ketel.

De gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland hebben met een viertal andere Zuidwesthoek gemeenten verschillende samenwerkingsrelaties. (ISZF, ISDzwf).

Advies informateur Zuidwest-Fryslân.

Voor Lemsterland relevant zijn de volgende overwegingen van de informateur:

- *Als voor een mogelijke fusie (van Gaasterlân-Sleat, BS) met Lemsterland en Skarsterlân wordt gekozen, moet worden bedacht, dat deze gemeenten daar nog niet aan toe zijn, maar het vormt natuurlijk wel een mogelijkheid voor de toekomst.*
- *De gemeente Lemsterland heeft zich tot nu toe van de fusiediscussie afzijdig gehouden. Wel is één dezer dagen een rapport van Twijnstra en Gudde uitgebracht, dat in opdracht van de gemeente is opgesteld. Daarin wordt samenwerking bepleit en wel met de gemeente Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.*
- *Van Skarsterlân kan worden gezegd, dat de relatie met Heerenveen op dit moment is bekoeld en dat zij nu geneigd is de blik meer op Gaasterlân-Sleat en Lemsterland te richten.*
- *Dat Gaasterlân-Sleat wellicht mede daardoor, in dubio is geraakt, is hiervoor al aangegeven. Mocht de raad van Gaasterlân-Sleat voor deze samenwerking kiezen, dan mag worden geconstateerd, dat er in de toekomst op zich een gemeente van zo'n 50.000 inwoners en met Heerenveen erbij mogelijk een nog grotere gemeente in het verschiet ligt.*

Overwegingen.

In het rapport van Twijnstra Gudde is nog eens overzichtelijk opgeschreven wat wij in de dagelijkse praktijk ervaren: het wordt steeds moeilijker om alle taken die op de gemeente af komen op een goede wijze te kunnen oppakken. Wij hebben een ambtelijk apparaat wat, hoewel niet ruim bemenst, de beheerstaken goed op orde heeft maar er zit geen rek in voor nieuwe taken.

Gelukkig hebben wij de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in samenwerking en dankzij die samenwerking zijn wij in staat geweest diverse nieuwe taken en ontwikkelingen op te pakken zoals:

- De wet Werk en Bijstand;
- De wet Maatschappelijke Ondersteuning;
- De Wet Inburgering;
- De elektronische overheid;
- De invoering van de basisadministraties gebouwen en personen (wordt nu aan gewerkt in ISZF-verband).

Zonder de totstandkoming van het ISZF en de ISDzwf zou dit heel moeilijk of onmogelijk zijn geweest, zeker zonder enorme extra uitgaven voor adviseurs of ondersteuning.

Landelijk wordt de gemeente gezien als 'eerste overheid' en in dat kader zal er de komende jaren een voortgaande stroom taken naar de gemeente komen. Daarnaast wordt er in het rapport van Twijnstra Gudde *niet ten onrechte* gewezen op het verwachtingspatroon dat vooral nieuwe inwoners uit andere regio's hebben van hun gemeente. Wij merken dat nu ook al: de burgers worden mondiger, komen vaker met zienswijzen of bezwaren en dan moet allemaal wel worden opgepakt. Het gevaar van fouten wordt hierdoor groter omdat met dezelfde kleine ploeg mensen een steeds groter takenpakket moet worden uitgevoerd.

Tot nu toe concentreert onze samenwerking zich in Zuidwest-Fryslân in en rond het ISZF en de ISDzwf. Nu diverse van die vaste samenwerkingspartners zich oriënteren op een andere bestuurlijke toekomst (fusie) is het goed om zelf ook naar de toekomst te kijken. Wij kunnen ons dan ook helemaal vinden in het advies van Twijnstra Gudde om zoveel mogelijk met Skarsterlân te gaan samenwerken.

Het college van Skarsterlân heeft aangegeven open te staan voor die samenwerking. Of die samenwerkingsbereidheid zo ver gaat als in het rapport van Twijnstra Gudde voorgesteld moeten wij nader onderzoeken. Het preferente partnerschap tussen Heerenveen en Skarsterlân is formeel nog steeds van toepassing en speelt een rol bij de samenwerking tussen Skarsterlân en andere gemeenten. In de praktijk is dit partnerschap aan enige erosie onderhevig zoals ook de informateur constateert

Wij hebben de laatste jaren enige ervaring opgedaan in samenwerking met Skarsterlân (brandweer, rampenbestrijding). Geconstateerd moet worden dat die samenwerking goed verloopt maar dat de totstandkoming meer tijd kost dan samenwerking in Zuidwest-Fryslân.

Samenwerking vraagt een omslag in denken, niet alleen bij het college en de gemeenteraad maar ook bij de diverse managers en medewerkers.

Om succesvol te kunnen zijn moet samenwerking voor alle betrokkenen een meerwaarde bieden. Dat kan zijn: inhoudelijke versterking, minder kosten maar ook een professionele uitdaging.

Naar verwachting zal Skarsterlân ook open staan voor een verzoek van Gaasterlân-Sleat om samenwerking. Een samenwerking tussen drie gemeenten biedt meer mogelijkheden dan een samenwerking tussen twee. Het is echter ook lastiger. Hoe meer partners, hoe meer overleg er nodig is. Bestuurlijk overleg maar vooral ook ambtelijk overleg op management en uitvoerend niveau.

Aan de andere kant zijn er nu samenwerkingen met vijf partners. Als die worden omgebouwd naar twee partners dan wordt het overleg eenvoudiger en stijgt ook de invloed van raad en college. De samenwerking in Zuidwest-Fryslân heeft ons de afgelopen jaren veel opgeleverd maar het heeft ook veel tijd gekost.

Slot

Wij hebben op 13 oktober 2008 uiteraard goed geluisterd naar de door de diverse fracties gegeven standpunten.

Een verdergaande samenwerking met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat is nu volgens de tekst van programma1 uit de programmabegroting ook al mogelijk.

Door de samenwerking een aantal jaren aan te gaan en daarna de dan bestaande samenwerking te evalueren kan een onderbouwde keuze worden gemaakt over voortzetting, uitbreiding of verandering waarbij alle opties in beeld kunnen komen.

gemeente

Lemsterland

RAADSVERGADERING VAN 27 oktober 2008

Agendapunt: 5
Datum voorstel: 8
Bijlagen: één
Portefeuillehouder:
Sector:
Onderwerp: Rapport Twijnstra-Gudde SWOT Lemsterland
Behandeld door:
Telefoonnummer:
E-mail:

Eindrapport
Twijnstra-Gudde SWC

Motie

Nieuw wapen met 10:5

SWOT-analyse

NCPN, CU + Boetsma voor

1606201100361

De Gemeenteraad van de gemeente Lemsterland, in vergadering
bijeen op 27 oktober 2008,

beraadslagende over de sterkte/zwakteanalyse van de gemeente
Lemsterland,

overwegende dat

- in de omgeving van Lemsterland een fusie van vijf gemeenten
aan de orde is;
- in de aangenomen programmabegroting 2008/2011 als een van de
doelstellingen wordt genoemd dat Lemsterland een zelfstandige
gemeente blijft;
- de concept-programmabegroting 2009/2012 dezelfde doelstelling
vermeldt;
- als een van de aanbevelingen in de rapportage sterkte/zwakte-
analyse de gemeente Skarsterlân alsmede mogelijk ook de ge-
meente Gaasterlân-Sleat als strategische partners van Lemster-
land worden genoemd;
- van buiten de gemeente druk wordt uitgeoefend om tot een nog
verdere samenwerking met deze en ook nog met andere gemeenten
te komen, met de intentie dat er van een strategie richting
fusie sprake moet zijn;
- beslissingen van vergaande aard de gemeente betreffende niet
genomen kunnen worden buiten de inwoners om;
- gemeenteraadsverkiezingen het meest geëigend zijn voor het doen
van bevolkingsuitspraken over de toekomst van de gemeente;
- er in het voorjaar van 2010 gemeenteraadsverkiezingen zijn;
- het in relatie met de in de programmabegroting genoemde
doelstelling en vanuit het oogpunt van democratie niet juist
is al op voorhand beslissingen van verregaande aard te nemen,

spreekt als zijn mening uit dat

er, zowel gezien de programmabegroting als de geldende partij-
verkiezingsprogramma's geen mandaat is om naar aanleiding van
de sterkte/zwakteanalyse en de daarin genoemde conclusies en
aanbevelingen besluiten te nemen noch om besluiten in die zin
voor te bereiden vóór de verkiezingen voor een nieuwe Gemeen-
teraad in 2010

en gaat over tot de orde van de dag.

De NCPN-fractie,

R. Visser

S. Barelds

H.T. Visser-Wheda

Aanpak: NCPN, CU + Boelma teken
10:5

MOTIE

De Gemeenteraad van de gemeente Lemsterland in vergadering bijeen op maandag 27 oktober 2008.

Heeft kennis genomen van:

een eerste raadsbrede discussie op 13 oktober jl. over het eindrapport van de door Twijnstra Gudde uitgevoerde Swot-analyse, waarin de volgende onderzoeksvraag centraal stond: "Is de gemeente Lemsterland in staat als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar burgers te verzorgen en inhoud te geven aan "eigen" beleid? "

Overwegende dat:

- samenwerking en strategisch partnerschap met andere gemeenten op verschillende gebieden kansen bieden om de positie van Lemsterland te bestendigen en te versterken;
- deze samenwerking gezocht kan worden met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat;
- het wenselijk is om de mogelijke samenwerking t.a.v. gezamenlijke bedrijfsvoering op de PIOFAH taken nader te onderzoeken;
- mocht hier een positief advies uit voortvloeien dan stellen we ons voor dat dit strategisch partnerschap voor een periode van minimaal vier jaar aangegaan wordt. Na deze periode dient er geëvalueerd te worden, waarna besloten kan worden om het strategisch partnerschap voort te zetten, uit te breiden, te wijzigen of terug te draaien;
- de burgers in deze periode over deze zaken gehoord en geraadpleegd dienen te worden.

Verzoekt het college om:

- de mogelijkheden van samenwerking en strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat nader te onderzoeken;
- deze motie ter kennisname te brengen van de gemeenteraden van Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat en beide raden te vragen om zo spoedig mogelijk hierover ook een raadsuitspraak te doen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties: CDA, PvdA, VVD

zelfstandigheid een acceptabel niveau van dienstverlening bieden en inhoud geven aan (eigen) beleid, aldus het onderzoeksbureau.

Twijnstra Gudde adviseert om te kiezen voor één of twee strategische partners waarmee Lemsterland haar kansen kan invullen en zwaktes kan verbeteren. Geadviseerd wordt die samenwerking in ieder geval aan te gaan met de gemeente Skarsterlân en open te staan voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat.

Volgens Twijnstra Gudde is een fusie of herindeling is op dit moment voor Lemsterland nog niet nodig.

Wel wordt de gemeente Lemsterland geadviseerd open te staan voor een discussie hierover als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven of als de strategische partners daar het gesprek over willen voeren.

De raadsmotie van 27 oktober 2008.

Bij de behandeling van het SWOT-rapport in de raadsvergadering van 27 oktober 2008 heeft u ons verzocht om:

- de mogelijkheden van samenwerking en strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat nader te onderzoeken;
- deze motie ter kennis te brengen van de gemeenteraden van Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat en beide raden te vragen om zo spoedig mogelijk hierover ook een raadsuitspraak te doen.

Uiteraard hebben wij de motie kort na deze raadsvergadering naar de raden van beide buurgemeenten gezonden.

Sinds dat moment hebben de colleges van de drie gemeenten regelmatig overleg gehad over de bestuurlijke ontwikkelingen in onze regio en over de bestuurlijke toekomst van onze gemeenten.

Gemeente Gaasterlân-Sleat.

Het college van Gaasterlân-Sleat heeft in de nota "Naar een nieuwe gemeente: de finale" uit oktober 2008 de raad van Gaasterlân-Sleat voorgesteld te kiezen voor de vorming van een krachtige plattelandsgemeente die zou ontstaan na de fusie van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat. In het advies aan de raad van Gaasterlân-Sleat stond expliciet dat door Skarsterlân en Lemsterland onomkeerbare uitspraken moeten worden gedaan. Fusie moet het einddoel zijn, te realiseren zo mogelijk per 1 januari 2011 of zo kort mogelijk daarna. Voorafgaand aan de fusie kan de ambtelijke samenwerking vorm worden gegeven, zoals beschreven is in het Sterkte-Zwakte onderzoek van Lemsterland. Hierop zou verder kunnen worden doorgepakt met een volledige integratie van de ambtelijke organisaties.

Op 14 oktober 2008 heeft de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat conform het collegeadvies een keuze gemaakt voor de zogenaamde Sleattemervariant. De inzet van Gaasterlân-Sleat is op basis van deze raadsuitspraak gericht op een intensieve samenwerking/herindeling van de gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat.

In een aan u gerichte brief van 22 oktober 2009 stelt de raad van Gaasterlân-Sleat voor, dat na uw besluitvorming over de SWOT-analyse op college- en directieniveau gesprekken worden gestart over ambtelijke samenwerking. De inzet moet daarbij, wat de raad van Gaasterlân-Sleat betreft, uiteindelijk gericht zijn op een volledige integratie van de ambtelijke organisaties. Om u gelegenheid te geven voor een goede discussie werd de datum van 1 januari 2011 losgelaten.

Uit de gesprekken met het college van Gaasterlân-Sleat is ons gebleken dat deze gemeente graag een samenwerking met Lemsterland (en Skarsterlân) wil aangaan. Echter daarbij dient er wel een eindperspectief van fusie te zijn.

Skarsterlân

Het college van Skarsterlân heeft de raad van Skarsterlân in de notitie "Skarsterlân in perspectief" van eind november 2008 het volgende concept-besluit voorgelegd:

- De Skarsterlânse Toekomstvisie 2030 is het uitgangspunt.
- Een positieve grondhouding aannemen tegenover een eventuele fusie met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.
- Een besluit over de fusie nemen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid.
- Het draagvlak voor een eventuele fusie bij de bevolking peilen.
- Met het gemeentebestuur van Heerenveen afspraken maken over de invulling van het preferente partnerschap.
- De provincie gedurende het onderzoek en het vervolgproces op de hoogte houden.
- Een eventuele fusie uiterlijk per 1 januari 2012 te laten plaatsvinden.
- Een in tijd gefaseerde fusie op voorhand afwijzen.

De gemeenteraad van Skarsterlân heeft op 17 december 2008 met algemene stemmen met het collegevoorstel ingestemd. Wel heeft de raad aangegeven dat in het te houden onderzoek, gelet op het verzoek zoals neergelegd in uw motie, ook de mogelijkheid van een strategische samenwerking met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland moet worden onderzocht. Onderzoek van een mogelijke fusie met Heerenveen is niet gevraagd omdat in de Skarsterlândse Toekomstvisie 2030 is aangegeven dat een fusie met die gemeente niet voor de hand ligt. Fusie met Heerenveen past namelijk niet in het in de toekomstvisie geschetste beeld van een plattelandsgemeente zoals Skarsterlân voor ogen staat.

Het bureau Wagenaar Hoes heeft het onderzoek in Skarsterlân gedaan. In een bijeenkomst op 6 mei 2009 voor de raadsleden van de drie gemeenten hebben de onderzoekers de conclusies van hun rapport nader toelicht.

Het bureau komt tot het advies dat een herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat voor Skarsterlân de beste perspectieven biedt. Zowel de optie intensieve (strategische) samenwerking als de optie zelfstandigheid wordt als minder realistisch beschouwd.

Het bureau adviseert de raad van Skarsterlân te kiezen voor de voorkeursoptie herindeling. De optie zelfstandigheid leidt (zeker op termijn) tot problemen in Lemsterland en Gaasterlân-Sleat en op langere termijn ook in Skarsterlân. De optie intensieve (strategische) samenwerking biedt enig soelaas maar dat is op termijn onvoldoende. Intensieve samenwerking leidt in de visie van Wagenaar Hoes tevens tot een verandertraject waar veel tijd en middelen in gaan zitten, zonder dat daar een compensatie vanuit de Rijksoverheid tegenover staat. Bij herindeling is deze compensatie voor de veranderkosten er wel.

Wagenaar Hoes geeft daarbij twee aandachtspunten mee. In de eerste plaats acht men, gezien de bestuurlijke ontwikkelingen en discussies in de provincie, een overtuigde keuze van de drie gemeenten voor elkaar erg belangrijk. Daarbij ziet men vooral de positie van Lemsterland als bepalend. Voor Lemsterland is een herindeling momenteel niet aan de orde. Het is onduidelijk wat het voor de positie van Lemsterland in de discussie betekent als Skarsterlân voor herindeling kiest. Wagenaar Hoes adviseert Skarsterlân en in het verlengde daarvan de drie gemeentebesturen daarom ook een zorgvuldig proces met elkaar te doorlopen waarin geprobeerd wordt de perspectieven samen te brengen. Daarbij kan intensieve samenwerking een goede eerste stap zijn, waarbij van belang is dat

onomkeerbare stappen worden gezet in de samenwerking. Als dat niet gebeurt blijven andere herindelingsopties in beeld, waar bijvoorbeeld ook Heerenveen deel van uitmaakt. Geen van de drie betrokken gemeenten heeft daar behoefte aan.

Op basis van de voorkeursvariant van een fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland heeft Skarsterlân in petearen de mening van de bevolking, het bedrijfsleven en de verenigingen van plaatselijk belang gepeild.

Op 1 juli 2009 heeft de gemeenteraad van Skarsterlân besloten een voorkeur uit te spreken voor een fusie van de gemeente Skarsterlân met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat per 1 januari 2012. Het verzoek van de gemeente Lemsterland om een intensieve strategische samenwerking aan te gaan wordt afgewezen.

De gemeente Skarsterlân voelt niets voor een in de tijd gefaseerde fusie.

Conclusie over de motie.

Nu de besluitvorming in de beide buurgemeenten, naar aanleiding van het vanuit Lemsterland aan hen voorgelegde verzoek om tot vormen van samenwerking en strategisch partnerschap te komen, heeft plaats gevonden, zijn wij in staat om ons onderzoek aangaande deze materie af te ronden. Op basis van de besluitvorming in de raden van onze buurgemeenten alsmede de gesprekken welke we met de beide colleges van B en W van deze gemeenten hebben gevoerd komen wij tot de conclusie dat het niet mogelijk is om tot een strategische samenwerking met de gemeente Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat te komen. Beide gemeenten willen graag met Lemsterland samenwerken maar alleen als opmaat tot een fusie op korte termijn.

Voorstel.

Nu er geen ruimte is voor strategische samenwerking met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat zou u kunnen kijken naar het ook door Twijnstra Gudde genoemde alternatief van fusie.

Wij realiseren ons dat in de discussies hierover er steeds van wordt uitgegaan dat u in deze raadsperiode geen besluit zult nemen over fusie. Dit staat niet als zodanig vermeld in de raadsagenda of het collegeprogramma maar wel als doelstelling in programma 1 van de Programmabegroting 2009-2012: "Lemsterland blijft een zelfstandige gemeente". Daarom stellen wij u ook geen fusie voor.

Wij geven u wel in overweging, uitgaande van de standpunten van beide buurgemeenten, de komende periode te gebruiken om met de samenleving, met elkaar en met andere bestuurders in gesprek te gaan om u nader te beraden over de mogelijke bestuurlijke toekomst van deze gemeente. Daarbij adviseren wij u een fusie op termijn niet uit te sluiten en in de petearen met inwoners, bedrijfsleven en verenigingen van plaatselijk belang dit nadrukkelijk bespreekbaar te maken.

Daarmee geeft u ook een signaal aan de raden van Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat dat u hun fusiewens niet op voorhand afwijst en nader onderzoekt.

Uiteraard willen wij deze petearen faciliteren.

Argumenten.

De besluitvorming in de beide buurgemeenten is belangrijk maar hierdoor moet u zich niet onder druk laten zetten. Anderzijds moet u zich wel realiseren dat het niet maken van een keuze kan leiden tot de situatie dat het provinciebestuur de regie in handen gaat nemen. U doet er verstandig aan een dergelijke situatie voor te zijn en zelf een keuze te maken.

Wij geven u nog wat informatie die bij uw standpuntbepaling een rol kan spelen.

1. De gemeente Lemsterland kan zonder samenwerking of fusie op termijn haar burgers niet meer het huidige niveau van dienstverlening bieden (rapport Twijnstra Gudde).
2. De gemeente moet dan ook naar versterking zoeken, bij voorkeur via samenwerking.
3. Er zijn twee buurgemeenten die de expliciete wens hebben te fuseren met onze gemeente tot een krachtige plattelands gemeente.
4. Deze krachtige plattelandsgemeente wordt in de in uw opdracht opgestelde SWOT-analyse een goede (tweede) optie genoemd.
5. Er zijn buiten de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat geen andere (logische) samenwerkingspartners. Het alternatief is het sluiten van dienstverleningsovereenkomsten met grote gemeenten of het inhuren van bureaus. Beide alternatieven kosten veel geld en/of beperken de politieke invloedsmogelijkheden van de raad.
6. De huidige samenwerking in Zuidwest-Fryslân zal op korte termijn veranderen. De ISDzwf wordt in zijn huidige vorm waarschijnlijk opgeheven. Wij kunnen via een dienstverleningsovereenkomst dan wellicht nog gebruik maken van de diensten van de sociale dienst van de fusiegemeente maar u heeft dan als raad geen enkele bestuurlijke invloed meer op het beleid van die dienst. Het ligt voor de hand deze dienstverlening tot een paar jaar te beperken en ondertussen een gezamenlijke sociale dienst op te bouwen met onze buurgemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat. Echter zonder het perspectief van een fusie zullen die daartoe niet bereid zijn.
7. Er vindt binnen Zuidwest-Fryslân tussen de acht gemeenten heel veel afstemming plaats op diverse welzijnsbeleidsonderwerpen. Meest in het oog springend is het gezamenlijk oppakken van de invoering van de WMO en het afstemmen van de uitvoering. Na de fusie in Zuidwest-Fryslân veranderen de verhoudingen en hebben wij als kleine gemeente te maken met een grote gemeente die zelf het beleid zal willen voorbereiden. Ook daar kunnen wij dan alleen nog maar volgen.
8. Naast verandering in de samenwerking bespeuren wij op diverse plekken in onze organisatie een onderbezetting. Er wordt in kaart gebracht waar wij onze organisatie zouden moeten versterken. Dit betreft in eerste instantie de buitendienst en dan met name het onderdeel plantsoenen, daarnaast het beleidscluster Welzijn, Onderwijs, Sport, met name op welzijnsbeleid (naar het functioneren van dit cluster in relatie tot de beschikbare formatie vindt een doelmatigheidsonderzoek ex artikel 213a Gemeentewet plaats) en de juridische afwikkeling van de handhaving. Daarnaast zijn er nog andere organisatieonderdelen waar de formatie erg krap is. Zodra er iemand door ziekte of andere reden wegvalt komt de continuïteit van de dienstverlening in het gedrang. In deze periode van teruglopende inkomsten en dreigende begrotingstekorten aarzelen wij u voor te stellen geld beschikbaar te stellen voor deze personeelsuitbreiding. Op korte termijn moeten er echter wel keuzes worden gemaakt. Dat kan ook de keuze zijn om bepaalde taken niet meer uit te voeren.
9. De standpuntbepaling van Lemsterland heeft gevolgen voor de beide buurgemeenten. De provincie zal niet kunnen instemmen met een fusie tussen beide gemeenten waarbij Lemsterland "overblijft". De provincie zoekt nadrukkelijk naar mogelijkheden tot versterking van Heerenveen en zal iedere gelegenheid aangrijpen om Heerenveen bij dit fusieproces te betrekken. Daarbij moet u zich realiseren dat er bij de provincie een voorkeur bestaat voor een fusie van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland.. De provincie heeft geen enkele reden tot ingrijpen als de gemeenten het eens zijn maar wel als dat niet zo is. In het provinciaal koersdocument staat dat initiatieven van onderop

worden gehonoreerd. In de notitie "Taakbewust Toekomstbestendig" staat dat Gedeputeerde Staten alleen ingrijpen als er sprake is van achterblijvende gemeenten en als de provinciale samenhang daarom vraagt. Van diverse kanten hebben wij begrepen dat in een volgende collegeperiode Gedeputeerde Staten zelf het initiatief tot fusie willen nemen.

10. Als u voor een fusie kiest achten wij de termijn van 1 januari 2012 zoals Skarsterlân die voorstelt gelet op de discussie die in Lemsterland nog gevoerd moet worden niet haalbaar. In dat geval zouden namelijk al in december 2009 de raden een ontwerp-herindelingsadvies moeten vaststellen en na een zienswijze procedure in april 2010 een definitief besluit nemen. Wij zijn van mening dat die data best kunnen opschuiven zodat er ook binnen onze gemeente een goede discussie inclusief raadpleging van de bevolking kan plaatsvinden. Deze planning maakt het ook mogelijk dat een definitief besluit wordt genomen door de nieuwe gemeenteraad en dat de fusie onderwerp van de verkiezingen wordt zoals meerdere fracties al hebben gesuggereerd. In de aanloop naar een daadwerkelijke fusie, die dan op zijn vroegst per 1 januari 2013 kan ingaan, kunnen de organisaties al intensief samenwerken en naar elkaar toegroeien.
11. Wat ons betreft speelt bij de bestuurlijke toekomstbepaling overigens niet in eerste instantie de vraag is of samenwerking of fusie noodzakelijk is, maar of onze gemeente toegerust is voor de toekomst en zo nee, wat er nodig is, om die toekomst met vertrouwen in te gaan en de burgers goed te blijven bedienen. Dat zijn geen vraagstukken die zich lenen voor referenda. en op zich staat het beantwoorden van die vraag los van de vraag of het nu goed gaat. Deze vraagstukken laten zich ook niet gemakkelijk met (financiële) prognoses onderbouwen. Als raad dient u de bestuurlijke toekomst van deze gemeente zelf te bepalen.

WETTELIJKE BASIS.

Gemeentewet
Wet Arhi

FINANCIËLE ASPECTEN/DEKking.

Vooralsnog niet van toepassing.

COMMUNICATIE.

Persbericht over dit collegevoorstel.

Bij positieve besluitvorming over dit voorstel brochure opstellen voor de petearen.

TER INZAGE LIGGENDE STUKKEN.

- SWOT-rapport Twijnstra Gudde.
- Besluitvorming gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
- Notitie Taakbewust Toekomstbestendig
- Diverse andere correspondentie

Burgemeester en wethouders van Lemsterland,
de secretaris, de burgemeester,

B.G.W. Siebers.

D.J. Stellingwerf.

Vernorpen 5 voor (VVD+L) B)
10 tegen (CDR, PvdA, CU, Keesen
31-8-2009
B

1600201100365

MOTIE

De gemeenteraad van de Gemeente Lemsterland, in vergadering bijeen op maandag 31 augustus 2009,

heeft kennis genomen van het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Lemsterland omtrent de bestuurlijke organisatie dat inhoudt:

dat het college geen basis ziet voor strategisch partnerschap met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân – Slea;

het college voorstelt een fusie met deze gemeenten op termijn niet uit te sluiten;

via "petearen" de mening van de inwoners te peilen over de bestuurlijke toekomst van de gemeente;

op basis daarvan een besluit te nemen over de bestuurlijke toekomst van onze gemeente.

Overwegende dat:

Samenwerking met Skarsterlân en Gaasterlân – Slea op zich gewenst is;

De inwoners van Lemsterland zich nog op geen enkele manier hebben kunnen uitspreken over de bestuurlijke toekomst van de Gemeente Lemsterland;

Na een evaluatie van die samenwerking besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van de gemeente kan plaatsvinden.

Besluit:

De gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân – Slea (nogmaals) op te roepen om de weg van intensieve samenwerking zonder voorwaarden vooraf te bewandelen;

De te houden "petearen" en de Gemeenteraadsverkiezingen te gebruiken om de inwoners van Lemsterland zich te laten uitspreken over hun bestuurlijke toekomst.

Daarna kan op basis van evaluatie verdere besluitvorming plaats vinden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Fractie Gemeentebelangen

C.B.H. van Deursen

G. Bootsma

J. de Vries

gemeente

Lemsterland

aangenomen

11 voor

3 tegen CU, NCPN.

31-5-2010

[Handwritten signature]

RAADSVERGADERING VAN 31 mei 2010

Agendapunt: 6
Datum voorstel: 14 april 2010
Bijlagen:
Portefeuillehouder:
Sector: Secretaris
Onderwerp: Bestuurlijke organisatie
Behandeld door:
Telefoonnummer:
E-mail:

moite NCPN verworpen

moite VVD aangenomen

VOORSTEL

1. Principebesluit nemen tot fusie met de gemeente Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
2. Het college opdragen het onder 1 genomen principebesluit verder uit te werken.

TOELICHTING

SWOT-analyse Twijnstra Gudde.

In 2008 hebt u Twijnstra Gudde in een sterkte-zwakte-analyse onderzoek laten doen naar de volgende hoofdvraag:

"Is de gemeente Lemsterland in staat als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar burgers te verzorgen en inhoud te geven aan (eigen) beleid?"

Antwoord gevend op de hoofdvraag stelt Twijnstra Gudde dat Lemsterland in de nabije toekomst, bij gelijkblijvende omstandigheden, het huidige niveau van dienstverlening aan haar burgers kan behouden. De omstandigheden zullen echter niet gelijk blijven. Door decentralisatie zal het takenpakket van de gemeente alleen maar uitbreiden en er is niet of nauwelijks ruimte om aan beleidsontwikkeling en -uitvoering te doen. Op de (middel)lange termijn kan de gemeente Lemsterland dan ook niet in complete zelfstandigheid een acceptabel niveau van dienstverlening bieden en inhoud geven aan (eigen) beleid.

Twijnstra Gudde adviseert om te kiezen voor één of twee strategische partners waarmee Lemsterland haar kansen kan invullen en zwaktes kan verbeteren. Geadviseerd wordt die samenwerking in ieder geval aan te gaan met de gemeente Skarsterlân en open te staan voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat.

Volgens Twijnstra Gudde is een fusie of herindeling is op dit moment voor Lemsterland nog niet nodig.

Wel wordt de gemeente Lemsterland geadviseerd open te staan voor een discussie over fusie als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven of als de strategische partners daar het gesprek over willen voeren.

De raadsmotie van 27 oktober 2008.

Bij de behandeling van het SWOT-rapport in de raadsvergadering van 27 oktober 2008 heeft u ons verzocht om:

- de mogelijkheden van samenwerking en strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat nader te onderzoeken;
- deze motie ter kennis te brengen van de gemeenteraden van Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat en beide raden te vragen om zo spoedig mogelijk hierover ook een raadsuitspraak te doen.

Gelet op de keuze voor fusie door de raden van beide buurgemeenten hebben wij geconstateerd dat het niet mogelijk is om tot een strategische samenwerking met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat te komen. Beide gemeenten willen graag met Lemsterland samenwerken maar alleen als opmaat tot een fusie op korte termijn.

Gemeente Gaasterlân-Sleat.

Op 14 oktober 2008 heeft de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat een keuze gemaakt voor een fusie gebaseerd op de zogenaamde Sleattemervariant. De inzet van Gaasterlân-Sleat is op basis van deze raadsuitspraak gericht op een intensieve samenwerking met het eindperspectief van herindeling van de gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat.

Skarsterlân

Op 1 juli 2009 heeft de gemeenteraad van Skarsterlân besloten een voorkeur uit te spreken voor een fusie van de gemeente Skarsterlân met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat per 1 januari 2012. Het verzoek van de gemeente Lemsterland om een intensieve strategische samenwerking aan te gaan is afgewezen. De gemeente Skarsterlân voelt niets voor een in de tijd gefaseerde fusie.

Dit raadsbesluit is nog eens bevestigd op 27 januari 2010 waarbij de raad van Skarsterlân besloten heeft:

- uit te spreken dat een fusie van Skarsterlân met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland de voorkeur heeft, met als streefdatum 1 januari 2013;
- over te gaan tot het treffen van voorbereidingen voor een mogelijke fusie;
- de gemeente Lemsterland uit te nodigen zo snel mogelijk na de raadsverkiezingen doch uiterlijk in juni 2010 uitsluitel te geven over een mogelijke fusie.

Raadsbesluit van 31 augustus 2009.

Tijdens uw vergadering van 31 augustus 2009 heeft u besloten:

1. Kennis te nemen van de uitvoering van de raadsmotie om de mogelijkheden van een strategisch partnerschap met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat te onderzoeken.
2. Te concluderen dat er geen basis is voor een strategisch partnerschap met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
3. Als raad via "petearen" in gesprek te gaan met de inwoners van Lemsterland, het bedrijfsleven en de verenigingen van plaatselijk belang om de mening over de bestuurlijke toekomst van deze gemeente te peilen.
4. Op basis van de hiervoor genoemde meningspeiling een (principe)besluit te nemen over de bestuurlijke toekomst van deze gemeente.

Het voorstel om een fusie met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat op termijn niet uit te sluiten werd verworpen.

De Petearen

De petearen hebben plaatsgevonden in december 2009. Van deze petearen is een uitgebreid verslag gemaakt dat ook op de gemeentelijke website is gepubliceerd.

De petearen zijn door zo'n 114 personen bijgewoond, dat komt overeen met 2% van de kiesgerechtigde burgers van onze gemeenten. Tijdens de geanimeerde discussies bleek een ruime meerderheid van de aanwezigen voor fusie met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân. Heerenveen en de Noordoostpolder werden wel genoemd, maar daarover bestond geen eenstemmigheid.

Tijdens de petearen was er vrijwel geen sprake van weerstand tegen herindeling.

Vervolg.

Sinds uw vergadering van 31 augustus 2009 hebben er dus petearen plaatsgevonden en de verkiezing voor de gemeenteraad. Dit bood onze kiesgerechtigde inwoners de mogelijkheid bij het bepalen van stemkeuze rekening te houden met het standpunt van de partijen over een fusie.

Hieronder geven wij een aantal argumenten dat wij ten dele al in ons preadvies van 4 augustus 2009 noemden.

1. De gemeente Lemsterland kan zonder samenwerking of fusie op termijn haar burgers niet meer het huidige niveau van dienstverlening bieden.
2. Er zijn twee buurgemeenten die de expliciete wens hebben te fuseren met onze gemeente tot een krachtige plattelandsgemeente. Even expliciet hebben zij een (intensieve) samenwerking afgewezen. Deze gemeenten kiezen dus vol overtuiging voor een fusie met onze gemeente omdat zij van mening zijn dat onze gemeenten heel goed bij elkaar passen en elkaar kunnen versterken binnen een nieuwe gemeente.
3. Deze krachtige plattelandsgemeente wordt ook in de in uw opdracht opgestelde SWOT-analyse als goede (tweede) optie genoemd.
4. Er zijn buiten de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat geen andere (logische) samenwerkingspartners voorhanden. Dat betekent dat wij voor continuïteit van onderdelen van onze bedrijfsvoering als alternatief aangewezen zijn op dienstverleningsovereenkomsten met grote gemeenten zonder politieke invloedsmogelijkheid.
5. De huidige samenwerking in Zuidwest-Fryslân zal op korte termijn veranderen. De ISDzwf wordt in zijn huidige vorm opgeheven. Wij kunnen diensten afnemen van de sociale dienst van de fusiegemeente maar u hebt als raad geen enkele bestuurlijke invloed meer op het beleid van die dienst. Het ligt voor de hand deze dienstverlening tot een paar jaar te beperken en onderlussen een gezamenlijke sociale dienst op te bouwen met onze buurgemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat. Zonder het perspectief van een fusie zijn die daartoe niet bereid. U heeft dat standpunt ook beaamd in uw raadsbesluit van 31 augustus 2009.
6. Er vindt binnen Zuidwest-Fryslân tussen de acht gemeenten heel veel afstemming plaats op diverse welzijnsbeleidsonderwerpen. Meest in het oog springend is het gezamenlijk oppakken van de invoering van de WMO en afstemmen van de uitvoering. Na de fusie in Zuidwest-Fryslân veranderen de verhoudingen en hebben wij als kleine gemeente te maken met een grote gemeente die zelf het beleid zal willen voorbereiden. Ook daar kunnen wij dan alleen nog maar volgen.

7. Naast verandering in de samenwerking hebben wij te maken met de kwetsbaarheid van onze organisatie. Dit was altijd al zo door de vele eenmansposten waardoor wij kwetsbaar zijn als iemand door ziekte of andere reden wegvalt. Deze onderbezetting en onmogelijkheid tot specialisatie wordt echter steeds manifester doordat er steeds meer taken van andere overheden naar de gemeenten gaan en het verwachtingspatroon van de burger rond de kwaliteit van de dienstverlening toeneemt (digitalisering en eisen vanuit de rijksoverheid).
8. De provincie zoekt naar mogelijkheden om regie op het fusieproces te hebben. Het lijkt ons verstandig dat u zelf de bestuurlijke toekomst van deze gemeente bepaalt. Een fusie die als gevolg van de besluiten van de drie raden van onderop komt en leidt tot een in samenhang logische plattelandsgemeente past binnen de provinciale en landelijke fusierichtlijnen.
9. Het concentreren van taken die nu door samenwerkingsverbanden worden uitgeoefend in één nieuwe gemeente vergroot de helderheid en de democratische legitimatie.

Voorstel.

Ter uitwerking van uw besluit van 31 augustus 2009 stellen wij u nu voor een principebesluit te nemen tot fusie met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân. Hierdoor ontstaat een krachtige plattelandsgemeente met circa 50.000 inwoners.

Deze schaal biedt voldoende bestuurskracht, bedrijfsvoeringsvoordeel en ambtelijke kwaliteit. De korte lijnen tussen bestuur en burgers, waaraan u en wij veel waarde hechten, zijn bij deze schaal nog goed te handhaven.

In financieel opzicht ontstaat volgens de analyses van de diverse onderzoeksbureaus na een fusie eveneens een krachtige gemeente. Verder zijn alle drie gemeenten plattelandsgemeenten met een sterk agrarisch karakter, een aantal centrumdorpen met behoorlijk wat bedrijvigheid en een nagenoeg gelijk lastenniveau.

De nieuwe gemeente kent een gevarieerd landschap met weidegebieden, meren en bossen. Een landschap dat volop kansen biedt voor recreatie en toerisme. De gemeente heeft verschillende woonmilieus en een goede bereikbaarheid over de weg door de ligging aan de A6 en A7.

In uw raadsagenda 2010 – 2014 verzoekt u ons de voor en nadelen van fusie voor de burger in kaart te brengen. Deze voor- en nadelen staan in de achterliggende stukken en wij zijn er hierboven ook op ingegaan.

Ons vertrekpunt in dit voorstel is dat wij al zelfstandige gemeenten niet meer in staat (zullen) zijn een acceptabele dienstverlening voor onze burgers te verzorgen. De mogelijk varianten afwegend zijn wij het eens met de conclusie van Twijnstra Gudde dat Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân de beste partners voor ons zijn. De voorgestelde fusiegemeente is van een zodanig schaal dat enerzijds die dienstverlening wel gegarandeerd kan worden en anderzijds de afstand tot bestuur en ambtelijke organisatie niet te groot wordt.

Een veelgenoemd nadeel van een fusie is de grotere afstand van de burger tot bestuurders en ambtenaren. Er zijn voldoende mogelijkheden om dit zoveel mogelijk te voorkomen. Wij noemen hier bijvoorbeeld het behouden van tenminste een reguliere balieopenstelling in Lemmer, spreekuren van bestuurders in Lemmer, invoering van wijkbeheer voor de buitendienst, het nadrukkelijk aanwijzen van coördinerend bestuurders en ambtenaren voor de contacten met dorpen en wijken en het vergaderen op locatie. Een belangrijk eerste product van de fusieorganisatie is het in goed overleg met de raden opstellen van een dienstverleningsvisie voor de nieuwe gemeente. Daarin kunnen dit soort oplossingen een plek krijgen.

Gelet op de regelgeving rond fusies zoals die in de Wet ARHI staat achten wij een fusie per 1 januari 2013 haalbaar. Dan is er zowel bestuurlijk als ook ambtelijk voldoende voorbereidingstijd.

Indicatief is de verdere procedure dan als volgt:

stap	Doorlooptijd
0. Voorbereiding ontwerpherindelingsadvies	Oktober/november 2010
1. Vaststelling ontwerpherindelingsadvies door gemeenteraden	December 2010
2. Zienswijzen/bestuurlijk overleg en verwerking reacties	Januari – april 2011
3. Vaststelling herindelingsadvies	April 2011
4. Goedkeuring en zienswijzen GS/aanbieden advies aan Minister BZK	Voor 1 juli 2011
5. Besluitvorming Minister BZK / Ministerraad	November 2011
6. Wetgevingsprocedure	December 2011 – juni 2012
7. Plaatsing in staatsblad	Augustus 2012
8. Verkiezing nieuwe gemeenteraad	November 2012
9. Start nieuwe gemeente	1 januari 2013

WETTELIJKE BASIS.

Gemeentewet
Wet Arti

FINANCIËLE ASPECTEN/DEKKING.

Vooralsnog niet van toepassing. Op korte termijn zullen wij u voorstellen een budget beschikbaar te stellen voor de voorbereidingskosten.

COMMUNICATIE

Persbericht over dit collegevoorstel.

TER INZAGE LIGGENDE STUKKEN.

- SWOT-rapport Twijnstra Gudde.
- Besluitvorming gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
- Notitie Taakbewust Toekomstbestendig
- Preadvies van 4 augustus 2010.
- Verslag van de petearen.
- Diverse andere correspondentie

Burgemeester en wethouders van Lemsterland,
de secretaris, de burgemeester,

B.G.W. Siebers.

D.J. Stellingwerf.

Aangenomen

11 VVD
3 tegen (L, N, P, N)

31-5-2010
[Handwritten signature]

De gemeenteraad van de gemeente LEMSTERLAND in vergadering bijeen op
maandag 31 mei 2010

Heeft kennisgenomen van het voorstel om het principebesluit te nemen tot fusie met de
gemeente Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.

Overwegende dat:

- uit het principebesluit volgt dat het proces om te komen tot een fusie in gang wordt
gezet;
- het college van Gedeputeerde Staten in het Koersdocument 2007-2011 het principe
uitspreekt dat gemeentelijke herindeling alleen aan de orde kan zijn als gemeenten
en bevolking dat zelf willen, het proces moet dus van onderop komen;
- dat dit proces van onderop heeft plaatsgevonden en heeft geleid tot een besluit om
een fusie aan te gaan met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat;
- dat het goed is de provincie te laten weten hoe het proces om te komen tot dit besluit
tot fusie met de genoemde gemeenten is gegaan.

Verzoekt het college:

- het proces om te komen tot fusie onder de aandacht te brengen van Provinciale
Staten en het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân en het principebesluit tot
fusie met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân ter kennisname aan te bieden aan deze
beide besturen.
- het principebesluit en deze motie ter kennis te brengen van de raden van de
gemeenten Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân.

En gaat over tot de orde van de dag,

Fractie VVD

MOTIE

verworpen

11 tegen

3 voor (u.n.c.p.n)

31-5-2010

J.

De Gemeenteraad van de gemeente Lemsterland, in vergadering
bijeen op 31 mei 2010,

aan de orde het collegevoorstel tot het nemen van een principe-
besluit over een fusie met de gemeenten Skarsterlân en Gaaster-
lân-Sleat,

overwegende

- dat een fusieproces qua bestuurlijke en ambtelijke extra in-
spanning, in tijd en energie, dus ook financieel zeer ingrij-
pend is;
- dat ons land nog steeds in een financieel-economische crisis
verkeert;
- dat daarmee verband houdend ook fors op de rijksuitkeringen
aan de gemeenten gekort zal worden;
- dat voor de inwoners van de gemeente Lemsterland dit nadelige
gevolgen zal hebben en dat de nadelige gevolgen van een fusie-
proces daar bovenop komen;
- dat er diverse serieus te nemen ideeën openbaar zijn die qua
bestuurlijke opschaling en herindeling van gemeenten nog veel
verder gaan;
- dat deze ideeën tot een drastische inperking van het aantal
Friese gemeenten ook bij de Provincie leven;
- dat de kans zeer reeël is dat na en wellicht al tijdens het
voorgestelde fusieproces de gemeente Lemsterland betrokken
zal worden bij een nieuwe herindelingsronde,

spreekt uit

- dat er eerst duidelijkheid moet zijn over de te maken extra
kosten vanwege het fusieproces;
- dat er eerst duidelijkheid moet zijn over verdergaande fusie/
herindelingsplannen in Fryslân;
- dat nu niet een principebesluit zoals voorgesteld genomen
kan worden

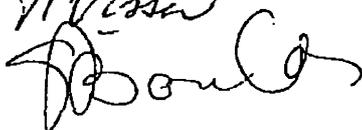
en gaat over tot de orde van de dag.

De NCPN-gemeenteraadsfractie:

R. Visser:

S. Barelds

Raadsvoorstel

Raadsvergadering : 17 december 2008
Agendapunt : 6
Voorstelnummer : 117/2008
Onderwerp : Skarsterlân in perspectief
Portefeuillehouder :
Behandeld in : Raadsbrede commissievergadering, d.d. 1 december 2008

Skarsterlân in perspectief

Inleiding

Het bestuurlijk palet in Friesland verandert.

Deze veranderingen zijn voor enkele buurgemeenten van Skarsterlân aanleiding geweest zich te oriënteren op hun positie. Omdat de geografische, economische en bestuurlijke positie van onze gemeente daarbij een sleutelrol vervult, is het van belang dat de gemeenteraad van Skarsterlân op korte termijn zelf een koers bepaalt in de herindelingsdiscussie.

Onze sleutelrol wordt geografisch bepaald door de ligging tussen twee grotere stedelijke gebieden in Friesland, namelijk Heerenveen en Sneek; economisch wordt ons perspectief beïnvloed door de buitengewoon gunstige ligging aan de wegeninfrastructuur A6/A7, belangrijke toegangspoorten tot Friesland; het bestuurlijke krachtenveld wordt op dit moment richting gegeven door de herindelingsdiscussie in het zuiden van de provincie, waarbij onze gemeente een cruciale rol lijkt te gaan spelen.

In deze notitie gaan we in op de stand van zaken in bestuurlijk Friesland. Vanuit de historie benaderen we de positie van de verschillende spelers in het veld.

We beraden ons op de vragen die aan ons gesteld zijn door de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland en we plaatsen de relatie met onze preferente partner Heerenveen in een breder perspectief.

De fractievoorzitters hebben een gesprek gevoerd met gedeputeerde Galema over de rol en positie van de Provinsje Fryslân in herindelingsprocessen. Relevante uitspraken zullen worden betrokken.

Met de Skarsterlânse *Toekomstvisie 2030* als uitgangspunt zullen we tot slot onze koers aangeven.

Kleuren op het palet

De Zuidwesthoek

Historisch gezien heeft Skarsterlân lange tijd deel uitgemaakt van de Zuidwesthoek. Dit gold zeker voor het gedeelte van onze gemeente dat vroeger onder Doniawerstal viel.

Via verschillende samenwerkingsverbanden hebben we samen met enkele of meer gemeenten uit deze regio gezamenlijk taken uitgevoerd. Genoemd kunnen worden: de sociale werkvoorziening, milieutechnisch onderzoek, onderwijs, gezondheidszorg en zorginstellingen.

We kunnen er van uit gaan dat een groot deel van onze inwoners in de westkant van de gemeente blijvend georiënteerd zijn op voorzieningen in Sneek.

De ontwikkelingen in de Zuidwesthoek zijn dan ook voor ons van belang.

Op 28 oktober 2008 hebben de raden van de gemeenten *Sneek, Wymbritseradiel, Nijefurd, Bolsward en Wunseradiel* besloten per 1 januari 2011 gezamenlijk een gemeente van ongeveer 80.000 inwoners te vormen. Daarmee wordt deze gemeente, na Leeuwarden, de tweede in inwonertal van Friesland. Het belangrijkste argument voor deze omvangrijke fusie is de wens de bestuurskracht te vergroten. In het rapport "Een gemeente uit één stuk" van de informateur H. Bruins Slot wordt gesteld dat deze nieuwe gemeente in staat is haar taken goed te vervullen en dat zij een gerespecteerde gesprekspartner zal zijn van andere overheden. Met de nieuw te vormen gemeente in de Zuidwesthoek krijgt Skarsterlân aan de westkant te maken met een grote plattelandsgemeente, waarbij Sneek de centrumpositie zal vervullen. Deze gemeente wordt, na Leeuwarden, de tweede qua inwonertal in Friesland.

Deze stap heeft gevolgen voor de overige gemeenten in de Zuidwesthoek. De gemeente Gaasterlân-Sleat en de gemeente Lemsterland zijn ook in grote mate georiënteerd op de Zuidwesthoek. Dit blijkt onder andere uit samenwerking in de gemeenschappelijke regelingen voor ICT en Sociale zaken.

Geen van beide gemeenten maakt deel uit van de nieuw te vormen gemeente in de Zuidwesthoek. Lemsterland heeft al geruime tijd geleden laten weten niet toe te zijn aan een discussie over een fusie en Gaasterlân-Sleat heeft bij raadsbesluit een andere keus gemaakt.

Gaasterlân-Sleat

Deze gemeente heeft in de herindelingsdiscussie in de Zuidwesthoek onlangs een eigen positie ingenomen. In de in het voorjaar gepresenteerde notitie "Naar een nieuwe gemeente" is een aantal varianten van mogelijke samenwerking aangegeven. Het college heeft in mei 2008 opdracht gekregen deze te onderzoeken met als resultaat het raadsbesluit van 14 oktober 2008. In een brief gericht aan de Raad van Skarsterlân (d.d. 22 oktober 2008) maakt de Raad van Gaasterlân-Sleat melding van dit besluit. Samengevat komt dit raadsbesluit op het volgende neer:

"Gaasterlân-Sleat zal zich vanaf nu richten op een intensieve samenwerking/ herindeling van gemeenten, waarbij de gemeente Skarsterlân en de gemeente Lemsterland zijn betrokken: de zogenaamde Sleattermervariant. Op deze wijze kan een krachtige plattelandsgemeente worden gevormd, waarin:

- 1 het behouden van de bestaande plattelandscultuur het beste is gewaarborgd*
- 2 er korte lijnen zijn tussen de burgers en bestuur en ambtelijke organisatie*
- 3 sprake is van balans tussen beperkt verstedelijkte grotere dorpen en het omliggende platteland*
- 4 volop ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor het bedrijfsleven en recreatie en toerisme, in combinatie met het behoud van de landschappelijke waarden."*

In dit schrijven doet Gaasterlân-Sleat het verzoek aan onze raad een uitspraak te doen over een fusie van de drie betrokken gemeenten. Een einddatum wordt niet genoemd. Wel wordt gewezen op de mogelijke consequenties van de fusie in de zuidwesthoek voor een aantal Werkprocessen (onder anderen ICT), waarbij een beroep gedaan wordt op ambtelijke en organisatorische samenwerking met Skarsterlân op redelijk korte termijn.

Lemsterland

De gemeente Lemsterland heeft deze zomer door Twynstra Gudde een sterkte-zwakte analyse laten uitvoeren met als kernvraag:

"Is de gemeente Lemsterland in staat als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar burgers te verzorgen en inhoud te geven aan (eigen) beleid?"

De conclusie van deze analyse is dat Lemsterland in de nabije toekomst, bij gelijkblijvende omstandigheden, het huidige niveau van dienstverlening aan haar burgers kan behouden. Door wijzigende omstandigheden is op termijn nauwelijks ruimte om aan beleidsontwikkeling en -uitvoering te doen. De aanbeveling van Twynstra Gudde is om te kiezen voor een strategisch partnerschap.

De Raad van Lemsterland heeft op 27 oktober 2008 het rapport van Twynstra Gudde besproken en naar aanleiding daarvan een motie aangenomen waarin het college verzocht wordt:

"de mogelijkheden van samenwerking en strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat nader te onderzoeken; deze motie ter kennisname te brengen van de gemeenteraden van Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat en beide raden te vragen om zo spoedig mogelijk hierover een raadsuitspraak te doen."

Dit verzoek heeft onze raad bij brief d.d. 28 oktober 2008 bereikt.

Uit de overwegingen bij de motie blijkt dat het primair gaat om samenwerking voor een periode van vier jaar, waarin met name samengewerkt zal moeten worden op de PIOFAH taken (personeel, informatiebeleid, organisatie, financiën, automatisering en huisvesting). Verdergaande besluitvorming zal plaatsvinden aan de hand van een evaluatie na vier jaar.

Heerenveen

De samenwerking tussen Skarsterlân en Heerenveen is in de negentiger jaren van de vorige eeuw geïntensiveerd. Op 28 juni 2000 heeft deze intensivering geleid tot het sluiten van een Bestuursovereenkomst Heerenveen-Skarsterlân door de beide gemeenteraden. De looptijd van deze overeenkomst is tot 2015. Uitgangspunt van deze Bestuursovereenkomst is dat Heerenveen en Joure zich aanvullend op elkaar zullen blijven ontwikkelen, met behoud van de bestaande identiteit en met respect voor wederzijdse ambities. Het Bestuursakkoord heeft vooral betrekking op economische en ruimtelijke samenwerking, waarbij ook afspraken gemaakt zijn voor een gemeentegrenscorrectie ten behoeve van woningbouw aan de westkant van Heerenveen. Dit resulteerde in bredere samenwerking in A7-verband en in de door Heerenveen en Skarsterlân gezamenlijk opgestelde Integrale Visie (2005).

In december 2004 is door de beide gemeenteraden de samenwerking nogmaals bevestigd in het convenant Samenwerking Skarsterlân/Heerenveen. Het grote belang dat aan de samenwerking gehecht werd weerspiegelt zich in een wederzijdse benoeming tot elkaars preferente partner.

Alhoewel de samenwerking door publiekelijk geuite opmerkingen over een door Heerenveen gewenste fusie met Skarsterlân onder druk is komen te staan, is ook in onze Toekomstvisie de positie van Heerenveen als preferente partner onomstreden blijvend vastgelegd. De gemeente Skarsterlân is zich terdege bewust van de belangrijke rol die Heerenveen met zijn centrumfuncties op het gebied van economie, cultuur en sport heeft voor onze inwoners. Zeker aan de oostkant van onze gemeente zijn veel inwoners georiënteerd op voorzieningen uit Heerenveen.

Skarsterlân

De wens tot het ontwikkelen van een Toekomstvisie tot 2030 was reeds geruime tijd aanwezig bij de Raad, maar de behoefte werd versterkt gevoeld op het moment dat Heerenveen aangaf als eindbeeld van de samenwerking een fusie van beide gemeenten te zien. Deze stap dwong ons om na te denken over de positie die wij moesten innemen in deze breed gaande discussie over herindelingen.

De Raad heeft deze opdracht met vaart en enthousiasme opgepakt, met als resultaat een raadsbreed gedragen visie: *Sturen op kwaliteit, vernieuwing en authentieke waarden: Visie 2030.*

De kern van deze visie is:

"Skarsterlân kenmerkt zich als een krachtige plattelandsgemeente.

Daarvoor is het niet nodig om de zelfstandige positie op te geven. De preferente samenwerking met Heerenveen wordt voortgezet, echter een fusie met de gemeente Heerenveen ligt niet voor de hand.

Het gemeentebestuur van Skarsterlân neemt geen initiatief tot (fusie) gesprekken met andere gemeenten. Indien Skarsterlân wordt benaderd door een gemeente die een bijdrage zou kunnen leveren aan het versterken van het profiel van Skarsterlân staat het gemeentebestuur open voor een gesprek."

De positie van Skarsterlân is hiermee helder.

Rol en opvatting Provinsje Fryslân

Alhoewel de provincie op dit moment geen enkele inhoudelijke en bestuurlijke rol heeft in de discussie over een herindeling waarbij Skarsterlân eventueel betrokken zou zijn, is het toch van belang kennis te nemen van de inhoud van het gesprek dat gedeputeerde Galema op 28 oktober 2008 gevoerd heeft met de fractievoorzitters uit Skarsterlân. Aanleiding tot dit gesprek was de publieke uitingen van de heer Galema in de media over de positie van Skarsterlân.

In het Koersdocument/coalitieakkoord van de provincie staat de volgende passage:

"Als gemeenten niet in staat zijn alle opgedragen taken zelfstandig uit te voeren en/of tekort schieten in hun taken en verantwoordelijkheden kan samenwerking met andere gemeenten behulpzaam zijn. Daarnaast kan samenwerking in algemene zin bijdragen tot grotere efficiency. Wij zijn van mening dat een gemeentelijke herindeling alleen aan de orde kan zijn als gemeenten en bevolking dit zelf willen. Als deze situatie zich voordoet, willen wij een faciliterende rol vervullen."

De heer Galema heeft gewezen op de democratisch gelegitimeerde rol van de provincie om toezicht te houden op herindelingprocessen en deze te beoordelen op logica en wenselijkheid. De provincie handelt vanuit dit standpunt en niet vanuit een blauwdruk of model.

De provincie zal bij een eventuele herindeling van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland de belangen en het perspectief van de gemeente Heerenveen zwaar laten meewegen. In de ogen van de provincie is de samenwerking tussen Heerenveen en Skarsterlân een logisch verband. Een fusie tussen deze gemeenten is niet noodzakelijk, maar indien Skarsterlân een fusietraject met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland zal aangaan, zal de provincie in zijn zienswijze het perspectief van Heerenveen betrekken.

Rol en opvatting van het Rijk

De Wet algemene regels herindeling (Arhi) is het kader waarbinnen herindelingen plaatsvinden. Een gemeentelijke herindeling geschiedt bij wet. Een herindelingsadvies kan door de raden van de betrokken gemeenten worden vastgesteld. Gedeputeerde Staten zenden het advies aan de minister tezamen met de zienswijze van Gedeputeerde Staten. Vervolgens zal het parlement het wetsvoorstel in behandeling nemen.

Het Rijk ondersteunt vrijwillige herindelingen, waarbij gemeenten zelf de verantwoordelijkheid nemen om hun bestuurskracht te vergroten.

Hoe nu verder?

Bestuurlijke afwegingen

De uitgangspositie voor Skarsterlân is een zelfstandige gemeente. Noch de financiële positie van de gemeente, noch organisatorische vraagstukken noodzaken ons om op korte termijn zelf actie te ondernemen om tot een herindeling over te gaan. De uitstekende prestaties in benchmarks, de prijzen die de gemeente op verschillende gebieden ontvangt (MKB-prijs, innovatieprijs voor kleine gemeenten) en de hoge waarderingcijfers van onze burgers over de dienstverlening versterken het beeld van een gemeente die de komende jaren heel goed in staat is om de taken, al dan niet in samenwerking met anderen, uit te voeren.

Ook de provincie is van mening dat Skarsterlân nog vele jaren een krachtige, zelfstandige gemeente kan blijven.

Toch liggen er vragen vanuit onze buurgemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland waarop een antwoord moet komen. Deze vragen passen binnen ons beeld in de Toekomstvisie dat wij open staan voor een gesprek met gemeenten die onze positie van krachtige plattelandsgemeente kunnen versterken.

Zonder twijfel voldoen beide gemeenten aan het profiel van een plattelandsgemeente. Fusie van deze drie gemeenten zou leiden tot een grote plattelandsgemeente met ruim 50.000 inwoners.

De vraag is wat een meerwaarde van een dergelijke fusie zou zijn voor Skarsterlân. Is bij fusie sprake van een daadwerkelijke versterking van het profiel?

In het algemeen heeft een grotere gemeente meer bestuurskracht en is beter in staat om bestaande en nieuwe taken adequaat uit te voeren. Een belangrijk argument voor fusie is bovendien het versterken van de positie op de arbeidsmarkt omdat medewerkers een aantrekkelijker perspectief geboden kan worden.

Een grotere gemeente is bovendien een krachtiger onderhandelingspartner in relatie tot andere overheden en maatschappelijke instellingen.

Vragen die nog niet beantwoord zijn betreffen de toekomstbestendigheid van een dergelijke gemeente en ook is nog geen duidelijk zicht op het draagvlak bij bevolking, bedrijfsleven en overige belanghebbenden.

Een goede analyse (sterkte, zwakte, kansen, bedreigingen) ontbreekt.

Onderzoek

Bij de raadsbrede commissiebehandeling is door alle partijen gewezen op de behoefte aan een onderzoek naar de kansen, bedreigingen en toekomstbestendigheid van een eventueel fusietraject. Een goede onderbouwing is voor de definitieve besluitvorming een volgende stap in dit proces.

Het beeld en de rol van het gewenste onderzoek is door de verschillende fracties niet geheel eenduidig weergegeven. Wij hebben daarom het voornemen in januari 2009 gezamenlijk met de fractievoorzitters te komen tot een juiste opdrachtformulering.

Risico's van een fusietraject

Een fusieproces kent naast kansen ook risico's. Omdat het relevant is deze te kennen voordat vervolg stappen gezet worden, wijzen we op enkele algemene en organisatorische punten.

Een van de aandachtspunten in zo'n onderzoek is de *relatie met de buurgemeenten*.

Wij realiseren ons dat een fusietraject van deze drie plattelandsgemeenten zou kunnen leiden tot een verminderde aandacht voor onze andere buurgemeenten.

Dit betreft voor Skarsterlân vooral Heerenveen. Onze Toekomstvisie bevestigt nogmaals het partnerschap met deze gemeente. Onze relatie met Heerenveen zal daarom ook onder de aandacht van onze fusiepartners moeten worden gebracht.

Wij hebben het voornemen met het gemeentebestuur van Heerenveen te inventariseren welke vormen van samenwerking verder opgepakt kunnen worden. Zo mogelijk kan een gefuseerde krachtige plattelandsgemeente een waardevolle aanvulling zijn op het meer verstedelijkte Heerenveen.

Een van de grootste knelpunten voor een gezamenlijk fusietraject op dit moment is de *verschillende benaderingswijzen* van Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. Waar Gaasterlân-Sleat zich duidelijk uitsprekt voor een fusietraject op zo kort mogelijke termijn -uiterlijk januari 2012- houdt Lemsterland een uiteindelijke keuze aan tot na een evaluatiemoment over vier jaar. Een samenvoeging van drie bestuurlijke en ambtelijke organisaties is een complex proces waarbij vele belangen een rol spelen. Hoe langer een dergelijk proces duurt, hoe groter de kans is op versturende factoren. Een gefaseerde fusie waarbij Lemsterland later aansluit achten wij absoluut ongewenst. De organisatie zou dan jaren in een permanente staat van fusie verkeren, met alle gevolgen van dien.

Aan onze ambtelijke *organisatie* worden hoge eisen gesteld. De relatief hoge productie, de onlangs gemeten goede werksfeer, het lage ziekteverzuim, de verkregen prijzen, wijzen op een goed gemotiveerd ambtenarenkorps. Ook tijdens een fusieproces zal de dienstverlening aan de burger door moeten gaan.

Het kan echter niet anders dan dat zo'n proces de nodige onzekerheid geeft voor medewerkers. Vragen die dan gaan spelen zijn: Welk perspectief heb ik? Waar liggen kansen?

Houd ik mijn werk? Welke collega's krijg ik? Hoe is de cultuur in de andere gemeenten? Waar is mijn werkplek?

Draagvlak bij de medewerkers van de drie gemeenten is een belangrijke factor voor succes. Daarom is het van belang op korte termijn een wenkend perspectief te bieden. Snelheid en doortastendheid zijn daarbij cruciale factoren.

De *financiële positie* van de drie fusiepartners is verschillend. De praktijk leert dat het zicht op een herindeling regelmatig leidt tot een meer dan gemiddeld inzetten van de financiële middelen ten behoeve van de eigen bewoners. Dit lijkt gerechtvaardigd omdat immers de eigen inwoners bijgedragen hebben aan de opgebouwde reserves. De lasten daarvan worden echter direct gelegd bij alle inwoners van de nieuwe gemeente.

Een gebruikelijke afspraak bij fusieprocessen is het bevriezen van de reserves. Het is echter onverantwoord deze situatie vele jaren te laten voortduren.

Ook in dit opzicht verdient een kort en krachtig proces de voorkeur.

Een fusieproces kost veel *capaciteit en energie* van de gehele organisatie. Daarnaast spelen in Skarsterlân ook nog *arbeidsintensieve processen met betrekking tot de uitvoering van het door de raad vastgestelde ambitieprogramma met de daarbij behorende grote projecten en de omvangrijke taakstelling van 1,2 miljoen euro om onze begroting structureel sluitend te krijgen*.

Ook het in stand houden van de samenwerking met Heerenveen zal extra inzet vergen.

Bovendien moet de winkel gewoon open blijven en de dienstverlening op niveau zijn!

Het is aan de raad om de juiste keuzes te maken, maar een bundeling van intensieve processen vergt duidelijke besluiten, waarin ook de belangen van onze medewerkers meegewogen moeten worden.

En wat vinden onze inwoners?

Onze inwoners hebben zich niet kunnen uitspreken over de wenselijkheid van een fusie.

Tijdens de commissievergadering bleek dat alle partijen groot belang hechten aan het betrekken van de bevolking bij een eventueel fusieproces. Dit zou op verschillende manieren kunnen plaatsvinden. In Gaasterlân-Sleat heeft men goede ervaring opgedaan met de petearen met de bevolking en met afzonderlijke doelgroepen. Ook een (steekproef)onderzoek of een brede peiling tijdens verkiezingen behoren tot de mogelijkheden. In overleg met de fractievoorzitters willen we in januari 2009 met een voorstel komen.

Conclusie

Onze Toekomstvisie geeft de richting aan.

De komende jaren kan Skarsterlân zonder meer zelfstandig blijven functioneren.

Een fusie met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland zou echter binnen deze Toekomstvisie passen en kunnen leiden tot een versterking van de bestuurskracht.

Aangezien een goede onderbouwing nog ontbreekt moet een nadere analyse uitwijzen welke kansen en risico's een dergelijke fusie met zich mee brengt.

Een intensief fusieproces kan de samenwerking met onze preferente partner Heerenveen (tijdelijk) op een lager pitje zetten. Wij zijn ons echter zeer bewust van het feit dat Skarsterlân en Heerenveen blijvend gemeenschappelijke belangen zullen hebben en dat alleen een goede samenwerking deze belangen kan dienen. Wij zullen dan ook investeren in samenwerking met Heerenveen en daarover goede bestuurlijke afspraken maken.

Een fusieproces van vier jaar duurt te lang. Naar onze mening moet een fusie uiterlijk 1 januari 2012-gestalte krijgen.

Besluit:

- 1 De Skarsterlânse Toekomstvisie 2030 is het uitgangspunt.
- 2 een positieve grondhouding aannemen tegenover een eventuele fusie met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.
- 3 Een besluit over de fusie nemen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid.
- 4 Het draagvlak voor een eventuele fusie bij de bevolking peilen.
- 5 Met het gemeentebestuur van Heerenveen afspraken maken over de invulling van het preferent partnerschap.
- 6 De provincie gedurende het onderzoek en het vervolgproces op de hoogte houden.
- 7 Een eventuele fusie uiterlijk per 1 januari 2012 te laten plaatsvinden.
- 8 Een in tijd gefaseerde fusie op voorhand afwijzen.

Burgemeester en wethouders van Skarsterlân.

gemeente
Skarsterlân
Joure

1606201100373

Besluit

Vergadering 17 december 2008
Nummer 117

Skarsterlân in perspectief

De raad van de gemeente Skarsterlân;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nummer 117/2008;

besluit:

- 1 De Skarsterlânse Toekomstvisie 2030 is het uitgangspunt.
- 2 Een positieve grondhouding aannemen tegenover een eventuele fusie met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.
- 3 Een besluit over de fusie nemen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid.
- 4 Het draagvlak voor een eventuele fusie bij de bevolking peilen.
- 5 Met het gemeentebestuur van Fleerenveen afspraken maken over de invulling van het preferent partnerschap.
- 6 De provincie gedurende het onderzoek en het vervolgproces op de hoogte houden.
- 7 De streefdatum voor een eventuele fusie is 1 januari 2012.
- 8 Een in tijd gefaseerde fusie op voorhand afwijzen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Skarsterlân in zijn openbare vergadering van 17 december 2008.

De raad voornoemd,

voorzitter

griffier

Raadsvoorstel

Raadsvergadering : 28 januari 2009
Agendapunt : 11
Nummer : 9/2009
Onderwerp : Onderzoek samenwerking/herindeling gemeenten
Portefeuillehouder : Burgemeester G.J. Kuiper
Behandeld in commissie : d.d.

Voorstel

- 1 Een krediet van € 75.000,00 beschikbaar te stellen, zulks ten laste van het begrotingssaldo, ten behoeve van een te verrichten onderzoek naar de kansen en bedreigingen en de toekomstbestendigheid van een eventuele fusie en de mogelijkheden van een strategische samenwerking met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.
- 2 In te stemmen met de in de toelichting opgenomen onderzoeksaspecten.

Samenvatting

Tijdens uw vergadering van 17 december 2008 heeft u naar aanleiding van de richtinggevende notitie "Skarsterlân in perspectief" onder meer besloten een positieve grondhouding aan te nemen tegenover een eventuele fusie met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland met als streefdatum 1 januari 2012. Tevens is het besluit genomen een besluit over een fusie te nemen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid. Tijdens de raadsvergadering is afgesproken tevens de mogelijkheid van een strategische samenwerking tussen de gemeenten te onderzoeken. Een voorstel met betrekking tot de te onderzoeken aspecten is in de toelichting opgenomen. Voor de uitvoering van het onderzoek is een krediet nodig.

Toelichting Voorstel

Het raadsbesluit van 17 december 2008

Tijdens uw vergadering van 17 december 2008 heeft u naar aanleiding van de richtinggevende notitie "Skarsterlân in perspectief" onder meer besloten een positieve grondhouding aan te nemen tegenover een eventuele fusie met de gemeente Gaasterlân-Sleat en Lemsterland, met als streefdatum 1 januari 2012. Tevens is besloten een besluit over een fusie te nemen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid van een fusie.

Het te verrichten onderzoek

Behalve onderzoek naar de risico's et cetera van een fusie is uit respect voor de positie van de gemeente Lemsterland afgesproken tevens de mogelijkheid van een strategische samenwerking tussen de gemeenten te onderzoeken.

Voor het uitvoeren van het onderzoek is het inschakelen van externe expertise wenselijk.

Enerzijds omdat het verrichten van een dergelijk onderzoek specifieke kennis en vaardigheden vergt; anderzijds om een zo onafhankelijk mogelijke benadering van de problematiek te garanderen.

Wij stellen u derhalve voor een offerte, met een onderzoeksvoorstel/aanpak te vragen aan een drietal onderzoeksbureaus voor een quick-scan-onderzoek, waarin de volgende aspecten worden belicht:

- 1 Uitgaande van een (beperkte) sterkte-zwakte-analyse van de huidige positie van de gemeente Skarsterlân, de wenselijke realisering van de toekomstvisie "Skarsterlân 2030", alsmede gelet op regionale opgaven en ambities in het perspectief van gemeentelijke schaalvergroting in Friesland:
 - de mogelijkheid/wenselijkheid van handhaving van de zelfstandige positie van Skarsterlân;
 - noodzakelijkheid/wenselijkheid intensieve (strategische) samenwerking met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland;
 - noodzakelijkheid/wenselijkheid tot fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.Bij de genoemde varianten dient het uitgangspunt van Skarsterlân dat de huidige preferente samenwerking met de gemeente Heerenveen wordt voortgezet en waar wenselijk verder wordt geïntensiveerd nadrukkelijk te worden betrokken.
- 2 Meer specifiek dient een globale beoordeling plaats te vinden ten aanzien van de volgende punten:
 - Draagvlak (wat biedt een samenwerking/fusie onze inwoners).
 - Bestuurskracht (kunnen we de toekomstige taken aan).
 - Duurzaamheid (kan de organisatie op langere termijn functioneren).
 - Samenhang intern (samenhangende gebieden die een versterkende identiteit bieden).
 - Samenhang extern (kan gemeente effectieve partner zijn en bijdrage leveren aan samenwerking met andere gemeenten).
 - Planologie (kansen ontwikkeling; eventueel ruimtelijke knelpunten; samenhang "stad" - platteland en dergelijke).
 - Economische weerbaarheid op langere termijn.
 - Culturele aspecten (globale overeenkomsten/verschillen in cultuur tussen de gemeenten).
- 3 Verder wordt een financiële analyse gevraagd, waarbij het gaat om:
 - de structurele en incidentele mutaties van de algemene uitkering;
 - een financiële analyse/situatie per gemeente;
 - per gemeente, de staat van de gemeente met betrekking tot het voorzieningenniveau (aantal scholen, (sociaal-culturele) voorzieningen, sportvoorzieningen en dergelijke);
 - per gemeente, de staat van de gebouwen, wegen en riolering;
 - vertaling van een en ander naar een eventuele fusiegemeente.
- 4 Tenslotte willen wij graag de volgende onderwerpen kort belicht zien:
 - Huidige en toekomstige samenwerkingsverbanden.
 - Dienstverlening aan de burger.
 - Burgerparticipatie.

Begeleiding onderzoek

Ter begeleiding van het onderzoeksproces op hoofdlijnen stellen wij voor een begeleidingsgroep voor het onderzoek in te stellen, bestaande uit een vertegenwoordiger van iedere raadsfractie, de raadsgriffier, de burgemeester, de gemeentesecretaris, twee wethouders en de gemeentelijk projectmanager.

Omdat het een intensief onderzoekstraject met een korte doorlooptijd zal zijn, stellen wij voor voor de dagelijkse aansturing te werken met een kerngroep, bestaande uit de burgemeester, de raadsgriffier, de gemeentesecretaris en de gemeentelijk projectmanager.

Beschikbaarheid onderzoeksresultaten en vervolg

Aan de hand van de resultaten van het onderzoek, die op 15 april aanstaande beschikbaar dienen te zijn en een daaropvolgend communicatietraject en raadpleging van de bevolking, willen wij er naar streven om in uw vergadering van begin juli aanstaande een nader voorstel ten aanzien van de bestuurlijke toekomst van de gemeente aan u ter besluitvorming voor te leggen.

Kosten

Met het inschakelen van externe expertise zijn kosten gemoeid, waarvoor thans geen budget beschikbaar is. Wij schatten in voor het onderzoek € 75.000,00 nodig te hebben.

Programmabegroting 2009

Programma 7: Bestuur en Communicatie.

Doelstelling

Het besturen van de gemeente met een zo hoog mogelijk democratisch gehalte, legitimiteit en effectiviteit, om daar mee een zo groot mogelijke klanttevredenheid te verwerven, waaraan optimale communicatie een wezenlijke bijdrage moet leveren.

Subdoelstelling:

Het (meer) gestalte geven aan een algehele visie op de toekomst van onze gemeente.

Keuzemogelijkheden

Een minder diepgaand of diepgaander onderzoek doen.

Argumenten

Het verrichten van een quick-scan-onderzoek, waarin in grote lijnen inzicht zal ontstaan over de kansen, bedreigingen en de toekomstbestendigheid van een strategische samenwerking of fusie met andere gemeenten is noodzakelijk voor een verdere verantwoorde besluitvorming. Niet alles kan tot in detail worden onderzocht, doch een globaal beeld via een quick-scan-onderzoek moet voldoende houvast bieden.

Kanttekeningen/toevoegingen naar aanleiding van de raadscommissie

N.v.t.

Effectmeting

N.v.t.

Risico's

Het risico bestaat dat niet alle voor het onderzoek gewenste gegevens (tijdig) beschikbaar zullen zijn.

De gewenste korte doorlooptijd van het onderzoek noopt tot een zekere snelheid die ten koste kan gaan van de zorgvuldigheid.

Middelen

Voor het gewenste onderzoek zijn geen middelen beschikbaar gesteld. Wij stellen derhalve voor € 75.000,00 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het onderzoek.

Communicatie

De gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Heerenveen worden geïnformeerd over het te verrichten onderzoek en verzocht medewerking te verlenen. Verder wordt op de gebruikelijke wijze publiciteit gegeven aan het onderzoek.

Nadat de resultaten van het onderzoek beschikbaar zijn zal de bevolking worden geraadpleegd, zodat de gemeenteraad bij de nadere besluitvorming inzicht heeft in de mening van de bevolking. Omtrent de wijze waarop die raadpleging kan plaatsvinden komen wij met nadere voorstellen.

Behandelaanbod

--

Burgemeester en wethouders van Skarsterlân.

Afdeling : Staf
Behandelend ambtenaar :
Telefoonnummer :
E-mailadres :

gemeente
Skarsterlân
Joure

1606201100376

Besluit

Vergadering 28 januari 2009
Nummer 9

Onderzoek samenwerking/herindeling gemeenten

De raad van de gemeente Skarsterlân;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nummer 9/2009;

besluit:

- 1 een krediet van € 75.000,00 beschikbaar te stellen, zulks ten laste van het begrotingssaldo, ten behoeve van een te verrichten onderzoek naar de kansen en bedreigingen en de toekomstbestendigheid van een eventuele fusie en de mogelijkheden van een strategische samenwerking met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland;
- 2 in te stemmen met de in de toelichting op het voorstel opgenomen onderzoeksaspecten.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Skarsterlân in zijn openbare vergadering van 28 januari 2009.

De raad voornoemd,

voorzitter

griffier

Raadsvoorstel

Raadsvergadering	: 1 juli 2009
Agendapunt	: 6
Nummer	: 61/2009
Onderwerp	: Bestuurlijke toekomst van de gemeente Skarsterlân
Portefeuillehouder	:
Behandeld in commissie	: -- d.d.

Skarsterlân, de koers voor de bestuurlijke toekomst

Wat vooral ging

Toekomstvisie 2030

De Toekomstvisie 2030: "Sturen op kwaliteit, vernieuwing en authentieke waarden" is medio 2008 vastgesteld. Behalve het belang om als gemeente een beeld te hebben van de toekomst op diverse beleidsterreinen is het daarbij ook van belang na te gaan in welke bestuurlijke context die beleidsdoelen het beste kunnen worden gerealiseerd.

Als algemeen beeld voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente is gekozen voor een gestuurde ontwikkeling met een balans tussen enerzijds het scenario "verandering met oog voor authentieke waarden" en anderzijds het scenario "dynamische innovatieve ontwikkeling". Voor deze keuze is een bestuurskrachtig gemeentebestuur nodig, dat ondersteund wordt door een daarvoor voldoende toegerust ambtelijk apparaat. De visie spreekt onder meer het volgende uit: *"Skarsterlân kenmerkt zich als een krachtige plattelandsgemeente. Daarvoor is het niet nodig om de zelfstandige positie op te geven. De preferente samenwerking met Heerenveen wordt voortgezet, echter een fusie met Heerenveen ligt niet voor de hand. Het gemeentebestuur van Skarsterlân neemt geen initiatief tot (fusie)gesprekken met andere gemeenten. Indien Skarsterlân wordt benaderd door een gemeente die een bijdrage kan leveren aan het profiel van Skarsterlân staat het gemeentebestuur open voor een gesprek"*.

Verzoeken gemeenten

De inkt van de bovengenoemde Toekomstvisie was nog niet droog of er kwamen van twee buurgemeenten verzoeken.

Gaasterlân-Sleat

De gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat maakte bij brief van 22 oktober 2008 melding van zijn besluit van 14 oktober 2008, dat samenvattend op het volgende neerkomt:

"Gaasterlân-Sleat zal zich vanaf nu richten op een intensieve samenwerking/ herindeling van gemeenten, waarbij de gemeente Skarsterlân en de gemeente Lemsterland zijn betrokken: de zogenaamde Sleattermervariant.

Op deze wijze kan een krachtige plattelandsgemeente worden gevormd, waarin:

- 1 het behouden van de bestaande plattelandscultuur het beste is gewaarborgd*
- 2 er korte lijnen zijn tussen de burgers en bestuur en ambtelijke organisatie*
- 3 sprake is van balans tussen beperkt verstedelijkte grotere dorpen en het omliggende platteland*

- 4 *volop ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor het bedrijfsleven en recreatie en toerisme, in combinatie met het behoud van de landschappelijke waarden."*

In dit schrijven doet Gaasterlân-Sleat het verzoek aan de gemeenteraad van Skarsterlân een uitspraak te doen over een fusie van de drie betrokken gemeenten. Een einddatum wordt niet genoemd. Wel wordt gewezen op de mogelijke consequenties van de fusie in de Zuidwesthoek voor een aantal Werkprocessen (onder anderen ICT), waarbij een beroep gedaan wordt op ambtelijke en organisatorische samenwerking met Skarsterlân op redelijk korte termijn.

Lemsterland

De Raad van Lemsterland heeft op 27 oktober 2008 het rapport van Twynstra Gudde over een sterkte-zwakteanalyse besproken en naar aanleiding daarvan een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht:

*"de mogelijkheden van samenwerking en strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat nader te onderzoeken;
deze motie ter kennisname te brengen van de gemeenteraden van Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat en beide raden te vragen om zo spoedig mogelijk hierover een raadsuitspraak te doen."*

Dit verzoek heeft de gemeenteraad van Skarsterlân bij brief d.d. 28 oktober 2008 bereikt. Uit de overwegingen bij de motie blijkt dat het primair gaat om samenwerking voor een periode van vier jaar, waarin met name samengewerkt zal moeten worden op de PIOFAH taken (personeel, informatiebeleid, organisatie, financiën, automatisering en huisvesting). Verdergaande besluitvorming zal plaatsvinden aan de hand van een evaluatie na vier jaar, wat volgens de motie kan inhouden dat het strategisch partnerschap wordt voortgezet, uitgebreid, gewijzigd of teruggedraaid.

Skarsterlân in perspectief

Naar aanleiding van de vragen van de bovengenoemde gemeentebesturen is de notitie "Skarsterlân in perspectief" opgesteld en in de raadsvergadering van 17 december 2008 behandeld. In de notitie is ingegaan op de stand van zaken in bestuurlijk Fryslân, is aandacht besteed aan de hiervoor gememoreerde vragen van Gaasterlân-Sleat en Lemsterland en is de relatie met Heerenveen als preferente partner in een breder perspectief geplaatst.

Op basis van een aantal bestuurlijke afwegingen heeft de gemeenteraad het volgende besluit genomen ten aanzien van de bestuurlijke toekomst van de gemeente:

- 1 *De Skarsterlânse Toekomstvisie 2030 is het uitgangspunt.*
- 2 *Een positieve grondhouding aannemen tegenover een eventuele fusie met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.*
- 3 *Een besluit over de fusie nemen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid.*
- 4 *Het draagvlak voor een eventuele fusie bij de bevolking peilen.*
- 5 *Met het gemeentebestuur van Heerenveen afspraken maken over de invulling van het preferent partnerschap.*
- 6 *De provincie gedurende het onderzoek en het vervolgproces op de hoogte houden.*
- 7 *De streefdatum voor een eventuele fusie is 1 januari 2012.*
- 8 *Een in tijd gefaseerde fusie op voorhand afwijzen.*

Onderzoeksopdracht

Tijdens de raadsvergadering van 28 januari 2009 is door de gemeenteraad ingestemd met het onderzoeksvoorstel. Behalve de opties fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland en behoud van zelfstandigheid is op basis van het verzoek van de gemeente Lemsterland besloten tevens de mogelijkheid van een strategische samenwerking deel te laten uitmaken van het onderzoek. Verder is de onderzoekers gevraagd aandacht te besteden aan de wens van onze gemeente om de preferente samenwerking met Heerenveen voort te zetten. Onderzoek van een mogelijke fusie met Heerenveen is niet gevraagd omdat in de Toekomstvisie 2030 is aangegeven dat een fusie met die gemeente niet voor de hand ligt. Fusie met Heerenveen past namelijk niet in het in de toekomstvisie geschetste beeld van een plattelandsgemeente zoals Skarsterlân voor ogen staat. Heerenveen en Skarsterlân verschillen in ruimtelijk/fysieke en sociaal-culturele zin te zeer van elkaar om als geheel een herkenbaar (plattelands) profiel te bereiken.

De onderzoeksopdracht is opgezet volgens de beoordelingscriteria die door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden gehanteerd ten aanzien van herindelingsvoorstellen.

De opdracht voor dit onderzoek is verstrekt aan WagenaarHoes Organisatieadvies.

Het onderzoek en de resultaten

Het genoemde onderzoeksbureau heeft in de maanden februari en maart 2009 de onderzoeksopdracht uitgevoerd. Ten behoeve van het onderzoek zijn vanuit de gemeente een begeleidingsgroep en een kerngroep ingesteld ter begeleiding van het onderzoeksproces. Het bureau heeft op inhoudelijke zaken in volledige onafhankelijkheid gehandeld. Ten behoeve van het onderzoek heeft het bureau met diverse geleidingen binnen de eigen gemeentelijke organisatie gesprekken gevoerd (Managementteam, inhoudelijke specialisten uit de gemeentelijke organisatie en de Ondernemingsraad). Ook heeft het bureau gesproken met de burgemeesters en de gemeentesecretarissen van Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Heerenveen om de zienswijzen van die gemeenten scherp te krijgen. Behalve de genoemde gesprekken is ten behoeve van het onderzoek geput uit talrijke documenten van de gemeente Skarsterlân en omliggende gemeenten.

De bevindingen van WagenaarHoes Organisatieadvies ten aanzien van de drie onderzochte opties zijn in de rapportage van het bureau van 6 april 2009 vastgelegd en voorzien van een advies.

In de vergadering van de gemeenteraad van 22 april 2009 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van het onderzoeksrapport en vastgesteld dat aan de onderzoeksopdracht is voldaan. Het bureau komt tot het volgende advies:

"Een herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat biedt de beste perspectieven voor Skarsterlân. Deze optie biedt gelegenheid een sterk profiel als plattelandsgemeente neer te zetten met als kernpunten een diverse bedrijvigheid, een goede bereikbaarheid, een gevarieerd toeristisch-recreatief profiel en een aantrekkelijke woonomgeving. Een gemeente die meetelt in regio en provincie. Daar komt bij dat we zowel de optie intensieve (strategische) samenwerking als de optie zelfstandigheid als minder realistisch beschouwen. De optie zelfstandigheid leidt (zeker op termijn) tot problemen in Lemsterland en Gaasterlân-Sleat, en op langere termijn ook tot problemen in Skarsterlân zelf. De optie intensieve (strategische) samenwerking biedt wel enig soelaas, maar dat is op termijn onvoldoende. Het leidt bovendien tot een verandertraject waar veel tijd en middelen in gaan zitten, zonder dat daar een compensatie vanuit de Rijksoverheid tegenover staat. Bij herindeling is deze compensatie voor de veranderkosten er wel. Al met al zien wij deze twee niet als duurzame opties. Wij adviseren de gemeenteraad dan ook de optie herindeling als voorkeursoptie te beschouwen. Daarbij hebben we wel een tweetal aandachtspunten.

Het bij elkaar brengen van de perspectieven

Met het oog op ontwikkelingen bij andere gemeenten in de provincie en gezien het standpunt van de provincie is een overtuigende keuze van de drie gemeenten voor elkaar erg belangrijk. Daarbij is vooral de positie van Lemsterland bepalend. Voor Lemsterland is een herindeling momenteel niet aan de orde.

Het is onduidelijk wat het voor de positie van Lemsterland in de discussie betekent als Skarsterlân voor herindeling kiest. We adviseren Skarsterlân en in het verlengde daarvan de drie gemeentebesturen een zorgvuldig proces met elkaar te doorlopen waarin geprobeerd wordt de perspectieven samen te brengen. Daarbij kan intensieve samenwerking een goede eerste stap zijn, waarbij van belang is dat onomkeerbare stappen worden gezet in de samenwerking. Als dat niet gebeurt blijven andere herindelingsopties in beeld, waar bijvoorbeeld ook Heerenveen deel van uitmaakt. Geen van de drie betrokken gemeenten heeft daar behoefte aan.

Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân zien dit als een risico, Lemsterland niet. Deze gemeente verwacht niet dat de provincie een sturende rol zal gaan spelen. Lemsterland ziet de gemeente dan ook niet in een herindeling terecht te komen waar ook Heerenveen onderdeel van uitmaakt. Wij verwachten wel dat dit (op termijn) aan de orde zal zijn als de drie gemeenten niet op korte termijn onomkeerbare stappen zetten.

Bij het bij elkaar brengen van perspectieven adviseren we nadrukkelijk aandacht te besteden aan de mogelijke strategische belangen van de huidige drie gemeenten om nu te kiezen voor herindeling. Het moet daarbij niet alleen gaan om het afwenden van de 'dreiging' van Heerenveen, maar juist ook om de kansen die een herindeling kan bieden voor de verschillende gebieden die onderdeel gaan uitmaken van de nieuwe, heringedeelde gemeente.

Serieuze aandacht voor de positie van Heerenveen

Alle drie de voorliggende opties hebben consequenties voor Heerenveen. Wij zijn echter niet van mening dat een herindeling per definitie de optie is die het meest negatief uitpakt voor Heerenveen. In alle drie de opties ligt er de opgave voor Skarsterlân (of de nieuwe fusiegemeente) om serieus en niet vrijblijvend in gesprek te gaan met Heerenveen over regionale belangen. Dat is niet alleen het belang van Heerenveen, maar net zo goed het belang van Skarsterlân (of de nieuwe fusiegemeente). Dit strekt verder dan een opsomming van onderwerpen waarop beide gemeenten zaken met elkaar willen doen. Niet alleen dient met betrokkenheid van beide gemeentebesturen gekeken te worden naar eventuele gezamenlijke (maar ook strijdige) ambities liggen; ook moet bepaald worden hoe de acties die hiervan voortvloeien op een goede manier in gang kunnen worden gezet. Daarbij zijn er natuurlijk wel verschillen tussen de opties. Er zit nu door verschil in grootte en provinciale uitstraling van Heerenveen een zekere onbalans in de relatie. Als voor herindeling wordt gekozen is er meer sprake van een gelijkwaardige relatie tussen Heerenveen en de nieuwe gemeente dan wanneer voor zelfstandigheid gekozen wordt."

Communicatie

"Petearen"

Over de resultaten van het onderzoek is via een huis-aan-huisfolder, de gemeentelijke voorlichtingspagina (Jouster Courant en Skarsterlân Nijts) en de gemeentelijke internetsite gecommuniceerd.

Op 26 mei, 28 mei en 3 juni 2009 hebben in respectievelijk Rottum, Sint Nicolaasga en Joure "petearen" plaatsgevonden met inwoners over de resultaten van het onderzoek. Tevens heeft op 18 juni 2009 een "petear" plaatsgevonden met (agrarische) ondernemers in de gemeente en op 23 juni 2009 is overleg gevoerd met de besturen van de verenigingen van plaatselijk belang. Verder heeft een "petear" plaatsgevonden met de medewerkers van de gemeente.

Van alle "petearen" zijn verslagen gemaakt die bij de stukken ter inzage liggen.

Ook zijn onze inwoners in de gelegenheid gesteld via onze website of schriftelijk te reageren.

Ook die reacties liggen ter inzage.

Tijdens de "petearen" zijn genuanceerde reacties gegeven. Bij de "petearen" heeft geen stemming plaatsgevonden. Als algemeen beeld van de "petearen" met de inwoners kan wel worden geconcludeerd dat de in de Toekomstvisie aangegeven lijn dat een fusie met Heerenveen niet voor de hand ligt door een overgrote meerderheid van de respondenten wordt gedeeld. Behoud van zelfstandigheid zou goed zijn.

Gelet op de kansen van versterking van de plattelandskenmerken en de risico's die verbonden zijn aan zelfstandigheid (mate van duurzaamheid en het risico op termijn de zelfbeschikking ten aanzien van het kiezen van partners te verliezen), geniet een fusie met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat de voorkeur. Tijdens het "petear" met de ondernemers werden iets meer vragen gesteld over (dan wel werd de aandacht gevestigd op) het belang van samenwerking of (mogelijk op langere termijn) samengaan met Heerenveen dan bij de andere "petearen".

De inbreng tijdens de bijeenkomst met de besturen van de plaatselijke belangen was een afspiegeling van de "petearen" met de inwoners. De conclusie uit het advies van bureau WagenaarHoes dat een herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat de voorkeur heeft werd breed gedeeld.

Communicatie met andere partijen (gemeenten)

Op uitnodiging van de gemeenteraad van Skarsterlân zijn in een gemeenschappelijke bijeenkomst van gemeenteraden van Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân de resultaten van het onderzoek nader door de onderzoekers toegelicht en bestond de gelegenheid voor de raden elkaar te bevragen op aan het onderzoek gerelateerde aspecten.

Ook de gemeenteraad van Heerenveen is voor een gesprek over het onderzoek uitgenodigd, doch deze raad heeft laten weten in deze fase van het besluitvormingsproces in Skarsterlân geen gesprek te willen, doch het bij een schriftelijke reactie te laten. Wij betreuren dit omdat een goede relatie met Heerenveen van betekenis is in verband met de gezamenlijke belangen in de regio. Goede contacten zijn daarbij wenselijk en het in dit stadium uit de weg gaan daarvan is jammer. Ook de schriftelijke reactie van de gemeenteraad van Heerenveen is bij de stukken ter inzage gelegd.

De verdere afwegingen/standpuntbepaling

Zelfstandigheid

In de inleiding bij de toekomstvisie Skarsterlân 2030 is aangegeven dat de gemeente Skarsterlân bij het maken van keuzes over zelfstandigheid, samenwerking of herindelingen in de luxe positie verkeert zelf de positie te kunnen bepalen. De uitgangspositie die in de toekomstvisie is gekozen is een zelfstandige gemeente. Zoals in de nota "Skarsterlân in perspectief" is verwoord noodzaken noch de financiële positie, noch organisatorische vraagstukken de gemeente om op korte termijn zelf actie te ondernemen om tot een herindeling te komen. De uitstekende prestaties in benchmarks, de prijzen die de gemeente op verschillende gebieden ontvangt (MKB-prijs, innovatieprijs voor kleine gemeenten) en de hoge waarderingscijfers van onze burgers over de dienstverlening versterken het beeld van een gemeente die de komende jaren heel goed in staat is om de taken, al dan niet in samenwerking met anderen uit te voeren. Ook de provincie Fryslân is van mening dat Skarsterlân nog vele jaren een krachtige, zelfstandige gemeente kan blijven, aldus de notitie.

De onderzoekers van WagenaarHoes bevestigen dit beeld doch voorzien op langere termijn dat zelfstandigheid voor Skarsterlân toch tot problemen zal leiden. Niettemin blijft zelfstandigheid naar onze mening ook op de langere termijn, zeker gelet op de goede uitgangspositie van onze gemeente, een serieuze optie.

De huidige dienstverlening in Skarsterlân staat thans op een hoog peil, terwijl de lasten voor onze inwoners relatief laag zijn. Hier zit dus wel degelijk rek in om zodanige maatregelen te treffen dat de gemeente ook voor de langere termijn op voldoende niveau als zelfstandige gemeente kan functioneren.

Toch moeten hierbij wel een aantal kanttekeningen worden gemaakt. De bestuurlijke verhoudingen in Fryslân en in Zuidwest Fryslân in het bijzonder zullen wijzigen als andere gemeenten groter worden. Een nieuwe grote buurgemeente in de Zuidwesthoek lijkt inmiddels met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid per 1 januari 2011 te ontstaan.

Als gemeenten om Skarsterlân heen groter worden verzwakt onze positie als onderhandelingspartner. Ook als werkgever zullen we wellicht iets minder aantrekkelijk sterk zijn. Bovendien zullen we dan als kleinere gemeente relatief gezien per inwoner duurder uit zijn om alle werkprocessen die van de gemeenten in de toekomst worden gevraagd te organiseren. Behoud van zelfstandigheid impliceert verder dat eerder het risico ontstaat dat andere partijen zich mengen in de discussie over de positie van de gemeente en dat we daarin zelf de regie kwijtraken.

Intensieve (strategische) samenwerking

Volgens de onderzoekers biedt de optie intensieve (strategische) samenwerking enig soulaas maar op termijn geen oplossing. Intensieve (strategische)samenwerking kan alleen succes hebben als daarmee flinke stappen worden gezet met een duidelijk einddoel.

De gemeente Gaasterlân-Sleat spreekt duidelijk uit te willen streven naar een fusie met Lemsterland en Skarsterlân. Er wordt geen heil gezien in een samenwerkingsmodel. Dat lost de problemen van die gemeente niet op. De motie van de gemeenteraad van Lemsterland spreekt uit dat het wenselijk is om een samenwerking ten aanzien van de gezamenlijke bedrijfsvoering op de PIOFAH (personeel, informatiebeleid, organisatie, financiën, automatisering en huisvesting) te onderzoeken en bij positieve bevindingen een strategisch partnerschap aan te gaan voor minimaal vier jaar. Daarna dient te worden geëvalueerd, waarna besloten kan worden om het partnerschap voort te zetten, uit te breiden, te wijzigen of terug te draaien. De onderzoekers hebben naar aanleiding van nadere gesprekken geconcludeerd dat Lemsterland wil beginnen vanuit een groeimodel met een beperkt aantal taken, dat aan de hand van de bevindingen kan worden uitgebreid.

Bureau WagenaarHoes, ziet in deze optie geen voordelen voor Skarsterlân. Wij onderschrijven deze visie. Voor het aangaan van een strategische samenwerking dient sprake te zijn van een win-winsituatie voor alle partijen. In dit geval is die winsituatie er voor onze gemeente niet. Het hanteren van een groeimodel zonder dat er zicht is op een einddoel, sterker nog, na een aantal jaren kan in de optiek van Lemsterland de samenwerking zelfs weer worden beëindigd, brengt de organisatie in permanente staat van reorganisatie en onrust. Dit zal tot in lengte van jaren een negatieve invloed hebben op de "normale" dienstverlening die we ten behoeve van onze inwoners op een verantwoord peil moeten houden. Juist veranderingsprocessen dienen in een vlot tempo te worden doorgevoerd om de negatieve effecten voor de organisatie zoveel mogelijk te beperken. Wij achten het verzoek van Lemsterland daarom niet voor inwilliging vatbaar.

Herindeling/fusie

Bureau WagenaarHoes komt tot het advies om de optie herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat als voorkeursoptie te beschouwen.

Fusie biedt volgens het bureau de gelegenheid een sterk profiel als plattelandsgemeente neer te zetten met als kernpunten een diverse bedrijvigheid, een goede bereikbaarheid, een gevarieerd toeristisch profiel en een aantrekkelijke woonomgeving.

Wij onderschrijven de visie dat de vorming van een dergelijke gemeente kansen biedt. Er zou een krachtige plattelandsgemeente kunnen worden gevormd die aansluit bij het in de toekomstvisie van Skarsterlân omschreven plattelandprofiel en dat profiel verder versterkt. Een fusie van de drie gemeenten zou leiden tot een gemeente met een omvang van circa 50.000 inwoners.

De vorming van een gemeente van een dergelijke schaal biedt vrijwel zeker de mogelijkheid om voldoende bestuurskracht, ambtelijke kwaliteit en bedrijfsvoeringvoordelen te genereren. Een gemeente die tot in lengte van jaren vooruit zal kunnen en in die zin zeker een duurzame oplossing biedt.

Een gemeente van die schaal is zowel qua inwonertal als oppervlakte nog passend te achten in de plattelandssituatie van Fryslân en biedt kansen om de bestaande plattelandscultuur te handhaven. De korte lijnen tussen burgers en bestuur, waaraan wij veel waarde hechten, zijn bij deze schaal nog goed te handhaven. Bij een grotere schaal zou dat naar onze mening in het gedrang komen.

In financieel opzicht ontstaat volgens de analyse van het onderzoeksbureau na een fusie eveneens een krachtige gemeente. Verder zijn alle drie gemeenten plattelandsgemeenten met een sterk agrarisch karakter en een aantal centrumdorpen waar de bedrijvigheid zich ontwikkelt. Het totale gebied kenmerkt zich met een gevarieerd landschap, met (veen)weide gebieden, meren en bossen, waar het goed wonen is in verschillende woonmilieus en waar vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme) volop kansen biedt. Tevens ligt de kracht van de drie gemeenten in de ligging aan de poort van Fryslân vanuit de Randstad gezien, zowel over de weg als over water. De samenkomst van de A6 en A7 bij Joure versterkt dit nog. Voordeel van samenvoeging van het gebied tot één gemeente is dat er grotere mogelijkheden ontstaan op enerzijds meer afgewogen ontwikkeling van bijvoorbeeld woon- en werklocaties en recreatieve- en toeristische voorzieningen in het gebied en anderzijds conservering van meer kwetsbare gebieden. Optimalisering van de samenhang in beleidskeuzes op genoemde terreinen kan het onderscheidend vermogen van het gebied versterken en daarmee leiden tot meerwaarde voor het totaal. Daarmee zou ook een bijdrage worden geleverd aan de versterking van het totale plattelandprofiel van Fryslân, het visitekaartje van Fryslân.

Regionale belangen

Het vorenstaande neemt niet weg dat een eventueel nieuw te vormen gemeente open zal moeten staan voor de belangen van een grotere regio dan het eigen grondgebied. Immers voor een aantal voorzieningen zijn de inwoners van grondgebied van de gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân aangewezen op de stedelijke centra Sneek, Heerenveen en Emmeloord. Bovendien laten vele ontwikkelingen zich in deze dynamische tijd niet leiden door gemeentegrenzen. Samenwerking met die gemeenten op terreinen die een bijdrage kunnen leveren aan versterking van het totaal zullen derhalve positief moeten worden benaderd. Met name positionering van (het oostelijke deel van) Skarsterlân ten opzichte van Heerenveen vraagt in die zin om specifieke aandacht. De regionale functie van Heerenveen wordt erkend. Nu al draagt Skarsterlân er aan bij dat de belangen van Heerenveen als regionaal centrum worden ondersteund.

Dit uit zich onder meer in samenwerking van de beide gemeenten op het terrein van bedrijvenontwikkeling en de afspraak in het bestuursakkoord tussen beide gemeenten dat er aan de westzijde van Heerenveen een grenscorrectie ten behoeve van Heerenveen kan plaatsvinden bij gebleken behoefte aan woningbouw. In de gezamenlijk opgestelde integrale visie van beide gemeenten is dit ook nog weer eens nader uitgewerkt.

De gemeenten Heerenveen en Skarsterlân hebben een verschillend profiel. Waar Heerenveen zich meer profileert als economisch (stedelijk) centrum met sport als speerpunt heeft Skarsterlân een plattelandspatief met overwegend een agrarisch karakter en oog voor de ambachtelijke, recreatieve en toeristische sector. Skarsterlân heeft via de Toekomstvisie 2030 ook een toekomstbeeld geschetst waarin dat plattelandspatief de drager is. Een eventuele fusiegemeente zou dat profiel, zoals gezegd, kunnen versterken. De kracht van de gemeenten Heerenveen en Skarsterlân zit in het complementaire karakter.

Door de ogen niet te sluiten voor elkaars belangen en daar waar mogelijk samen te werken ter versterking van het geheel worden de belangen van de regio, zowel geredeneerd van uit de stedelijke als de plattelandsoptiek, gediend. Samenwerking kan (blijven) plaatsvinden op het punt van economische ontwikkeling, afstemming en het maken van afspraken over sport- en sociaal-culturele voorzieningen en dergelijke.

Ook om die reden is in de Toekomstvisie van Skarsterlân (onafhankelijk van de vraag of Skarsterlân opgaat in een groter geheel) opgenomen dat de bestaande (preferente) samenwerking met Heerenveen dient te worden voortgezet.

Conclusie

Redenerend vanuit de positie van Skarsterlân en de belangen van onze inwoners komen wij op basis van het vorenstaande tot de conclusie dat in navolging van het voorlopige besluit van 17 december 2008 een voorkeur bestaat voor een fusie met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat. Om de kans van slagen van deze optie te vergroten en de negatieve effecten van een hetindelingsproces zoveel mogelijk te beperken wij pleiten voor een fusie per 1 januari 2012. Op het verzoek van Gaasterlân-Sleat om een fusie aan te gaan kan daarom positief worden gereageerd. Het verzoek van Lemsterland om een samenwerking aan te gaan biedt voor onze gemeente geen soelaas en dient om die reden te worden afgewezen. Ook behoud van zelfstandigheid blijft een mogelijke optie.

Wat verder van belang is (positie Lemsterland/vervolgproces/risico's, rol provincie)

Positie Lemsterland

Als de gemeenteraad onze conclusie volgt is het duidelijk dat de uitgangspunten van de drie betrokken gemeenten niet hetzelfde zijn. Lemsterland zit immers tot op heden niet op de lijn van een fusie. Om met succes een gezamenlijk fusietraject in te gaan is het noodzakelijk dat alle partijen op één lijn zitten en het proces op basis van gelijkwaardigheid ingaan. Van belang is de vraag hoe de gemeenteraad van Lemsterland zal reageren op een afwijzing van de door hem gevraagde samenwerking. Hierop zal de raad van Lemsterland zich naar het zich laat aanzien eind augustus aanstaande beraden. Het is vanzelfsprekend dat de gemeenteraad Lemsterland de verantwoordelijkheid draagt om vanuit het belang van die gemeente en haar inwoners nader positie te kiezen. Ons pleidooi voor een snel fusietraject mag in dit kader niet worden opgevat als een poging om de gemeenteraad van Lemsterland onder druk te zetten.

Risico's, stappen en termijnen in een herindelingsproces

In het principebesluit de raad van 17 december 2008, waarin een positieve grondhouding werd aangenomen ten aanzien van een eventuele fusie, staat onder meer als streefdatum voor een eventuele fusie 1 januari 2012. In de notitie "Skarsterlân in perspectief" zijn een aantal aan een fusieproces verbonden risico's opgesomd, waar onder de belasting van het apparaat, de noodzakelijke voortzetting van de dienstverlening, de onzekerheid voor de werknemers en de financiële beperkingen tijdens het fusieproces, waardoor een vlot proces wordt vereist. Om die reden is ook besloten dat een in tijd gefaseerde fusie op voorhand wordt afgewezen. Als de streefdatum van 1 januari 2012 wordt gehanteerd zal het door te lopen proces voortvarend moeten worden aangepakt.

Het schema met de diverse processtappen ziet er dan als volgt uit:

Stap	Tijdstip/doorlooptijd
0 Voorbereiding Ontwerpherindelingsadvies	November 2009
1 Vaststelling Ontwerpherindelingsadvies (gemeenteraden)	December 2009
2 Zienswijzen/bestuurlijk overleg en verwerking reacties inclusief verkiezingen gemeenteraad	Januari/april 2010
3 Vaststelling herindelingsadvies (gemeenteraden)	Medio april 2010
4 Goedkeuring en zienswijzen GS/aanbieden advies aan minister BZK	Juni 2010/ Vóór 1 juli 2010
5 Besluitvorming Minister BZK/Ministerraad	November 2010
6 Wetgevingsprocedure	December 2010-juni 2011
7 Plaatsing in staatsblad	Augustus 2011
8 Verkiezing nieuwe gemeenteraad	November 2011
9 Start nieuwe gemeente	1 januari 2012

Om de genoemde streefdatum te halen zal er dus al in december 2009 besluitvorming in de gemeenteraden moeten plaatsvinden met betrekking tot het Ontwerpherindelingsadvies. Als dat niet haalbaar blijkt te zijn, schuift het hele proces minimaal 1 jaar op.

Positie provincie

Het college van Gedeputeerde Staten heeft in de bovenvermelde procedure een belangrijke adviesrol. Als de advisering door dit college plaatsvindt nadat in 2011 de provinciale verkiezingen hebben plaatsgevonden kan dat consequenties voor de inhoud van het advies, dan wel in de rol die de provincie kiest. In het huidige Koersdocument/coalitieakkoord van de provincie is met betrekking tot de positie van gemeenten de volgende passage opgenomen:

"Als gemeenten niet in staat zijn alle opgedragen taken zelfstandig uit te voeren en/of tekort schieten in hun taken en verantwoordelijkheden kan samenwerking met andere gemeenten behulpzaam zijn. Daarnaast kan samenwerking in algemene zin bijdragen tot grotere efficiency. Wij zijn van mening dat een gemeentelijke herindeling alleen aan de orde kan zijn als gemeenten en bevolking dit zelf willen. Als deze situatie zich voordoet, willen wij een faciliterende rol vervullen."

Het is onzeker of na de provinciale verkiezingen in 2011 en de daaropvolgende vorming van een nieuwe college van Gedeputeerde Staten deze beleidslijn wordt voortgezet. Het is geen geheim dat de provincie een voorkeur heeft voor andere samenvoegingen. Om dat te bereiken zou de provincie in een volgende bestuursperiode een andere strategie kunnen volgen en de regie in herindelingsprocessen naar zich toe kunnen trekken.

Resumé/Voorstel

Op basis van het vorenstaande komen wij tot het volgende voorstel:

- 1 Een voorkeur uit te spreken voor een fusie van de gemeente Skarsterlân met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat per 1 januari 2012.
- 2 Het verzoek van de gemeente Lemsterland om een intensieve strategische samenwerking aan te gaan af te wijzen.
- 3 Op het verzoek van de gemeente Gaasterlân-Sleat om te fuseren met Skarsterlân en Lemsterland positief te reageren.
- 4 Op basis van de vorige besluiten overleg te plegen met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat over het bereiken van een gemeenschappelijk standpunt ten aanzien van een mogelijke fusie.
- 5 Verder in overleg te gaan met de gemeente Heerenveen om inhoud te geven aan een samenwerking ter behartiging van de gezamenlijk belangen.
- 6 De provincie over de gang van zaken te informeren.

Burgemeester en wethouders van Skarsterlân

Afdeling : staf
Behandelend ambtenaar :
Telefoonnummer :
E-mailadres :

Besluit

Vergadering 1 juli 2009
Nummer 61

Bestuurlijke toekomst gemeente Skarsterlân

De raad van de gemeente Skarsterlân;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nummer 61/2009;

besluit:

- 1 een voorkeur uit te spreken voor een fusie van de gemeente Skarsterlân met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat per 1 januari 2012;
- 2 op het verzoek van de gemeente Lemsterland om een intensieve strategische samenwerking aan te gaan negatief te reageren;
- 3 op het verzoek van de gemeente Gaasterlân-Sleat om te fuseren met Skarsterlân en Lemsterland positief te reageren;
- 4 op basis van de vorige besluiten overleg te plegen met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat over het bereiken van een gemeenschappelijk standpunt ten aanzien van een mogelijke fusie;
- 5 verder in overleg te gaan met de gemeente Heerenveen om inhoud te geven aan een samenwerking ter behartiging van de gezamenlijk belangen;
- 6 de provincie over de gang van zaken te informeren.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Skarsterlân in zijn openbare vergadering van 1 juli 2009.

De raad voornoemd,

voorzitter

griffier

Raadsvoorstel

Raadsvergadering : 27 januari 2010
Agendapunt : 7
Nummer : 4/2010
Onderwerp : Bestuurlijke toekomst gemeente
Portefeuillehouder :
Behandeld in commissie : bestuur en financiën d.d. 11 januari 2010, agendapunt 4

Voorgesteld wordt

- 1 Uit te spreken dat een fusie van Skarsterlân met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland de voorkeur heeft, met als streefdatum 1 januari 2013.
- 2 Over te gaan tot het treffen van voorbereidingen voor een mogelijke fusie.
- 3 De gemeente Lemsterland uit te nodigen uiterlijk in juni 2010 uitsluitsel te geven over een mogelijke fusie.
- 4 Het resterende budget voor onderzoek en communicatie van circa € 60.000 aan te wenden voor de verdere voorbereidingshandelingen van een fusie.
- 5 Het college te machtigen in uitvoerende zin stappen te zetten met betrekking tot samenwerkingsconstructies, voor zover die geen structurele organisatorische- en/of onomkeerbare consequenties hebben.
- 6 Ter begeleiding van het proces gebruik te maken van de bestaande begeleidingsgroep (waarin zitting hebben: een vertegenwoordiger van iedere raadsfractie, de burgemeester, de raadsgriffier, twee wethouders, de gemeentesecretaris/directeur en de projectmanager) en kerngroep (bestaande uit: de burgemeester, de raadsgriffier, de gemeentesecretaris/directeur en de projectmanager).

Samenvatting

Na de besluitvorming in de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân liggen er drie posities over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten betreffende gemeenten. Kort gezegd komt het er op neer dat dat Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân op het standpunt staan dat een fusie van de drie gemeenten het beste perspectief biedt voor de toekomstige bestuurlijke opgaven. Lemsterland heeft zich niet voor fusie uitgesproken maar wil "petearen" aangaan met de bevolking en vervolgens na de verkiezingen van 2010 tot een nadere standpuntbepaling overgaan. Dit zal naar verwachting in juni 2010 tot besluitvorming leiden.

De vraag werpt zich op op welke wijze het in onze gemeente nagestreefde uitgangspunt van het creëren van een krachtige plattelandsgemeente kan worden bereikt. Een fusie van drie gemeenten heeft uit een oogpunt van perspectief voor het totale gebied en van duurzaamheid de voorkeur. Als in juni 2010 duidelijkheid bestaat over een mogelijke fusie, zou 1 januari 2013 als nieuwe streefdatum kunnen gelden.

Programmabegroting 2009

Programma 7: Bestuur en Communicatie

Doelstelling

Het besturen van de gemeente met een zo hoog mogelijk democratisch gehalte, legitimiteit en effectiviteit, om daarmee een zo groot mogelijke klanttevredenheid te verwerven.

Keuze mogelijkheden

De gemeente is vrij om een keuze te maken ten aanzien van haar bestuurlijke toekomst. Er kan worden gekozen voor opschaling of zelfstandig blijven.

Argumenten

De stand van zaken van dit moment:

Positionering gemeenten

De gemeenteraden van de drie genoemde gemeenten hebben inmiddels allemaal een besluit genomen over de in te nemen positie over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten.

Besluit Gaasterlân-Sleat

De gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat richt zich op intensieve samenwerking/herindeling met de gemeenten Lemsterland en Skarsterlân. Einddoel is een fusie. De gemeenteraad heeft geen datum bepaald voor een fusie. Op korte termijn wordt een ambtelijke samenwerking voorgestaan, uiteindelijk gericht op volledige integratie van de ambtelijke organisaties.

Besluit Lemsterland

De gemeenteraad van Lemsterland wil een strategische samenwerking met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat. Een uitspraak over "een mogelijke fusie op termijn" is verworpen. Er zullen "petearen" worden gehouden met bevolking, waarna vervolgens op basis van die meningpeiling een nader besluit wordt genomen over de bestuurlijke toekomst.

Alle raadsfracties hebben tijdens de raadsvergadering uitgesproken dat een principebesluit over de bestuurlijke toekomst pas na de verkiezingen van 2010 aan de orde kan zijn.

Besluit Skarsterlân

Op basis van onderzoek is een voorkeur uitgesproken voor een fusie met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat per 1 januari 2012. Op het verzoek van Lemsterland om een intensieve strategische samenwerking (zonder einddoel fusie) aan te gaan is negatief gereageerd en op het verzoek van Gaasterlân-Sleat tot samenwerking als opmaat tot fusie is positief gereageerd. Al eerder is uitgesproken dat een in tijd gefaseerde fusie op voorhand wordt afgewezen.

Diverse perspectieven

De besluitvorming in de drie gemeenten heeft plaatsgevonden vanuit de eigen verantwoordelijkheid en gezichtspunten in die gemeenten. Duidelijk is dat de standpunten van de gemeenten niet overeenkomen en dat Lemsterland het vooralsnog wil laten bij een samenwerking en in dit stadium geen uitspraken doet over een mogelijke fusie. Het onderdeel van het voorstel van het college van Lemsterland, waarin werd uitgesproken dat een fusie op termijn niet wordt uitgesloten, is door (de meerderheid van) de raad verworpen. Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân hebben nadrukkelijk een fusie als doel. Een gemeenschappelijk eindbeeld zal niet voor medio 2010 zijn te bereiken.

Bij elkaar brengen perspectieven

De onderzoekers van WagenaarHoes Organisatieadvies hebben in hun advies aan Skarsterlân om een voorkeur uit te spreken voor een fusie als aandachtspunt meegegeven dat het van belang is "perspectieven bij elkaar te brengen". Daarbij is aangegeven dat het strategisch van belang is op korte termijn onomkeerbare stappen te zetten. "Niet alleen als afwending van de dreiging van Heerenveen, maar juist om de kansen die een herindeling kan bieden voor de verschillende gebieden die onderdeel gaan uitmaken van een nieuwe, heringedeelde gemeente."

Zoals gesteld zal, gelet op de afwijkende besluitvorming in Lemsterland, een gezamenlijke uitspraak over een wenselijke fusie op redelijk korte termijn niet haalbaar zijn. De afloop van de besluitvorming in Lemsterland is onzeker.

Skarsterlân wil een zelfstandige krachtige plattelandsgemeente zijn

Dit uitgangspunt is vastgelegd in de toekomstvisie. Daarin is tevens een opening geboden voor het aangaan van gesprekken met gemeenten die het plattelandsprofiel van Skarsterlân kunnen versterken.

Op het verzoek van Gaasterlân-Sleat om samen te werken en te fuseren is positief gereageerd in het perspectief van een fusie, waarbij ook Lemsterland betrokken zou zijn.

Een fusie van de drie gemeenten geniet, gelet op het perspectief dat daarmee aan het gehele gebied wordt geboden, de voorkeur. Doel van de huidige besluitvorming dient te zijn dat we uiteindelijk kunnen uitkomen bij het uitgesproken basisdoel van een krachtige plattelandsgemeente. Als gevolg van het feit dat Lemsterland pas na de verkiezingen van 2010 een principebesluit wil nemen is in ieder geval de in het raadsbesluit genoemde streefdatum van 1 januari 2012 niet meer haalbaar. Indien Lemsterland uiterlijk in juni 2010 alsnog voor een fusie zou kiezen zou een fusie van de drie per 1 januari 2013 mogelijk zijn. Als Lemsterland niet meedoet resteert de vraag in hoeverre een fusie van Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat een meerwaarde oplevert. Hiermee wordt een gemeente van ruim 37.000 inwoners gevormd, waarmee de duurzaamheid ten opzichte van een zelfstandig Skarsterlân wordt vergroot. De ambtelijke organisatie wordt in die variant minder kwetsbaar.

Vervolg

Om niet alle vaart uit het proces te halen zou nu een besluit kunnen worden genomen om alvast voorbereidingen te treffen om te komen tot een fusie.

Besluitvorming over een herindelingsontwerp zou bij een voorgenomen fusie per 1 januari 2013 in het najaar van 2010 moeten worden genomen. Dit biedt de gemeenteraad van Lemsterland de gelegenheid uiterlijk in juni 2010 uitsluitsel te geven over een mogelijke fusie. Als die keuze uitkomt op een fusie kan vervolgens in het najaar van 2010 een herindelingsontwerp worden vastgesteld.

Om tegemoet te komen aan een aantal knelpunten in de organisatie van de andere gemeenten is het van belang het college te machtigen om in uitvoerende zin stappen te zetten met betrekking tot samenwerkingsconstructies, voor zover die geen structurele organisatorische- en/of onomkeerbare consequenties hebben.

Begeleiding samenwerking- fusieproces

Met in achtneming van zowel de verantwoordelijkheid van het college als de raad in het besluitvormingsproces ten aanzien van samenwerkingsvormen/fusie stellen wij voor de begeleidingsgroep te continueren, zulks voor de periode totdat een eventueel herindelingsontwerp wordt vastgesteld. Deze groep bestaat, evenals tijdens het onderzoek door WagenaarHoes Organisatieadvies over de positionering van de gemeente, uit een vertegenwoordiger van iedere raadsfractie, de burgemeester, de raadsgriffier, twee wethouders, de gemeentesecretaris/directeur en de gemeentelijk projectmanager. Ten behoeve van de voorbereiding van adviezen aan het college achten wij het wenselijk te werken met de bestaande kerngroep, bestaande uit de burgemeester, de raadsgriffier, de gemeentesecretaris/directeur en de gemeentelijk projectmanager.

Kanttekeningen/toevoegingen naar aanleiding van de raadscommissie

De behandeling in de raadsbrede commissievergadering op 11 januari 2010 heeft geleid tot de volgende aanpassingen in het raadsvoorstel/ontwerpbesluit:

- 1 In het ontwerpbesluit (punt 3) is Gaasterlân-Sleat geschrapt als gemeente die wordt uitgenodigd uiterlijk in juni 2010 uitsluitsel te geven over een mogelijke fusie omdat die gemeente zich al uitdrukkelijk voor fusie heeft uitgesproken. De tekst op pagina 3 van het voorstel is hier ook op aangepast.
- 2 De samenstelling van de begeleidingsgroep en de kerngroep in punt 6 van het ontwerpbesluit is toegevoegd.
- 3 In de tekst op pagina 3 van het voorstel zijn in de zin "Een fusie van de drie gemeenten geniet,, nog steeds de voorkeur" de woorden "nog steeds" geschrapt.

Effectmeting

In het rapport van WagenaarHoes Organisatieadvies is een weging opgenomen met betrekking tot toetsingscriteria. Hiernaar wordt verwezen.

Risico's

Dat de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland medio 2010 geen uitsluiting geven over een mogelijke fusie.

Middelen

Voor het onderzoek over de bestuurlijke toekomst en het daaraan verbonden communicatietraject is in totaal € 128.500 beschikbaar gesteld. Van dit budget is nog ongeveer € 60.000 over.

Het restant kan worden aangewend voor het voorbereidingstraject.

Communicatie

Betrokken gemeenten, andere omliggende gemeenten en de provincie (schriftelijk) informeren.

Behandelaanbod

—

Burgemeester en wethouders van Skarsterlân.

Afdeling : Staf
Behandelend ambtenaar :
Telefoonnummer :
E-mailadres :

Besluit

Vergadering 27 januari 2010

Nummer 4

Bestuurlijke toekomst gemeente

De raad van de gemeente Skarsterlân;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nummer 4/2010;

besluit:

- 1 uit te spreken dat een fusie van Skarsterlân met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland de voorkeur heeft, met als streefdatum 1 januari 2013;
- 2 over te gaan tot het treffen van voorbereidingen voor een mogelijke fusie;
- 3 de gemeente Lemsterland uit te nodigen zo snel mogelijk na de raadsverkiezingen doch uiterlijk in juni 2010 uitsluitsel te geven over een mogelijke fusie;
- 4 het resterende budget voor onderzoek en communicatie van circa € 60.000 aan te wenden voor de verdere voorbereidingshandelingen van een fusie;
- 5 het college te machtigen in uitvoerende zin stappen te zetten met betrekking tot samenwerkingsconstructies, voor zover die geen structurele organisatorische- en/of onomkeerbare consequenties hebben;
- 6 ter begeleiding van het proces gebruik te maken van de bestaande begeleidingsgroep (waarin zitting hebben: een vertegenwoordiger van iedere raadsfractie, de burgemeester, de raadsgriffier, twee wethouders, de gemeentesecretaris/directeur en de projectmanager) en kerngroep (bestaande uit: de burgemeester, de raadsgriffier, de gemeentesecretaris/directeur en de projectmanager).

Aldus besloten door de raad van de gemeente Skarsterlân in zijn openbare vergadering van 27 januari 2010.

De raad voornoemd,

voorzitter

griffier

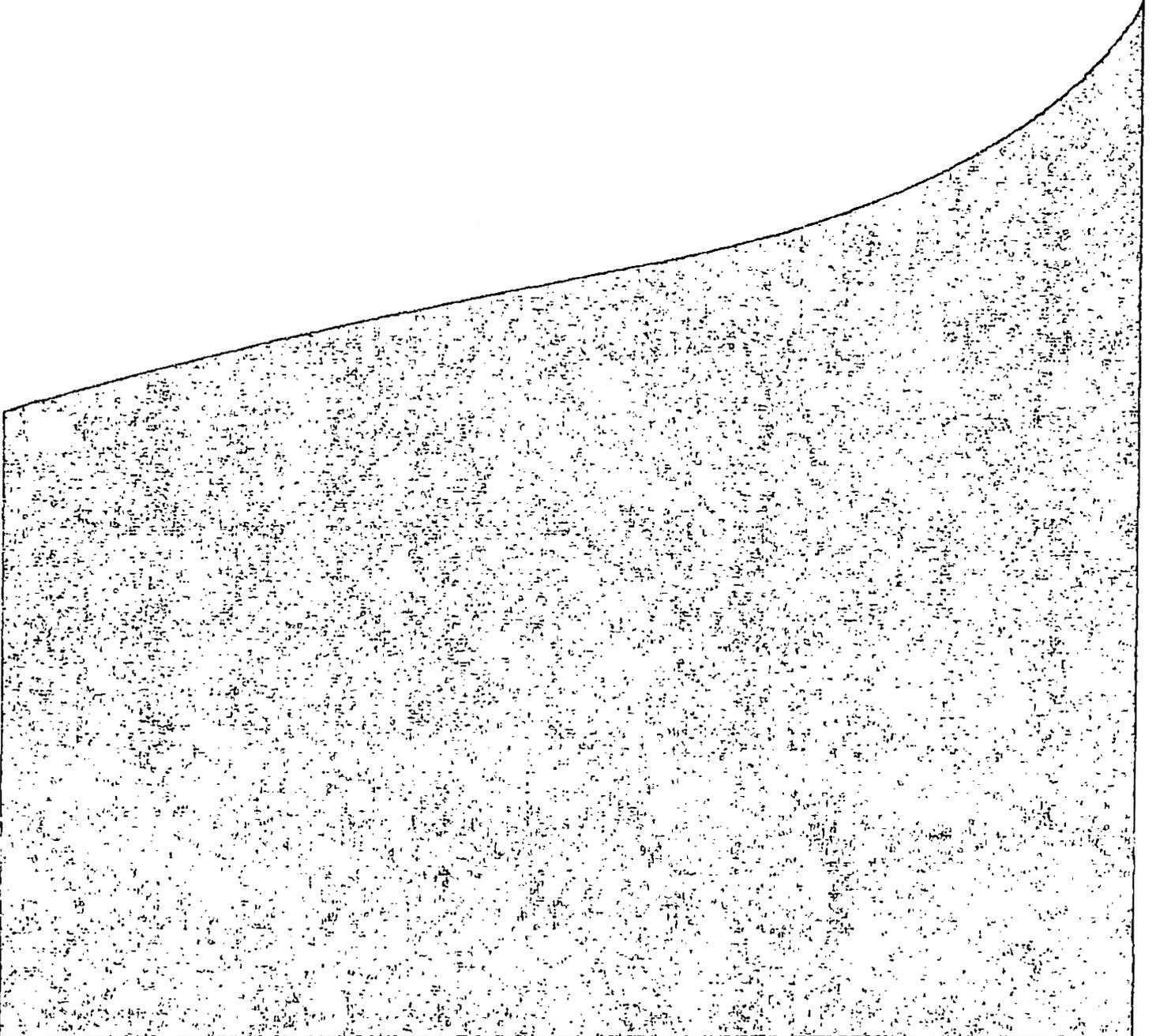
1606201100387

De in opdracht van de gemeenten opgestelde rapporten

2

Een kleurrijk perspectief voor
Zuidwest Fryslân: een verkenning
naar herindeling

C

Een kleurrijk perspectief voor Zuidwest Fryslân: een verkenning naar herindeling

Voorburg, 27 november 2007

drs. H.B. Eenhoorn

drs. P.F. Rozenberg MPA

OBMC
CONSULTING

1606201100389

1 Samenvatting

Wat was de aanleiding voor dit rapport?

De acht gemeenten in de Zuidwesthoek van Fryslân (Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Littenseradiel, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel) oriënteren zich op de bestuurlijke toekomstberaden zich al enige tijd op de toekomst waar het gaat om de zelfstandigheid van de gemeenten. De gemeenten beraden zich op intensivering van de samenwerking die kan uitmonden in fusie van gemeenten in het gebied. Een aantal daarvan heeft het afgelopen jaar de bevolking geraadpleegd of onderzocht dit onderwerp.

De gemeenten Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Littenseradiel, Sneek en Wûnseradiel willen voorts dit jaar de uitkomsten van een SWOT-analyse gebruiken om een te nemen besluit op het gebied van samenwerking te onderbouwen of om extra argumenten te verkrijgen om een reeds genomen besluit te onderbouwen.

Hoe luidde de opdracht?

De gemeenten Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Littenseradiel, Sneek en Wûnseradiel hebben aan OBMC Consulting B.V. opdracht verstrekt om een zogenaamde SWOT-analyse (sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen) uit te voeren, met als doel inzicht te verkrijgen met welke gemeenten een optimale match van lokaal-bestuurlijke verantwoordelijkheid en maatschappelijke samenhang bereikt kan worden.

De SWOT-analyse moet in ieder geval aandacht besteden aan:

- Inzicht in de nieuwe organisatie
- Inzicht in de bestaande organisatie
- Een aantal specifieke onderwerpen (samenwerkingsverbanden, dienstverlening en behoud identiteit).

Wat hebben wij gedaan?

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van documentstudie en het houden van interviews met de burgemeesters en gemeentesecretarissen, vertegenwoordigers van de provincie Fryslân, interviews met de hoofden Financiën en vertegenwoordigers van de gemeenteraden die op persoonlijke titel met de onderzoekers van gedachten hebben gewisseld.

In het onderzoek is het accent meer gelegd op een kwalitatieve SWOT-analyse, voortkomend uit de gedachte dat gelet op het doel van het onderzoek en fusieprocessen tussen gemeenten in het algemeen, een meer kwantitatieve analyse onvoldoende meerwaarde voor de besluitvorming biedt. Verder heeft het onderzoek zich gericht op het verder helpen in de besluitvorming en minder op het verdiepen van reeds volop aanwezig materiaal over allerlei varianten van herindeling.

Daarnaast is het onderzoek uitgevoerd vanuit een regionaal perspectief. Niet zozeer de afzonderlijke gemeente staat centraal, maar de Zuidwesthoek als geheel.

Voorts is gelet op de gevoerde gesprekken, waarin onduidelijkheid naar voren kwam rond de vormgeving van een herindelingsproces, een schets voor het vervolgproces geformuleerd.

Wat zijn de resultaten?

De uitkomsten van de SWOT-analyse zijn als volgt:

STERK: Korte afstand bestuur en bestuurde	ZWAK: Negatieve schaaleardeffecten
KANS: Benutten lila-concept	BEDREIGING: Bestuurlijke versnippering

Aan deze resultaten ligt een analyse van de huidige gemeenten in intern en extern perspectief ten grondslag. Vanuit intern perspectief wijken de gemeenten in de Zuidwesthoek in het algemeen niet af van de tendens die bij kleine(re) gemeenten is te onderkennen: een goede verankering in de gemeenschap, maar kwetsbaar in de ambtelijke organisatie.

In extern perspectief biedt het gebied van de Zuidwesthoek volop kansen om economische ontwikkeling te realiseren door gebruik te maken van de combinatie landschap, wonen, werken, water, recreatie, zorg e.d.. Hierbij wordt aangesloten bij het lila-concept: Living In Leisure-rich Areas, waarbij "het groen" van het landschap, "het blauw" van het water en "het rood" van de (aantrekkelijke) kernen wordt gecombineerd. Het benutten van deze kansen voor het versterken van het toeristisch-recreatief potentieel, maar tegelijkertijd het realiseren en behouden van een aantrekkelijke en hoogwaardige leefomgeving (rust, ruimte, voldoende goede voorzieningen op het gebied van gezondheid, sport, cultuur, onderwijs en detailhandel) wordt evenwel bedreigd dan wel belemmerd door de bestuurlijke versnippering in het gebied.

Vanuit de SWOT-analyse is vervolgens van 'buiten naar binnen' gekeken, om te komen tot het benoemen van twee varianten die het beste bij kunnen dragen aan het realiseren van de opgaven waar de regio voor staat. Eén krachtig bestuur in de vorm van een fusie van de acht gemeenten. De tweede variant houdt rekening met de positie van Lemsterland en gaat uit van één gemeente die wordt gevormd door de overige zeven gemeenten. Deze twee varianten hebben als nadeel dat zij de provinciale bewegingsruimte ten aanzien van andere regio's vermoedelijk belemmeren en dat mogelijk delen van Lemsterland (alleen in variant 1) en delen van Littenseradiel en Wûnseradiel niet in een dergelijke fusie mee kunnen gaan.

Daarnaast is een aantal andere varianten beoordeeld die minder aan de externe opgave tegemoet komen. Van deze varianten komt als beste variant 3A/B uit de bus: een nodale herindeling rond de gemeenten Bolsward en Sneek (respectievelijk: [Bolsward, Littenseradiel en Wûnseradiel] en [Sneek, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd en Wymbritseradiel]).

De financiële consequenties van deze varianten op de uitkering uit het Gemeentefonds zijn doorgerekend. Structureel leidt dat tot vermindering van die uitkering, maar daarbij moet worden bedacht dat in de nieuw te vormen gemeente(n) kan worden bespaard

op bestuurskosten (minder burgemeesters, wethouders en raadsleden) en op het ambtelijke apparaat (minder management).

De beperkte financiële analyse van de huidige gemeenten, inclusief de tarieven laat zien dat er geen onoverkomelijke financiële knelpunten te verwachten zijn: er is per 1 januari 2008 waarschijnlijk geen sprake meer van preventief toezicht, de begrotingen zijn in evenwicht en de woonlasten van de gemeenten zijn vergelijkbaar.

Bij fusie van de gemeenten in de varianten 1 en 2 zullen de huidige samenwerkingsverbanden tussen de gemeenten kunnen worden opgeschoond. Bij een keuze voor variant 3A/B zal de huidige samenwerking nodig blijven. Daarnaast zal samenwerking met andere gemeenten in de provincie worden bestendigd.

Met de voorgestelde fusievarianten hoeft de dienstverlening aan de burger niet in het gedrang te komen. Integendeel: er zal door het schaaffect ruimte kunnen ontstaan om nieuwe dienstverleningsconcepten te introduceren.

De nabijheid van bestuur en bestuurde hoeft daardoor evenmin in het gedrang te komen. Het is alleszins voorstelbaar om bij een eventuele fusie te investeren in specifiek beleid gericht op de woonkernen.

Hoe nu verder?

In aanvulling op de onderzoeksopdracht hebben wij gelet op de gevoerde gesprekken een schets voor het vervolgproces geformuleerd om te komen tot een feitelijke fusie per 1 januari 2011, waarbij het houden van gemeenteraadsverkiezingen kort op elkaar wordt vermeden.

Inhoudsopgave

<u>1</u>	<u>Samenvatting</u>	<u>4</u>
<u>1</u>	<u>Inleiding</u>	<u>9</u>
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Opdracht	9
	1.3 Leeswijzer	9
<u>2</u>	<u>Onderzoeksverantwoording</u>	<u>11</u>
	2.1 SWOT-analyse	11
	2.2 Onderzoek vanuit het perspectief van de regio	11
	2.3 Onderzoeksactiviteiten	12
<u>3</u>	<u>Schets van de Zuidwesthoek</u>	<u>13</u>
	3.1 Gemeenten in de Zuidwesthoek	13
	3.2 Werkgelegenheid en economie	13
	3.3 Woon-werkrelaties	14
	3.4 Stad en platteland	15
	3.5 Financiële analyse van de Zuidwesthoekgemeenten	16
<u>4</u>	<u>Noodzaak tot herindeling: intern</u>	<u>23</u>
	4.1 Gemeenten in perspectief	23
	4.2 Sterkten en zwakten van gemeenten	23
	4.3 Sterkten en zwakten in de beleving van de Zuidwesthoek	24
	4.4 Conclusie	25
<u>5</u>	<u>Noodzaak tot herindeling: extern</u>	<u>26</u>
	5.1 Regionale opgaven en ambities	26
	5.2 Meer kleur in de Zuidwesthoek	27
	5.3 Meer kleur met één bestuur	28
	5.4 Grijs door samenwerking	28
	5.5 Conclusie	29
<u>6</u>	<u>Varianten voor herindeling</u>	<u>30</u>
	6.1 Eén gemeente in de Zuidwesthoek!	30
	6.2 Geen versnippering of accentueren van verschillen	31
	6.3 Eén gemeente in de Zuidwesthoek?	32
	6.4 Met of zonder Lemsterland?	32

6.5	Provinciale belemmering?	33
6.6	Globale toetsing van varianten	34
6.7	Valkuilen voor de Zuidwesthoek	36
7	Financiële consequenties	38
7.1	Inleiding	38
7.2	Structureel effect	38
7.3	Incidenteel effect	39
7.4	Financiële effect: Zuidwesthoekgemeente	40
7.5	Financiële effect: Zuidwesthoekgemeente minus Lemsterland	41
7.6	Financiële effect: 3A Nodaal rond Sneek	42
7.7	Financiële effect: 3B Nodaal rond Bolsward	43
8	Bijzondere onderwerpen	44
8.1	Samenwerkingsverbanden	44
8.2	Dienstverlening aan de burger	44
8.3	Burgerparticipatie	45
9	Schets voor processtappen	46
9.1	Wet Arhi	46
9.2	Rol en verantwoordelijkheid Zuidwesthoekgemeenten	46
9.3	Stapsgewijs op weg naar herindeling	46
9.4	Beren op de weg naar herindeling	47
	Bijlagen	49
	Bijlage 1: Opdrachtformulering	50
	Bijlage 2: Samenwerkingsvormen	51

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De acht gemeenten in de Zuidwesthoek van de provincie Fryslân oriënteren zich op de bestuurlijke toekomst. Van deze gemeenten heeft een zestal gemeenten (Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Lemsterland, Littenseradiel en Wûnseradiel) een inwoneraantal van tussen de 9.600 en 13.500 inwoners, de gemeente Wymbritseradiel een inwoneraantal van ruim 16.000 en de gemeente Sneek van ruim 33.000.

De gemeenten in de Zuidwesthoek beraden zich op intensivering van de samenwerking die kan uitmonden in fusie van gemeenten in het gebied. Een aantal daarvan heeft het afgelopen jaar de bevolking geraadpleegd of onderzoekt dit onderwerp.

Zes gemeenten (dit zijn de hierboven genoemde met uitzondering van Lemsterland en Wymbritseradiel) willen voorts dit jaar de uitkomsten van een SWOT-analyse gebruiken om een te nemen besluit op het gebied van samenwerking te onderbouwen of om extra argumenten te verkrijgen om een reeds genomen besluit te onderbouwen.

1.2 Opdracht

De gemeenten Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Littenseradiel, Sneek en Wûnseradiel hebben aan OBMC Consulting B.V. opdracht verstrekt om een zogenaamde SWOT-analyse uit te voeren, met als doel inzicht te verkrijgen met welke gemeenten een optimale match van lokaal-bestuurlijke verantwoordelijkheid en maatschappelijke samenhang bereikt kan worden.

De SWOT-analyse moet in ieder geval aandacht besteden aan:

- Inzicht in de nieuwe organisatie
- Inzicht in de bestaande organisatie
- Een aantal specifieke onderwerpen (samenwerkingsverbanden, dienstverlening en behoud identiteit).

De onderzoeksopdracht is opgenomen in Bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport geeft na dit inleidende hoofdstuk in op de onderzoeksverantwoording, gevolgd door een beknopte schets van de Zuidwesthoekgemeenten in hoofdstuk 3. Daarna komen in hoofdstuk 4 de interne overwegingen aan de orde die tot een fusie van gemeenten in de Zuidwesthoek aanleiding zouden kunnen geven. De sterkten en zwakten worden vanuit dat perspectief daar behandeld.

Hoofdstuk 5 gaat vervolgens in op de externe overwegingen die tot een fusie van gemeenten in de Zuidwesthoek aanleiding zouden kunnen geven. Daar staan de kansen en bedreigingen voor de Zuidwesthoek centraal.

De schets uit hoofdstuk 3, de interne aspecten uit hoofdstuk 4 en de externe aspecten uit hoofdstuk 5 leiden vervolgens in hoofdstuk 6 tot een bespreking van mogelijke herindelingsvarianten. Dit leidt tot drie varianten die positief uit de toetsing komen op basis van de herindelingscriteria van het ministerie van BZK. Deze drie varianten worden in hoofdstuk 7 vertaald naar de consequenties voor de uitkering uit het Gemeentefonds.

Na deze varianten komt in hoofdstuk 8 een aantal bijzondere onderwerpen aan de orde die te maken hebben met samenwerkingsverbanden, dienstverlening en het contact met de burger.

Het rapport wordt besloten in hoofdstuk 9 met een schets hoe het vervolgproces vorm zou kunnen krijgen. Dit hoofdstuk hebben wij toegevoegd, omdat uit de gevoerde gesprekken bleek dat onduidelijkheid bestaat over de te volgen procedure en ieders verantwoordelijkheid daarin.

2 Onderzoeksverantwoording

2.1 SWOT-analyse

SWOT-analyses zijn er in allerlei soorten en maten. Het is een instrument om de sterkten en zwakten, kansen en bedreigingen van een organisatie gestructureerd in beeld te krijgen. De sterkten en zwakten worden daarbij bekeken (kwantitatief en/of kwalitatief) vanuit een (organisatie-)intern perspectief en de kansen en bedreigingen vanuit een (organisatie-)extern perspectief. De uitkomst van een SWOT-analyse kan een aantal strategische opgaven van een organisatie zijn. Deze opgaven moeten leiden tot een strategische keuze die vervolgens verder zal moeten worden uitgewerkt. Deze opgaven en keuzen kunnen op twee manieren naar voren komen: intern of extern gedreven. Intern gedreven betekent dat van 'binnen naar buiten' wordt geredeneerd ('wij kiezen voor verbetering van onze productlijn en gaan dat de markt vertellen') en extern gedreven betekent van 'buiten naar binnen' ('de markt' is veranderd en wij passen onze productlijn daarop aan').

Gemeenten zijn natuurlijk geen productiebedrijven zoals hiervoor geschetst. Het instrument van de SWOT-analyse is daarmee zeker nog wel toepasbaar voor het verkrijgen van een beeld hoe intern en extern zaken geregeld zijn en/of lopen. In het licht van een mogelijke fusie van gemeenten in de Zuidwesthoek is het echter de vraag of een zeer kwantitatieve analyse van de huidige gemeenten tot het inzicht zal leiden om tot een voorkeursvariant voor fusie te komen. Onze ervaring leert dat voor een dergelijke keuze het meer gaat om bestuurlijke visie, durf en moed, dan volledige zekerheid te hebben over de laatste euro in de begroting of de rekening of het salarisbouwwerk van een gemeente.

Dit onderzoek is evenmin een bestuurskrachtmeting, alhoewel daarvan wel elementen van terug te vinden zijn, zoals dienstverlening aan de burger, bestuurlijke belangenbehartiging en responsiviteit.

Het is om die reden dat wij op een aantal punten afwijken van de exacte vraagstelling zoals die in de concept-opdrachtformulering staat aangegeven. Deze keuze is mede ingegeven door de reeds uitgevoerde en uitgebreide beschrijvingen van allerlei varianten zoals beschreven in bijvoorbeeld het onderzoek voor de gemeente Wymbritseradiel en ook in het rapport van de gemeente Wünseradiel. Dit rapport zou daar slechts een zeer geringe of geen toegevoegde waarde bij hebben als op dezelfde wijze varianten nog eens zouden worden uitgewerkt.

2.2 Onderzoek vanuit het perspectief van de regio

Bij het SWOT-onderzoek hebben wij als uitgangspunt het perspectief van de regio genomen en niet zozeer het perspectief van een afzonderlijke gemeente. Over het perspectief van de afzonderlijke gemeenten is namelijk zoals gezegd reeds veel geschreven. De meerwaarde van dit rapport ligt daarmee niet zozeer in het verdiepen

van die rapporten, maar in het verder helpen van de gemeenten in hun besluitvorming om tot één of meer krachtige, betekenisvolle en democratisch gelegitimeerde gemeente(n) in de Zuidwesthoek te komen.

Alhoewel het onderzoek vanuit een afweging van varianten is gestart, bleek ons bij de gesprekken die wij hebben gevoerd en het bestuderen van de documentatie, dat in dat perspectief onvoldoende rekening zou worden gehouden met een samenbindende factor voor de Zuidwesthoek. Die samenbindende factor hebben wij gevonden in de specifieke kansen in het gebied: het benutten van de combinatie van landschap, wonen en waterrijkdom. In die benadering wordt geredeneerd vanuit de kracht en de kans van de Zuidwesthoek en wordt minder geredeneerd vanuit zwakte en bedreiging van een al dan niet te kleine gemeente die tekort schiet in dienstverlening aan de burger, bestuurlijke belangenbehartiging en/of responsiviteit.

2.3 Onderzoeksactiviteiten

In ons onderzoek hebben wij allereerst een documentstudie verricht op basis van het door de gemeenten aangeleverde materiaal. Daarnaast hebben wij interviews gehouden met de burgemeesters en gemeentesecretarissen van de gemeenten. Ook is een gesprek gevoerd, op persoonlijke titel, met vertegenwoordigers van de gemeenteraden. Daarnaast is een gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van de provincie Fryslân. Tot slot heeft Ernst & Young Accountants een financieel onderzoek uitgevoerd op basis van financiële gegevens van de gemeenten.

Het onderzoek is begeleid door een begeleidingscommissie bestaande uit de burgemeesters van Sneek (tevens voorzitter), Bolsward en Wûnseradiel met als ambtelijk secretaris de griffier van de gemeente Sneek.

De analyses en conclusies in deze rapportage vallen onder de verantwoordelijkheid van OBMC Consulting B.V., gebaseerd op het aangeleverde materiaal en de uit de gesprekken verkregen informatie. Op de financiële gegevens van de gemeenten is noch door (medewerkers van) OBMC Consulting B.V. noch door Ernst & Young Accountants accountantscontrole toegepast.

3 Schets van de Zuidwesthoek

3.1 Gemeenten in de Zuidwesthoek

Als wordt gesproken over de Zuidwesthoekgemeenten in de Provincie Fryslân, dan gaat het om de gemeenten Bolsward (BW), Gaasterlân-Sleat (GS), Sneek (SN), Nijefurd (NF), Lemsterland (LE), Littenseradiel (LI), Wûnseradiel (WU) en Wymbritseradiel (WY). Deze gemeenten kenmerken zich tot, met uitzondering van Sneek, overzienbare inwoneraantallen en een relatief door veel water (in totaal circa 43%) gedomineerd oppervlakte. De beschikbare ruimte voor ruimtelijke ontwikkeling voor de afzonderlijke gemeenten is in principe groot, maar hier vormen Bolsward en Sneek een uitzondering.

Enkele kengetallen van de gemeenten zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Gemeente	BW	GS	LE	LI	NF	SN	WU	WY	Totaal
Inwoners	9.599	10.250	13.434	10.850	10.886	33.106	11.897	16.163	116.185
Oppervlakte, ha	942	20.929	12.438	13.257	28.917	3.404	31.768	16.274	127.829
- Binnenwater	31	11.406	4.810	184	19.249	385	15.279	2.441	53.785
- Buitenwater	0	0	0	0	0	0	640	0	640
- Land	911	9.523	7.268	13.074	9.698	3.018	15.850	13.833	73.535
- IJsselmeer	0	0	2.988	0	17.626	0	15.024	0	35.638
Inwoners/ha	10,1	0,5	0,9	0,8	0,4	9,7	0,4	1,0	0,9
Kernen	1	14	9	29	11	4	25	28	121
Basisscholen	4	11	7	19	13	18	17	17	106
Scholen VO	1	2	1	1	1	7	0	0	13
Ziekenhuizen	0	0	0	0	0	1	0	0	1

Bron: CBS, Fryslân in cijfers 2007. Peildatum: 1 januari 2006.

3.2 Werkgelegenheid en economie

De lokale economie van de Zuidwesthoekgemeenten wordt gedomineerd door een aantal categorieën van economische activiteit: landbouw en visserij, industrie- en delfstoffenwinning, handel en reparatie en gezondheidszorg en welzijnszorg. Met uitzondering van de gemeenten Bolsward, Lemsterland en Sneek komt de agrarische achtergrond van de gemeenten in het gebied van de Zuidwesthoek duidelijk naar voren. De handel- en reparatiecategorie bevat ook werkgelegenheid die de gemeenten met elkaar gemeen hebben: het (water-) toerisme en de (water-)recreatie.

In onderstaande tabel is de werkgelegenheid in arbeidsplaatsen voor de gemeenten uitgesplitst naar de zogenaamde SBI-codering. De arcering per gemeente (in de kolommen) geeft de drie sectoren met de meeste arbeidsplaatsen in de betreffende gemeente aan.

Gemeente	BW	GS	LE	LI	NF	SN	WU	WY	Totaal
AB	45	194	355	346	127	168	178	322	3.574
CDE	357	370	307	452	54	176	411	374	7.377
F	508	383	273	299	336	882	179	518	3.618
GH	172	177	194	197	191	476	412	655	4.927
I	181	163	267	94	201	545	128	267	1.846
JK	497	248	271	101	177	1.896	196	464	4.502
L	156	69	113	92	107	480	99	153	1.269
M	209	216	156	152	143	1.110	134	175	2.295
N	187	211	181	206	274	466	140	108	3.173
O	422	104	139	75	177	333	112	107	1.469
Totaal	4.205	2.857	3.583	2.435	3.134	13.911	2.921	4.440	37.481

Bron: Fryslân in cijfers 2007, uitgave van de provincie Fryslân. De indeling van de bedrijfstakken is gebaseerd op de indeling zoals gehanteerd in het Statistisch Jaarboek van Noorden van de Kamers van Koophandel.

Legenda SBI-codering: AB = landbouw en visserij; CDE = industrie, delfstoffenwinning en nutsbedrijven; F = bouwnijverheid; GH = handel en reparatie en horeca; I = vervoer, opslag en communicatie, JK = Financiële dienstverlening; L = openbaar bestuur en overheid; M = onderwijs; N = gezondheids- en welzijnszorg; O = overige diensten.

3.3 Woon-werkrelaties

De Zuidwesthoek is al sinds de jaren '70 van de vorige eeuw een zogenaamde COROP-regio¹. Kenmerkend voor een COROP-gebied is dat er sprake is van een centrale kern met een omliggend verzorgingsgebied, waarbij rekening is gehouden met bestaande woon-werkrelaties. Deze centrale kern in de Zuidwesthoek is de gemeente Sneek. De gemeente heeft in de Zuidwesthoek de meeste voorzieningen, waar inwoners van de andere gemeenten gebruik van maken (zoals het ziekenhuis, de middelbare scholen en het winkelaanbod). Vanuit de sociaal-geografische theorie is dit een bekend verschijnsel, waarbij voorzieningen zich in steden concentreren en die voorzieningen voor een groter gebied dan de stad alleen als verzorgingsgebied gelden. Anders gezegd: de pendel van woon-werkrelaties is tevens de indicator voor het bestaan van de sociaal-geografische samenhang in het gebied.

Op basis van de recente pendelgegevens wonen en werken tussen de gemeenten in de Zuidwesthoek komt die positie van Sneek als centrumgemeente in het gebied ook naar voren. Sneek geldt in de Zuidwesthoek van Friesland als belangrijke economische motor in het gebied.

Voor elk van de Zuidwesthoekgemeenten, met uitzondering van de gemeente Wûnseradiel, geldt dat Sneek de grootste aantrekkingskracht heeft op werknemers die in Sneek werkzaam zijn, maar elders in de regio wonen. Voor Bolsward en

¹ Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoeksprogramma. De gemeente Littenseradiel behoort overigens niet tot de COROP-regio Zuidwest-Fryslân, maar tot de COROP-regio Noord-Fryslân.

Wûnseradiel geldt dat Harlingen voor die gemeenten een belangrijke pendelrelatie vormt en voor Littenseradiel geldt dit voor de gemeente Leeuwarden.

Voor de andere gemeenten is van een dergelijke zeer sterke centrumpositie geen sprake. Wel geldt dat Bolsward op dit punt als tweede scoort. Ook in de Structuurvisie van de provincie Fryslân wordt deze specifieke geografische positie van de gemeente Bolsward onderstreept. Bolsward, Lemsterland en Sneek zijn daarnaast de enige gemeenten met een positief pendelsaldo ("er komt meer in dan er eruit gaat"), zij het dat dit voor Lemsterland een bescheiden saldo is van 17 personen. Bolsward heeft een positief resultaat van 234 en Sneek van 1.708.

In de volgende tabel is deze pendel weergegeven, waarbij in de eerste kolom de woongemeente (*Van*) staat en in bovenste rij de werkgemeente (*Naar*). Per woongemeente (de rijen) is aangegeven hoeveel personen uit die gemeente werkzaam zijn in een andere Zuidwesthoek-gemeente. De drie belangrijkste werkgemeenten per rij zijn gearceerd. Het totaal in de laatste kolom geeft het totaal aantal personen aan, waarvoor geldt dat zij niet werkzaam zijn in hun woongemeente. Het totaal in de laatste rij geeft het aantal personen afkomstig uit andere gemeenten aan.

V => N	BW	GS	LE	LI	NF	SN	WU	WY	Totaal
BW		26	10	52	74	428	223	234	1.047
GS	41		203	7	197	292	24	64	828
LE	10	114		11	34	132	11	58	370
LI	225	21	1		12	404	49	47	759
NF	182	221	55	254		351	113	116	1.292
SN	393	121	82	123	106		141	1.027	1.993
WU	421	26	2	68	173	374		96	1.160
WY	9	89	34	32	109	1.720	58		2.051
Totaal	1.281	618	387	547	705	3.701	619	1.642	9.500

Bron: Fryslân in cijfers 2007.

3.4 Stad en platteland

Het voorgaande leidt tot een beeld van de Zuidwesthoek als een zestal grotendeels waterrijke plattelandgemeenten met daarin twee meer stedelijke gemeenten. De term platteland wordt overigens gedefinieerd als gemeenten met een zogenaamde omgevingsadressendichtheid van minder dan 1.000 per vierkante kilometer. Binnen een dergelijke gemeente, kunnen uiteraard wel stedelijke kernen liggen.

Het onderscheid tussen stad en platteland is daarmee een getalsmatig onderscheid geworden. Het is echter interessanter om te zien hoe de beleving van stad en platteland zich in de afgelopen decennia heeft ontwikkeld. De tijd van 'in de stad gebeurt het' en op het 'platteland gebeurt dat allemaal tien tot twintig jaar later' is voorbij. Er heeft een uitruil plaatsgevonden tussen inwoners van stad en platteland (naar de stad voor het werk en naar het platteland voor rust, ruimte en goedkopere woningen). De agrarische functie van het platteland is verder in de loop der jaren

afgenomen. Agrarische bedrijven houden zich naast de traditionele agrarische functie zich meer en meer bezig met landschapsbeheer, met zorg of hebben een gat in de recreatiemarkt ontdekt. Verder is er ook in ruimtelijk opzicht sprake van "verstedelijking" van het platteland. Gemeenten willen immers vaak graag voldoen aan de wens om de eigen bevolking woonruimte aan te kunnen bieden en daarvoor is veelal ontwikkeling van nieuwe wijken noodzakelijk.

Verder leidt de verkleining van de wereld door het internet en de sterke opkomst van de (nieuws)media tot steeds meer een zelfde referentiekader voor inwoners van stad en platteland. De gedachten en beelden van de inwoners van stad en platteland groeien daardoor meer en meer naar elkaar toe.

Het denken in termen van 'stad' en 'platteland' of nog erger 'stad' tegen 'platteland' of vice versa zien wij daarom als achterhaald denken. Het ontkent namelijk het naar elkaar toegroeien in de wijze van denken van de inwoners van stad of platteland. Veel wezenlijker is echter dat dergelijk denken de verwevenheid en verbondenheid tussen stad en platteland op economisch profiel en perspectief ontkent.

Het hiervoor gestelde is in zijn algemeenheid van toepassing op de relatie tussen stad en platteland. Ook in de Zuidwesthoek is de traditionele tegenstelling van culturen tussen stads- en plattelandsbewoners afgezwakt. Wij constateren overigens wel dat er sprake is van enigszins een vrees (emotioneel en/of rationeel?) voor dominantie van de stad ten opzichte van het platteland. Dit geldt zowel in de richting van Sneek, maar ook in de richting van Bolsward.

3.5 Financiële analyse van de Zuidwesthoekgemeenten

In het onderzoek is in beperkte tijd ook een financiële analyse uitgevoerd bij de Zuidwesthoekgemeenten. In dit onderzoek zijn alle gemeenten betrokken, met uitzondering van de gemeente Lemsterland. De analyse heeft zich gericht op: het weerstandsvermogen, de meerjarenbegroting en de ambities van de gemeenten, de organisatiekosten en de tarieven.

Het onderzoek is uitgevoerd door een analyse van de begroting 2007 en 2008 en de jaarrekening 2006, een analyse van de zogenaamde IV-3 matrixen, een analyse van de begrotingsanalyse IFLO met vergelijking tussen 'soortgenoten', groottegenoten en elkaar, een analyse van de tarieven aan de hand van de Coelo-website en een interview per gemeente met het sectorhoofd middelen en/of hoofd administratie.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeenten is beoordeeld aan de hand van de volgende indicatoren.

Totale reserves per inwoner	De totale reserves geven een indicatie van het vermogen van de gemeente om in ongunstige tijden de activiteiten voort te kunnen zetten (buffer). De totale reserves zijn gedeeld door het aantal inwoners om de vergelijkbaarheid te vergroten.
Totale reserves / balanstotaal	Solvabiliteit. De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen vermogen en vreemd vermogen van een gemeente. Met relatief weinig eigen vermogen ten opzichte van het vreemd vermogen verslechtert het weerstandsvermogen van een gemeente.
Totale reserves / totale lasten	De totale reserves geven een indicatie van het vermogen van de gemeente om in ongunstige tijden de activiteiten voort te kunnen zetten (buffer). Met deze verhouding wordt de periode in jaren aangegeven dat de gemeente zonder inkomsten de lasten kan dragen.
Activa / balanstotaal	De activa van een gemeente bestaan enerzijds uit vaste activa en anderszijds uit vlottende activa. Deze verhouding geeft aan in hoeverre het vermogen van een gemeente vastligt in vaste activa en derhalve niet op korte termijn opeisbaar zijn. Tevens bestaat de mogelijkheid dat in de vaste activa "stille reserves" aanwezig zijn.
Totale reserves '06 t.o.v. '05	Deze verhouding geeft de stijging/daling aan van de totale reserves in 2006 ten opzichte van 2005 om een indicatie te krijgen van het verloop van de totale reserves.

In onderstaande tabel zijn de verhoudingsgetallen weergegeven, waardoor zicht ontstaat op de verschillen in de financiële positie van de gemeenten. De drie hoogst scorende gemeenten per indicator (de rijen) zijn gearceerd. Op basis van de indicatoren kan niet worden geconcludeerd dat er zodanige afwijkingen zijn dat die een (negatief) voorspellende waarde hebben voor het eventueel samengaan van deze gemeenten.

	BW	GS	LI	NF	SN	WU	WY	~
Totale reserves per inwoner	1.037	1.482	1.129	1.335	1.848	1.025	1.363	1.317
Totale reserves / balanstotaal	0,37	0,55	0,49	0,50	0,39	0,39	0,55	0,46
Totale reserves / totale lasten	0,51	0,98	0,58	0,59	0,45	0,52	0,76	0,63
Activa / balanstotaal	0,80	0,66	0,87	0,79	0,86	0,77	0,72	0,78
Totale reserves '06 t.o.v. '05	0,96	1,01	0,97	0,97	0,83	1,00	0,92	0,97

Bron: Jaarrekening 2006. Kolom ~ = ongewogen gemiddelde.

In de meer kwalitatieve analyse is op hoofdlijnen nagegaan welke wereld achter de getallen zit (zijn risico's van grote projecten afgedekt, welke grote projecten spelen er e.d.). Het overzicht van grote projecten die in de begrotingen zijn opgenomen is hierna opgenomen.

Gemeente	Project
Bolsward	<ul style="list-style-type: none"> - Noord I - Revitalisering bedrijventerreinen - Mame Campus (voorgezet onderwijs) - Verplaatsing sportaccommodatie
Gaasterlân-Sleat	<ul style="list-style-type: none"> - Bouwen aan Balk - Friese Merenproject - MFA Oudemirdum
Littenseradiel	<ul style="list-style-type: none"> - Geen majeure projecten
Nijefurd	<ul style="list-style-type: none"> - Friese merenproject - Gebiedsplan Zuidwest Friesland - MFA Workum - Opwaardering dorpskernen
Sneek	<ul style="list-style-type: none"> - CvK theater - Houkepoort/-mar (woningbouw) - Houkeslootzone - Industrierreinen, o.a. De Hemmen
Wûnseradiel	<ul style="list-style-type: none"> - Geen majeure projecten
Wymbritseradiel	<ul style="list-style-type: none"> - Friese meren project

De analyse van het weerstandsvermogen laat verder grote afwijkingen tussen de gemeenten zien als het gaat om de reserves en het risicoprofiel. Opvallend is dat in de nota's weerstandsvermogen genoemde kwalitatieve risico's niet altijd in de jaarrekening qua kans en omvang gekwantificeerd worden meegenomen.

Een paar opvallende zaken zijn verder de hoge reserve per inwoner bij de gemeente Sneek, waar een aantal risico's tegenover staan (de overige kengetallen zijn bij Sneek minder positief ten opzichte van de andere gemeenten.

De gemeente Bolsward heeft weinig vrije reserves; delen van de reserves zijn gelabeld voor o.a. REOP.

De ambities van Sneek, Bolsward en Wymbritseradiel vertalen zich in een hoger risicoprofiel.

Voorts zijn de gunstige kengetallen van Gaasterlân-Sleat een opvallend punt. De verwachting is dat per 1 januari 2008 het preventief toezicht zal worden opgeheven.

Ondanks de verschillen en bij een aantal gemeente verhoogde risico's zijn er, zoals gezegd, op basis van de uitgevoerde globale analyse geen aanwijzingen voor financiële problematiek in de gemeenten.

Meerjarenbegrotingen

De meerjarenbegrotingen van de gemeente leiden tot het volgende beeld:

(x € 1.000)	BW	GS	LI	NF	SN	WU	WY	-
Rekeningsaldo 2005	158	165	27	819	4.192	1.749	1.594	1.243
Rekeningsaldo 2006	587	859	487	1.340	4.399	1.356	2.834	1.695
Begrotingssaldo 2007	N/A	0	N/A	35	527	N/A	804	142
Begrotingssaldo 2008	9	0	1	4	0	2	59	33
Begrotingssaldo 2009	10	0	47	9	370	9	169	88
Begrotingssaldo 2010	108	0	15	7	200	22	74	61

Bron: Jaarrekening 2006 en meerjarenbegroting 2008. ~ = ongewogen gemiddelde. N/A = niet aanwezig.

Bij dit overzicht zijn de volgende opmerkingen per gemeente te maken.

Gemeente	Bijzonderheden
Bolsward	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende meerjarenbegroting na afboeking activa ad € 1.000.000 t.i.v. algemene reserve - onderhoudsplannen aanwezig, met uitzondering van gemeentelijke gebouwen en bruggen/groen; € 500.000 'gelabelled' in algemene reserve - investeringen in voortgezet onderwijs gepland ad € 7,0 mio (Marne campus) - WMO: waarschijnlijk tekort - projecten komende periode: Noord I en revitalisering bedrijventerrein
Gaasterlan-Sleat	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende meerjarenbegroting 2008, derhalve waarschijnlijk geen preventief toezicht meer per 1-1-2008 - sluitende begroting vereist nog taakstellende bezuiniging van € 130.000 - onderhoudsplannen aanwezig en financieel vertaald - projecten komende periode: Bouwen aan Balk, Friese Merenproject en MFA Oudemirdum
Littenseradiel	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende meerjarenbegroting 2008 - onderhoudsplannen aanwezig en financieel vertaald - geen majeure projecten komende periode
Nijefurd	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende begroting door onttrekking van € 300.000 uit algemene reserve - conservatieve begroting - achterstand onderhoud wegen, doch financieel wel goed vertaald

Gemeente	Bijzonderheden
Sneek	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende meerjarenbegroting 2008-2010; in 2008 door onttrekking uit de algemene reserve - onderhoudsplannen aanwezig en financieel vertaald - belangrijke projecten (zie weerstandsvermogen) voldoende vertaald - verwacht tekort bijstand, relatief veel bijstandscilënten
Wûnseradiel	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende meerjarenbegroting 2008 - onderhoudsplannen aanwezig en financieel vertaald - geen majeure projecten komende periode - wegen minimumniveau aan onderhoud, hoger niveau in begroting niet haalbaar - baggeren voor komende jaren bijzondere kostenpost, op dit moment geen dekking
Wymbritseradiel	<ul style="list-style-type: none"> - sluitende meerjarenbegroting 2008 - onderhoudsplannen aanwezig en financieel vertaald - belangrijke projecten (zie weerstandsvermogen) voldoende vertaald

De algemene conclusies naar aanleiding van de analyse luiden:

- Alle gemeenten hebben een sluitende meerjarenbegroting, waarvan bij enkele sprake is van onttrekkingen uit algemene reserve om de begroting sluitend te krijgen en/of van bezuinigingen
- Over het algemeen zijn er (onderhouds)plannen aanwezig voor groen, GRP, wegen en huisvesting en is daarvoor ook een financiële vertaling aanwezig in de begrotingen. Wij hebben niet inhoudelijk getoetst op toereikendheid van de voorzieningen/verwerking in de begroting

Personele kosten

Voor de personele kosten zijn de volgende kengetallen geanalyseerd.

FTE per 1000 inwoners	Het aantal FTE betreft het totaal aantal uren van alle medewerkers van een gemeente, gedeeld door het aantal uren van een volledige werkweek. Het aantal FTE zijn uitgedrukt per 1000 inwoners om de vergelijkbaarheid te vergroten.
Loonsom per inwoner	De totale loonsom uitgedrukt per inwoner geeft een indicatie van de efficiency van een gemeente ten aanzien van het personeelsbestand. Dit kengetal ondersteunt het voorgaande kengetal, echter hier is de efficiency financieel uitgedrukt.
Loonsom per FTE (x € 1.000)	Dit bedrag geeft de gemiddelde loonsom per FTE aan van een gemeente en kan bij vergelijking met andere gemeenten een indicatie geven van afwijkingen van de loonsommen volgens de CAR/UWO.
Totale lasten per inwoner	De totale lasten van een gemeente zijn gedeeld door het aantal inwoners om de vergelijkbaarheid te vergroten. Uit een sterke afwijking ten opzichte van andere gemeenten kan nog geen conclusie worden getrokken, maar dient door een nadere analyse te worden verklaard.

	BW	GS	LI	NF	SN	WU	WY	~
FTE per 1.000 inwoners	6,2	6,6	6,5	6,8	9,3	5,6	5,6	6,0
Loonsom per inwoner	219	240	253	243	328	207	209	243
Loonsom per FTE (x € 1.000)	35	36	39	36	35	37	37	37
Totale lasten / inwoner	2.016	1.508	1.951	2.250	4.114	1.955	1.787	2.226

Bron: jaarrekening 2006. ~ = ongewogen gemiddelde

Er is sprake van grote verschillen bij de gemeenten in de personele kosten. Dit beeld is te verklaren uit de mate waarin de gemeenten beleids- en uitvoerende taken zelf doen of elders laten uitvoeren. De begrotingen en jaarrekeningen bieden hier onvoldoende inzicht in, omdat de kosten voor ingehuurd personeel, uitbesteed of opgedragen werk op velerlei wijze kunnen zijn verwerkt in de begroting en/of rekening (bijvoorbeeld als bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen, aan investeringen toegerekend en/of in projectkosten meegenomen). Daarnaast speelt mee hoe de taken zijn uitbesteed. Als dat bijvoorbeeld aan een buurgemeente is gedaan, dan leidt dat tot hogere personele lasten bij die gemeente. Als vervolgens andere gemeenten dezelfde taak aan een private partij hebben uitbesteed, leidt dit helemaal tot onvergelykbare cijfers.

De bovenstaande tabel bevat dergelijke correcties niet. Er is dus geen rekening gehouden met zaken als: de ISD en ISZF, de reiniging (uitbesteed aan Fryslân Milieu of aan de gemeente Sneek, die dit zelf doet), milieutaken (zelf doen of uitbesteed), rioolbeheer (idem), e.d.

Tarieven

Het overzicht van de tarieven ziet er als volgt uit (Bron: www.coelo.nl/)

Jaar: 2007	BW	GS	LI	NF	SN	WU	WY	-
OZB eigenaren woningen	2,47	2,34	2,95	2,44	2,95	2,07	1,98	2,46
OZB eigenaren niet-woningen	4,56	4,28	2,95	4,87	5,97	3,28	3,00	4,13
OZB gebruikers niet-woningen	3,66	3,45	2,38	3,80	4,78	2,64	2,42	3,30
Reiniging eenpersoons	268	186	208	216	175	256	214	218
Reiniging meerpersoons	314	279	262	250	240	291	241	268
Rioolrechten eenpersoons	129	66	176	184	34	208	-	114
Rioolrechten meerpersoons	197	92	176	184	34	208	-	127
Rioolrechten eigenaren	-	-	-	-	70	-	233	43
Gem woonlast eenpersoons	555	445	606	582	480	619	615	557
Gem woonlast meerpersoons	669	564	660	616	545	654	642	621

De verschillen tussen de afzonderlijke tarieven van de gemeenten vertonen grote uitslagen. De gemeente Bolsward heeft overall de hoogste tarieven en de hoogste woonlasten voor een meerpersoonshuishouden. De laagste woonlasten voor een meerpersoonshuishouden hebben Gaasterlân-Sleat en Sneek. Sneek springt er echter weer uit met de hoogste OZB-tarieven. Voor de reinigingsrechten is dit voor Bolsward het geval.

Voor de rioolrechten hebben Sneek en Wymbritseradiel als enige Zuidwesthoekgemeenten een eigenarentarief. Wymbritseradiel heeft daarnaast geen gebruikersheffing. Voor het rioolrecht gebruikers heeft Wûnseradiel het hoogste tarief, waar zij op dit moment onderzoek naar doen. Gaasterlân-Sleat heeft een zeer laag tarief ten opzichte van de overige gemeenten.

De verschillen in woonlasten zijn evenwel niet extreem; dit biedt alle mogelijkheid om harmonisatie van belastingen en heffingen zonder majeure ingrepen te realiseren.

Algemene conclusie financiële analyse

De financiële analyse levert op basis van de aangeleverde gegevens als algemene conclusie een zeer divers beeld op over de financiële positie van de gemeenten. In meerjarenperspectief is bij alle gemeenten sprake van begrotingsevenwicht en van een evenwichtige begroting. Geen van de gemeenten zal naar verwachting per 1 januari 2008 onder preventief toezicht staan. De totale woonlasten per gemeente zijn redelijk vergelijkbaar. Vanuit deze financiële analyse zijn er geen belemmeringen te onderkennen die een fusie in de weg zouden staan.

Wel merken wij nogmaals op dat in onze visie de financiële staat van de gemeente niet het doorslaggevende argument is om wel of niet te komen tot fusie van gemeenten. Daarnaast geldt dat elke gemeente binnen de daarvoor gestelde richtlijnen beleidskeuzen kan maken ten aanzien van hoe een en ander in de begroting en rekening wordt verwerkt. Verschillen in waarderingsgrondslagen, afschrijvingstermijnen, mate van detaillering e.d. dragen allemaal niet bij tot een eenduidig en transparant inzicht in de financiële staat van de gemeente.

In die zin is het aanbevelenswaardig om zodra een fusie-intentie zich in concrete besluitvorming heeft vertaald met de controllers van de betrokken gemeenten tot een geïntegreerde concept-werkbegroting te komen, waarbij afspraken worden gemaakt over de te hanteren begrotingsprincipes.

4 Noodzaak tot herindeling: intern

4.1 Gemeenten in perspectief

De schaal van het lokale bestuur is een onderwerp, dat sinds jaar en dag politiek debat oplevert. Ook in de Zuidwesthoek van Fryslân is dat het geval. De herindeling van 1984 was vooral een antwoord op de nadelen van de kleinschaligheid. Weliswaar waren bestuurskrachtonderzoeken in die tijd niet aan de orde, duidelijk was wel dat gemeenten een redelijk omvang moesten hebben om taken zelfstandig en kwalitatief op voldoende niveau te kunnen uitvoeren. Nu na ruim twintig jaar is de wereld veranderd. De complexiteit van de samenleving is vergroot en dat geldt ook voor de daarbij optredende wet- en regelgeving. De mobiliteit van de inwoners is sterker ontwikkeld en de ontwikkelingen in de informatie- en communicatietechnologie stellen hoge eisen aan gemeenten.

Het voornemen om gemeenten als de "eerste overheid" uit te roepen (als de poort van en naar alle overheid op den duur) zal de uitdaging verscherpen. De uitdaging om een adequaat antwoord te geven op de uiteenlopende vragen die de inwoners stellen. De vragen hebben te maken met dienstverlening, belangenbehartiging, het kwaliteitsniveau van uitvoering van wet- en regelgeving, het democratisch gehalte van het handelen van de gemeente en het bereiken van maatschappelijk relevante resultaten in de ontwikkeling van stad en platteland.

4.2 Sterkten en zwakten van gemeenten

Als het gaat om het geven van een sterkte- en zwakte-analyse van de gemeenten in het Zuidwesten van Fryslân, dan geldt daar eigenlijk hetzelfde voor als voor alle kleine gemeenten in Nederland geldt. Er worden risico's gelopen als het gaat om kwaliteit, continuïteit (kwetsbaarheid), het waarmaken van ambities, het vermogen tot strategisch handelen, de mogelijkheid bij partners in het maatschappelijk en bestuurlijk verkeer invloed uit te oefenen, de responsiviteit – ook bij nieuwe wetgeving. In zijn algemeenheid is dan sprake van een zwakke bestuurskracht als gemeenten zich op hun bestuurskracht laten doormeten. Overigens is bestuurskracht ook een van de toetsingscriteria voor het ministerie van BZK als het gaat om fusies van gemeenten. Dit betekent dat dit criterium ook op de huidige gemeenten kan worden toegepast. Als die bestuurskracht tekort zou schieten, dan is dat een argument om fusie te overwegen.

Hier moet wel worden opgemerkt dat er veel op bestuurskrachtmetingen in die zin valt aan te merken. Worden de relevante zaken gemeten en is bestuurskracht ook niet afhankelijk van kwaliteiten van bestuurders en ambtenaren? Die kwaliteit hoeft overigens niet samen te hangen met de hoogte van het salaris voor ambtenaren en bestuurders van kleine gemeenten.

De gemeenten in de Zuidwesthoek hebben in meer of mindere mate reeds zelf aangegeven en bevestigd in de gesprekken die wij gevoerd hebben dat er in de ambtelijke organisaties risico's worden gelopen die versterking van de gemeente

noodzakelijk maakt. In een aantal gevallen is daarbij ook onomwonden aangegeven dat fusie met andere Zuidwesthoekgemeenten onvermijdelijk is.

Dezelfde kleine gemeenten hebben hun sterke kanten in het organiseren van het democratisch proces, en het bevorderen van de maatschappelijke samenhang. Herkenbaarheid van het lokale bestuur is veelal het overkoepelende sterke element bij kleinere gemeenten. Kansen doen zich daarbij voor in alle soorten van samenwerking, uitbesteding en soms privatisering van taken. Kwaliteit wordt ingehuurd en kwetsbaarheid wordt door het vergroten van "massa" verminderd. In Zuidwest Fryslân is dat in belangrijke mate gebeurd op die terreinen, waar politiek minder gevoeligheden liggen (uitvoerende taken als reiniging en onderhoud) en complexe aangelegenheden als uitvoering van sociale wetgeving en ICT-ondersteuning. Daar waar het gaat om beleidsvoorbereiding en het stimuleren en initiëren van (regionale) ambities is samenwerking in Zuidwest Fryslân minder succesvol. Op de beleidsterreinen WWB en WMO is dit tot op heden succesvol gebleken.

De bedreiging zit daarbij in bestuurlijke drukte en een tekort aan democratisch gehalte. Ook hierin is Zuidwest Fryslân geen uitzondering. Versnippering van bestuurlijke en ambtelijke energie is kenmerkend voor samenwerking van gemeenten. Vrijblijvendheid maakt continuïteit in beleidsvoorbereiding en -uitvoering op die regionale schaal tot een kwetsbare aangelegenheid.

4.3 Sterkten en zwakten in de beleving van de Zuidwesthoek

Een SWOT-analyse van het lokale bestuur levert een aantal specifieke uitkomsten op voor de Zuidwesthoek, maar in zijn algemeenheid onderscheiden deze zich niet van het doorsnee beeld in Nederland. Interessant is dat in alle gesprekken die wij hebben gevoerd, de persoonlijke opvattingen van bestuurders, politici en ambtenaren kleur geven aan de gedachte toekomstvastheid van de eigen gemeente. Kort en goed: aan de ene kant het geluid 'het valt met de algemeen erkende zwakten wel mee en oplossingen liggen gereed', of aan de andere kant (voor een zeer vergelijkbare gemeente) een sterke erkenning van de algemeen aanvaarde zwakheden van kleinschaligheid in het eigen bestuur en eigen organisatie.

De laatste opvatting gaat gepaard met het geuite besef, dat er geen oplossingen in de eigen gemeente kunnen worden gevonden. Wij bespeuren daarbij tevens bij velen de afkeer om nog meer taken in gemeenschappelijke regelingen onder te brengen. Deze afkeer vloeit voort uit het niet (verder) willen uithollen van het democratisch gehalte ('bij samenwerking zijn we dan nog wel een zelfstandige gemeente, maar onze gemeenteraad gaat eigenlijk nergens meer over').

Hetzelfde kan worden opgemerkt als het gaat om de sterke elementen van de kleine gemeenten in de Zuidwesthoek. De één benadrukt de betrokkenheid van de bevolking met het reilen en zeilen van de gemeente, terwijl de ander uitdrukking geeft aan het gevoel van machteloosheid tegenover de vraag van de burger om als gemeenteraad verantwoording af te leggen over zaken, die door de gemeente elders zijn ondergebracht. Ook is gewezen op het feit dat als gemeente en burgers te dicht bij elkaar zitten, de besluitvorming daarmee niet altijd gebaat is. Een gezonde afstand (niet te dichtbij, niet te ver weg) heeft de voorkeur.

Dan komen we dus ook over kansen en bedreigingen te spreken, waar zeer verschillend over wordt gedacht. Vooral de kansen, die liggen in gemeentelijke samenwerking worden verschillend gewogen. De erkenning dat ondoorzichtige besluitvorming, het gebrek aan directe invloed van de gemeenteraden, de bestuurlijke

drukte en de traagheid van besluitvorming even zoveel bedreigingen zijn voor samenwerking heeft toch in de interviews de overhand.

4.4 Conclusie

Het eerste deel van de SWOT-matrix (sterkten en zwakten) na het indikken van de samenstellende delen uit de analyse leidt tot de volgende kernboodschap.

STERK: Korte afstand bestuur en bestuurde	ZWAK: Negatieve schaaffecten
--	---

Wij concluderen dat alle gemeenten in de Zuidwesthoek knelpunten ervaren in het in continuïteit kunnen garanderen van een goede gemeentelijke dienstverlening aan de inwoners die is ingebed in een structuur waarbij sprake is van een voldoende democratisch gehalte. Daar staat tegenover dat voor gemeenten in de Zuidwesthoek sprake is van een goede en directe relatie met de inwoners.

Het zal daarbij duidelijk zijn dat voor de gemeente Sneek, die beduidend groter is dan de andere gemeenten in Zuidwest Fryslân, de mate waarin het voorgaande van toepassing is, zal verschillen. Maar ook Sneek heeft aangegeven kwetsbaarheden in het ambtelijk apparaat te onderkennen, die door de omvang soms moeilijk zijn op te vangen.

Wij concluderen echter ook dat het bestaan van deze zwakten niet bij alle gemeenten in Zuidwest Fryslân tot een gelijk besef heeft geleid dat de eigen ambtelijke en bestuurlijke organisatie deze zwakten niet kunnen oplossen. Deze keuze van gemeenten is overigens te respecteren; het gaat immers nog steeds om gemeentelijke autonomie.

Of een dergelijke keuze echter wenselijk is, nu en in de toekomst, voor de dienstverlening aan en belangenbehartiging voor inwoners en het bedrijfsleven en voor een gemeenteraad als betekenisvolle democratische factor in de besluitvorming, vragen wij ons af. Evenzeer vragen wij ons daarbij af of de sterkte van het goede contact tussen inwoners en gemeente in een kleine gemeente voor diezelfde inwoner ook zo belangrijk wordt gevonden als hij steeds moet constateren dat zijn eigen gemeente niet goed meer in staat is om de dienstverlening te bieden die de inwoner van zijn gemeente mag verwachten. En de burger weet wat hij mag verwachten. Zijn mondigheid is toegenomen en zijn informatieachterstand is sterk afgenomen. In een aantal gevallen weet hij door zijn focus op dat ene aspect waar het hem om gaat, soms zelfs meer dan de gemeente.

Vanuit de sterkten en zwakten van de gemeenten in de Zuidwesthoek ligt er dus alleszins een uitdaging om herindeling nader te bezien: behouden van korte, maar gezonde, lijnen met de burger en tegelijkertijd de kwetsbaarheid en kwaliteitsachterstand in de ambtelijke organisatie beperken, zonder daarbij het democratische gehalte geweld aan te doen.

5 Noodzaak tot herindeling: extern

5.1 Regionale opgaven en ambities

Gemeentelijke samenwerking en herindeling wordt in toenemende mate in verband gebracht met gemeentelijke en regionale opgaven en ambities. De consequenties van de kleinschaligheid van gemeenten uit het vorige hoofdstuk is dan minder de redengeving van het zoeken naar een grotere schaal. De noodzaak om een sterk lokaal bestuur te hebben om opgaven en gestelde ambities te kunnen halen is echter een reden te meer. Niet de bedreigingen van de kleinschaligheid is de drijfveer², maar de kansen om bepaalde ontwikkelingen te bewerkstelligen voeren dan de boventoon in het debat³. Dat kan gaan om bijvoorbeeld werkgelegenheid, woningbouwopgaven of het handhaven van landschappelijke waarden.

Dat wat kleinere gemeenten niet elk afzonderlijk voor elkaar kunnen krijgen kan met één sterke stem vanuit lokaal bestuur een kans van slagen hebben. Voor de Zuidwesthoek liggen belangrijke ruimtelijke en economische opgaven in het behoud en ontwikkeling van de werkgelegenheid in de snelstgroeiende (nu nog 17% in de Zuidwesthoek) sector toerisme en recreatie. Daarnaast gaat het om het uitbuiten van de elementen rust en ruimte voor de sector gezondheidszorg (en *wellness*) en het wonen in combinatie met ontspanning.

De kansen die de geografie van de regio biedt in de vorm van een goede positionering van de Zuidwesthoek van Fryslân als de plek voor watertoerisme (meren, IJsselmeer en Waddenzee) en het faciliteren van daarbij horende watergerelateerde bedrijvigheid (van horeca tot leveranciers van scheepsbenodigheden en scheepsbouw- en reparatiebedrijven) zijn daarbij mogelijkheden om de economische positie van het gebied te versterken. Hiervan mag tevens worden verwacht dat het gemiddelde besteedbaar inkomen van de bevolking in het gebied bij een dergelijke economische impuls zal stijgen. Dit inkomen ligt nu (laatst bekende stand: 2003) op € 11.125; dit is € 175 onder het Friese gemiddelde⁴.

De huidige bestuurlijke versnippering van het gebied is daarbij te zien als een bedreiging om die kans adequaat aan te kunnen grijpen. De gemeentegrenzen en het autonome beleid van de gemeenten maken combinaties tussen meren, IJsselmeer en Waddenzee, stad en platteland en – meer concreet en fysiek – tussen vestigingsplaatsen voor (watersportgerelateerde) bedrijven niet of nauwelijks te

² In termen van de SWOT-analyse: van binnen naar buiten denken.

³ In termen van de SWOT-analyse: van buiten naar binnen denken.

⁴ Bron: Fryslân in cijfers 2007.

realiseren of er dreigt een democratisch onvoldoende gelegitimeerd bestuurlijk Overlegcircuit in samenwerkingsverbanden zoals in het vorige hoofdstuk genoemd.

Een andere kans van het gebied betreft de aantrekkelijke woonomgeving die positief afsteekt tegen de hectiek van de Randstad. Ook hier geldt dat de kans om die aantrekkelijke woonomgeving te benutten als middel om de 'ontgroening' (in leeftijdsopbouw) van het gebied tegen te gaan, niet geholpen is met de genoemde versnippering. Regionale opgaven vragen in onze visie niet alleen om een regionale aanpak, maar ook om een eenduidig democratisch gelegitimeerd bestuur. Deze kans van het bieden van een aantrekkelijke woonomgeving heeft verder als voordeel dat het als een balans kan werken voor het ontstaan van een eenzijdige seizoensgebonden recreatie/toerisme-economie⁵.

5.2 Meer kleur in de Zuidwesthoek

In "*Lila en de planologie van de contramal*", van prof. Gert de Roo en anderen wordt een perspectief voor de ontwikkeling van het Noorden des Lands geschetst, dat ten volle opgaat voor de Zuidwesthoek en aansluit bij de kansen en bedreigingen zoals in de vorige paragraaf genoemd. In feite gaat het om het uitnutten van de regionale kans die is gelegen in de combinatie van stedelijke, landelijke en op waterrijkdom gebaseerde planologische ontwikkeling: "Living In Leisure-rich Areas" oftewel: LILA. Lila is daarbij te zien als alternatief voor rood (bebouwing), groen (het landschap) en blauw (het water). Toerisme en recreatie is daarbij de belangrijkste economische drijver gerelateerd aan een aantrekkelijk woongebied en het beschermen en benutten van de landschappelijke waarden. Sociale componenten als leefbaarheid, milieu en beschikbaarheid van voorzieningen die het gebied tot een aantrekkelijke woonomgeving maken, zijn onlosmakelijk deel uit van het lila-concept. Bij voorzieningen gaat het dan om sport-, cultuur-, onderwijs- en gezondheidsvoorzieningen.

In alle gesprekken is gewezen op de aantrekkelijkheid van de Zuidwesthoek als woon- en verblijfsgemeente: de combinatie van land en water, stad en ommeland, relatief goede bereikbaarheid, ruimte en rust. Elk van de gemeenten ziet de kansen die gezamenlijke aanpak daarvan biedt. De bedreiging is gelegen in het versnipperd benaderen van het gebied, met als mogelijke uitwassen daarvan het vermorsen van ambtelijke en bestuurlijke capaciteit ('acht keer het wiel uitvinden') of zelfs het elkaar beconcurreren.

Op het schaalniveau van de Zuidwesthoek zien we *mal* en *contramal* in stad, platteland en water een gebiedseigen invulling krijgen. Hierin liggen de kansen van de regio. Een dergelijk ruimtelijk-economisch concept heeft kans van slagen bij een sterk, responsief en met één mond sprekend en als één eenheid handelend bestuur.

In het lila-perspectief voor Zuidwesthoek van Fryslân staan "stad" en "platteland", "water" en "land" e.d. dus niet tegenover elkaar, maar hebben zij elkaar nodig om de

⁵ Uiteraard zijn wij er ons van bewust dat de Zuidwesthoek op dit moment natuurlijk geen monocultuur is en ook niet zal worden. De werkgelegenheidsschets uit hoofdstuk 3 laat een gevarieerd beeld zien.

regionale opgaven passend in het lila-perspectief waar te kunnen maken. Hierin ligt de samenhang van de Zuidwesthoek gemeenten ten volle besloten.

5.3 Meer kleur met één bestuur

In deze visie uit de vorige paragrafen ligt de sleutel voor het succes in een bestuurlijke hervorming in de Zuidwesthoek. De kansen die het gebied van de Zuidwesthoek in het genoemde lila-perspectief biedt (economische impuls door de combinatie van landschap, wonen, werken, recreëren en het bieden van zorg) worden bedreigd, dan wel onvoldoende benut bij handhaven van de bestuurlijke versnippering.

Er is daarom één sterk bestuur nodig om ten opzichte van derden zaken meer of beter voor elkaar te krijgen dan nu het geval is (aantrekken bedrijvigheid, Europese subsidies e.d.) en om met publieke en private *stakeholders* tot zaken te kunnen komen, zonder in versnippering de weg kwijt te raken. Een vergelijking zou op dit punt kunnen worden getrokken met het bedrijfsleven in de Zuidwesthoek. De grootste bankinstelling in Zuidwest Fryslân bestrijkt de gehele Zuidwesthoek, in plaats van acht afzonderlijke, autonome kantoren. Vanuit onze expertise met regiovorming kan het niet anders zijn dat dergelijke belangrijke partners er de voorkeur aan geven om met één eindverantwoordelijk bestuur als tegenspeler gezamenlijk stappen te zetten in de gewenste richting.

Dit bestuur dient met één visie op de noodzakelijke ontwikkeling van de Zuidwesthoek te komen en moet hiervoor een heldere strategie uitzetten. Ambities kunnen dan in daden worden omgezet zonder zich repeterende vergadercircuits en zonder de vrijblijvendheid, dat aan elke gemeenschappelijke regeling of intentieverklaring kleeft. Uit de gesprekken met vertegenwoordigers van alle gemeentebesturen vinden wij een gemeenschappelijke (politieke) drijfveer op deze aanpak.

5.4 Grijs door samenwerking

Kan de noodzakelijke aanpak ook succes hebben in vormen van samenwerking, waarbij het gaat om beleid maken en gericht uitvoeren? Onze ervaring is helder: bij het stellen van bovengemeentelijk prioriteiten en het aanvaarden van de consequenties daarvan is in Nederland geen succesvol voorbeeld te geven. Zelfs in de Hoeksche Waard, waar gemeentelijke herindeling "dreigt" als een gemeenschappelijk beleid niet tot stand komt, heeft bestuurlijke argwaan de werking van een daar afgesloten convenant ondermijnd. Met het uitspreken van onderling vertrouwen ben je er niet!

Hetzelfde geldt in meer of mindere mate voor de Gooi en Vechtstreek. Als overgangszone tussen Amsterdam en Utrecht met specifieke recreatieve, historische en landschappelijke waarden, een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving en opgaven op het gebied van mobiliteit en behoud van werkgelegenheid, zou één sterke gemeente het Gooi en de Vechtstreek goed op de kaart kunnen zetten. Er is echter gekozen voor vermindering van de versnippering door het samenvoegen van clusters van gemeenten in de Gooi en Vechtstreek. De versnippering is daarmee niet opgelost, maar wordt vermoedelijk zelfs versterkt, omdat elk van de nieuwe, grotere gemeenten zich eerst intern zal focussen en vervolgens vanuit de net verworven grootsheid met de buurgemeenten moet gaan samenwerken die aan hetzelfde syndroom zullen leiden. Een gemiste kans voor de regio die vermoedelijk een vertraging van jaren zal opleveren.

Een beknopt en schetsmatig overzicht van samenwerkingsmodellen met hun voor en nadelen verwijzen wij naar Bijlage 2.

5.5 Conclusie

Het tweede deel van de SWOT-matrix (kansen en bedreigingen) na het indikken van de samenstellende delen uit de analyse leidt tot de volgende kernboodschap.

KANS: Benutten lila-concept	BEDREIGING: Bestuurlijke versnippering
--	---

De Zuidwesthoek heeft met het uitnutten van de combinatie (waterrijke) woonlandschappen, een aantrekkelijk toeristisch-recreatief potentieel en zorgmogelijkheden en gebaseerd op ruimtelijke kwaliteiten een uitstekende uitgangspositie om tot verdere ontwikkeling te komen ten behoeve van de werkgelegenheid en het blijven bieden van een goede leefomgeving voor de inwoners.

De ruimtelijke en economische samenhang in de Zuidwesthoek van Fryslân past daarmee op het lila-concept: Living In Leisure-rich Areas. Dit vraagt om één krachtig bestuur om deze regionale opgave maximaal aan te pakken.

De verschillen tussen de regio als het gaat om stad en platteland, water en land e.d. zijn daarbij juist van wezenlijk belang om het lila-perspectief ook daadwerkelijk aantrekkelijk en kleurrijk in te richten.

De grootste bedreiging om deze kans ten volle uit te nutten is gelegen in de bestuurlijke versnippering in het gebied. Deze bestuurlijke versnippering om de heldere regionale opgave aan te pakken, kan niet worden weggenomen door middel van samenwerkingsconstructies of meerdere – en daarmee beperkte – fusies in het gebied. Dit zal zoals gezegd de versnippering niet tegengaan, en daarnaast tot onwenselijke concurrentie tussen (de dan grotere) gemeenten leiden.

Gerelateerd aan de toetsingscriteria van BZK beoordelen wij daarom de Zuidwesthoek met de huidige acht gemeenten als volgt:

- draagvlak: volatiel.
- bestuurskracht: zie vorige hoofdstuk
- duurzaamheid: laag, de zwakten uit het vorige hoofdstuk en de regionale opgaven vragen om een aanpak van de bestuurlijke versnippering
- interne samenhang: n.v.t.
- regionale samenhang: de huidige gemeenten zijn in onze visie te versnipperd om regionaal, interregionaal, provinciaal of landelijk een permanente factor van betekenis te kunnen zijn
- planologische ruimtebehoefte: de huidige gemeentegrenzen leiden tot suboptimale oplossingen als het gaat om ruimtegebruik en –ontwikkeling (niet kunnen benutten van de lila-kansen).

6 Varianten voor herindeling

6.1 Eén gemeente in de Zuidwesthoek!

De uitkomst van de SWOT-analyse is in de kern als volgt:

STERK: Korte afstand bestuur en bestuurd	ZWAK: Negatieve schaaleardeffecten
KANS: Benutten lila-concept	BEDREIGING: Bestuurlijke versnippering

Voor de varianten voor herindeling zijn verder de criteria van BZK relevant:

- 1) **Draagvlak:** het draagvlak onder de inwoners voor de herindeling moet optimaal zijn of worden.
- 2) **Bestuurskracht:** de bestuurlijke en ambtelijke organisatie moet zo stevig zijn dat taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden goed uitgevoerd kunnen worden,
- 3) **Duurzaamheid:** de gemeentelijke organisatie moet zo stevig staan, dat een nieuwe herindeling voorlopig niet aan de orde is.
- 4) **Interne samenhang van nieuwe gemeente:** de gemeente moet een logische interne samenhang hebben die identiteit geeft (sociaal, cultureel, economisch, e.d.) aan de nieuwe eenheid.
- 5) **Regionale samenhang en evenwicht:** de gemeente moet een goede effectieve bestuurlijke partner zijn en een bijdrage kunnen leveren aan samenwerking met andere gemeenten.
- 6) **Planologische ruimtebehoefte:** als er grote ruimtelijke knelpunten ontstaan, die met samenwerken niet op te lossen zijn, kan dit een criterium zijn.

De opgaven waar de gemeenten in de regio voor staan zijn:

- het versterken van de democratische legitimatie van het bestuurlijk handelen
- het koesteren van de nabijheid bestuur en bestuurd
- het tegengaan van de kwetsbaarheden in de ambtelijke organisatie
- het ontwikkelen van de Zuidwesthoek in lila-perspectief om de economie een impuls te geven en ontgroening tegen te gaan
- het verminderen van de bestuurlijke versnippering.

Vanuit onze visie is er voor de acht gemeenten in de Zuidwesthoek op basis van het voorgaande theoretisch gezien maar één variant voor herindeling: één gemeente in plaats van de huidige acht. Eén gemeente die krachtig de uitwerking van de regionale opgaven ter hand neemt, de samenhang tussen de verschillen daarbij ten volle benut, de kwetsbaarheid van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie verlaagd en een goede verankering vindt in de veelheid van kernen.

Wij redeneren daarbij primair vanuit het externe perspectief ('van buiten naar binnen'), waardoor als gevolg de zwakke kanten van de huidige gemeenten tegelijkertijd kunnen worden aangepakt.

6.2 Geen versnippering of accentueren van verschillen

Elke variant die tot cumulatieve versnippering van de regio leidt (vorming van twee of drie gemeenten ten opzichte van de huidige acht) of waarbij stad en platteland, land en water van elkaar worden gescheiden achten wij gelet op de voorgaande hoofdstukken als uiterst onwenselijk. De cumulatieve versnippering in twee of drie gemeenten zal leiden tot onwenselijke concurrentie tussen de gemeenten die *de facto* hetzelfde willen bereiken. De scheiding van stad en platteland en/of water en land zal leiden tot verschraving van het perspectief en doet daarnaast geen recht aan de in hoofdstuk 2 geschetste trend dat van een dergelijk onderscheid eigenlijk geen sprake meer is.

In onze gesprekken en de rapporten die reeds over mogelijke fusievarianten zijn geschreven, is gewezen op bijvoorbeeld:

- de 'blauwe hart-gemeente',
- de Zuiderzee-gemeente,
- de A7-gemeente
- de positie van de gemeente Sneek in relatie tot verschillen tussen stad en platteland,
- de positie van Wymbritseradiel in relatie tot verschillen tussen platteland en stad,
- de positie van de gemeente Bolsward en de gemeente Sneek en hun stedelijke karakter,
- de positie in Lemsterland ten aanzien van samenwerking,
- de varianten van de gemeente Nijefurd,
- de verschillen in noord- en zuidkant van de gemeente Wûnseradiel
- de nabijheid van Leeuwarden voor de gemeente Littenseradiel.

Alle fusievarianten die op basis van bovenstaande suggesties en opmerkingen te bedenken zijn, wat ons betreft allemaal suboptimale oplossingen die eigenlijk voorbij gaan aan het perspectief en de samenhang voor het gehele gebied. Zij dragen niet bij aan de kans van het lila-perspectief, maar baseren zich al snel op de zwakte van de afzonderlijke gemeente.

Voorts willen wij nogmaals benadrukken dat de Zuidwesthoek niet gebaat is bij een zonale herindelingsvariant: plattelandsgemeenten die elkaar vinden als verdedigingslinie tegen de steden in het gebied. Vanuit het lila-concept moet in de Zuidwesthoek het nodale indelingsprincipe leidend zijn, waardoor steden en platteland met elkaar verbonden worden.

Een herindelingsproces waarbij de gemeente Sneek is betrokken, biedt in onze overtuiging betere garanties door de massa en kwaliteit om een dergelijk proces ook daadwerkelijk *met elkaar* tot een goed einde te brengen.

6.3 Eén gemeente in de Zuidwesthoek?

Of één gemeente in de Zuidwesthoek die wordt gevormd door de huidige acht gemeenten ook haalbaar is, vergt een nadere analyse. Het uitgangspunt van het realiseren van regionale opgaven in het lila-perspectief (dus gebruik maken van de verschillen in het gebied om de samenhang te accentueren) is en blijft echter uitgangspunt.

Eén gemeente in de Zuidwesthoek leidt tot een omvangrijke gemeente waarbij in ieder geval twee kanttekeningen zijn te maken. Een derde kanttekening zou de omvang als zodanig kunnen zijn, die van invloed kan zijn op het contact met burgers. Die kanttekening zien wij niet somber in en wordt in het volgende hoofdstuk behandeld.

6.4 Met of zonder Lemsterland?

De eerste kanttekening betreft de positie van de gemeente Lemsterland. Deze gemeente heeft aangegeven alle opties open te willen houden als het gaat om een eventuele herindeling of bezinning op de eigen positie. Voor het proces van de andere gemeenten in de Zuidwesthoek moet dit niet tot vertraging leiden in het eigen proces om voortvarend de regionale opgaven in een krachtig gemeentelijk bestuur op te pakken. Alhoewel de gemeente Lemsterland perfect in het lila-perspectief van de Zuidwesthoek past, is het alleszins voorstelbaar, gegeven de opstelling van de gemeente, om met zeven gemeenten in de Zuidwesthoek tot herindeling over te gaan. Lemsterland behoudt dan alle ruimte voor het bepalen van de eigen toekomst.

6.5 Provinciale belemmering?

De tweede kanttekening betreft de provincie. Met een fusie van de zeven resterende Zuidwesthoekgemeenten – als de gemeente Lemsterland niet meegaat in het proces – ontstaat een omvangrijke gemeente die aan de noordkant van de nieuwe gemeente mogelijk provinciale bewegingsruimte blokkeert⁶.

Concreet gaat het dan om consequenties voor de gemeenten Harlingen en Leeuwarden. In de gesprekken hebben sommige onze gesprekspartners aangegeven dat het voorstelbaar is om delen van Wûnseradiel (boven de A7) en Littenseradiel (waarbij het onduidelijk is waar de streep dan zou moeten worden getrokken) niet mee te laten gaan in de herindeling van de Zuidwesthoek. Wij kunnen deze redenering volgen, maar tegelijkertijd compliceert dat de besluitvorming in de gemeenten over de herindeling.

Hetzelfde geldt overigens voor de gemeente Lemsterland als die gemeente wel in de fusie mee zou gaan. Ook dan is het voorstelbaar dat er een knip wordt gemaakt bij de A6: ten westen daarvan heeft het karakter van de Zuidwesthoek, ten oosten daarvan niet.

Vanuit de eigen autonomie van de gemeenten geredeneerd is het wenselijker dat de gemeenten zich uitspreken voor een fusie van de volledige zeven (of de volledige acht als Lemsterland op korte termijn aan zou geven mee te willen doen). Het is aan de provincie om daarop tijdig te anticiperen en om aan te geven of een keuze voor de zeven (of acht) Zuidwesthoekgemeenten voor het provinciaal beleid tot knelpunten zal leiden.

Zodra de provincie echter verder ingrijpt op het autonome voorstel vanuit de gemeenten in de Zuidwesthoek ('maak er maar twee of drie gemeenten van'), dan schiet de regierol van de provincie in onze visie te ver door en verhoudt zich dat niet tot het kabinetsbeleid waarbij herindelingsinitiatieven aan de gemeenten worden gelaten.

Beide kanttekeningen zijn daarmee in onze visie alleszins hanteerbaar en bieden de gemeente Lemsterland en de provincie de ruimte om hun eigen beleidsdoelstellingen te realiseren.

⁶ Uit deze mogelijke provinciale belemmering is overigens ook onze opmerking in de startfase van dit onderzoek te verklaren dat één grote Zuidwesthoekgemeente bestaande uit de acht gemeenten vermoedelijk op problemen zal stuiten.

6.6 Globale toetsing van varianten

Er is een groot aantal varianten denkbaar voor eventuele verdergaande samenwerking in de vorm van een fusie tussen gemeenten in de Zuidwesthoek. In onderstaande tabel is een aantal varianten globaal getoetst door middel van plussen en minnen. Het nadeel van deze methodiek is dat de nuance verloren gaat, het voordeel is echter dat snel inzichtelijk wordt waar de voetangels en klemmen van elke variant zich bevinden.

De varianten kennen een aflopende gradatie van gezamenlijkheid van stad en platteland naar platteland (inclusief Bolsward) en stad (Sneek). De gemeente Lemsterland is in de varianten 2 t/m 6 niet meer opgenomen, gelet op het gestelde eerder in dit hoofdstuk. De varianten met subvariant A en B zijn complementair aan elkaar. Uitgangspunt bij deze varianten is dat fusie plaatsvindt binnen het gebied van de Zuidwesthoek (exclusief Lemsterland zoals hiervoor genoemd).

Variant 1 is de Zuidwesthoekvariant bestaande uit de acht gemeenten.

Variant 2 is als variant 1, maar dan zonder de gemeente Lemsterland.

Variant 3A/B: de 'blauwe hart' variant (A) met een combinatie van Bolsward, Wûnseradiel en Littenseradiel (B). Deze variant clustert de gemeenten om de twee meer stedelijke kernen (twee nodale herindelingen) en kan worden gezien als een semi-lita-variant.

Variant 4A/B: deze variant voegt de IJsselmeergemeenten samen (A) met Sneek, Wymbritseradiel, Littenseradiel en Bolsward als combinatie voor (B). Deze variant scheidt de IJsselmeergemeenten van de 'landgemeenten'.

Variant 5A/B: als 4, maar Bolsward nu bij de IJsselmeergemeenten (toevoegen van een extra stedelijke kern).

Variant 6: de plattelandsgemeente Zuidwesthoek, inclusief Bolsward (zonale herindelingsvariant).

Variant	Draagvlak	Bestuurskracht	Duurzaamheid	Samenhang (intern)	Samenhang (regio)	Planologie
1. Zuidwesthoek	+/-	+	+	+	+/-	+
2. Zuidwesthoek minus Lemsterland	+/-	+	+	+	+/-	+
3A. SN, WY, NF, GS	+/-	+	+/-	+	+	+/-
3B. BO, WU, LI	+/-	-	+/-	+	+	+/-
4A. GS, NF, WU	+/-	-	-	+/-	-	-
4B SN, WY, LI, BW	-	+	+/-	+/-	-	-
5A GS,NF, WU, BW	+/-	-	-	-	-	-
5B SN, WY, LI	-	+/-	-	-	-	-
6 GS, NF, WU, BW, LI	-	+/-	-	+	-	-

Ter nadere toelichting:

In de varianten 1 t/m 3A schatten wij het creëren van draagvlak positief in, omdat er in deze varianten voor de inwoners het meeste perspectief wordt geboden of omdat er wordt aangesloten bij meer vertrouwd aanvoelende varianten en vice versa. De varianten 4B, 5B en 6 bieden misschien wel emotionele verwantschap, maar zullen vermoedelijk niet op draagvlak kunnen rekenen als wordt gekeken naar de overige nadelige effecten van die varianten.

De bestuurskracht schatten wij in de varianten 1, 2, 3A, 4B en 5B positief in mede in relatie tot de combinatie die met de gemeente Sneek kan worden gemaakt. In de overige varianten zal de bestuurskracht ons inziens tijd nodig hebben om tot ontwikkeling te komen of altijd zorgelijk blijven (ontbreken van synergetisch effect).

De duurzaamheid van de varianten achten wij alleen in de varianten 1 en 2 positief. In de overige varianten zal binnen een aantal jaren blijken, zo is onze inschatting, dat de

gekozen schaal in die varianten toch niet toereikend is om als nieuwe gemeenten zelfstandig te blijven.

De samenhang intern zien wij in de varianten 1 t/m 3 als positief; het gaat om samenhangende gebieden, waarin platteland en stad samengaan. In de overige varianten zien wij deze samenhang minder, met uitzondering van variant 6 waar de plattelandsgemeenten, inclusief Bolsward elkaar vinden.

Voor de samenhang in de regio geldt dat de varianten 1 en 2 matig scoren als gevolg van de provinciale belemmeringen die wij hiervoor hebben geschetst. Variant 3 scoort ons inziens positief, omdat in groter regionaal verband deze variant geen belemmering bestaat. De overige varianten scoren in onze visie negatief, omdat zij niet bijdragen aan versterking van de regionale positie van de ontstane nieuwe gemeenten.

Het laatste criterium betreft de planologische ruimtebehoefte. Hiervan is in de Zuidwesthoek gedeeltelijk sprake als het gaat om bijvoorbeeld specifieke bedrijfsterreinen en woningbouwlocaties. Dit criterium hebben we hier opgevat als de toets voor het lila-concept. Variant 1 en 2 scoren dan positief. Variant 3 scoort matig, omdat deze variant eigenlijk als een soort kleine lila-variant kan worden gezien. De overige varianten hebben of te weinig massa of ontkennen de samenhang tussen stad en platteland (variant 6).

De loetsing van deze varianten laat zien dat variant 1 en 2 als beste scoren voor de Zuidwesthoek. In deze varianten worden de kansen volop benut. Variant 3 is een *next best* oplossing, waarbij de *duurzaamheid*⁷, voor de gemeente Bolsward-Littenseradiel-Wûnseradiel een bedreiging vormt. Voorts geldt voor deze BoLiWu-gemeente dat de provinciale bewegingsruimte wordt ingeperkt. Evenals in variant 1 en 2 zou dat kunnen leiden tot delen van Littenseradiel en Wûnseradiel die buiten deze herindeling blijven. Hierdoor neemt de duurzaamheid nog verder af.

De overige varianten hebben te veel nadelen in zich om als serieuze optie te kunnen worden gezien.

6.7 Valkuilen voor de Zuidwesthoek

Hierboven hebben wij een perspectief geschetst voor één krachtige gemeente in de Zuidwesthoek van Fryslân. Bij de inrichting van deze krachtige gemeente, moet wel rekening worden gehouden met een aantal valkuilen. Te noemen zijn het opvangen van het wegvallen van de vaste voet. De structurele vermindering van de bijdrage uit het Gemeentefonds zal er toe moeten leiden dat de nieuwe gemeente een strak financieel beleid in meerjarig perspectief zal moeten voeren. Dit leidt onvermijdelijk tot een taakstellende bezuiniging voor de gemeente. Deze valkuil is overigens overkomelijk zoals herindelingen elders in het land hebben laten zien. Als voorbeeld willen wij verwijzen naar de nieuwe gemeente Lansingerland. Op de financiële consequenties voor de uitkering uit het Gemeentefonds gaan we in het volgende hoofdstuk nader in.

⁷ Duurzaamheid in termen van houdbaarheid in de tijd, mede getet op de verwachting van voortgaande decentralisatie van taken naar de gemeenten.

Een tweede valkuil is het op weg naar de herindeling als afzonderlijke gemeente nog snel aangaan van financiële verplichtingen die consequenties hebben voor de nieuwe gemeente. De meest gereede oplossing hiervoor is het zo snel als mogelijk instellen van een niet vrijblijvende projectorganisatie. Dit leidt tot een investeringsstop (*handhaven status quo* van afgesproken investeringen), waarbij tot nieuwe investeringen alleen met instemming van alle gemeenten kan worden besloten.

Een derde valkuil is het niet onderkennen van het belang van een goede communicatie met de bevolking. Open en helder communiceren over de consequenties van de nieuwe gemeente voor de burger (zowel in positieve alsook in negatieve zin) is van wezenlijk belang.

Een vierde is de inrichting van de nieuwe ambtelijke organisatie. Zodra deze wordt gebaseerd op het handhaven van bestaande posities, zal dat onvermijdelijk leiden tot een suboptimale inrichting, waarvan de nieuwe gemeente nog jaren last zal hebben. Ook hier geldt, evenzeer als in de communicatie richting de burger, helder en transparantie over de eisen die aan de medewerkers worden gesteld. Deze helderheid en transparantie moet daarbij wel vergezeld gaan van een goed vangnet en flankerend beleid.

De omvang van de nieuwe gemeente zoals die hiervoor is voorgesteld, moet niet leiden tot verlies aan identiteit. Hier zal door middel van kernenbeleid (zie ook het volgende hoofdstuk) aandacht aan moeten worden geschonken. NB: Sinterklaas wordt niet alleen in Makkum door de burgemeester ontvangen.

7 Financiële consequenties

7.1 Inleiding

Voor de bepaling van de financiële consequenties op de uitkering vanuit het gemeentefonds voor de genoemde varianten is contact gezocht met de afdeling IFLO⁸ van het ministerie van BZK. Op basis van de aldaar verkregen informatie zijn er twee effecten te onderscheiden:

- een structureel effect (negatief) hoofdzakelijk als gevolg van het verminderen van de zogenaamde vaste voet per gemeente.
- een incidenteel effect (positief) als compensatie voor de herindelingsinspanningen.

Deze twee effecten worden hierna besproken, om dit hoofdstuk te besluiten met de aldus berekende effecten op de fusievarianten Zuidwesthoekgemeente, Zuidwesthoekgemeente exclusief Lemsterland en variant 3A/B (2 x nodaal rond Bolsward en Sneek).

De berekeningen zijn indicatief.

7.2 Structureel effect

Het structurele effect op de uitkering uit het gemeentefonds na een fusie van gemeenten bestaat in hoofdzaak uit het verlies van de vaste voet. Deze 'basisuitkering' wordt in mindering gebracht door het vermenigvuldigen van *het aantal bij de fusie betrokken gemeenten minus één* met *het bedrag van de vaste voet en de uitkeringsfactor*. Voor 2007 is het bedrag van de vaste voet bepaald op € 217.736,97. De uitkeringsfactor bedraagt 1,4 (afgerond)..

Daarnaast is er sprake van een structureel effect als gevolg van kleine plussen (meer uitkering uit het Gemeentefonds) en minnen (minder uitkering uit het Gemeentefonds) als gevolg van wijzigingen in het klantenpotentieel sociale wetgeving, aantal kernen en uitkering ABW (geen materieel financieel effect) door de fusie. Op hoofdlijnen kan daarbij worden gesteld dat deze plussen en minnen niet van materieel belang zijn (ze vallen tegen elkaar weg of zijn verwaarloosbaar).

⁸ IFLO = Inspectie Financiën Lagere Overheden.

Op grond van de informatie zoals wij die van IFLO hebben ontvangen heeft het wijzigen van indicatoren die met (water-)oppervlakte te maken hebben, geen effect op de uitkering uit het Gemeentefonds.

Het wegvallen van de vaste voet kan worden gezien als het in de uitkering vanuit het Gemeentefonds rekening houden met het wegvallen van de bestuurlijke en ambtelijke instandhoudingskosten van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie. Anders gezegd, door fusie is er nog maar één burgemeester, gemeentesecretaris en griffier nodig, kan het aantal wethouders worden verminderd, zal het aantal raadsleden veelal verminderen en is ook in de ambtelijke organisatie een zelfde lijn door te trekken (zoals één hoofd P&O, één hoofd Burgerzaken, één hoofd Ruimtelijke ontwikkeling en het verminderen van het aantal leden van het management team).

Afhankelijk van de omvang van een nieuwe gemeente staan daar natuurlijk ook weer kosten tegenover. Hier valt bijvoorbeeld te denken aan kosten als gevolg van hogere vergoedingen voor bestuurders en hogere salarisschalen voor ambtenaren. Maar ook aan het als gevolg van de grotere omvang van de organisatie bijvoorbeeld meer formatieve capaciteit beschikbaar stellen voor beleidscoördinatie e.d. of het instellen van nieuwe functies zoals kernconsulenten die zich gericht bezig houden met de woonkernen van de nieuwe gemeente.

Zoals in het vorige hoofdstuk is gesteld, zal het van belang zijn om als nieuwe gemeente de ambtelijke organisatie zodanig te dimensioneren dat het wegvallen van de vaste voeten daarin is verdisconteerd. In de bestuurlijke organisatie is die dimensioneringsruimte beperkt: het gaat om minder betrokkenen en de omvang is grotendeels vastgelegd (zoals bijvoorbeeld voor het aantal raadsleden geldt).

7.3 Incidenteel effect

Het incidentele effect op de uitkering uit het Gemeentefonds betreft een tegemoetkoming in de herindelingskosten ('compensatie') gedurende een periode van vier jaar. Deze compensatie bestaat uit twee componenten:

- een vast bedrag van € 1.600.000,00 per gemeente vermenigvuldigd met het aantal betrokken gemeenten minus één vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor.
- een bedrag van € 53,20 per inwoner vermenigvuldigd met het totaal aantal inwoners van de nieuwe gemeente minus het aantal inwoners van de grootste gemeente die bij de fusie betrokken is vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor.

De aldus berekende compensatie is het totaalbedrag voor vier jaar vanaf de startdatum van de nieuwe gemeente. Het totaalbedrag wordt uitgekeerd in een uitkeringsschema van 40% in het eerste jaar, gevolgd door drie jaren van elk 20%.

De compensatie kan worden gebruikt voor herindelingskosten zoals de kosten die worden gemaakt het fusieproject, bevorderen van arbeidsmobiliteit, wachtgeld e.d.

7.4 Financiële effect: Zuidwesthoekgemeente

Deze variant leidt tot een gemeente met de volgende kenmerken.

Kengetal	Totaal
Inwoners	116.185
Oppervlakte, ha	127.929
- Binnenwater	53.785
- Buitenwater	640
- Land	73.175
- IJsselmeer	35.638
Inwoners/ha	0,9
Kernen	121
Basisscholen	106
Scholen VO	13
Ziekenhuizen	1

In de variant waarbij alle acht gemeenten in de Zuidwesthoek zich omvormen tot één nieuwe Zuidwesthoekgemeente leidt dit tot de volgende effecten op de uitkering uit het Gemeentefonds.

Een fusiegemeente van de acht Zuidwesthoekgemeenten leidt tot het structureel verlies van zeven keer de vaste voet, vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, ofwel een bedrag van circa € 2.133.800 minder uitkering.

De incidentele compensatie leidt bij acht fusiegemeenten tot zeven keer het vaste bedrag vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor en 83.097 inwoners (totaal aantal inwoners nieuwe gemeente minus het totaal aantal inwoners van de grootste oude gemeente) vermenigvuldigd met het bedrag per inwoner en de uitkeringsfactor. In totaal leidt dit tot een bedrag van circa € 21.867.700.

In onderstaande tabel is dit financiële effect weergegeven voor de eerste vijf jaar na fusiedatum.

Fusiejaar	1	2	3	4	5
Structureel	2.133.822-	2.133.822-	2.133.822-	2.133.822-	2.133.822-
Incidenteel	8.747.090	4.373.545	4.373.545	4.373.545	-
Totaal	6.613.267	2.239.722	2.239.722	2.239.722	2.133.822-

7.5 Financiële effect: Zuidwesthoekgemeente minus Lemsterland

Deze variant leidt tot een gemeente met de volgende kenmerken.

Kengetal	Totaal
Inwoners	102.751
Oppervlakte, ha	115.491
- Binnenwater	48.975
- Buitenwater	640
- Land	65.907
- IJsselmeer	32.650
Inwoners/ha	0,9
Kernen	112
Basisscholen	99
Scholen VO	12
Ziekenhuizen	1

In de variant waarbij de gemeenten in de Zuidwesthoek met uitzondering van de gemeente Lemsterland zich omvormen tot één nieuwe Zuidwesthoekgemeente leidt dit tot de volgende effecten op de uitkering uit het Gemeentefonds.

Een fusiegemeente van de zeven Zuidwesthoekgemeenten leidt tot het structureel verlies van zes keer de vaste voet, vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, ofwel een bedrag van circa € 1.829.000 minder uitkering.

De incidentele compensatie leidt bij acht fusiegemeenten tot zeven keer het vaste bedrag vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor en 69.645 inwoners (totaal aantal inwoners nieuwe gemeente minus het totaal aantal inwoners van de grootste oude gemeente) vermenigvuldigd met het bedrag per inwoner en de uitkeringsfactor. In totaal leidt dit tot een bedrag van circa € 18.627.000.

In onderstaande tabel is dit financiële effect weergegeven voor de eerste vijf jaar na fusiedatum.

Fusiejaar	1	2	3	4	5
Structureel	1.828.991-	1.828.991-	1.828.991-	1.828.991-	1.828.991-
Incidenteel	7.450.864	3.725.432	3.725.432	3.725.432	-
Totaal	5.621.873	1.896.441	1.896.441	1.896.441	1.828.991-

7.6 Financiële effect: 3A Nodaal rond Sneek

Deze variant leidt tot een gemeente met de volgende kenmerken.

Kengetal	Totaal
Inwoners	70.405
Oppervlakte, ha	69.524
- Binnenwater	33.481
- Buitenwater	-
- Land	36.072
- IJsselmeer	17.626
Inwoners/ha	1,0
Kernen	57
Basisscholen	59
Scholen VO	10
Ziekenhuizen	1

In deze variant gaan Sneek, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd en Wymbritseradiel samen. Dit leidt tot de volgende effecten op de uitkering uit het Gemeentefonds.

Een fusiegemeente van deze vier gemeenten leidt tot het structureel verlies van drie keer de vaste voet, vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, ofwel een bedrag van circa € 9.14.000 minder uitkering.

De incidentele compensatie leidt bij vier fusiegemeenten tot drie keer het vaste bedrag vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor en 37.299 inwoners (totaal aantal inwoners nieuwe gemeente minus het totaal aantal inwoners van de grootste oude gemeente) vermenigvuldigd met het bedrag per inwoner en de uitkeringsfactor. In totaal leidt dit tot een bedrag van circa € 9.498.000.

In onderstaande tabel is dit financiële effect weergegeven voor de eerste vijf jaar na fusiedatum.

Fusiejaar	1	2	3	4	5
Structureel	914.495-	914.495-	914.495-	914.495-	914.495-
Incidenteel	3.799.212	1.899.606	1.899.606	1.899.606	-
Totaal	2.884.717	985.111	985.111	985.111	914.495-

7.7 Financiële effect: 3B Nodaal rond Bolsward

Deze variant leidt tot een gemeente met de volgende kenmerken.

Kengetal	Totaal
Inwoners	32.346
Oppervlakte, ha	45.967
- Binnenwater	15.494
- Buitenwater	640
- Land	29.835
- IJsselmeer	15.024
Inwoners/ha	0,7
Kernen	55
Basisscholen	40
Scholen VO	2
Ziekenhuizen	-

In deze variant gaan Bolsward, Littenseradiel en Wûnseradiel. Dit leidt tot de volgende effecten op de uitkering uit het Gemeentefonds.

Een fusiegemeente van deze drie gemeenten leidt tot het structureel verlies van twee keer de vaste voet, vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, ofwel een bedrag van circa € 610.000 minder uitkering.

De incidentele compensatie leidt bij vier fusiegemeenten tot drie keer het vaste bedrag vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor en 20.449 inwoners (totaal aantal inwoners nieuwe gemeente minus het totaal aantal inwoners van de grootste oude gemeente) vermenigvuldigd met het bedrag per inwoner en de uitkeringsfactor. In totaal leidt dit tot een bedrag van circa € 6.003.000.

In onderstaande tabel is dit financiële effect weergegeven voor de eerste vijf jaar na fusiedatum.

Fusiejaar	1	2	3	4	5
Structureel	609.664-	609.664-	609.664-	609.664-	609.664-
Incidenteel	2.401.217	1.200.608	1.200.608	1.200.608	-
Totaal	1.791.553	590.945	590.945	590.945	609.664-

8 Bijzondere onderwerpen

De Zuidwesthoek van Fryslân kenmerkt zich vooral in de samenhang van de lila-benadering met sterke verbanden en vloeiende overgangen van stad naar platteland met zijn meer dan 120 dorpen, van open landschap naar het meer besloten Gaasterland en van het groen naast het blauw. Vooral dat laatste, zo blijkt uit de cijfers, is erg opvallend: 42% van het areaal is binnenwater (inclusief IJsselmeer). Het totaal onderstreept de regionale kwaliteit van het gebied, en is daarin complementair aan de kenmerken van de *razende Randstad*. Maar om de kwaliteiten van het gebied uit te buiten is een specifiek beleid nodig dat de interne samenhang en verscheidenheid tot uiting laat komen. Kenmerken van rust, ruimte, groen, water en sterk geconcentreerde op de regio gerichte dienstverlening in de centrale stad Sneek zijn kansen in een welvarend Nederland, met grote behoefte aan zorg, ontspanning en op landelijk wonen ingerichte woonlandschappen. In een analyse van afweging van kansen en bedreigingen komen prof. De Roo en de zijnen tot een positieve eindbalans, mits op de eerder genoemde sterke punten gericht beleid wordt gezet. Voor de Zuidwesthoek van Fryslân verdienen drie onderwerpen nog bijzondere aandacht.

8.1 Samenwerkingsverbanden

In de eerste plaats de samenwerkingsverbanden van gemeenten. Ook al is het onze overtuiging dat één sterk lokaal bestuur nodig is om de ambitie waar te maken, er zal nog steeds sprake zijn van samenwerking met gemeenten buiten de regio. De 116.185 inwoners, in de maximale variant van gemeentelijke fusie, is onvoldoende basis voor een aantal taken, die aan gemeenten is toegekend. Brandweer, politie en rampenbestrijding zijn wel heel duidelijke voorbeelden hiervan. Dergelijke samenwerkingsverbanden zullen "gewoon" kunnen blijven. Mocht de gemeente Lemsterland meegaan in de fusie, dan leidt dit wel tot ontvlechting van de banden die op het gebied van veiligheid met de niet Zuidwesthoekgemeenten bestaat als het gaat om de brandweer.

De bestaande samenwerkingsverbanden van de Zuidwesthoek-gemeenten kunnen bij de fusie van de zeven of acht komen te vervallen: zij worden geïntegreerd in de nieuwe organisatie.

Bij een keuze voor variant 3A/3B zullen de samenwerkingsverbanden moeten blijven bestaan of worden overgedragen naar een van de nieuwe gemeenten die voor de andere nieuwe gemeente activiteiten gaat verrichten.

8.2 Dienstverlening aan de burger

In de tweede plaats de dienstverlening aan de burger. Aangezien hoe dan ook, en in welke variant dan ook, een gemeente zal ontstaan van behoorlijke omvang, gerekend naar vierkante kilometers, is er specifieke aandacht nodig voor dienstverlening aan de burger en de bereikbaarheid van het overheidsloket.

We zien in Nederland een snelle ontwikkeling van de elektronische digitale dienstverlening. Dat betekent, dat door digitale aanvraag en verlening van vergunningen de fysieke afstand tot het gemeenteloket voor velen minder interessant wordt. Daar komt bij dat in tal van gemeenten met een grotere oppervlakte goede ervaringen worden opgedaan met (soms mobiele) informatieloketten, het aan huis bezorgen van bijvoorbeeld paspoorten en rijbewijzen en verruiming van openingstijden van de loketten (bijvoorbeeld ook op zaterdagochtend) veel ongemak kan worden opgevangen en zelfs de dienstverlening zal worden verbeterd.

Het internet biedt veel mogelijkheden om de elektronische dienstverlening aan de burger te organiseren en hiervoor kunnen ook informatiezuilen e.d. in de gemeente worden geplaatst. Verder kan een goed centraal informatiepunt worden ingericht, waar burgers en bedrijfsleven met hun vragen, klachten, meldingen e.d. terecht kunnen.

In plaats van beren op de weg die de dienstverlening in een gemeente van een dergelijke omvang zouden belemmeren, zien wij juist allerlei voordelen om een goed uitgebalanceerd en geoutilleerd dienstverleningsconcept te ontwikkelen. De massa van de nieuwe gemeente moet het mogelijk maken om de daarvoor benodigde investeringen op tafel te leggen en een eerste succes te boeken als één gemeente.

8.3 Burgerparticipatie

Open democratische besluitvormingsprocessen vragen om directe en brede communicatie. De raadsvergaderingen rechtstreeks op televisie of op het internet is maar één uiting ervan. Minstens zo belangrijk is de invloed van de burgers op het beleid in het bijzonder als het gaat om de directe leef- en werkomgeving. Met een nieuwe gemeente zal er veel energie moeten worden gestoken in het voortzetten van het geslaagde dorpenbeleid van de huidige gemeenten. In een college van burgemeester en wethouders zal met meer wethouders, zeker in de aanvang van de nieuwe gemeente, in ieders politieke portefeuille een gebieds- en dorpengericht deel zitten. Ervaring bij andere herindelingen in Nederland laat zien dat dat erg succesvol kan zijn: Steenwijkerland en een aantal grotere geherindeelde gemeenten in Brabant zijn daar voorbeelden van. Burgercontact is en zal ook een speciaal punt van aandacht voor de gemeenteraad zijn en blijven.

9 Schets voor processtappen

9.1 Wet Arhi

De competentie voor gemeentelijk herindelingen ligt bij de wetgever. De Wet Arhi (= de Wet Algemene regels herindelingen) regelt in artikel 5 de voorbereidingswijze van een gemeentelijke herindeling.

Gemeenteraden van de betrokken gemeenten stellen in gelijklopende besluiten herindelingsadviezen vast, meestal in de vorm van een concept wetsontwerp. Deze wordt aangeduid met de term herindelingsontwerp. Na toezending aan het college van gedeputeerde staten wordt het ontwerp gedurende een periode van acht weken ter inzage gelegd. Daarna besluiten de gemeenteraden, na kennisneming van ingekomen zienswijzen, al dan niet tot een herindelingsadvies. Dit advies wordt aan de minister van Binnenlandse zaken gezonden, vergezeld van de zienswijze van het college gedeputeerde staten. Ook kan een college van GS tot een herindelingsontwerp en vervolgens tot een advies besluiten.

9.2 Rol en verantwoordelijkheid Zuidwesthoekgemeenten

Het proces van herindeling in de Zuidwesthoek kan duidelijk worden geëntameerd door gemeenten en dat start dan formeel, volgens de Wet Arhi, op het moment dat de raden gezamenlijk een herindelingsontwerp vaststellen en dit ontwerp zenden aan het college van gedeputeerde staten. Gemeenteraden spelen een cruciale rol bij de voorbereiding van herindelingen, maar er liggen ook belangen, die die van de betrokken gemeenten overstijgen. Dat heeft uiteraard te maken met de aanpalende gemeenten. De provincie zou daarin te eniger moment en tijdig een regisserende rol in kunnen dan wel moeten spelen.

9.3 Stapsgewijs op weg naar herindeling

Het hele proces van gemeentelijke herindeling in de Zuidwesthoek zou zich als volgt kunnen ontrollen:

1. Begin 2008 worden werkconferenties gehouden van gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders om een gezamenlijk besluit voor te bereiden; met andere woorden: er wordt een voorkeursvariant vastgesteld, die in de gemeenteraden kan worden bevestigd.

Een alternatief is dat de raden eerst ieder afzonderlijk een standpunt bepalen, bijvoorbeeld in de vorm van een voorgenomen besluit. Daarna kan dan de gezamenlijkheid zoals hiervoor geschetst worden gezocht. Het lijkt ons logischer eerst de overeenkomsten en gezamenlijkheid te zoeken en vervolgens deze te bevestigen in afzonderlijke, eensluidende raadsbesluiten.

2. Daarna wordt gewerkt aan een herindelingsontwerp, en kan de formele procedure volgens de Wet Arhi starten. Medio 2008 kan dat leiden tot een herindelingsadvies door de gemeenteraden. Later besluiten dan 2008 brengt spanning en onzekerheid op het proces en het halen van de gewenste termijnen (voorkomen van twee keer verkiezingen kort op elkaar).
3. Bij het vaststellen van het herindelingsontwerp kan tevens worden besloten tot het inrichten van een projectplan, in feite een concreet plan van aanpak. Wij adviseren dringend gemeenteraden een belangrijke rol toe te kennen in het hele proces. Het instellen van een klankbordgroep vanuit de gemeenteraden, samengesteld uit alle fractievoorzitters, zou daarbij al op korte termijn kunnen plaatsvinden. Na het vaststellen van de voorkeursvariant is het spoedig instellen van een stuurgroep uit de colleges, voorgezeten door een onafhankelijke derde, aan te bevelen. Datzelfde geldt ook voor een projectgroep, in beginsel bestaande uit alle gemeentesecretarissen.
4. In de tweede helft van 2008 zou het project kunnen starten met het opstellen van een visiedocument, en vervolgens alle stappen te nemen volgens "het boekje".
5. Onze ervaring is dat, ongeacht het aantal betrokken gemeenten tenminste anderhalf jaar nodig is om met grote inzet van medewerkers en bestuurders en vaak externe deskundigen (denk aan het opstellen van functieboeken en werkbegrotingen) de basis voor de nieuwe organisatie te hebben gelegd. Dat wil zeggen dat rond de zomer van 2010 het meeste werk gereed kan zijn.
6. De verkiezingen voor de nieuwe gemeente kunnen dan in november 2010 worden gehouden, waardoor de huidige gemeenteraden aanblijven tot 1 januari 2011. De huidige gemeenteraden blijven dan iets langer dan vier jaar in functie, waardoor kan worden voorkomen dat kort op elkaar twee raadsverkiezingen gehouden moeten worden. Per 1 januari 2011 kan dan formeel de nieuwe gemeente starten.

Voor de goede orde zij hierbij opgemerkt, dat niet gewacht wordt op het moment, waarop de wet inhoudende de herindeling in de Zuidwesthoek rechtskracht heeft. De politieke insteek in "Den Haag", dat initiatieven van onderop met voldoende draagvlak worden gehonoreerd maakt dat, gelet op de ervaringen van de laatste jaren, overbodig.

Verder is het van belang om de burger op een goede wijze bij de bestuurlijke stappen te betrekken. Een aantal gemeenten heeft hier in het eigen proces reeds stappen gezet.

9.4 Beren op de weg naar herindeling

Hiervoor hebben wij geschetst hoe de herindeling in de Zuidwesthoek stapsgewijs kan worden opgepakt om per 1 januari 2011 tot een nieuwe, krachtige gemeente in Zuidwest Fryslân te komen.

In de eerste plaats het tempoverschil van de gemeenten als het gaat om hun eigen visie op de toekomst. Een aantal gemeenten heeft zich al duidelijk uitgesproken over herindeling en fusie, andere gemeenten zijn nog niet zover in hun besluitvorming.

In de tweede plaats het menselijke verlangen naar zekerheid in tijden van aanstaande verandering. De oplossing daarvoor lijkt simpel: vraag om nog meer onderzoek, nog meer gedetailleerde informatie, second opinions of zelfs een inwonerraadpleging. Het zal de onzekerheid allemaal niet reduceren, maar de gemeentelijke bestuursorganen vermoedelijk nog meer confronteren met het niet kunnen ontlopen van een van hun wezenlijke taken: besluiten nemen.

In de derde plaats het verliezen van het moment om tot herindeling over te gaan. Het proces om tot herindeling te komen in de Zuidwesthoek speelt al een aantal jaren en nadert qua voorbereiding op de besluitvorming langzamerhand het eindspel. Er zijn reeds vele onderzoeken verricht, de succesvolle Zuidwesthoek-dag van afgelopen oktober was voor de saamhorigheid, het creëren van een gezamenlijk referentiekader en het momentum een belangrijke mijlpaal en dit rapport kan een goede basis bieden om het proces nu af te maken en tot besluitvorming over te gaan. Dit moment nu laten lopen, zou ertoe kunnen leiden dat de voorbereidingen die zijn gepleegd in de afgelopen periode voor niets zijn geweest. De gemeenten in de Zuidwesthoek, of beter: de burgers en het bedrijfsleven in de Zuidwesthoek van Fryslân worden dan voor de komende jaren een kleurrijk perspectief onthouden, omdat de balans in de samenhang van het gebied niet wordt benut.

Bijlagen

2100011

C

Bijlage 1: Opdrachtformulering

Het uitvoeren van een SWOT-analyse bij zeven gemeenten in de Zuidwesthoek (te weten: Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Littenseradiel, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel), met als doel inzicht te verkrijgen met welke gemeenten een optimale match van lokaal-bestuurlijke verantwoordelijkheid en maatschappelijke samenhang bereikt kan worden.

De SWOT-analyse moet in ieder geval aandacht besteden aan:

Inzicht in de nieuwe organisatie (financieel)

- a. Het verschaffen van inzicht in verschillende fusievarianten (o.a. ten aanzien van samenhang, bestuurskracht en verhoudingen in de regio) met daaraan gekoppeld de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage uit het Gemeentefonds.

Inzicht in de bestaande organisatie (financieel)

- b. Nagaan of de financiële staat van de gemeenten die op aanvraag van de gemeente Wûnseradiel door de provincie is opgesteld, compleet is.
- c. Inzicht verschaffen in de ontwikkeling van de reserves van de verschillende gemeenten voor de komende jaren (hier rekening houden met toekomstige strategische projecten)
- d. Inzicht verschaffen in de gehanteerde gemeentelijke tarieven van de verschillende gemeenten.
- e. Inzicht verschaffen in de kapitaallasten en investeringen van de verschillende gemeenten.
- f. Inzicht verschaffen in het onderhoud- en voorzieningenniveau van de gemeentelijke eigendommen van de verschillende gemeenten.
- g. Inzicht verschaffen in de loonkosten van de ambtelijke organisatie van de verschillende gemeenten.
- h. Inzicht verschaffen in de bestaande sociaal-maatschappelijke en sociaal-economische relaties tussen de gemeenten.

Overig

- i. Inzicht verschaffen in de verschillende vormen van decentrale dienstverlening en/of digitale dienstverlening die er kunnen worden uitgevoerd om de optische afstand tot de gemeentelijke dienstverlening te verkleinen.
- j. Inzicht verschaffen in het beleid dat kan worden gevoerd om de identiteit van de kernen (platteland en stad) na een mogelijke fusie te waarborgen.
- k. Inzicht verschaffen in de consequenties die een fusie heeft voor andere samenwerkingsverbanden (ICT, WMO, Sociale Zaken, Politie, Brandweer etc.)
- l. Aangeven welke overige onderwerpen in de SWOT-analyse moeten worden opgenomen.
- m. Bovenstaande verwerken in een plan van aanpak en tijdsplan voor de SWOT-analyse.

Bijlage 2: Samenwerkingsvormen

In de Nederlandse bestuurspraktijk is al veel ervaring opgedaan met vormen van samenwerking. Bijna altijd zijn deze gericht op uitvoering van beleid. Vaak zijn echter beleidsterreinen aan de orde, waar wel degelijk sprake is van eigen beleidsruimte. Een bekend voorbeeld van dat laatste is de WMO. Tegenover herindeling staan dus een aantal alternatieven om de zwaktes van gemeenten op te vangen en soms om beter in te kunnen spelen op kansen of om vermeende bedreigingen te keren. We geven er enkele weer met een kort commentaar:

- a. De "gewone" gemeenschappelijke regelingen, waarvan er vele tientallen zijn in de Zuidwesthoek. Tussen twee of meerdere gemeenten afgesloten overeenkomsten om bepaalde taken te kunnen uitvoeren. De ICT-samenwerking en de ISD (de gezamenlijke dienst, die de sociale wetgeving uitvoert) zijn er voorbeelden van. Ook over de grenzen van de Zuidwesthoek zijn er intergemeentelijke regelingen, zoals die voor de regionale brandweer en de GGD. Dank zij deze regelingen wordt er een zodanige schaal gerealiseerd, dat de taken, die gemeenten zelfstandig niet of niet goed kunnen uitvoeren op een behoorlijk niveau kunnen worden opgepakt. Er zijn tal van nadelen aan deze bestuurlijke constructies verbonden. Uit onlangs door een aantal gemeentelijke rekenkamers gehouden onderzoeken is komen vast te staan dat financiële sturing vanuit colleges van burgemeester en wethouders en de gemeenteraden voorop staat en dat beleidsinhoudelijke sturing nauwelijks aan de orde is. Ook het dualisme geeft complicaties in het dragen van verantwoorde-lijkheden en frustreert besluitvorming.
- b. Veel taken worden uitbesteed aan private ondernemingen of aan bijvoorbeeld de buurgemeente, vaak een grotere centrumgemeente. In beginsel gaat het dan om één op één relaties, die in prestatiecontracten zijn vastgelegd. In feite worden via "service level agreements" (SLA's) kwaliteit en prijs van de dienstverlening vastgelegd in een bepaalde contractperiode. De gemeenteraad komt er hooguit één keer per jaar aan te pas. Voorbeelden zijn er te over, ook in de Zuidwesthoek, zoals tussen Wymbritseradiel en Sneek. In West-Fryslân (in Noord-Holland) hebben tal van gemeenten dergelijke dienstverleningscontracten met de centrumgemeente Hoorn afgesloten. Deze gemeente heeft daartoe een groot aantal extra ambtenaren in dienst genomen. Een stapje verder is het "Ten Boer – model", een gemeente kleiner dan 10.000 inwoners, die alle taken aan de gemeente Groningen heeft opgedragen en de ambtenaren van Ten Boer zijn op tien na allen in dienst van Groningen getreden. De overgebleven ambtenaren zijn in feite *accountmanagers*, die *nakoming van het contract begeleiden én naar Groningen toe én naar het eigen college van burgemeester en wethouders*. In ons rapport "Samenwerkend naar zelfstandigheid?", dat we in opdracht van de minister van Binnenlandse zaken opstelden komen we tot de conclusie dat *verregaande vorm van taakoverdracht een oplossing is voor de gebreken van kleine schaal van gemeenten*, maar tegelijkertijd de zelfstandige politieke ruimte (en autonomie) tot geringe proporties terugbrengt.
- c. Kwetsbaarheid in een kleine gemeentelijke organisatie is een bekend verschijnsel naast het ontbreken van voldoende specifieke kennis van wetgeving. In een aantal interviews dat we met burgemeesters en gemeentesecretarissen hielden, werd inhuur van kennis en mensuren als een goede remedie gezien bij piekbelasting in de organisatie of wanneer er door ziekte bijvoorbeeld gaten vallen. Vaak krijgt deze oplossing een structureel karakter, hetgeen door onze gesprekspartners werd herkend. De kosten lopen dan in de regel hoog op.

- d. Een nieuw fenomeen is het samenvoegen van ambtelijke organisaties en het daarnaast in stand houden van alle oorspronkelijke bestuursorganen, van de gemeenten als zodanig dus. In een geografische cluster van gelijksoortige gemeenten met overeenkomende problematiek zien we dat nu bij bijvoorbeeld de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren. Op welke wijze verschillen van inzicht in financiële afwegingen en bij het stellen van prioriteiten zullen leiden tot ingewikkelde en frustrerende besluitvormingsprocessen laat zich raden, maar ervaring is nog niet opgebouwd. De kleine schaal op bestuurlijk niveau laat zich in ieder geval zo niet per definitie oplossen. Wij beoordelen deze oplossing als een kunstgreep om vooral herindeling uit de weg te gaan, maar zien dit als een onvermijdelijke stap in die richting. De vraag is welke burger gediend is bij deze diffuse constructies.
- e. Veel bekender en meer ervaring is opgedaan met verschillende SETA (samen en toch apart) – varianten. De vijf gemeenten in de Krimpenerwaard bijvoorbeeld hebben een aantal taken verdeeld over gemeenten. Schoonhoven is verantwoordelijk voor personeel en organisatie, Bergambacht doet onderwijs, beleid en uitvoering, en zo verder. Wij volgen deze vormen van gemeentelijke samenwerking en de percepties ervan zijn zeer verschillend. Vooral het gebrek aan de mogelijkheid direct te kunnen sturen vanuit het college van B.en W. op bepaalde beleidsterreinen wordt sterk gevoeld. Omdat er in de SETA – oplossingen bijna altijd een eigen overkoepelend bestuur wordt ingericht is de bestuurlijke drukte een direct voelbaar nadeel. Om vastlopende besluitvorming te voorkomen wordt (zoals in de Krimpenerwaard) permanent een onafhankelijk voorzitter van het samenwerkingsorgaan benoemd. Veel hangt dan het zogenaamde betrekkningsniveau af of enige souplesse in de besluitvorming bereikt kan worden.
- f. Tot slot het convenant of minder zwaar de intentieverklaring, zoals vaak ingezet bij het aanpakken van een gezamenlijke problematiek of het gezamenlijk creëren van kansen. Eerder noemden we al als voorbeeld de gemeenten in de Hoeksche Waard. Alles wijst erop, dat vrijblijvendheid van dit model de ondergang ervan is. Uiteindelijk kan een autonome gemeente niet worden gedwongen mee te gaan met de meerderheid. Tempoverschillen zijn fnuikend en frustraties liggen voor het oprapen. Als het zou gaan over sterke gemeenten, die niet "bedreigd" worden met herindeling, dan liggen de kaarten anders.

Bovenstaand overzicht is niet uitputtend, maar bij de beoordeling van sterk lokaal bestuur in relatie tot de mate van zelfstandigheid van gemeenten een redelijk referentiekader. Voldoende om een afweging te kunnen maken tussen het bereiken van voldoende schaal om aan wettelijke voorschriften en de wensen van de burger te kunnen voldoen aan de ene kant en de wens helder verantwoordelijkheden te kunnen beleggen en met één sterk bestuur naar buiten te kunnen treden aan de andere kant.

OBMC Consulting B.V.

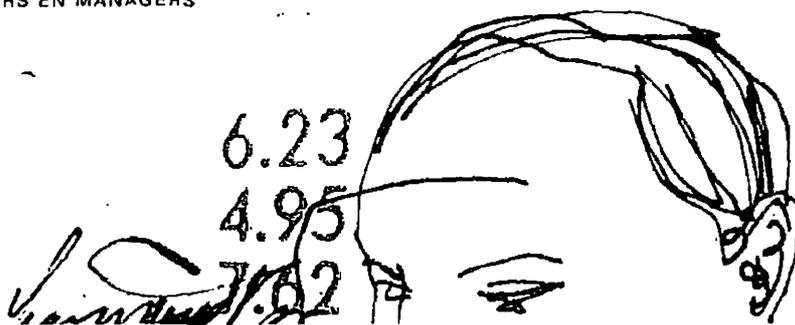
**Balen van Andelplein 75
2273 LH VOORBURG**

www.obmc.nl

Twynstra Gudde

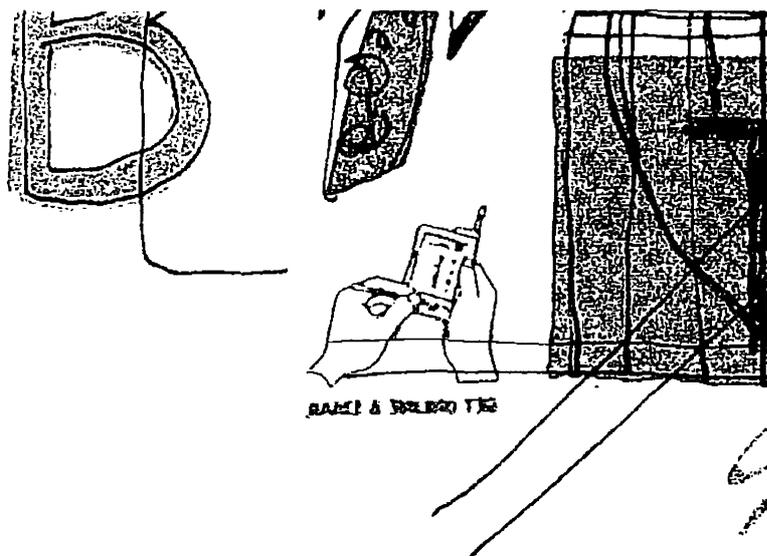
ADVISEURS EN MANAGERS

1606201190415

Gemeente Lemsterland

Sterkte-zwakteanalyse gemeente Lemsterland
25 juli 2008

Inhoudsopgave

1	Onderzoeksverantwoording	1
1.1	Onderzoeksvraag	1
1.2	Onderzoeksopzet	2
1.3	Onderzoeksplan	2
2	De gemeente en de regio op papier	5
2.1	Stand van zaken gemeente Lemsterland	5
2.2	Ontwikkelingen in de regio	5
3	Financiële benchmark	7
3.1	Situatie Lemsterland ten opzichte van de artikel 12-norm	7
3.2	Quick scan middelen	9
3.3	Vergelijking met andere gemeenten	10
3.4	Ambities en doelstellingen gemeente Lemsterland	13
4	Interne analyse	14
4.1	Sterktes	14
4.2	Zwaktes	15
4.3	Kansen en bedreigingen	17
5	Externe analyse	18
5.1	Beschrijving	18
5.2	Conclusie	19
6	Samenvatting sterkte-zwakteanalyse	21
7	Conclusies en aanbevelingen	22
7.1	Conclusies	22
7.2	Aanbevelingen	24
Bijlagen		
1.	Uitgebreid onderzoekskader	
2.	Literatuurlijst	
3.	Overzicht geïnterviewden	

Twynstra Gudde

1 Onderzoeksverantwoording

1.1 Onderzoeksvraag

De gemeente Lemsterland heeft een duidelijke visie op de toekomst, recentelijk vastgesteld mede op basis van geluiden uit de lokale samenleving. In die visie past dat Lemsterland een zelfstandige gemeente wil blijven en in principe ook van opvatting is dat dit kan. Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen in de bestuurlijke omgeving die om een nadere positiebepaling van Lemsterland in de discussie over de bestuurlijke organisatie van de zuidwesthoek van Fryslân vragen. De andere gemeenten in het gebied zijn zich hierover aan het beraden en er wordt in het najaar een uitspraak hierover verwacht. Ook de provincie beraadt zich op de bestuurlijke situatie in dit gebied.

De gemeenteraad van Lemsterland heeft besloten om een sterkte-zwakteanalyse van de gemeente op te stellen om met geobjectiverde en onderbouwde argumenten over de eigen situatie voor de dag te kunnen komen en sterk aan tafel te kunnen zitten met de andere gemeenten en de provincie als wijzigingen in de bestuurlijke organisatie in dit gebied aan de orde komen. De hoofdvraag van de sterkte-zwakteanalyse luidt als volgt.

"Is de gemeente Lemsterland in staat als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar burgers te verzorgen en inhoud te geven aan (eigen) beleid?"

Deze hoofdvraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- hoe is de *financiële* situatie (inkomsten, uitgaven, investeringen) van de gemeente Lemsterland nu en qua toekomstperspectief, afgezet tegen de gegevens van regio- en vergelijkbare gemeenten (benchmark op diverse onderdelen)?
- waar ligt de kracht en wat zijn de (on)mogelijkheden voor het *ambtelijke apparaat* om nieuwe taken op te pakken en ontwikkelingen te volgen, met als uitgangspunt dat de huidige dienstverlening tenminste gehandhaafd blijft?
- in welke mate kunnen taken en beleid ook in de toekomst in zelfstandigheid worden uitgevoerd?
- welke *gevolgen* zal een schaalvergroting binnen zuidwest Fryslân hebben voor de huidige samenwerking en de toekomstige samenwerking voor Lemsterland?
- welke andere *samenwerkingsmogelijkheden* zijn er voor Lemsterland, gelet op de geografische, sociale, demografische en economische context?

1.2 Onderzoeksopzet

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen en ook om vanuit een breder perspectief te kijken naar het functioneren van de gemeente Lemsterland, is onderstaand denkkader gebruikt. Een uitgebreid denkkader is als bijlage 1 toegevoegd. Op de volgende drie niveaus is gekeken naar de gemeente Lemsterland:

1. prestatievelden/prestatieniveaus op drie niveaus:
 - . het niveau van de vele lokale gemeenschappen (dorpen, kernen)
 - . het niveau van de gemeente als geheel
 - . regionaal en zelfs bovenregionaal niveau
2. criteria voor goed functioneren:
 - . goede *dagelijkse service* en informatievoorziening aan bewoners
 - . goede *visieontwikkeling op allerlei beleidsterreinen*
 - . snelle en adequaat *nieuwe ontwikkelingen, taken en opgaven* (inclusief overgedragen Rijkstaken), zowel regietaken als uitvoerende taken, oppakken en effectief uit voeren
 - . het *gemeenschapsleven*, de voorzieningen en de kwaliteit van leven in de kernen op een goede manier *ondersteunen*
 - . *invloed* uitoefenen op de ontwikkeling van *economie, woningbouw, recreatie en andere* voor het gebied belangrijke zaken
 - . een *optimale rol in de regio* en het regionale krachtenveld kunnen vervullen, ook om de eigen belangen goed te kunnen dienen
 - . *herkenbaar en zichtbaar* zijn voor burgers in haar identiteit en optreden
3. randvoorwaarden voor goed functioneren:
 - . de *financiële slagkracht* nu en op termijn
 - . de *kracht van de ambtelijke organisatie*
 - . de *kracht van het bestuur*.

1.3 Onderzoeksaanpak

De formele opdrachtgever van de sterkte-zwakteanalyse is de stuurgroep Sterkte-zwakteanalyse waarin vertegenwoordigers van alle politieke partijen zitting hebben. De contactpersoon voor deze opdracht is de gemeentesecretaris. De sterkte-zwakteanalyse is gefaseerd uitgevoerd. In de eerste fase is het denkkader vertaald naar een *onderzoekskader*. Dit is voorgelegd aan en goedgekeurd door de stuurgroep. Daarna ziet het proces er als volgt uit.

Twynstra Gudde

1.3.1 De interne analyse

Literatuuronderzoek¹ met als doel een beeld te krijgen van:

- de ambitie en visie van de gemeente Lemsterland
- een quick scan van de gemeentelijke organisatie
- de context/omgeving: welke ontwikkelingen, welke bewegingen?

Een financiële benchmark om antwoord te kunnen geven op de vraag "hoe is de financiële situatie van de gemeente Lemsterland nu en in de toekomst, afgezet tegen de gegevens van regio- en vergelijkbare gemeenten?" Bij de beantwoording van deze vraag zal de focus worden gelegd op de eigen financiële situatie, afgezet tegen de eigen ambitie. De voor de financiële benchmark gebruikte informatie is tevens toegevoegd aan de literatuurlijst.

Interviews met sleutelfiguren om een goed beeld te krijgen van:

- de visie en ambitie van de gemeente voor de toekomst op verschillende niveaus
- de doelen die de gemeente de komende jaren wil realiseren
- de randvoorwaarden om de ambitie en doelen te realiseren: financieel, bestuurlijk en ambtelijk

De interviews zijn gevoerd met alle leden van de stuurgroep, het college, het managementteam (MT), de ondernemingsraad (OR) en twee coördinatoren. De stuurgroep- en collegeleden zijn individueel geïnterviewd. Het MT heeft een groepsinterview afgegeven. De OR-leden en de twee coördinatoren hebben gezamenlijk een groepsgesprek afgegeven.

Er is een elektronische enquête gehouden om een beeld te krijgen van hoe de verschillende interne doelgroepen van deze sterkte-zwakteanalyse (college, stuurgroep, organisatie) denken over hun gemeente op verschillende niveaus van het denkkader zoals geschetst in paragraaf 1.2. De enquête heeft een respons gehad van 50%.

Als laatste onderdeel van de interne analyse zijn met de interne doelgroepen van deze sterkte-zwakteanalyse werksessies² gedaan om de doelgroepen te confronteren met de uitkomsten van de interviews met de sleutelfiguren en de uitkomsten van de elektronische enquête. Hierbij werd het beeld verder aangescherpt en werden aandachtspunten benoemd voor de sterkte-zwakteanalyse.

¹ De literatuurlijst is als bijlage opgenomen

² De werksessies kenden een andere indeling dan de interviews:

- werksessie 1: stuurgroep (exclusief burgemeester en gemeentesecretaris)
- werksessie 2: college
- werksessie 3: ambtelijk apparaat (MT, OR, coördinatoren en drie andere ambtenaren)

1.3.2 *De externe analyse:*

Doel van de interviews met de bestuurders van gemeenten in de regio is om van buiten naar binnen te kijken om een goed beeld te krijgen van de kansen en bedreigingen voor de gemeente Lemsterland. Hierbij lag de focus op hoe de gemeente zichzelf ziet in de regio, hoe haar relatie met de gemeente Lemsterland te kenschetsen is en welke kansen en bedreigingen zij zien voor Lemsterland. Er zijn interviews gehouden met de burgemeesters van Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân, Sneek en Heerenveen.

2 De gemeente en de regio op papier

2.1 Stand van zaken gemeente Lemsterland

In de zuidwesthoek van Fryslân is een discussie gaande over verregaande vormen van samenwerking tussen enkele gemeenten. Hierbij worden ook mogelijke fusies en/of herindelingen besproken.

Het gaat om het gebied waarin acht gemeenten liggen: Lemsterland, Gaasterlân-Sleat, Nijefurd en Wûnseradiel aan de oevers van het IJsselmeer, en Sneek, Wymbritseradiel, Bolsward en Littenseradiel ten noordoosten hiervan.

De gemeenten Lemsterland en Littenseradiel hebben zich expliciet uitgesproken tegen een fusie en/of herindeling. De andere gemeenten zijn de ene keer wat stelliger dan de andere keer, maar laten over het algemeen ruimte om vormen van samenwerking (tot en met herindeling) te onderzoeken en te bespreken. Lemsterland voert haar eigen sterkte-zwakteanalyse uit en Wymbritseradiel, dat net zelf een analyse had laten maken, heeft ook niet aan de gezamenlijke sterkte-zwakteanalyse deelgenomen.

Lemsterland doorloopt op dit moment verschillende samenwerkingstrajecten in de zuidwesthoek (bijvoorbeeld sociale dienst en ICT/automatisering) en met Skarsterlân en Heerenveen (brandweer en rekenkamercommissie).

2.2 Ontwikkelingen in de regio

Enkele gemeenten zijn in de loop van 2007 expliciet gaan praten over vormen van fusie en herindeling. Hiertoe heeft een aantal onderzoeken plaatsgevonden.

Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Wymbritseradiel, Wûnseradiel, Bolsward en Sneek hebben zich in het recente verleden op enig moment formeel positief uitgelaten over mogelijke herindeling in de regio. Littenseradiel heeft hiertoe nog een participatieronde gehouden langs alle 28 dorpen en heeft zich uiteindelijk uitgesproken voor samenwerking, maar tegen herindeling.

Iedere gemeente heeft weer een iets andere focus. Sneek kijkt met name richting IJsselmeer (merenvariant met Sneek, Wymbritseradiel, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat, met daarbij eventueel Bolsward en (delen van) Wûnseradiel). Bolsward kijkt richting noorden (en ook buiten de zuidwesthoek) naar bijvoorbeeld Harlingen.

Twynstra Gudde

Gaasterlân-Sleat heeft de discussie een wending gegeven door (naast samenwerking in de zuidwesthoek) ook te gaan kijken naar mogelijke samenwerking met Lemsterland en Skarsterlân.

Gaasterlân-Sleat wil een gemeente met maximaal 70.000 inwoners. De meren-variant van Sneek is van die grootte, maar met eventuele uitbreiding met Bolsward en (delen van) Wûnseradiel wordt die nieuwe gemeente te groot naar de mening van Gaasterlân-Sleat. De Sleattemer-variant met Lemsterland en Skarsterlân heeft een grootte van ongeveer 50.000 inwoners en heeft als grootste gemene delers het water (Ijsselmeer, Slotermeer, Tjeukemeer) en het plattelandsgebied.

Twynstra Gudde

3 Financiële benchmark

Het doel van de financiële benchmark is antwoord te geven op de volgende vraag.

"Hoe is de financiële situatie van de gemeente Lemsterland nu en in de toekomst, afgezet tegen de gegevens van regio- en vergelijkbare gemeenten?"

Bij de beantwoording van deze vraag zal de focus worden gelegd op de eigen financiële situatie, afgezet tegen de eigen ambitie.

Bij deze financiële benchmark moet gesteld worden dat het hier geen doorwrochte financiële studie of een financiële doorlichting betreft. Het gaat hier louter om een vergelijking op hoofdlijnen op basis van kerncijfers van de betreffende gemeenten uit financiële jaarstukken. Uit deze benchmark kunnen geen absolute conclusies getrokken worden over de financiële positie van de gemeente Lemsterland dan wel de andere gemeenten.

3.1 Situatie Lemsterland ten opzichte van de artikel 12-norm

3.1.1 Beschrijving

De artikel 12-norm van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is een goede graadmeter voor de basiscriteria van de financiële gezondheid van een gemeente. BZK hanteert vier criteria voor het bepalen van een artikel 12-status:

- a. sluitende (meerjaren)begroting
- b. saldi jaarrekeningen
- c. omvang weerstandsvermogen
- d. lasten kapitaalgoederen in de begroting³.

3.1.2 Sluitende (meerjaren)begroting

Lemsterland heeft (op een klein tekort in 2008 na) een sluitende meerjarenbegroting tot en met 2010.

³ Bronnen: financiële vergelijking gemeenten 2007 (rapportage Wûnseradiel), jaarrekening 2006, begroting 2007-2008

Twynstra Gudde

3.1.3 *Saldi jaarrekeningen*

Vanaf 2003 tot en met 2006 sluiten de jaarrekeningen allemaal af met een batig saldo. De jaarrekening 2007 is op 23 juni 2008 door de raad vastgesteld. De raad heeft besloten een bedrag van € 581.396 toe te voegen aan de algemene reserve.

3.1.4 *Omvang weerstandsvermogen*

Conform artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet bij de begroting en de jaarrekening onder andere een paragraaf "weerstandsvermogen" worden opgesteld. Volgens artikel 11 lid 2 van het BBV moet de betreffende paragraaf tenminste de volgende elementen omvatten:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover een gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken
- b. een inventarisatie van de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie
- c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Conform artikel 212 van de Gemeentewet is een financiële verordening vastgesteld. In deze verordening is in artikel 16 vastgelegd dat het college jaarlijks, bij de behandeling van de begroting, een paragraaf "weerstandsvermogen en risicomanagement" aanbiedt aan de raad ter vaststelling. In deze paragraaf wordt ingegaan op het risicomanagement, de voorzieningen, de onbenutte belastingcapaciteit en het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen wordt daarin geconfronteerd met de risico's. Hierbij moet een beeld worden gegeven van risico's die van materieel belang zijn. Vervolgens dient te worden aangegeven in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen. Het woord *vermogen* in de term weerstandsvermogen verwijst niet naar geld. Het is een maatstaf voor de mate waarin een gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Weerstandsvermogen is de mogelijkheid van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de normale bedrijfsvoering daardoor wordt aangetast.

Door aandacht voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen.

Het weerstandsvermogen kan niet of nauwelijks bepaald worden omdat risicomanagement nog ontwikkeld moet worden.

Lemsterland heeft een relatief grote onbenutte belastingcapaciteit per inwoner (€ 64,-); dat geeft financiële ruimte.

Twynstra Gudde

3.1.5 *Lasten kapitaalgoederen in de begroting*

De lasten voor kapitaalgoederen wegen, riool en huisvesting zijn voldoende in de begroting verwerkt en vastgesteld.

De sector grondgebied van de gemeente Lemsterland beschikt over de volgende vastgestelde beheerplannen:

1. riolering
2. wegen
3. baggerplan (baggerfonds).

Voor groenbeheer beschikt de gemeente Lemsterland over een inventarisatie die jaarlijks geactualiseerd wordt. Er wordt daarbij uitgegaan van een taakstellend budget dat in de meerjarenbegroting is vastgelegd.

3.1.6 *Conclusie*

De gemeente Lemsterland voldoet in ieder geval aan drie van de vier criteria die BZK stelt voor de financiële positie bij de uitvoering van het artikel 12-beleid.

Over het criterium weerstandsvermogen kan geen exacte uitspraak worden gedaan, gezien het ontbreken van een goed inzicht in de risico's. Gezien de nog resterende belastingcapaciteit zullen in principe de risico's wel opgevangen kunnen worden, zij het tegen hogere lasten voor de bevolking. Deze beoordeling is gebaseerd op bestaand beleid. De eventuele gevolgen van nieuw beleid zullen hierin nog verwerkt moeten worden. Door de relatief grote onbenutte belastingcapaciteit is er in principe ruimte om financiële krapte op te vangen. Het direct presenteren van de rekening aan de burger zou echter door eenieder terecht als ongewenst worden beschouwd.

3.2 Quick scan middelen

3.2.1 *Beschrijving*

De gemeente Lemsterland heeft een beperkt ontwikkelde planning en control. Hierdoor is het beperkt mogelijk om vooral op uitgaven en investeringen te sturen. Projecten en beleidsinitiatieven zijn daardoor zowel in realisatie als in politieke verantwoording kwetsbaar.

Bovendien is het ambtelijk apparaat niet goed toegerust op het binnenhalen van externe gelden zoals bijvoorbeeld (Europese) subsidies. Ten slotte heeft de gemeente Lemsterland nog een camping en twee jachthavens in eigendom en beheer. Deze hebben een negatieve kosten-batenbalans.

Twynstra Gudde

3.2.2 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de gemeente Lemsterland op de korte termijn niet noodlijdend is, maar de risico's in de nabije toekomst zijn niet in voldoende mate in beeld en zijn daarom in potentie groot. Het is onbekend of deze risico's door het beschikbare vermogen kunnen worden opgevangen. Daar komt bij dat de besteding van het kwalitatief en kwantitatief op niveau houden of krijgen (via uitbreiding) van de bezetting van het ambtelijk apparaat problematisch is. Ook het goed georganiseerd krijgen van de planning en control blijkt moeilijk. Naast een deugdelijke planning- en controlecyclus zouden een deugdelijke administratieve organisatie en interne controle ontwikkeld moeten worden om processen te bewaken.

3.3 Vergelijking met andere gemeenten

- de zeven overige gemeenten in de regio
- de gemeente Skarsterlân als buurgemeente
- de gemeente Harlingen als gemeente van vergelijkbare grootte.

3.3.1 De zeven overige gemeenten in de regio

	Bolsward	Wymbritseradiel	Sneek	Lemsterland	Littenseradiel	Nijefurd	Gaasterlân-Slata	Wûnseradiel
Aantal inwoners	9.600	16.230	33.130	13.300	10.880	10.931	10.270	11.800
Algemene uitkering per inw.	879	719	978	881 ⁴	859	917	918	818
Algemene uitkering	8.438.400	11.669.370	32.401.140	11.717.300	9.345.920	10.023.727	9.427.860	9.652.400
Meerjarenbegroting 2007								
Resultaat bij ongew. beleid:								
- 2008	16.536	577.000	862.451	-19.760	191.000	22.000	-111.000	33.189
- 2009	189.154	893.500	771.910	254.450	139.000	21.000	-723.000	138.984
- 2010	273.002	820.600	560.134	400.285	159.000	23.000	-983.000	280.452
Jaarrekeningen								
Saldo 2005 per inwoner	16	98	127	57	2	75	16	148
Reserves en voorzieningen								
Algemene reserve per inwoner	647	451	414	460	331	229	166	300
Bestemmingsreserve per inw.	260	511	1.432	175	607	677	711	456
Onbenutte belastingcap. per inw.	10	83	5	64	34	23	41	12

⁴ Correctie op financiële vergelijking gemeenten 2007 (rapportage Wûnseradiel)

Twynstra Gudde

3.3.2 De gemeente Skarsterlân

	Lemsterland	Skarsterlân
Aantal inwoners	13.300	27.051
Algemene uitkering per inw.	881	7 ⁵
Meerjarenbegroting 2007		
Resultaat bij ongew. beleid:		
- 2008	-19.760	0
- 2009	254.450	35.000
- 2010	400.205	0
Jaarrekeningen		
Saldo 2006* per inwoner	57	98
Reserves en voorzieningen		
Reserves/voorzieningen per inw.	635	8
Onbenutte belastingcap. per inw.	64	7 ⁶

* Saldo 2006 i.p.v. 2005 bij andere gemeenten

3.3.3 De gemeente Harlingen als gemeente van vergelijkbare grootte

	Lemsterland	Harlingen
Aantal inwoners	13.300	15.550
Algemene uitkering per inw.	881	911
Meerjarenbegroting 2007		
Resultaat bij ongew. beleid:		
- 2008	-19.760	203.144
- 2009	254.450	157.682
- 2010	400.205	80.000
Jaarrekeningen		
Saldo 2005 per inwoner	57	131
Reserves en voorzieningen		
Algemene reserve per inwoner	460	690
Bestemmingsreserve per inw.	175	2.053
Onbenutte belastingcap. per inw.	64	17

⁵ Niet apart vermeld in jaarrekening

⁶ Niet apart vermeld in jaarrekening

Twynstra Gudde

3.3.4 Conclusie

De zeven overige gemeenten in de regio

Lemsterland kan zich in de regio in meerjarenperspectief niet meten aan Wymbritseradiel en Sneek. Sneek is echter ook een stuk groter, maar Wymbritseradiel nauwelijks. Andere gemeenten in de regio hebben - evenals Lemsterland - in meerjarenperspectief een probleem omdat de minimale uitdagingen van de toekomst moeilijk opgevangen kunnen worden. Deze gemeenten kunnen bij ongewijzigd beleid het hoofd boven water houden, maar zoals eerder reeds gesteld is dit niet zonder risico omdat er uitdagingen in de nabije toekomst liggen.

Voor wat betreft de reserves neemt Lemsterland - na Bolsward - een leidende positie in. Bovendien is de ongebruikte belastingcapaciteit gunstig voor Lemsterland. Alleen Wymbritseradiel heeft hier nog meer ruimte.

De gemeente Skarsterlân als buurgemeente

Een vergelijking met de gemeente Skarsterlân is helaas niet eenvoudig, gezien de andere manier van rapporteren in (meerjaren)begroting en jaarrekening. Enkele cijfers kunnen niet met zekerheid worden afgeleid, en dus vergeleken worden.

Wel kan gesteld worden dat Skarsterlân in ongewijzigd meerjarenperspectief een beduidend lager overschot heeft dan Lemsterland. Gezien het feit dat Skarsterlân het imago heeft van een *rijkere* gemeente, zou het kunnen zijn dat men beschikt over vrij grote stille reserves. Dit kan echter niet uit de financiële jaarstukken gehaald worden.

Het saldo van de jaarrekening is in Skarsterlân hoger dan in Lemsterland, waardoor er op korte termijn wat meer bestedingsruimte is, zonder dat daarvoor belastingtarieven verhoogd hoeven te worden.

De gemeente Harlingen als gemeente van vergelijkbare grootte

De gemeente Harlingen is een gemeente van vergelijkbare bevolkingsomvang in de provincie Fryslân. De financiële gegevens laten een relatief gunstig beeld zien voor Harlingen in vergelijking met Lemsterland.

Harlingen heeft in meerjarenperspectief voor het eerste jaar een veel gunstiger resultaat dan Lemsterland. Op de langere termijn is dit resultaat voor Harlingen ook nog positief, maar op dat punt staat Lemsterland er beter voor. Hieruit kan geconcludeerd worden dat ook Harlingen in meerjarenperspectief bij nieuw beleid krap zal zitten.

Het batig saldo op de jaarrekening van Harlingen is vergelijkbaar met bijvoorbeeld Sneek. Lemsterland zit daar een stuk onder.

Twynstra Gudde

Zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserve is in Harlingen hoger dan in Lemsterland. Lemsterland heeft wel wat meer ruimte in belastingcapaciteit.

In meerjarenperspectief kan Lemsterland zich meten aan Harlingen. Harlingen lijkt er alleen financieel wat meer solide voor te staan door de hogere reserves. In Harlingen zal bij nieuw beleid dus wat minder snel geld gevraagd worden van de burger in de vorm van hogere belastingtarieven dan in Lemsterland.

3.4 Ambities en doelstellingen gemeente Lemsterland

3.4.1 Beschrijving

Lemsterland wordt gekenmerkt door haar unieke positie als watersportplaats en als Poort van Fryslân vanuit het zuiden van het land.

Als ambities en doelstellingen voor de (nabije) toekomst worden enkele zaken nadrukkelijk genoemd:

- recreatie en toerisme (met name water(sport))
- bedrijvigheid (andere vormen aantrekken (aansluiten bij beroepsbevolking), uitbreiding/verandering industrieterrein(en) (met name Lemsterhoek), bedrijvigheid aan het water)
- woningbouw (uitbreiding, aantrekken hoger segment, wonen aan het water)
- betere dienstverlening
- verkeer en vervoer (ontsluiting voor zowel bezoekers als bedrijven (land en water))
- ambtelijke apparaat versterken, verstevigen en bestendigen.

3.4.2 Conclusie

Kijkend naar de ambities en doelstellingen van de gemeente Lemsterland in relatie tot de financiële situatie kunnen we voorzichtig concluderen dat Lemsterland haar zelfstandigheid als gemeente wel kan borgen, maar dat er naar oplossingen gezocht moet worden voor investeringen ten aanzien van de toekomst. Zoals reeds eerder in deze financiële benchmark gesteld, moet Lemsterland in haar huidige financiële situatie vrijwel direct belastingen verhogen om nieuwe initiatieven te kunnen ontwikkelen.

4 Interne analyse

Voor de interne analyse is gebruikgemaakt van de resultaten van de elektronische enquête die in de organisatie (inclusief stuurgroep en college) is uitgezet, de interviews die in de organisatie zijn gehouden en de resultaten van de werksessies. Op basis van deze gegevens kan er een interne analyse gemaakt worden van de sterktes en zwaktes van de gemeente Lemsterland.

4.1 Sterktes

De gemeente Lemsterland heeft een duidelijke identiteit die ook wordt herkend in de regio. Lemsterland wordt gezien als de Poort van Fryslân. Lemsterland heeft door de ligging naast de A6 een goede bereikbaarheid en is (met name door de ligging aan het water) een toeristische trekpleister. De ligging aan het water zorgt ook voor bedrijvigheid op dat gebied. Daarnaast is er bedrijvigheid in de landbouw vanwege het plattelandskarakter. Ten slotte heeft de gemeente een aantrekkingskracht op "nieuwe inwoners"; vaak mensen uit de Randstad die willen leven in een rustige, sfeervolle omgeving.

De gemeente Lemsterland is met haar acht kernen een overzichtelijke gemeente en is herkenbaar en zichtbaar aanwezig voor haar bewoners. Dat de gemeente aandacht heeft voor haar lokale gemeenschappen blijkt uit de goede dagelijkse dienstverlening die zij biedt. Dat wordt door de bewoners van Lemsterland gewaardeerd met een 7,0 in de *Staat van de Gemeente*.

De lijnen tussen de bewoners en de raad en gemeenteraadsleden zijn kort. Dat geldt ook voor de lijnen tussen het bestuur, de raad en het ambtelijke apparaat.

De gemeentelijke organisatie functioneert in de dagelijkse praktijk goed. De ambtelijke organisatie is loyaal aan het bestuur, heeft een *hands on* mentaliteit en is resultaatgericht. De *hands on*-mentaliteit is ook zichtbaar aanwezig bij het college.

Samengevat zijn de sterktes van de gemeente Lemsterland:

- imago:
 - . herkenbaarheid/zichtbaarheid/overzichtelijkheid
 - . ligging (Poort van Fryslân, water, bedrijvigheid)
- aandacht voor haar lokale gemeenschappen:
 - . dienstverlening
 - . goede contacten met bewoners

Twynstra Gudde

- ondersteunt gemeenschapsleven:
 - . korte lijnen (burgers, bestuur, raad, ambtelijk apparaat)
- organisatie:
 - . loyaal, gemotiveerd, *hands on*, resultaatgericht.

4.2 Zwaktes

Uit de interne analyse blijkt dat de gemeente zich onvoldoende manifesteert in en buiten de regio. Dat wordt gekoppeld aan twee aspecten: het formele standpunt van de gemeenteraad over herindeling en het onvoldoende benutten van *financiële mogelijkheden die er zijn rond subsidies en fondsen op provinciaal en op Rijksniveau*.

Er is een spanning tussen het formele standpunt over herindeling en de onmiskenbare bewegingen in de regio. De gemeenteraad en het college van Lemsterland zijn zich ervan bewust dat men een visie moet ontwikkelen op het vraagstuk van samenwerking en/of herindeling. Dit om te voorkomen dat er een situatie ontstaat van "slikken of stikken" wanneer herindeling straks wellicht in de rest van de regio een feit is en Lemsterland zich al die tijd afzijdig heeft gehouden.

Ondanks de korte lijnen tussen de raad en het college, wordt de besturing van de gemeente benoemd als een zwakte. Het argument is dat zowel de raad als het college moeten wennen aan het dualisme. Er moet een balans gevonden worden tussen de kaderstellende rol van de raad en het vertrouwen in de manier van uitvoeren en regie door het bestuur. Dit om vertragingen bij de invulling en uitvoering van beleid te voorkomen.

De financiële positie van de gemeente Lemsterland is, ten opzichte van een aantal jaren geleden, verbeterd. Dit blijkt ook uit de financiële benchmark. Op korte termijn heeft de gemeente haar financiën goed op orde, maar op middellange en lange termijn kan de gemeente alleen haar beheertaken uitvoeren en is er geen ruimte voor nieuwe ontwikkeling.

De dagelijkse dienstverlening door de gemeente, en daarmee de zichtbaarheid en herkenbaarheid voor de bewoners, is goed. Daar wordt ook prioriteit aan gegeven. Maar waar de gemeente tegenaan loopt is de vertaling van de visie op beleidsterreinen naar strategie en planning om het beleid te realiseren. De gemeente heeft ook moeite met het aanhaken op nieuwe beleidsterreinen. Dat heeft vooral te maken met nieuwe taken die de gemeente erbij krijgt (decentralisatie) en veranderende wetgeving zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet ruimtelijke ordening en de Wet inburgering. Dat heeft vooral te maken met de beperkte ambtelijke mankracht en het ontbreken van inhoudelijke expertise op de nieuwe beleidsterreinen. In de gemeente is er per beleidsthema vaak één medewerker en bij het wegvallen van de medewerker blijft het werk vaak liggen of het loopt vertraging op.

Twynstra Gudde

De gemeente heeft een samenwerkingsrelatie met gemeenten in de regio op verschillende terreinen. Daarmee wordt een deel van de nieuwe beleidsterreinen of de uitvoering gezamenlijk opgepakt. De samenwerkingsvormen die zijn gekozen worden niet altijd als positief ervaren. Het wordt gezien als verwatering van de democratie, de burger komt op afstand te staan. Ook zorgen de gezamenlijke keuzes wellicht voor concessies aan de kwaliteit van dienstverlening aan de bewoners van Lemsterland.

Wat ook als een zwakte is benoemd is het ontbreken van een deugdelijke planning- en controlcyclus waardoor een *plan-do-act-check*-cyclus op strategisch, tactisch en operationeel niveau niet systematisch plaatsvindt. De gemeente Lemsterland werkt momenteel aan de invoering van de planning- en controlcyclus. Daarnaast wordt als een zwakte benoemd dat de (werk-) processen (administratieve organisatie) vaak niet zijn beschreven (wel bij burgerzaken en bouw/milieu). Door de beperkte ambtelijke capaciteit wordt (logischerwijs) prioriteit gegeven aan de dagelijkse dienstverlening. Wat het ontbreken van deze werkprocessen extra tot een zwakte maakt is dat bij het wegvallen van één medewerker ook de manier van werken en kennis over het werkproces verloren gaan.

Kort samengevat zijn de zwaktes van de gemeente Lemsterland:

- manifesteren in/buiten de regio:
 - . doen niet mee aan de collectieve discussie
 - . benutting financiële mogelijkheden (subsidies/fondsen Rijk/provincie)
- besturing:
 - . raad en college en dualisme
 - . kaderstelling raad versus vertrouwen in het bestuur
- financiën:
 - . korte termijn voldoende
 - . (middel)lange termijn geen ruimte voor ontwikkeling (alleen beheer)
- visie op beleidsterreinen:
 - . vertaling beleid/strategie
 - . prioriteitsstelling (gevolg: dagelijkse taken krijgen voorrang)
- aanhaken op nieuwe beleidsterreinen:
 - . gedecentraliseerde taken (Wmo, Wro, Win)
 - . ambtelijke mankracht en expertise (één is geen)
 - . samenwerking met gemeenten in de regio wordt niet altijd als positief ervaren (verwatering van de democratie)
- processen:
 - . planning- en controlcyclus
 - . administratieve organisatie

Twynstra Gudde

4.3 Kansen en bedreigingen

De interne doelgroepen hebben wij ter aanvulling op de externe analyse ook gevraagd welke kansen en bedreigingen zij zien voor de gemeente Lemsterland. Op de volgende vijf aspecten zijn kansen benoemd:

- de gemeente heeft door haar ligging en bereikbaarheid een unieke positie in de regio. Lemsterland zou zichzelf meer op de kaart moeten zetten in en buiten de regio. Het toerisme kan daarmee worden uitgebreid en de recreatiemogelijkheden rond met name het Tjeukemeer kunnen worden vergroot
- de ontwikkeling van kernen voor bedrijvigheid naast de reeds bestaande bedrijvigheid (met name water)
- de ontwikkeling van landbouw en industrie
- verdergaande samenwerking in de regio op bouw- en milieuaspecten, APV en andere terreinen. Deze samenwerking wordt als een kans gezien omdat de gemeente Lemsterland moeite heeft om de handhaving op deze thema's zelfstandig te (blijven) doen
- de gemeente kan door de focus te leggen op haar kerntaken (door bijvoorbeeld de jachthaven en de camping te privatiseren) ruimte creëren in haar opbrengsten/uitgaven.

De volgende bedreigingen zijn door de interne doelgroepen benoemd:

- dat in het geval van herindeling de burger op afstand komt te staan van de gemeente en dat de gemeente haar eigen identiteit zal verliezen
- maar dat in het geval van blijvende onafhankelijkheid het functioneren van de gemeente nog kwetsbaarder wordt doordat de gemeente moeite heeft met het vasthouden en aantrekken van nieuwe medewerkers. Dit laatste is vooral benoemd in relatie tot functies in het hogere segment (Hbo+) en tot specialistische functies, zoals financiën. Het argument is de concurrentie met grotere gemeenten in de omgeving die door hun schaal een betere salariering kunnen bieden.

Twynstra Gudde

Skarsterlân staat open voor gesprekken over vergaande vormen van samenwerking met gemeenten met een vergelijkbaar karakter (plattelandsgemeente). In dat kader zijn er al gesprekken gevoerd met Gaasterlân-Sleat.

De gemeenten Skarsterlân en Lemsterland hebben verschillende samenwerkingsrelaties. Zij hebben een gezamenlijk politieapparaat en brandweer. Daarnaast doen de gemeenten samen aan rampenbestrijding en hebben ze een gezamenlijke muziekschool en een bibliotheek.

Sneek

Sneek is van oorsprong de tweede stad van Fryslân. Het is heden ten dage de kleinste van de vier grote steden in Fryslân (Leeuwarden, Drachten, Heerenveen en Sneek) en de grootste van de kleine steden. Sneek heeft een sterke middenstand en een watersportimago.

In de zuidwesthoek van Fryslân is er een combinatie van stad en platteland. De stad en het platteland kunnen elkaar versterken. De zuidwesthoek van Fryslân is sociaal-geografisch een homogeen gebied. Voorzieningenniveau, landbouw, dorpenstructuur, water en recreatie zijn verweven, over de gemeentegrenzen heen.

Heerenveen

Heerenveen is van oudsher een plaats met een heterogene bevolking. De heren van het veen representeren de bedrijvigheid en ondernemingszin. Maar er is ook veel armoede door de veenwinning. De mensen zonder geloofsovertuiging zijn in de meerderheid. Heerenveen geniet (met name door het voetbal en het schaatsen) een grote naamsbekendheid.

Heerenveen is omgeven door (in oppervlakte) wat grotere gemeenten (Skarsterlân, Boarnsterhim, Opsterland, Weststellingwerf). Ook Heerenveen ziet dat de stad en het platteland elkaar kunnen versterken.

In samenwerkingsverbanden is Skarsterlân zogenaamd de *preferente partner* van Heerenveen. De brandweer is een voorbeeld van een samenwerking volgens het *klavertje 4*: Heerenveen, Skarsterlân, Boarnsterhim en Lemsterland.

5.2 Conclusie

De gemeente Lemsterland wordt gezien als sterke broeder in de regio vanwege:

- de ligging van de gemeente (Poort van Fryslân en het water)
- de financiële positie
- het karakter van de Lemsters: sterke identiteit, daadkrachtig en loyaal.

Twynstra Gudde

De gemeenten zijn van mening dat door samenwerking er kansen gecreëerd kunnen worden rond het water. Voorbeelden die zijn genoemd, zijn:

- aan het IJsselmeer met Gaasterlân-Sleat
- aan het Tjeukemeer met Skarsterlân
- aan het Slotermeer met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân.

Als bedreiging voor de gemeente komen twee punten sterk naar voren. Als eerste de "wij redden ons wel"-mentaliteit. Een vissersplaatsje met de rug naar het land en gezicht naar het water. De gemeenten zijn van mening dat de zelfstandigheid als gemeentelijke overheid onder druk komt te staan door de nieuwe taken die gemeenten erbij krijgen en de groei van het aantal inwoners (met name inwoners uit andere regio's die een ander verwachtingspatroon hebben).

Een andere bedreiging die de gemeenten zien voor Lemsterland is dat zij achterblijft bij een rijdende trein. De regio is in beweging en Lemsterland heeft het standpunt ingenomen om niet mee te bewegen. De bedreiging die ze zien is dat Lemsterland alleen en klein blijft of te maken krijgt met een verplichte fusie opgelegd door de provincie. De gemeenten zijn van mening dat Lemsterland als gelijkwaardige partner moet meedoen in de discussie en haar invloed in de regio moet vergroten.

6 Samenvatting sterkte-zwakteanalyse

Sterke punten van de gemeente Lemsterland zijn haar ligging en herkenbaarheid. Daaruit vloeien krachten voort op beleidsterreinen als recreatie en toerisme, industrie, landbouw en watersport.

De gemeente Lemsterland heeft haar dienstverlening goed op orde en heeft aandacht voor de lokale gemeenschappen en ondersteunt hen.

Het karakter van Lemsterland en haar inwoners kan als krachtig, *hands on*, loyaal en gemotiveerd getypeerd worden.

Een zwakker punt van de gemeente Lemsterland is haar manifestatie in en buiten de regio. Financieel en organisatorisch is er weinig "vet op de botten" en het politiek-bestuurlijke Lemsterland moet haar weg nog vinden in de veranderende verhoudingen die het dualisme met zich mee heeft gebracht.

Hieruit vloeit voort dat Lemsterland haar visie moeilijk kan vertalen in daadwerkelijke beleidsontwikkeling en -uitvoering. Nieuw beleid of nieuwe taken worden de afgelopen jaren vooral via samenwerkingsconstructies opgepakt. Bovendien staat de bestendinging van het ambtelijke apparaat onder druk.

Uit de sterke punten vloeien kansen voort voor Lemsterland. Haar unieke ligging en goede bereikbaarheid in combinatie met de kansrijke sectoren toerisme en recreatie, industrie en landbouw bieden voldoende instrumenten om Lemsterland *op de kaart te zetten*.

Samenwerking met andere gemeenten op verschillende gebieden biedt ook kansen om de positie van Lemsterland te bestendigen en te versterken.

De bedreigingen die voor Lemsterland manifest zijn, zijn zowel te benoemen op het vlak van blijvende zelfstandigheid (op een eiland terechtkomen, toenemende druk op organisatie) als op vergaande vormen van samenwerking (verwatering democratie, afstand tot burger).

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

Vragen

De hoofdvraag van de sterkte-zwakteanalyse luidt als volgt.

"Is de gemeente Lemsterland in staat als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar burgers te verzorgen en inhoud te geven aan (eigen) beleid?"

Deze hoofdvraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- hoe is de *financiële situatie* (inkomsten, uitgaven, investeringen) van de gemeente Lemsterland nu en qua toekomstperspectief, afgezet tegen de gegevens van regio- en vergelijkbare gemeenten (benchmark op diverse onderdelen)?
- waar ligt de kracht en wat zijn de (on)mogelijkheden voor het *ambtelijke apparaat* om nieuwe taken op te pakken en ontwikkelingen te volgen, met als uitgangspunt dat de huidige dienstverlening tenminste gehandhaafd blijft?
- in welke mate kunnen taken en beleid ook in de toekomst in zelfstandigheid worden uitgevoerd?
- welke *gevolgen* zal een schaalvergroting binnen zuidwest Fryslân hebben voor de huidige samenwerking en de toekomstige samenwerking voor Lemsterland?
- welke *andere samenwerkingsmogelijkheden* zijn er voor Lemsterland, gelet op de geografische, sociale, demografische en economische context?

Antwoorden

De financiële situatie van de gemeente Lemsterland is op korte termijn niet zorgelijk. Er is financieel weinig "vlees op de botten". Het weerstandsvermogen is voldoende, maar niet alle risico's zijn in kaart gebracht of beheerst. Er is alleen ruimte te creëren voor nieuwe beleidsontwikkeling door belastingen te verhogen. Afgezet tegen regio- en vergelijkbare gemeenten neemt Lemsterland een middenpositie in. Er zijn gemeenten die armlastiger zijn, maar er zijn ook gemeenten die financieel krachtiger zijn.

De kracht van het ambtelijke apparaat zit in de betrokkenheid en mentaliteit van haar medewerkers en in het feit dat de organisatie bewijst dat het met beperkte middelen zaken daadkrachtig kan oppakken. De focus van de werkzaamheden ligt op operationele en beheersmatige processen.

Twynstra Gudde

De dagelijkse dienstverlening is goed. Beleidsontwikkeling vindt beperkt plaats. Waar nodig/wenselijk zoekt het ambtelijke apparaat samenwerking in de regio.

De druk op het ambtelijke apparaat zal, met name gezien de decentralisatiegolf, eerder toe- dan afnemen. Daarom is de besteding van het ambtelijk apparaat een grote bedreiging. Daarnaast blijkt het niet eenvoudig om de juiste mankracht en expertise binnen te halen/te behouden en is de beperkte administratieve organisatie een bedreiging. Daarmee komen de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening onder druk te staan.

Taken die de gemeente Lemsterland (voorlopig) in zelfstandigheid kan oppakken zijn de beheerstaken. Voorlopig is er nog (financiële) ruimte om de organisatie te laten draaien en de dagelijkse werkzaamheden uit te voeren. Beleidsontwikkeling en –uitvoering en het groter wordende takenpakket kunnen echter steeds moeilijker in zelfstandigheid uitgevoerd worden.

De gevolgen van mogelijke samenwerking in zuidwest Fryslân voor Lemsterland zijn niet precies in te schatten. Wel betekent een fusie tussen buurgemeenten in de zuidwesthoek een verandering in het krachtenveld en een beperking van mogelijkheden om samenwerking aan te gaan. Gesteld kan worden dat in het geval een groot aantal gemeenten in de zuidwesthoek aan schaalvergroting zal gaan doen, Lemsterland op een risicovol eiland in de regio komt te staan. Lemsterland heeft immers samenwerkingspartners steeds meer nodig om het kwaliteits- en ambitieniveau te kunnen vasthouden. Zie verder § 7.2, Aanbevelingen.

Ook op mogelijke vormen van samenwerking gelet op de geografische, sociale, demografische en economische context komen wij terug in § 7.2, Aanbevelingen.

Antwoord gevend op de hoo fdvraag kunnen we stellen dat Lemsterland in de nabije toekomst, *bij gelijkblijvende omstandigheden*, het huidige niveau van dienstverlening aan haar burgers kan behouden. De omstandigheden zullen echter niet gelijk blijven. Door decentralisatie zal het takenpakket van de gemeente alleen maar uitbreiden en er is niet of nauwelijks ruimte om aan beleidsontwikkeling en –uitvoering te doen. Op de (middel)lange termijn kan de gemeente Lemsterland dan ook niet in complete zelfstandigheid een acceptabel niveau van dienstverlening bieden en inhoud geven aan (eigen) beleid.

Twynstra Gudde

7.2 Aanbevelingen

In de voorgaande paragraaf is antwoord gegeven op de deelvragen en de hoofdvraag van deze sterkte-zwakteanalyse. Onze aanbevelingen worden in het licht van deze conclusies gegeven. Met de stuurgroep Sterkte-zwakteanalyse is overeengekomen dat Twynstra Gudde als onafhankelijk adviesbureau de ruimte heeft om aanbevelingen te doen over alle mogelijke vormen van samenwerking/fusie/herindeling.

Wij concluderen dat de gemeente Lemsterland, met het oog op de veranderende context van de gemeente, nieuwe taken die zij als gemeentelijke overheid opgelegd krijgt en de mogelijkheden die er zijn om haar positie in de regio te versterken, strategische partners nodig heeft. Deze aanbeveling wordt hierna uitgewerkt. Daarnaast zijn er zaken die de gemeente zelfstandig kan/moet verbeteren. Met enkele aanbevelingen of verbeterpunten daaromtrent sluiten wij deze sterkte-zwakteanalyse af.

Strategisch partnerschap

De gemeente Lemsterland is actief betrokken bij verschillende samenwerkingsverbanden in de regio. Wij adviseren de gemeente om daar eenduidigheid in aan te brengen en te kiezen voor één of twee strategische partners waarmee ze haar kansen kan invullen en zwaktes kan verbeteren. Wij adviseren de gemeente Lemsterland om die samenwerking in ieder geval aan te gaan met de gemeente Skarsterlân en open te staan voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat.

Waarom deze twee gemeenten? Er is een aantal argumenten om met deze twee gemeenten een strategisch partnerschap aan te gaan, namelijk:

- deze gemeenten hebben hetzelfde karakter als de gemeente Lemsterland. Het zijn plattelandsgemeenten die ook expliciet de keuze hebben gemaakt dat karakter te behouden
- deze gemeenten zijn buurgemeenten van de gemeente Lemsterland en door de ligging van deze drie gemeenten kan door samenwerking een sterkere positie in de regio worden gecreëerd op het gebied van watersport en toerisme
- de combinatie van de unieke eigenschappen van deze drie gemeenten kan zorgen voor een sterk geheel. Zowel Lemsterland als Gaasterlân-Sleat hebben veel water en groen, hiermee kan een mooie combinatie gecreëerd worden tussen watertoerisme en recreatie. Skarsterlân heeft langs of vlakbij de grote verkeersaders A7 en A6 economische zones/bedrijventerreinen. De drie gemeenten hebben elk een sterke landbouwsector.

Twynstra Gudde

Door samenwerking van deze gemeenten op basis van hun unieke eigenschappen kan een sterke positie in en buiten de regio worden gecreëerd. Deze gemeenten kunnen door gezamenlijke ambities te formuleren op groen, water, industrie en landbouw krachtiger optreden richting provincie en Rijk. Gezamenlijke manifestatie op deze beleidsterreinen is veel sterker dan de manifestatie van één individuele gemeente.

De gemeente moet, om eenduidigheid te krijgen in haar samenwerkingsverbanden, haar huidige verbanden heroverwegen. Daarbij realiseren wij ons dat het verlaten van bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling niet zomaar kan en dat dit nadelige gevolgen kan hebben. In ieder geval kunnen alle nieuwe initiatieven om samen te werken met gemeenten in de regio tegen het licht van samenwerking met strategische partners gehouden worden.

Wij adviseren de gemeente Lemsterland om de samenwerking met de strategische partners gefaseerd in te voeren, beginnend bij organisatorische zaken en vervolgens de volgende stap te zetten richting gezamenlijk manifesteren op de terreinen water, groen, industrie en landbouw in de regio, om ten slotte overige beleidsterreinen in te vullen.

De fasering stellen wij als volgt voor.

1. *Gezamenlijke bedrijfsvoering op PIOFAH-taken⁷*

De gemeente Lemsterland kan schaalvoordelen en armslag op middelen creëren door samen met de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat invulling en uitvoering te geven aan haar bedrijfsvoeringstaken. Door hierin gezamenlijk op te trekken kunnen zij ook meer middelen vrijmaken om inhoudelijke expertise op PIOFAH-gebieden aan te trekken en alle drie gebruik maken van die expertise.

2. *Gezamenlijk manifesteren in de regio*

Door beleidstaken op recreatie en toerisme, groen, industrie en landbouw samen op te pakken en in te vullen, kan de gemeente Lemsterland haar positie in de regio versterken, haar ambities vergroten en naar een hoger niveau tillen. Samen staan deze gemeenten ook sterker richting de provincie en het Rijk.

⁷ Personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering en huisvesting

Twynstra Gudde

3. *Samenwerking rond overig beleid en nieuwe ontwikkelingen*

De gemeente Lemsterland heeft moeite met het vertalen van visie in ontwikkeling op allerlei beleidsterreinen en ook met het snel en adequaat inspelen op nieuwe ontwikkelingen of gedecentraliseerde taken. Door deze samen met de strategische partners op te pakken en in te vullen, kan onder het motto "vele handen maken licht werk" ook deze zwakte aangepakt worden. De kennis die er is zou in kaart gebracht moeten worden, zodat zichtbaar wordt welke kennis er al is en waar er gaten zijn die gezamenlijk ingevuld kunnen worden. Dat maakt de strategische partners minder kwetsbaar en biedt de ruimte om aan beleidsontwikkeling op nieuwe en bestaande taken te doen.

Een fusie of herindeling is op dit moment voor Lemsterland nog niet nodig. Wij adviseren de gemeente Lemsterland wel open te staan voor een discussie hierover als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven of als de strategische partners daar het gesprek over willen voeren.

Directe verbeterpunten/aanbevelingen

Wij adviseren de gemeente Lemsterland om strategische partners te zoeken. Tegelijkertijd constateren wij in deze sterkte-zwakteanalyse dat de gemeente een aantal dingen goed op orde heeft. Wij zijn dan ook van mening dat de gemeente op een aantal punten zelfstandig diverse verbeterlagen kan en moet maken, namelijk:

- *kerntaken en beheer*: de zaken die de gemeente Lemsterland goed doet, blijven doen door de focus te leggen op kerntaken en beheer. Beleid en ontwikkeling zullen daarbij minder aandacht krijgen, of juist in samenwerkingsconstructies versterkt moeten worden
- *politiek/bestuurlijk*: de effectiviteit van de raad kan worden vergroot door het effectiever toepassen van het dualisme. Dat kan door systematisch uit te gaan van de kaderstellende rol van de raad en het primaat van invulling en uitvoering over te laten aan het bestuur
- *organisatie*: organisatorisch kan een aantal zaken worden verbeterd:
 - *invoeren planning- en controlcyclus*
 - de administratieve organisatie op orde brengen door naast de werkprocessen die al zijn beschreven rond burgerzaken en bouw en milieu, ook andere belangrijke werk- en bedrijfsprocessen in kaart te brengen en vervolgens de kennis die in de hoofden van de medewerkers zit op cruciale plekken binnen de organisatie vast te leggen in werkprocessen.

Twynstra Gudde

Bijlagen

Twynstra Gudde

Uitgebreid onderzoekskader

Hierna wordt het *denkkader* zoals geformuleerd in onze offerte uitgewerkt in een *onderzoekskader* met als onderdelen:

- inhoudelijke uitwerking: geoperationaliseerde onderzoeksvragen
- *procesuitwerking*: hoe wordt een bepaald onderdeel aangepakt, welke doelgroepen zijn daarbij betrokken, in welke periode wordt het gedaan?

Per fase van de SWOT-analyse geven wij een uitleg over zowel de inhoudelijke als de *procesmatige uitwerking*.

Dit onderzoekskader is besproken en in overleg met de stuurgroep vastgesteld op 26 mei 2008.

1 Documentenonderzoek

Inhoudelijk

Bij het documentenonderzoek is het doel om op basis van de verkregen literatuur een beeld te krijgen van:

- de ambitie en visie van de gemeente Lemsterland
- een quick scan van de gemeentelijke organisatie
- de context/omgeving van Lemsterland: hoe zijn de ontwikkelingen, welke bewegingen zijn er?

Procesmatig

Het documentenonderzoek zal worden uitgevoerd op basis van de aangeleverde documenten via de voorzitter van de stuurgroep. Een selectie van documenten:

- Staat van de Gemeente
- Raad en Collegeprogramma: de Raadsagenda
- Zelfevaluatie-rapport gemeente Lemsterland (2003)
- Toekomstvisie Gemeente Lemsterland (KplusV, 2005)
- Sociaal jaarverslagen gemeente Lemsterland
- Verkenning herindeling (OBMC, 2007)
- *Tour de Frise* (Jan Ploeg, 2007)
- *Van samenwerken naar samengaan* (Deloitte i.o.v. Wymbritseradiel, 2007)
- *Naar een nieuwe gemeente* (Gaasterlân-Sleat, 2008)
- Toekomstvisie 2030 (Skarsterlân, 2008).

Twynstra Gudde

2 Financiële benchmark

Doel van de financiële benchmark is antwoord te geven op de vraag "hoe is de financiële situatie (inkomsten, uitgaven, investeringen) van de gemeente Lemsterland nu en qua toekomstperspectief, afgezet tegen de gegevens van regio- en vergelijkbare gemeenten?" Bij de beantwoording van deze vraag zal de focus worden gelegd op de eigen financiële situatie, afgezet tegen de eigen ambitie. De stappen om te komen tot een antwoord op deze vraag zijn:

- eigen situatie:
 - de financiële situatie van de gemeente in kaart brengen conform de artikel 12-normen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (inkomsten, uitgaven, reserves)
 - quick scan financiële CBS-gegevens (gemeentebegroting per gemeente, gemeentebegroting naar regio, jaarrekeningen; balansposten per gemeente)
 - in kaart brengen van de ambitie en doelstellingen van de gemeente Lemsterland en antwoord geven op de vraag "kan de gemeente Lemsterland haar ambitie waar maken met de middelen die zij heeft?"
- eigen situatie, afgezet tegen regio- en vergelijkbare gemeenten:
 - documentenstudie: het OBMC- en Wûnseradiel-rapport.

3 Interviews met sleutelfiguren

Tot deze fase is er een beeld gevormd over de gemeente op basis van het geschreven woord. In deze stap willen wij een aantal sleutelfiguren binnen de organisatie spreken om een beeld te krijgen van de praktijk.

Inhoudelijk

De focus tijdens de gesprekken met de sleutelfiguren wordt gelegd op:

- de visie en ambitie van de gemeente voor de toekomst op verschillende niveaus: de lokale gemeenschappen, de gemeente als geheel en op regionaal en zelfs bovenregionaal niveau
- de doelen die de gemeente de komende jaren wil realiseren
- de randvoorwaarden om de ambitie en doelen te realiseren: financieel, bestuurlijk en ambtelijk.

Procesmatig

Hierna doen wij een voorstel voor de sleutelfiguren en de wijze waarop wij hen willen spreken:

- individuele gesprekken van een uur met *collegeleden*.
- een groepsgesprek van anderhalf uur met het *MT* (secretaris, sectordirecteuren en directeur projecten)
- een groepsgesprek van anderhalf uur met twee leden van de *OR* en twee *coördinatoren* uit de organisatie
- individuele gesprekken van 45 minuten met de leden van de *Stuurgroep SWOT*.

Twynstra Gudde

4 Interviews bestuurders gemeenten in de regio

Inhoudelijk

Doel van de interviews met de bestuurders van gemeenten in de regio is om van buiten naar binnen te kijken. Dit om te voorkomen dat er een incompleet beeld ontstaat over kansen en bedreigingen. De focus zal liggen op:

- hoe zien de gemeenten zichzelf in de regio?
- hoe zien ze hun relatie met de gemeente Lemsterland?
- welke kansen en bedreigingen zien zij voor Lemsterland op de niveaus: lokale gemeenschappen, de gemeente als geheel en op regionaal en zelfs bovenregionaal niveau voor de gemeenten bij de realisatie van de ambitie en de gewenste resultaten?

Procesmatig

Hierna doen wij een voorstel voor gemeenten die wij betrekken bij de SWOT-analyse:

- Sneek
- Skarsterlân
- Heerenveen
- Gaasterlân-Sleat.

De stuurgroep heeft besloten om de bestuurders van de gemeente Noordoostpolder en Weststellingwerf niet te betrekken bij de SWOT-analyse. Wel is besloten om in dit kader een gesprek te voeren met de heer Sjoerd Galema, gedeputeerde van de provincie Friesland.

5 Electronische enquête

Inhoudelijk

Het doel van de enquête is om een beeld te krijgen van hoe de verschillende doelgroepen (college, stuurgroep, organisatie) denken over hun gemeente op verschillende niveaus:

- drie prestatievelden/prestatieniveaus: lokale gemeenschappen, de gemeente als geheel en op regionaal en zelfs bovenregionaal niveau
- criteria voor goed functioneren
- randvoorwaarden voor goed functioneren: financiële slagkracht, de kracht van de ambtelijke organisatie, de kracht van het bestuur.

De onderzoeksvragen zijn als volgt geoperationaliseerd.

Te behalen resultaten op prestatievelden

De gemeente Lemsterland:

- heeft aandacht voor de lokale gemeenschappen
- is een sterke gemeente
- manifesteert zich in de regio
- manifesteert zich buiten de regio.

7 Analyse en eindrapportage

In deze fase willen wij de informatie vertalen naar kennis. Door de uitkomsten van de informatieverzamelingsfase te analyseren en aan te vullen met onze expertmatige kennis, komen wij tot de SWOT-analyse. Wij zullen op het continuüm van complete zelfstandigheid, samenwerking met gemeenten tot aan fusie, onze bevindingen en conclusies weergeven.

Op basis van een bespreking van de conceptrapportage met de stuurgroep schrijven wij een adviesrapport. Het adviesrapport wordt in overleg nog gecheckt op feitelijke onjuistheden en afgerond. Daarna zijn wij beschikbaar voor een presentatie van het rapport in de gemeenteraad en eventueel in de ambtelijke organisatie.

Het eindrapport zal worden besproken met de stuurgroep en in de laatste week van juni, wellicht in de eerste week van juli worden opgeleverd.

Twynstra Gudde

Literatuurlijst

- Financiële vergelijking gemeenten (rapportage Wûnseradiel, 2007)
- Herindelingsonderzoek Wymbritseradiel (Deloitte, 2007)
- Jaarrekeningen en begrotingen gemeente Lemsterland
- Jaarrekeningen en begrotingen gemeente Skarsterlân
- *Naar een nieuwe gemeente (Gaasterlân-Sleat, 2008)*
- Raadsnota herindeling Gaasterlân-Sleat (2008)
- Toekomstvisie Lemsterland (K+V, 2005)
- Toekomstvisie Skarsterlân (2008)
- Tour de Fries (toekomstvisie gedeputeerde Ploeg, 2007)
- Verkenning herindeling (OBMC, 2007)
- Zelfevaluatie gemeente Lemsterland (2003)

Twynstra Cudde

Overzicht geïnterviewden

Stuurgroep

Ben Siebers
Dick Stellingwerf
Esther de Vrij
Haaije de Jong
Johannes de Vries
Rinze Visser
Roel Kingma
Wim Koster

Gemeentesecretaris
Burgemeester
Raadslid VVD
Raadslid ChristenUnie
Raadslid Gemeentebelangen
Raadslid NCPN
Raadslid PvdA
Raadslid CDA

College van B&W

Jelle Wesselijs
Johannes van der Pal
Jon Visser

Wethouder Lemsterland
Wethouder Lemsterland
Wethouder Lemsterland

Ambtelijke organisatie

Henk Lassche
Karien Aardema
Nerus Goinga
Peter de Wit
Piet Loonstra

Sectordirecteur Projecten
Sectordirecteur Inwoners & Middelen
Ondernemingsraad
Sectordirecteur Grondgebied
Economische Zaken, Bouwkunde,
Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Welzijn, Onderwijs en Sport
Ondernemingsraad

Renata van der Heide
Ypie Kroes

Alleen werksessie ambtelijk apparaat

Gerben Kampen
Peter Kort
Tiny Driessen

Ruimtelijke Ordening
Burgerzaken
Communicatie

Extern

Arno Brok
Bert Kuiper
Henri Meijering
Jelle Lemstra
Peter de Jonge
Willem Hoomstra

Burgemeester Sneek
Burgemeester Skarsterlân
Gemeentesecretaris Sneek
Gemeentesecretaris Gaasterlân-Sleat
Burgemeester Heerenveen
Burgemeester Gaasterlân-Sleat

1606201100432

Twynstra Gudde

ADVISEURS EN MANAGERS

Gemeente Lemsterland

Stationsplein 1
Postbus 907
3600 AX Amersfoort
Telefoon 033 467777
www.twynstragudde.nl

Sterkte-zwakteanalyse gemeente Lemsterland

drs. R.G.C. Segers
mevr. M. Kilic-Karaaslan
D. Louter

Amersfoort, 25 juli 2008
493201/MKC/IPA

GEMEENTE SKARSTERLÂN

RAPPORTAGE ONDERZOEK NAAR ZELFSTANDIGHEID, SAMENWERKING EN HERINDELING

6 APRIL 2009

Opdrachtgever: Gemeente Skarsterlân
Onderzoekers: drs. Guido von Grumbkow en drs. Harry J.M. ter Braak
Datum: 6 april 2009

WagenaarHoes
Hoofdstraat 69, Driebergen

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
De drie opties vanuit Skarsterlân bezien	3
De drie opties vanuit de omgeving bezien	4
De drie opties vanuit WagenaarHoes bezien	5
1. Inleiding	7
2. Opties en toetsingscriteria	9
2.1 Opties	9
2.2 Criteria	9
2.4 Financiële analyse	11
3. Typering bestuur en organisatie van de gemeenten	12
3.1 Skarsterlân	12
3.2 Gaasterlân-Sleat	12
3.3 Lemsterland	13
3.4 Samenvattend beeld bestuur en organisatie	13
4. Financiële consequenties van herindeling of samenwerking	15
4.1 Financiële analyse van de drie gemeenten	15
4.2 Vergelijking lokale lastendruk	16
4.3 Incidentele kosten en opbrengsten herindeling/ samenwerking	17
4.4 Structurele financiële effecten herindeling/samenwerking	18
4.5 Samenvattend beeld financiële consequenties herindeling/samenwerking	18
5. Consequenties van herindeling voor het politieke landschap	20
6. Toetsing opties	21
6.1 Optie 'herindeling'	21
6.2 Optie intensieve (strategische) samenwerking	22
6.3 Optie 'zelfstandigheid'	23
6.4 Concluderend beeld van de drie opties	24
Bijlage 1: Gebruikte documenten	25
Bijlage 2: Interviewverslagen buurgemeenten	26
2.1 Gaasterlân-Sleat	26
2.2 Lemsterland	27
2.3 Heerenveen	28
Bijlage 3: Vergelijking aantal gegevens van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat	31
Bijlage 4 Diverse overzichten financiële consequenties	32
4.1 Berekening gewenningsbijdrage	32
4.2 Berekening Structureel effect herindeling	32
4.3 Overzicht tarieven	33
Bijlage 5. Beoordeling opties op criteria	34

SAMENVATTING

Dit rapport doet verslag van een onderzoek dat in opdracht van het bestuur van de gemeente Skarsterlân is uitgevoerd. Directe aanleiding vormden verzoeken van de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. De eerstgenoemde gemeente heeft de gemeenteraad van Skarsterlân gevraagd zich uit te spreken over een fusie van de drie betrokken gemeenten. Lemsterland heeft de gemeenteraad gevraagd een uitspraak te doen over samenwerking en strategisch partnerschap. Als reactie op deze verzoeken heeft de gemeente Skarsterlân haar voorlopige positie vastgelegd in het document 'Skarsterlân in perspectief'. Daarin is onder meer besloten tot het onderzoeken van drie opties voor de toekomst van Skarsterlân: herindeling, intensieve (strategische) samenwerking en zelfstandigheid. De drie opties zijn getoetst aan een aantal door de gemeente vastgestelde criteria. Hieronder wordt eerst een samenvatting gegeven van deze toetsing per optie, vanuit Skarsterlân gezien. Daarna is het perspectief van de betrokken gemeenten en de provincie verwoord. Afgesloten wordt met het beeld en advies van WagenaarHoes.

DE DRIE OPTIES VANUIT SKARSTERLÂN BEZIEN

OPTIE 1: HERINDELING

Deze optie biedt belangrijke voordelen voor Skarsterlân en voor het gebied Skarsterlân/Lemsterland/ Gaasterlân-Sleat. Er liggen kansen voor het ontwikkelen van een profiel van een krachtige plattelandsgemeente die door de bereikbaarheid aantrekkelijk is als vestigingsplaats voor bedrijven en die een sterke potentie op toeristisch-recreatief gebied heeft. Dit biedt een duidelijke identiteit met bovendien een sterk onderscheidend vermogen ten opzichte van Heerenveen. Bovendien legt de nieuwe gemeente bestuurlijk meer gewicht in de schaal, is de financiële positie van de nieuwe gemeente goed en zal de nieuwe gemeente beter in staat zijn belangrijke opgaven zoals digitalisering en dienstverlening op te pakken.

Een nadeel van deze optie is dat deze voor Skarsterlân op korte termijn weinig voordelen biedt doordat de gemeente er nu goed voor staat. De voordelen van een herindeling zijn wezenlijk, maar spelen daardoor pas op middellange en lange termijn. Verder zal door de situatie in beide buurgemeenten in dit proces veel gevraagd worden van Skarsterlân. Er ligt daarbij een extra uitdaging door de bestuurlijke en organisatorische cultuurverschillen tussen de drie gemeenten.

OPTIE 2: INTENSIEVE (STRATEGISCHE) SAMENWERKING

Deze optie biedt in theorie een schaalvoordeel: een grotere organisatie kan betere diensten bieden tegen een lagere prijs. De praktijk leert dat het veel van de betrokken besturen en organisaties vergt om dat schaalvoordeel daadwerkelijk te realiseren. Bestuurlijk is daarbij van belang dat de besturen elkaar goed kunnen vinden; in dit geval is er nog niet veel over te zeggen of de drie gemeentebesturen daarin zullen slagen. Wat wel zichtbaar is, zijn de grote verschillen in de bestuursculturen van de gemeenten. Verder vraagt het dat de drie besturen ook los van elkaar krachtig opereren en daar zijn in dit geval vraagtekens bij te plaatsen. Tot slot levert de samenwerking alleen structurele voordelen op, als het om intensieve samenwerking gaat. De wil

om de optie op die manier in te vullen ontbreekt bij alle drie de partners op dit moment. Dit maakt dat vanuit Skarsterlân bezien onduidelijk is wat de toegevoegde waarde is van deze optie ten opzichte van zelfstandigheid of herindeling.

OPTIE 3: SKARSTERLÂN ALS ZELFSTANDIGE GEMEENTE

De gemeente Skarsterlân heeft voldoende stevigheid in bestuur en organisatie om het zeker nog tien jaar als zelfstandige gemeente vol te houden, zij het dat de verwachting is dat de kwaliteit gaandeweg zal afnemen. De kwaliteit die de organisatie nu levert is goed, de financiële positie is uitstekend en ook het gemeentebestuur is goed in staat strategische opgaven aan te pakken. Het voordeel van deze optie is dat geen intensief veranderproces doorlopen hoeft te worden zoals bij de andere twee opties. Het nadeel van deze optie is dat de positie van een zelfstandig Skarsterlân langzaam maar zeker minder sterk wordt. De invloed in de omgeving neemt op termijn af door naburige herindelingen; deze zullen het ook moeilijker maken goede mensen aan te trekken. De organisatie zal het verder door de voortgaande decentralisatie van taken steeds moeilijker krijgen het huidige niveau vast te houden en dat zal op termijn niet (meer) lukken.

DE DRIE OPTIES VANUIT DE OMGEVING BEZIEN

GAASTERLÂN-SLEAT

Er worden door Gaasterlân-Sleat goede kansen gezien voor het gebied door te kiezen voor een herindeling Skarsterlân/Lemsterland/Gaasterlân-Sleat. Bovendien ontstaat een schaal van bestuur en organisatie die door Gaasterlân-Sleat als passend wordt beschouwd. Het wordt volgens de gemeente van belang om snel met de drie gemeenten op een lijn te komen over de te maken keuze. Als dit niet gebeurt dan kan er een dynamiek ontstaan die volgens Gaasterlân-Sleat onwenselijk is. De lijn moet herindeling zijn volgens Gaasterlân-Sleat; er wordt geen heil gezien in een samenwerkingsmodel: dit lost de problemen van de gemeente niet op.

LEMSTERLAND

De gemeente kampt met een aantal problemen, met name de kwetsbaarheid van de organisatie en het strategisch vermogen. Mede door het ontstaan van de gemeente 'Groot Sneek' wil de gemeente op korte termijn stappen zetten in een samenwerkingsmodel met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân. Daarbij zou vanuit een groeimodel met een beperkt aantal taken begonnen moeten worden. Lemsterland vindt dat de betrokken gemeenten de ruimte moeten nemen voor het bepalen van een (gemeenschappelijk) standpunt en verwacht niet dat de provincie zal ingrijpen. Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland moeten elkaar proberen te vinden, zonder elkaar daarbij onnodige tijdsdruk op te leggen en zonder elkaar onmogelijke dingen te vragen.

HEERENVEEN

Heerenveen vindt dat de gemeente onterecht op een zijspoor is gezet in de discussie over de bestuurlijke en organisatorische toekomst van Skarsterlân omdat Heerenveen alleen als samenwerkingspartner onderdeel uitmaakt van de door Skarsterlân onderzochte opties. Volgens Heerenveen is er vanuit het regionale belang gezien alle reden voor een herindeling waar in ieder geval Heerenveen en Skarsterlân worden betrokken. Er ontstaat daarmee een krachtige gemeente met een mooie combinatie van stad en platteland. Bovendien worden in zo'n

gemeente de lasten van de voorzieningen en de zaken die Heerenveen moet doen om de voorzieningen op peil te houden gespreid over de hele regio, die immers ook van deze voorzieningen profiteert. Heerenveen heeft vraagtekens bij de voortzetting van het preferente partnerschap met Skarsterlân: de gemeente kan zich dat in geen van de drie opties goed voorstellen.

PROVINCIE

De provincie stelt dat herindelingen in beginsel van onderop dienen plaats te vinden. Wel toetst de provincie op regionale aspecten. Voor wat betreft de situatie rondom Skarsterlân heeft de provincie daar een specifieke opvatting over. Ten eerste betreurt de provincie dat Gaasterlân-Sleat niet lijkt op te gaan in de nieuwe Zuidwesthoekgemeente. Ten tweede wordt gesteld dat de toekomst van Skarsterlân niet los kan worden gezien van het toekomstperspectief van de gemeente Heerenveen.

DE DRIE OPTIES VANUIT WAGENAARHOES BEZIEN

Een herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat biedt de beste perspectieven voor Skarsterlân. Deze optie biedt gelegenheid een sterk profiel als plattelandsgemeente neer te zetten met als kernpunten een diverse bedrijvigheid, een goede bereikbaarheid, een gevarieerd toeristisch-recreatief profiel en een aantrekkelijke woonomgeving. Een gemeente die meetelt in regio en provincie. Daar komt bij dat we zowel de optie intensieve (strategische) samenwerking als de optie zelfstandigheid als minder realistisch beschouwen. De optie zelfstandigheid leidt (zeker op termijn) tot problemen in Lemsterland en Gaasterlân-Sleat, en op langere termijn ook tot problemen in Skarsterlân zelf. De optie intensieve (strategische) samenwerking biedt wel enig soelaas, maar dat is op termijn onvoldoende. Het leidt bovendien tot een verandertraject waar veel tijd en middelen in gaan zitten, zonder dat daar een compensatie vanuit de Rijksoverheid tegenover staat. Bij herindeling is deze compensatie voor de veranderkosten er wel. Al met al zien wij deze twee niet als duurzame opties. Wij adviseren de gemeenteraad dan ook de optie herindeling als voorkeursoptie te beschouwen. Daarbij hebben we wel een tweetal aandachtspunten.

HET BIJ ELKAAR BRENGEN VAN DE PERSPECTIEVEN

Met het oog op ontwikkelingen bij andere gemeenten in de provincie en gezien het standpunt van de provincie is een overtuigde keuze van de drie gemeenten voor elkaar erg belangrijk. Daarbij is vooral de positie van Lemsterland bepalend. Voor Lemsterland is een herindeling momenteel niet aan de orde. Het is onduidelijk wat het voor de positie van Lemsterland in de discussie betekent als Skarsterlân voor herindeling kiest. We adviseren Skarsterlân en in het verlengde daarvan de drie gemeentebesturen een zorgvuldig proces met elkaar te doorlopen waarin geprobeerd wordt de perspectieven samen te brengen. Daarbij kan intensieve samenwerking een goede eerste stap zijn, waarbij van belang is dat onomkeerbare stappen worden gezet in de samenwerking. Als dat niet gebeurt blijven andere herindelingsopties in beeld, waar bijvoorbeeld ook Heerenveen deel van uitmaakt. Geen van de drie betrokken gemeenten heeft daar behoefte aan. Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân zien dit als een risico, Lemsterland niet. Deze gemeente verwacht niet dat de provincie een sturende rol zal gaan spelen. Lemsterland ziet de gemeente dan ook niet in een herindeling terecht te komen waar ook

Heerenveen onderdeel van uitmaakt. Wij verwachten wel dat dit (op termijn) aan de orde zal zijn als de drie gemeenten niet op korte termijn onomkeerbare stappen zetten.

Bij het bij elkaar brengen van perspectieven adviseren we nadrukkelijk aandacht te besteden aan de mogelijke strategische belangen van de huidige drie gemeenten om nu te kiezen voor herindeling. Het moet daarbij niet alleen gaan om het afwenden van de 'dreiging' van Heerenveen, maar juist ook om de kansen die een herindeling kan bieden voor de verschillende gebieden die onderdeel gaan uitmaken van de nieuwe, heringedeelde gemeente.

SERIEUZE AANDACHT VOOR DE POSITIE VAN HEERENVEEN

Alle drie de voorliggende opties hebben consequenties voor Heerenveen. Wij zijn echter niet van mening dat een herindeling per definitie de optie is die het meest negatief uitpakt voor Heerenveen. In alle drie de opties ligt er de opgave voor Skarsterlân (of de nieuwe fusiegemeente) om serieus en niet vrijblijvend in gesprek te gaan met Heerenveen over regionale belangen. Dat is niet alleen het belang van Heerenveen, maar net zo goed het belang van Skarsterlân (of de nieuwe fusiegemeente). Dit strekt verder dan een opsomming van onderwerpen waarop beide gemeenten zaken met elkaar willen doen. Niet alleen dient met betrokkenheid van beide gemeentebesturen gekeken te worden waar eventuele gezamenlijke (maar ook strijdige) ambities liggen, ook moet bepaald worden hoe de acties die hieruit voortvloeien op een goede manier in gang kunnen worden gezet. Daarbij zijn er natuurlijk wel verschillen tussen de opties. Er zit nu door verschil in grootte en provinciale uitstraling van Heerenveen een zekere onbalans in de relatie. Als voor herindeling wordt gekozen is er meer sprake van een gelijkwaardige relatie tussen Heerenveen en de nieuwe gemeente dan wanneer voor zelfstandigheid gekozen wordt.

1. INLEIDING

Het bestuurlijke landschap in Fryslân is in beweging. De verwachting is dat binnen nu en enkele jaren verschillende gemeentelijke herindelingen zullen worden doorgevoerd. Herindelingen, waarbij alle Friese gemeenten op de een of andere manier betrokken zullen zijn. Het is voor de provincie als geheel, voor iedere regio en voor iedere individuele gemeente van belang een heldere positie in te nemen in deze discussies over herindelingen. Wat staat er op het spel op het niveau van provincie, regio en gemeente? Voor de gemeente Skarsterlân werd de discussie over herindeling actueel naar aanleiding van uitspraken vanuit het gemeentebestuur van Heerenveen eind 2007 waarin gezinspeeld werd op een herindeling. Dat was op het moment dat Skarsterlân aan het nadenken was over de toekomstvisie.

TOEKOMSTVISIE 2030

Eind 2007 en begin 2008 hebben gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie een traject doorlopen dat heeft geleid tot de vaststelling van de toekomstvisie 2030. Aan de hand van een aantal uitgewerkte scenario's is het gesprek gevoerd over de gewenste toekomst van Skarsterlân. De vastgestelde visie luidt samengevat 'sturen op kwaliteit, vernieuwing en authentieke waarden'. Het bijbehorende gemeentebestuur is consequent en bestuurskrachtig, heeft sterke communicatieve vaardigheden. Het bestuur wordt ondersteund door een ambtelijke organisatie die in staat is goede kwalitatieve afwegingen te maken tussen veranderingen en authenticiteit en in staat is de regie te voeren om gewenste veranderingen ook daadwerkelijk te realiseren.

Samenvattend is in de toekomstvisie gesteld:

Skarsterlân kenmerkt zich als een krachtige plattelandsgemeente. Daarvoor is het niet nodig om de zelfstandige positie op te geven. De preferente samenwerking met Heerenveen wordt voortgezet, echter een fusie met de gemeente Heerenveen ligt niet voor de hand. Het gemeentebestuur van Skarsterlân neemt geen initiatief tot (fusie)gesprekken met andere gemeenten. Indien Skarsterlân wordt benaderd door een gemeente die een bijdrage zou kunnen leveren aan het versterken van het profiel van Skarsterlân staat het gemeentebestuur open voor een gesprek.

ACTUELE SITUATIE EN VRAAGSTELLING ONDERZOEK

De hierboven in de toekomstvisie gestelde situatie deed zich eind 2008 daadwerkelijk voor toen zowel Lemsterland als Gaasterlân-Sleat zich tot Skarsterlân wendden, met verschillende verzoeken. Gaasterlân-Sleat heeft de gemeenteraad van Skarsterlân verzocht om na te denken over een herindeling met de drie gemeenten, terwijl het verzoek van Lemsterland was om een strategisch partnerschap aan te gaan tussen Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân.

De gemeenteraad heeft een eerste stap gezet in de positiebepaling aangaande deze vragen met de notitie 'Skarsterlân in perspectief' van december 2008. Daarin is een aantal heldere uitspraken gedaan waaruit een voorkeur blijkt voor een snelle fusie en het (laten) voortbestaan van het preferente partnerschap met Heerenveen. Onderdeel van de besluitvorming was ook het laten uitvoeren van een onderzoek naar kansen, risico's en toekomstbestendigheid van een fusie. Dit is later uitgebreid naar een opdrachtformulering waarin ook de optie intensieve samenwerking is opgenomen.

VORMGEVING VAN HET ONDERZOEK

Het onderzoek is uitgevoerd door WagenaarHoes Organisatieadvies. Ten behoeve van het onderzoek zijn aan de kant van de gemeente een begeleidingsgroep en een kerngroep ingesteld. De begeleidingsgroep bestond uit alle fractievoorzitters, twee wethouders, de burgemeester, de gemeentesecretaris, de griffier en de ambtelijk projectleider. De kerngroep bestond uit de burgemeester, de gemeentesecretaris, de griffier en de ambtelijk projectleider. Naast gesprekken met begeleidingsgroep en kerngroep zijn er ten behoeve van het onderzoek gesprekken gevoerd met het MT en inhoudelijk specialisten uit de ambtelijke organisatie. Ook is met de Ondernemingsraad van de gemeente Skarsterlân gesproken.

Er vonden in het kader van het onderzoek ook gesprekken met de burgemeesters en gemeentesecretarissen van Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Heerenveen plaats om de zienswijzen van die gemeenten scherp te krijgen.

Naast bovengenoemde gesprekken is ten behoeve van het onderzoek geput uit talrijke documenten van de gemeente Skarsterlân en omliggende gemeenten (zie bijlage 1).

2. OPTIES EN TOETSINGSCRITERIA

In dit hoofdstuk komen de opties en toetsingscriteria aan de orde.

2.1 OPTIES

In dit onderzoek zijn drie opties voor de toekomst van de gemeente Skarsterlân onderzocht.

OPTIE 1: HERINDELING

In deze optie vindt een herindeling plaats van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.

OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING

Deze optie houdt een intensieve samenwerking met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland in. Ten behoeve van dit onderzoek is met Lemsterland het gesprek gevoerd over de invulling van de optie intensieve (strategische) samenwerking. Dit is immers de optie waar Lemsterland voor pleit. In Skarsterlân waren er niet a priori beelden wat intensieve (strategische) samenwerking zou kunnen inhouden.

Lemsterland omschrijft de gewenste samenwerking als volgt: "Deze gemeente wil kiezen voor een groeimodel, waarin steeds meer taken worden uitgevoerd in gemeenschappelijkheid tussen de gemeenten Lemsterland, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân." Op deze manier kunnen de partners wennen aan elkaar en kunnen leerervaringen in het vervolg worden meegenomen. Lemsterland ziet in dit groeimodel een aantal taken waarmee het op korte termijn zou willen beginnen. Het gaat dan om de sociale dienst, samenwerking op bedrijfsvoeringsfuncties en samenwerking op het gebied van handhaving, openbare orde en veiligheid.

OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID

In deze optie blijft Skarsterlân een zelfstandige gemeente.

2.2 CRITERIA

Deze drie hierboven genoemde opties zijn getoetst aan een aantal criteria. Een groot aantal daarvan is afkomstig uit het beleidskader herindeling van het ministerie van BZK. Dit beleidskader zal binnenkort vernieuwd worden en enkele wijzigingen ondergaan. Daarbij zal er meer aandacht komen voor de criteria draagvlak en externe samenhang.

CRITERIUM 1: DRAAGVLAK

Draagvlak is een belangrijk criterium bij herindelingen, waarbij overigens het belang niet overschat moet worden. De ervaring bij provinciale en landelijke besluitvorming over herindelingen leert dat draagvlak weliswaar belangrijk is, maar dat ook regelmatig herindelingen doorgevoerd worden in plaatsen waar het overgrote gedeelte van de bevolking tegen de herindeling is. In die gevallen wordt het regionale, provinciale of landelijke belang van een andere indeling belangrijker geacht dan het draagvlak.

In het nieuwe beleidskader zal een grotere nadruk komen te liggen op dit criterium. Draagvlak moet daarbij wel breder worden gezien dan de vraag of men 'voor of tegen' is. Belangrijk is dat gekeken wordt naar de mogelijkheden die burgers en buurgemeenten worden geboden hun zienswijze op een voorgenomen herindeling kenbaar te maken. Het is daarmee te zien als een procesmatig criterium. Omdat het proces in dit geval nog doorlopen moet worden, hebben we het in het kader van dit onderzoek daarom toch over een inschatting van het draagvlak voor een optie bij de bevolking inclusief de motivatie van die inschatting.

CRITERIUM 2: BESTUURSKRACHT

Bestuurskracht heeft betrekking op het vermogen van een gemeente zijn opgaven op adequate wijze te lijf te gaan. Dit heeft zowel een bestuurlijke als een ambtelijke component. Voor wat betreft de bestuurlijke component wordt in bestuurskrachtonderzoeken bijvoorbeeld gekeken naar de mate waarin het bestuur een lange termijnvisie heeft geformuleerd, de strategische opgaven in beeld heeft en de mate waarin burgers worden betrokken bij beleidsvorming. Maar ook de onderlinge bestuurlijke verhoudingen binnen de gemeente zijn van belang. Op ambtelijk niveau wordt gekeken naar zaken als visie op de organisatie, kwaliteit van dienstverlening en het adequaat functioneren van vergunningverlening en handhaving.

CRITERIUM 3: DUURZAAMHEID

Uit 'Skarsterlân in perspectief' komt duidelijk naar voren dat de gemeente zich bewust is van de impact van een eventueel fusietraject voor de gemeente. In dit licht is het niet verwonderlijk dat dit criterium is opgenomen. De keuze die Skarsterlân maakt moet duurzaam zijn: de te maken keuze moet het mogelijk maken jaren vooruit te kunnen zonder de (regionale) noodzaak tot het zetten van nieuwe stappen, bijvoorbeeld een nieuwe herindeling of intensieve samenwerking. Daarbij gaat het niet alleen om de inschatting vanuit het perspectief van Skarsterlân zelf, maar ook om de inschatting vanuit een extern perspectief.

CRITERIUM 4: INTERNE SAMENHANG

Hierbij is de vraag in hoeverre het gebied van de gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat een sterke eigen identiteit heeft en zo ja welke optie het meest bijdraagt aan die identiteit. We vatten hier ook culturele aspecten onder.

CRITERIUM 5: EXTERNE SAMENHANG

Evenals voor het criteriumdraagvlak geldt voor dit criterium dat het in toenemende mate van belang wordt geacht. Het gaat er bij dit criterium om dat er goede, evenwichtige regionale verhoudingen ontstaan. Daarmee wordt vanuit dit criterium verder gekeken dan alleen de beweging waar nu Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat in betrokken zijn. Het is een criterium waar de provincie erg veel belang aan hecht.

CRITERIUM 6: PLANOLOGIE

In het kader van dit criterium is van belang welke ruimtelijke knelpunten er zijn die eventueel (als ultimum remedium) door een herindeling opgelost zouden kunnen worden. De invulling van het begrip 'knelpunt' is arbitrair: het hangt samen met de ambities van de gemeente en de provincie. Eenvoudig gezegd: als een gemeente niets wil en hoeft te ontwikkelen, zullen zich ook geen ruimtelijke knelpunten voordoen. Daarom relateren we dit criterium aan de toekomstvisie 2030 van de gemeente, die immers het door de gemeente geformuleerde uitgangspunt is.

CRITERIUM 7: ECONOMISCHE WEERBAARHEID OP LANGERE TERMIJN

In het kader van dit criterium is van belang te kijken wat de verwachting is van de economische ontwikkeling in de drie opties. Bij dit criterium geldt evenals bij het criterium planologie dat dit gerelateerd moet worden aan wat hierover in de toekomstvisie 2030 is opgenomen. Daarin zien we dat de gemeente nadrukkelijk gaat voor een bepaald type bedrijvigheid: kleinschalig, innovatief en toeristisch-recreatief.

In het kader van het gebruik van de begrippen externe samenhang, planologie en economische weerbaarheid is het interessant te kijken naar een actuele casus die momenteel in de Gooi- en Vechtstreek speelt. Hier is al enige tijd een discussie gaande met betrekking tot de voorgenomen fusie van Bussum, Naarden, Muiden en Weesp. De provincie heeft inmiddels een voorstel naar het ministerie van BZK gestuurd waarin een fusie van de vier gemeenten wordt voorgesteld. De gemeente Bussum is tegen deze fusie. De fusie is vanuit het oogpunt van bestuurskracht voor Bussum ook niet noodzakelijk. Tegelijkertijd is duidelijk dat een fusie van Naarden, Muiden en Weesp vanuit het oogpunt van externe samenhang ongewenst is. Vanwege de uiteenlopende standpunten van de betrokken gemeenten heeft de minister van BZK na ontvangst van het herindelingsadvies van de provincie Noord-Holland een commissie van wijzen ingesteld onder leiding van ... Deze commissie heeft begin maart 2009 geadviseerd in lijn met het advies van de provincie. Het belangrijkste argument dat de commissie aanvoert is dat de opgaven die in het gebied liggen het vermogen van de individuele gemeenten te boven gaan. Het gaat hier om ruimtelijke en economische opgaven van een belang dat niet alleen regionaal maar ook landelijk is.

2.4 FINANCIËLE ANALYSE

In het kader van het onderzoek heeft ook een analyse plaatsgevonden waarbij is gekeken naar de volgende zaken:

- de structurele en incidentele mutaties van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- een financiële analyse/situatie per gemeente;
- vertaling van een en ander naar een eventuele fusiegemeente.

Hiermee kunnen de financiële consequenties van de drie opties worden meegenomen in de beoordeling ervan.

3. TYPERING BESTUUR EN ORGANISATIE VAN DE GEMEENTEN

In dit hoofdstuk vindt een korte typering plaats van de drie gemeenten afzonderlijk en wordt een samenvattend beeld geschetst. In bijlage 2 worden verschillende CBS-gegevens van de drie gemeenten met elkaar vergeleken.

3.1 SKARSTERLÂN¹

De gemeente heeft een - zeker wanneer de gemeentegrootte in aanmerking wordt genomen - uitstekend functionerend bestuur. Dit geldt ook voor de organisatie. De gemeente (bestuur en organisatie) heeft een positief imago bij de inwoners en komt goed naar voren bij verschillende benchmarks.

Vanuit de sterke positie die de gemeente nu heeft is vorig jaar de toekomstvisie 2030 opgesteld, waaraan ook inwoners een bijdrage hebben geleverd. De toekomstvisie geeft een beeld van de inhoudelijke opgaven waar de gemeente voor staat op het gebied van wonen, werken, voorzieningen en ruimte. Het geeft ook een beeld van het type bestuur en organisatie dat daarbij hoort: een consequent en bestuurskrachtig gemeentebestuur.

3.2 GAASTERLÂN-SLEAT²

De gemeente heeft sinds een aantal jaren nadrukkelijk intensieve samenwerking als strategie gekozen voor het oplossen of voorkomen van kwetsbaarheden in de organisatie. Daarbij is de oriëntatie de afgelopen jaren gericht geweest op de Zuidwesthoek-gemeenten Bolsward, Lemsterland, Littenseradiel, Nijefurd, en Wûnseradiel. Deze gemeenten hebben onder meer een gemeenschappelijke sociale dienst (ISD) en een gemeenschappelijke ICT-organisatie (ISZF) gerealiseerd. Hoewel hier goede kwaliteit wordt geleverd, heeft de gemeente voor wat betreft de ISD niet de capaciteit en kwaliteit om (mede) aan het stuur te zitten in deze samenwerkingsverbanden. Dit wordt als een gemis gezien.

De organisatie functioneert op zich goed, maar heeft van ver moeten komen. De focus heeft lang gelegen op bezuinigingen en dit heeft een duidelijke richting aan de organisatie gegeven. Nu het financieel beter gaat, ontstaan er nieuwe ambities die iets anders vergen van de organisatie. Daar is de organisatie nog niet klaar voor. Het is een sterk activiteitengerichte organisatie, waarbij het strategisch vermogen minder ontwikkeld is en leidinggevendende voor het overgrote deel van hun tijd met uitvoerende in plaats van met leidinggevende taken bezig zijn. De

¹ Als bron voor de typering van bestuur en organisatie van Skarsterlân zijn gebruikt de toekomstvisie 2030 en gesprekken met MT, bestuur en Ondernemingsraad.

² Als bron voor de typering van bestuur en organisatie van Gaasterlân-Sleat is gebruikt een gesprek dat gevoerd is met burgemeester en gemeentesecretaris.

organisatie is kwetsbaar, met veel eenmans- en combinatiefuncties. Tegelijk is er een grote betrokkenheid en inzet, waardoor de gaten die hierdoor vallen vaak dichtgelopen worden door management en medewerkers.

3.3 LEMSTERLAND³

In 2008 vond een uitgebreid onderzoek plaats in Lemsterland door het bureau Twynstra Gudde. De hoofdvraag in deze 'sterkte-zwakte'-analyse was "is de gemeente Lemsterland in staat als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar burgers te verzorgen en inhoud te geven aan (eigen) beleid?"

Met betrekking tot de *organisatie* wordt gesteld dat de kracht in de betrokkenheid en mentaliteit van medewerkers zit. De organisatie slaagt erin met beperkte middelen zaken daadkrachtig op te pakken. Het gaat daarbij vooral om operationele en beheersmatige processen; hiervan wordt gesteld dat de gemeente deze (voorlopig) in zelfstandigheid kan oppakken. De *dagelijkse dienstverlening* wordt als goed omschreven, maar wordt door kwetsbaarheid bedreigd, zeker in het licht van de toenemende decentralisatie. Het centrale antwoord op de hoofdvraag is een logische optelsom van het voorgaande; de gemeente kan onder gelijkblijvende omstandigheden een acceptabel niveau van dienstverlening bieden en inhoud geven aan eigen beleid. Echter, de omstandigheden zullen wijzigen waardoor Lemsterland stappen zal moeten zetten in de samenwerking met andere gemeenten. Het bovenstaande beeld wordt nog eens bevestigd in een gesprek dat in het kader van dit onderzoek van Skarsterlân gevoerd is met burgemeester en gemeentesecretaris.

In het rapport van Twynstra Gudde wordt naast bovenstaande analyse ook een aantal opmerkingen geplaatst over het bestuur. De besturing van de gemeente wordt gezien als een zwakte. Als oorzaak wordt benoemd het dualisme: raad en college moeten nog wennen aan hun nieuwe posities.

3.4 SAMENVATTEND BEELD BESTUUR EN ORGANISATIE

Lemsterland en Gaasterlân-Sleat bieden zowel de typerende sterke als de typerende zwakte punten van kleine gemeenten. De lijnen naar het bestuur zijn er erg kort en mede als gevolg daarvan is het gemakkelijk om als burger dingen voor elkaar te krijgen. Men is er sterk praktisch gericht en dat is als compliment bedoeld. Dit geldt zowel voor bestuur als organisatie. Daarbij zijn er wel verschillen tussen Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. Bij de gemeente Gaasterlân-Sleat is wat meer ambitie te zien dan in Lemsterland. Die ambitie is de laatste jaren vastgelegd in verschillende documenten en bestrijkt een groot aantal beleidsterreinen. Daar past ook de analyse bij van Gaasterlân-Sleat zelf dat een herindeling noodzakelijk is: bestuur en organisatie zijn uiteindelijk onvoldoende toegerust om de ambities te realiseren.

³ Voor de schets van bestuur en organisatie is gebruikgemaakt van een sterkte-zwakte-analyse uitgevoerd in 2008 door bureau Twynstra Gudde.

In Lemsterland ligt dat wat anders. Lemsterland heeft een minder uitgesproken ambitie. Mede als gevolg daarvan is er meer vrede met hoe de gemeente nu functioneert. Tegelijk ziet men wel enkele belangrijke kwetsbaarheden in de organisatie. Bij deze blik op de eigen situatie en het eigen functioneren past het standpunt dat samenwerken een voldoende oplossing biedt dan ook goed.

Het contrast tussen beide voorgaande gemeenten en Skarsterlân is tamelijk groot. Dat is voor een belangrijk deel terug te voeren op de schaal van de gemeente. Skarsterlân is dan weliswaar geen grote gemeente, maar toch wel een aanzienlijk stuk groter dan de andere twee. Nu functioneren grotere gemeenten niet per definitie beter dan kleinere, maar een zekere schaal helpt wel om een professionele organisatie neer te zetten. Dat is in Skarsterlân goed gelukt. Er staat een organisatie die niet zou misstaan in een gemeente van een grotere omvang. Ook het bestuur is ambitieus en gaat proactief om met ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Dat is een belangrijk verschil met de besturen van beide andere gemeenten, hoewel er in Gaasterlân-Sleat wel een kentering te zien is de laatste jaren.

We spreken daarmee geen waardeoordeel uit over de besturen van Lemsterland en Gaasterlân-Sleat. Het is niet per definitie beter als gemeente om ambitieus en proactief te zijn in plaats van meer afwachtend, waarbij het bestuur in actie komt als zich serieuze problemen aandienen. De reden waarom we het hier noemen is dat het een belangrijk verschil is in bestuurscultuur dat een rol zal spelen in (gesprekken over) samenwerking of herindeling.

De kracht van de organisatie van Skarsterlân betekent verschillende zaken in dit traject. Ten eerste betekent samenwerking of herindeling een intensief traject, waarin de grootste partner doorgaans een prominente rol speelt. De organisatie van Skarsterlân moet in staat geacht worden deze rol op te pakken. Ten tweede betekent de kracht van de organisatie dat de afstand tot de beide andere organisaties groot is. Er wordt in Skarsterlân op een heel andere manier gewerkt; een manier die past bij de eerder beschreven bestuurscultuur. Het gevaar van arrogantie ligt dan op de loer, terwijl het erg belangrijk is dat alle betrokken partners een bijdrage leveren die door de anderen gewaardeerd en serieus genomen wordt.

4. FINANCIËLE CONSEQUENTIES VAN HERINDELING OF SAMENWERKING

In het voorgaande hoofdstuk is een financiële analyse opgenomen van de drie gemeenten afzonderlijk. In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de financiële consequenties van de verschillende opties. Dit is opgebouwd langs de volgende lijnen:

1. Financiële analyse van de drie gemeenten
2. Vergelijking lokale lastendruk
3. Incidentele kosten en opbrengsten samenwerking/herindeling
4. Structurele financiële effecten samenwerking/herindeling

4.1 FINANCIËLE ANALYSE VAN DE DRIE GEMEENTEN

In de onderstaande tabel zijn enkele kerncijfers uit de meerjarenbegrotingen van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland opgenomen. Onder de tabel is een beschrijving per gemeente opgenomen.

(*€ 1.000,-)	SKARSTERLÂN	GAASTERLÂN-SLEAT	LEMSTERLAND
Rekeningsaldo 2006	2.709	859	605
Rekeningsaldo 2007	1.237	1.623	767
Begrotingsaldo 2008	31	-	2
Begrotingsaldo 2009	57	785	492*
Begrotingsaldo 2010	22	775	477*
Begrotingsaldo 2011	181	738	452*
Begrotingsaldo 2012	375	853	573*
Totale reserves	4612	1552	1065
Reserves per inwoner	1.70	1.48	0.79

*In deze saldi van Lemsterland is geen rekening gehouden met nieuw beleid ter waarde van 0.3 a 0.5 miljoen euro, dat nog in de meerjarenbegroting verwerkt moet worden. Ook dan rest er overigens een positief begrotingsaldo.

SKARSTERLÂN

Het weerstandsvermogen van Skarsterlân is relatief goed. De totale reserves (bestemmingsreserves en algemene reserve) bedragen € 1.704,- per inwoner. Dit is de hoger dan in beide andere gemeenten. Een aandachtspunt is dat de risico's summier benoemd zijn en slechts op hoofdlijnen zijn beschreven. Wel zijn onderhoudsplannen aanwezig en financieel vertaald in de meerjarenbegroting. Er is sprake van een sluitend meerjarenperspectief dankzij de recent gerealiseerde ombuigingen.

GAASTERLÂN-SLEAT

Gaasterlân-Sleat stond tot 1 januari 2008 onder preventief toezicht. Dit toezicht heeft als resultaat gehad dat de gemeente er financieel relatief goed voorstaat. De totale reserves per inwoner bedragen € 1.480,-. De risico's van de gemeente zijn benoemd, maar evenals bij de andere twee gemeenten, ontbreekt een adequate doorrekening ervan. Zo loopt de gemeente een niet gekwantificeerd risico bij het project 'Bouwen aan Balk'. Wel zijn er onderhoudsplannen aanwezig die financieel zijn vertaald in de begroting.

LEMSTERLAND

De gemeente Lemsterland heeft een sluitende begroting. De reserves per inwoners zijn relatief laag: € 793,- per inwoner. Evenals in de andere twee gemeenten zijn risico's niet in financiële zin vertaald. Daarbij moet worden aangetekend dat de gemeente een passief grondbeleid voert (de gemeente beschikt ook over weinig grondposities) waardoor er weliswaar weinig kans is op winsten hieruit, maar er tegelijkertijd ook minder risico's gelopen worden. Er zijn weinig projecten gepland de komende periode.

CONCLUDEREND BEELD FINANCIËLE ANALYSE

De belangrijkste conclusie die te trekken is uit de financiële analyse van de drie gemeenten is dat er weinig bijzondere dingen te zien zijn. Alle drie de gemeenten presenteren een sluitende meerjarenbegroting die niet belangrijk afwijkt van de situatie in veel andere gemeenten. Hoewel gezegd kan worden dat Skarsterlân er het beste voor staat, staan de andere twee er niet slecht voor. Opvallend is dat alle drie de gemeenten hun risico's onvoldoende hebben gekwantificeerd. Er zijn ook verschillen. Skarsterlân heeft de hoogste reserves, Lemsterland heeft lage reserves, niet alleen vergeleken met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân maar ook in vergelijking met bijvoorbeeld alle gemeenten in de Zuidwesthoek. Tegelijk loopt Lemsterland door het passieve grondbeleid en de weinige projecten ook minder risico's dan de andere twee gemeenten.

4.2 VERGELIJKING LOKALE LASTENDRUK

	SKARSTERLÂN	GAASTERLÂN-SLEAT	LEMSTERLAND
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 538,-	€ 469,-	€ 521,-
Gemiddelde woonlasten meerpersoons huishouden	€ 538,-	€ 564,-	€ 614,-

Voor de vergelijking van de lokale lastendruk zijn alle gemeentelijke lasten van de drie gemeenten met elkaar vergeleken⁴. Opvallende punten zijn de lage lasten voor eenpersoonshuishoudens in Gaasterlân-Sleat en de hoge lasten voor meerpersoonshuishoudens in Lemsterland.

Kijkend naar de opbouw van de gemiddelde woonlasten valt op dat Gaasterlân-Sleat weliswaar de laagste gemiddelde woonlasten heeft, maar dat de OZB in die gemeente flink hoger is dan in

⁴ Zie bijlage 4.3 voor een overzicht van de tarieven.

de andere twee gemeenten. Lemsterland heeft de hoogste reinigingsheffing. Tot slot is van belang dat geen van de drie gemeenten een gebruikersheffing hanteert.

Uiteraard hebben de opties zelfstandigheid en samenwerking geen directe invloed op de lastendruk in Skarsterlân. Voor een herindeling kan dat anders zijn. De tarieven van de gemeente na een herindeling zijn afhankelijk van verschillende factoren, bijvoorbeeld ambitieniveau van de nieuwe gemeente en eventuele efficiencywinst in de organisatie als gevolg van samenwerking of fusie, die vertaald wordt in lagere tarieven. Als we deze factoren buiten beschouwing laten dan is te verwachten dat de gemiddelde woonlasten voor de inwoners van Skarsterlân gelijk zullen blijven of licht zullen stijgen.

4.3 INCIDENTELE KOSTEN EN OPBRENGSTEN HERINDELING/ SAMENWERKING

Zowel het aangaan van een intensieve samenwerking als een herindeling zijn intensieve processen die enkele jaren in beslag zullen nemen. Hierbij worden verschillende soorten kosten gemaakt. Te denken valt aan kosten voor tijdelijke huisvesting, aanpassing van systemen, wachtgeldten voor overloopte medewerkers en kosten voor de inhuur van externen.

INCIDENTELE KOSTEN EN OPBRENGSTEN HERINDELING

De ervaring leert dat de incidentele kosten bij herindelingen in de miljoenen lopen. In het geval van herindeling heeft de wetgever hierin voorzien door een extra uitkering uit het Gemeentefonds om deze incidentele kosten te dekken, de zogenaamde gewenningsbijdrage. Overigens vindt de uitkering pas plaats als de herindeling gerealiseerd is. Voor de combinatie Skarsterlân/ Gaasterlân-Sleat/ Lemsterland gaat het om ongeveer € 6.771.000,-⁵. In sommige gevallen levert ook de provincie nog een financiële bijdrage. De provincie Fryslân heeft in het meest recente beleidskader 'Taakbewust Toekomstbestendig' aangegeven gemeenten die initiatieven nemen de bestuurskracht structureel te versterken financieel te ondersteunen. Daarbij gaat het echter om een fractie van het bedrag van de gewenningsbijdrage. Uit onderzoek⁶ blijkt dat moeilijk vooraf te zeggen is of dit toereikend is voor de kosten die in dit geval gemaakt gaan worden. Het hangt onder meer af van de volgende zaken:

- De doorlooptijd van het herindelingsproces. Hoe langer het proces, hoe hoger de kosten uitpakken. Dit komt bijvoorbeeld doordat er in de opmaat naar een fusie vaak met veel tijdelijk personeel gewerkt wordt.
- De ambities van de nieuwe gemeente. Indien de ambities van de nieuwe gemeente fors hoger zijn dan alleen de optelsom van de oude dan vergt dit een extra investering.

Hier staat tegenover dat als er op een later moment alsnog een herindeling plaatsvindt, de gewenningsbijdrage alsnog wordt uitgekeerd terwijl er dan nog weinig kosten gemaakt zullen hoeven worden.

INCIDENTELE KOSTEN EN OPBRENGSTEN SAMENWERKING

Uiteraard is bij deze kosten een belangrijke vraag welke vorm de samenwerking precies krijgt. Als we uitgaan van een intensieve samenwerking dan vindt op allerlei terreinen bundeling van taken plaats. Dit betekent dat vrijwel alle kosten die gemaakt worden voor een herindeling ook voor samenwerking moeten worden gemaakt, met uitzondering van eventuele wachtgeldten voor

⁵ De berekening vindt dit bedrag vindt plaats aan de hand van een formule. De berekening is opgenomen in bijlage 4.1.

⁶ Advies financiële gevolgen gemeentelijke herindeling, Raad voor de Financiële Verhoudingen, 2003

bestuurders. Op bestuurlijk vlak vindt in de samenwerkingsoptie immers geen reorganisatie plaats. Voor de gemaakte kosten voor samenwerking vindt geen compensatie plaats vanuit het ministerie van BZK in de vorm van een gewenningsbijdrage; er staan dus geen incidentele opbrengsten tegenover de gemaakte incidentele kosten. Die moeten door de betrokken gemeenten zelf worden betaald en zullen in de miljoenen lopen, afhankelijk van de intensiteit van de samenwerking.

4.4 STRUCTURELE FINANCIËLE EFFECTEN HERINDELING/SAMENWERKING

STRUCTURELE FINANCIËLE EFFECTEN HERINDELING

Van een herindeling zijn schaalvoordelen te verwachten, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. Op bestuurlijk niveau geldt dat er minder bestuurders zijn voor de fusiegemeente dan er nu bestuurders zijn in de drie gemeenten bij elkaar opgeteld. Die worden weliswaar wat hoger gehonoreerd, maar per saldo levert dit toch een voordeel op.

Dit schaalvoordeel valt (deels) weg doordat de inkomsten uit het Gemeentefonds teruglopen. De uitkering uit het Gemeentefonds kent tal van variabelen. Daarvoor is er in de situatie van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland slechts één van wezenlijk belang en dat is de het verlies van de vaste voet. Dit betekent dat de structurele uitkering uit het Gemeentefonds voor de nieuwe fusiegemeente ongeveer € 785.000,-⁷ lager is dan de optelsom van de structurele uitkeringen van de drie gemeenten.

STRUCTURELE FINANCIËLE EFFECTEN SAMENWERKING

Van de samenwerking zijn schaalvoordelen te verwachten. Tegelijk zullen er kosten gemaakt worden voor het houden van regie op de uitvoering vanuit de drie betrokken gemeenten. Op basis van de (beperkte) ervaringen elders kan gezegd worden dat per saldo een voordeel te verwachten is dat voor de drie gemeenten gezamenlijk maximaal 1 miljoen euro zal bedragen. Aan de inkomstenkant van de gemeenten wijzigt niets. De drie gemeenten kunnen hun eigen tarieven blijven hanteren en aan de specifieke en generieke uitkeringen uit het Gemeentefonds verandert niets.

4.5 SAMENVATTEND BEELD FINANCIËLE CONSEQUENTIES HERINDELING/SAMENWERKING

De financiële consequenties van *samenwerking* bestaan enerzijds uit schaalvoordelen en anderzijds uit veranderkosten. Per saldo moet flink geïnvesteerd worden, met een onzeker financieel voordeel op termijn. In tegenstelling tot wat het geval is bij herindeling staan hier geen opbrengsten tegenover: het Rijk geeft geen compensatie voor de gemaakte kosten in geval van samenwerking. In financieel opzicht brengt samenwerking dus veel onzekerheden met zich mee. *Herindeling* heeft in potentie ingrijpendere financiële consequenties. Ten eerste is de financiële situatie van de huidige gemeenten van belang. Hoewel Skarsterlân duidelijk de sterkste

⁷ De berekening vindt plaats aan de hand van een formule; deze is opgenomen in bijlage 4.2.

financiële positie heeft, ziet het perspectief voor Gaasterlân-Sleat er ook goed uit. Voor Lemsterland geldt dat het meerjarenperspectief weliswaar goed is, maar dat de reserves relatief laag zijn. Voor de eventuele fusiegemeente rest echter desalniettemin een sterke reservepositie. De huidige reserve per inwoner in Skarsterlân bedraagt € 1.704,-; voor de fusiegemeente zal dit voor alle inwoners € 1.417,- zijn. Ten tweede zijn bij een fusie vanuit het perspectief van Skarsterlân geen belangrijke bewegingen in de lokale lasten te verwachten als gevolg van het gelijkenschakelen van tarieven, hoewel een lichte stijging niet uit te sluiten is. Voor wat betreft de incidentele en structurele financiële effecten is van belang dat voor een herindeling weliswaar kosten worden gemaakt, maar dat daar een compensatie vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

5. CONSEQUENTIES VAN HERINDELING VOOR HET POLITIEKE LANDSCHAP

Samenwerken of herindelen brengt altijd politieke consequenties met zich mee. De consequenties zijn het meest zichtbaar bij herindeling, immers bij samenwerking blijven de colleges en de raden democratisch gelegitimeerde organen met de bijbehorende bevoegdheden. Wel speelt bij samenwerking de politieke chemie een rol, er moet immers wel een basis zijn voor samenwerken en vaak verloopt dat soepeler bij partners van gelijke gezindte. (Dit laat onverlet de vele voorbeelden van samenwerking met partners van diverse politieke kleuren).

ZETELVERDELING HUIDIGE SITUATIE

PARTIJ	SKARSTÉRLÂN	GÁASTERLÂN-SLEAT	LEMSTERLAND
PvdA	7	3	3
CDA	6	5	3
FNP	5	3	-
VVD	2	2	2
CU	1	1	1
Gem. belangen	-	1	3
NCPN	-	-	3
Totaal	21	15	15

ZETELVERDELING NA HERINDELING OP BASIS VAN VERKIEZINGSUITSLAG 2006⁸

PARTIJ ⁹	AANTAL STEMMEN SKARSTÉRLÂN	AANTAL STEMMEN GÁASTERLÂN-SLEAT	AANTAL ZETELS/STEMMEN LEMSTERLAND	ZETELVERDELING NA HERINDELING S-G-L
PvdA	4.240	1.017	1.446	7.73 (6.703)
CDA	3.855	1.678	1.265	7.84 (6.798)
FNP	3.049	1.342	-	5.07 (4.391)
VVD	1.476	706	864	3.51 (3.046)
CU	689	370	424	1.71 (1.483)
Gem. belangen	-	332	1.025	1.57 (1.357)
NCPN	-	-	1.038	1.20 (1.038)
D'66/GL	-	-	316	0.36 (316)
Totaal	13.309	5.445	6.378	29 ¹⁰ (25.132)

⁸ Bij de zetelverdeling in de nieuwe situatie is geen restzetelverdeling gemaakt, vandaar de zetelverdeling met twee cijfers achter de komma.

⁹ Niet alle partijen die in de ene gemeente hebben deelgenomen, hebben in de andere gemeenten deelgenomen.

¹⁰ 29 is het aantal zetels dat hoort bij de gemeentegrootte van de eventuele fusiegemeente, indien het inwonertal boven de 50.000 blijft.

6. TOETSING OPTIES

De drie opties die in hoofdstuk 3.2 zijn beschreven, zijn beoordeeld op de criteria die zijn opgenomen in hoofdstuk 3.3 en 3.4. Al met al wordt elke optie gewogen tegen de criteria die vooraf mee zijn gegeven terwijl het geheel overziende wordt afgesloten met een expertadvies van WagenaarHoes Organisatieadvies.

6.1 OPTIE 'HERINDELING'

Voor wat betreft *draagvlak* is de verwachting dat dit weliswaar wel aanwezig zal zijn voor deze optie, maar tegelijkertijd dat er vraagtekens zullen worden gesteld over de noodzaak. Waar het gaat om *bestuurskracht* biedt deze optie goede mogelijkheden. Er ontstaat een bestuur dat een grotere stem heeft in de regio. Verder biedt de opschaling van de organisatie de gelegenheid de meeste taken in zelfstandigheid te blijven uitvoeren.

De *duurzaamheid* van deze optie is goed. Er ontstaat een krachtige plattelandsgemeente met een omvang die ook op langere termijn groot genoeg is om een stem te hebben in provinciale en regionale ontwikkelingen.

De *interne samenhang* tussen de drie gemeenten is groot. Het zijn qua karakter vergelijkbare gemeenten. Ze hebben een sterk agrarisch karakter en een aantal centrumdorpen waar de bedrijvigheid zich heeft ontwikkeld. Het totale gebied kenmerkt zich als een gevarieerd landschap, met (veen)weidegebieden, meren en bossen, waar het goed wonen is in verschillende woonmilieus en waar de vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme) volop kansen biedt. Tevens ligt de kracht van het gebied van de drie gemeenten in de ligging aan de poort van Friesland vanuit de Randstad, zowel over de weg als over water. De samenkomst van de A6 en de A7 bij Joure versterkt dit nog. De *externe samenhang* van deze optie hangt erg af van het gekozen perspectief. Er ontstaat een gemeente die zich in verschillende opzichten zal kunnen meten met de (nieuwe) omliggende gemeenten. Vanuit het perspectief van Heerenveen kan echter gesteld worden dat deze optie een bedreiging is van de regionale samenhang. Evengoed kan echter gesteld worden dat met de nieuwe gemeente een krachtiger partner ontstaat die veel te bieden heeft en waar men goed zaken mee kan doen.

Voor wat betreft *planologie* geldt dat hoewel er vanuit de huidige situatie geen belemmeringen worden gezien biedt een grotere gemeente meer gelegenheid goed te kijken naar een samenhangende spreiding van voorzieningen, wonen, bedrijvigheid etc. Dit biedt in planologisch opzicht daarmee een voordeel. Tot slot de economische weerbaarheid. Deze optie biedt drie voordelen. Ten eerste ontstaat door een nieuwe gemeente een weliswaar eenduidig maar toch divers profiel voor mogelijke bedrijvigheid. De diversiteit maakt de kwetsbaarheid kleiner. Ten tweede kan een grotere gemeente vanuit een sterkere organisatie de contacten met het bedrijfsleven onderhouden en acquisitie plegen. Tot slot vindt tussen de heringedeelde gemeenten geen concurrentie om bedrijvigheid plaats.

Waar het gaat om de *financiën* is te zien dat er met een herindeling een gemeente ontstaat met een goed meerjarenperspectief en een sterke reservepositie. Er zijn vanuit het gezichtspunt van

Skarsterlân geen belangrijke wijzigingen in de tarieven te verwachten, hoewel een lichte stijging niet uit te sluiten is. De veranderkosten die gemoeid zijn met een herindeling worden (grotendeels) gedekt door een rijksbijdrage.

6.2 OPTIE INTENSIEVE (STRATEGISCHE) SAMENWERKING

Uitgangspunt van deze optie is dat de bestuurlijke schaal hetzelfde blijft maar dat de organisatie (op taken) zal opschalen. De burger zal geen wezenlijk verschil merken ten opzichte van de huidige situatie en dus beoordelen we het verwachte *draagvlak* bij burgers voor deze optie gelijk als bij de optie zelfstandigheid: positief dus. Waar het gaat om *bestuurskracht* geldt voor deze optie dat er geen wijziging optreedt ten opzichte van zelfstandigheid op bestuurlijk niveau. Op ambtelijk niveau is het beeld gemengd: de organisatie wordt (op onderdelen) opgeschaald; dit kan leiden tot een hogere kwaliteit. Tegelijk is de verwachting dat er tal van afstemmingsproblemen ontstaan door het werken voor verschillende besturen, die sterk verschillende culturen hebben. Een model als dit kan werken, maar vereist stevige gemeentebesturen die niet alleen tussen de gemeenten maar ook binnen de afzonderlijke gemeenten goed functioneren. Daarom achten we de bestuurskracht van deze optie per saldo gelijk aan die van de optie zelfstandigheid.

De *duurzaamheid* van deze optie schatten we dan weer hoger in dan de duurzaamheid van zelfstandigheid. Immers, er wordt in principe een aantal organisatorische problemen aan de kant van Gaasterlân-Sleat en Lemsterland mee opgelost. In principe, omdat dit wel afhankelijk is van de intensiteit en kwaliteit van de samenwerking. Tegelijkertijd is te zien dat de uitdagingen voor deze gemeenten niet alleen organisatorisch maar ook bestuurlijk van aard zijn. Hier biedt deze optie geen oplossing. Voor wat betreft *interne samenhang* verschilt deze optie niet met de optie zelfstandigheid. Voor wat betreft *externe samenhang* hangt dit af van hoe de samenwerking precies wordt ingericht. De verwachting is dat de drie gemeenten op bestuurlijk-strategisch niveau meer dan nu een lijn zullen trekken in deze optie. Dat kan ervoor zorgen dat de strategische combinatie Skarsterlân/ Lemsterland/ Gaasterlân-Sleat een sterkere positie heeft ten opzichte van de groeiende buurgemeenten dan een zelfstandig Skarsterlân. Echter, ook hier is weer de vraag of de drie gemeentebesturen, verschillend als ze zijn, in staat zullen zijn een lijn te trekken op belangrijke dossiers. De kans dat de strategische samenwerking echt zorgt voor een sterkere positie zien we als klein.

Voor wat betreft *planologie* zijn er geen knelpunten die niet door Skarsterlân als zelfstandige gemeente kunnen worden opgepakt. Intensieve samenwerking met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland kan echter voordelen opleveren doordat er meer spreidingsmogelijkheden voor voorzieningen, infrastructurele werken, bedrijvigheid en woningbouw ontstaan. Voor wat betreft de *economische weerbaarheid op langere termijn* heeft deze optie geen voordelen ten opzichte van zelfstandigheid, maar ook geen nadelen. Ten opzichte van een herindeling wordt op dit criterium wel lager gescoord; een herindeling biedt voordelen door het bredere profiel, de sterkere positie ten opzichte van andere gemeenten en de grotere slagkracht van de organisatie. Voor wat betreft financiën geldt voor deze optie dat de investeringen fors zullen zijn, waarbij de opbrengst onduidelijk is en er geen compensatie vanuit de rijksoverheid verstrekt wordt.

6.3 OPTIE 'ZELFSTANDIGHEID'

In deze optie blijft Skarsterlân een zelfstandige gemeente. Aangezien deze optie de huidige situatie reflecteert is de beoordeling te zien als een beoordeling van de huidige situatie. Echter, een aantal criteria is toekomstgericht.

Waar het gaat om *draagvlak* is al eerder geconstateerd dat er vanuit Skarsterlân geen dringende noodzaak is tot het zetten van stappen. Alle signalen vanuit de bevolking wijzen erop dat er tevredenheid is over het huidige functioneren van bestuur en organisatie. Dat betekent dat het te verwachten draagvlak voor deze optie onder de bevolking groot is.

Voor wat betreft *bestuurskracht* geldt dat in de huidige situatie is er sprake van een bestuurskrachtige gemeente. De verwachting is echter dat de bestuurskracht op een termijn van vijf a tien jaar zal gaan teruglopen. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste neemt de relatieve kracht van het bestuur af aangezien er in de omgeving veel sterkere gemeenten zullen ontstaan dan nu het geval is. Die gemeenten zullen op termijn op bestuurlijk vlak beter functioneren dan de huidige kleine omliggende gemeenten. Ofwel: de kracht van Skarsterlân zal behouden blijven, maar zal voor burgers en bedrijven minder opvallend zijn dan nu. Verder verslechtert de relatieve arbeidsmarktpositie van Skarsterlân wanneer omliggende gemeenten groter worden. Ten tweede is er een toenemende decentralisatie van rijkstaken te zien en wordt er steeds meer van gemeenten verwacht. Skarsterlân zal in toenemende mate aangewezen worden op samenwerkingsverbanden om taken kwalitatief goed uit te voeren. Dat zal het besturen en organiseren ten opzichte van de huidige situatie bemoeilijken.

Deze optie scoort laag op het criterium *duurzaamheid*. Deze keuze brengt immers Skarsterlân niet in de problemen, maar in ieder geval Lemsterland (op termijn) wel. Waar Gaasterlân-Sleat nog het alternatief heeft zich alsnog aan te sluiten bij (een aantal van) de Zuid-Westhoek-gemeenten in de vorm van samenwerking of herindeling, is dit voor Lemsterland een minder voor de hand liggend alternatief. Op termijn zal Lemsterland iets 'moeten' en dat kan dan alleen maar met Skarsterlân. Hoewel er nog geen formeel standpunt van de provincie ligt is te verwachten dat de provincie zal aansturen op een optie waarin in ieder geval Lemsterland betrokken is.

Het volgende criterium is *interne samenhang*. Hierbij is in feite de vraag in hoeverre het huidige Skarsterlân een samenhangend gebied is met een kenmerkende identiteit. Dat lijkt een overbodige vraag omdat dit de uitgangssituatie is. Toch is van belang vast te stellen dat er verschillende oriëntaties zijn binnen Skarsterlân; bijvoorbeeld enerzijds een gerichtheid op Sneek en anderzijds op Heerenveen. Overkoepelend in ieder geval is het beeld van een plattelandsgemeente.

Wanneer het gaat om *externe samenhang* is de vraag of er sprake zal zijn van evenwichtige regionale verhoudingen bij een keuze voor een zelfstandig Skarsterlân. Dit hangt sterk af van hoe andere naburige herindelingen eruit zullen gaan zien. Het ziet er naar uit dat er vrijwel overal in Fryslân flinke opschalingen zullen plaatsvinden. Waar Skarsterlân nu nog tot de grotere gemeenten van de provincie behoort, zal het na de komende herindelingsronde tot de kleinere behoren, met aan de ene kant het verstedelijkte Heerenveen als een sterke speler en aan de

andere kant een plattelandsgemeente van grote omvang. Daarom verwachten we dat deze optie uiteindelijk niet leidt tot een sterke externe samenhang.

Voor wat betreft *planologie* is aan de orde dat er geen planologische knelpunten zijn die niet door Skarsterlân als zelfstandige gemeente kunnen worden opgepakt.

Voor wat betreft de *economische weerbaarheid op langere termijn* heeft deze optie geen voordelen ten opzichte van samenwerken, maar ook geen nadelen. Ten opzichte van een herindeling wordt op dit criterium wel lager gescoord; een herindeling biedt voordelen door het bredere profiel, de sterkere positie ten opzichte van andere gemeenten en de grotere slagkracht van de organisatie. Voor wat betreft financiën is zelfstandigheid een goede optie aangezien de financiële positie van de gemeente sterk is.

6.4 CONCLUDEREND BEELD VAN DE DRIE OPTIES

Hieronder is een concluderend beeld van de scores van de opties op de criteria opgenomen, ten opzichte van elkaar.

OPTIE/ CRITERIUM	HERINDELEN	SAMENWERKEN	ZELFSTANDIG
Draagvlak	+/-	+	+
Bestuurskracht	++	+/-	±
Duurzaamheid	+	+/-	-
Interne samenhang	+/-	+/-	+/-
Externe samenhang	+	-	-
Planologie	+	+/-	+/-
Economie	+	-	-
Overig			
Financiële consequenties	+/-	-	+/-
De criteria zijn niet gewogen; daarom is in deze tabel geen optelsom van de scores van de drie varianten gemaakt.			

BIJLAGE 1: GEBRUIKTE DOCUMENTEN

DOCUMENTEN SKARSTERLÂN

- Programmabegroting 2009 en jaarrekening 2007
- Sturen op kwaliteit, vernieuwing en authentieke waarden; Visie 2030 Skarsterlân
- Raadsbesluit 17 december 2008
- Notitie Skarsterlân in perspectief; december 2008
- *Verslag bijeenkomst presidium en college met Gedeputeerde Galema d.d. 28 oktober 2008*
- Convenant A7-zone, Landstad Fryslân 2007-2013; december 2006
- Gemeente op maat 2006, uitgave CBS
- Integrale visie Heerenveen/Skarsterlân; Ruimte voor de toekomst; november/december 2005
- Raadsbesluit intensieve samenwerking met Heerenveen; december 2004
- Overeenkomst tussen de gemeente Skarsterlân en gemeenten Heerenveen inzake het opstellen van een integrale visie; mei 2000

DOCUMENTEN LEMSTERLAND

- Programmabegroting 2009-2012 en jaarrekening 2007
- Sterkte-zwakteanalyse gemeente Lemsterland; Twynstra Gudde 2008
- Motie samenwerking en strategisch partnerschap; 27 oktober 2008
- Gemeente op maat 2006, uitgave CBS

DOCUMENTEN GAASTERLÂN-SLEAT

- Programmabegroting 2009 en jaarrekening 2007
- Burgerinitiatief uitwerking Sleattemervariant; februari 2009
- Besluitvorming gemeenteraad (brief aan gemeenteraad Skarsterlân) d.d. 22 oktober 2008
- Naar een nieuwe gemeente: de finale!; oktober 2008
- Naar een nieuwe gemeente; april 2008
- Gemeente op maat 2006, uitgave CBS

OVERIGE DOCUMENTEN

- Taakbewust toekomstbestendig; Versterking van de kwaliteit van het Friese lokaal bestuur in perspectief; provincie Fryslân 2009
- Een kleurrijk perspectief voor Zuidwest Fryslân: een verkenning naar herindeling; OBMC 2007
- Van samenwerken naar samengaan; een onderzoek in opdracht van de gemeenteraad naar de herindelingsmogelijkheden van de gemeente Wymbritseradiel; Deloitte 2007
- Rapport Commissie van Wijzen herindeling Gooi- en Vechtstreek, maart 2009

BIJLAGE 2: INTERVIEWVERSLAGEN BUURGEMEENTEN

De volgende verslagen zijn opgenomen:

- 2.1 Gaasterlân-Sleat
- 2.2 Lemsterland
- 2.3 Heerenveen

2.1 GAASTERLÂN-SLEAT

Op 12 maart vond een gesprek plaats tussen de heer Hoornstra, burgemeester van Gaasterlân-Sleat, de heer Lemstra, gemeentesecretaris van Gaasterlân-Sleat en de ~~van WagenaarHoes~~ van WagenaarHoes. Aan de orde was het perspectief van Gaasterlân-Sleat op de situatie, het onderzoek en de visie van Gaasterlân-Sleat op het vervolgtraject.

INZET VAN GAASTERLÂN-SLEAT

De afgelopen twee jaar is in de gemeente hard gewerkt om zowel in bestuurlijk als in organisatorisch opzicht de zaken op orde te krijgen. Bestuurlijk was een zwak punt, dat er weinig sprake was van strategisch beleid op allerlei gebieden. Daar hebben college, raad en ambtelijke organisatie de afgelopen jaren een flinke slag in gemaakt. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot een nieuwe toeristisch-recreatieve visie.

In de organisatie was het beheer onvoldoende op orde. Ook daar zijn flinke stappen gezet. De gemeente staat er financieel ook beter voor dan een aantal jaar geleden. Het risico is dat bestuurders en inwoners nu deze stappen gezet zijn denken dat de gemeente nog lange tijd zelfstandig vooruit kan. Dat is niet het geval. De organisatie is en blijft erg kwetsbaar en op sommige op afstand gezette taken zoals de intergemeentelijke sociale dienst wordt te weinig invloed uitgeoefend.

Een belangrijke discussie in de afgelopen jaren was dan ook die over de toekomst van de gemeente. De oriëntatie was traditioneel op de Zuidwesthoek gericht. De raad heeft vorig jaar besloten een heel open discussie te voeren over alle mogelijkheden, met een intensieve betrokkenheid van de bevolking. De kaders waren wel helder gesteld: er dient een opschaling plaats te vinden. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een voorkeur voor de zogenaamde 'Sleattemervariant'; een herindeling waarin Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân zijn betrokken. De gemeente ziet duidelijk voordelen van deze optie ten opzichte van andere mogelijkheden. De optie leidt tot een schaal waarbij het bestuur niet te ver van de burger af georganiseerd wordt. Verder vullen de betrokken gemeenten elkaar goed aan. Gaasterlân-Sleat is toeristisch-recreatief op een andere manier ontwikkeld dan Lemsterland, dat meer watergeboden recreatie heeft. Tot slot is in Lemsterland en Skarsterlân meer bedrijvigheid mogelijk. Gaasterlân-Sleat ziet voor het geheel van de drie gemeenten een mooie potentie voor een krachtige plattelandsgemeente, met een toeristisch-recreatief profiel en voldoende bedrijvigheid.

VISIE GAASTERLÂN-SLEAT OP DE ONTSTANE SITUATIE

Op zich is de keuze van Gaasterlân-Sleat voor een herindeling met Lemsterland en Skarsterlân helder. Tegelijkertijd is onduidelijk welke dynamiek zou ontstaan als 'Groot-Sneek' niet door zou

gaan. De gemeenteraad was niet unaniem in zijn keuze voor de 'Sleattemervariant' dus het is niet uitgesloten dat er in dat geval weer wat beweging zou komen in het standpunt van Gaasterlân-Sleat. Overigens blijft ook als 'Groot-Sneek' niet doorgaat de optie Gaasterlân-Sleat/ Lemsterland/ Skarsterlân een uitstekende en kansrijke optie, aldus Gaasterlân-Sleat. Volgens Gaasterlân-Sleat is het van groot belang dat de drie gemeenten snel op een lijn komen. Enerzijds omdat er praktische problemen ontstaan door de vorming van Groot-Sneek: je ziet nu al dat deze gemeenten zich terugtrekken, bijvoorbeeld op het gebied van de sociale dienst. Voor Gaasterlân-Sleat is het in verband hiermee van belang dat snel duidelijkheid ontstaat over hoe en waar taken van de gemeente in de toekomst georganiseerd worden. Anderzijds omdat twijfel bij de betrokken gemeenten ertoe kan leiden dat er in de provincie een dynamiek ontstaat waarbij de gemeenten zelf niet meer aan het stuur zitten.

Om op een lijn te komen is het volgens Gaasterlân-Sleat van belang dat er beweging komt in Lemsterland. Men verwacht dat Skarsterlân zich evenals Gaasterlân-Sleat zal uitspreken voor een herindeling. Van een eventueel samenwerkingsmodel ziet men in Gaasterlân-Sleat de voordelen niet in. Behalve praktische bezwaren spreekt er ook geen overtuigende keuze voor elkaar uit en dat is een keuze die Gaasterlân-Sleat nu juist wel wil maken.

2.2 LEMSTERLAND

Op 12 maart vond een gesprek plaats tussen de heer Stellingwerf, burgemeester van Lemsterland, de heer Siebers, gemeentesecretaris van Lemsterland en de WagenaarHoes. Aan de orde was het perspectief van Lemsterland op de situatie, het onderzoek en de visie van Lemsterland op het vervolgtraject.

INZET VAN LEMSTERLAND

Lemsterland kiest voor samenwerking als oplossing voor een aantal problemen waar de gemeente mee van doen heeft dan wel mee van doen zal krijgen. Samenwerking is voor Lemsterland de manier om de eigenheid en identiteit, die diepgeworteld is, te behouden. Die eigenheid wordt niet alleen binnen maar ook buiten de gemeente breed herkend. Herindeling is voor Lemsterland op dit moment niet aan de orde. Er wordt volgens Lemsterland teveel waarde gehecht aan schaalvergroting van gemeenten als de enige oplossing voor problemen. Lemsterland is van mening dat samenwerking vooralsnog de meest passende oplossing is voor de problemen van de gemeente. Die zitten vooral in kwetsbaarheden in de organisatie en onvoldoende strategische (beleids-)capaciteit. Die problemen zijn heel goed op te lossen met samenwerking, aldus Lemsterland. Daarbij is samenwerking met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân het meest voor de hand liggend voor Lemsterland. Naast de organisatorische kwetsbaarheden die Lemsterland door deze samenwerking wil oplossen ziet Lemsterland in het gebied kansen op toeristisch-recreatief vlak. Die kunnen veel beter dan nu benut worden als de drie gemeenten samenwerken.

VISIE VAN LEMSTERLAND OP HET TYPE SAMENWERKING

Lemsterland heeft nu ook al talrijke samenwerkingsverbanden en is over het algemeen tevreden over wat dat oplevert voor de gemeente. Wel wil Lemsterland op meer terreinen samenwerken dan nu en de oriëntatie daarbij verplaatsen van primair de Zuidwesthoek naar primair Lemsterland/ Gaasterlân-Sleat/ Skarsterlân. Dit betekent dat voor nieuwe taken in ieder geval

geldt dat die in deze samenwerking zouden moeten worden ondergebracht en dat voor bestaande taken gekeken moet worden waar uitvoering het meest efficiënt is.

In het kader van het onderzoek van Skarsterlân is een belangrijke vraag hoe Lemsterland de strategische samenwerking ingevuld zou willen zien in Lemsterland. Op dit moment is er nog geen uitgewerkte, door de raad vastgestelde visie voorhanden van hoe die samenwerking er volgens Lemsterland precies uit zou moeten zien. Er is wel een aantal bouwstenen:

- **Groeimodel.** Lemsterland wil als het gaat om de samenwerking met een aantal taken beginnen en de samenwerking bij gebleken succes uitbreiden. Dit geeft de partners de gelegenheid te wennen aan elkaar. De visie van Lemsterland is dat wat langzaam groeit, beter beklijft. Het zal zeker ook voor Skarsterlân wennen zijn; er is daar minder ervaring met samenwerking dan in Lemsterland en Gaasterlân-Sleat. Lemsterland vindt het te vroeg te zeggen tot welk type samenwerkingsmodel dit uiteindelijk zal moeten leiden. De samenwerking moet in ieder geval voldoende intensief zijn om een aantrekkelijke werkgever te zijn.
- **Overbrengen taken vanuit Zuidwesthoek naar Lemsterland/ Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân.** Door de vorming van een 'Groot-Sneek' gemeente zijn er nu al terugtrekkende bewegingen te zien van de gemeenten in die hoek waar het gaat om de intergemeentelijke sociale dienst. Lemsterland wil deze taak graag onderbrengen in een op te richten intergemeentelijke sociale dienst Lemsterland/ Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân of via een andere vorm met dezelfde gemeenten.
- **ICT-samenwerking.** Lemsterland neemt evenals Gaasterlân-Sleat naar volle tevredenheid deel aan de ICT-samenwerking in Zuidwest-Fryslân en ziet graag dat Skarsterlân ook aan deze samenwerking gaat deelnemen. Dit biedt voordelen bij de samenwerking tussen deze gemeenten maar ook bij een eventuele toekomstige fusie.
- **Bedrijfsvoeringsprocessen.** Uit eerdere uitspraken blijkt dat men in Lemsterland bij samenwerking vooral denkt aan samenwerking op het gebied van bedrijfsvoeringsprocessen.

VISIE LEMSTERLAND OP DE ONTSTANE SITUATIE

De inzet van Lemsterland is helder en is anders dan de inzet van Gaasterlân-Sleat, dat als uiteindelijke inzet een herindeling heeft. Lemsterland vindt dat de gemeenten zich niet onder druk moeten laten zetten door stappen die andere gemeenten (zoals de gemeenten die betrokken zijn in 'Groot Sneek') en de provincie zetten in dit proces. Je moet rust en tijd nemen om je eigen positie te bepalen en je niet laten opjagen, maar redeneren vanuit je eigen opvatting en kracht. Lemsterland denkt niet dat een herindeling door derden opgelegd gaat worden. Verder moeten de drie betrokken gemeenten elkaar geen onmogelijke dingen vragen. Het wordt van belang met de drie gemeenten op een lijn te komen en te zorgen dat deze lijn op een goede manier aan de provincie wordt overgebracht. Tot slot wordt de manier waarop de colleges van de drie gemeenten elkaar tot nu toe hebben weten te vinden positief gewaardeerd.

2.3 HEERENVEEN

Op 4 maart vond een gesprek plaats tussen de heer De Jonge, burgemeester van Heerenveen, de heer Drijfhout, gemeentesecretaris van Heerenveen en WagenaarHoes. Aan de orde was het perspectief van Heerenveen op de situatie, het onderzoek en de visie van Heerenveen op (de toekomst van) het preferente partnerschap tussen Heerenveen en Skarsterlân.

INZET VAN HEERENVEEN VOOR WAT BETREFT HERINDELING

Het is geen geheim dat het proces momenteel anders loopt dan door Heerenveen gewenst wordt. In november 2007 heeft de gemeenteraad van Heerenveen over de gewenste toekomst van de gemeente in het meerjarenperspectief een aantal zaken vastgesteld. Heerenveen vindt het belangrijk dat in deze discussie niet zozeer gekeken wordt naar wat individuele gemeenten dreigen kwijt te raken, maar naar wat te winnen is bij een nieuwe bestuurlijke eenheid, bestaande uit in ieder geval Heerenveen en Skarsterlân. Heerenveen ziet:

- Een geografische eenheid langs de A6/A7/A32 waar potentieel sterke economische sectoren (toerisme/recreatie, dienstverlening) uitstekend vertegenwoordigd zijn en zeer aantrekkelijke perspectieven biedt in termen van ontwikkeling en werkgelegenheid.
- Een bestuurlijke eenheid met een zodanige schaalgrootte dat de meeste zaken zelf gedaan kunnen worden, de lappendeken van samenwerkingsverbanden drastisch kan worden verminderd en er efficiënter gewerkt kan worden.
- Een goede mix van stedelijke kernen en dorpen waarbij de mogelijkheid bestaat om hoogwaardige voorzieningen en economische vitaliteit van stedelijke kernen te combineren met de sociale cohesie van meer kleinschalige dorpen.
- Een zodanige schaalgrootte dat kwantitatieve besparingen op de bestuurs- en personeelskosten kunnen worden aangewend voor kwalitatieve verbeteringen van bijvoorbeeld (elektronische) dienstverlening, gedecentraliseerde (wmo-)loketten, multifunctionele accommodaties in wijken en dorpen.
- Een bestuurscultuur waarbij vernieuwing én waardering voor het bestaande op evenwichtige wijze samengaan.

De gemeenteraad van Heerenveen heeft het college van B&W verzocht het bovenstaande in te brengen in de gesprekken met onder meer de gemeente Skarsterlân.

Het stoort Heerenveen dat bovenstaande manier van kijken van Heerenveen in Skarsterlân gerelateerd wordt aan de stedelijke ambities van Heerenveen. Heerenveen benadrukt het regionale belang van het bovenstaande voorstel. Dat regionale belang bestaat niet alleen uit de door de gemeenteraad vastgestelde bovenstaande lijn, maar heeft ook van doen met het voorzieningenniveau dat de gemeente biedt. Heerenveen biedt allerlei voorzieningen waar de buurgemeenten op leunen. Dat zijn voor een deel voorzieningen waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Te denken valt aan theater, bibliotheek en scholen, waar ook een deel van de bevolking van Skarsterlân gebruik van maakt. Voor een ander deel gaat het om voorzieningen die weliswaar niet publiek zijn, maar waarvoor de gemeente wel een grote inzet pleegt om ze op een goed niveau te krijgen en te houden zoals winkelvoorzieningen en een ziekenhuis. Ook daarvan profiteert de regio als geheel; het zijn typisch voorzieningen met een regionale functie. Tot slot zijn er voorzieningen die samenhangen met de ambities van Heerenveen zelf, zoals de uitgebreide sportvoorzieningen. Dit zijn weliswaar geen regionale keuzen maar de omliggende gemeenten hebben er wel profijt van. Extra uitkeringen uit het gemeentefonds voor voorzieningen dekken de werkelijke kosten slechts deels. Ook het versterken en behouden van de economische positie (werkgelegenheid) in de regio komt in belangrijke mate voor rekening van de gemeente Heerenveen.

Heerenveen vindt het gezien de regionale functie van al deze voorzieningen én de kansen die er liggen de voornoemde herindeling met in ieder geval Skarsterlân, Lemsterland en wellicht ook Gaasterlân-Sleat voor de hand liggen. Er ontstaat daarmee een gemeente met een goede combinatie van stad en platteland, die allerlei kansen biedt.

POSITIE VAN HEERENVEEN AANGAANDE SAMENWERKING/HERINDELING SKARSTERLÂN/LEMSTERLAND/GAASTERLÂN-SLEAT

Gezien de inzet van Heerenveen ziet de gemeente de actuele ontwikkelingen met lede ogen aan. Heerenveen vindt het erg vreemd dat de gemeente niet in deze discussie wordt betrokken en heeft dit ook te kennen gegeven aan het college van Skarsterlân. Het zou hier moeten gaan om het regionale belang; wat is het beste voor de inwoners van de regio? Als je zo kijkt is er geen herindelingsvariant waarbij Heerenveen buiten beschouwing kan blijven. Skarsterlân, maar ook andere gemeenten, lijken vooral te kijken naar hun eigen belangen en keert de rug naar Heerenveen. Dat is al enige tijd gaande en is voor de gemeente ook aanleiding geweest bij de provincie zorg te uiten over het regionale belang. In de notitie 'Taakbewust, toekomstbestendig' (h)erkent de provincie de functie en betekenis van Heerenveen in de regio en verwacht van omliggende gemeenten ook dat zij bij hun toekomstplannen daarmee rekening houden. Naast het feit dat Heerenveen niet betrokken is in dit onderzoek (anders dan dit gesprek) is Heerenveen ook niet gelukkig met de sentimenten die in Skarsterlân worden opgespeeld tegen Heerenveen, met name vanuit de gemeenteraad.

Heerenveen ziet voor zichzelf nauwelijks andere realistische andere opties tot herindeling dan in de richting van Skarsterlân. Kijkend naar de herindelingsbeweging die in de hele provincie op gang komt, dreigt Heerenveen een van de kleinere gemeenten van de provincie te worden. Dit ondanks de regionale functie die Heerenveen heeft met de bijbehorende uitdagingen. Het zal bijvoorbeeld voor de ambtelijke organisatie door de opschaling in de omgeving moeilijker worden de kwaliteit die nodig is voor de uitdagingen waar de gemeente voor staat aan te trekken en vast te houden. Nu vormen de kleinere gemeenten in de regio nog een bron waaruit mensen voor de organisatie van Heerenveen gerekruteerd kunnen worden. Een omgekeerd effect zal zeker negatieve gevolgen hebben voor de regionale betekenis van Heerenveen en het valt niet te verwachten dat daarvoor in de nieuwe gemeenten iets terugkomt.

RÉSULTATEN VAN HET PREFERENTE PARTNERSCHAP

Volgens Heerenveen heeft het preferente partnerschap tussen Heerenveen en Skarsterlân zijn vruchten afgeworpen. Heerenveen benadrukt daarbij het regionale belang van wat gerealiseerd is; het is een verkeerde insteek om dit te benoemen als resultaten voor Heerenveen. Zaken als bedrijvigheid, infrastructuur, woningbouw, gezondheidszorg en onderwijs hebben immers een regionale functie.

HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMST PREFERENTE PARTNERSCHAP

De laatste periode heeft Heerenveen een kentering gezien in de opstelling van Skarsterlân in het preferente partnerschap. Het gaat steeds moeizamer lopen; Skarsterlân gaat zich steeds defensiever opstellen en kijkt vanuit de eigen identiteit in plaats van het regionale belang, aldus Heerenveen. Als voorbeeld wordt de ontwikkeling van een regionale brandweerorganisatie genoemd; er zijn meerdere voorbeelden. Skarsterlân is een tijd meegegaan in een ontwikkeling en stapt dan op een voor Heerenveen lastig moment uit. Dit doet Heerenveen ernstig twifelen aan de in het kader van dit onderzoek uitgesproken intenties van Skarsterlân het preferente partnerschap met Heerenveen overeind te houden. Voor wat betreft de te onderzoeken varianten is Heerenveen erg benieuwd hoe Skarsterlân de toekomst van het preferente partnerschap ziet. Heerenveen kan zich daar moeilijk iets bij voorstellen.

BIJLAGE 3: VERGELIJKING AANTAL GEGEVENS VAN SKARSTERLÂN, LEMSTERLAND EN GAASTERLÂN-SLEAT

	Skarsterlân	Gaasterlân-Sleat	Lemsterland	Fryslân
Bevolking				
Aantal inwoners	27.067	10.305	13.405	642.230
<i>Inwoners naar stedelijkheid</i>				
Zeer stedelijk gebied	nvt	nvt	nvt	29.000
Sterk stedelijk gebied	nvt	nvt	nvt	71.290
Matig stedelijk gebied	6.780	nvt	nvt	80.670
Weinig stedelijk gebied	5.560	2.930	8.240	147.340
Niet stedelijk gebied	14.720	7.380	5.170	313.930
Oppervlakte in km²				
Totaal	216,89	209,29	124,38	5748,74
Land	186,00	95,27	76,24	3341,70
Water	30,89	114,02	48,14	2407,04
Binnenwater	30,89	114,02	48,14	653,39
Buitenwater	nvt	nvt	nvt	1753,65
Woonruimte				
Voorraad woningen	11.037	4.313	5.763	273.395
Recreatiewoningen	471	351	331	7.522
Gemiddelde woningwaarde (in duizend euro)	194	189	183	159
Arbeid				
Banen (x 1.000)	8,79	2,58	3,37	233,00
Landbouw, bosbouw en visserij (%)	1%	1%	1%	2%
Winning en nijverheid (%)	30%	38%	31%	21%
Commerciële dienstverlening (%)	43%	34%	47%	40%
Niet-commerciële dienstverlening (%)	26%	27%	21%	37%
WWB-uitkeringen (per 1.000 huishoudens)	21	14	36	44
Bedrijfsvestigingen				
Bedrijfsvestigingen (aantal)	1.740	705	910	34.090
Landbouw, bosbouw en visserij (%)	22,7%	29,9%	17,8%	20,0%
Winning en nijverheid (%)	20,9%	20,5%	18,0%	18,1%
Commerciële dienstverlening (%)	43,7%	37,7%	50,2%	46,4%
Niet-commerciële dienstverlening (%)	12,7%	11,9%	14,0%	15,4%

De bron van bovenstaande gegevens is 'Gemeente op maat 2006' van het CBS.

BIJLAGE 4 DIVERSE OVERZICHTEN FINANCIËLE CONSEQUENTIES

In deze bijlage zijn opgenomen:

- 4.1 Berekening gewenningsbijdrage
- 4.2 Berekening structureel effect herindeling
- 4.3 Overzicht tarieven

4.1 BEREKENING GEWENNINGSBIJDRAGE

De formule voor de gewenningsbijdrage is als volgt: $((2.245.440 * A + 53,29 * (B - C)) * D)^{11}$

Ad. A

Dit is het aantal gemeenten dat door de herindeling verdwijnt; in dit geval 2 (A=2).

Ad. B

B is het totaal aantal inwoners van de nieuwe gemeente per 1 januari van het jaar voor de herindeling (27.097+10.215+13.430; B=50.742)

Ad. C

Aantal inwoners van de grootste oude gemeente per 1 januari van het jaar voor de herindeling. De grootste gemeente is Skarsterlân met 29.097 inwoners (C=29.097).

Ad. D

Dit is de vastgestelde uitkering voor het herindelingsjaar (2009 als uitgangspunt genomen, D=1,59)

Ingevulde formule

$((2.245.440 * 2 + 53,29 * (50.742 - 29.097)) * 1,59) = € 6.771.643,-$

Uitbetaling

De gewenningsbijdrage wordt in vier jaar uitbetaald. In het eerste jaar wordt 40% uitbetaald, in de drie jaren daarna ieder jaar 20%.

4.2 BEREKENING STRUCTUREEL EFFECT HERINDELING

Een deel van de uitkering die gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds bestaat uit de zogenaamde 'vaste voet'. De gefuseerde gemeente ontvangt deze 'vaste voet' uiteraard maar eenmaal. De drie zelfstandige gemeenten krijgen momenteel ieder de 'vaste voet'. Daarmee zou je kunnen zeggen dat bij een fusie van de drie gemeenten tweemaal de 'vaste voet' verloren gaat. Die vaste voet wordt dan nog vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor.

¹¹ Bron: decembercirculaire Gemeentefonds van 2008

Daarmee is het 'verlies' aan de hand van de volgende formule te berekenen:
 $(A * B + C)$

- A : Het aantal gemeenten dat door de herindeling verdwijnt (A=2);
- B: vaste voet (2009: € 246.832);
- C: uitkeringsfactor (2009: 1,59).

Hiermee komt het 'verlies' op ongeveer € 785.000,-

4.3 OVERZICHT TARIEVEN

	SKARSTERLÂN	GAASTERLÂN-SLEAT	LEMSTERLAND
OZB eigenaren woningen	1,9	2,5	2,0
OZB eigenaren niet-woningen	2,6	3,8	2,7
OZB gebruikers niet-woningen	3,2	4,8	3,5
Reiniging eenpersoons	254	174	273
Reiniging meerpersoons	254	252	295
Rioolrechten eenpersoons	110	72	71
Rioolrechten meerpersoons	110	99	141
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 538,-	€ 469,-	€ 521,-
Gemiddelde woonlasten meerpersoons huishouden	€ 538,-	€ 564,-	€ 614,-

BIJLAGE 5. BEOORDELING OPTIES OP CRITERIA

CRITERIUM 1: DRAAGVLAK

CRITERIUM: DRAAGVLAK		
OPTIE 1: HERINDELING	OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING	OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID
<ul style="list-style-type: none"> Kan in de beeldvorming vraagtekens oproepen over de toegevoegde waarde ten opzichte van de huidige situatie hoewel er zeker voordelen zijn; draagvlak neutraal. 	<ul style="list-style-type: none"> Heeft geen merkbare (negatieve) gevolgen voor de bevolking; draagvlak positief. 	<ul style="list-style-type: none"> Positief; houdt geen wijziging van de bestaande situatie in waarvoor draagvlak bestaat.

CRITERIUM 2: BESTUURSKRACHT

CRITERIUM: BESTUURSKRACHT		
OPTIE 1: HERINDELING	OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING	OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID
<ul style="list-style-type: none"> Op termijn de beste optie vanuit het perspectief van de bestuurskracht. Er ontstaat een bestuur dat een grotere stier heeft in de regio. Verder biedt de opschaling van de organisatie de gelegenheid de meeste taken in zelfstandigheid te blijven uitvoeren. 	<ul style="list-style-type: none"> Maakt bestuur niet sterker; dit is op termijn door ontwikkelingen in de omgeving wel nodig. Besturen Gaasterlân-Sleat en Lemsterland minder op strategische opgaven gericht; dit bemoeijkt het samen zetten van stappen in een complex model als dit. Organisatie schaakt op; dit biedt voordelen. Hier staan de coördinatiekosten- en energie die in een samenwerkingsmodel moet worden gestoken tegenover. Per saldo geen positief effect op de bestuurskracht. 	<ul style="list-style-type: none"> Is nu en op middellange termijn sterk punt van de gemeente; kracht van de organisatie gaat op termijn afnemen (met name door decentralisering van taken); zowel in absolute zin als in relatieve zin; (ten opzichte van buurgemeenten). Ook de relatieve kracht van het bestuur neemt op termijn af door ontwikkelingen in de omgeving (relatief kleinere stier in regio en provincie).

CRITERIUM 3: DUURZAAMHEID

CRITERIUM: DUURZAAMHEID		
OPTIE 1: HERINDELING	OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING	OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID
<ul style="list-style-type: none"> Met deze optie ontstaat een gemeente met een organisatie die groot genoeg is de meeste taken ook op lange termijn zelfstandig aan te kunnen en een bestuur dat voldoende positie heeft in de provincie om de belangen van deze gemeente goed te kunnen behartigen. 	<ul style="list-style-type: none"> Deze optie biedt uiteindelijk geen duurzame oplossing voor de problemen van Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. Dit betekent dat op termijn toch een herindeling noodzakelijk zal zijn voor deze gemeenten. Daarmee is deze optie niet duurzaam. 	<ul style="list-style-type: none"> Als Skarsterlân deze keuze maakt, is de kans groot dat de gemeente op een termijn van enkele jaren door de provincie geïngereguleerd wordt in een herindelingsoptie. Daarmee is deze keuze hoogstwaarschijnlijk niet duurzaam. Daarbij maken we het voorbehoud dat dit anders komt te liggen indien belangrijke andere herindelingsbewegingen in Fryslân uiteindelijk (toch) niet leiden tot het ontstaan van een aantal veel grotere gemeenten.

CRITERIUM 4: INTERNE SAMENHANG

CRITERIUM: INTERNE SAMENHANG		
OPTIE 1: HERINDELING	OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING	OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID
<ul style="list-style-type: none"> Er is een helder profiel voor de eventuele fusiegemeente en dat is het profiel van een krachtige plattelandsgemeente De interne samenhang tussen de drie gemeenten is groot. Het zijn qua karakter vergelijkbare gemeenten. Ze hebben een sterk agrarisch karakter en een aantal centrumdorpen waar de bedrijvigheid zich heeft ontwikkeld. Het totale gebied kenmerkt zich als een gevarieerd landschap, met (veen)weidegebieden, meren en bossen, waar het goed wonen is in verschillende woonmilieus en waar de vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme) volop kansen biedt. Tevens ligt de kracht van het gebied van de drie gemeenten in de ligging aan de poort van Fryslân vanuit de Randstad, zowel over de weg als over water. De samenkomst van de A6 en de A7 bij Joure versterkt dit nog. 	<ul style="list-style-type: none"> Intensieve samenwerking heeft geen noemenswaardige gevolgen voor de interne samenhang; het kan de bestuurlijke samenwerking op bepaalde dossiers die voor de drie gemeenten als geheel belangrijk zijn eenvoudiger maken Een gebrek aan interne samenhang (wezenlijk verschillende identiteiten) zou een motivatie kunnen zijn om voor deze optie te kiezen, maar er is juist een gemeenschappelijke identiteit. Daarmee valt een belangrijk voordeel van samenwerken boven herindelen weg. 	<ul style="list-style-type: none"> Skarsterlân heeft zich 25 jaar bewezen als zelfstandige gemeente met een duidelijk profiel.

WagenaarHoes

••• ORGANISATIEADVIES

CRITERIUM 5: EXTERNE SAMENHANG

CRITERIUM: EXTERNE SAMENHANG		
OPTIE 1: HERINDELING	OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING	OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID
<ul style="list-style-type: none"> Van de drie opties biedt deze de beste kans op regionale samenhang; dat is echter wel afhankelijk van de taxatie van het belang van Heerenveen. 	<ul style="list-style-type: none"> De kans is groot dat de regionale samenhang verstoord wordt door een keuze voor intensieve samenwerking, als gevolg van herindelingsbewegingen in de omgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> De kans is groot dat de regionale samenhang verstoord wordt door een keuze voor zelfstandigheid, als gevolg van herindelingsbewegingen in de omgeving.

CRITERIUM 6: PLANOLOGIE

CRITERIUM: PLANOLOGIE		
OPTIE 1: HERINDELING	OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING	OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID
<ul style="list-style-type: none"> Hoewel er vanuit de huidige situatie geen belemmeringen worden gezien biedt een grotere gemeente meer gelegenheid goed te kijken naar een samenhangende spreiding van voorzieningen, wonen, bedrijvigheid etc. Dit biedt in planologisch opzicht daarmee een voordeel. 	<ul style="list-style-type: none"> Op het gebied van planologie zijn er geen kansen of belemmeringen vanuit het perspectief van intensieve samenwerking; de score op dit criterium voor deze optie is dan ook neutraal. 	<ul style="list-style-type: none"> Op het gebied van planologie zijn er geen kansen of belemmeringen vanuit het huidige perspectief van Skarsterlân; de score op dit criterium voor deze optie is dan ook neutraal.

CRITERIUM 7: ECONOMISCHE WEERBAARHEID

CRITERIUM: ECONOMISCHE WEERBAARHEID		
OPTIE 1: HERINDELING	OPTIE 2: INTENSIEVE SAMENWERKING	OPTIE 3: ZELFSTANDIGHEID
<ul style="list-style-type: none"> Er zijn drie voordelen van deze optie. Ten eerste ontstaat door een nieuwe gemeente een weliswaar eenduidig maar toch divers profiel voor mogelijke bedrijvigheid. De diversiteit maakt de kwetsbaarheid kleiner. Ten tweede kan een grotere gemeente vanuit een sterkere organisatie de contacten met het bedrijfsleven onderhouden en acquisitie plegen. Tot slot vindt tussen de heringedeelde gemeenten geen concurrentie om bedrijvigheid plaats. 	<ul style="list-style-type: none"> Intensieve samenwerking biedt in economisch opzicht een beperkt voordeel ten opzichte van zelfstandigheid. 	<ul style="list-style-type: none"> Vanuit economisch perspectief is het voor Skarsterlân niet noodzakelijk om een intensieve samenwerking aan te gaan met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat of om voor een herindelingskeuze te kiezen. Tegelijk kan gesteld worden dat door opschalingen in de omgeving de concurrentiepositie van de gemeente in economisch opzicht minder zal worden.

Diverse overzichten financiële consequenties

(

Diverse overzichten financiële consequenties

In deze bijlage zijn opgenomen:

- berekening gewenningsbijdrage
- berekening structureel effect herindeling
- overzicht tarieven

Berekening gewenningsbijdrage.

De formule voor de gewenningsbijdrage die een gefuseerde gemeente ontvangt op het moment dat de fusie is gerealiseerd, is als volgt:

$$(2.245.440 \times A + 53,29 \times (B - C)) \times D *$$

* Bron juni-circularie Gemeentefonds 2010

Ad. A.

Dit is het aantal gemeenten dat door de herindeling verdwijnt; in dit geval 2 (A=2)

Ad. B.

B is het totaal aantal inwoners van de nieuwe gemeente per 1 januari van het jaar voor de herindeling (27.300 + 10.300 + 13.600; B= 51.200)

Ad. C.

Aantal inwoners van de grootste oude gemeente per 1 januari van het jaar voor de herindeling. De grootste gemeente is Skarsterlân met 27.300 inwoners (C=27.300)

Ad. D.

Dit is de vastgestelde uitkeringsfactor voor het herindelingsjaar. Volgens de juni-circulaire Gemeentefonds 2010 bedraagt deze factor voor 2013 1,5040 (D=1,5040)

Ingevulde formule:

$$(2.245.440 \times 2 + 53,29 \times (51.200 - 27.300)) \times 1,5040 = \text{€ } 8.669.824,00$$

Uitbetaling

De gewenningsbijdrage wordt in vier jaar uitbetaald. In het eerste jaar wordt 40% uitbetaald in de drie jaren daarna ieder jaar 20%.

Berekening structureel effect herindeling

Een deel van de uitkering die gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds bestaat uit de zogenaamde 'vaste voet'. De gefuseerde gemeente ontvangt deze 'vaste voet' uiteraard maar eenmaal. De drie zelfstandige gemeenten krijgen momenteel ieder de 'vaste voet'. Daarmee zou je kunnen zeggen dat bij een fusie van de drie gemeenten tweemaal de 'vaste voet' verloren gaat. Die vaste voet wordt dan nog vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. Daarmee is het 'verlies' aan de hand van de volgende formule te berekenen:

$$(A \times B \times C)$$

Ad. A.

Dit is het aantal gemeenten dat door de herindeling verdwijnt (A=2)

Ad. B.

B is de vaste voet. Volgens de juni-circulaire Gemeentefonds 2010 bedraagt de vaste voet voor 2013 € 271.208. (B=271.208)

Ad. C.

C is de uitkeringsfactor. Volgens de juni-circulaire Gemeentefonds 2010 bedraagt deze factor voor 2013 1,5040 (C=1,5040)

Ingevulde formule:

$$2 \times € 271.208 \times 1,5040 = € 815.793.$$

Naast het verlies van het wegvallen van tweemaal 'vaste voet', doet zich een nadeel voor op de vergoeding per hectare buitenwater. In de vergoeding voor deze maatstaf in het Gemeentefonds is nl. een maximum aantal hectares opgenomen van 10.000 hectare. De verdeling van de hectares buitenwater ziet er als volgt uit:

Lemsterland	2.979
Gaasterlân-Sleat	10.141
Skarsterlân	<u>0</u>
Totaal	13.096

Momenteel ontvangen Gaasterlân-Sleat en Lemsterland voor respectievelijk 10.000 en 2.979 hectare jaarlijks de betreffende vergoeding. Na de herindeling zal deze bijdrage nog slechts voor 10.000 hectare worden verstrekt. Hierdoor wordt er voor 2.979 hectare minder vergoeding ontvangen. In 2013 bedraagt de vergoeding per hectare buitenwater (volgens de juni-circulaire Gemeentefonds 2010) € 23,10. Dit bedrag dient vervolgens nog met de uitkeringsfactor te worden vermenigvuldigd. Volgens de juni-circulaire Gemeentefonds 2010 bedraagt deze factor voor 2013 1,5040

Het nadeel voor de component buitenwater bedraagt derhalve:

$$2.979 \text{ hectare} \times € 23,10 \times 1,5040 = € 103.498,00$$

De totale structurele achteruitgang van de bijdrage uit het Gemeentefonds komt daarmee uit op:

- wegvallen 'vaste voet'	€ 815.793,00
- verlaging bijdrage buitenwater	<u>103.498,00</u>
- Totaal	€ 919.291,00

Financiële analyse van de
drie gemeenten

Bedragen x € 1.000	Skarsterlân	Gaasterlân-Sleat	Lemsterland
Rekeningsaldo 2006	2.709	859	605
Rekeningsaldo 2007	1.237	1.623	767
Rekeningsaldo 2008	1.656	1.308	380
Rekeningsaldo 2009	901	307	508
Begrotingsaldo 2010	15	332	139
Begrotingsaldo 2011	206	71	-87
Begrotingsaldo 2012	312	-104	-197
Begrotingsaldo 2013	512	-261	37
Totale omvang van de reserves:			
- per 31-12-2009 totaal	42.308	16.654	10271
- per 31-12-2009 per inw.	1,55	1,62	0,793
- per 31-12-2012 totaal	21.192	10.000	10293
- per 31-12-2012 per inw.	0,78	0,97	0,74
Aantal inwoners	27.300	10.300	13.600

Overzicht gemeentelijke
tarieven in 2010

	Skarsterlân	Gaasterlân-Sleat	Lemsterland
OZB eigenaren woningen	0,0799%	0,1019%	0,0826%
OZB eigenaren niet-woningen	0,1405%	0,1889%	0,1446%
OZB gebruikers niet-woningen	0,1125%	0,1459%	0,1033%
Reiniging eenpersoons *	209,50	161,00	260,76
Reiniging meerpersoons *	264,20	238,00	283,44
Rioolrechten eenpersoons**	133,25	84,00	80,50
Rioolrechten meerpersoons**	133,25	117,00	161,50
Gemiddelde woonlasten ***:			
- eenpersoons	502,55	448,00	506,46
- meerpersoons	557,25	558,00	610,14

* bij Skarsterlân is voor het eenpersoonstarief de prijs voor een container van 140 liter aangehouden en voor het meerpersoonstarief de prijs van een container van 240 liter.

** Voor het rioolrecht hanteert de gemeente Lemsterland een vast tarief van € 40,50 en een variabel tarief van € 0,50 per m3 waterverbuik. De bedragen zijn hier berekend op een

waterverbruik van 50 m³ per
persoon.

*** voor de berekening van de
gemiddelde woonlasten is
uitgegaan van een woning
met een
WOZ-waarde van € 200.000.

1606201100454

Verslagen van de "petearen" in de gemeenten

1606201100455

Verslagen "petearen" Gaasterlân-Sleat

C

Verslag Petear d.d. 5 maart 2008 met bedrijfsleven.

Locatie: gemeentekantoor Balk
 Gespreksleider:
 Aanwezig: ca. 40 belangstellenden, daarnaast gemeenteraadsleden burgemeester
 Hoornstra

Opening

De de gespreksleider van deze avond, opent de bijeenkomst met welkom en gaat kort in op het programma voor dit Petear. Daarna geeft hij het woord aan de burgemeester, de heer Hoornstra.

Inleiding door burgemeester Hoornstra

De heer Hoornstra heet aanwezigen welkom en is blij met de goede opkomst. Deze avond is de eerste avond van een aantal belangrijke inspraakavonden. De gemeente staat de komende maanden immers voor een belangrijke beslissing, die zowel de burgers als het gemeentebestuur aangaat.

Om tot een goede beslissing te komen is het van belang dat ook de burgers aan het woord komen; de gemeenteraad wil graag de mening van de bevolking horen.

In 2007 is door de gemeenteraad van Gaasterlân Sleat uitgesproken dat de gemeente, gelet op de toekomst, waarin steeds meer taken bij de gemeente komen te liggen, te klein is. De bedoeling van de overheid is dat de gemeente in de toekomst de eerste overheid wordt. Dit betekent dat de gemeente het eerste aanspreekpunt voor de burger wordt en dat steeds meer taken bij de gemeente worden ondergebracht, waardoor de organisatie kwetsbaar wordt. Men werkt al samen met omliggende gemeenten om de taken zo goed mogelijk te kunnen vervullen, een voorbeeld daarvan is de samenwerking met de gemeente Bolsward voor de Sociale Dienst. Een nadeel van samenwerking met meerdere gemeenten is dat daardoor de invloed van de gemeenteraden terug loopt. Er dient daarom een goed evenwicht gevonden te worden, waardoor de basistaken goed kunnen worden uitgevoerd, maar op een zodanige schaal dat er nog voldoende mogelijkheid is om goed contact met de burgers te onderhouden. De heer Hoornstra is persoonlijk, vanwege laatstgenoemd punt geen voorstander van een grote zuidwesthoek gemeente, omdat er dan een gemeente zou komen met 115 dorpen en steden

De heer Hoornstra benadrukt dat de mening van de bevolking er toe doet, vandaar dat men tijdens de inspraakavonden de mogelijkheid aan verschillende doelgroepen biedt om hun mening kenbaar te maken.

Op 22 april is er een extra gemeenteraadsvergadering over dit onderwerp en op 13 mei volgt de definitieve besluitvorming hoe verder. De heer Hoornstra nodigt een ieder uit ook bij deze raadsvergaderingen aanwezig te zijn.

Na de inleiding van is er kort gelegenheid tot het stellen van vragen, waarbij het volgende naar voren wordt gebracht:

- Gevraagd wordt of er ook een discussie met raadsleden mogelijk is. antwoordt dat het niet de bedoeling is dat er een aparte discussieavond wordt georganiseerd. Men kan natuurlijk zelf contact opnemen met raadsleden en/of fracties om over dit onderwerp te discussiëren. Tevens is het mogelijk om tijdens de raadsvergadering gebruik te maken van de inspreekmogelijkheid.
- Gevraagd wordt wat bedoeld wordt met kwetsbaarheid van de organisatie. legt uit dat veel taken worden uitgevoerd door eenmansposten, dit betekent dat bij afwezigheid taken blijven liggen, omdat er geen vervanging is. Daarbij krijgt de gemeente er steeds meer taken bij, waardoor deze kwetsbaarheid wordt vergroot.

Discussierondes in groepen

De legt kort wat de bedoeling is, waarna in kleine groepen onder leiding van een raadslid wordt gediscussieerd aan de hand van enkele vragen. Opmerkingen, meningen e.d. kan men kwijt op een groot vel papier. Hieronder vindt u een opsomming van de uitkomsten daarvan, dit aan de hand van de voorgelegde vragen.

1. De gemeenteraad van Gaasterlân – Sleat heeft in het voorjaar van 2007 uitgesproken dat onze gemeente voor de toekomst te klein lijkt om zelfstandig te kunnen blijven. Wat is uw mening?

- gemeente is te klein, waardoor kwaliteit ambtenarenapparaat en raad te laag;
- de huidige omvang is bestuurlijk onhoudbaar;
- de huidige omvang is kwetsbaar;
- groter is professioneler, te groot is niet gewenst omdat feeling met omgeving dan vervalst;
- de samenwerkingsverbanden zijn uit de hand gelopen;
- herindelen tot één gemeente Fryslân, met deelraden.
- herindelen zonder Sneek, omdat zonder Sneek de recreatie beter tot zijn recht komt;

2. De onderzoeksrapporten die in 2007 zijn gepubliceerd geven beide als voorkeur aan om één grote gemeente te gaan vormen in de Zuidwesthoek van Friesland, opgebouwd uit (delen van) 8 gemeenten.

Wat vindt u hiervan. Benoem voor- en nadelen.

Nadelen van één grote gemeente

- de geografische afstand;
- afstand burger en bestuur;
- stijging kosten per inwoner;
- een samengaan van 10 gemeenten is te veel, gekeken zou moeten worden welke gemeenten bij elkaar passen qua opbouw (Lemsterland, Gaasterlân-Sleat, (Sneek), Nijefurd en Wûnseradiel);
- een gemeente met omvang ca. 50.000 inwoners is groot genoeg voor de komende 10 tot 20 jaar;
- te groot, gaat ten koste van een goed bestuur.

Voordelen

- professionele ambtenaren, bestuur en raad;
- raadsleden kunnen objectiever beoordelen;
- verbetering democratie;
- nieuwe gemeente meer zeggenschap bij de provincie;
- recreatiemogelijkheden;
- versterken kust richting Lemsterland.

Hierna wordt van tafel gewisseld en volgt een tweede discussieronde in groepen, dit aan de hand van de volgende vragen:

3. Stel dat Gaasterlân-Sleat besluit om te gaan herindelen.

Wat moet er volgens u in ieder geval behouden blijven in een nieuwe gemeente?

Het volgende dient behouden te blijven:

- regionamen;
- loketfunctie, regionale baliefunctie voor vergunningen, rijbewijs, paspoort etc.
- geen Internetrelatie;
- werkgelegenheid in de kleine kernen en in de regio dient behouden c.q. gestimuleerd te worden
- service aan de burger;
- bestuurlijke toegankelijkheid (deelraad?)
- landelijk karakter;
- plattelandscultuur;
- naam Gaasterlân;
- behoud coulissen;
- politieke afvaardiging moet komen uit alle regio's niet alleen uit de grote plaatsen.

**4. Wat moet een herindeling minimaal voor u als ondernemer opleveren?
(of: wat wilt u bij een gemeentelijke herindeling tot stand brengen?)**

- herindeling mag niet leiden tot een kostenverhoging voor de burger;
- er dient kwaliteitsverbetering gerealiseerd te worden;
- meer slagkracht;
- een plattelandsgemeente;
- soepeler organisatiestructuur;
- kennisuitbreiding;
- geen wachttijden meer;
- uniforme regels en procedures;
- eventueel natuurlijke grenzen opnieuw inkleuren;
- meer ondersteuning voor nieuwe industrieterreinen;
- een speciale contactpersoon voor bedrijven;
- meer ondersteuning bij evenementen;
- krachtige, grensoverschrijdende recreatie;
- watersport toerist en recreatie;
- er moet een grote toeristentrekker komen;
- meer openheid;
- economische vooruitgang;
- meer inwoners;
- samen sterker staan;
- het geheel moet meer zijn dan de som der delen.

5. Slotvraag: welke opmerkingen wilt u nog kwijt over dit onderwerp.

- Eigen identiteit moet behouden blijven (De Gaasterlander);
- Gaasterlân moet beter worden ontsloten. (poort Lemmer);
- Waarom de Noordoostpolder niet meenemen?
- Men wil geen zware industrie in de gemeente, maximaal klasse II;
- Toeristisch economisch gezien zou het een slechte zaak zijn indien Lemsterland en Skarsterlân niet mee fuseren in een zuidwesthoek gemeente;
- Men dient snelheid te maken met de plannen.

Na de groepsdiscussies is een korte pauze. Hierna volgt een plénair debat, waarbij het volgende naar voren wordt gebracht:

_____ brengt naar voren dat men voor een herindeling is, men hoopt dat daarmee het functioneren en de kwaliteit van ambtenaren en raad verbetert. Men vindt daarbij dat de identiteit en naam van Gaasterlân op een of andere manier moet blijven. De streek Gaasterlân moet bekend en herkenbaar blijven voor de toerist. Desgevraagd geeft c _____ aan dat dit ook in een groter verband mondeling is.

_____ antwoordt desgevraagd ook klachten over het functioneren van de gemeente te hebben en hij hoopt dat door een samengaan van 8 gemeenten een professioneel apparaat kan worden neergezet.

_____ vindt ook dat er verandering nodig is, maar vindt een samengaan van 4 gemeente beter. Hij is niet voor een fusie met de gemeente Sneek, omdat hij een gemeente met stadsallure niet passend vindt bij een plattelandsgemeente. _____ us vindt dat bij een fusie van 8 gemeenten de gemeente te groot en afstandelijk wordt.

_____ brengt naar voren dat niet alleen van belang is met hoeveel gemeenten wordt gefuseerd, maar belangrijker is met welke gemeenten. De gemeente dient een keuze te maken tussen verschillende varianten, de gemeente kan richting links of rechts kiezen. De _____ n pleit daarbij ook te kijken naar een samengaan met de gemeenten Lemsterland en Skarsterlân, de ligging aan de A7 en A6 brengt financiële voordelen mee. Het is ook van belang dat ontwikkelingen gefinancierd kunnen worden.

_____ pleit voor de grootste variant, namelijk één grote gemeente Fryslân. De heren sluiten zich hierbij aan. Men denkt dat hierdoor een professioneel apparaat kan worden neergezet en er hoeft niet nog eens te worden gefuseerd.

_____ is daar een voorstander van, Fryslân bestaat uit verschillende gebieden met hun eigen cultuur. _____ } merkt op dat het mogelijk is een grote gemeente te vormen met daaronder deelraden, hij verwijst daarbij naar de stad Amsterdam waar dit ook zo geregeld is.

_____ brengt naar voren dat één gemeente Fryslân een utopie is, verder vindt hij dat het instellen van deelraden leidt tot versnippering en ten koste van de slagvaardigheid van het bestuur zal gaan. Ook is de vraag wat dit gaat kosten.

_____ merkt op dat bij een gemeente met een omvang van ca. 45.000 inwoners, deelraden niet nodig zijn.

_____ concludeert uit de discussie dat men voor een groter verband is, daarbij vindt men dat er een goed contact met de burgers moet blijven, dient gelet te worden op de kosten en de gemeente dient zoveel mogelijk voordelen uit de schaalvergroting te halen. Hij vraagt aan aanwezigen of men de gemeenteraad iets mee wil geven bij hun keuze, het volgende wordt daarbij naar voren gebracht:

_____ is ondernemer in Balk en geeft de gemeenteraad bij de herindeling de "RABO" formule mee, zorg voor:

Ruimtelijke tijdsplanning: geef mensen en organisatie voldoende tijd;

Ambtenarenparticipatie, erkend en betrokken;

Bestuurskracht: uitvoering geven aan maatschappelijke taken voor burgers en bedrijven.

Ondernemersgeest: rol van betekenis vervullen.

_____ pleit voor een dusdanige herindeling dat er een efficiëntie en effectieve organisatie ontstaat die oog heeft voor gebiedsontwikkeling. Hij vindt een fusie noodzakelijk om de continuïteit en kwaliteit te waarborgen voor de langere termijn.

_____ heeft een klein assurantiebedrijf en maakt daarmee een vergelijking, waarbij hij constateert dat het van belang is dat er samen wordt gegaan met een gelijkwaardige partner. Er dient goed gekeken te worden welke gemeenten bij elkaar passen en welke gemeenten elkaar kunnen versterken, zo zou met een deel van Lemsterland een kustgemeente gevormd kunnen worden.

Naar aanleiding hiervan wordt gesproken over de wenselijkheid van het samengaan met Sneek, hierover verschillen de meningen. Een deel van de aanwezigen vindt de stadscultuur van Sneek niet passend bij de plattelandscultuur van Gaasterlân-Sleat.

_____ brengt naar voren dat het belangrijk is dat de leefbaarheid in de dorpen behouden blijft. Het gevaar bij een grote gemeente is dat veel zaken worden gecentraliseerd, wat ten koste gaat van de kleine dorpen.

_____ vindt dat bij een fusie goed gekeken moet worden naar de financiële positie van de gemeenten waarmee men wil samengaan. Het is ongewenst om met armlastige gemeenten samen te gaan, omdat dan de gemeentelijke belastingen voor burgers en bedrijven weer moeten worden verhoogd.

_____ verwijst naar het onderzoeksrapport, waaruit naar voren komt dat de gemeente Gaasterlân-Sleat de meeste werkgelegenheid biedt op het gebied van recreatie landbouw en industrie. Hij vraagt de aanwezige ondernemers waar men kansen ziet bij een grote gemeente.

_____ antwoordt dat er ruimte moet komen voor grootschalige ontwikkeling, daarvoor dienen meer industriegebieden te worden ontwikkeld langs de A7.

Verder vindt men het belangrijk dat de gemeente daadkrachtig is met voldoende kwaliteit.

Door de schaalvergroting dienen de recreatieve mogelijkheden, zoals de watersport uitgebreid te worden.

Sluiting

_____ rondt de discussie af en bedankt een ieder voor zijn en haar inbreng, er is nog voldoende gelegenheid om met elkaar te praten onder het genot van een hapje en een drankje in het "neipetear". Hierna geeft hij het woord aan _____, deze vraagt een ieder een "dotje" aan te brengen op de op het bord getekende boom met rustevarianten. Hij bedankt een ieder voor de komst en sluit even voor tienden de bijeenkomst.

Verlag Petear d.d. 10 maart 2008 met inwoners van de gemeente Gaasterlân-Sleat

Locatie: De Treemter te Balk
 Gespreksleider: de heer
 Aanwezig: ca. 50 belangstellenden, daarnaast gemeenteraadsleden en leden van het
 College van Burgemeester en Welhouders

Opening

De heer de gespreksleider van deze avond, opent de bijeenkomst met welkom en gaat kort in op het programma voor dit Petear. Daarna geeft hij het woord aan de burgemeester, de heer Hoornstra.

Inleiding door burgemeester Hoornstra

De heer Hoornstra heet aanwezigen welkom en is blij met de goede opkomst. De gemeente Gaasterlân-Sleat en omliggende gemeenten staan de komende periode voor een belangrijke beslissing over de toekomst. Het gemeentebestuur vindt het belangrijk om hierover ook de mening van de inwoners van de gemeente te horen, daarom worden deze Petearen georganiseerd.

De heer Hoornstra vertelt aan de hand van een beamerpresentatie iets over de stand van zaken tot nu toe. Hij gaat daarbij kort in op de historie en de actuele ontwikkelingen.

In 2007 is door de gemeenteraad van Gaasterlân Sleat uitgesproken dat de gemeente, gelet op de toekomst, waarin steeds meer taken bij de gemeente komen te liggen, te klein is. De bedoeling van de rijksoverheid is dat de gemeente in de toekomst de eerste overheid wordt. Dit betekent dat de gemeente het eerste aanspreekpunt voor de burger wordt en dat steeds meer taken bij de gemeente worden ondergebracht, waardoor de organisatie kwetsbaar wordt. Op diverse gebieden wordt al samengewerkt met omliggende gemeenten. Een nadeel daarvan is dat de invloed van de gemeenteraden terugloopt. Om dit te voorkomen is een samengaan met andere gemeenten een logische keuze. Er dient daarbij een goed evenwicht gevonden te worden, waarbij de basistaken goed kunnen worden uitgevoerd, maar op een zodanige schaal dat er nog voldoende mogelijkheid is om goed contact met de burgers te onderhouden.

Op 22 april is er een extra gemeenteraadsvergadering over dit onderwerp en op 13 mei volgt de definitieve besluitvorming hoe verder.

Naar aanleiding van de inleiding van de heer Hoornstra is er gelegenheid tot het stellen van vragen hierover, hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

Discussierondes in groepen

De n legt kort uit wat de bedoeling is, waarna in kleine groepen onder leiding van een raadslid wordt gediscussieerd aan de hand van enkele vragen. Opmerkingen, meningen e.d. kan men kwijt op een groot vel papier. In de eerste discussieronde worden de eerste 3 vragen behandeld, waarna de groepen worden gewisseld. In de nieuw gevormde groepen worden de vragen 4 en 5 behandeld. (Zie bijlage).

Na de discussierondes volgt een korte pauze.

Verlag plenaire debat

Na de pauze volgt een plenaire discussie. gaat alle tafels bij langs en vraagt naar de uitkomsten van de groepsdiscussie, hierbij wordt het volgende naar voren gebracht:

Eerste tafel

- vertelt wat aan deze tafel in de twee groepen is besproken, namelijk:
- Men vindt dat de gemeente groter moet worden om de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente te kunnen waarborgen.
 - De gemeente moet wel dicht bij de burger blijven, in de gemeente moet daarom de loketfunctie behouden blijven.
 - Over het samengaan met Sneek bestaan verschillende meningen een deel vindt dat Sneek niet past bij een herindeling met plattelandgemeenten en een ander deel vindt dat dit wel zou kunnen.
 - Qua omvang stelt men een gemeente voor van tussen de 40.000 en 70.000 inwoners.
 - Men vindt dat de naam Gaasterlân in de naam van de nieuwe gemeente moet worden verwerkt, vanwege de naamsbekendheid van Gaasterlân.

- Ook is opgemerkt om te kijken naar natuurlijke grenzen, zoals het PM-kanaal en de A6.
- Korte lijnen moeten blijven bestaan, bestuurders dienen dicht bij de burger te staan, daarom dienen politieke vertegenwoordigers uit de verschillende plaatsen te komen.
- Een herindeling mag niet leiden tot hogere kosten.
- Verder is nog opgemerkt dat men vindt dat de nieuwe gemeente niet te log mag worden en radio Gaasterlân moet blijven bestaan.

Tweede tafel

oet verslag van de volgende tafel doet verslag van het besprokene:

- Bij de herindeling zou gekeken moeten worden naar de natuurlijke grenzen en niet naar aantallen. Ook is genoemd om te kijken naar de "goa's".
- De herindeling dient te leiden tot kwaliteitsverbetering, de uitvoering van het beleid dient adequaat en strikt te zijn.

Derde tafel

oet verslag van de discussierondes van de derde tafel:

- Men ziet in dat herindeling onontkoombaar is, van belang is dat rationeel wordt gedacht en niet emotioneel.
- Men vindt dat naar natuurlijke grenzen gekeken moet worden.
- De regionale baliefunctie dient behouden te blijven.
- Aansprekpunten politiek moeten zichtbaar blijven.
- De meerderheid van beide discussiegroepen kiest voor een samengaan met 4 gemeenten (blauwe hart gemeenten) en niet voor één grote zuidwesthoekgemeente.
- Korte lijnen tussen burger en bestuur.
- Politieke betrokkenheid dient gewaarborgd te blijven door te zorgen dat uit alle plaatsen vertegenwoordigers komen.
- Er moet op alle fronten aandacht zijn voor de leefbaarheid.
- De financiële middelen dienen goed verdeeld te worden.
- Gevraagd wordt of een grote gemeente niet wordt gekort op de middelen die men van het Rijk krijgt.
- Men wil het groene handelsmerk behouden.
- Men vindt dat de daadkracht moet worden verbeterd.
- Herindeling mag niet leiden tot hogere kosten.
- Burgers dienen te allen tijde betrokken te worden bij de ontwikkelingen.
- Kijk ook naar varianten van samengaan met Lemsterlân en Skarsterlân.
- Een aantal is voor samengaan met Sneek en een aantal niet. Men constateert daarbij wel dat men afhankelijk is van veel voorzieningen die Sneek biedt (ziekenhuis, onderwijs). Desgevraagd door de heer [naam] wordt aangegeven dat men liever niet met Sneek wil samengaan vanwege de "stadsmentaliteit" van Sneek, deze zou harder en agressiever zijn.

Vierde tafel

oet verslag van de gevoerde discussies:

- Men vindt dat de gemeente Gaasterlân Sleat te klein is en dus moet gaan fuseren.
- Van belang is dat de loketfunctie en dienstverlening behouden blijven.
- De nieuwe gemeente moet niet alleen een woongemeente zijn, maar er moet ook ruimte zijn voor voldoende werkgelegenheid
- Betreffende het samengaan met de gemeente Sneek verschilt men van mening.
- Er moet ook gekeken worden naar samengaan met de gemeenten Skarsterlân en Lemsterlân. Laatstgenoemde vanwege de ontsluiting.
- Desgevraagd wordt aangegeven dat de tegenstanders van het samengaan met Sneek als argument noemen dat men de voorkeur geeft aan een plattelandsgemeente. Sneek is hiervoor te groot.
- Vanuit deze groep wordt opgemerkt dat men erg tevreden is over de opzet van deze discussieavond.

Vijfde tafel

brengt verslag uit:

- Een deel vindt dat alles nu goed gaat en de gemeente niet te klein is. Anderen vinden wel dat er behoefte is aan schaalvergroting.
- Bij samengaan tot een grotere gemeente neemt de betrokkenheid af.

- Als voordeel van herindeling is genoemd dat er een bredere en kwalitatief sterkere organisatie ontstaat.
 - Men wil landbouw en werkgelegenheid behouden.
 - Er dient een goed evenwicht te zijn tussen stad en platteland.
 - De loketfunctie moet behouden blijven.
 - Men ziet Lemmer als de poort naar Friesland en vindt dat Gaasterlân Sleat daar ook belang bij heeft.
- Op de vraag waarom door de heer Van Weperen, antwoordt de heer Jan de Vries dat men in Gaasterlân afhankelijk is van de verkeersproblematiek die speelt bij Lemmer, daar stagneert het verkeer en in de toekomst zal dit toenemen, omdat het toerisme toeneemt. De komende jaren moet hier veel aandacht aan worden besteed.

Zesde tafel

- van deze tafel doet verslag en brengt het volgende naar voren:
 - Binnen de groepen verschillen de meningen over de herindelingvarianten. Enkele deelnemers pleiten voor een grote gemeente Fryslân. Anderen pleiten voor een kleinere variant. Ook bestaat er verschil over mening over Sneek er wel of niet bij. Enkeligen vinden dat gekeken moet worden naar et samengaan met Skarsterlân.
 - Enkeligen zijn tegen fusie en verwijzen daarbij naar de vele voorbeelden waarbij gebleken is dat groter niet altijd succesvoller is. Als er dan toch gefuseerd moet worden kiest men voor een samengaan met Lemsterlân en Nijefurd.
 - Men vindt belangrijk dat het sociale "wij-gevoel" behouden blijft.

Zevende tafel

doet verslag van de gevoerde discussies, hij merkt daarbij op dat vele zaken al zijn genoemd en brengt daarom vooral nieuwe punten naar voren:

- Er dient een samenhangend RO-beleid te komen met duidelijke afspraken over waar men recreatie, landbouw en ruimte voor bedrijven wil.
- Door een grotere gemeente te vormen dient efficiencyverbetering tot stand te komen.
- Men vindt dat de directe contacten met raadsleden behouden dienen te blijven, van belang is dus dat uit Gaasterlân voldoende raadsleden in de raad zijn vertegenwoordigd.
- De voorzieningen in de dorpen dienen minimaal behouden te blijven.
- Ook binnen de groepen aan deze tafel verschillen de meningen over wel of niet samengaan met Sneek.
- Bij de herindeling kan men ook kijken naar natuurlijke grenzen.
- Als vraag is naar voren gebracht dat over samenwerking met gemeenten door de heer Hoornstra alleen negatieve kanten zijn benoemd, gevraagd wordt of er ook positieve kanten zijn aan samenwerking.
- Uit de groep komt het verzoek naar voren om met de raadsleden in discussie te gaan over dit onderwerp.

Achtste tafel

- voert het woord namens de groepen die aan deze tafel hebben gediscussieerd:
 - Deelnemers zijn voor herindeling, men vindt dat de gemeente anders te klein is.
 - Er moet een eenduidig beleid komen.
 - Er moet een dependance van de gemeente blijven, waardoor de bereikbaarheid van de gemeente voor de burger blijft gewaarborgd.
 - Ook is opgemerkt dat schaalvergroting niet altijd de oplossing is.
 - Een samengaan van 8 gemeenten vindt men te groot. Dit zou leiden tot onpersoonlijkheid en de saamhorigheid gaat verloren.
 - Men is tegen het samengaan met Sneek, men is bang voor een te grote stadsinvloed. Sneek ligt niet centraal in de zuidwesthoek. De voorkeur gaat uit naar een plattelandsgemeente met Wymbritseradiel en Nijefurd.
 - Gevraagd wordt naar de financiële gevolgen en naar de gevolgen voor arbeidsplaatsen bij de gemeente.
 - De naam Gaasterlân moet behouden blijven.
 - Eigen cultuur- en subsidiebeleid moeten behouden blijven. (Mar en Klif).
 - Men wil geen invoering van parkeergelden.
 - Scholen moeten behouden blijven.
 - De fusie zou een voordeel van 50% op de gemeentelijke lasten moeten opleveren.

Bijlage bij het verslag van het Petear gehouden op 10 maart 2008 in de Treemter te Balk

Hieronder vindt u de vragen gesteld tijdens de groepsdiscussie en met daarbij een samenvatting van de opmerkingen die op de vellen papier zijn genoteerd.

1. De gemeenteraad van Gaasterlân – Sleat heeft in het voorjaar van 2007 uitgesproken dat onze gemeente voor de toekomst te klein lijkt om zelfstandig te kunnen blijven. Wat is uw mening?

- Gaasterlân – Sleat is te klein, maar mag niet te groot worden;
- Vanwege toename taken wordt gemeente te klein;
- Schaalvergroting hoeft niet altijd de oplossing te zijn;
- Overload aan informatie bij de inleiding, men zou graag de vragen vooraf ontvangen, zodat men deze kan voorbereiden;
- Bij de verkiezingen hebben de partijen geen mening gegeven over mogelijke herindeling. Voorstel is daarom om hierover een referendum te houden;
- Gemeente is niet te klein, kan zelf de taken nog uitvoeren;
- Bij herindeling kijken naar natuurlijke grenzen;
- Niet samengaan met Sneek vanwege dominantie van Sneek;
- Bij fusie een kustgemeente vormen met Lemmer en Nijefurd;
- Vormen van een IJsselmeergemeente;
- Samengaan met Skårsterlân en Lemsterlân (A6).
- Voorkeur voor plattelandsgemeente, zonder Sneek: Sneek ligt niet centraal in Zuidwesthoek; men is bang voor een te grote invloed van de stad;
- Een herindeling mag niet leiden tot hogere kosten;
- Een grotere gemeente betekent niet per definitie dat er altijd een ambtenaar beschikbaar is.

2. De onderzoeksrapporten die in 2007 zijn gepubliceerd geven beide als voorkeur aan om één grote gemeente te gaan vormen in de Zuidwesthoek van Friesland, opgebouwd uit (delen van) 8 gemeenten.

Wat vindt u hiervan? Benoem voor- en nadelen

Voordelen

- Grotere kans op gezonde financiële situatie;
- Kwalitatief sterker personeel;
- Meer mogelijkheden voor ambities van personeel.

Nadelen

- Gemeente wordt te groot;
- Afstand bestuur – burger wordt te groot;
- Fusie is niet goedkoper;
- Verlies identiteit;
- Gaasterlân-Sleat heeft eigen problematiek.

3. Stel dat Gaasterlân-Sleat besluit om te gaan herindelen.

Wat moet er volgens u in ieder geval behouden blijven in een nieuwe gemeente?

- Korte lijnen met gemeentelijk bestuur;
- Loketfunctie in Balk;
- Aandacht voor agrarische en toeristische sector;
- Goede voorzieningen in de dorpen;
- Publieksdependance:
- Stad mag niet de overhand krijgen op het platteland;
- De naam Gaasterlân;
- Genoeg politieke bestuurders uit Gaasterlân – Sleat;
- Goede dienstverlening;
- Kwaliteit van groen, fietspaden en landschap;
- Gemoedelijkheid;
- Goede voorzieningen (scholen, bibliotheek);
- Voldoende werkgelegenheid;
- Huidige gemeentehuis als servicepunt;
- Eigen cultuur en subsidiebeleid;
- Geen invoering van parkeergelden;
- Het oude Raadhuis;

- Sleat moet ook samengaan in de nieuwe gemeente;
- Oudega G-S moet Oudega blijven;
- Scholen in de kleine kernen;
- College overleg met lokale bestuurders plaatselijke belangen.

**4. Wat moet een herindeling minimaal voor u als inwoner opleveren?
(of: wat wilt u bij een gemeentelijke herindeling tot stand brengen?)**

- Samenhangend RO-beleid;
- Consequente handhaving;
- Efficiënt en goed functionerend gemeentelijk apparaat;
- Gaasterlân-Sleat moet grip krijgen op "poort van zuidwesthoek" (Lemmer);
- Goede dienstverlening;
- Overname van taken van de provincie;
- Zo laag mogelijk tarief gemeentelijke belastingen;
- 50% voordeel op gemeentelijke belastingen;
- Economische bedrijvigheid;
- Niet alleen een woongemeente, maar ook werkgelegenheid;
- Geld moet ten goede komen aan de burger, niet aan dure gebouwen.

5. Slotvraag: welke opmerkingen wilt u nog kwijt over dit onderwerp.

- De wens om met de raad in discussie te gaan over dit onderwerp;
- Gemeente mag niet te log worden;
- Radio Gaasterlân moet blijven bestaan;
- Aansturen op een plattelandsgemeente;
- Men hoopt dat de raad luistert naar de reacties van de burgers;
- Men vindt de opzet van de Petearen goed;
- Men kan zich niet voorstellen dat de gemeenteraad binnenkort anders beslist dan een samengaan met 4 gemeenten (Wymbritseradiel, Sneek en Nijefurd), men denkt dat dit vooraf is bepaald;
- Er is onvoldoende ingegaan op de voordelen van het zelfstandig blijven;
- Men mist bij de vraagstelling wat er verloren zou gaan bij een herindeling.

Verslag Petear d.d. 12 maart 2008 met inwoners van de gemeente Gaasterlân-Sleat

Locatie: Dorpshuis te Nijemirdum
 Gespreksleider:
 Aanwezig: ca. 35 belangstellenden, daarnaast gemeenteraadsleden en leden van het
 College van Burgemeester en Wethouders

=====

Opening

De de gespreksleider van deze avond, opent de bijeenkomst met welkom en gaat kort in op het programma voor dit Petear. Daarna geeft hij het woord aan de burgemeester, de heer Hoornstra.

Inleiding door burgemeester Hoornstra

De heer Hoornstra heet aanwezigen welkom en is blij met de goede opkomst. De gemeente Gaasterlân-Sleat en omliggende gemeenten staan de komende periode voor een belangrijke beslissing over de toekomst. Het gemeentebestuur vindt het belangrijk om hierover ook de mening van de inwoners van de gemeente te horen, daarom worden deze Petearen georganiseerd.

De heer Hoornstra vertelt aan de hand van een beamerpresentatie iets over de stand van zaken tot nu toe. Hij gaat daarbij kort in op de historie en de actuele ontwikkelingen.

In 2007 is door de gemeenteraad van Gaasterlân Sleat uitgesproken dat de gemeente, gelet op de toekomst, waarin steeds meer taken bij de gemeente komen te liggen, te klein is. De bedoeling van de rijksoverheid is dat de gemeente in de toekomst de eerste overheid wordt. Dit betekent dat de gemeente het eerste aanspreekpunt voor de burger wordt en dat steeds meer taken bij de gemeente worden ondergebracht, waardoor de organisatie kwetsbaar wordt. Op diverse gebieden wordt al samengewerkt met omliggende gemeenten. Eigenlijk zijn dit hulpconstructies waarbij de invloed van de gemeente terugloopt, men wordt daardoor steeds minder bestuurder, maar steeds meer pleitbezorger. Om dit te voorkomen is een samengaan met andere gemeenten een logische keuze. Er dient daarbij een goed evenwicht gevonden te worden, waarbij de basistaken goed kunnen worden uitgevoerd, maar op een zodanige schaal dat er nog voldoende mogelijkheid is om goed contact met de burgers te onderhouden. Een herindeling betekent niet automatisch dat de kosten teruglopen, maar zeker is dat indien niet overgegaan wordt tot herindeling de kosten zullen stijgen, omdat de taken voor de gemeenten steeds complexer worden.

Op 22 april is er een extra gemeenteraadsvergadering over dit onderwerp en op 13 mei volgt de definitieve besluitvorming hoe verder.

Naar aanleiding van de inleiding van de heer Hoornstra is er gelegenheid tot het stellen van vragen hierover, hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

Discussierondes in groepen

De gaat kort uit wat de bedoeling is, waarna in kleine groepen onder leiding van een raadslid wordt gediscussieerd aan de hand van enkele vragen. Opmerkingen, meningen e.d. kan men kwijt op een groot vel papier. In de eerste discussieronde worden de eerste 3 vragen behandeld, waarna de groepen worden gewisseld. In de nieuw gevormde groepen worden de vragen 4 en 5 behandeld. (Zie bijlage).

Verslag plenaire debat

Na de discussierondes volgt een plenaire discussie. en gaat bij alle tafels langs en vraagt naar de uitkomsten van de groepsdiscussie, hierbij wordt net volgende naar voren gebracht:

Eerste tafel

..... vat kort samen wat aan deze tafel naar voren is gebracht:

- Voorkomen moet worden dat de stad het platteland ondersneeuwt. Men wil niet dat de stad bepaalt wat op het platteland gebeurt. Men is daarom voor een grotere plattelandsgemeente, zonder Sneek:
- Voor de personele problemen wordt voorgesteld een "pool" van specialisten op te richten die het personeel van de gemeentes kunnen vervangen.
- De gemeente krijgt meer "body" bij een herindeling, maar men wil niet te groot worden. Een gemeente van 100.000 inwoners vindt men te groot.
- Men wil niet dat de herindeling leidt tot hogere kosten voor de burger.

Tweede tafel

de host van de volgende tafel doet verslag van het besprokene:

- Voor de toekomst zal de gemeente Gaasterlân-Sleat te klein zijn. Men kiest eerst voor een samengaan van 3 gemeenten, die een plattelandsgemeente vormen van ongeveer 40.000 inwoners. Over 25 jaar kan dan worden gefuseerd tot een gemeente van 75.000 tot 100.000 inwoners.
- Bij de herindeling dient gekeken worden naar de ontsluiting van de A6 en zou Lemmer bij de gemeente gevoegd moeten worden.
- Als naam voor de nieuwe gemeente wordt voorgesteld: "Groot Gaasterland". De naam Gaasterlân moet blijven bestaan en de cultuur van Gaasterlân moet behouden blijven.
- Een herindeling mag niet tot problemen leiden, maar dient om problemen op te lossen.
- Het uitgangspunt bij een herindeling moet zijn dat het voordeel oplevert voor de burger.

Derde tafel

doet verslag van de discussierondes van de derde tafel:

- Geconcludeerd wordt dat de gemeente te klein is voor de taken die op de gemeente afkomen.
- Men wil niet samengaan met Sneek. Men wil met omliggende gemeente een plattelandsgemeente vormen op basis van gelijkwaardigheid.
- Voorgesteld wordt een samengaan met Lemsterlân, Skarsterlân, Wymbritseradiel en Nijefurd. De naam Gaasterlân moet behouden blijven.
- Van belang is dat het goede contact tussen burgers en gemeente blijft bestaan.
- De loketfunctie van de gemeente moet gehandhaafd blijven, dit geldt ook voor het spreekuur van de gemeente.
- De contacten met Plaatselijk Belang zijn goed en moeten goed blijven.
- Het gemeentehuis moet in Balk blijven.

Vierde tafel

doet verslag van de gevoerde discussies:

- De voorkeur is uitgesproken voor een samengaan van 3 plattelandsgemeenten, namelijk Lemsterlân, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat.
- Een herindeling moet leiden tot een betere kwaliteit van de dienstverlening.
- Bij de besluitvorming dient gezorgd te worden voor een goede inspraak van de burgers.
- Er is nu sprake van een goede overlegstructuur met de plaatselijke belangen, dit zou in een grotere gemeente ook mogelijk moeten zijn of zelfs worden verbeterd.

Vijfde tafel

doet verslag van de afsluitende discussies van deze tafel en geeft kort weer wat aan deze tafel aan de orde is geweest:

- Men constateert dat de gemeente Gaasterlân-Sleat te klein is, daarom zal een herindeling onontkoombaar zijn. Men wil echter niet met Sneek fuseren. Men geeft de voorkeur aan een IJsselmeerkustgemeente met daarbij eventueel Wûnseradiel. In ieder geval wil men richting Lemmer herindelen, vanwege de Lemsterpoort, die de ontsluiting vormt van Gaasterlân en het belang daarvan voor het toerisme.
- Men twijfelt over de voordelen van een herindeling.
- Als nadeel is genoemd dat de gemeente te log zou worden.
- Men vindt dat een goede dienstverlening en de loketfunctie behouden moet blijven.
- Een herindeling moet financieel voordeel opleveren.
- De naam Gaasterlân moet behouden blijven.

Zesde tafel

van deze tafel doet verslag en brengt het volgende naar voren:

- Binnen de groepen zijn de meningen verdeeld: een deel vindt Gaasterlân-Sleat te klein en een deel vindt dit niet. Deze laatste groep noemt daarbij diverse voorbeelden van fusies die niet succesvol zijn geweest, namelijk de fusie van de waterschappen en van banken.
- De voorstanders voor herindeling noemen als voordeel kwaliteitsverbetering en meer kennis.
- Men vindt dat de naam Gaasterlân behouden moet blijven.
- De rol van dorpsbelang moet sterker worden in de dorpen.
- Er dient meer aandacht aan het gebied te worden besteed.
- Men is niet tegen een samengaan met Sneek.

Zevende tafel

doet verslag van de gevoerde discussies:

- Men heeft het gevoel dat Gaasterlân-Sleat te klein wordt voor de taken die moeten worden uitgevoerd.
- Men geeft bij een herindeling de voorkeur aan een plattelandsgemeente c.q. een IJsselmeerkustgemeente van maximaal 40.000 inwoners.
- De loketfunctie dient behouden te blijven voor rijbewijzen, paspoorten, aangiftes etc. Men vraagt daarbij speciale aandacht voor de senioren.
- Er dient de nodige aandacht aan de landbouw te worden besteed.
- Herindeling moet leiden tot voldoende werkgelegenheid.
- Tot slot wenst men het gemeentebestuur veel wijsheid toe bij de besluitvorming.

Hierna geeft de de aanwezigen de gelegenheid opmerkingen en vragen naar voren te brengen, het volgende wordt daarbij naar voren gebracht:

- vraagt waarom direct van een kleine gemeente naar een heel grote gemeente gaan? Hij pleit ervoor om dit gefaseerd te doen en klein te beginnen.
- dat bij een herindeling het oude Wapen van Gaasterlân weer ingevoerd moet worden.

Sluiting

rondt de discussie af en bedankt een ieder voor zijn en haar inbreng, er is nog voldoende gelegenheid om met elkaar te praten onder het genot van een hapje en een drankje in het "neipetear". Hierna geeft hij het woord aan de heer Hoornstra. De heer Hoornstra bedankt een ieder voor de komst en benadrukt dat de mening van de burgers er toe doet. Het is zeker niet zo dat de besluiten al zijn genomen. Vervolgens vraagt hij een ieder een sticker aan te brengen op de op het bord getekende boom met fusievarianten. Hierna sluit hij even voor half elf de bijeenkomst.

Bijlage bij het verslag van het Petear gehouden op 12 maart 2008 in het Dorpshuis te Nijemirdum

Hieronder vindt u de vragen gesteld tijdens de groepsdiscussie en met daarbij een samenvatting van de opmerkingen die op de vellen papier zijn genoteerd.

1. De gemeenteraad van Gaasterlân – Sleat heeft in het voorjaar van 2007 uitgesproken dat onze gemeente voor de toekomst te klein lijkt om zelfstandig te kunnen blijven. Wat is uw mening?

- Gaasterlân – Sleat is te klein om taken te kunnen uitvoeren, besluitvorming vindt te lokaal plaats. De ambtelijke organisatie heeft onvoldoende kennis om alle taken goed te kunnen uitvoeren. Bij een grotere gemeente is het mogelijk met meer specialisten te werken. Het bedrijfsleven kampt met dezelfde problemen;
- Te weinig kader, waardoor het aan visie ontbreekt;
- Wij waarderen eigen landschap niet genoeg, een stad heeft daar misschien meer oog voor;
- Vanwege toename taken wordt gemeente te klein;
- Gaasterlân-Sleat wordt te klein, daarom samengaan met plattelandsgemeenten als gelijkwaardige partners. Niet met Sneek, bang dat men wordt ondergesneeuwd. Voorkeur voor samengaan met Lemsterlân, Nijefurd en Wymbritseradiel. Stukje kust en platteland (boeren met een bootje);
- Gaasterlân – Sleat is niet te klein, voor samenwerken niet samengaan, slechte ervaringen voorbeeld het Waterschap;
- Start met samengaan tot 40.000 inwoners, later naar 70.000 en vervolgens naar 100.000 inwoners;
- Voor samengaan, maar niet te groot.

2. De onderzoeksrapporten die in 2007 zijn gepubliceerd geven beide als voorkeur aan om één grote gemeente te gaan vormen in de Zuidwesthoek van Friesland, opgebouwd uit (delen van) 8 gemeenten.

Wat vindt u hiervan. Benoem voor- en nadelen.

Voordelen

- Kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen;
- Meer kader;
- Minder kostenstijging;
- Meer kwaliteit in de dienstverlening;
- Sterke gemeente, meer kennis;
- Grote gemeente is een volwaardige gesprekspartner;

Nadelen

- Bereikbaarheid gemeentehuis voor senioren;
- Groter gemeente is duurder;
- Afstand naar bevolking wordt groter;
- Bestuur komt op afstand.

3. Stel dat Gaasterlân-Sleat besluit om te gaan herindelen.

Wat moet er volgens u in ieder geval behouden blijven in een nieuwe gemeente?

- Loketfunctie in Balk, voor rijbewijzen, paspoort, bouwvergunningen etc.;
- Zorgloket; (vraagbaak dicht bij de burger);
- Plattelandsgemeente moet blijven;
- Werkgelegenheid voor de jeugd;
- Goed contact burger en gemeente;
- Spreekuren burgemeester in Balk;
- Centraal gemeentehuis in Balk;
- Gemeentelijk stortterrein;
- Contact gemeente met plaatselijke belangen;
- Scholen in de dorpen;
- Leefbaarheid;
- Naam Gaasterlân;
- Identiteit van Gaasterlân;

- Naam "Grut Gaasterlân";
- Cultuur;
- Goede relatie met Lemsterlân;
- Raad moet goede afspiegeling zijn van de regio/gebied;
- Geen verhoging van de financiële lasten.

**4. Wat moet een herindeling minimaal voor u als inwoner opleveren?
(of: wat wilt u bij een gemeentelijke herindeling tot stand brengen?)**

- een bestuur met een lange termijnvisie;
- bestuur met duidelijke doelstellingen voor het buitengebied;
- Wonen ook voor jongeren;
- Goede verdeling werkgelegenheid en wonen;
- Een goed evenwicht tussen landbouw en natuur;
- Sterkere functie dorpsbelang;
- Beter profileren als streek;
- Financiële en bestuurlijke verbetering;
- Meer aandacht voor het gehele gebied (totaalvisie)
- Geen grote industrie;
- Oud Wapen van Gaasterlân terug;
- Fusie dient voordeel op te leveren voor de burger;
- Benadrukken cultuur van Friesland;
- Fusie moet probleemoplossend zijn;
- Meer waardering voor de culturele en natuurlijke eigenheid van Gaasterlân;
- Goede dienstverlening;
- Bestuurlijke slagkracht.

5. Slotvraag: welke opmerkingen wilt u nog kwijt over dit onderwerp.

- Deze gemeente verkwanselt haar kracht: de ruimte. Bij Balk wordt alles volgebouwd;
- Men vindt dat de gemeente vaker contact met de burger moet zoeken over belangrijke zaken, zoals dat nu bij deze avonden gebeurt.;
- Gevoel is dat de plannen eigenlijk al klaar zijn;
- Kijk bij fusie naar natuurlijke grenzen;
- In plaats van fusie zou, om de kwetsbaarheid op te heffen, een specialistenpool voor vervanging van personeel opgericht kunnen worden;
- Borg onze collectieve waarden en verkwansel die niet aan economisch gewin;
- Afstand tussen burger en bestuur liefst zo klein mogelijk; afstand tussen bestuur en ondernemer liefst zo groot mogelijk.

Verslag Petear d.d. 13 maart 2008 met agrariërs van de gemeente Gaasterlân-Sleat

Locatie: Gemeentehuis te Balk
 Gespreksleider:
 Aanwezig: ca. 10 belangstellenden, daarnaast gemeenteraadsleden en leden van het College van Burgemeester en Wethouders

Opening

De gespreksleider van deze avond, opent de bijeenkomst met welkom en gaat kort in op het programma voor dit Petear. Daarna geeft hij het woord aan de burgemeester, de heer Hoornstra.

Inleiding door burgemeester Hoornstra

De heer Hoornstra heet aanwezigen welkom. De gemeente Gaasterlân-Sleat en omliggende gemeenten staan de komende periode voor een belangrijke beslissing over de toekomst. Het gemeentebestuur vindt het belangrijk om hierover ook de mening van de inwoners, ondernemers en agrariërs van de gemeente te horen, daarom worden deze Petearen georganiseerd.

De heer Hoornstra vertelt aan de hand van een beamerpresentatie iets over de stand van zaken tot nu toe. Hij gaat daarbij kort in op de historie en de actuele ontwikkelingen.

In 2007 is door de gemeenteraad van Gaasterlân Sleat uitgesproken dat de gemeente, gelet op de toekomst, waarin steeds meer taken bij de gemeente komen te liggen, te klein is. De bedoeling van de rijksoverheid is dat de gemeente in de toekomst de eerste overheid wordt. Dit betekent dat de gemeente het eerste aanspreekpunt voor de burger wordt en dat steeds meer taken bij de gemeente worden ondergebracht, waardoor de organisatie kwetsbaar wordt. Op diverse gebieden wordt al samengewerkt met omliggende gemeenten. Eigenlijk zijn dit hulpconstructies waarbij de invloed van de gemeente terugloopt, men wordt daardoor steeds minder bestuurder, maar steeds meer pleitbezorger. Om dit te voorkomen is een samengaan met andere gemeenten een logische keuze. Er dient daarbij een goed evenwicht gevonden te worden, waarbij de basistaken goed kunnen worden uitgevoerd, maar op een zodanige schaal dat er nog voldoende mogelijkheid is om goed contact met de burgers te onderhouden. Een herindeling betekent niet automatisch dat de kosten teruglopen, maar zeker is dat indien niet overgegaan wordt tot herindeling de kosten zullen stijgen, omdat de taken voor de gemeenten steeds complexer worden.

Op 22 april is er een extra gemeenteraadsvergadering over dit onderwerp en op 13 mei volgt de definitieve besluitvorming hoe verder. De heer Hoornstra benadrukt dat het niet zo is dat de plannen al klaar liggen. De gemeenteraad hecht belang aan de mening van bewoners van de gemeente Gaasterlân-Sleat en zal de uitkomsten uit deze petearen meenemen in de besluitvorming.

Naar aanleiding van de inleiding van de heer Hoornstra is er gelegenheid tot het stellen van vragen hierover, hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

Discussieronde in groepen

De spreker legt kort uit wat de bedoeling is, waarna in twee groepen onder leiding van een raadslid wordt gediscussieerd aan de hand van vijf vragen. Opmerkingen, meningen e.d. kan men kwijt op een groot vel papier. (Zie bijlage).

Verslag plenaire debat

Na de discussieronde volgt een plenaire discussie. De spreker gaat bij de twee groepen langs en vraagt naar de uitkomsten van de groepsdiscussie, hierbij wordt het volgende naar voren gebracht:

Eerste groep

- De spreker doet verslag van de gevoerde discussie en brengt het volgende naar voren:
- Boeren hebben eigenlijk qua regelgeving niet veel met de gemeente te maken, men heeft vooral te maken met de regelgeving vanuit Brussel en het Rijk.
 - Men vindt wel dat de gemeente groter moet, men kiest dan voor zo groot mogelijk, dus een grote zuidwesthoek gemeente of zelfs nog groter.
 - Men vindt dat de centrale baliefunctie van de gemeente behouden moet blijven.
 - Voordelen van een fusie zijn dat de afdelingen bij de gemeente worden versterkt en vervanging bij ziekte geen problemen meer zal geven.
 - Men vindt wel dat in de regio voldoende kennis aanwezig moet zijn.

- Kleine gemeentes zijn vaak kwetsbaar.
- Men vindt dat bij een fusie de structuur niet ingewikkelder mag worden.
- Er moeten goede doorgroei mogelijkheden voor de agrarische sector komen.
- Er moet voldoende ruimte voor de landbouw blijven ook bij uitbreiding van de toeristische sector.

Tweede groep

De voorzitter van de tweede groep, doet verslag van wat in deze groep naar voren is gekomen:

- Men ziet samenwerking als een lapmiddel en is daarom voor een samengaan van gemeenten.
- Door een fusie neemt de kennis toe en kunnen de kosten worden beheerst.
- Men vindt dat het nu een goed moment is om te fuseren en adviseert het gemeentebestuur om door te pakken. De gemeente staat er goed voor en is een aantrekkelijke fusiepartner.
- Vanuit de LTO is de zorg uitgesproken over een mogelijke fusie met Sneek, omdat een stad een andere denkwijze heeft dan een plattelandsgemeente.
- Voorgesteld wordt om een zetelverdeling van de nieuwe raad te maken naar rato van het aantal hectares.
- Men vindt dat de loketfunctie in de gemeente behouden moet blijven. Er moet één aanspreekpunt zijn voor vergunningen etc.
- Over met welke gemeentes gefuseerd zou moeten worden, zijn de meningen enigszins verdeeld. De meerderheid kiest voor een samengaan van 4 gemeentes.
- Er dient evenwicht te zijn tussen recreatie, landbouw en natuur.
- Na de fusie zou er voor het buitengebied één bestemmingsplan moeten komen.

Plenair debat

Hierna geeft de heer [naam] de aanwezigen de gelegenheid opmerkingen en vragen naar voren te brengen, het volgende komt daarbij aan de orde:

- Desgevraagd door de heer [naam] geeft de voorzitter van LTO, [naam], het standpunt van LTO weer. De heer [naam] vertelt dat hij dit standpunt via de e-mail heeft gecommuniceerd met de achterban. Deze e-mail zal hij ook nog ter informatie doen toekomen aan de gemeente.
LTO ziet problemen indien gefuseerd wordt met de gemeente Sneek. Men is bang voor de invloed van deze gemeente omdat een stadsgemeente een andere denkwijze heeft dan een plattelandsgemeente. [naam] verwijst daarbij tevens naar de slechte ervaringen van de gemeente Wymbritseradiel onder Sneek. Nog steeds wordt gezegd; "Wymbrits net wer by Snits".
- Over dit standpunt wordt nader gesproken, opgemerkt wordt dat het van belang is dat er evenwicht is tussen stad en platteland. Als gekozen wordt voor een grote gemeente, dan wordt de verhouding platteland en stad evenwichtiger.
- [naam] vindt het van belang dat de bestuurders van de gemeente kennis hebben van het platteland, de bestuurders van de gemeente Sneek hebben deze kennis niet.
- LTO vindt dat een fusie niet ten koste mag gaan van het Experiment Gaasterlân. Dit loopt nu goed en moet behouden blijven.
- [naam] bedankt de gemeente namens de LTO voor de uitnodiging voor deze avond. Men stelt het zeer op prijs dat de gemeente ook de agrariërs uit de gemeente de gelegenheid geeft hun mening te geven. Hij betreurt de lage opkomst, maar het bestuur van LTO, de vertegenwoordigers van de boeren, is goed vertegenwoordigd en hebben namens de leden het standpunt kunnen verwoorden.

Sluiting

[naam] rondt de discussie af en bedankt een ieder voor zijn en haar inbreng, er is nog voldoende gelegenheid om met elkaar te praten onder het genot van een hapje en een drankje in het "neipetear". Hierna geeft hij het woord aan de heer Hoorstra. De heer Hoorstra bedankt een ieder voor de komst. Vervolgens vraagt hij een ieder een sticker aan te brengen op de op het bord getekende boom met fusievarianten. Hierna sluit hij even voor half elf de bijeenkomst.

Bijlage bij het verslag van het Petear met agrariërs gehouden op 13 maart 2008 in het Gemeentehuis te Balk

Hieronder vindt u de vragen gesteld tijdens de groepsdiscussie en met daarbij een samenvatting van de opmerkingen die op de vellen papier zijn genoteerd.

1. De gemeenteraad van Gaasterlân – Sleat heeft in het voorjaar van 2007 uitgesproken dat onze gemeente voor de toekomst te klein lijkt om zelfstandig te kunnen blijven. Wat is uw mening?

- Op termijn is een fusie niet te keren.
- Fuseren met landbouwgemeenten.
- Er is steeds meer kennis nodig.
- Voor landbouw ziet men niet direct grote voordelen.
- Kleine gemeente is kwetsbaar, men is niet voor halve maatregelen.
- Uitvoeringstaken zijn voor een kleine gemeente moeilijker.
- Kleine gemeente vaak minder kennis.
- Samenwerken is een lapmiddel.

2. De onderzoeksrapporten die in 2007 zijn gepubliceerd geven beide als voorkeur aan om één grote gemeente te gaan vormen in de Zuidwesthoek van Friesland, opgebouwd uit (delen van) 8 gemeenten.

Wat vindt u hiervan. Benoem voor- en nadelen

Voordelen

- Kunnen inspelen op een mondiger burger.
- Grotere gemeente, meer specialisten.
- Meer kennis.
- Kostenbeheersing.
- Meer continuïteit
- Goede dienstverlening.

Nadelen

- Grote gemeente vaak onpersoonlijk
- Een groot bestemmingsplan is niet eenvoudig.
- Gevaar bestuurslaag in de stad.
- Afstand Raad/College en burger wordt groot, men is niet meer zichtbaar voor de burger
- Indien gefuseerd wordt met een klein aantal gemeentes, moet men over vijf jaar fuseren.
- Stad heeft andere belangen dan platteland.
- Angst voor Sneek, vanwege andere prioriteiten.

3. Stel dat Gaasterlân-Sleat besluit om te gaan herindelen.

Wat moet er volgens u in ieder geval behouden blijven in een nieuwe gemeente?

- Loket voor de burger voor de primaire zaken.
- Vuilstort.
- Uitvoering beleid bij een dependance.
- Werkgelegenheid.
- Bos en recreatie: de handelsnaam Gaasterlân moet blijven.
- Korte lijnen.
- EHS-afspraken moeten blijven bestaan. (Experiment Gaasterland).

4. Wat moet een herindeling minimaal voor u als inwoner opleveren?

(of: wat wilt u bij een gemeentelijke herindeling tot stand brengen?)

- De mogelijkheid voor de landbouw om verder te ontwikkelen (uitbreiden).
- Niet teveel regels.
- Geen gebieden aanwijzen, dit regelt zich vanzelf.
- Gemeente moet wel digitale informatie verschaffen.
- Kans: grote gemeente kan vuist maken richting het Rijk en Brussel.
- De provincie zou een dependance in iedere gemeente moeten hebben, veel zaken moeten nu al worden voorgelegd aan de provincie.
- Evenwicht tussen landbouw, recreatie en natuur.
- Eén bestemmingsplan buitengebied.

5. Slotvraag: welke opmerkingen wilt u nog kwijt over dit onderwerp.

- De ontwikkelingen zullen de komende 10 jaar snel gaan, in de landbouw.
- Regelgeving centraal – uitvoering decentraal.
- Zetelverdeling nieuwe gemeente naar rato aantal hectares.
- Fuseren niet te lang wachten, nu is de tijd rijp.

Verslag Petear d.d. 14 maart 2008 met Plaatselijke Belangen van de gemeente Gaasterlân-Sleat

Locatie: gemeentekantoor Balk
 Gespreksleider:
 Aanwezig: 16 bestuursleden van de Plaatselijke Belangen, daarnaast gemeenteraadsleden en leden van het College van Burgemeester en Wethouders

Opening

De gespreksleider van deze avond, opent de bijeenkomst met welkom en gaat kort in op het programma voor dit Petear. Daarna geeft hij het woord aan de burgemeester, de heer Hoornstra.

Inleiding door burgemeester Hoornstra

De heer Hoornstra heet de aanwezigen welkom en is blij met de goede opkomst. De gemeente Gaasterlân-Sleat en omliggende gemeenten staan de komende periode voor een belangrijke beslissing over de toekomst. Het gemeentebestuur vindt het belangrijk om hierover ook de mening van de inwoners van de gemeente te horen, daarom worden deze Petearen georganiseerd. De heer Hoornstra vertelt aan de hand van een beamerpresentatie iets over de stand van zaken tot nu toe. Hij gaat daarbij kort in op de historie en de actuele ontwikkelingen.

In 2007 is door de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat uitgesproken dat de gemeente, gelet op de toekomst, waarin steeds meer taken bij de gemeente komen te liggen, te klein is. De bedoeling van de rijksoverheid is dat de gemeente in de toekomst de eerste overheid wordt. Dit betekent dat de gemeente het eerste aanspreekpunt voor de burger wordt en dat steeds meer taken bij de gemeente worden ondergebracht, waardoor de organisatie kwetsbaar wordt. Op diverse gebieden wordt al samengewerkt met omliggende gemeenten. Een nadeel daarvan is dat de invloed van de gemeenteraden terugloopt. Om dit te voorkomen is een samengaan met andere gemeenten een logische keuze. Er dient daarbij een goed evenwicht gevonden te worden, waarbij de basistaken goed kunnen worden uitgevoerd, maar op een zodanige schaal dat er nog voldoende mogelijkheid is om goed contact met de burgers te onderhouden. Op 22 april is er een extra gemeenteraadsvergadering over dit onderwerp en op 13 mei volgt de definitieve besluitvorming hoe verder. Burgemeester nodigt een ieder uit om actief deel te nemen aan de discussie rondom. Hij benadrukt nogmaals dat de mening van de raadsleden nog gevormd moet worden en deze avonden zijn daar erg belangrijk voor.

Discussieronde in groepen

De gespreksleider legt kort uit wat de bedoeling is, waarna in kleine groepen onder leiding van een raadslid wordt gediscussieerd aan de hand van enkele vragen. Opmerkingen, meningen e.d. kan men kwijt op een groot vel papier. In de eerste discussieronde worden de eerste 3 vragen behandeld, waarna de groepen worden gewisseld. In de nieuw gevormde groepen worden de vragen 4 en 5 behandeld. (Zie bijlage).

Verslag plenaire debat

Na de discussierondes volgt een plenaire discussie. De gespreksleider nodigt de 'hosts' van elke tafel uit om naar voren te komen en de uitkomsten van de groepsdiscussie samen te vatten.

Eerste tafel

De gespreksleider geeft weer wat er aan de orde is geweest.

- De huidige gemeente is te klein.
- Er is gesproken over de voor- en nadelen van de gemeente volgens de visie van de Plaatselijke Belangen. Men verwacht dat bij een fusie waar Sneek ook bij betrokken is, dat er teveel ogen op Sneek gericht zullen zijn. Er wordt gevreesd voor de aandacht voor de dorpen.
- Er worden geen voordelen gezien van een heel grote gemeente.
- De plattelandscultuur moet zeker behouden blijven. De gemoedelijkheid moet bewaard worden. Dorpen niet uit elkaar spelen.
- Korte lijnen naar de gemeente.
- Steunpunt gebiedsgericht werken, ook hier korte lijnen.
- Het verbeteren van het openbaar vervoer.
- Het behouden van voorzieningen in de dorpen.
- Het streven is om een slagvaardige gemeente te krijgen, waarin de dorpsvisies terug zijn te zien.

- De voorkeur gaat uit naar een nieuwe gemeente van 40.000-70.000 inwoners zonder Sneek. Een goed evenwicht tussen Sneek en het platteland kan ook worden overwogen.
- De Plaatselijke Belangen hadden het gewaardeerd als er per dorp een Petear was georganiseerd.
- Een Petear tussen gemeenteraadsleden en Plaatselijke Belangen zou ieder jaar georganiseerd moeten worden.

Tweede tafel

Wat kort samen wat aan deze tafel naar voren is gebracht.

- Een gemeente mag niet doorslaan in omvang. Het gevaar is een te grote afstand met het bestuur. Groter is niet altijd beter (vergelijk met onderwijs).
- Vanuit dorpsbelang is de zichtbaarheid er belangrijk.
- Sneek wordt als bedreiging gezien. Er is sprake van een mentaliteitsverschil.
- De fusie moet wel een gemeente opleveren met een zodanige omvang dat we klaar zijn voor de toekomst en niet over 10 jaar weer moeten fuseren.
- De ons-kent-ons mentaliteit door kleinschaligheid is een voordeel, maar ook een nadeel. Groter geeft ook objectiviteit.
- Het gebiedsgebonden werken moet blijven.
- Een loketfunctie in de dorpen. Er kan een efficiëncyslag in het ambtelijke apparaat plaatsvinden.
- Korte lijnen richting dorpsbelang.
- Regionale spreiding van de raadsleden.
- Het platteland combineert niet met de stad. De dorpscultuur moet blijven.
- Betaalbare woningbouw is belangrijk.
- Ruimte voor startende bedrijven in de dorpskernen.
- Een sterke gemeente moet consequent zijn in het handhaven van regels. Hierbij wordt gedacht aan het tweede woningbeleid.

Derde tafel

Wat wordt er gedaan? doet verslag van de gevoerde discussies.

- De kennis binnen de ambtelijke organisatie is in een kleine gemeente vaak te gering.
- Nadeel van een grote gemeente is dat de burger minder wordt gekend en gehoord.
- Het voordeel van een kleine gemeente is dat burgemeester en wethouders makkelijk benaderbaar zijn.
- De Plaatselijke Belangen hechten zich aan deze goede contacten en hebben zorg dat het na de fusie verandert.
- De loketten moeten lokaal blijven.
- Het platteland heeft een andere cultuur dan de stad. De stad zou de positie van het platteland kunnen verzwakken.
- Wat gebeurt er met de invloed van de Plaatselijke Belangen binnen een grotere gemeente.
- De naam Gaasterlân moet worden behouden.
- De grootte moet zo worden dat men ten minste 25 jaar vooruit kan.
- De kosten voor de burger moeten binnen de perken blijven. Groter worden betekend niet altijd goedkoper.

Vierde tafel

Wat wordt er gedaan? brengt verslag uit van de discussie aan de vierde tafel.

- De vierde tafel zou best Gaasterlân willen blijven. De naam Gaasterlân moet in ieder geval behouden blijven.
- De grootte van een nieuwe gemeente ligt tussen de 35.000 en 70.000 mensen. Bij voorkeur zonder Sneek en met Bolsward.
- De plattelandscultuur moet behouden blijven.
- De loketfunctie moet behouden worden.
- Een fusie moet vooral open ruimte opleveren. Beter afspraken maken waar bedrijven gevestigd worden en waar woningbouw komt. Open ruimtes kunnen beter ingevuld worden in een grotere gemeente dan in de huidige kleinere gemeenten.
- Specialisten op het gemeentehuis in tegenstelling tot de generalisten van nu.

Wat wordt er gedaan? geeft de aanwezigen de gelegenheid opmerkingen en vragen naar voren te brengen.

De heer Hoornstra neemt het woord namens twee ontbrekende besturen van Plaatselijke Belangen. PB Sleat is afwezig en Dorpsbelang Wijckel is eveneens niet aanwezig. heeft per mail de mening van zijn bestuur kenbaar gemaakt. Het bestuur is verdeeld. Een gedeelte van het bestuur vindt dat er een zo groot mogelijke gemeente in Zuidwest Fryslân zou moeten komen met Sneek als regiocentrum en als bestuurlijk centrum. Een krachtige bestuurlijke eenheid kan dan worden neergezet die provinciaal en landelijk invloed kan uitoefenen. Het andere deel van het bestuur wil graag een tussenschaal waarbij het gemeentebestuur zo dicht mogelijk bij de bevolking blijft en het plattelandskarakter gewaarborgd blijft. De zorg van Dorpsbelang is dat het in financieel opzicht bij alle opties duurder wordt voor de burger.

_____ bespeurt een kritische houding ten opzichte van Sneek en vraagt zich af waar deze houding zijn oorsprong in kent.

_____ is van mening dat Sneek buiten de fusie gehouden moet worden. Snekers zijn trots op het feit dat ze uit Sneek komen en worden soms als 'arrogant' gezien op het platteland. Als er een grote gemeenteraad komt, dan is een evenwichtige verdeling van bestuurders hoofdzakelijk. Het gevaar is dat de mening van de stad prevaleert.

_____ vraagt zich af waar de 'angst' voor Sneek vandaan komt. Zij heeft 35 jaar in Sneek gewoond en nu alweer 10 jaar in Oudemirdum. Zij is juist van mening dat de mensen in de plattelandsgemeenten zelfbewust zijn en goed opkomen voor hun belangen. Zij merkt geen verschil in wonen in Sneek of Oudemirdum.

_____ heeft gelezen in een krant dat in het Petear met het bedrijfsleven uit Warns is gebleken dat er een voorkeur voor Sneek bestaat. _____ geeft aan dat het bedrijfsleven en de agrariërs in Gaasterlân-Sleat ook pro-Sneek zijn.

Als er een grote Zuidwesthoekgemeente van 100.000 inwoners gevormd wordt, dan zijn er 115 dorpsbelangen. Waar blijft je dan als dorpsbelang. _____ adviseert om geen deelraden in te stellen.

_____ benadrukt dat de aanwezigen vanavond namens de Plaatselijke Belangen aanwezig zijn, maar spreken op persoonlijke titel.

Sluiting

_____ rondt de discussie af en bedankt een ieder voor zijn en haar inbreng, er is nog voldoende gelegenheid om met elkaar te praten onder het genot van een hapje en een drankje in het 'neipetear'. Hierna geeft hij het woord aan burgemeester Hoornstra. De heer Hoornstra bedankt een ieder voor de komst en benadrukt dat de mening van de Plaatselijke Belangen er toe doet. Als er nog zaken naar voren komen op de vergaderingen van de Plaatselijke Belangen, dan nodigt hij een ieder uit deze door te geven aan de raadsleden. Alle aanwezigen worden uitgenodigd een sticker aan te brengen op de op het bord getekende boom met fusievarianten. Rond de klok van 10 wordt de vergadering gesloten.

Bijlage bij het verslag van het Petear gehouden op 14 maart 2008 in het gemeentekantoor van Balk

Hieronder vindt u de vragen gesteld tijdens de groepsdiscussie en met daarbij een samenvatting van de opmerkingen die op de vellen papier zijn genoteerd.

1. De gemeenteraad van Gaasterlân – Sleat heeft in het voorjaar van 2007 uitgesproken dat onze gemeente voor de toekomst te klein lijkt om zelfstandig te kunnen blijven. Wat is uw mening?

- Het Rijk heeft aangegeven dat er steeds meer taken bij de gemeenten komen te liggen.
- Groter worden is nodig omdat bij een grotere gemeente meer specialistisch en professioneler personeel aanwezig is. Expertise wordt nu vaak gemist, waardoor externe bureaus ingeschakeld moeten worden. Extern personeel heeft weinig binding met de regio.
- De gemeente is nu te kwetsbaar en te klein. Dat is jammer, want er komt straks meer afstand.
- De snelheid van handelen kan beter.
- Bij de vorming van deelraden is letten op betrokkenheid een groot aandachtspunt.
- Een grotere gemeente geeft meer objectiviteit. 'Ons-kent-ons' kan ook nadelig werken.
- Een fusie kan ook positief werken indien er sprake is van onvrede m.b.t. de relatie met het gemeentebestuur.
- Er is een voorkeur voor een schaal van 50.000 of Sneek, Wymbritseradeel, Gaasterlân-Sleat en Nijefurd.
- Dorpsbelang heeft invloed nodig, wil het wat kunnen bereiken. Hoe komt dit bij een grote gemeente?
- Een grote gemeente wordt niet altijd beter.

2. De onderzoeksrapporten die in 2007 zijn gepubliceerd geven beide als voorkeur aan om één grote gemeente te gaan vormen in de Zuidwesthoek van Friesland, opgebouwd uit (delen van) 8 gemeenten. Wat vindt u hiervan. Benoem voor- en nadelen

Voordelen

- Korte lijnen, ook met burgemeester en wethouders
- 'We zien geen voordelen'

Nadelen

- Stad zal het platteland verzwakken. Stad heeft andere prioriteiten.
- Als burger wordt je niet meer gekend of gehoord.
- Platteland heeft een andere cultuur dan de stad.
- Plaatselijke Belangen hebben goede contacten met de gemeente en wethouders. Hoe gaat dat in een grote gemeente (bijv. Eiahuizen – project Wonen).
- Als de stad er bij komt, dan is het risico dat veel raadsleden uit één hoek komen.
- Als de nieuwe gemeente te groot wordt (100.000 burgers), dan moeten er deelraden ingesteld worden. Op deze manier worden weer kleine gemeenten gecreëerd (een tweede laag) en dat betekent meer kosten.
- Te veel ogen op Sneek gericht.
- Sneek heeft een zuigende werking.
- Voorkeur voor 5 gemeenten met Bolsward.
- Hoe wordt er gecommuniceerd met al die dorpen?
- Het doorslaggevende belang zal naar de grote kernen gaan.

3. Stel dat Gaasterlân-Sleat besluit om te gaan herindelen:

Wat moet er volgens u in ieder geval behouden blijven in een nieuwe gemeente?

- Gebiedsgebonden werken van de buitendienst.
- Loketfunctie (bijv. in Balk). Zeker belangrijk voor Senioren.
- Korte lijnen richting Dorpsbelang.
- Regionale spreiding raadsleden.
- Gemoedelijke sfeer.
- Invloed van dorpsbelangen – stem van kleine dorpen onder de aandacht brengen.
- Naam Gaasterlân is een begrip in Nederland, een handelsmerk.
- Natuurlijke grenzen (meren – kanaal).
- Behoud van de plattelandscultuur.
- Openbaar vervoer.

4. Wat moet een herindeling minimaal voor u als inwoner opleveren?**(of: wat wilt u bij een gemeentelijke herindeling tot stand brengen?)**

- Platteland combineert niet met stad (mentaliteit). Sneek trekt teveel naar zich toe.
- Sterkere gemeente moet consequent handhaven (2^a woningbeleid).
- Ruimte voor startende bedrijven in de dorpen.
- Dorpscultuur moet blijven – korte lijnen met B&W.
- Betaalbare woningbouw.
- Meer efficiency.
- Meer geld voor kernen.
- Een slagvaardige en daadkrachtige gemeente.
- Fietspad Harichsterdijk.
- Dorpsvisie -- Nu al!

5. Slotvraag: welke opmerkingen wilt u nog kwijt over dit onderwerp.

- Dorpsbelangen en Gemeente moeten elkaar jaarlijks ontmoeten op avonden als deze. Ook voor 2011 al.
- Deze avonden zouden in ieder dorp gehouden moeten worden.

Verslag Petear d.d. 17 maart 2008 met bewoners van de gemeente Gaasterlân-Sleat

Locatie: De Gearle te Bakhuizen
 Gespreksleider:
 Aanwezig: ca. 15 belangstellenden, daarnaast gemeenteraadsleden en leden van het College van Burgemeester en Wethouders

Ooening

De gespreksleider van deze avond, opent de bijeenkomst met welkom en gaat kort in op het programma van dit Petear. Daarna geeft hij het woord aan de burgemeester, de heer Hoornstra.

Inleiding door burgemeester Hoornstra

De heer Hoornstra heet aanwezigen welkom. Hij betreurt de slechte opkomst van vanavond maar stelt positief dat het om de kwaliteit en niet om de kwantiteit gaat. Er hebben inmiddels een aantal inspraakavonden plaatsgevonden die in het algemeen goed bezocht zijn.

Om tot een goede beslissing over de toekomst van de gemeente te komen is het van belang dat ook de burgers aan het woord komen. De gemeenteraad wil daarom graag de mening van de bevolking horen. Hij blikt even kort terug naar de vorming van de huidige gemeente Gaasterlân-Sleat in 1984 toen het aantal gemeenten in Fryslân werden teruggebracht van 44 naar 31 gemeenten.

In 2007 is door de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat uitgesproken dat de gemeente, gelet op de toekomst, waarin steeds meer taken bij de gemeente komen te liggen, te klein is. De bedoeling van de overheid is dat de gemeente in de toekomst de eerste overheid wordt. Dit betekent dat de gemeente het eerste aanspreekpunt voor de burger wordt en dat steeds meer taken bij de gemeente worden ondergebracht. Hierdoor wordt de organisatie te kwetsbaar. Men werkt al samen met omliggende gemeenten om de taken zo goed mogelijk te kunnen vervullen, voorbeelden hiervan zijn samenwerking in de automatisering (ISZG) en sociale diensten (ISD). Een nadeel van samenwerken met meerdere gemeenten is dat daardoor de invloed van de gemeenteraden terugloopt. Er dient daarom een goed evenwicht te worden gevonden zodat de basistaken goed kunnen worden uitgevoerd, maar op een zodanige schaal dat er nog voldoende mogelijkheid is om goed contact met de burgers te onderhouden. In tegenstelling tot wat onlangs in de pers is gesteld, heeft de gemeente nog geen besluit genomen. De inbreng van de burgers is erg belangrijk voor de raad tot het komen van een goede keuze. Op 22 april vindt er een extra gemeenteraadsvergadering plaats over dit onderwerp en op 13 mei volgt de definitieve besluitvorming. De heer Hoornstra nodigt een ieder uit ook bij deze raadsvergaderingen aanwezig te zijn.

Discussie in groepen

Na de inleiding door de burgemeester worden er 3 groepen gevormd. Bij iedere groep zijn raadsleden aanwezig. Zij zullen de rol van gespreksleider vervullen en overwegend luisteren naar de meningen van de aanwezigen.

Evaluatie vanuit de discussiegroepen

In kleine groepen, onder leiding van een raadslid, wordt gediscussieerd aan de hand van enkele vragen. De opmerkingen, meningen e.d. kan men kwijt op een groot vel papier. Een opsomming van de uitkomsten vindt u hieronder:

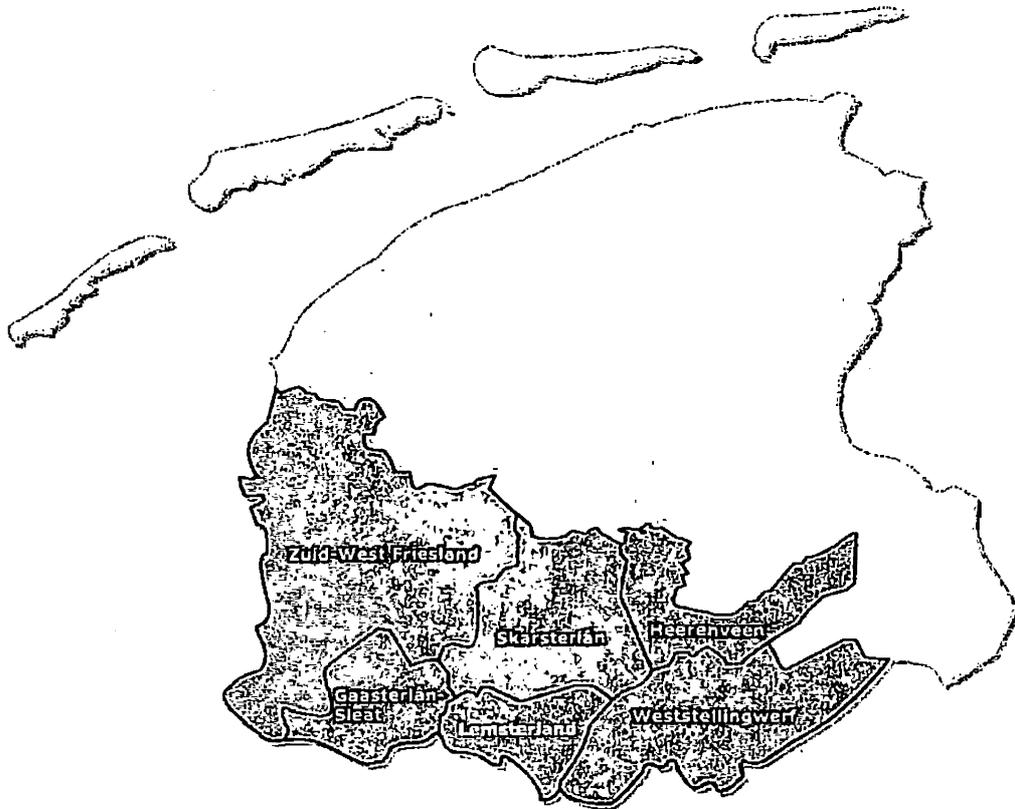
1. De gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat heeft in het voorjaar van 2007 uitgesproken dat onze gemeente voor de toekomst te klein lijkt om zelfstandig te kunnen blijven. Wat is uw mening?

- Hoewel een aantal burgers de voorkeur blijft geven aan samenwerken met andere gemeenten, zien de meeste aanwezigen wel in dat Gaasterlân-Sleat te klein is om zelfstandig te blijven.
- De kwetsbaarheid van een kleine gemeente wordt erkend.
- Ook de financiële kwetsbaarheid wordt genoemd.
- Men vindt het belangrijk te zoeken naar een juiste grootte van een gemeente maar men vindt het tevens moeilijk om aan te geven wat de juiste grootte is. Er wordt onder andere gesteld "zo groot als nodig is, zo klein als mogelijk is."
- Eén groep geeft aan de voorkeur te geven aan een gemeente van ongeveer 30 a 40.000 inwoners.
- Er wordt gepleit voor een goede verhouding tussen het platteland en de steden. Kleine dorpen mogen niet worden ondergesneeuwd.

VERSLAG

PETEAREN BESTUURLIJKE TOEKOMST

GEMEENTE LEMSTERLAND

LEMMER, NOV/DEC 2009
D.J.ABMA,
PLV.GRIFFIER LEMSTERLAND

PAGINA

1	VOORBLAD
2	INHOUDSOPGAVE
3 - 7	SAMENVATTING RESULTATEN
8	BIJLAGEN
9 -11	A. KORTE TERUGBLIK
12-15	B. INFORMATIE (flyer, informatieborden, publicaties)
16- 22	C. POWER POINT PRESENTATIE MET BEGELEIDENDE INLEIDING VAN MEVR. H. A. VAN DIJK-BEEKMAN, RAADSGRIFFIER
23- 44	D. WEERGAVE PETEREAREN <ul style="list-style-type: none">• ECHTENERBRUG 19 NOV. 2009• OOSTERZEE 23 NOV. 2009• LEMSTERVAART 24 NOV. 2009• LEMMER-CENTRUM 25 NOV. 2009• LEMMER 7 DECEMBER 2009 (bedrijvenverenigingen, besturen buurtverenigingen en verenigingen plaatselijk belang)• SCC DE POMP BANTEGA 9 DEC. 2009• DORPSHUIS IRENE FOLLEGA 14 DEC. 2009• PERSONEEL LEMSTERLAND 15 DEC. 2009• LEMMER-NOORD 15 DEC. 2009

SAMENVATTING RESULTATEN

Samenvatting van de resultaten van de gesprekken met de inwoners, het bedrijfsleven, de verenigingen van dorps- en wijkbelangen en het personeel van de gemeente Lemsterland over de bestuurlijke toekomst. De zogenoemde "petearen".

In het zuidwesten van de provincie Fryslân wordt al geruime tijd een discussie gevoerd over intergemeentelijke samenwerking, zelfstandig blijven of herindelen. De gemeenteraad van Lemsterland heeft in 2009 het besluit genomen dat de mening van de inwoners, het bedrijfsleven, de verenigingen van dorps- en wijkbelangen en het personeel van de gemeente Lemsterland over de bestuurlijke toekomst plaats gepeild dient te worden via petearen.

In de afgelopen jaren heeft de raad al vaak gesproken over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Zuidwesthoek van Fryslân en meer speciaal die van de gemeente Lemsterland. Als de indruk mocht zijn ontstaan dat de gemeente Lemsterland op een (te) laat moment in deze discussie is gestapt kan dat een verkeerd beeld oproepen. De gemeente Lemsterland nam al vroeg deel aan samenwerkingsverbanden met de omliggende gemeenten en zag daarin vooral een pragmatische voordeel. Door deze wijze van samenwerken leek het prijs geven van de eigen zelfstandigheid niet aan de orde. Door de opstelling van andere partijen, gemeenten en de provincie is de discussie over de bestuurlijke toekomst geactiveerd en uiteindelijk in een stroomversnelling geraakt. In "Korte terugblik" (zie bijlage) is één en ander terug te lezen. De raad heeft zich vooralsnog in meerderheid uitgesproken voor een onderzoek naar de haalbaarheid van een strategisch partnerschap met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân, uitgaande van zelfstandigheid van de gemeente.

De "petearen" zijn voorbereid en uitgewerkt door een werkgroep uit de raad, daarbij ondersteund door de griffier van de gemeente van Dijk-Beekman en plv. griffier van de gemeente van Dijk-Beekman met behulp van een extern gespreksleider, van de gemeente van Dijk-Beekman en de afdeling communicatie van SP Producties te Leeuwarden. Ook medewerkers van het griffiebureau en de afdeling communicatie hebben hun bijdrage geleverd.

Door middel van de website, de Zuid-Friesland, die huis aan huis bezorgd is en door middel van verspreiding van flyers en plaatsing van publicatieborden is in korte tijd veel aandacht gevraagd voor de petearen. Deze zijn op zeven plaatsen gehouden voor de inwoners van de gemeente en verder een aparte bijeenkomst voor het bedrijfsleven, samen met het verenigingenleven. De flyer treft u in de bijlagen aan. Op verzoek van de Ondernemingsraad is eveneens een petear bevestigd met de werknemers van de gemeente.

Handleiding (groeps)discussies.

Er is bewust gekozen voor "open vragen", om daarmee iedere sturing van de petearen te vermijden. De gemeenteraad van Lemsterland wil immers zijn standpunt mee baseren op de gevoelens en ideeën die binnen de gemeente leven.

De petearen bestonden uit twee sessies. Gestart werd met een groepsdiscussie. Hiervoor werden groepjes gevormd van plm. 4 tot 6 personen, die zich moesten buigen over de volgende vragen:

1. Onafhankelijk van wat de toekomst van Lemsterland is, wat moet er veranderen en wat moet er behouden blijven?
2. Welke argumenten/onderwerpen zouden het zwaarst moeten wegen bij een beslissing over de bestuurlijke toekomst van Lemsterland?
3. Op welke buurgemeenten bent u het meest georiënteerd? (denkt u aan winkelen, boodschappen doen, sporten, ziekenhuis).

Na terugkoppeling door de groepen en een korte pauze volgde een plenair gedeelte, waarbij de volgende vragen aan bod kwamen:

1. de gemeente moet een keuze maken, welke oplossing is het meest toekomstbestendig?
2. zijn er andere opties denkbaar?

In de bijeenkomsten met het gemeentepersoneel en het bedrijfsleven samen met de maatschappelijke organisaties werd dezelfde werkwijze gevolgd. De vertegenwoordigers van laatstgenoemde organisaties gaven nog wel eens een persoonlijke reactie, in plaats van namens de organisatie te spreken.

Reacties

De uitgevoerde informatiecampagne, de gesprekken met de bevolking, het personeel en de maatschappelijke organisaties hebben *allerhande reacties losgemaakt*.

De verslagen van de discussieavonden geven een goed beeld van hoe over de bestuurlijke toekomst van de gemeente wordt gedacht. Velen hebben de gelegenheid aangegrepen om te reageren op dit initiatief van het gemeentebestuur om de gesprekken bij te wonen. Het project geeft daarnaast ook een indruk van hoe de inwoners in algemene zin denken over hun gemeente en haar bestuur.

Hier volgt een samenvatting van de belangrijkste resultaten en conclusies. Voor een uitgebreidere weergave van de resultaten verwijzen we naar de verslagen bij deze rapportage.

De discussieavonden voor de burgers hebben plaats gevonden in de maanden november en december 2009. Het streven was er namelijk op gericht de gesprekken nog in 2009 af te ronden, zodat de partijen bij de voorbereiding van de raadsverkiezingen in maart 2010 kennis zouden kunnen nemen van de resultaten van de burgerraadpleging. Dit te meer omdat het in het voornemen van de raad ligt zo spoedig mogelijk na de installatie van de nieuwe raad tot een toekomstgerichte en toekomstbestendige uitspraak te komen. *De meeste raadsleden hebben één of meer bijeenkomsten bijgewoond. Hun rol was er op gericht hun oor te luisteren te leggen, niet om met de bezoekers in discussie te treden.* Na maart 2010 is de raad, als volksvertegenwoordiging, aan zet. Overigens waren ook de burgemeester, de wethouders en de gemeentesecretaris geregeld bezoekers van de petearen.

De bijeenkomsten zijn door ongeveer 114 inwoners/deelnemers bijgewoond. Volgens een globale schatting komt dit ongeveer neer op plm. 2% van de kiesgerechtigde burgers van de gemeente. Op het eerste gezicht een *geringe opkomst*. Niettemin mag worden aangenomen dat, gelet op de uitkomsten, een representatief beeld van de opvattingen van de Lemsterlandse inwoners is verkregen. De bezoekersaantallen varieerden van plm. 10 tot plm. 22 inwoners per locatie. De avond die speciaal voor de vertegenwoordigers van maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven werd georganiseerd, is door 23 mensen bezocht. Op de apart voor het personeel belegde bijeenkomst waren 40 personen aanwezig. Omdat van deze laatste groep er een behoorlijk aantal door werkzaamheden niet aanwezig kon zijn, is hen de mogelijkheid geboden nog een schriftelijke reactie in te dienen. *Hiervan hebben twee personeelsleden gebruik gemaakt.* De strekking van deze reacties was dat, overwegende wat op termijn het beste voor de gemeente lijkt te zijn, deze twee personen de keus maken voor een fusie.

2. De onderzoeksrapporten die in 2007 zijn gepubliceerd geven beide als voorkeur aan om één grote gemeente te gaan vormen in de Zuidwesthoek van Friesland, opgebouwd uit (delen van) 8 gemeenten.

Wat vindt u hiervan. Benoem voor- en nadelen.

Nadelen van één grote gemeente

- Een grote afstand (zowel figuurlijk als letterlijk) tussen bestuur en burgers.
- Men is bang voor te lange lijnen.
- Men is bang dat (gedeelde) voorzieningen verdwijnen.
- De overgang van klein naar groot boezemt angst in.
- Identiteitsverschil.

Voordelen

- De aanwezigen zien wel financiële voordelen (o.a. door minder overhead).
- Men verwacht efficiënter te kunnen werken.
- Meer bestuurlijke slagkracht richting de Provincie.
- Tevens denkt men dat een grote gemeente meer toekomstbestendig is.
- Bij een grote gemeente van 100.000 inwoners kan men ook een gemeentelijk vervoersbedrijf onderhouden.

3. Stel dat Gaasterlân-Sleat besluit om te gaan herindelen.

Wat moet er volgens u in ieder geval behouden blijven in een nieuwe gemeente?

- Het eigen karakter van het platteland.
- De gemeentenaam als merknaam moet behouden blijven.
- De loketfunctie van de gemeente behouden, regiobalie wordt genoemd.
- Men wil een plattelandsgemeente blijven.
- Behoudt van regionale werkgelegenheid.
- Behouden van de middenstand in de dorpen.
- De kwaliteit van de recreatie.
- Contact met Dorpsbelangen.
- Ook wordt het behouden van het open landschap genoemd en het behouden van het culturele erfgoed.

4. Wat moet een herindeling minimaal voor u als burger/bedrijf opleveren?

(of: wat wilt u bij een gemeentelijke herindeling tot stand brengen?)

- Handhaving van de kosten, dus geen kostenverhoging.
- Meer werkgelegenheid.
- Een sterkere organisatie; meer vakkundig en gespecialiseerd personeel.
- Een sterke dienstverlening.
- Een positief ingestelde organisatie.

5. Slotvraag: welke opmerkingen wilt u nog kwijt over dit onderwerp.

- Handwijze: niet veel investeren voorafgaand aan de herindeling en dan later na herindeling wellicht weer afbreken.
- Bij meerdere groepen wordt een fusie met Sneek als ongewenst gezien. Mocht dit toch niet te voorkomen zijn, dan mag Sneek niet overheersen. Men pleit in een dergelijk geval voor een verhouding van 3 keer meer inwoners op het platteland dan in de gemeente Sneek.
- De stijging van de lasten mag zeker niet hoger zijn dan de inflatiecorrectie.
- Ook wordt er gepleit voor een eigen budget voor Dorpsbelangen.
- Het is voor de aanwezigen belangrijk dat alles wat er vanavond wordt genoemd ook in de besluitvorming wordt meegenomen door de raad.
- Er wordt aangegeven dat naast de bestaande grenzen, het ook mogelijk is om gemeenten op basis van natuurlijke grenzen in te delen.

merk op dat er weinig getallen zijn genoemd m.b.t. de gemeentegrootte. Er is 1 groep die heeft gesproken over een gemeente van 30 a 40.000 inwoners.

De algemene tendens is dat men wel wil fuseren maar niet een te grote gemeente wil vormen. Over Sneek wordt genuanceerd gedacht. Indien een fusie met Sneek wordt aangehouden moet het plattelandsdeel 3 keer zo groot zijn als het aantal inwoners van Sneek.

Vragen vanuit de zaal

In de onderzoeksrapporten zijn niet de gevolgen van een grote fusie in kaart gebracht voor o.a. scholen. Hij vraagt de Raad om de mogelijke gevolgen wel mee te nemen in de overwegingen. Verder complimenteert de gemeente met de wijze waarop men de burgers betreft in het fusieproces. wil wel graag weten hoe de terugkoppeling betreffende de besluitvorming wordt gedaan. Dit moet goed gebeuren richting alle burgers.

er volgt een publicatie op de website en uiteraard in de media.
Eventuele ander mogelijkheden worden nog bekeken.

De burgemeester beaamt dat er nog veel onduidelijkheden zijn. Het is inderdaad dat schaalvergroting ook gevolgen kan hebben voor zaken zoals onderwijs.

Tevens beaamt hij dat de rapporten niet volledig zijn. Vragen die door B&W en de Raad zijn gesteld, zijn niet teruggekoppeld. Ook in de financiële zin liggen er nog onbeantwoorde vragen. Wil een fusie een succes zijn dan moet er wel geld beschikbaar zijn. De burgers mogen er niet op achteruitgaan, wat moeilijk is indien de gemeente in een artikel 12 situatie terecht komt na de fusie. Het ministerie van BZ is hier nog mee bezig. Uiteraard worden al deze punten door de Raad meegenomen bij de besluitvorming.

Wordt de herindeling aangevraagd indien alles negatief uitpakt, dus ook het financiële deel?

Dhr. Hoornstra stelt dat de basis rijksvergoeding per gemeente bij een fusie voor de fusierende gemeenten komt te vervallen. Er blijft slecht 1 x de basisvergoeding over.

Bij een fusie is juist extra geld nodig om een efficiency slag te maken. Bij het vergroten van een gemeente, moet er wellicht ook een managementlaag in het gemeentehuis worden toegevoegd. Dus dit moet goed bekeken worden.

Er moet een financieel goede modus worden gezocht en een grootte waarbij de contacten met de burgers gehandhaafd blijft.

Op de vraag wat de optimale grootte zou zijn, kan de burgemeester geen antwoord kan geven. Op basis van alle petearen is er een beeld ontstaan op basis waarvan men een aantal alternatieven kan bedenken die aan de Raad zullen worden voorgelegd. Er ligt een toezegging van alle betrokken gemeenten dat zij voor de zomervakantie een uitspraak doen. De voorkeuren zullen als een matrix overelkaar heen gelegd worden. Hieruit kan kunnen diverse mogelijk en onmogelijkheden naar voren komen. De colleges zullen daarna met elkaar in conclaaf gaan. Het kan voorkomen dat de wens van de ene gemeente niet overeenkomt met de wens van de andere gemeente.

Daarom is het belangrijk om niet in te zetten op 1 mogelijkheid. Hier moet goed en slim mee worden omgegaan. De burgemeester hoopt hier na de zomervakantie meer helderheid in te krijgen.

De burgemeester merkt tevens op dat er tussen de gemeenten onderling afspraken zijn gemaakt dat men geen nieuwe investeringen gaat doen die niet financieel structureel zijn ingedekt. Alles wat structureel gedekt is, kan worden uitgevoerd.

In hoeverre heeft de provincie het eindoordeel? Hij noemt Bussum en Naarden als voorbeeld.

Dhr. Hoornstra: de herindeling moet vanuit de gemeente komen. De provincie heeft de mogelijkheid om advies te geven. Als er een goed fusievoorstel ligt, zal de provincie dit goedkeuren. Als de provincie niet positief adviseert, dan komt het wetsontwerp terug en moeten de gemeenten een nieuwe oplossing vinden. De provincie kan niets dwingend opleggen. Bij de fusie Bussum/Naarden spelen ook nog andere zaken mee.

Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21.35 uur en geeft als laatste het woord aan dhr. Hoornstra. Deze vraagt een ieder om een sticker aan te brengen op de op het bord getekende boom met fusievarianten. Hij bedankt een ieder voor de bijdrage aan deze avond.

Resultaten

De resultaten geven een beeld van de wijze waarop de bevolking van Lemsterland denkt over de bestuurlijke toekomst van de gemeente.

De oriëntatie

De burgers van Lemsterland ervaren het leven en wonen in de gemeente in overgrote meerderheid als positief. Voor zaken als winkelen en uitgaan is het merendeel van de bevolking in de eerste plaats op Lemmer, Sneek en Joure georiënteerd. Voor wat betreft het bezoeken van ziekenhuizen gaat het vooral om Sneek en Heerenveen. Ook Emmeloord wordt regelmatig genoemd.

De scores zijn: Heerenveen (33%); Sneek (25%); Skarsterlân (21%); Emmeloord (21%).

Wat moet er behouden blijven?

De betrokkenheid van de burgers bij de gemeente is redelijk tot goed. Een ruime meerderheid van de aanwezigen ervaart de gemeente als klantvriendelijk. Dit geldt zowel richting ambtenaren als collegeleden en de raad, dat wil zeggen men loopt gemakkelijk binnen op het gemeentehuis en wordt snel geholpen. Dit verklaart dan ook dat op de meeste bijeenkomsten de "korte lijnen" bij de vraag van wat behouden moet blijven, hoog scoort. Maar liefst elf maal werd dit item genoemd. Nauw hieraan gekoppeld waren de begrippen "benaderbaarheid" en "bereikbaarheid" (vier maal). Het behoud van de "dienstverlening" (twee maal) en een "lokaal loket" (twee maal) worden eveneens belangrijk gevonden, evenals de "leefbaarheid van de kleine kernen" (waaronder woningbouw, economische structuur, industrie en recreatie, samen zeven maal) en de plaatselijke "voorzieningen", waarbij de zorg, sociale voorzieningen, onderwijs, sport en het dorps huis werden genoemd (samen zes maal). Tenslotte werden nog genoemd: het waarborgen van de "identiteit" en de "betrokkenheid van de burgers", evenals de "bestuurbaarheid". Éénlingen waren: behoud van het Tjeukemeer en een "nee" tegen windmolens.

Wat moet er veranderen?

Hoog scoort hier de verbetering van de "ambtelijke deskundigheid" (zeven maal), waaronder vermindering van de "kwetsbaarheid", betere "overdracht" tussen ambtenaren, en betere "stuurkracht" ("oanpakke komplekse saken", met een link naar de sporthal Echten). Een enkele maal werden deze elementen samengevat onder de term "dienstverlening". Van de raad wordt helderheid verwacht voor wat betreft zijn opstelling over "fusie c.q. de bestuurlijke toekomst" en een betere "ingang bij provincie en rijk". Aandacht werd ook gevraagd voor de "buitendorpen", in samenhang met

voorzieningen, als "ouderenvoorzieningen", "dokterspost", "verkeer" (rondweg) en voorzieningen voor de "toerist".

Wat weegt het zwaarst bij de beslissing over de bestuurlijke toekomst van Lemsterland?

Veel uitspraken corresponderen met de opvattingen, zoals die bij de vorige vragen zijn genoteerd. Dit lijkt niet geheel onlogisch, omdat er een verband gelegd kan worden met wat men wil behouden of veranderd wil zien. Dit klinkt door bij de beantwoording van de vraag wat het zwaarst moet wegen als naar de toekomst wordt gekeken.

"Service en kosten" (8 maal) springt er duidelijk uit bij dit onderdeel. Hiermee wil gezegd zijn dat fusie niet tot lastenverzwaring, maar evenmin tot vermindering van service mag leiden. Aansluitend worden ook hier weer "bereikbaarheid" en "aanspreekbaarheid" genoemd, evenals de "loketfunctie" (met de suggestie gemeentewinkels op te zetten). De "kleine kernenproblematiek" komt hier ook weer naar voren, met als aandachtspunt de inwoners en de ondernemers. Aandacht ook voor hulpdiensten: politie, brandweer en ambulance. De "professionalisering" van bestuur en organisatie ontbreekt evenmin. Ook wordt "snelle besluitvorming" genoemd. Gekoppeld aan de eigen achtergrond worden de volgende items genoemd: "identiteit, herkenbaarheid" en een sterke positie voor Lemmer. "Democratie" wordt ook nog geopperd.

Welke keuze voor de toekomst?

Wanneer het gaat om de vraag of de gemeente in de toekomst zelfstandig verder moet en de huidige werkwijze van samenwerking met andere gemeenten moet voortzetten en versterken, of dat er beter gekozen kan worden voor gemeentelijke herindeling, passeert een scala aan meningen de revue, zoals hierna blijkt. Wel tekent zich tijdens de plenaire discussies hierover een ruime meerderheid af voor fusie met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân. Wellicht heeft dit te maken met de werkwijze, die het karakter had van een interview, waarbij individuele bezoekers naar hun oordeel werd gevraagd. Ook werden Heerenveen en de Noordoostpolder als partners genoemd, maar daarover bestond duidelijk geen eenstemmigheid.

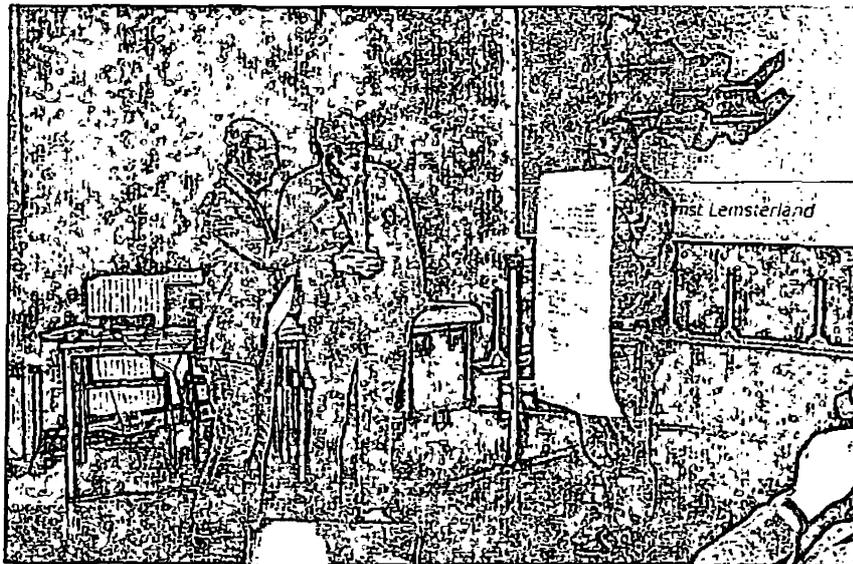
De volgende scores werden genoteerd (totaal concrete uitspraken: 78 = 100%):

zelfstandig			
- liefst zelfstandig blijven (2))		
- situatie laten zoals die is (2))	13	(17%)
- zelfstandig met samenwerking (9))		
samenwerken			
- *BEL- of TenBoer-optie (3))		
- opties open houden (5))	8	(10%)
fusie			
- weinig keus, dus fusie (6))		
- fusie onontkoombaar (12))	18	(23%)
- positief vóór fusie (33))		
- fusie met sterke rol voor Lemsterland (6))	39	(50%)

Ook door de werknemers van de gemeente wordt met ruime meerderheid gekozen voor fusie.

Zijn er andere opties denkbaar?

Op deze vraag, die meestal tegelijk met vraag 1 werd behandeld, zijn nauwelijks reacties gekomen die afwijken van bovenstaande keuzes.

* BEL staat voor de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren, die de ambtelijke organisaties van hun gemeenten hebben samengevoegd, maar bestuurlijk zelfstandig zijn gebleven. De gemeente Ten Boer heeft haar ambtelijk apparaat ingeschoven bij de gemeente Groningen en neemt van deze gemeente haar diensten af. Ook Ten Boer is bestuurlijk zelfstandig.

BIJLAGEN

A. KORTE TERUGBLIK

Om de ontwikkeling van de bestuurlijke toekomst van de Friese gemeenten met een Lemsterlandse blik te kunnen begrijpen is het van belang even terug te gaan in de tijd.

Collegeprogramma

In het collegeprogramma 2006-2010, daterend van juli 2006, is de volgende passage opgenomen.

De raad wordt geïnformeerd over de stand van zaken. De notitie over samenwerking in de Zuidwesthoek wordt momenteel geactualiseerd en zal daarna ter kennis van de raad worden gebracht. Daarnaast wordt met Skarsterlân overlegd over samenwerking op brandweergebied. Zodra hier wat over bekend is zal de raad ook hierover worden geïnformeerd. College ziet momenteel geen aanleiding en mogelijkheid een aparte nota over dit onderwerp aan de raad voor te leggen.

Rapportage college juli 2006

Interessant zijn de ontwikkelingen die het college van burgemeester en wethouders op 20 juli 2006 aan de raad voorlegt.

Eenzijds wordt melding gemaakt van de transformatie van het Samenwerkingsverband Zuidwest Friesland naar een nieuwe vorm van samenwerking. Er wordt een coördinatieoverleg gevormd tussen acht gemeenten, n.l. de zes al samenwerkende gemeenten Bolsward, Wûnseradiel, Littenseradiel, Nijefurd, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland samen met de gemeenten Sneek en Wymbritseradiel. Voor veel onderwerpen wordt samenwerking mogelijk geacht.

Opstelling provincie

Ondertussen heeft de provincie Fryslân een onderzoek naar de bestuurskracht van de gemeenten opgestart.

In de Zuidwesthoek van Friesland onderscheiden Gedeputeerde Staten twee groepen gemeenten die elk om een samenhangende benadering vragen: het viertal Gaasterlân-Sleat, Nijefurd, Wymbritseradiel en Sneek, en de drie Bolsward, Littenseradiel en Wûnseradiel. Het college van GS geeft aan van mening te zijn dat de gewenste versterking van de bestuurskracht in een aantal gebieden door samenwerking kan worden gerealiseerd. In de notitie wordt Lemsterland niet genoemd.

Het Blauwe Hart

Gaasterlân-Sleat neemt het initiatief voor het zogenoemde Blauwe Hart-plan.

Tijdens het coördinatieoverleg van 4 oktober 2005 heeft de burgemeester van Gaasterlân-Sleat een presentatie gegeven voor het project om te komen tot het opstellen van een ruimtelijk economische visie voor de 4 gemeenten, te weten Sneek, Wymbritseradiel, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat. "Dat was het eerste moment waarop er een splitsing in onze regio aangebracht werd", aldus het college van burgemeester en wethouders van Lemsterland aan de raad.

Het coördinatieoverleg kon in maart 2006 de volgende conclusies trekken. Drie van de vier Blauwe Hart-gemeenten zijn bereid een uiteindelijke herindeling te overwegen, alleen Wymbritseradiel niet. De andere gemeenten zijn akkoord met het intensiveren van de ambtelijke samenwerking. Van die 4 overige gemeenten hebben 2 aangegeven niet over herindeling te willen praten, nl. Wûnseradiel en Lemsterland.

Ook door de provincie is aangegeven dat een samenvoeging van acht gemeenten onbespreekbaar is en dat de schaalvergroting beperkt moet blijven tot de vier Blauwe Hart-gemeenten. Door Gedeputeerde Staten zijn gesprekken opgestart met de clusters van vier en drie gemeenten. Met Lemsterland wordt niet gesproken over de bestuurlijke toekomst.

Hoofdpijnenakkoord raad

In het hoofdpijnenakkoord van de fracties van de PvdA, CDA en Gemeentebelangen van Lemsterland is het volgende opgenomen:

Het standpunt van Lemsterland ten aanzien van herindeling is niet gewijzigd. Samenwerken met andere gemeenten, bedoeld om bestuurskracht te bundelen en kwetsbaarheid van gemeenten te verminderen, is nog steeds een adequate werkwijze. Samenwerkingsverbanden dienen niet uitsluitend richting de Zuidwesthoek gezocht te worden. De gemeenten Noordoostpolder en Skarsterlân zullen meer in beeld moeten komen.(A-6 zone). Waar nodig kan bovengemeentelijke samenwerking een meerwaarde betekenen bij de ontwikkeling van projecten en biedt zij kansen om tot kostenbesparingen te komen.

Richtingbepaling

Het college besluit in haar notitie aan de raad als volgt.

Als de samenwerking in het Blauwe Hart doorgaat in de vorm van een bestuurlijke integratie (samenvoeging) van de betrokken gemeenten achten wij echter nadere uitspraken en een richtingbepaling over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Lemsterland onontkoombaar.

Sterktezwakteanalyse Twijnstra Gudde juli 2008

In de loop van 2008 wordt aan Twijnstra Gudde opdracht gegeven een sterktezwakte analyse uit te voeren. Enkele elementen daaruit passeren hier de revue. De gemeente Lemsterland heeft een duidelijke visie op de toekomst. Daarin past dat Lemsterland een zelfstandige gemeente wil blijven en in principe ook van opvatting is dat dit kan. Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen in de bestuurlijke omgeving die om een nadere positiebepaling van Lemsterland in de discussie over de bestuurlijke organisatie van de zuidwesthoek van Fryslân vragen. De andere gemeenten in het gebied zijn zich hierover aan het beraden en er wordt in het najaar een uitspraak hierover verwacht. Ook de provincie beraadt zich op de bestuurlijke situatie in dit gebied. De gemeenteraad van Lemsterland heeft besloten om een sterktezwakteanalyse van de gemeente op te stellen om met geobjectiveerde en onderbouwde argumenten over de eigen situatie voor de dag te kunnen komen en sterk aan tafel te kunnen zitten met de andere gemeenten en de provincie als wijzigingen in de bestuurlijke organisatie in dit gebied aan de orde komen. De hoofdvraag van de sterktezwakteanalyse luidt als volgt. "Is de gemeente Lemsterland in staat als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar burgers te verzorgen en inhoud te geven aan (eigen) beleid?"

Uit het rapport van Twijnstra Gudde worden de volgende adviezen opgetekend: "Wij adviseren de gemeente Lemsterland om de samenwerking met de strategische partners gefaseerd in te voeren, beginnend bij organisatorische zaken en vervolgens de volgende stap te zetten richting gezamenlijk manifesteren op de terreinen water, groen, industrie en landbouw in de regio, om tenslotte overige beleidsterreinen in te vullen. Een fusie of herindeling is op dit moment voor Lemsterland nog niet nodig. Wij adviseren de gemeente Lemsterland wel open te staan voor een discussie hierover als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven of als de strategische partners daar het gesprek over willen voeren".

Voor het volledige rapport wordt verwezen naar de website www.lemsterland.nl.

Motie Raad 27 oktober 2008

Naar aanleiding van het onderzoeksresultaat van Twijnstra Gudde neemt de raad een motie aan, waarin het college wordt verzocht de mogelijkheid van samenwerking en strategisch partnerschap met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân te onderzoeken.

Standpunt buurgemeenten

De gemeenten Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân geven in gesprekken van de colleges aan graag met Lemsterland te willen samenwerken maar alleen als opmaat tot een fusie op korte termijn.

Raadsbesluit 31 augustus 2009

Het voorstel een fusie met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat op termijn niet uit te sluiten kan niet bogen op een meerderheid in de raad. Wel is dit het geval met het voorstel om als raad "petearen" aan te gaan met de inwoners van Lemsterland, het bedrijfsleven en de verenigingen van plaatselijk belang om de mening over de bestuurlijke toekomst van deze gemeente te peilen.

Aan dit laatste besluit wordt uitvoering gegeven op de wijze zoals elders is aangegeven. De uitkomsten hiervan zullen een rol spelen bij de uiteindelijke besluitvorming door de raad die op 3 maart 2010 wordt gekozen.

Stuurgroep en werkgroep

Op 22 september 2009 besluiten de fractievoorzitters een stuurgroep en werkgroep in te stellen die de petearen gaan voorbereiden en de uitvoering ervan begeleiden. De rol van de raadsleden zal er één van toehoorder zijn. Er wordt een externe gespreksleider aangezocht, terwijl de griffier en p.v. griffier het proces ondersteunen.

Zelfstandig ...

Lemsterland
gemeente

De gemeente Lemsterland staat voor een belangrijke vraag: welke richting kiezen wij voor de toekomst van onze gemeente? *Blijven we zelfstandig, moeten we meer samenwerken of wellicht samengaan met andere gemeenten?* De nieuwe gemeenteraad zal volgend jaar over die toekomst een besluit moeten nemen en hecht daarbij grote waarde aan de mening van onze inwoners. Wij vinden het van belang dat u met ons meepraat. Graag nodigt de gemeenteraad u uit om uw ervaring en mening met ons te delen in een 'Petear'.

... of samen?

informatie: borden met aankondiging petear in betreffende plaats
(4 borden per buitendorp, 12 in Lemmer)

Praat mee over de toekomst van Lemsterland!

DISCUSSIEAVONDEN

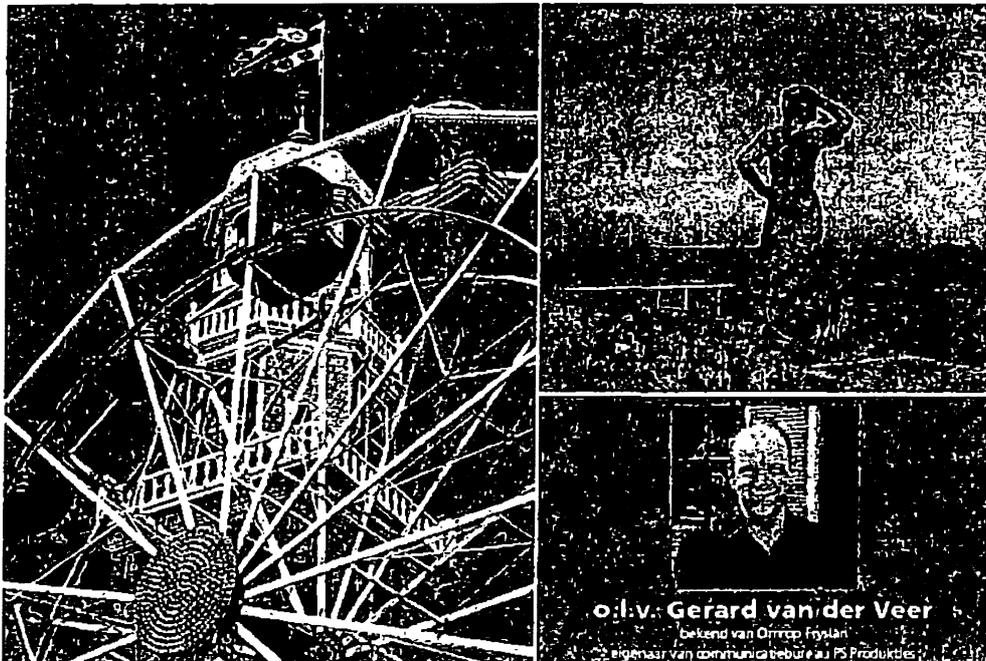
Zelfstandig of samen?

Donderdag 19 november
Dorpshuis De Brêge, Echtenerbrug

Lemsterland

meer informatie: www.lemsterland.nl

Informatie: Aankondiging gemeentepagina ZuldFriesland
(iedere week in de maanden november en december)

Zelfstandig of samen? Praat mee over de toekomst van Lemsterland!

Onder leiding van Gerard van der Veer (bekend van Omrop Fryslân en eigenaar van communicatiebureau PS Producties)

De gemeente Lemsterland staat voor een belangrijke vraag: welke richting kiezen wij voor de toekomst van onze gemeente? Blijven we zelfstandig, moeten we meer samenwerken of wellicht samengaan met andere gemeenten? De nieuwe gemeenteraad zal volgend jaar over die toekomst een besluit moeten nemen en hecht daarbij grote waarde aan de mening van onze inwoners. Wij vinden het van belang dat u met ons meepraat. Graag nodigt de gemeenteraad u uit om uw ervaring en mening met ons te delen in een 'Petear'.

Onderzoek naar de toekomst:
Er verandert veel om ons heen. Gemeenten krijgen er steeds meer zaken bij en moeten aan steeds hogere eisen voldoen. De gemeenteraad van Lemsterland heeft daarom vorig jaar laten onderzoeken of Lemsterland in staat is als zelfstandige gemeente de komende jaren een acceptabele dienstverlening voor haar inwoners te verzorgen. De conclusie is dat de gemeente bij gelijkblijvende omstandigheden het huidige niveau van dienstverlening kan behouden. De omstandigheden zullen echter volgens de onderzoekers niet gelijk blijven. Dat zou niet alleen gevolgen kunnen hebben voor de dienstverlening, maar voor alle zaken die de gemeente aangaan, zoals leefbaarheid en economische ontwikkeling van de gemeente. De gemeente wil daarom met u bekijken hoe wij op alle terreinen van beleid hetzelfde niveau in stand kunnen houden of zelfs kunnen verbeteren.

Ontwikkelingen in de regio
Lemsterland werkt veel samen met andere gemeenten in de regio. Zo heeft Lemsterland haar automatisering en sociale dienst gezamenlijk met een aantal gemeenten in Zuidwest-Friesland opgezet. Een groot aantal van deze gemeenten gaat echter fuseren tot een grote gemeente rond Sneek. De gemeenteraad van Lemsterland heeft het college gevraagd te onderzoeken of onze buurgemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat een intensievere samenwerking aan willen gaan. Beide buurgemeenten hebben inmiddels aangegeven alleen te willen samenwerken als dit uiteindelijk leidt tot een fusie!

Uw mening telt!
Midden in al deze ontwikkelingen moet de gemeenteraad van Lemsterland beslissen over de toekomst van de gemeente: Hoe kan de dienstverlening aan u het best gegarandeerd worden op een manier die 'houdbaar' is? Door zelfstandig te blijven, door samen te werken of door te fuseren met andere gemeenten? Wij vragen u om met ons mee te denken. De gemeenteraad van Lemsterland organiseert daarvoor 7 discussie-avonden, zogenaamde 'Petears', verspreid over de gemeente. Wij nodigen u graag uit om mee te praten.

op:

- Donderdag 19 november, Dorpshuis De Bree in Echtenerbrug.
- Maandag 23 november: Cafe Tjeukemeef in Oosterzee.
- Dinsdag 24 november, Buurtvereniging De Haven in Lemsterváart.
- Woensdag 25 november, Het Bakken in Lemmer-Centrum.
- Woensdag 9 december, SCC De Pomp in Bantega.
- Maandag 14 december, Dorpshuis Irene in Follega.
- Dinsdag 15 december, Buurthuis t Sterrenhuis, Lemmer-Noord.

Alle petearen beginnen om 20.00 uur.

Als u verhinderd bent op de avond van het petear in uw eigen dorp of wijk, bent u natuurlijk van harte welkom op een van de andere avonden.

Naast de petearen voor inwoners, organiseert de gemeente een afzonderlijk petear voor alle belangenverenigingen, zoals bedrijvenverenigingen, besturen van buurtverenigingen en plaatselijk belangverenigingen, op maandag 7 december 20.00 uur, t Bakken in Lemmer.

Meer informatie
Alle informatie over de bestuurlijke toekomst van Lemsterland vindt u op de website: www.lemsterland.nl.

Zelfstandig of samen? Praat mee over de toekomst van Lemsterland!

Er zijn nog drie bijeenkomsten:
• Woensdag 9 december, SCC De Pomp in Bantega.
• Maandag 14 december, Dorpshuis Irene in Follega.
• Dinsdag 15 december, Buurthuis t Sterrenhuis, Lemmer-Noord.
Heer die petear in uw eigen dorp of wijk?

U bent van harte welkom bij een van de komende bijeenkomsten.

Zelfstandig of samen? Praat mee over de toekomst van Lemsterland!

Onder leiding van Gerard van der Veer (bekend van Omrop Fryslân en eigenaar van communicatiebureau PS Producties)

De gemeente Lemsterland staat voor een belangrijke vraag: welke richting kiezen wij voor de toekomst van onze gemeente? Blijven we zelfstandig, moeten we meer samenwerken of wellicht samengaan met andere gemeenten? De nieuwe gemeenteraad zal volgend jaar over die toekomst een besluit moeten nemen en hecht daarbij grote waarde aan de mening van onze inwoners. Wij vinden het van belang dat u met ons meepraat. Graag nodigt de gemeenteraad u uit om uw ervaring en mening met ons te delen in een 'Petear'.

Er zijn nog drie bijeenkomsten op:

- Woensdag 9 december, SCC De Pomp in Bantega.
- Maandag 14 december, Dorpshuis Irene in Follega.
- Dinsdag 15 december, Buurthuis t Sterrenhuis, Lemmer-Noord.

Alle petearen beginnen om 20.00 uur.

Heeft u het petear in uw eigen dorp of wijk hebt gemist? U van harte welkom bij een van de komende bijeenkomsten.

Meer informatie
Alle informatie over de bestuurlijke toekomst van Lemsterland vindt u op de website: www.lemsterland.nl

Presentatie petearen bestuurlijke toekomst gemeente Lemsterland.
Griffier, H.A. van Dijk-Beekman

De griffier stelt zich voor, heet iedereen namens de gemeenteraad welkom en geeft kort aan dat zij vanwege haar neutrale positie als griffier door de gemeenteraad is gevraagd een beeld te schetsen van wat er tot nu toe is gebeurd rond de bestuurlijke toekomst van de gemeente.

Ook al lijkt de discussie rond de bestuurlijke toekomst van de gemeente ver van uw bed, er gebeurt wel van alles om u en ons heen. Zo is er sprake van een "voorgenomen huwelijk" van 5 van de ons omringende gemeenten tot een gemeente met de werknaam Súdwest Fryslân, maar zeg maar Groot-Sneek of, zoals ik ook al gehoord heb: Snekeradeel of Wúnserasneek of Sneekmeer.

Lemsterland is nog niet toe aan een huwelijk, voelt zich nog goed als vrijgezel. Maar de gemeenteraad beseft wel dat er van alles gebeurt op de huwelijksmarkt. En daar wil de raad zich goed op voorbereiden.

De raad wil graag het beste voor u. Maar wil daar niet over besluiten vóórdat ú aan het woord bent geweest.

Wat verwacht u van de gemeente? Vindt u het goed zo zelfstandig en alleen, of vindt u dat we hulp moeten vragen of geven aan andere gemeenten?

Of verdergaand: moeten we, gezien situatie en ontwikkelingen om ons heen, een echte fusiekandidaat zoeken om samen als één grote gemeente verder te gaan? Daarom deze bijeenkomsten met u. En wat zijn dan de gevolgen? Gaan de gemeentelijke belastingen dan omhoog, of juist niet? Of kan de gemeente betere voorzieningen voor u bouwen? Wilt u korte lijnen met de gemeente hebben? Waarom wilt u dat dan?

Daarom deze bijeenkomsten met u.

De uitkomst van deze bijeenkomsten zal door de raadsleden worden gebruikt als inzet voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010. Kort daarna zal er verdere besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van Lemsterland plaatsvinden.

<p>Provincie pleit voor</p> <ul style="list-style-type: none">• Voldoende bestuurskracht• Initiatief van onderop; gemeente zelf aan zet• Criteria<ul style="list-style-type: none">- samenhang en herkenbaarheid- aanpak	
<p>Bestuurlijke toekomst Lemsterland</p>	

Bij de keus over de bestuurlijke toekomst speelt ook de omgeving een rol. De provincie denkt daarom ook na over de kwaliteit van gemeenten en hoe de beste dienstverlening aan u tot stand

kan komen. In februari 2009 verscheen het rapport "Taakbewust – toekomstbestendig", waarin de provincie een aantal punten aangeeft die van belang zijn:

- De provincie heeft gezegd dat initiatieven moeten van onderop moeten komen; gemeenten zijn zelf aan zet, de provincie zal geen fusie of samenwerking opleggen
- Gemeenten moeten over voldoende bestuurskracht voor gemeenten, men moet zelf de taken aan kunnen, maar de provincie zegt ook: sterke gemeenten, wat in de ogen van de provincie niet gelijk staat aan grote gemeente
- Criteria van belang zijn daarbij:
 - Ruimtelijk-economische samenhang staat voorop en lokale herkenbaarheid van gemeenten of samenwerkende gemeenten moet helder zijn
 - Aanpak zodanig dat er logische clustergebieden ontstaan (probleemgestuurde en streekgebonden aanpak)

<p style="text-align: center;">Provincie pleit voor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwetsbaarheidsproblematiek bepaalt urgentie • Oplossingen mogen niet leiden tot restproblematiek 	
Bestuurlijke toekomst Lemsterland	

- De provincie zegt dat er geen kwetsbaarheidsproblematiek mag ontstaan, deze problematiek bepaalt de urgentie. Als gemeenten met elkaar praten over samenwerken of fuseren, mag het volgens de provincie niet zo zijn dat gemeenten die graag mee willen praten, niet mee mogen praten. Dat andere gemeenten met de rug naar andere gemeenten gaan staan. Dan spreekt de provincie van zogenaamde restproblematiek.

<p style="text-align: center;">Lemsterland</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> </div>	
Bestuurlijke toekomst Lemsterland	

<p style="text-align: center;">Uitgangspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandig blijven • Rapport Twijnstra Gudde • Raad • Wat willen buurgemeenten? 	
Bestuurlijke toekomst Lemsterland	

Bestuurskracht is niet alleen een gesprek van de provincie én de gemeente. Al meerdere jaren in de eigen begroting van de gemeenteraad van Lemsterland doelstelling: zelfstandige gemeente

blijven, waarbij bestaande samenwerking wordt voortgezet. Zo nodig en mogelijk kan samenwerking met andere gemeenten worden onderzocht. Uiteraard kan de nieuwe raad in 2010 opnieuw een standpunt innemen en opnieuw een tekst voor de programmabegroting maken.

Toen een aantal buurgemeenten na gingen denken over het mogelijk samen gaan met elkaar hebben zij een sterke-zwakte analyse laten maken. De gemeenteraad van Lemsterland heeft daar bewust niet aan mee gedaan en heeft ervoor gekozen zelf zo'n onderzoek te laten doen. Bureau Twijnstra Gudde is gekozen na een offerteronde en heeft de opdracht gekregen om na te gaan of Lemsterland zelfstandig kan blijven, kijkend naar de ontwikkelingen om ons heen. Twijnstra heeft in juli 2008 geconcludeerd dat Lemsterland dat best kan, maar door alle zaken die van het rijk op ons afkomen Lemsterland het op termijn wellicht niet meer in zelfstandigheid kan.

Belangrijkste conclusies.

De kwetsbare ambtelijke organisatie is redelijk kwetsbaar in de zin van relatief weinig ambtenaren per beleidsterrein waardoor ook de dienstverlening redelijk kwetsbaar is. De lange termijnvisie op beleid en het binnenhalen van financiële voordelen zoals subsidies staat door gebrek aan tijd en mankracht op een lager pitje dan bij grote gemeenten.

Als sterke punten noemt Twijnstra Gudde:

- unieke ligging van de gemeente met een goede herkenbaarheid,
- de korte lijnen in de dienstverlening
- de ondersteuning van initiatieven in het gemeenschapsleven is goed.

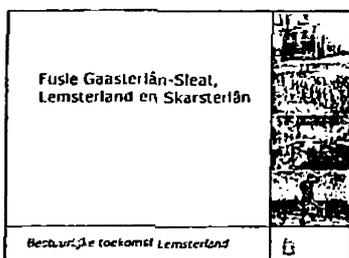
Twijnstra Gudde adviseert juli 2008 dat de gemeente strategische partners nodig heeft om kansen in te vullen en zwaktes te verbeteren. Het bureau adviseert die samenwerking aan te gaan met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat vanwege drie punten:

- vanwege het karakter van de drie gemeenten, alledrie plattelandsgemeenten
- door de ligging van de drie kan een sterkere positie in de regio worden gecreëerd, zeker op de gebieden watersport en toerisme
- de combinatie van de drie kan leiden tot een sterk geheel, er zijn elementen die door de drie kunnen worden versterkt, zoals op de punten water en groen, de A7/A6 bedrijventerreinen en de sterke landbouwsector in de drie gemeenten

De gemeenteraad heeft het rapport gelezen en heeft daarna het college in een motie gevraagd om uit te zoeken of de gemeenten Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat met ons willen samenwerken in een strategisch partnerschap.

Op 13 oktober 2008 is deze motie aangenomen en het college heeft de vraag aan de beide buurgemeenten voorgelegd.

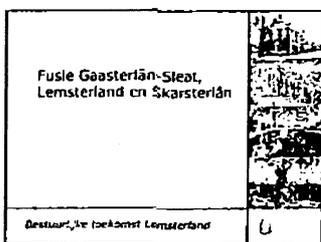

Gaasterlân-Sleat had al eerder gekozen voor fusie

Per loeval vergaderd de raad van Gaasterlân-Sleat op 14 oktober 2008 over de vraag met welke gemeenten dan tot een fusie moet worden gekomen. De raad kiest niet voor de Marrenvariant (richting "Groot-Sneek"), maar voor de Sleattemervariant richting Skarsterlân en Lemsterland.

Voorafgaand aan een fusie kan intensief worden samengewerkt, waarna fusie eindperspectief is voor Gaasterlân-Sleat

De raad van Skarsterlân heeft van Gaasterlân-Sleat de vraag gekregen of men mogelijk wil fuseren, en van Lemsterland een verzoek tot het aangaan van een strategisch partnerschap. De gemeente heeft pelearen onder de inwoners gehouden en op 1 juli 2009 zijn voorkeur uitgesproken voor een fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.

Het verzoek van Lemsterland tot het aangaan van een strategisch partnerschap wordt afgewezen door de raad van Skarsterlân.

Lemsterland	
<ul style="list-style-type: none"> • Conclusie • Standpunt • Actie 	
Bestuurlijke toekomst Lemsterland	

Conclusie	
In meerderheid zegt de raad: geen basis voor een strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat	
Bestuurlijke toekomst Lemsterland	

In meerderheid zegt de raad: geen basis voor een strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat

Standpunt	
Het op termijn niet uitsluiten van een fusie met beide buurgemeenten wordt in meerderheid niet door de raad gedragen	
Bestuurlijke toekomst Lemsterland	

De gemeenteraad wil zich in meerderheid niet vastleggen op de uitspraak dat op termijn een fusie niet is uitgesloten.

Voor een deel van de raad speelt daarbij de overweging dat men niet voor een fusie is, dan wel een fusie op dit moment niet aan de orde vindt. Een ander deel van de raad is van mening dat de uitspraak 'dat een fusie op termijn niet is uitgesloten' het proces van open petearen in de weg zou staan

Actie	
Petearen houden met inwoners en andere betrokkenen, om na de verkiezingen van maart 2010 de bestuurlijke toekomst van Lemsterland te bepalen	
Bestuurlijke toekomst Lemsterland	

De raad heeft een tweetal acties met zichzelf afgesproken: om petearen te houden met de inwoners van onze gemeente en andere betrokkenen, en om na de verkiezingen van maart 2010 de bestuurlijke toekomst van Lemsterland te bespreken.

<p>Waarom deze petearen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar welk bestuurlijke toekomst ken rekenen op groot draagvlak 	
<p>Bestuurlijke toekomst Lemsterland</p>	

De raad heeft dus besloten tot het houden van petearen, maar waarom wil de gemeenteraad dat?

De gemeenteraad wil, zoals al gezegd, eerst graag van u weten wat u vindt over de toekomst van Lemsterland. Na de verkiezingen zal de gemeenteraad hier verder over praten, maar op dit moment bent u aan zet. De raadsleden zijn daarom ook hier aanwezig om te luisteren en uw mening straks mee te nemen in de besluitvorming na de verkiezingen in 2010. De gemeenteraad wil op dit moment graag onderzoeken wat u vindt, wat onder de inwoners van de gemeente kan rekenen op het grootste mogelijke draagvlak als het gaat om de toekomst van de gemeente.

Dus wat vindt u?

<p>Overwegingen vanuit gemeente</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adequaate taken uit kunnen voeren • Keuze voor langere periode maken • Herkenbaarheid identiteit • Staande houden in nieuwe regionale situatie 	
<p>Bestuurlijke toekomst Lemsterland</p>	

De gemeenteraad heeft wel een aantal overwegingen aangegeven die men van belang vindt in het kader van de toekomst van de gemeente:

- de gemeente moet zelfstandig, samenwerkend of na fusie adequaat taken kunnen uitvoeren, dus bestuurskracht hebben zoals de provincie dat noemt.
- de gemeente moet zelfstandig, samenwerkend of na fusie een langere periode vooruit kunnen met een keus voor een bestuurlijke toekomst.
- de gemeente moet een herkenbare identiteit (cultureel, sociaal, economisch, geografisch) hebben, zoals ook de provincie zegt.
- in de nieuwe regionale situatie moet Lemsterland zich staande kunnen houden.

<p>Wat zijn de mogelijkheden?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandig blijven • Samenwerken • Fusie 	
<p>Bestuurlijke toekomst Lemsterland</p>	

Wat zijn dan de mogelijkheden?

Ik grijp nog even terug naar het rapport van Twijnstra Gudde. De conclusie van het rapport, dat de gemeente bij gelijkblijvende omstandigheden het huidige dienstverleningsniveau kan behouden, wordt aangevuld met de opmerking dat de omstandigheden vermoedelijk niet gelijk blijven, waardoor de gemeente niet in complete zelfstandigheid én beleidsuitvoering én beleidsontwikkeling kan doen. Dan blijft een aantal mogelijkheden, met kanttekeningen, over.

***ZELFSTANDIG BLIJVEN EN SAMENWERKING(SVERBANDEN) VERDER UITBOUWEN.** De situatie blijft zoals hij is. Waarbij opgemerkt moet worden dat de gemeenten die in "Groot-Sneek" zullen opgaan de stekker uit een aantal bestaande samenwerkingsverbanden kunnen trekken, zodat deze niet blijven bestaan *in de huidige vorm. Hier zal dan een oplossing voor moeten worden gezocht.*

***VERDERGAAND SAMENWERKEN MET BUURGEMEENTEN.** Het zgn strategisch partnerschap. Dat betekent dat er intensieve samenwerking plaats gaat vinden met een beperkt aantal gemeenten in de omgeving, de raad denkt daarbij dus aan Skarsterlân en G-S. Intensieve samenwerking vindt plaats op ambtelijk niveau. De raad en het college blijven verantwoordelijk.

voorbeelden daarvan zijn:

- BEL-gemeenten (Blaricum, Eemnes en Laren). Deze gemeenten hebben gedrieën een ambtelijke organisatie en hebben hun eigen gemeenteraad en college behouden.
- Gemeente Ten Boer in Groningen. Deze kleine gemeente heeft de ambtelijke organisatie ondergebracht bij de grote gemeente Groningen en heeft een eigen gemeenteraad en college.

***HET MEEST VERGAAND IS (OP TERMIJN) EEN FUSIE MET ÉÉN OF MEERDERE (BUUR)GEMEENTEN.** Daarbij gaat dus een aantal gemeenten echt samen op in één nieuwe gemeente. Voorafgaand, want zoiets kost tijd en is niet zomaar klaar, kan al intensief samengewerkt worden.

1606201100482

Verslagen "petearen" Skarsterlân

Kort verslag plenaire discussie van het petear te ~~Rottum op 26 mei 2009~~

De voorzitter van de raad van bestuur van bureau WagenaarHoes leidt het plenaire gesprek na de pauze. Voor dit gesprek maakt hij gebruik van enkele opvallende stellingen, zoals die naar voren zijn gebracht in de groepsdiscussies voor de pauze. Voor alle duidelijkheid, deze stellingen geven dus geen volledig beeld van het besprokene, ze zijn vooral bedoeld om de discussie los te krijgen.

Aantal gestelde vragen

Alvorens over te gaan tot de stellingen, is er ruimte om nog even in te gaan op een aantal gestelde vragen:

1) wat is de financiële positie van de betrokken gemeenten?

Skarsterlân staat er op zich beter voor, maar is ook een grotere gemeente dan de beide andere betrokken gemeenten (Lemsterland en Gaasterlân-Sleat). Samengevoegd zou er nog steeds sprake zijn van een goede financiële positie.

2) wat is de positie van de provincie in deze discussie?

De provincie heeft in haar beleid opgenomen voorstander te zijn van een fusie Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland. De vraag is natuurlijk welke consequenties de provincie verbindt aan dit beleidsstandpunt. De inschatting van WagenaarHoes is de volgende. Als de gemeenten niet op korte termijn zelf een beslissing nemen, zal de provincie steeds meer geneigd zijn aan te sturen op de door de provincie gewenste fusie van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland. Grote vraag is daarbij wanneer de provincie het moment daarvoor rijp acht.

3) is een gebiedscorrectie ook mogelijk?

In theorie is alles mogelijk.

Plenaire discussie naar aanleiding van opvallende stellingen

- Heerenveen heeft ook voordelen

Door betrokkene wordt aangegeven dat alle voorzieningen in Heerenveen aanwezig zijn. Daar maken we allemaal graag gebruik van. Denk aan voetbal, denk aan schaatsen. Wat levert Gaasterlân-Sleat nou helemaal op voor deze gemeente?

Deze mening wordt niet breed gedeeld. Samengaan met Heerenveen wordt geen goed idee geacht, alhoewel wordt opgemerkt dat er wel een zekere logica in zit. Dat heeft echter meer te maken met het feit dat de plaats Heerenveen zeer onhandig is gesitueerd in de eigen gemeente Heerenveen en daardoor "op slot zit".

- Positie Rottum

Dit sluit direct aan op hetgeen onder de vorige stelling naar voren is gebracht. Plaatselijk belang Rottum maakt zich zorgen over een eventuele grenscorrectie tot en met de Badweg ten behoeve

van Heerenveen. Spreker refereert aan hetgeen door de burgemeester naar voren is gebracht in de raad van januari. De burgemeester zei toen dat Skarsterlân tegen een grenscorrectie is.

Door burgemeester Kuiper wordt gesteld dat hij gezegd heeft tegen een grenscorrectie te zijn, maar ook gezegd heeft dat andere partijen daar wellicht anders over denken. Indien dit zich zal voordoen, zal de gemeente hierover dus de strijd aan moeten gaan.

Spreker geeft aan dat deze opstelling een steuntje in de rug betekent voor Rottum bij het bepalen van de positie van Rottum.

Spreker pleit persoonlijk voor herindeling. Als argument verwijst hij daarvoor naar de in de rapportage opgenomen voordelen.

De uitgesproken zorg wordt wel gedeeld. Verwezen wordt naar de discussie zoals die is gevoerd naar aanleiding van Heerenveen-West. Daarbij bleek al dat inwoners van Rottum inwoners van Skarsterlân willen blijven. En aldus is het ook verwoord in de dorpsvisie.

- Wat hebben wij eigenlijk met Gaasterlân-Sleat?

De stelling is een variant op de eerst stelling, namelijk dat Heerenveen de voorzieningen heeft. Wat kan Gaasterlân-Sleat ons bieden?

Deze stelling wordt eveneens niet breed gedeeld. Er wordt op gewezen dat beide gemeenten plattelandsgemeenten zijn en dit ook als zodanig hebben opgenomen in beide toekomstvisies. Het gemeentebestuur van Gaasterlân-Sleat staat dichterbij de burger. Dat is anders dan in de gemeente Heerenveen. In die zin sluit dit beter aan bij de gemeente Skarsterlân.

De stelling zou volgens aanwezigen ook anders kunnen worden geformuleerd, "wat hebben wij niet met Gaasterlân-Sleat?" Ter illustratie wordt gewezen op de gedeelde landschappelijke omgeving, de vergelijkbare mentaliteit, de gemeenschappelijke cultuur.

- Geen competitie tussen gemeenten?

Gesteld wordt dat het preferente partnerschap met Heerenveen niet moet worden opgegeven. Wel wordt er op gewezen dat dit van twee kanten moet komen. Het wordt jammer gevonden dat vaak sprake is van afzetten tegen elkaar, terwijl problemen vaak gemeentegrensoverschrijdend zijn. Nu lijkt vaak sprake van angst voor Heerenveen. De benadering vanuit gelijkwaardigheid wordt gemist. Fusie met beide andere gemeenten wordt gezien als een middel om inipikken door Heerenveen te voorkomen. Dan kun je praten en samenwerken vanuit eigen kracht.

- Samenwerken met meer gemeenten is beter dan herindelen?

Door een van de aanwezigen wordt opgemerkt dat gemeenten dan op de stoel van de provincie gaan zitten. Hier is de provincie immers voor?

Een andere aanwezige is van mening dat WagenaarHoes zich makkelijk van de variant samenwerking afmaakt en te snel kiest voor fusie. Spreker gelooft wel in samenwerking. Op die manier blijft het bestuur dicht bij de burger. Hier zijn best vormen voor te bedenken, maar dat vraagt creativiteit. Het enige zinvolle argument voor fusie is dat daarmee de deur naar Heerenveen dicht gaat.

wijst er op dat bureau WagenaarHoes wel degelijk processen begeleid bij andere gemeenten, waarbij wel sprake is van samenwerking. Dan moet de situatie ter plaatse dat wel toelaten en dat is nu juist naar de mening van WagenaarHoes hier niet het geval. Dat heeft te maken met de visie van Lemsterland op de samenwerking. Lemsterland wil kiezen voor het zogenaamde groeimodel. Dat betekent een proces van jaren, waarbij de samenwerking steeds meer moet groeien. Maar dat betekent dus ook dat gedurende jaren veel energie moet worden gestoken in deze groeiende samenwerking. Daar komt bij dat sprake blijft van de huidige bestuurlijke cultuurverschillen. Daarvoor kan verwezen worden naar het verschil in de wijze waarop de huidige discussie wordt gevoerd in de drie gemeenten. Dat zal dan steeds weer de kop opsteken.

Burgemeester Kuiper vult aan dat deze discussie door Gaasterlân-Sleat ook niet wordt gewenst.

Tenslotte wordt vanuit de zaal aangegeven dat dit ook een jarenlange onzekerheid zal geven voor de betrokken ambtenaren.

Door eerdere spreker wordt gevraagd naar de argumentatie waarom sprake zal zijn van achteruitgang van de kwaliteit van de gemeente de komende jaren. Daar spreekt toch wel angst uit.

D geeft aan dat dit een stelling is die door het ambtelijk apparaat naar voren is gebracht.

Vervolgens ontstaat een discussie over de vraag welke invloed de omvang van een gemeente heeft op het contact met de burger. Daar verschillen de meningen over.

Afronding burgemeester

Burgemeester Kuiper bedankt de aanwezigen voor hun aanwezigheid en hun inbreng.

gemeente
Skarsterlân
Joure

Besprekingsverslag

Vergadering 26-05-2009

Afdeling Sl/w, z o

Onderwerpen

1 gemeentelijke herindeling

<i>Deelnemers</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Kopie naar</i>	<i>Voorzitter</i>
Groep blauw			Jeltsje Hoekstra
			<i>Verlaggever</i>
			J. Dijkstra

Verslag

Actie door:

De presentatie was grotendeels al bekend bij de aanwezigen.

Bij een aantal is er verbazing over de aversie tegen de gemeente Heerenveen.

Rottum e.o. heeft helemaal niks met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland maar de inwoners zijn vrijwel dagelijks aangewezen op de gemeente Heerenveen.

Waarom niet met gemeente Heerenveen in overleg gaan waarbij je afspreekt, dat de plaats Heerenveen zich stedelijk ontwikkelt en het overige gebied een plattelandskarakter behoud.

De rapportage lijkt voor een groot deel geënt op uitspraken die de burgemeesters op voorhand hebben gedaan.

De gemeente Skarsterlân kan ook worden opgedeeld waarbij een deel bij de gemeente Heerenveen komt en een deel bij Gaasterlân Sleat.

Wat is de mening van de provincie, in hoeverre gaat de provincie dit proces nog beïnvloeden.

De discussie over de herindeling hoort in eerste instantie bij de inwoners te liggen.

Als Skarsterlân zelfstandig zijn "broek op kan houden" heeft dit bij een deel toch de voorkeur. Er is ook wel angst, dat de andere gemeente er financieel minder voor staan.

De gemeente Heerenveen is vooral op geld en uitbreiding van het gebied uit.

Waar komt een gemeentehuis bij een herindeling, men vindt Balk wel erg excentrisch liggen.

De afstand van de burger met het bestuur moet niet te groot worden.

Bij groter wordende gemeenten is er ook angst voor rivaliteit tussen de gemeenten waarbij de gemeente elkaar de vliegen af vangen wat ten koste gaat van het algemeen belang voor de regio b.v. het ten koste van alles bedrijven binnen halen.

Een eventuele fusie moet wel snel gebeuren.

Kort verslag groepsbetar "Herindeling"

Datum: dinsdag 26 mei van 20.00-22.00 uur

Locatie: dorpshuis Rottum

Voorzitter: de heer W.J.H. Alderse Baas

Notulist: Faakje Hoekstra

Reden aanwezigheid avond: kenbaar maken mening, interesse, gezelligheid.

Vraag: wat is de invloed van de provincie?

Reactie voorzitter: de provincie adviseert aan de Tweede Kamer;

de mening van de provincie is zwaarwegend bij de uiteindelijke beslissing van de Tweede Kamer; gemeente heeft overleg gehad met gedeputeerde Galema: deze heeft aangegeven rekening te houden met het belang van de gemeente Heerenveen; gemeente Heerenveen is onze preferente partner: de gemeente wil de gemaakte afspraken nakomen.

Men heeft vraagtekens bij het functioneren van de volksvertegenwoordiging in een grote gemeente als "Groot Sneek".

Er bestaat angst voor de mening van de provincie: herindeling van de gemeenten Skarsterlân - Gaasterlân-Sleat - Lemsterland en een mogelijke grenscorrectie ten westen van Heerenveen. Alle vier inwoners zijn bang dat Rottum en mogelijk ook Sintjohannesga naar de gemeente Heerenveen gaat.

Alle vier inwoners geven de voorkeur aan een plattelandsgemeente.

Eigenschappen: kleinschaliger, ruimte, rust, greiden, vriendelijker, ons kent ons.

Als eigenschappen van de gemeente Skarsterlân worden genoemd: Joure is aantrekkelijker dan Heerenveen, gemoedelijker, goedkoop, goede kwaliteit, geen luchtkastelen, afspraken worden nagekomen.

Heerenveen is een arrogante gemeente.

Desgevraagd is men van mening dat de gemeente Skarsterlân niet hoeft mee te betalen aan voorzieningen als sportstad Heerenveen. Inwoners van Heerenveen maken ook gebruik van het zwembad in Joure. De gemeente Heerenveen betaalt hier toch ook niet aan mee?

Samenwerking met gemeente Heerenveen is akkoord; gemeente Heerenveen mag preferente partner blijven.

Gaasterlân-Sleat is een mooie gemeente met recreatiemogelijkheden.

Schaalvergroting leidt tot minder betrokkenheid.

Op de vraag van de voorzitter waarom er vanavond maar weinig animo is wordt gereageerd met: *de meeste inwoners denken te weten hoe de gemeente Skarsterlân er over denkt, tegenstanders staan vooraan, voorstanders hoor je over het algemeen niet; de mening van het dorp is ook opgenomen in de onlangs opgestelde Dorpsvisie Rottum.*

Mening 3 inwoners Rottum: al wat er gebeurt, maar niet naar Heerenveen.

De burgemeester heeft de inwoners van Rottum beloofd dat zij bij Skarsterlân blijven.

Mening inwoner Sintjohannesga: Sintjohannesga niet dichterbij Heerenveen.

Verslag van tafelgesprek (kleine groep) bij het Petear te Rottum op 26 mei 2009

Gespreksleider: Harry Nota, raadslid CDA, notulist Maarten Jan Bijl

Vanuit de burgers komen de volgende stellingen en vragen naar voren:

Stellingen:

- 1 Vergroting van de organisatie pakt niet altijd gunstig uit voor inwoners en ambtenaren!
Tijdens de discussie passeren de volgende argumenten:
 - als plaatselijk belang hebben wij nu een goede toegang tot raad, college en ambtenaren, de drempels zijn laag, er zijn weinig organisatielagen en er is openheid;
 - wij hebben de angst en de ervaring dat de toegankelijkheid minder wordt als de organisatie groter wordt (verwezen wordt naar ervaringen met Heerenveen), dat kan komen door meerdere lagen in de organisatie, maar ook door cultuurverschillen;
 - als voorbeeld wordt genoemd dat na een herindeling het college niet meer jaarlijks bij de plaatselijk belangen op bezoek komt – het aantal dorpen wordt dan gewoon te groot, hierdoor neemt de afstand tussen bestuur en bevolking toe.
- 2 Een groot deel van de genoemde argumenten voor herindeling zijn niet sterk.
 - economische kansen – dat kan in de huidige situatie ook;
 - grotere organisatie – zie bij stelling 1;
 - sterker in de regio: op dit punt is geen eenduidigheid (zie bij conclusies)
- 3 De argumenten tegen samenwerking doen tekort aan de mogelijkheden
Tijdens de discussie wordt door één van de aanwezigen aangegeven dat hij juist perspectief ziet in samenwerking van gemeenten op het gebied van ICT, sociale zaken, administratie e.d. Hierdoor houdt je deskundigheid, maar blijft het bestuur dicht bij de burger. De gemeente is het laagste bestuursorgaan in ons land en dat moet niet verder opgeschaald worden.
- 4 Het argument van Heerenveen over de voorzieningen geldt ook andersom
Tijdens de discussie komt de positie van Heerenveen vaak naar voren, Rottum wil niet door herindeling of grenscorrectie bij Heerenveen komen. Tegenover de motivatie dat omliggende gemeenten de Heerenveense voorzieningen gebruiken, staat dat Heerenveners in Skarstedân komen om te winkelen (zonder parkeerkosten), om te surfen, watersport en te fietsen.

Vragen:

- 1 Als de trend van een toch wat kleinere samenwerking doorzet (Nijefurd-Wunseradiel-Gaasterlân-Sleat) i.p.v. Groot Sneek, hoe moeten wij verder als Gaasterlân Sleat afhaakt?
Tijdens de bespreking geeft gespreksleider Nota aan dat hij verwacht dat deze ontwikkelingen achterhoedegevechten vormen.
- 2 Hoe praten we Lemsterland om? Hierop blijven we het antwoord schuldig.
- 3 Wat is de rol van de provincie? Wat vinden zij van dit proces? Overrulen zij ons straks niet?
Tijdens de bespreking geeft de gespreksleider aan dat de 2^e kamer beslist, het moet van onderop moet komen en zij gebruiken het advies van GS bij de besluitvorming. GS zal een advies geven. Galema heeft gezegd dat als wij geen rekening houden met de positie van Heerenveen dat de provincie dan in zal grijpen. De gemeente zal met deze wens rekening moeten houden, wij doen dat door samen te werken met Heerenveen.

Conclusies:

- 1 Twee burgers geven aan voor de herindeling met Lemsterland en Gaasterlân Sleat te zijn;
- 2 Een burger geeft de voorkeur aan zelfstandig blijven door samen te werken;
- 3 Allen willen beslist niet bij Heerenveen.

gemeente
Skarsterlân
Jouïre

Intern memo

Aan

Van

Datum 26 mei 2009

Onderwerp Verslag "petearen" bestuurlijke toekomst gemeente Skarsterlân

Reacties, meningen en opmerkingen van de bijeenkomst in Rottum.

Wat heel duidelijk naar voren kwam was dat men niet wil fuseren met de gemeente Heerenveen. Men vindt ons niet passen bij de cultuur van Heerenveen. Gem. Heerenveen heeft een ander ambitieniveau. In Rottum is men bezorgd over een mogelijke grensverschuiving waardoor Rottum wordt ondergesneeuwd door Heerenveen. Een opmerking was ook dat de stad Heerenveen qua ligging wat ongelukkig ligt in haar eigen gemeente en daardoor te dicht bij Rottum ligt.

Liefst wil men zelfstandig blijven, maar als andere gemeenten om ons heen gaan fuseren zou dat betekenen dat wij als gemeente Skarsterlân uiteindelijk als kleine gemeente doorgaan. Fuseren met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat is dan een betere optie. Alleen samenwerking met Lemsterland is geen optie, dit kan ongunstig uitpakken. Voor herindeling is geld beschikbaar, samenwerking zal vanuit de gemeente zelf moeten worden bekostigd.

De efficiëntie van fuseren wordt wel betwijfeld, de lijntjes naar het gemeentehuis zijn nu kort. Hoe komt het dan straks? 3 gemeenten hebben ook allemaal eigen wensen. Blijft het gemeentebestuur toegankelijk voor de bevolking? Komt de politiek niet verder van de bevolking af te staan? Gaat de provincie van boven af opleggen wat er moet gebeuren qua eventuele fusie en kan de provincie een grenscorrectie aan ons opleggen?

Besprekingsverslag groep Rood bewonersavond Rottum Vergadering 26 mei 2009

Voorzitter

F. Westra

Verslaggever

M.P. Stapert

Verslag

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- is het mogelijk om als tussenoplossing eerst samen met Gaasterlân-Sleat te gaan? Lemsterland volgt dan later wel.
- waarom is fusie nodig als er veel digitaal gewerkt kan worden?
- groter is niet altijd beter, er ontstaat een te log geheel.
- wat is de rol van de lokale overheid? er komen steeds meer grotere verbanden, zie Noord-Nederland.
- wil Heerenveen na een herindeling nog wel preverend partner zijn met de heringedeelde gemeente?
- als Lemsterland nu niet meedoet, versneld dit het samengaan van Heerenveen met Lemsterland, maar passen zij elkaar wel?
- nadelen van een grotere gemeente: de ambtelijke organisatie wordt duurder, de afstand tussen bevolking en bestuur/ambtelijke apparaat wordt groter, de kosten van een zo uitgestrekt grondgebied zijn hoger.
- een afbreukrisico van fusie is groot
- zelfstandig blijven heeft als voordeel dat de afstand tot de burger klein blijft.
- hoe heilig zijn de bestaande gemeentegrenzen? is het ook een optie om tot geheel andere indelingen over te gaan?
- voordelen van Heerenveen: hier zijn de voorzieningen die we gebruiken en hier speelt ons sociale leven zich af.
- bestuur wordt bepaald door de burgers door verkiezingen, daar hebben we dus invloed op.
- we moeten niet alleen kijken naar nu, maar ook naar de toekomst.
- er is vrees voor grenscorrectie.
- preverend partnerschap met Heerenveen handhaven is belangrijk om grenscorrectie te voorkomen.
- we moeten als gemeente niet klem komen te zitten tussen grotere gemeenten.
- er is een cultuurverschil tussen Heerenveen en Skarsterlân.
- er is voorkeur voor de fusie Lemsterland, Gaasterlân-Sleat, Skarsterlân.

Als slotconclusie is gesteld:

Voorkeuren in volgorde van belangrijkheid:

1. Wederzijdse samenwerking met Heerenveen is belangrijk om fusiedrift te pareren.
2. Fusieren 3 gemeenten
3. Zelfstandig blijven van Skarsterlân

Notulen plenaire bespreking uitkomsten tafelgesprekken ~~28 mei 2009~~ Zalencentrum Sint Nicolaasga

van bureau WagenaarHoes maakte een selectie uit de punten die bij de verschillende groepen ter tafel kwamen. De volgende vraagpunten werden besproken met de aanwezigen.

1. Wat is de financiële positie van de buurgemeenten Lemsterland en Gaasterlan-Sleat?

Skarsterlân heeft de sterkste positie. De financiële positie van de andere gemeenten is iets minder goed maar niet slecht. Herindeling met deze gemeenten zou nog steeds een sterke financiële positie opleveren.

2. Hoe zien de andere twee gemeenten de samenwerking met Heerenveen die Skarsterlân wil continueren?

Wat heel duidelijk naar voren komt is dat men geen herindeling wil met Heerenveen, ook niet op termijn, bijvoorbeeld als eindpunt na een fusie met Gaasterlan-Sleat en Lemsterland.

3. Wat is de rol van de provincie?

De 2^e kamer beslist, de provincie adviseert. Ze legt haar wil niet op maar kijkt bij haar advisering naar provinciaal en regionaal belang. Het initiatief moet van onderop komen, echter de provincie lijkt op basis van eerdere uitspraken voorstander van herindeling met Heerenveen.

4. Samenwerkingsmodellen Blaricum- Eemnes- Laren en Ten Boer? Waarom niet samenwerken met Heerenveen en waarom is dit niet verder onderzocht?

Bureau WagenaarHoes heeft geholpen bij de advisering rond de samenwerking tussen de gemeenten Blaricum-Eemnes-Laren en Ten Boer. Op basis van de in dit proces opgedane ervaring raad WagenaarHoes de keuze voor samenwerking met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland af.

Een reactie vanuit de zaal richtte zich op de inleiding en samenvatting van het rapport die deze avond voorafgaan de aan de tafelgesprekken gegeven zijn. Kanttekening hierbij was dat het dit als te oppervlakkig ervaren werd, men mistte de financiële onderbouwing en kwantiteit.

De voorzitter verwijst hierbij naar het volledige rapport wat op internet te vinden is, hierin wordt de financiële onderbouwing meegenomen en wordt dieper op de kwestie ingegaan.

De voorzitter formuleerde ook een aantal discussiepunten op basis van de resultaten van de tafelgesprekken. Hieronder een samenvatting van de besproken discussiepunten.

- Uit vingers Heerenveen blijven, maar ook: waarom is dit niet verder onderzocht?

Vanuit de zaal: Heerenveen heeft aangegeven dat ze iets met Skarsterlân willen maar Skarsterlân wil niet.

Reactie: Dit zat niet in de opdracht.

— wil weten waarom men zo graag uit de vingers van Heerenveen wil blijven.

Reactie vanuit de zaal: Heerenveen lijkt inmiddels ook niet meer zo happig op een samenwerking. Verwijt is dat de raad een muur om zich heen gebouwd heeft door het onderzoek zo beperkt te houden maar de keerzijde is dat de algemene tendens onder de bevolking is: Niet bij Heerenveen |

De houding van Heerenveen ten opzichte van Skarsterlân wordt van oudsher als hautain ervaren, er is nu eenmaal een cultuurverschil tussen de "stad" en het "platte land". Heerenveen zou te kennen gegeven hebben Skarsterlân alleen nodig te hebben om financiële voorzieningen in stand te kunnen houden, dit wekt weerstand op vanuit Skarsterlân, aldus iemand uit de zaal. We moeten wel naar de toekomst kijken.

- Voordelen herindeling: werkgelegenheid, economische kansen, schaalgrootte t.o.v. anderen

Vanuit de zaal wordt de vraag gesteld wat bedoeld wordt met toename van economische kansen, is dat hard te meten? Reactie: Als grotere gemeente heb je meer in de melk te brokkelen

Men zou de voordelen graag vooraf gequalificeerd zien, bijvoorbeeld een goede bereikbaarheid werd genoemd als voordeel maar, dat hebben we nu ook al. Reactie: Een goede bereikbaarheid is inderdaad nu ook al van toepassing maar na een herindeling ook, deze kwaliteit gaat dus door herindeling met Gaasterlan-Sleat en Lemsterland niet verloren.

- Wordt de afstand tussen burger en bestuur niet te groot?

Door de fusie zou een sterke organisatie ontstaan. Vanuit de zaal wordt aangegeven dat we nu ook al een sterk bestuur hebben. Reactie: De kracht van een bestuur heeft ook te maken met het formaat ten opzichte van andere gemeenten. Je hebt dan meer daadkracht op alle gebieden. Kleiner dan andere gemeenten zijn, wat gaat gebeuren als om je heel herindeling plaatsvindt, is daarom een nadeel. Vanuit de zaal wordt aangegeven dat het bestuur nu goed functioneert en men verwacht dat dit niet anders wordt na een fusie, waarom dan toch fuseren? De toegankelijkheid van het bestuur nu wordt erg op prijs gesteld door de burgers, men is bang dat de afstand tussen het bestuur en de burger zal vergroten door een herindeling. Reactie: Het is inderdaad waar dat de kans bestaat dat de afstand tussen burgers en bestuur zal vergroten door een herindeling. Echter, het gewicht wat je in de schaal kunt leggen als grote gemeente en het strategische vermogen wat je hebt als grote gemeente hebt lijkt voor de toekomst essentieel. Als wij zouden besluiten zelfstandig te blijven dan worden we op den duur ondergesneeuwd.

Vraag van uit de zaal: Dit staat haaks op elkaar, hoe breng je dat bij elkaar? Is er een mogelijkheid om deze paradox samen te brengen? Reactie: Er zijn meerdere vormen van decentraal bestuur toe te passen, hierbij kun je denken aan dorpsraden en plaatselijke belangen maar de paradox is er inderdaad, daar moet je wat mee.

De sprong naar een grotere gemeente is voor Skarsterlân echter minder groot dan voor de andere gemeenten omdat wij nu al het grootste inwonertal hebben.

③ Wat doen we als Lemsterland niet meedoet?

Dit is nog niet onderzocht omdat dat geen deel uitmaakte van de vraagstelling aan WagenaarHoes. Mocht deze situatie zich voordoen dan zou het verstandig zijn om de consequenties hiervan specifiek te laten onderzoeken. Verwachting is echter dat de provincie een fusie zonder Lemsterland geen valide optie zal vinden, verwachting is dat dit niet al gebeuren. Als Lemsterland niet meedoet zal de provincie hoogstwaarschijnlijk ingrijpen. Als Lemsterland deze keuze zou maken zal het hele herindelingsproces nog langer gaan duren.

④ Fusie gaat spanning geven.

Vanuit de zaal wordt aangegeven dat men zowel bij het ambtelijke apparaat als voor de burgers onrust verwacht.

⑤ Initiatief in handen houden!

Dit is de enige manier om inspraak te houden. Anders wordt het je opgelegd. Nu kun je zelf nog meedenken, anders wordt er voor je besloten, dat moeten we niet willen.

Reactie hierop, ook vanuit de zaal: Is dat zo? Wat gebeurt er als besloten wordt zelfstandig te blijven? Antwoord: De provincie heeft hierover al aangegeven dat ze geen herindeling zullen opleggen of adviseren als Skarsterlân zelfstandig wil blijven. De provincie en Heerenveen hebben echter al aangegeven dat hun voorkeur uitgaat naar een fusie tussen Skarsterlân en Heerenveen. Skarsterlân kan echter bij de provincie ook aangeven hier niet open voor te staan.

Vraag vanuit de zaal: Wat kan de invloed van de verkiezingen zijn op dit proces, aangezien het proces over de verkiezingen heen getild wordt.

Reactie: Dit zou een hele andere discussie opleveren, de ene partij heeft wel voordeel, de ander niet.

Ter afsluiting bedankt de burgemeester iedereen hartelijk voor de deelname en inbreng. Wat vanavond naar voren gekomen is zal meegenomen worden in de besluitvorming. Dit geldt ook voor de bijeenkomst die in Rottum gehouden is en de bijeenkomst in die Joure nog gehouden zal worden. De burgemeester licht kort de verder procedure toe. Eerst zal er een voorlopig besluit genomen worden, dan een definitief besluit en vervolgens zal de provincie een standpunt geven. Dit hele pakket gaat naar Den Haag. De provincie heeft een hierin zoals gezegd een adviserende positie die in Den Haag zwaarwegend meegenomen wordt. De kamer neemt dan uiteindelijk een beslissing. De burgemeester geeft aan dat het goed is om zelf het stuur in handen te houden. De verdere procedure zal afhangen van de beslissing van Lemsterland. Het is de bedoeling dat een nieuwe gemeente Groot Sneek in 2011/2012 gevormd zal worden. Het zal nog wel even duren voordat alles rond is omdat Den Haag ook vaak 1,5 jaar nodig heeft.

De burgemeester bedankt nogmaals iedereen voor zijn/haar aanwezigheid en nodigd iedereen uit om nog even na te praten onder het genot van een glaasje.

Verslag van een van het petear over de herindelingsdiscussie Sint Nicolaasga op donderdag 28 mei 2009.

Tafel Rood

- de aanwezigen vinden het rapport van Wagenaar Hoes oppervlakkig
- men mist een onderbouwing waarom voor dit bureau is gekozen
- opgemerkt wordt dat de optie samenwerking geen voorkeur geniet omdat dit waarschijnlijk een heel langdurig proces wordt dat weinig oplevert. Het woord doorpakken valt hierbij enige keren
- er is behoefte aan meer informatie over de rol van de provincie
- kansen worden gezien op het gebied van toerisme en recreatie
- *men wil ook graag meer informatie over de financiële consequenties, hoe staan de andere gemeenten ervoor? niet alleen gebaseerd op rekening en begrotingsgegevens maar ook gebaseerd op bijvoorbeeld staat van onderhoud van wegen en voorzieningen*
- *de vraag wordt gesteld wat de inhoud van het besluit is dat de raad op 1 juli neemt*
- de aanwezigen vinden dat samenwerken de slechtste optie is
- aangegeven wordt dat klein zijn ook voordelen heeft en als handhaving niet mogelijk is betekent dit dat je ook wat opgeeft.
- er wordt de voorkeur gegeven aan zelfstandigheid en als dat door omgevingsfactoren niet mogelijk is (bijvoorbeeld doordat gemeenten om ons heen fuseren) dan is herindeling de beste optie.

gemeente
Skarsterlân
Joure

Verslag Petear Sint Nicolaasga, 28 mei 2009

Voorzitter Rein de Jong (kleur lichtgroen)

Aan de hand van 3 stellingen werd de discussie gevoerd:

1. Skarsterlân moet een zelfstandige gemeente blijven?
2. Hoe kijkt men naar een samenwerking met Lemsterland en GS
3. Hoe kijkt men naar een herindeling met Lemsterland en GS

1. Skarsterlân zelfstandig

- Een deel van de groep maakte zich geen zorgen – ook niet op termijn – over een zelfstandig Skarsterlân
- De huidige schaal ervaart men als prettig

2. Samenwerking met Lemsterland en GS

De groep gaf aan dat dit het minst gunstige scenario is.

3. Herindeling met Lemsterland en GS

- Wat als Lemsterland niet meedoet. Waarom is variant Skarsterlân – GS niet onderzocht?
- Groot voordeel is een grote plattelandsgemeente
- Grotere economische kansen o.a. werkgelegenheid
- Veel potentie in gebied voor Recreatie en Toerisme
- Gevaar dat er na een fusie de eerste tijd lastig zaken doen is omdat de gemeente dan vooral bezig is met het inregelen van het ambtelijke apparaat
- Zorgen om het mogelijk verdwijnen van de persoonlijke benadering

Algemene opmerkingen

- Belangrijk dat wij zelf initiatief houden.
- Hoe is de financiële situatie van Lemsterland en GS
- Sterke gemeentes hebben ook de verplichting minder sterke gemeentes te begeleiden/helpen
- Waarom is een fusie met Heerenveen niet wenselijk
- Het bureau had eerst de discussie met de groep af moeten wachten alvorens een advies te geven voor herindeling
- Hoe groot is de kans dat de provincie Heerenveen opdringt

Uit het inventariserende rondje is gebleken dat men over het algemeen positief staat tegenover een herindeling. Een persoon aan tafel gaf te kennen als zelfstandige gemeente door te willen.

Verslag petear 28 mei 2009 te St. Nicolaasga

Voorzitter: H. Nota

Verder aanwezig 5 inwoners

Verslag: G. de Wolff

De voorzitter opent met een korte inleiding.

Daarna komen de volgende vragen aan de orde

- Er is in de inleiding weinig inhoudelijke informatie (met name over de financiële positie) van de andere 2 gemeenten verteld.
- Hoe zien de andere 2 gemeenten (Gaasterlân-Sleat en Lemsterland) de huidige en ook de toekomstige samenwerking met Heerenveen.
Reactie voorzitter: Er is begrip voor het belang om op economisch gebied samen te werken. Wel valt de terugtrekkende beweging van Heerenveen ons nu op.
- Heerenveen heeft aangegeven geen verder heil te zien in samenwerking maar te willen fuseren met Skarsterlân. Dit wil Skarsterlân niet. Wij spreken eigenlijk hetzelfde over Lemsterland. Wij zien klaarblijkelijk niets in samenwerking met Lemsterland maar willen wel fuseren. Waarom zien wij niets in samenwerking et Lemsterland.
Reactie voorzitter: Het verschil is gebaseerd op de uitspraak dat wij een plattelands gemeente willen zijn, uitgesproken in de toekomstvisie van de gemeente Skarsterlân.
- Wat is de rol van de provincie en het rijk in relatie tot de al dan niet deelname van Heerenveen.
Antwoord voorzitter: De provincie heeft aangegeven dat herindeling van onderop moet plaatsvinden. Daarbij dient wel oog te worden gehouden voor het belang van de regio.
- Wij zien dat Heerenveen er alles aan doet om steeds meer naar ons (Oudehaske/Rottum) toe te kruipen. Ondanks dat wij wel gebruik maken van de voorzieningen van Heerenveen, willen wij niet bij de gemeente Heerenveen horen.
- Wij verwachten dat een herindeling de nodige spanning en onrust voor o.a. het ambtelijke apparaat met zich mee zal gaan brengen. Dit zal tijdelijk kwaliteitsverlies met zich meebrengen.
- We doen het nu toch goed, in hoeverre is het zelfstandig door gaan een reële optie. Als er dan toch iets moet gebeuren wordt de voorkeur voor een plattelands gemeente uitgesproken.

Verslag herindelingsdiscussie, 28 mei 2009 Sint Nicolaasga

Aanwezig aan de tafel:

- 1 x raadslid
- 1 x notulist
- 5 inwoners uit St. Nicolaasga
- 1 inwoner uit Langweer

Om de discussie los te krijgen opende het raadslid met een inleidend verhaal en een paar stellingen:

Als zelfstandige gemeente zijn we op den duur te klein, gaat de kwaliteit achteruit en wordt de concurrentie om ons heen groter (o.a. verloop van ambitieus personeel).

Reacties:

-Het is een zwak argument dat wanneer de gemeente zelfstandig blijft we geen kwalitatief personeel meer kunnen werven.

De gemeente zal moeten fuseren (met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat) om de kwaliteit in de toekomst te kunnen waarborgen.

Reacties:

-Een gemeente met 50.000 inwoners is niet te groot, er komen in de toekomst meer taken naar de gemeente en deze kunnen met een grotere gemeente (organisatie) gemakkelijker worden opgevangen.

Met een schaal van 50.000 inwoners staan we steviger tegenover omliggende (gefuseerde) gemeenten.

-Er moet rekening worden gehouden met de cultuur, onze eigenheid.

De 3 gemeenten hebben alle 3 hun eigen cultuur en zijn politiek verschillend maar de rest is gelijk (inwoners, woonomgeving, ambities ect) en dus goede partners.

-Wel wordt de afstand naar de organisatie groter, de communicatie moet goed blijven en is het belangrijk dat het College zijn gezicht laat zien (o.a. op vergaderingen dorpsbelang).

Men ervaart de communicatie (bestuur en het ambtelijk apparaat) in de gemeente Skarsterlân als zeer positief.

Over de communicatie van de gemeente Heerenveen is men slecht te spreken (voorbeeld: gevangenis Het Poortje).

-Een fusie betekent niet automatisch een succes (voorbeeld: gemeente Nijefurd).

De gemeente gaat een samenwerkingsverband aan.

Reacties:

-niet goed voor de organisatie, kost te veel energie.

-financieel geen optie, fusie wel (subsidie mogelijk).

Er werd een vraag gesteld over wat er over 25 jaar gebeurt (moeten we dan weer fuseren?)

Reactie:

-dat is koffiedik kijken

Algemene conclusie/mening van de groep.

- Uit de vingers blijven van Heerenveen, je kunt geen 2 heren bedienen (stad en platteland).
 - Nu zorgen dat we een krachtige gemeente worden (dus fuseren).
 - Niet 2x een fusie, Lemsterland moet worden overtuigd.
 - Communicatie en persoonlijk contact moeten in stand blijven.
 - Als Lemsterland niet wil fuseren dan toch fuseren met Gaasterlân-Sleat.
- Als Skarsterlân besluit neemt komt Lemsterland wel over de brug.
- Financieel verandert er niet veel (per saldo zijn de gemeentelijke belastingen gemiddeld gelijk).
 - Er komt geen dominante groep in de politiek (de raad wordt een goede afspiegeling van onze politieke kleuren in de nieuwe gemeente).
 - De oppervlakte van de nieuwe gemeente wordt ongeveer gelijk aan die van groot-Sneek.

Petearen: verslag tafeldiscussie Sint Nicolaasga, 28 mei 2009

Punten / vragen die aan de tafel ter sprake kwamen waren de volgende:

- liggen de besturen van de afzonderlijke gemeenten wel op één lijn?;
- men wil graag van Wagenaar Hoes een uitleg van het proces van de zogenaamde BEL gemeenten;
- waar komt het nieuwe gemeentehuis?;
- wat is de invloed van dit proces op de verkiezingen (Besluit voor of na de verkiezingen)?;
- wat is de taak van de provincie. Welke macht heeft de provincie en wat is de zienswijze van de provincie?;
- neemt de tweede kamer een apart besluit over de Zuidwesthoekgemeente?;
- is de Zuidwesthoek gemeente niet te groot d.w.z. hoe gaat zo'n gemeente met de belangen om van bijvoorbeeld Arum aan de ene kant en Stavoren aan de andere kant van de gemeente?;
- wat wordt de positie van Gasterlân Sleat als (groot) Sneek verandert?;
- herindeling kan slecht zijn als er een krimp van de bevolking op het platteland plaatsvindt (Gasterlân Sleat);
- hoe zijn de toekomstige ontwikkelingen in zo'n grote plattelandsgemeente over een periode van 30/40 jaar als de bevolking krimpt. Wat betekent dit voor de voorzieningen?;
- hoe zit het met de vergrijzing van het platte land?;
- de voorzieningen in de dorpen wordt er niet beter op bij herindeling, de afstand wordt groter;
- blijft elk dorp zijn voorzieningen houden?;
- houdt je de culturele status van de dorpen overeind?;
- waarom is in het rapport van Wagenaar Hoes de gemeente Heerenveen niet er bij betrokken;
- gemeentelijke herindeling moet ook worden gezien als belang voor de kinderen, deze moeten er ook voordeel van hebben;
- wat zijn de verschillen van de gemeenten als de kwaliteit achteruitgaat;
- men is bang dat bij een grote gemeente er een virtuele gemeente ontstaat die verder afstaat van de (dorps)bevolking;
- hoe is de samenwerking met Heerenveen en wordt deze in beoogde nieuwe situatie afgebouwd;
- herindeling legt een claim op het ambtelijke apparaat. Dit kan wel 10 tot 15 jaar duren. Wat houdt dit voor de cultuur en kwaliteit in?;
- vraag van een ondernemer: waarom is de samenwerking met Heerenveen niet nader onderzocht. Voor ondernemers biedt deze variant meer perspectief;
- hoe is het dorpenbeleid in de gemeente Heerenveen?;
- waarom is Rottum zo tegen Heerenveen?;

- men kijkt op tegen de grootte en het dominant zijn van de plaats Heerenveen;
- bij een groter oppervlak van de gemeente, ook meer te onderhouden. Blijft de kwaliteit dan wel op peil?;
- zijn de gemeenten die betrokken zijn in de BEL gemeenten wel gelijkwaardige partners, of liggen de verhoudingen scheef?;
- wat zijn de mogelijkheden als Skarsterlân zelfstandig blijft (ambtenaren apparaat, bestuurskracht)?;
- de vrees voor een grote gemeente is dat de afstand tot de bevolking groter wordt;

Uitkomst kleine enquête van de deelnemers aan deze tafel: samengaan met Gasterlân Sleat en Lemsterland 50% of zelfstandig blijven 50%.

Kort verslag van de plenaire discussie van het petear in Joure op 3 juni 2009

Na de groepsdiscussies verwoordt de voorzitter de **Organisatieadviesbureau Wagenaar** Hoes het totale gevoel van de aanwezigen in een aantal punten.

De voorkeur van de meeste aanwezigen gaat vnl. uit naar de fusie variant, een enkeling geeft aan zelfstandigheid van Skarsterlân een optie te vinden en in één groep wordt vanuit economisch perspectief en werkgelegenheid de belangstelling voor Heerenveen genoemd. Men is bang dat in een toeristische en recreatieve plattelands gemeente jongeren moeilijk werk vinden en weggaan.

Vragen en opmerkingen

Wat is het nut van een herindeling.

Verwacht wordt dat een zelfstandige gemeente op termijn financieel gezien nadeliger uit is en inlevert op kwaliteit. Gezien de ontwikkelingen in de dienstverlening die binnen de gemeenten gaande zijn, hebben we geen keus.

Hoe ziet de procedure eruit?

Het proces zal een behoorlijke tijd in beslag gaan nemen. De ideale uitgangssituatie zou zijn wanneer alle betrokken partijen direct akkoord gaan met een fusie en dat is nu niet het geval. We moeten niet gaan afwachten want we kunnen nu nog zelf een keus maken voordat de provincie een ander advies geeft. Voor een herindeling moet voldoende draagvlak zijn en mag niet ten koste van andere gemeenten gaan bijvoorbeeld wanneer een overgebleven gemeente te klein dreigt te worden. Daarom zullen er ook gesprekken met Heerenveen zijn. Ons besluit zal eerst naar de provincie gaan en daarna naar de minister die het als wetsvoorstel ter goedkeuring zal voorleggen aan de Staten Generaal.

Wat levert een fusie ons op?

Dat is moeilijk te zeggen. De verwachting is dat gemeenten op grotere schaal de maatschappelijke vraagstukken die in de toekomst op ons afkomen beter aankunnen dan kleinere gemeenten.

Is er in een grote gemeente nog wel direct contact mogelijk voor de burger?

Ja dat is ook binnen een grote gemeente nog wel mogelijk.

Moeten we als inwoners van Skarsterlân dan ook meer betalen? Wij zijn nu de goedkoopste gemeente.

Vanuit de zaal rijzen twijfels over de kosten en de opbrengsten na een fusie voor de grotere gemeente. Uiteindelijk is dat afhankelijk van de efficiëntie van de organisatie. De ontwikkeling van de tarieven voor de burger staat los van deze discussie. Een fusie houdt niet in dat de tarieven automatisch stijgen.

Staan cultuurverschillen binnen betrokken gemeenten een fusie in de weg?

Cultuurverschillen binnen de betrokken gemeenten hoeven geen bezwaar te zijn voor een fusie. Als voorbeeld wordt genoemd de fusie van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren waar forse cultuurverschillen heersen. Iedereen is heel tevreden hoe één ambtelijke organisatie nu als shared service center functioneert na de fusie terwijl er 3 gemeentebesturen zijn blijven bestaan.

De cultuurverschillen binnen Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland zijn minder groot.

Wat waren de uitkomsten bij de petearen in Rottum en St Nicolaasga?

De uitkomsten hadden eenzelfde patroon als vanavond.

Burgemeester Kuiper bedankt de aanwezigen en sluit de discussieavond af met het noemen van een succesvolle fusie van 25 jaar geleden. Gemeente Skarsterlân ontstond toen door fusie van de gemeenten Doniawerstal en Haskerland. Toen was er heel veel emotie over de fusie en de indruk is dat er nu meer ratio is en minder emotie meespeelt.

We moeten in ieder geval als gemeente koers bepalen en langs de weg van het petear kunnen ook de eigen inwoners met de raadsleden discussiëren.

De inbreng van de aanwezigen wordt meegenomen.

Verslag Petear 3 juni 2009 in 't Haske te Joure

Groep donkerblauw

raadsleden: mevrouw G. de Vries (FNP) voorzitter
de heer J.W. v.d. Pol (PvdA)

Mevrouw De Vries geeft aan dat ze graag een reactie wil op de drie mogelijkheden die er voor Skarsterlân zijn:

- zelfstandig blijven
- samenwerken met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat
- fuseren met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat.

Wat is een plattelandsgemeente? Waarom wordt Heerenveen buitengesloten. Dit is toch ook een plattelandsgemeente. Vooral de werkgelegenheid en de economische ontwikkelingen zijn heel belangrijk.

Een inwoner is niet voor samengaan met de gemeente Heerenveen. Hij vindt een fusie met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat aantrekkelijker. Voor hem is Heerenveen geen plattelandsgemeente meer.

Ook een andere inwoner is van mening dat Heerenveen anders is dan Joure. We moeten wel blijven samenwerken met Heerenveen, maar zijn beter af met de andere beide gemeenten.

Iemand vindt dat er toch grote cultuurverschillen zijn tussen Joure en Heerenveen. Hij kiest ook voor samengaan met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. We moeten vooruit blijven werken en niet zelfstandig blijven.

Een andere tafelgenoot denkt dat als we zelfstandig blijven dat we dan in de toekomst te klein zijn als gemeente. Hij is niet voor fuseren met de gemeente Heerenveen. Heerenveen heeft toch een andere mentaliteit. Zijn voorkeur gaat uit naar de andere gemeenten.

Een mevrouw geeft ook aan dat ze in Joure zijn komen wonen omdat het een echt plattelandsdorp is.

Mevrouw De Vries vat even kort alle reacties samen.

Eén persoon aan tafel wil de mogelijkheid om te fuseren met Heerenveen niet uitsluiten, terwijl de andere sprekers een duidelijke voorkeur hebben voor een fusie met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.

Er wordt gevraagd hoelang het in het algemeen duurt voordat een fusie goed loopt. Het kan jarenlang duren voordat alles goed samenwerkt en de cultuurverschillen vervagen. Het proces zal versnellen wanneer er gezamenlijk problemen moeten worden opgelost of wanneer er een gezamenlijke "vijand" is.

Tevens zal het ambtelijke apparaat moeten inkrimpen. Wordt daar ook over gesproken in het rapport?

Iemand vindt dat de eerdere fusie tussen de gemeenten Doniawerstal en Haskerland vrij vlekkeloos is verlopen. Deze fusie liep na een paar jaar al prima.

Ook een tafelgenoot die als wethouder in Groningen ook een fusie heeft meegemaakt, is van mening dat een samengroei van gemeenten heel snel kan gaan.

Mevrouw De Vries geeft aan dat de gemeenteraad graag wil dat Skarsterlân een krachtige plattelandsgemeente wordt (toekomstvisie). Er kunnen bedrijven naar onze gemeente worden gehaald die b.v. van Joure een ambachtscentrum zouden kunnen maken. Hoe wordt daar over gedacht?

Een aanwezige is er geen voorstander van om mega-industrie naar onze gemeente te halen. We moeten kleinschalige bedrijven hier hebben – goeie bedrijven – die hoogwaardige kwaliteit leveren. De oude ambachten zijn echt iets van vroeger (kopersmeden, klokken, e.d.). Toeristen willen ook graag naar onze gemeente toe.

Iemand stelt dat je daar ook een balans in kunt krijgen met Heerenveen. De grotere industrie bijvoorbeeld daar en de kleinere bedrijven hier.

Een ander zegt dat je daarvoor niet hoeft te fuseren.

Ook nu wonen veel mensen in Joure die in Heerenveen werken.

Hiermee wordt dit petear afgesloten. De conclusie is dat een fusie met de gemeenten Lemsterland en Gaasterlân-Sleat het meest voor de hand ligt. Eén persoon aan tafel wil ook blijven open staan voor een combinatie met de gemeente Heerenveen. Voor de overige sprekers is dat geen optie.

Verslag van It Petear op 3 juni 2009 "Skarsterlân: zelfstandig of samen?"

Voorzitter: Aukje de Jong
Notuliste Gea de Roo
Tafel : geel

Meningen en ideeën:

- Als de gemeente groter wordt, zullen de contacten moeizamer verlopen tussen burgers en gemeente. Juist die contacten zijn belangrijk; het economisch belang is daaraan ondergeschikt.
- Onduidelijk is waarom er zoveel investeringen moeten worden gedaan en waarom systemen op de kop moeten. Wat is er mis met de huidige systemen?
- De persoonlijke ervaringen die mensen hebben met fusies zijn ronduit slecht te noemen. Meestal ging men na een paar jaar weer grotendeels terug naar het oude systeem.
- Schaalvergroting is geen voordeel.
- Niet elke fusie gaat slecht. Kijk maar naar de fusie tussen Doniawerstal en Haskerland.
- Het spanningsveld tussen aan de ene kant fuseren en aan de andere kant een preferente samenwerking met Heerenveen behouden, voelt heel krampachtig aan.
- Het lijkt alsof Skarsterlân er in iedere situatie op achteruit gaat. (1. zelfstandig blijven, 2. samenwerken, 3. fuseren)
- Angst is dat de raad unaniem voor fusie is en dat er niet geluisterd wordt naar de burgers die willen dat Skarsterlân zelfstandig blijft.
- Burgers moeten niet meer meegaan met de tendens om steeds groter te worden. Ook als dat betekent dat het product duurder wordt. Kwaliteit gaat voor kwantiteit.

Aan de gele tafel waren 5 deelnemers van mening dat Skarsterlân zelfstandig moet blijven en 1 deelnemer zag meer heil in een fusie.

Bij een eventuele fusie waren zeker 2 deelnemers van mening dat een fusie met Heerenveen ook zo slecht nog niet zou zijn.

Verslag discussie in groep donkergroen.

- Skarsterlân als zelfstandige gemeente is op langere termijn geen optie. Hoewel Skarsterlân de zaakjes goed op orde heeft moeten we onze ogen niet sluiten voor onze veranderende omgeving. Uiteindelijk zal Skarsterlân het als zelfstandige gemeente financieel en bestuurlijk niet redden.
- Een fusie tussen Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân biedt de mogelijkheid het recreatiepotentieel te ontwikkelen. Dit zal extra banen en inkomsten kunnen opleveren. Daarmee kan wellicht een groene plattelandsgemeente worden behouden maar de vraag is hoe aantrekkelijk deze gemeente is voor jongeren. Als er geen werk is zijn er ook geen jongeren. Industrie en bedrijvigheid levert economisch gezien veel meer op. We kunnen onze jongeren dan een toekomst bieden. Een fusie tussen Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân leidt tot meer van hetzelfde en de vraag is of deze optie uiteindelijk wel realistisch is. Nu we nog een keuze hebben zou deze optie gezien het economische perspectief moeten afvallen.
- Gaasterlân-Sleat heeft een andere cultuur dan Skarsterlân, is sterk georiënteerd op Sneek en heeft qua voorzieningen weinig of niets met Joure. Waarom kijken we naar Gaasterlân-Sleat? Is niet logisch.
- Waarom zijn de mogelijkheden van een fusie tussen Skarsterlân en Heerenveen, eventueel aangevuld met Lemsterland niet onderzocht? Deze gemeente ligt dominant in het A7 gebied en biedt veel economisch perspectief. Bovendien zijn de inwoners van Skarsterlân toch al sterk op Heerenveen gericht. Hoewel Heerenveen "stads" denkt heeft het ook veel platteland. Is dat niet in onze plattelandsvisie in te passen? Wat is eigenlijk het kenmerk van een plattelandsgemeente zoals Skarsterlân dat ziet? Heerenveen neemt weliswaar een dominante positie in maar is economisch gezien een logische partner voor Skarsterlân. We moeten naar de toekomst kijken en over "oud zeer" heen stappen. Jammer dat het gesprek met Heerenveen niet is aangegaan.

gemeente
Skarsterlân
Joure

Besprekingsverslag

Vergadering 03-06-2009 Joure
Herindeling gemeente Skarsterlân

Onderwerpen

- 1 Opening
- 2 Verslag vorige vergadering

<i>Deelnemers</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Kopie naar</i>	<i>Voorzitter</i>
			Ronny de Vries
			<i>Verslaggever</i>
			Petra Kramer
			<i>Vastgesteld</i>
			03-06-2009
			<i>Volgende bespreking</i>

Verslag

Actie door:

1 Opening

Door de heer De Vries.

Op deze avond wil de gemeenteraad graag weten wat de voorkeur is van de burgers; herindeling/fusie met Gaasterlan-Sleat en Lemsterland, intensieve samenwerking met omliggende gemeenten, of Skarsterlân als zelfstandige gemeente.

Iemand geeft een voorkeur aan een fusie met Gaasterlan-Sleat en Lemsterland.

Deze drie gemeenten hebben samen ongeveer 50.000 inwoners. Een mooi aantal voor een plattelandsgemeente, vindt De Vries.

Een inwoner vindt dat gemeente Skarsterlân een keuze moet maken. Hij is bang dat de provincie anders de gemeente Skarsterlân gaat opsplitsen en toevoegen aan de omliggende gemeenten.

Een ander wil beslist geen fusie met gemeente Heerenveen, hij vindt het een arrogante gemeente.

Een aanwezige wil eerst een fusie met Gaasterlan-Sleat, daarna komt Lemsterland er wel bij en kunnen ze daarna met Lemsterland fuseren. Samenwerking met gemeente Heerenveen moet absoluut behouden blijven, omdat dit op het gebied van industrie van belang is.

Een mevrouw vraagt zich wel af of gemeente Heerenveen wel met ons wil samenwerken als Skarsterlan een fusie aangaat met Gaasterlan-Sleat en Lemsterland. De heer De Vries antwoordt dat gemeente Heerenveen dit wel moet

anders komen ze te veel alleen te staan als gemeente. Deze mevrouw haar voorkeur gaat uit naar een fusie met Gaasterland-Sleat en Lemsterland en blijven samenwerken met Heerenveen.

Een tafelenoot geeft de voorkeur aan samenwerking met Gaasterland-Sleat en Lemsterland. Hij is zeer tevreden over de werkwijze van gemeente Skarsterlân. Een andere aanwezige, werkzaam bij de afdeling financiën van gemeente Skarsterlân, is bang dat gemeente Heerenveen op het geld uit is van Skarsterlân. "Hoe meer ze in Heerenveen staan te dansen, des te meer geld ze in de wacht hebben gesleept van gemeente Skarsterlân". Dus samenwerken met Gaasterland-Sleat en Lemsterland is voor hem de beste optie. Met gemeente Heerenveen is geen overleg mogelijk, zij hebben dan allang beslist. Met de andere twee gemeente is overleg wel mogelijk.

De Vries vraagt de groep hoe ze denken over de laagdrempeligheid van gemeente Skarsterlân na een fusie. De groep ervaart dit bij Skarsterlân als zeer prettig en hopen van harte dat dit wel zo blijft. Ook het bijwonen van de vergaderingen van plaatselijk belang door burgemeester, wethouders en raadsleden wordt als zeer positief ervaren en zou vooral zo moeten blijven. De contacten die er nu met de gemeente zijn, is goed en de gemeente is goed toegankelijk.

Iemand wil een fusie met Gaasterland-Sleat en Lemsterland. Samenwerken met Heerenveen vindt hij niet zo zeer van belang.

SAMENVATTING GROEPSPETEAR HERINDELING - JOURE

d.d. 3 juni 2009 - Groep: Paars

Voorzitter: dhr. S. Sigtema (raadslid PVDA)

Groep bestond uit 3 dames en 3 heren.

Na korte voorstelronde gaf een ieder zijn/haar eerste reactie op het onderzoeksrapport.

Reacties en opmerkingen:

- Indruk dat Skarsterlân erg bang is dat zij als plattelandsgemeente ondergesneeuwd wordt, als zij samen gaat met Heerenveen.
- Opmerking van een mevrouw, die jarenlang werkzaam is geweest bij de Woningstichting Haskerland:
Geen fusie met Heerenveen of andere gemeenten; Haar ervaring is dat sinds Woningstichting Haskerland is samengegaan met fusie coöperatie Heerenveen het met de woningsector veel slechter gaat!
- Cultuurverschil:
Als plattelanders voelen wij ons helemaal niet thuis bij de gemeente Heerenveen. En al helemaal niet als Heerenveen pretendeert de naam Gemeente Heerenveen dan te willen blijven houden!
Dat staat ons helemaal tegen! (= gevoelszaak)

Afgevraagd wordt of we (financieel) wel beter worden als we samengaan met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. Als je fuseert ga je op in één grote gemeente;

Zelfstandig blijven: vooral 2 dames in de groep geven hieraan de voorkeur. De gemeente is nu groot genoeg; de dienstverlening is snel en direct. Bij deze optie zal er wel veel geïnvesteerd moeten worden, vooral in personeel (opleiding) om de kwaliteit te handhaven.

Een andere dame is pas komen wonen in onze gemeente (komt uit Boarnsterhim) en het eerste wat haar opgevallen was: wat zijn de straten, wegen hier netjes en schoon!

Nadeel bij schaalvergroting:
dan voelen de mensen (burgers) zich nog minder betrokken bij bestuurlijke zaken van de gemeente! De afstand wordt groter, onpersoonlijker.

Momenteel is het bijv. voor Middenstanders ideaal om bij de gemeente binnen te lopen; er is goed overleg, ook met de politie.

Praktijkvoorbeeld van hoe het ook kan gaan met een fusie is het samengaan van Doniawerstal met Haskerland (25 jaar geleden).

Wat was er toen een tegenstand vanuit burgers Doniawerstal!
En wat zijn we nu toch vreselijk blij met deze gemeente!!!

Organisatie:

De financiële sterkte, goede dienstverlening en efficiëncy, is een kwestie van organisatie! Een goede organisatie kan dat.

Lemsterland:

Fuseren: De Communistische Partij in Lemsterland heeft een vinger in de pap, anders wilden zij wel fuseren! De politiek daar is ingewikkeld! Vandaar dat zij strategisch willen samengaan.

VERSTAND EN GEVOEL:

Het is een kwestie van verstand en gevoel!

Alle gemeenten hebben hetzelfde probleem!

Maar nu... kunnen we nog kiezen!... en... voorwaarden stellen!

De waarden die we hebben kunnen we, (nu) inbrengen!

Het automatiserings-/digitaliseringsverhaal samenbrengen in één gebouw!

Hoe vaak komen we nog in het gemeentehuis? Veel gaat al via internet!

Echter, rekening houden met een persoonlijke dienstverlening voor diegenen die niet via internet contact willen/kunnen hebben!

SAMENWERKING:

Samenwerking wordt eigenlijk helemaal weggestreept; (geen optie!)
de meerderheid van de groep kiest voor fusie.

FUSIE:

Financieel staat onze gemeente er nu goed voor.

Bij een fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland zullen de vaste lasten voor de burgers iets duurder worden; maar fusie met Heerenveen zal véél duurder worden! (Ambities sportstad!)

Opmerking uit de praktijk van fuseren:

Rekensommen (bij fusies van ziekenhuizen, scholen (e.d.) komen altijd anders uit!

CONCLUSIE:

Meerderheid is voor een fusie;

Echter, wel dichtbij de mensen (burgers) blijven; (dienstverlening en de afstand).

Binnen die gemeente zal goed nagedacht moet worden over een goede organisatie en betrokkenheid.

SLOT CONCLUSIE:

Gevoelsmatig tegen, liever zelfstandig blijven!!!

Het is een verstandskeuze en dan gaat de voorkeur toch uit naar een FUSIE met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland!

Noot:

Alle deelnemers kwamen ruim aan bod en deden actief en betrokken mee!

Het viel op dat de mensen niet over de dorpsbelangen en politieke verhoudingen hebben gesproken bij een eventuele fusie. Het waren allemaal inwoners van Joure.

Verslag lichtblauwe tafel discussie herindeling 't Haske 3 juni 2009

Het algemene gevoel van de groep mensen, ongeveer 7 inwoners, is dat de fusie met G-S en L de enige optie is. Men is geen voorstander van een fusie met Heerenveen. Alles gaat dan naar Heerenveen, zoals het geld, het culturele leven zoals we dat op het platteland gewend zijn. Heerenveen heeft overigens wel een goede naam.

Ook wordt aangegeven dat zelfstandigheid op termijn zal leiden tot problemen met de provincie. Mogelijk worden we dan ergens naar toegeschoven.

Onze gemeente en de gemeenten G-S en L passen wel goed bij elkaar.

Vraagpunten zijn:

- Met zoveel inwoners, blijft het bestuur dan nog wel dicht bij de burgers?
- Integratie van het ambtelijke apparaat zal mogelijk arbeidsplaatsen kosten. Graag daar aandacht voor hebben.
- Akkrum en Terberne erbij. Zou dat een optie zijn? Mogelijk heeft zo iets weer gevolgen voor gedeelten van gemeenten die dichtbij Heerenveen liggen, zoals Nieuwebrug.
- Wat gebeurt er als de burgemeester weg gaat. Komt er dan een marionet van Sjoerd Galema? Gewezen is op het feit, dat de raad beslist en dat na verwachting bij vertrek van de heer Kuiper de beslissing over een fusie dan al lang genomen is.
- Wat gaat de provincie doen als we gaan fuseren met G-S en L?
- Hoe ziet de procedure eruit voor dat alles rond is?
- Is Heerenveen ook geen plattelandsgemeente? Wel een andere cultuur in bestuur en bij de beleidsmakers.
- "Wat is mooi aan Heerenveen? De bushalte naar Joure".

Verslag Petear bestuurlijke toekomst gemeente Skarsterlân, 3 juni 2009, aanvang 20.00 uur, locatie De Bowling Joure, groep tafel Zwart (8 personen).

Voorzitter: de heer R. de Jong (raadslid)

De voorzitter verwijst naar de zojuist gegeven toelichting op het onderzoek en vraagt naar een reactie van de aanwezigen betreffende de drie varianten: Herindeling, Intensieve samenwerking of Skarsterlân als zelfstandige gemeente.

Aanwezigen:

- Heerenveen wil meer aan landjepik doen dan het belang van de inwoners in acht nemen: een herindeling met Heerenveen, dat een heel ander karakter heeft, is geen optie;
- Lemsterland staat er blijkbaar neutraal in en wil eerst alleen samenwerken; het lijkt er op dat Lemsterland nog in een beginstadium van de discussie over een fusie is; Lemsterland zal ook de inwoners moeten raadplegen en de verkiezingen volgend jaar zijn daarvoor een geschikt moment;
- als Lemsterland niet wil fuseren: komt er dan alleen een fusie met Gaasterlân-Sleat? Bij fusie zal Lemsterland op korte termijn wel mee moeten doen;
- de gemeenten hebben nu een vrije keuze van onder af die niet door provincie wordt opgelegd; na de verkiezingen kan dit anders zijn : als gemeenten willen fuseren moet besluitvorming daarover geen jaren gaan duren om te voorkomen dat zaken worden opgelegd door provincie;
- het inwonertal dat na fusie met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat zal ontstaan is ong. 50.000; daarmee ontstaat een goede schaalgrootte in de toekomst om een goede gesprekspartner te zijn met andere grotere gemeente en de provincie;
- het uitgangspunt om een krachtige plattelandsgemeente te zijn en te blijven en aansluiting te zoeken met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat is goed gekozen; hierdoor ontstaat een Friese merengemeente die goed bij elkaar aansluit met recreatieve potenties en kwaliteiten;
- economisch is het belangrijk dat alle kwaliteiten worden benut: de samenwerking met Heerenveen zoals die nu plaatsvindt rond de ontwikkeling van bedrijventerrein Business Park kan worden voortgezet. De ondernemers zijn wel voor een fusie van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.

Samenvattend: bij herindeling moeten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland allebei meedoen om een krachtige plattelandsgemeente te zijn, maar het moet geen jaren gaan duren.

Verslag herdelingsdiscussie, groep BRUIN

- Is groot wel goed, vallen grote bedrijven op den duur niet uit elkaar! Fuseren is een groot risico; wat gaat het ons kosten?, groot ambtenarenapparaat, het wordt er niet overzichtelijker op. De huidige gemeente draait toch goed;
- Wereld wordt steeds kleiner, dat is de realiteit, we ontkomen er niet aan;
- Uit de fusie van 25 jaar geleden is toch ook een mooie gemeente ontstaan, zal dat over 25 jaar ook niet weer worden gezegd als we opnieuw zijn gefuseerd;
- We hebben nu nog een keus! Als we niets doen, dan kunnen we straks aanschuiven en hebben we niet veel meer te vertellen;
- De groep heeft een voorkeur voor fuseren in plaats van samenwerken. De groep is van mening dat bij een fusie het bestuurlijk beter georganiseerd kan worden;
- Waar het gemeentehuis moet komen, wordt gezegd dat Joure mooi centraal ligt. Waar feitelijk het nieuwe gemeentehuis komt is niet belangrijk;
- Samengaan met de gemeente Heerenveen wordt absoluut niet ondersteund;
- Bij fuseren kan er ook gebied verdwijnen (bijv. Oudehaske en/of Rottum), zogenaamde wisselgeld. De groep vindt dit niet aanvaardbaar! Er wordt geen gebied opgegeven of geofferd;
- Dorpen als Terherne willen ook wel bij gemeente Skarsterlân. Fusiemogelijkheden mogen best ruimer worden onderzocht dan uit de huidige fusie en samenwerkingsmogelijkheden;
- De groep is bang dat bij een fusie (alle) projecten van Skarsterlân zullen stoppen.

Verslag gespreksgroep tijdens Petear in Partycentrum 't Haske te Joure op 3 juni 2009.

Gespreksleidster: Mevr. Rem-Bank, raadslid namens de VVD.

De groep bestond uit 8 personen. Algemene indruk van het gesprek was er een van kritische betrokkenheid van deelnemende personen. Tijdens het gesprek passeerden de volgende onderwerpen en opmerkingen de revue:

- Wat zijn de financiële posities van de drie gemeenten?
In het rapport van WagenaarHoes zijn wel enkele financiële kengetallen van gemeenten opgenomen. Er heeft geen uitputtende analyse van de financiën van de drie gemeenten plaatsgevonden.
- Er wordt verwezen naar de situatie rondom de stad Oss, waar kleine buurgemeenten mee zijn gefuseerd. Deze kleinere gemeenten hebben in dit proces onderdelen van hun eigenheid ingeleverd. Er wordt aandacht voor gevraagd om dit in onze beoogde fusie niet te laten gebeuren.
- Dienstverlening aan burgers. Bijvoorbeeld, waar haal ik mijn paspoort?
De verwachting wordt uitgesproken dat de beoogde gemeente decentraal diensten gaat aanbieden. Met de huidige stand van de digitale dienstverlening en de beoogde, door het Rijk geïnitieerde, verbeteringen lijkt dit een realistische verachting.
- Eén van de aanwezigen geeft aan dat "praktische" zaken ontbreken in het rapport.
Aangegeven wordt dat dit in het huidige stadium van het mogelijke fusieproces nog niet aan de orde is.
- De visie van de gemeente Lemsterland wordt gemist.
Dit is logisch. Het betreft ten slotte een onderzoek waar onze gemeente opdracht voor heeft gegeven. Daar komt bij dat Gaasterlân-Sleat, op dit moment, uitgesprokener opvattingen heeft dan Lemsterland. Lemsterland zal, is de verachting, op termijn van enkele maanden een eigen visie geven.
- Is uitstel een mogelijkheid?
Natuurlijk is uitstel een mogelijkheid. Het risico is dan echter wel dat andere partijen het proces gaan beïnvloeden. Vraag is of je dit risico wilt lopen.
- Wat is de invloed van de provincie? Kan de provincie een samengaan met Heerenveen afdwingen?
Het provinciale beleidskader is helder. Fusies moeten vanuit de gemeenten worden georganiseerd. Uiteraard heeft de provincie een formele adviestaak richting het Rijk. Voor een fusie moet ten slotte een wet worden aangenomen. Op dit moment lijkt de provincie zich terughoudend op te stellen. Of dit zo blijft moet worden afgewacht.
- Kiezen voor Lemsterland en Gaasterlân-Sleat moet een keuze zijn vanuit kracht. Het moet geen zwaktebod zijn om Heerenveen buiten de deur te houden.
- De beoogde fusie leidt tot een gemeente met eenzelfde profiel, natuur en recreatie, als de beoogde nieuwe gemeente in Zuidwest Friesland. Een fusie met Heerenveen zou een ander profiel geven, waardoor minder hoeft te worden geconcurrereerd.
- Door een van de sprekers wordt aangegeven dat fusie met Heerenveen toegevoegde waarde kan geven in ontwikkeling en werkgelegenheid.

Joure, 3 juni 2009.
Jan Sangers

Verslag Petcareambtenaren rond herindelingsdiscussie

Donderdag 11 juni 2009

Op donderdagochtend 11 juni kwamen ruim 30 ambtenaren bijeen om met elkaar te praten over de uitkomsten van het onderzoek van WagenaarHoes en de inzichten van onze medewerkers rond de herindelingsdiscussie.

In vijf kleinere groepen zijn de medewerkers in discussie gegaan, onder leiding van een MT-lid. Er ontstonden geanimeerde gesprekken en discussies, waarin een genuanceerd beeld naar voren kwam.

Algemene indruk

Rode draad: we vinden allemaal een fusieproces interessant en niemand gaf aan tegen een fusie te zijn. Wel hecht een meerderheid veel belang aan behoud van onze cultuur en de medewerkers vinden dat in een fusietraject veel aandacht voor dit aspect moet zijn. Dat bijvoorbeeld verantwoordelijkheden laag in de organisatie worden gelegd, beleven de medewerkers als een groot goed. Meer specialisme wordt verschillend beleefd (sommige mensen zijn liever generalist), maar wordt ook weer gerelativeerd: zo groot is de sprong in grootte nu ook weer niet.

Er waren verschillende opvattingen over de richting van een fusie. Gevoelsmatig voelt een groot deel voor Gaasterlân-Sleat en Lemsterland (de culturen zouden redelijk dicht tegen elkaar aan liggen), maar een deel van de medewerkers vraagt zich ook af of daar voldoende te halen valt voor onze gemeente als het gaat om de ontwikkeling van de organisatie. "Prikkel een fusie met Heerenveen ons niet veel meer en zet ons dat niet veel meer op scherp?", is een gedachte die door meerdere medewerkers werd gedeeld. Wat de cultuur van de organisatie betreft kan men zich over het algemeen wel vinden in de opmerking dat we zelf de cultuur maken. We vinden dat cultuur niet af hangt van de grootte van de organisatie.

Groepsimpressies

Groep 1

Groep 1 ziet groei als een logische stap, als die stap maar niet té groot wordt. De groep concludeerde dat de ambtelijke cultuur tussen GS, L en Sk vergelijkbaar was en dat de verschillen vooral politiek zijn. Bij fusie met deze gemeenten moeten we wel veel brengen, minder halen. Een fusie met Heerenveen is ook niet helemaal uit ieders gedachten, met name als het gaat om de aantrekkelijkheid van het werk.

Groep 2

Groep 2 vindt schaalvergroting noodzakelijk, waarbij fusie de voorkeur heeft. We worden dan een aantrekkelijker werkgever, met meer doorstromingsmogelijkheden. Een fusietraject geeft ook voor het personeel nieuwe kansen. Ook meer specialisme en dat is positief. De cultuur is een aandachtspunt. Een andere sfeer is overigens niet per definitie negatief. We moeten bij een fusie ons best doen voor het behoud van de eigen verantwoordelijkheid. En Heerenveen? Gelijkwaardigheid in de relatie staat daarbij voorop.

Groep 3

Groep 3 stelt dat grootte niet zaligmakend is: de kwaliteit van de organisatie hangt er niet per definitie van af en de organisatie is ook niet per definitie een betere werkgever. Integraliteit kan wel eens in gevaar komen, vooral door meer specialisme. Samenwerking kan ook genoeg perspectief bieden, als het maar een kwestie is van halen en brengen. De groep vindt dat een fusie met GS en L vooral meer volume biedt en meer van hetzelfde. De vraag is of dat positief is. Fusie met HV brengt diversiteit en economische versterking.

Groep 4

Groep 4 vindt zelfstandigheid op termijn lastig. Samenwerking is niet de beste oplossing, want te vrijblijvend. De omvang van de organisatie is niet bepalend voor de aantrekkelijkheid als werkgever, sfeer en kwaliteit des te meer. De cultuur in onze organisatie wordt als erg positief ervaren en moet bewaard worden boven alles. We moeten de passie en de compassie bewaren, ook in een nieuwe organisatie. De groep concludeert dat een fusie met GS en L de beste kansen biedt.

Groep 5

Groep 5 ziet fusie als een uitdaging. Het betekent zowel kwalitatief als kwantitatief een uitbreiding. Onze kwetsbaarheid wordt minder bij een fusie. Een kleinere organisatie is wel persoonlijker, ook voor de burger. Een grotere organisatie vraagt ook meer afstemming en overleg. Sfeer is één van de belangrijkste aandachtspunten bij een fusie. Behoud van onze cultuur is een zorgpunt. Men voelt zich goed bij een fusie met GS en L, maar de vraag is of we daarmee niet te veel in onze "comfortzone" blijven. Samenwerking met HV biedt daarbij meer uitdaging.

gemeente
Skarsterlân
Joure

Verslag van het overleg met de ondernemersvereniging en ondernemers in Skarsterlân

Bijeenkomst van donderdag 18 juni 2009 om 20.00 uur 't Haske te Joure.

De burgemeester opent de avond met een korte inleiding.

De heer Ter Braak van WagenaarHoes Organisatieadvies houdt een presentatie over het onderzoek samenwerking/herindeling.

Vastlegging van de vragen gesteld uit de zaal.

Vraag:

Genoemd wordt dat de kwaliteit langzaam achteruit gaat, wat gaat precies achteruit?

Antwoord:

Het is relatief; gemeentelijke processen zijn zo geadministreerd dat gegevens op verschillende manieren worden vastgelegd. Er komt wetgeving om te zorgen dat adressen op één plek in de gemeente vastgelegd gaan worden.

Vraag:

Waarom samenwerken met gemeenten en niet met de hele provincie Fryslân?

Antwoord:

Daar is geen draagvlak voor.

Vraag:

Vraag met betrekking tot het onderzoek, wat is er onderzocht, op welke wijze en welke mensen zijn benaderd?

Antwoord:

De heer Ter Braak beantwoordt kort de vraag en verwijst naar het rapport van WagenaarHoes op de internetsite van de gemeente Skarsterlân waarin alles terug te lezen is.

Vraag:

De gemeente Skarsterlân heeft meer buurgemeenten, waarom zijn zij niet gehoord?

Antwoord:

Dat heeft te maken met de omschrijving van de opdracht.

De burgemeester geeft aan dat er vragen zijn gesteld door Lemsterland en Gaasterlân-Sleat en die vragen moeten beantwoord worden. De burgemeester heeft gesproken met de burgemeester van Weststellingwerf en die heeft aangegeven dat er in die gemeente geen ontwikkelingen zijn. In Boarnsterhim is voldoende aan de hand. Terherne en Akkrum hebben zich uitgesproken. Daarnaast staat in de toekomstvisie dat er geen eigen initiatieven hieromtrent genomen worden.

Vraag:

Wat zijn de voordelen voor de ondernemer?

Antwoord:

De gemeente kan in discussies een meer krachtige partij worden en kan daarnaast voordeliger en effectiever diensten verlenen.

Vraag:

Heeft de fusie invloed op de werkgelegenheid?

Antwoord:

Als het gaat om samenvoegen van de drie organisaties dan gaat dat niet ten koste van arbeidsplaatsen. De gemeente wordt als werkgever aantrekkelijker. Dit zijn voordelen op de langere termijn.

Vraag:

Sterke plattelandsgemeente, welke kant willen de bedrijven op en hoeveel ruimte krijgen de ondernemers van de gemeente?

Antwoord:

Het beleid wordt hier vanavond niet besproken. De eigen identiteit en de toekomstverwachtingen liggen vast in de toekomstvisie.

Vraag:

Wat wordt bedoeld met korte en lange termijn? Hoe ziet het stappenplan eruit?

Antwoord:

Allereerst zal een wetswijziging aangevraagd worden. Terwijl die aanvraag loopt, wordt een stappenplan gemaakt. Als alle drie de partijen hetzelfde willen, dan kan het binnen drie jaar goed georganiseerd zijn.

Met lange termijn wordt langer dan 3 à 4 jaar bedoeld.

Korte pauze

Discussie

Ingebrachte stelling:

Kan een fusie niet op de schaal van de provincie Fryslân geregeld worden?

De heer De Vries (FNP) geeft aan dat daar economische gezien voordelen aan kunnen zitten. Onderling verschillen de gemeenten, voorkomen moet worden dat het één pot nat wordt.

Mevrouw Hoekstra (VVD) geeft aan dat de burgerregistratie een verantwoordelijkheid van de gemeente is, het zou niet verstandig zijn die verantwoordelijkheid door te schuiven naar de Provincie.

In de raad van Heerenveen wordt heel anders naar bepaalde vraagstukken gekeken dan in de raad van Skarsterlân. Heerenveen bekijkt de vraagstukken vanuit een stedelijkperspectief, Skarsterlân vanuit een plattelandsperspectief.

Vraag:

Wanneer gaan de nieuwe eisen van het Rijk spelen?

Antwoord:

Over ongeveer drie jaar. Mocht er tegen die tijd sprake zijn van een fusie dan kunnen de kosten gedragen worden door de fusiegemeenten. Zo niet, dan draagt de gemeente Skarsterlân de kosten alleen.

Vraag:

Op welke termijn vindt de besluitvorming plaats?

Antwoord:

Dat is afhankelijk van wat de raden van de drie betrokken gemeenten beslissen. Daarna buigt Provinciale Staten zich erover. Ook de verkiezingen kunnen nog van invloed zijn.

Vraag:

De raad van Heerenveen had de opdracht contact te zoeken met de raad van Skarsterlân, is dat gebeurd?

Antwoord:

De heer De Jong (CU): de regie ligt bij de gemeente Skarsterlân, niet bij Heerenveen.

Vraag:

Is fusie met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat een noodgreep om een fusie met Heerenveen te voorkomen?

Antwoord:

De heer Nota (CDA): er wordt uitgegaan van het 'van onder op' principe en daarbij wordt rekening gehouden met Heerenveen.

De heer De Vries (FNP) geeft aan dat er een koersdocument bij Gedeputeerde Staten ligt waarin staat dat GS zich er niet mee bemoeit. De gemeente Skarsterlân moet Heerenveen niet de rug keren. Met drie gemeenten samen wordt het een krachtige gemeente. Mocht van boven af door een nieuwe regering of door GS Heerenveen toegevoegd gaan worden dan sta je sterker dan alleen als gemeente Skarsterlân. Met drie gemeenten samen wordt de strategische ruimte vergroot.

Vraag:

Skarsterlân is een rijke gemeente, hoe gaat dat in de toekomst gezien de mindere financiële posities van de andere twee gemeenten?

Antwoord:

Dit is opgenomen in het rapport. Skarsterlân zal in de nieuwe situatie minder rijk zijn maar de positie zal verstevigd zijn.

De heer Van Hien (PvdA): op basis van gelijkwaardigheid het overleg in gaan en zorgen voor een sterke onderhandelingspositie naar de Provincie.

Vraag:

Wordt het voor de gemeente niet te duur: het grondgebied wordt groter maar het aantal mensen is misschien niet voldoende om de kosten te dragen?

Antwoord:

De heer De Jong (CU): uit onderzoek is gebleken dat de 52.000 inwoners, dat is het aantal waar de nieuwe gemeente op uit zou komen, een goede schaal is voor een plattelandsgemeente. Het wordt niet duurder voor de inwoners.

Vraag:

Hebben de ondernemers het gevoel de goede kant op te gaan?

Antwoord:

Niemand is op voorhand tegen, maar kan er niet onderzoek richting Heerenveen worden gedaan zodat de samenwerking gewaarborgd wordt?

De heer Nota (CDA): er is een integrale visie met Heerenveen waarin de samenwerking staat vastgelegd.

Vraag:

Hoe kijkt de raad naar de optie met Heerenveen, moet er nog een onderzoek komen?

Antwoord:

Dat is een gepasseerd station.

Vraag:

Hoeveel minder plattelandsgemeente zou Skarsterlân worden als er met vier gemeenten wordt gefuseerd?

Antwoord:

Mevrouw De Jong (CDA): in een plattelandsgemeente worden alle dorpen gelijk behandeld. In de gemeente Heerenveen ligt de nadruk op de stad Heerenveen. Als de drie gemeenten fuseren, staan ze sterker ten opzichte van Heerenveen.

Vraag:

Is er gepraat met Heerenveen?

Antwoord:

De raad van Skarsterlân heeft de raad van Heerenveen uitgenodigd voor een gesprek. De raad van Heerenveen heeft aangegeven pas in gesprek te willen als het standpunt van Skarsterlân bekend is.

Afsluiting

Aangegeven wordt dat de petearen bedoeld zijn de meningen te peilen ten behoeve van de besluitvorming.

De burgemeester vat de avond samen en geeft aan dat het proces van onderop is vastgelegd in het regeerakkoord en in het coalitieakkoord van Gedeputeerde Staten. Nu kan nog de eigen koers gevaren worden, wellicht wordt in een volgende regeringsperiode gekozen voor meer sturing vanuit GS. Wat het besluit ook wordt, er wordt altijd richting Heerenveen gekeken. De raad van Skarsterlân zal op woensdag 1 juli 2009 een besluit nemen.

Woensdag 24 juni 2009 wordt het standpunt van het college naar buiten gebracht.

De *burgemeester* bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de bijeenkomst om 22.15 uur.

gemeente
Skarsterlân
Joure

Verslag van het overleg met de besturen van de verenigingen van Plaatselijk Belang.

Bijeenkomst van dinsdag 23 juni 2009 om 20.00 uur in 't Haske te Joure.

Aanwezig zijn de dorpsbelangen van Sint Nicolaasga, Idskenhuzen, Skarsterbrug, Haskerdijken, Rottum en Langweer.

Mevrouw Rem opent de avond met een korte inleiding.

De heer Ter Braak van WagenaarHoes Organisatieadvies houdt een presentatie over het onderzoek samenwerking/herindeling.

Vastlegging van de vragen gesteld uit de zaal.

Vraag van Dorpsbelang Rottum:

Wat wordt er precies met kwaliteit bedoeld?

Antwoord:

Daar wordt mee bedoeld de kwaliteit van de dienstverlening, de belangen van de gemeente naar buiten toe en het voorzieningenniveau binnen de gemeente.

Opmerking en vraag van Dorpsbelang Langweer:

Een herindeling is een bestuurlijk probleem, er zou breed gekeken moeten worden naar wat de beste configuratie zou kunnen zijn. In het uitgevoerde onderzoek is Heerenveen buiten beschouwing gelaten, hier is een kans laten liggen. Waarom is niet breed gekeken?

Antwoord:

In de toekomstvisie van de gemeente Skarsterlân staat dat er voor de gemeente geen noodzaak is te fuseren en dat er niet actief gehandeld zal worden. Heerenveen is niet met een fusieverzoek gekomen, de gemeente Gaasterlân-Sleat wel en de gemeente Lemsterland is met een verzoek tot strategische samenwerking gekomen. Vandaar dat het onderzoek op deze wijze is uitgevoerd. Heerenveen is bij het onderzoek betrokken.

Vraag van Dorpsbelang Rottum:

Kan Provinciale Staten de plannen nog doorkruizen?

Antwoord:

Het beleid van de Provincie is dat wat van onderop gesteund wordt, gevolgd zal worden. Er zal een debat volgen in de Provinciale Staten, maar de lijn die ook bij de 'gemeente Groot Sneek' is gevolgd, zal voor dit plan ook gevolgd worden.

Vraag van Dorpsbelang Sint Nick:

Zal een fusie tot lastenverhoging leiden?

Antwoord:

Er zijn verschillen tussen de gemeenten, maar de huidige stand van zaken van de gemeenten heeft Wagenaar-Loes geen reden gegeven tot nader onderzoek naar de mogelijkheid van een lastenverhoging.

Vraag van Dorpsbelang Rottum:

Provinciale Staten heeft vier kernen vastgesteld, in hoeverre speelt dit mee?

Antwoord:

Op de vaststelling van de vier kernen is geen beleid gezet. Dat wat van onderop komt, wordt gesteund.

Vraag:

Wat is er uit de petearen met de bewoners gekomen?

Antwoord:

Over de gehele linie kan geconcludeerd worden dat het gevoel zegt 'zelfstandig blijven' maar de argumenten overtuigen dat het verstandiger is de stap naar herindeling te zetten.

De aanwezigen wordt gevraagd wat zij de raad willen meegeven:

Dorpsbelang Rottum:

Zorg ervoor dat Rottum bij de gemeente Skarsterlân blijft horen.

Dorpsbelang Haskerdijken/Nieuwe Brug:

Zorg ervoor dat de gemeentegrenzen behouden worden.

De culturele verschillen tussen Skarsterlân en Heerenveen zijn groot.

Alle aanwezige vertegenwoordigers van de verenigingen van Dorpsbelang spreken zich positief uit over een eventuele fusie tussen Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.

Mevrouw Rem bedankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de bijeenkomst.

Geachte heer/mevrouw,

Graag zou ik mijn mening mee laten wegen in de gemeentelijke beslissing omtrent het wel niet evt. samenwerken en/of fuseren met naburige gemeenten.

Ik wil een sterke afkeur uitspreken voor samenwerking (en evt. toekomstige fusie) met Gemeente Heerenveen.

Daarentegen kan ik mij wel vinden in een samenwerking en evt. fusie met meer gelijkende gemeenten in hart zoals de Gemeente Gaasterlan-Sleat en Gemeente Lemsterland.

Dit laatste enkel nav de opmerking in uw brochure over de optie zelfstandigheid; "...en op langere termijn ook tot problemen in Skarsterlan zelf."

Met vriendelijke groet,
Mi

Geachte heer, mevrouw,

Wij willen graag onze mening geven over de fusie. Wij zijn van mening dat het t allerbeste is dat onze gemeente zelfstandig verder gaat.

Met vriendelijke groet,

Beste mensen,

Daar wij niet op de bijeenkomst aanwezig kunnen zijn geven wij onze mening inzake de gemeentelijke herindeling op deze wijze door.

Zoals u ook aangeeft zijn de tijden aan het veranderen, we zullen denken wij, hoe dan ook een keus moeten maken.

De beste keus die we voor de toekomst kunnen maken is samen te gaan (werken) met Gaasterlan-Sleat en met Lemsterland. Deze gemeenten staan open voor samenwerking met ons, beter nog, ze willen het graag. Dit is van groot belang en geeft een goede basis voor een samengaan.

Wij zijn ABSOLUUT TEGEN een samen gaan met Heerenveen. Let wel we zijn niet tegen de lopende samenwerking met de burenl

Kortom, gewoon aan de slag met GS en Lemsterland, dat moet goed komen.

Wij wensen u veel succes bij dit moeizame proces en zijn altijd bereid onze mening te geven.

Met vriendelijke groet,

L.S.,

Graag wil ik hierbij mijn mening geven:

Het liefste natuurlijk zou ik zien dat Skarsterlan zelfstandig blijft, voor samenwerking met Heerenveen ben ik pertinent niet. Dus wat mij betreft, streven naar een samenwerking met Lemsterlan en Gaasterlan-Sleat op de lange duur. Geen haastige ontwikkelingen.

Bedankt, dat we onze mening geven kunnen.

Met vriendelijke groeten,

Langs deze weg informeer ik u dat ik in het kader van de herdeling voorstander ben van een fusie met Gaasterlan-Sleat en Lemsterland.

Ik ben in ieder geval tegenstander van een fusie met Heerenveen.

M.vr.gr.

van der Hoeven

L.S.,

Net als 25 jaar geleden is het weer een heel gedoe, met in hoofdzaak emotionele argumenten en dat niet alleen van de bevolking. Het is in onze maatschappij wel eens vermoeiend, dat voortdurend het wiel opnieuw moet worden uitgevonden en dat daarbij het aandragen van heldere argumenten van het waarom wel eens ondersneeuwt.

Iets blijkt wel van de geschiedenis geleerd, want ditmaal hoor je minder, dat herindeling goedkoper is, want niets is minder waar gebleken.

Tegen samengaan met het opportunistische Heerenveen pleit, dat de bestuursculturen te verschillend zijn. Heerenveen en trouwens ook Sneek weten dat nog niet, maar voor grotere stedelijke gebieden

konden de effecten van een fusie wel eens negatiever uitpakken dan verwacht door de groeiende invloed van de kiezers uit de omliggende landen.

Als er dan zo nodig gefuseerd moet worden gaat mijn voorkeur sterk uit naar Lemsterland en Gaasterland/Sleat. Daarbij speelt criterium 7 (in het veel gebakken lucht verplaatsende rapport, dat moet kunnen want het betreft geen structurele kosten) in die zin een rol, dat het mij sterker aanspreekt dan de niet eens veel banen opleverende industrialisering. Een beetje spijtig is, dat ondergetekende zeer waarschijnlijk enige toetsing in 2030 niet meer mee zal maken.

Kortom: falikant tegen samengaan met Heerenveen en amper voor samensmelting met Lemsterland (lijkt een nog zwakkere broeder dan al verondersteld) en Gaasterland/Sleat.

Tenslotte nog een overweging: is de angst voor gebrek aan kwaliteit in het personeelsbestand niet wat overtrokken? Die legt het nu ook al af tegen een beter betalend bedrijfsleven. Op dit vlak ligt wellicht een schone taak weggelegd voor rijk en zeker ook voor provincie, die wat minder bemoeizuchtig moet worden en die zich meer zou mogen richten op het verhuren van expertise (provincie voor gemeenten wat loonbedrijf voor boeren is).

Schaalvergroting of niet, de politiek is al ver genoeg van de basis afgedobberd om je daar nog erg druk over te maken en enige levenservaring leert, dat geen oplossing voor de toch een beetje zelf opgeworpen problemen ideaal zal zijn.

Sterkte in deze zaak, waarin je het waarschijnlijk niet goed kunt doen, hooguit wat minder slecht,

L.S.

Ondergetekende is van mening dat een fusie met Gaasterland-Sleat en Lemsterland wenselijk is, omdat we een plattelands gemeente moeten blijven. Daarnaast is het in contact blijven met Heerenveen, niet verkeerd.

H Gr.

11 11 1111,
11 11 11

850'

Gemeente skarsterlan,

Bij deze laat ik U weten dat de samenwerking cq fusie met de gemeente Gaasterland-Sleat en Lemsterland onze volledige instemming heeft. Skarsterland moet een plattelandsgemeente blijven.

M vr.gr.

Geachte mevrouw/meneer,

Aangezien ik niet in de gelegenheid ben een van de discussie avonden te bezoeken, onderstaand enkele opmerkingen over dit onderwerp.

1. Enige jaren geleden is er veel ophef gemaakt van de samenwerking tussen Heerenveen en Skarsterlan, met name in de discussie over het industrie terrein Nyehaske. Ook op andere gebieden is toen over samenwerking gesproken en soms gerealiseerd.

Plotseling is Heerenveen uit beeld, voor zover ik kan nagaan alleen omdat de Burgemeester van Heerenveen een keer iets teveel gezegd heeft, in elk geval naar de mening van Joure.

2. In de onderzoek opdracht naar bureau Wagenaar Hoes is zelfs de mogelijkheid van een fusie met Heerenveen niet meegenomen.

Het bureau heeft wel met Heerenveen gesproken en uit dat interview komt naar voren dat Heerenveen wel wil.

Sterker nog, als je het rapport goed leest, dan suggereert het bureau dat een fusie met Heerenveen eigenlijk nog het beste is, maar als je dat dan niet wil, dan moeten er toch heel goede afspraken gemaakt worden over vele zaken.

3. Gaasterlan-Sleat wil graag, omdat het dan uit de fusie met Groot Sneek blijft en Skarsterlan de problemen voor hun oplost.

4. Lemsterland wil niet, hoogstens een samenwerkings verband.

Het is dus helemaal geen uitgemaakte zaak dat een grote gemeente van Gaasterlan-Sleat, Lemsterland en Skarsterlan op een redelijke termijn realiseerbaar is of gewenst is.

Daarnaast is de combinatie van Skarsterlan en Heerenveen ook niet op korte termijn te verwezenlijken, niet om feitelijke argumenten, maar hier verhindert de emotie een objectieve discussie.

Er zijn dus weinig goede argumenten voor welk samengaan dan ook en Skarsterlan kan voorlopig ook best alleen verder en dat is m.i. dan ook de enige optie voor dit moment.

Als de emoties tussen Skarsterlan en Heerenveen weer wat geluwd zijn kan alsnog besloten worden tot een nieuw onderzoek, maar dan met alle mogelijkheden als onderzoek opdracht.

Dan kan er echt op basis van logica worden besloten wat het beste is voor de toekomst.

Met vriendelijke groeten,

Joure, 26 mei 2009

Skarsterlân zelfstandig of samen ?

Graag geef ik mijn mening.

In de eerste plaats vraag ik me af of hier niet sprake is van de waan van de dag!

Enkele gemeenten in de Zuid westhoek werken intensief samen. Zo intensief dat zij zich op een gegeven moment afvragen of een fusie niet beter is.

De discussie hierover wordt steeds serieuzer en krijgt vaste bodem bij de gemeentebesturen in de Zuidwest hoek. Een door de gemeenten aangewezen onderzoeker komt tot de conclusie dat een fusie de voorkeur verdient.

Meerdere niet tot de Zuidwesthoek behorende gemeenten beginnen zich vervolgens ook te roeren en vinden dat zij een fusiepartner moeten vinden.

In tegenstelling tot de Zuidwesthoek worden motieven om te fuseren niet of nauwelijks genoemd. In de Zuidwesthoek is sprake van intensieve samenwerking op tal van terreinen en groeit vervolgens de behoefte c.q. noodzaak tot fusie. Kortom hier is sprake van een natuurlijk en op de praktijk afgestemd natuurlijk proces.

Dat ineens ook tal van andere gemeenten, vrijwel zonder het noemen van zwaarwegende motieven, roepen om fusiepartners heeft m.i. te maken met de waan van de dag.

Skarsterlân is een in alle opzichten florissante gemeente en kan best als zelfstandige gemeente verder.

Nu men in heel Fryslân aan het "vrijen" is gegaan kan Skarsterlân niet achter blijven. De liefde met Heerenveen is door enkele incidenten (uitspraken burgemeester Heerenveen) ernstig bekoeld.

Gaasterlân-Sleat keert zich af van de Zuidwesthoek en zoekt verkering met Skarsterlân. Ook

Lemsterland zou goed in dit plaatje passen maar die gemeente is zover nog niet.

Zoals dat vrijwel altijd bij de overheid het geval is heeft de gemeente Skarsterlân onderzoek laten doen door een daartoe bekwaam bureau.

Dit bureau trekt de conclusie dat herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat de beste perspectieven biedt. De onderzoekers zeggen dat het dan mogelijk is een sterke plattelandsgemeente te bouwen.

Naar mijn mening is Skarsterlân in de huidige situatie al die sterke plattelandsgemeente en heeft het in alle opzichten die kernpunten zoals het onderzoeksbureau die opsomt. (diverse bedrijvigheid, goede bereikbaarheid, gevarieerd toeristisch profiel, aantrekkelijke woonomgeving)

Door een herindeling wordt de bedrijvigheid echt niet meer divers maar wel meer van hetzelfde. Ook de bereikbaarheid zal nauwelijks wijziging ondergaan of wordt voor de inwoners er mogelijk niet beter op. Een aantrekkelijker woonomgeving dan Skarsterlân is nauwelijks denkbaar terwijl het toeristisch profiel er best mag wezen. Kortom het bureau trapt open deuren in.

Wat te denken van het belastingklimaat mede gezien in relatie tot de dienstverlening die Skarsterlân hier tegenover stelt. Op dit moment behoort het tarief tot de laagsten in Fryslân. Hoe komt dat na een herindeling?

Skarsterlân wint prijzen op het punt van de dienstverlening, heeft een gunstig subsidiebeleid. Zal dit zo blijven na een herindeling?

Inwoners praten over het algemeen positief over het reilen en zeilen binnen hun gemeente. Ook buiten Skarsterlân wordt deze gemeente vaak in positieve zin genoemd. Kortom Skarsterlân heeft alles in huis om zelfstandig door te gaan. Maar als die fusiedrang over heel Fryslân toch vaste bodem krijgt dan ontkomt ook Skarsterlân daaraan niet.

Wat is dan het alternatief?

Het onderzoeksbureau komt tot fuseren met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.

Intensieve samenwerking vinden de onderzoekers niet realistisch. Het kost bovendien veel tijd en geld.

Vreemd dat de onderzoekers wel van mening zijn dat die gemeenten wel in gesprek moeten blijven met de gemeente Heerenveen waar het gaat om regionale belangen. Het gaat toch allemaal om regionale belangen ?

Kost die regionale samenwerking niet veel tijd en geld ?

Deze door het onderzoeksbureau gegeven constructie heeft het DNA van een politieke keuze en is bovendien een halfbakken oplossing. Er moeten keuzes gemaakt worden op rationele gronden.

Wat mij betreft heeft Skarsterlân voldoende potentie om als zelfstandige gemeente te blijven bestaan. Het is echter wel zo dat wanneer in Fryslân alle gemeenten op de schop worden genomen dat dan ook voor Skarsterlân een partnerkeuze moet worden gemaakt.

Ik zou dan de voorkeur geven om naast de twee beoogde plattelands gemeenten ook Heerenveen te omarmen. Dit betekent dat politieke principes of eerder plaatsgevonden hebbende incidenten over boord moeten worden gezet. Kortom kiezen op zakelijke gronden. In dat geval ontstaat er een krachtige gemeente, deels plattelandsgemeente, met een sterke infrastructuur op het terrein van de economie, het toerisme, sociaal maatschappelijke aangelegenheden, de cultuur en de sport. Kortom er is alleen dan sprake van een gemeente die alle kernpunten in zich heeft.

Alhoewel dat in dit verband niet direct ter sprake komt zou ik voor heel Fryslân de beste keuze vinden het herindelingsplan te baseren op vier nieuwe gemeenten. Leeuwarden, Sneek, Heerenveen en Drachten worden zogenoemde centrum gemeenten. Via logische grenzen worden de omliggende gemeenten gekoppeld aan deze centrum gemeenten.

Hier ligt een schone taak voor het provinciaal bestuur al besef ik wel dat daarvoor enige moed nodig is.

Hierbij laat ik het nu verder maar.

Ik wens u veel succes bij het nemen van de juiste beslissing.

Met vriendelijke groet

Bij deze wil ik u laten weten er volledig mee in te stemmen dat er een fusie tot stand komt met Lemsterland en Gaasterlan-Sleat. Ik vind het belangrijk dat onze gemeente een landelijke blijft en toch groot genoeg om efficiënt te kunnen opereren.

Samenwerking met Heerenveen moet natuurlijk blijven maar niet meer dan dat, een fusie met Heerenveen is uit de boze. De karakters verschillen teveel om een fusie goed te laten werken en ik ben ook bang voor overvleugeling door Heerenveen.

Mer vriendelijke groet,

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij mijn reactie.

N.m.m. is zelfstandig blijven geen optie. Mocht hiertoe wel worden besloten, dan denk ik dat de Provincie ingrijpt en Skarsterlân dwingt tot een fusie met de gemeente Heerenveen. En dat is niet mis. Volgens mij heeft een fusie met Heerenveen voor Skarsterlân definitief nare gevolgen. Heerenveen is bezig om groot te worden en aanzien te verwerven. Dit kost veel geld en reken maar dat Skarsterlân dan meer dan welkom is en dan puur als melkkoe. Alles zal worden aangewend tot eer en roem van Heerenveen en in onze gemeente zal niet veel meer worden geïnvesteerd. De gemeentelijke lasten voor de burger zullen ongetwijfeld worden opgeschroefd.

Dus Skarsterlân wees op uw hoede!!!!!!!!!!!!

Een samengaan met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat is wat mij betreft alleen maar verstandig. Ook mede daarom dat er dan een stevig front kan worden gevormd om Heerenveen van het lijf te houden.

Natuurlijk is dat niet uitsluitend het doel, maar ik denk dat deze drie gemeenten dusdanig aantrekkelijk zijn ook qua natuurlijke waarden (bos en water) dat ze samen een goed geheel kunnen vormen.

Wees wijs in uw besluitvorming en vorm gezamenlijk één gemeente, waarbij een goede samenwerking met Heerenveen niet misstaat.

Met vriendelijke groeten,

beste lezer,

Ik wens via deze mail te kennen te geven dat mij herindeling met Heerenveen mij niet goed dunkt, om twee redenen.

ten eerste let Heerenveen niet goed op de centen, ze geeft al 40 jaar te veel uit om groot stedelijke waan ideeën uit te voeren. Het is natuurlijk prachtig dat Thialf er is maar dat achtervolgt de belasting betaler al zolang het kunstijks paleis er ligt. De tweede ijstempel staat al op de tekentafel! De onroerend goed belasting is er bijna twee maal zo hoog vergeleken met Skarsterlan en niet voor niets...

En Heerenveen heeft van het verleden niet geleerd, ze blijven veel te veel geld uitgeven. Ze zijn gewoon uit op het geld van onze gemeente en de belasting betalende inwoners.

ten tweede; vroeger lag de grens van onze gemeente in het water van de Heerenwal . in Heereveen dus.

Als wij nu samen met Heereveen gaan is dat het opheffen van de grens en dus gaat Heereveen rap bouwen tot dat Oudehaske eraan vast zit. weg landschap! Trouwens, onze gemeente heeft ook geen enkel begrip over het instand houden van landschap. In schaam mij rot als ik vanuit Heerenveen Joure nader... de blokkendozen ten noorden van de A7 stapelen zich op ... weg landschap. En dan hebben we het maar niet over andere wilde ideeën als de camping aan het Nannewied en de hotel plannen aan de Langweerder Wielen. of de onzure plannen bij Broek.

De beleidsvoerders hier hebben alleen oog voor werkgelegenheid en onroerendzaakbelastingen. Dat Landschap ook geld verdiend aan toeristen die van natuur en landschap houden hebben ze niet in de gaten.

met vriendelijk groeten

Hierbij mijn reactie op de fusieplannen van Skarsterlân.

Als het kan zou ik het liefst zien dat Skarsterlân zelfstandig blijft. Maar als het niet anders kan, dan maar een fusie met Lemsterland en/of Gaasterlân-Sleat. Een fusie met Heerenveen moet echter koste wat kost voorkomen worden.

Groeten,

Geachte raad, geacht college,

Intro

Decennialang vermindert het aantal gemeenten in Nederland (nu ca. 440).

Een toenemende vraag van het rijk, complexiteit van de samenleving en specialisatie dwingen gemeenten om constant na te denken over de kwaliteit van de dienstverlening en een efficiënte bedrijfsvoering.

Los van gevoeligheden op emotioneel gebied moeten we ons de vraag stellen: zijn de burgers ermee gediend om een grotere gemeente te creëren (50.000 burgers verspreid over 100 dorpen)?

Het kabinet heeft aangegeven samenvoegingen niet te willen afdwingen, maar positief te benaderen als de diverse gemeenteraden dat willen.

Kortom de raad bepaalt!

Antwoord

Objectief gezien is het antwoord niet eenvoudig. Dit hangt ook samen met het tempo, dat je als gemeente ziet waarin zich het e.e.a. moet voltrekken.

Zo loopt de provincie Zuid-Holland sterk achter op de rest van Nederland. In Drenthe zijn er momenteel 13 gemeenten, waarbij de schaalgrootte van dien aard is dat samenvoegingen voorlopig niet nodig zijn.

Anders gezegd de timing voor samenvoeging is ook heel belangrijk. Wat is de reden dat NU het ijzer gesmeden moet worden?

De omvang van Skarsterlân is dusdanig dat we met 27.000 inwoners, een uitstekende dienstverlening en een goede financiële positie, in ieder geval geen DIRECTE noodzaak hebben tot samenvoeging.

C In de bespiegelingen die je leest in de stukken en in de kranten lijkt het er vooral op dat men wel erg sterk kijkt naar z'n buurman. Niet doen! blijf uitgaan van eigen kracht en wees realistisch. Waarom gaat het o.a. zo goed met Skarsterlân?

OOK omdat het goed gaat met Heerenveen! Gemeenten moeten elkaar versterken en zijn geen concurrenten van elkaar. Probeer de ligging en recreatiekracht van Skarsterlân nog meer te benadrukken. Samenvoeging met anderen kan dan altijd nog.

Slot

En dan is er nog zoiets als bestuurlijke legitimiteit. Burgers moeten zich herkennen in een nieuwe gemeente. In een tijd van economische crisis (en minder middelen van het Rijk) kan men zich afvragen of men de burger niet kwijtraakt. Kijkt u zelf maar eens goed naar de opkomst en verschuivingen zoals gedaan bij de Europese verkiezingen en trek uw conclusies.

Mijn Conclusie:

Na een paar honderd jaar Doniawerstal en Haskerland, kan Skarsterlân nog wel een decennium zelfstandig blijven! De bruidsschat neemt in waarde toe als u uit blijft gaan van eigen kracht.

Ik wens Skarsterlân een goede raad!

PS

Deze reactie is openbaar.

1606201100516

De bestuursovereenkomst Heerenveen/Skarsterlân

OVEREENKOMST

TUSSEN DE GEMEENTE SKARSTERLÂN EN GEMEENTE HEERENVEEN INZAKE HET OPSTELLEN VAN EEN INTEGRALE VISIE

1

Inleiding

Het grondgebied van gemeente Skarsterlân en gemeente Heerenveen ligt in het hart van het door provincie Fryslân aangewezen economisch ontwikkelingsgebied langs de A7. Dit betekent dat het gebied zich in de ogen van de provincie goed leent voor een clustering van economische activiteiten zodat een economisch aantrekkelijk vestigingsklimaat ontstaat. Het Rijk ondersteunt deze ontwikkeling, mede in het kader van een economische structuurversterking in het noorden van het land (Kompas).

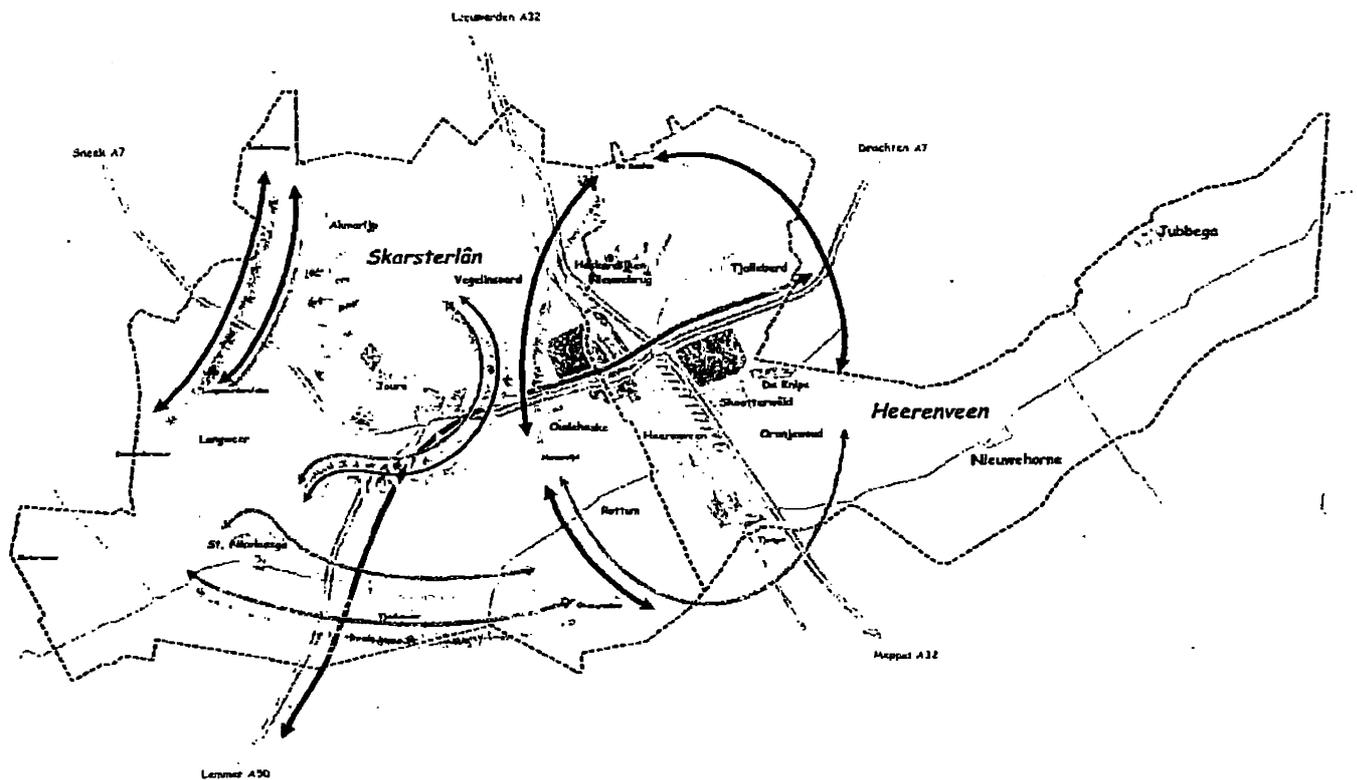
Voor gemeente Skarsterlân en gemeente Heerenveen heeft het versterken van het vestigingsklimaat in de regio en een goede ruimtelijke ontwikkeling van de plaatsen Heerenveen, Joure en het tussengelegen gebied een hoge prioriteit. Het gebied rond de A7-zone maakt inmiddels een voorspoedige ontwikkeling door. Bedrijven vestigen zich graag in het centrale gebied van de A7. De Zuiderzeespoorlijn wordt bovendien mogelijk langs de A7 aangelegd. Vanwege de voorspoedige ontwikkelingen in de A7-zone zal het gebied langs de A7 tussen Joure en Heerenveen zonder sturing kunnen worden volgebouwd.

Zowel gemeente Skarsterlân als gemeente Heerenveen beogen echter een goede sturing te geven aan de ontwikkeling van het gebied langs de A7. Om deze sturing te bewerkstelligen, werken de gemeenten Skarsterlân en Heerenveen reeds langere tijd samen. De samenwerking tussen beide gemeenten heeft onder meer geresulteerd in de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijvenparken A7 C.A. (1993). De doelstelling hiervan is dat beide gemeenten de ontwikkeling stimuleren en een optimale afstemming verzorgen van de in het werkingsgebied gelegen bedrijventerreinen. Ook bij de totstandkoming van het Kolpron-rapport (1999) hebben de gemeenten samengewerkt. De gemeenten delen de uitgangspunten van het rapport:

- Beide gemeenten wensen het vestigingsmilieu verder te ontwikkelen door te voorzien in blijvende mogelijkheden voor gronduitgifte.
- Beide gemeenten hebben het doel te komen tot een evenwichtige en op de markt en de omgeving gerichte ontwikkelingsvisie voor bedrijventerreinen in het hoogwaardige, het moderne en het traditionele segment. De bestaande segmentering zal worden voortgezet en versterkt.
- De overeenkomst is een bevestiging en voortzetting van de huidige ruimtelijk-economische ontwikkelingen, op basis van de aanwezige kwaliteiten in het gebied, met het accent op economische structuurversterking.

Voortbouwend op de Gemeenschappelijke Regeling en de uitgangspunten van het Kolpron-rapport sluiten gemeente Skarsterlân en gemeente Heerenveen hierbij een overeenkomst die nog een stap verder gaat. De overeenkomst heeft betrekking op:

- Het gebied tussen de kernen Joure en Heerenveen.
- Het gebied direct ten westen van de kern Heerenveen.
- Het gebied direct ten westen van de kern Joure (Woudfennen).
- In Heerenveen: het gebied ten noordwesten van het klaverblad tot aan de Leeuwarderstraatweg, het Noord-oost kwadrant van het klaverblad en het 'restpunt IBF.'

2

Overwegingen bij de overeenkomst

De voorliggende overeenkomst is tot stand gekomen op basis van bestuurlijk overleg tussen beide gemeenten. Vanuit het wederzijds begrip voor de uitgangssituatie, de ambities en de knelpunten is in gezamenlijk overleg een traject uitgewerkt dat in een tijdsbestek van 6 maanden moet leiden tot een integrale visie voor de hierboven genoemde gebieden.

Tijdens de totstandkoming van de visie is een aantal fasen te onderscheiden, waarbij het resultaat van de ene fase bepalend is voor de aard, omvang en diepgang van de daaropvolgende fase(n). De fasen 1 en 2 zijn in onderling overleg vastgesteld. De fasen 3 tot en met 6 vormen de verder uitwerking waarop deze overeenkomst betrekking heeft.

De volgende fasen zijn te onderscheiden:

- ① Kaderstelling: beschrijving doelstelling en uitgangspunten in hoofdlijnen.
- ② Zoekgebieden: het definiëren van afgebakende gebieden en de functies die in deze gebieden een plaats moeten krijgen.
- ③ Behoeftenramingen: bepaling van de kwantitatieve en kwalitatieve uitgangspunten behorende bij de functies die in de zoekgebieden een plaats moeten krijgen met als tijdshorizon 2015 en met een doorkijk naar de planhorizon van provinciale- en rijksbeleid nota's zoals de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.
- ④ Realisatie functies in zoekgebieden: de uitkomsten van de behoeftenramingen zullen middels (deel)visies worden geconfronteerd met de zoekgebieden. Mocht eventueel uit de vorige fase naar voren komen dat de zoekgebieden qua kwaliteit en omvang niet toereikend zijn voor het kunnen plaatsen van de noodzakelijk functies dan zullen de gemeenten Heerenveen en Skarsterlân gezamenlijk een inspanningsverplichting aangaan in het formuleren van het antwoord op de vragen of, en zo ja hoe de grenzen, zoals beschreven, kunnen worden aangepast.
- ⑤ Integrale visie: op basis van de resultaten van de voorgaande fasen wordt een integrale visie inclusief onderbouwing opgesteld.
- ⑥ Onderzoek naar infrastructuur zal parallel aan fasen 3, 4 en 5 plaatsvinden.

2.1 Kaderstelling

In de eerste fase hebben gemeente Heerenveen en gemeente Skarsterlân kaders ten behoeve van de, onder paragraaf 1 genoemde gebieden opgesteld.

- Binnen het stedelijke ontwikkelingsgebied Heerenveen-Joure is Heerenveen het stedelijk centrum en Joure het regionaal centrum. Hieruit wordt afgeleid dat het stedelijke ontwikkelingsgebied Heerenveen-Joure zich door middel van twee 'aparte cirkels' en niet in de vorm van 'één eclips' zal ontwikkelen; de kernen Joure en Heerenveen ontwikkelen zich dus niet tot één (type) kern. De hoofdlijnen van de ontwikkeling van beide gemeenten staan aangegeven op kaart 1.
- Gemeente Skarsterlân en gemeente Heerenveen kiezen voor het op een bewuste manier invullen van de onder paragraaf 1 genoemde gebieden en niet voor het sluipenderwijs laten invullen van deze gebieden. Op die manier is de kans het grootst dat sterke en duurzame functies worden gecreëerd.
- Gemeente Skarsterlân en gemeente Heerenveen hebben wederzijds begrip en respect voor de complementaire rollen die beide gemeenten vervullen. Gemeente Skarsterlân heeft een meer plattelands karakter, gemeente Heerenveen - met name de kern Heerenveen - een meer stedelijk karakter.
- Gemeenten wensen loodrecht op de A7, tussen de kernen Joure en Heerenveen, een gebied te behouden dat als ecologische verbindingzone fungeert. Uitgangspunt is het behoud van de agrarische functie.
- Alleen wanneer sterke functies aan gebieden worden toegekend, zullen die functies houdbaar zijn. In dit opzicht zijn functionele grenzen sterker dan gemeentegrenzen.
- Nadat het woongebied bij Skoatterwâld gerealiseerd is en is aangetoond dat verdere behoefte aan woningen bestaat, is gemeente Skarsterlân bereid mee te werken aan een correctie van de gemeentegrens aan de westzijde van Heerenveen (met uitsluiting van andere gemeentegrens correcties) om de totstandkoming van een woonlocatie aan die zijde mogelijk te maken.
- Er wordt vooralsnog geen rekening gehouden met de consequenties van de aanleg van de Zuiderzeespoorlijn. Als meer duidelijkheid omtrent de komst is, dan zullen de consequenties op dat moment tussen gemeenten worden besproken. Onderschreven wordt dat er dan sprake is van een geheel andere Ausgangssituatie met consequenties ten aanzien van de inhoud van de overeenkomst. Anders is de situatie ten aanzien van de beschikbare ruimte. In dit kader wordt rekening gehouden met de reservering van het Voorkeurstracé aan de noordzijde van de A7.

2.2 Zoekgebieden

Na vaststelling van de bovenstaande kaders zijn gemeente Heerenveen en gemeente Skarsterlân tot de conclusie gekomen dat meerdere deelgebieden in de in paragraaf 1 genoemde gebieden te onderscheiden zijn. De deelgebieden onderscheiden zich van elkaar door hun verschillende ontwikkelingsmogelijkheden. In fase 2 van de overeenkomst hebben gemeenten vastgesteld welke uiterste grenzen de deelgebieden bezitten. Gemeenten besloten tevens om de deelgebieden aan te duiden als 'zoekgebieden'. De term zoekgebied wordt benut, omdat in deze fase nog niet bepaald is in welke mate nieuwe functies in een deelgebied worden gerealiseerd.

In de gebieden waarop deze overeenkomst van toepassing is, zijn de volgende zoekgebieden te onderscheiden (zie kaart 2):

- Een gebied ten noorden van de A7 waar bedrijvigheid ontwikkeld kan worden. De Welleweg vormt de noordelijke begrenzing van dit gebied. Ten oosten en westen zijn de grenzen respectievelijk de spoorlijn en De Dolten.
- Een gebied ten zuiden van de A7 waar bedrijvigheid met een hoogwaardig segment ontwikkeld wordt. De begrenzing van dit gebied is reeds in het Kolpron-rapport (1999) aangegeven.
- Een gebied ten oosten van Joure waar uitbreiding van bedrijvigheid plaats kan vinden. De begrenzing van dit gebied vormen de Lange Ekers en de Flueskamp.
- Een gebied direct ten westen van Joure waar uitbreiding van bedrijvigheid plaats kan vinden (Woudfennen). Dit gebied wordt begrensd door de Afslag Joure West.
- Een gebied aan de noordzijde van de A7 dat als ecologische verbindingzone dient. De grenzen van dit zoekgebied worden gevormd door De Dolten en de Flueskamp.
- Een zoekgebied direct ten westen van Heerenveen, waar een woonlocatie tot stand kan worden gebracht indien na realisering van het woongebied bij Skoatterwâld blijkt dat nog verdere behoefte aan woningen bestaat. De begrenzing voor een eventuele gemeentegrens correctie voor het woongebied vormen de hoogspanningsleiding en de overgang van woongebied naar de groene zones voor wat betreft de noord- en zuidbegrenzing bij Nijehaske en Rottum. Het zoekgebied is zelf groter: het strekt zich uit tot een deel van het gebied ten westen van de hoogspanningsleidingen. In dit grotere zoekgebied kunnen functies zoals ontsluitingstructuur en aanvullende voorzieningen (landschappelijke inpassing) een plaats krijgen. Het noorden en zuiden van het zoekgebied worden begrensd door een groene ruimte rond de kernen Nijehaske, Oudehaske en Rottum.
- Het gebied direct ten noordoosten van Heerenveen vormt een zoekgebied waar functies als wonen maar vooral werken een plaats dienen te krijgen. Dit gebied ligt in gemeente Heerenveen en betreft het gebied ten noordwesten van het klaverblad tot aan de Leeuwarderstraatweg, het Noord oost kwadrant van het klaverblad en het 'restpunt IBF'.
- Naast de terreinen waarvan al bekend is welke categorie van bedrijvigheid wordt voorgestaan zullen de categorieën voor de overige gebieden in het uit te voeren onderzoek worden bepaald.
- Als blijkt dat niet alle functies in de zoekgebieden kunnen worden gerealiseerd, zullen gemeente Skarsterlân en gemeente Heerenveen gezamenlijk een inspanningsverplichting aangaan in het formuleren van het antwoord op de vragen of en zo ja hoe de grenzen, zoals hierboven beschreven kunnen worden aangepast. Bij deze eventuele aanpassingen zullen de uitgangspunten zoals beschreven onder 2.1 in acht worden genomen. Tot afwijking of aanpassing van de zoekgebieden kan alleen worden besloten door de betreffende gemeenteraad.

2.3 Behoeftenramingen

De eerste fase in de behoeftenramingen zal het gezamenlijk vaststellen zijn van de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften/uitgangspunten met betrekking tot woningen en bedrijventerreinen binnen Joure en Heerenveen. De behoeftenramingen worden voor verschillende periodes tot en met 2015 opgesteld. De behoeftenramingen bevatten een doorkijk naar de planhorizon van provinciale- en rijksbeleid nota's zoals de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.

2.4 Realisatie functies in zoekgebieden

De resultaten van de behoeftenramingen worden in deze fase vertaald naar de zoekgebieden en monden uit in een beschrijving en schets per zoekgebied.

2.5 Uitwerking in integrale visie

Op basis van de resultaten uit 2.4 zal een integrale visie inclusief onderbouwing worden opgesteld.

2.6 Infrastructuur

Onderzoek naar infrastructuur zal parallel aan fasen 3, 4 en 5 plaatsvinden. In elk geval wordt aandacht besteed aan:

- Hoe de ontsluiting in de zone van de A32 tot en met knooppunt Joure het beste kan worden ingevuld, rekening houdend met de voorgestane ruimtelijke ontwikkelingen. Van groot belang is de oplossing van het knelpunt knooppunt Joure waarbij een optimale en directe ontsluiting ter plaatse van de Geert Knolweg (Joure) wordt gegarandeerd.
- Gezien het feit dat een eventueel Zuiderzeelijn station qua mogelijkheden en beperkingen van grote invloed is op de infrastructuur zal in dit onderdeel rekening worden gehouden met een 'voorkeursstation' in de vorm van een kruisstation in Heerenveen.

3

Organisatie en planning

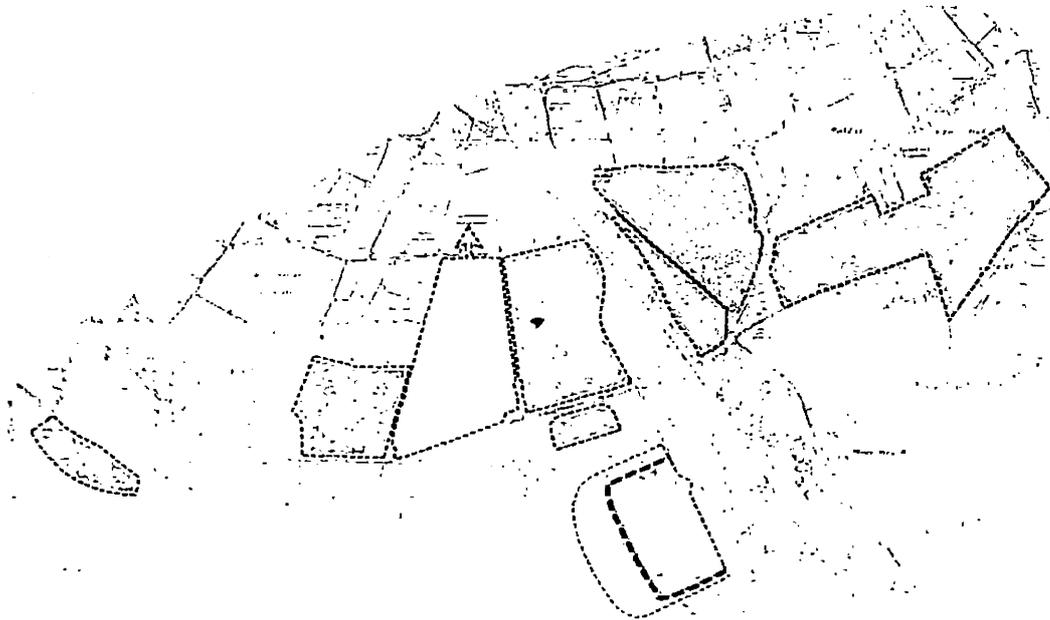
Gemeenten komen overeen binnen een periode van zes maanden alle uitstaande punten uit te werken.

De activiteiten worden vanuit een extern ondersteunend projectmanagement en met behulp van externe inhoudelijke capaciteit, doch in nauw contact met gemeente Heerenveen en Skarsterlân uitgevoerd. In de uitwerking van de overeenkomst zullen provincie Fryslân en Rijkswaterstaat Directie Noord-Nederland een meedenkende en reflecterende rol krijgen.

Na zes maanden dient een visie gereed te zijn met daarin duidelijkheid omtrent:

- De omvang en kwaliteiten van functies die zullen worden gerealiseerd.
- De omvang en begrenzing van de gebieden waarin deze functies worden gerealiseerd.

Gemeente Heerenveen en gemeente Skarsterlân zijn het eens dat de ontwikkeling van het bedrijven-terrein 'A7-zuid', zoals deze in de Kolpron-studie is aangegeven, onmiddellijk na het sluiten van de overeenkomst kan beginnen.

4

Ondergetekenden

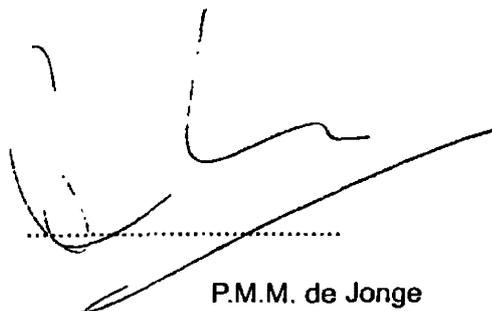
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerenveen, ten deze vertegenwoordigd door de burgemeester de heer drs. P.M.M. de Jonge, en

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Skarsterlân, ten deze vertegenwoordigd door de burgemeester de heer G.J. Kuiper

Verklaren zich door ondertekening op 23 mei 2000 akkoord met deze ontwikkelingsovereenkomst.

De overeenkomst wordt gesloten onder het uitdrukkelijke voorbehoud dat de gemeenteraden van beide gemeenten hun goedkeuring aan deze overeenkomst geven.

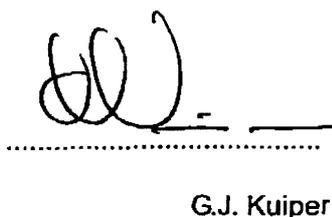
GEMEENTE HEERENVEEN

P.M.M. de Jonge

Gemeente
SKARSTERLÂN

JOURE

G.J. Kuiper

Overzicht gemeenschappelijke regelingen, waarin één of meer van de drie gemeenten deelnemen

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regelingen waaraan één of meerdere van de drie gemeenten deelnemen.

Onderdeel	Deelnemers
Hulpverleningsdienst Fryslân	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en de overige Friese gemeenten
Recreatieschap De Marrekrite	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en Provincie Friesland en de gemeenten Boarnsterhim, Bolsward, Dantumadeel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland ca, Heerenveen, Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Littenseradiel, Nijefurd, Opsterland, Smallingerland, Sneek, Tytsjerksteradiel, Weststellingwerf, Wûnseradiel en Wymbritseradiel
Werkvoorzieningschap Fryslân-West	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en Het Bildt, Boarnsterhim, Bolsward, Franekeradeel, Harlingen, Leeuwarderadeel, Littenseradiel, Menaldumadeel, Nijefurd, Sneek, Terschelling, Vlieland, Wûnseradiel en Wymbritseradiel
Hûs en Hiem welstandsadviesering en monumentenzorg	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en de overige Friese gemeenten m.u.v. Sneek
Garantievoorziening voormalige Bestuursacademie Noord-Nederland	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en de overige gemeenten in de provincies Drenthe/Friesland en Groningen. De provincies Drenthe/Friesland en Groningen en waterschappen in deze provincies.
ISD Zuid-West Friesland	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Bolsward, Harlingen, Littenseradiel, Nijefurd en Wûnseradiel
ICT Samenwerkingsverband Zuid-West Friesland	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Bolsward, Harlingen, Littenseradiel, Nijefurd en Wûnseradiel
Ontwikkelingsmaatschappij Bedrijvenparken A7 Heerenveen-Joure	Skarsterlân en Heerenveen

606291100523

Logboek herindeling

Bijlage 8

Logboek behorende bij het herindelingsadvies van 27 april 2011.

De voortrajecten per gemeente.

Gaasterlân-Sleat		Het voortraject:
Datum	Onderwerp	Uitkomst/resultaat
7 oktober 2007	Notitie "Samenwerken of samenvoegen".	Gemeenteraad stelt de notitie "Samenwerken of samenvoegen" vast en besluit deze te benutten voor de informatie- en discussiebijeenkomsten met de inwoners over gemeentelijke samenwerking en/of fusie van de gemeenten
18 februari 2008	Informatie- en discussiebijeenkomst met de medewerkers van Gaasterlân-Sleat.	Herindeling akkoord; voorkeur voor grote plattelandsgemeente (minimaal 40.000 inwoners maximaal 70.000 inwoners)
5, 10, 12, 13, 14 en 17 maart 2008	"Peterearen" met bedrijfsleven, agrarisch bedrijfsleven, inwoners en besturen van verenigingen van Plaatselijk Belang.	Herindeling is over de hele breedte geen punt van discussie meer; één grote gemeente in Súdwest Fryslân (inc. Sneek) heeft bij de ondernemers de voorkeur, terwijl alle anderen opteren voor een sterke plattelandsgemeente. Er wordt aangedrongen om Lemsterland en Skarsterlân daar bij te betrekken.
13 mei 2008	Notitie "Naar een nieuwe gemeente".	De gemeenteraad stelt de notitie vast en draagt het college op oriënterende gesprekken te voeren met de colleges van de gemeenten waarmee mogelijk kan worden gefuseerd.
14 oktober 2008.	Notitie "Naar een nieuwe gemeente; de finale".	De gemeenteraad stemt in met de notitie en met de daarin aangegeven voorkeur voor de "Sleattermermarvariant" (Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân) te realiseren per 1 januari 2011 of zo snel mogelijk daarna.

Lemsterland Datum	Onderwerp	Uitkomst/resultaat
20 juli 2006	Notitie over de bestuurlijke situatie en samenwerking Zuidwest- Fryslân	De gemeenteraad kiest voor zelfstandig blijven en waar nodig en gewenst wordt samenwerking met andere partijen gezocht.
29 januari 2007	Notitie over schaalvergroting en de positie van Lemsterland in dat proces.	De gemeenteraad stemt in met de notitie waarin wordt geconcludeerd dat samenwerking met de gemeenten Noordoostpolder en Weststellingwerf niet voor de hand ligt en de bestaande samenwerkingsbanden binnen Zuidwest Fryslân moeten worden doorgezet en dat samenwerking Skarsterlân en Heerenveen tot de mogelijkheden behoort.
24 september 2007	Raad geeft opdracht voor een sterkte/zwakte onderzoek.	College heeft dat verder uitgewerkt en een drietal offertes van bureaus gevraagd.
26 mei 2008	Raad voteert krediet voor een door Twijnstra Gudde uit te voeren sterkte/zwakte onderzoek	Het rapport is door Twijnstra Gudde in juli 2008 opgeleverd. De conclusie was dat Lemsterland in de nabije toekomst, bij gelijkblijvende omstandigheden, het huidige niveau van dienstverlening aan haar burgers kan behouden. TG adviseerde een strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat.
27 oktober 2008	Raad neemt motie aan.	College wordt in de motie verzocht de mogelijkheden van een strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat te onderzoeken.
31 augustus 2009	Raadsvoorstel over de bestuurlijke organisatie.	De raad concludeert dat er geen basis is voor een strategisch partnerschap met Skarsterlân en Gaasterlân-Sleat. De gemeente raad besluit via "petearen" met de inwoners, het bedrijfsleven en de verenigingen van plaatselijk belang in gesprek te gaan om de mening over de bestuurlijke toekomst te peilen. De gemeenteraad zal op basis van de uitkomst van de "petearen" een principe-besluit nemen over de bestuurlijke toekomst.
November/december 2009	Raad houdt 9 petearen	Er vinden petearen plaats met de dorpen, het bedrijfsleven, de belangenverenigingen, verenigingen van plaatselijk belang en het gemeentelijk personeel.
31 mei 2010	Notitie inzake de bestuurlijke organisatie	De raad neemt een principebesluit tot fusie met Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân.

Skarsterlân		
Het voortraject		
Datum	Onderwerp	Uitkomst/resultaat
17 december 2008	Notitie Skarsterlân in perspectief	<p>De raad besluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de Skarsterlânse Toekomstvisie als uitgangspunt te nemen; • een positieve grondhouding aan te nemen tegenover een eventuele fusie met de gemeenten Gaasterlân- Sleat en Lemsterland; • een definitief besluit over de fusie te nemen aan de hand van een onderzoek naar de kansen, de risico's en de toekomstbestendigheid; • het draagvlak voor een eventuele fusie bij de bevolking te peilen; • met Heerenveen afspraken te maken over de invulling van het preferent partnerschap; • de streefdatum voor een eventuele fusie is 1 januari 2012; • een in tijd faseerde fusie op voorhand af te wijzen.
1 juli 2009	Raadsvoorstel over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Skarsterlân	<p>De raad van Skarsterlân, gezien de uitkomst van de gehouden "petearen"</p> <ul style="list-style-type: none"> • waarbij een overgrote meerderheid van de inwoners zich heeft uitgesproken tegen een fusie met Heerenveen; • waarbij door de ondernemers aandacht is gevraagd voor het belang van blijvende samenwerking met Heerenveen; • waarbij over de volle breedte de voorkeur voor een fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland. <p>en gezien het verzoek van Lemsterland om te komen tot een intensieve strategische samenwerking en het verzoek van Gaasterlân-Sleat om te komen tot een fusie van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân</p> <p>besluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de voorkeur uit te spreken voor een fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland, • het verzoek van Lemsterland om te komen tot een intensieve strategische samenwerking af te wijzen; • overleg te plegen met de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland over het bereiken van een gemeenschappelijk standpunt ten aanzien van een mogelijke fusie; • verder in overleg te gaan met Heerenveen om inhoud te geven aan een samenwerking ter behartiging van de gezamenlijke belangen.

27 januari 2010	Raadsvoorstel over de bestuurlijke toekomst van de gemeente	De raad spreekt zich uit voor een fusie van Skarsterlân met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland met als streefdatum 1 januari 2013.
-----------------	---	---

Vervolgtraject door gemeenten gezamenlijk

Gezamenlijk vervolgtraject		
Datum	Onderwerp	Uitkomst/resultaat
6 oktober 2010	Ontwerp-herindelingsadvies	De gemeenteraden van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân stellen het ontwerp-herindelingsadvies vast.
8 oktober 2010 tot 2 december 2010	Terinzagelegging van het ontwerp-herindelingsadvies	Er komen negen zienswijzen binnen waarvan er twee zienswijzen als bezwaar tegen het ontwerp-herindelingsadvies kunnen worden beschouwd en zeven kunnen worden gezien als een ondersteuning van het ontwerp-herindelingsadvies.
16 december 2010	Brief van Gedeputeerde Staten van Fryslân.	Gedeputeerde Staten vragen de tijdsplanning van het verdere gemeentelijke besluitvormingstraject dusdanig te laten plaatsvinden dat de uitgangspunten van het advies van de door het college ingestelde Commissie van Wijzen expliciet kunnen worden betrokken bij het vast te stellen herindelingsadvies. De Stuurgroep van De Friese Meren geeft gehoor aan het verzoek.
15 maart 2011	Rapport van de Commissie van Wijzen	De Commissie van Wijzen geeft een visie met betrekking de herindeling van de gehele provincie Fryslân. De reeds gerealiseerde herindeling Súdwest Fryslân en de al in een vergevorderd stadium verkerende herindeling De Friese Meren worden daarbij als een gegeven beschouwd. Met betrekking tot de fusie De Friese Meren acht de Commissie een beperkte grenswijziging, waarbij een tweetal dorpen, een stuk agrarisch gebied en een tweetal aan de plaats Heerenveen grenzende bedrijventerreinen naar Heerenveen overgaan, gewenst.
25 maart 2011	Verklaring van Gedeputeerde Staten over het rapport van de Commissie van Wijzen	Voor zover van belang voor de fusie De Friese Meren geeft het college van Gedeputeerde Staten de volgende verklaring af: <i>"Vanwege de noodzakelijke besluitvorming over De Friese Meren en Boarnsterhim heeft het huidige College een standpunt ingenomen. Het gaat over de voorgenomen fusies van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat tot 'De Friese Meren' per 2013 en de opsplitsing van Boarnsterhim met ingang van 2014. In beide gevallen neemt het College de grenzen over die de Commissie voor de nieuwe gemeenten voorstelt."</i>
5 april 2011	Voorstel Stuurgroep met	De Stuurgroep stelt voor het herindelingsadvies

	betrekking tot het definitieve herindelingsadvies.	aan te passen in de lijn van het rapport van de Commissie van Wijzen en het daarover door het college van Gedeputeerde Staten ingenomen standpunt. Omdat daarmee in voldoende mate tegemoet wordt gekomen aan de zienswijze van Heerenveen wordt voorgesteld verder geen gevolg te geven aan de zienswijze van Heerenveen.
13 april 2011	Informatiebijeenkomst voor de inwoners en de vereniging van Plaatselijk Belang van Nieuwebrug en Haskerdijken.	De raad van de gemeente Skarsterlân informeert de inwoners, de vereniging van Plaatselijk Belang van Nieuwebrug en Haskerdijken en een aantal andere direct betrokken over het voorstel voor het definitieve herindelingsadvies en biedt de gelegenheid om daar op te reageren.
14 april 2011	Openbare bijeenkomst van de Gemeenschappelijke Begeleidingscommissie over het voorstel van de Stuurgroep m.b.t. het definitieve herindelingsadvies.	Tijdens deze openbare bijeenkomst wordt aan een iedere belanghebbende de gelegenheid geboden om te reageren op het voorliggende voorstel van de Stuurgroep.
20 april 2011	Openbare commissievergadering van drie gecombineerde voltallige gemeenteraden.	Tijdens deze openbare bijeenkomst wordt aan een iedere belanghebbende de gelegenheid geboden om te reageren op het voorliggende voorstel van de Stuurgroep.
27 april 2011	Openbare vergadering van de drie afzonderlijke gemeenteraden.	De raden stellen het definitieve herindelingsadvies vast.

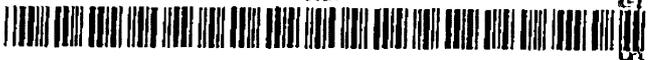
1606201100527

Zienswijzen

160620110528

GEMEENTE SKARSTERLAN stuknummer 2010.5575

Ontvangstdatum: 01-11-2010
Behandelend ambtenaar: staf
Streefdatum: 13-12-2010
Classificatienummer: -2.07.23
Cluster: staf

Gemeente Skarsterland.

Hierbij een idee voor een nieuwe Fusie naam:

Fjouwersom

F	Friesland
J	J
O	o
U	u
W	w
E	e
R	r
S	Sleat
O	Oare
M	Meidoggers

Vr.gr.

kopie
1606201100529

GEMEENTE GAASTERLÂN-SLEAT

BEZOEKADRES
DUBBELSTRAAT 1
POSTBUS 30
8560 AA BALK

Aan:

TELEFOON 0514 608111
TELEFAX 0514 608100

INFO@GAASTERLAN-SLEAT.NL
WWW.GAASTERLAN-SLEAT.NL
Doorkiesnr. (0514) 60 81 21
Beh. door J. Lemstra
Ons kenmerk UI1004458
Bijlagen

Balk, 18 november 2010
verz.: 22 NOV 2010

Onderwerp:
uw brief van 27-10-2010

Uw brief van 27 oktober 2010 betreffende een nieuwe naam van de te samenvoegen gemeenten heb ik in goede orde ontvangen.
Ik beschouw uw schrijven als een zienswijze in het kader van de Ahri-procedure van ons herindelingsproces. Uw brief zal daarom voorgelegd worden aan de Stuurgroep herindeling van de gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat.

Tenslotte wil ik u hartelijk danken voor uw suggestie.

Met vriendelijke groet,

W. Hoornstra
burgemeester

N.B. In afschrift verzonden aan de heer C. de Jong, gemeente Skarsterlân.

JR → Sen.

C. de Jong
Skarsterlân.

1606201100530

De Burgemeester
Gem Gaasterlân-Sleat

Sleat, 27 okt. 2010

Betreft: Samengaan 3 gemeenten

Geachte Hr

ik ben enigszins verbaasd, in het nieuws niets te horen over een naam van onze nieuw samengevoegde gemeentes die volgens mij heel geschikt is:

„SÚDERGO“.

Er is naar ik meen zelfs een Súdergowei bij Bolsward, die naar het zuiden loopt.

Ik hoop dat mijn suggestie in vruchtbare bodem valt.

Met vriendelijke groet,

Beent Keulen - inspraakreactie

Van:
Aan:
Datum: Dinsdag 23 November 2010 10:10
Onderwerp: inspraakreactie

Aan het college van B. en W.

Betreft: reactie inspraak ontwerp herindelingsadvies.

Rottum: 23-11-2010

Geacht College,

Hierbij maak ik (op persoonlijke titel) gebruik van de mogelijkheid tot inspraak op het ter inzage liggende ontwerp herindelingsadvies.

Ik sta volledig achter het ontwerp.

Inhoudelijk vind ik het een goed advies.

De gemeente verdient naar mijn mening een compliment voor het gevoerde beleid ter verkrijging van maatschappelijk draagvlak.

Hoogachtend,

GEMEENTE SKARSTERLAN

Ontvangstdatum:	02-12-2010
Behandelend ambtenaar:	staf
Streefdatum:	13-01-2011
Classificatienummer:	.07.151
Cluster	staf

26 november 2010.

Onderwerp; Fusie Gaasterlan-Sleat, Lemsterland en Skarsterlan.

Gericht aan de colleges van B&W van Gaasterlan-Sleat, Lemsterland en Skarsterlan.

Geachte Colleges van B&W

De besturen van Ondernemersvereniging Skarsterlan (OVS), Vereniging voor bedrijven Lemsterland (VVBL) en de Businessclub Gaasterland (BCG) willen met dit schrijven reageren op de voorgenomen fusie tussen de gemeenten Skarsterlan, Lemsterland en Gaasterlan-Sleat naar een nieuw te vormen gemeente met de huidige werknaam "De Friese Meren".

De drie bovengenoemde ondernemers verenigingen stellen groot belang in deze fusie omdat hierdoor een krachtige plattelands gemeente ontstaat met voldoende body en samenhang. In deze nieuwe bestuurskrachtige gemeente zal naar onze mening het ondernemersklimaat voor alle sectoren alleen maar beter kunnen worden. De drie huidige gemeenten zijn qua karakter vergelijkbaar met elkaar wat een gestroomlijnde fusie periode naar 1 gemeente zal vergemakkelijken. Tevens verwachten wij door de fusie meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijfsleven en de recreatieve en toeristische sector.

De OVS, VVBL en de BCG achten een vlot fusieproces van belang en onderschrijven de gekozen fusie datum van 1 januari 2013.

Namens de Besturen

Johan Postma
Voorzitter OVS

Koen Maronier
Voorzitter VVBL

Rene Glashouwer
Voorzitter BCG

GEMEENTE SKARSTERLAN stuknummer 2010.6096

Ontvangstdatum: 30-11-2010

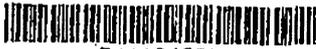
Behandelend ambtenaar: staf

Streefdatum: 11-01-2011

Classificatienummer: -2.07.15

Cluster: staf

IN1004525

griffier
R&V

1006201100533

aan : College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Gaasterlân-Sleat,
Dubbelsstraat 1,
8561 BC Balk.
: alle Raadsfracties van de Gemeente Gaasterlân-Sleat,
p/a : de griffier, dhr. R.Koster,

van : vereniging voor dorpsbelangen te Sondel,
p/a

betreft : gemeentelijke herindeling

Sondel, 2 december 2010

Geachte dames en heren,

Hoewel wij begrijpen dat onze gemeente te klein is om alle taken zelfstandig naar behoren uit te voeren vinden wij het toch erg jammer dat Gaasterlân-Sleat op moet gaan in de fusiegemeente "De Friese Meren". Natuurlijk komen hierbij sentimenten aan de orde maar vooral ook het gevoel dat de burger verder af komt te staan van alles wat er, op gemeentelijk niveau, voor en over hen wordt besloten.

De dorps- plaatselijke- stadsbelangen zullen, nog, wat meer betrokken worden bij wat er in de gemeente gaat gebeuren. Op zich een goede zaak, maar zijn er voldoende mensen voor die de "kar" kunnen en willen trekken. Het wordt steeds moeilijker om geschikte mensen te vinden die zitting willen nemen in een bestuur, vaak hebben, zowel man als vrouw, ieder een baan en daarnaast moet het huishouden nog worden gedaan.

Maar hoe het dan ook geregeld zal zijn binnen stad en dorp, rechtstreekse contacten zullen essentieel zijn.

De stad en de dorpen hebben nu een budget tot hun beschikking om er, kleinschalige, projecten van te betalen. Dit budget zal ook in de toekomst wel blijven bestaan en misschien zelfs verhoogd. Er zijn criteria aan een dergelijk budget gekoppeld en zal in de toekomst heroverwogen worden. Even een voor Sondel geldend probleem: een gedeelte trottoir ligt er dermate slecht bij, (vooral bij de opritten, een rolstoel gebruiker heeft er een flink probleem) We hebben vernomen dat er, op dit moment, geen geld voor is. Het is, primair, een taak van de gemeente om een dergelijke situatie te verbeteren, vinden wij. Maar, nood breekt wet, het zou het uit het "dorps" budget betaald kunnen worden. Het zal wel, binnen de dorpsgemeenschap, een flinke discussie teweeg brengen.

Wat héél erg belangrijk voor een dorp is dat er een uitbreidingsplan is, dat als zodra er iemand uit het dorp is die een woning wil bouwen ook, vrijwel, onmiddellijk kan beginnen.

Ook "bedrijvigheid" binnen stad en dorp zijn van uitermate groot belang en zal eerder gestimuleerd dan gehinderd moeten worden.

Dit zijn zomaar een paar overwegingen die we U mee willen geven. Wij wensen U veel wijsheid bij het tot stand brengen van de (onze) nieuwe gemeente.

Met vriendelijke groet,

Bestuur vereniging van Dorpsbelangen te Sondel,

SECRETARIS, VOORZ.

GEMEENTE

HEERENVEEN

GRIFFIE GEMEENTERAAD
CRACKSTRAAT
TELEFOON 0.
e-mail: grif

Aan de colleges van Skarsterlân,
Lemsterland en Gaasterlân-Sleat

GEMEENTE SKARSTERLAN stuknummer 2010.6145

Ontvangsdatum: 01-12-2010
Behandelend ambtenaar: staf
Streefdatum: 12-01-2011
Classificatienummer: -2.07.2
Cluster: staf

1606201100534

uw brief van:

ons kenmerk:

bijlage(n):
2

datum:

26 november 2010

Onderwerp:

Zienswijze herindelingsontwerp

Geachte colleges,

Met deze brief beschrijft de gemeenteraad van Heerenveen zijn zienswijze over het herindelingsontwerp De Friese Meren. De zienswijze ligt in het verlengde van de behandeling van bijgevoegd raadsvoorstel en het besluit dat de raad daarover in de openbare raadsvergadering van 18 november 2010 nam.

Conclusie

In de discussie over herindeling in Fryslân neemt het gemeentebestuur van Heerenveen het belang van de regio Zuid-Fryslân als vertrekpunt. Deze regio is een sterke economische motor waar veel inwoners van Fryslân en daarbuiten werken. Door de sterke infrastructuur en het economisch beleid vindt veruit de grootste banengroei van de provincie in deze regio plaats. Daarnaast biedt de regio een uitstekend woonklimaat en een hoog voorzieningenniveau.

De combinatie van deze kracht van de regio, de onderlinge relaties tussen inwoners, bedrijven en lokale overheden in de regio en onze opvattingen over schaalvergroting brengt de raad tot de conclusie dat fusie van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland het beste antwoord is op de vragen van de regio aan het lokaal bestuur. De door u voorgenomen herindeling van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat brengt een ongewenste scheiding teweeg in een gebied dat in velerlei opzichten een eenheid is.

Fusie van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland

Het gemeentebestuur van Heerenveen voorziet bij fusie van de gemeenten Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland meerdere voordelen voor inwoners, bedrijven en instellingen én landschap.

In een fusiegemeente van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland vormen het stedelijk centrum Heerenveen met de regionale centra Joure en Lemmer (terminologie Streekplan) een sterke combinatie met aantrekkelijk platteland. De fusiegemeente kan stad en platteland optimaal op elkaar afstemmen (woon- en werkklimaat, voorzieningen en recreatie). Deze opvattingen worden onderstreept door de provincie Fryslân die Heerenveen en Joure als één bundelingsgebied beschouwt in het Streekplan en de gezamenlijke Integrale Visie Heerenveen-Joure. Deze visie toont aan hoe Joure en Heerenveen en hun omgeving elkaar complementeren.

De door ons voorgestelde fusiegemeente biedt kansen op het gebied van:

1. Werken door efficiënte benutting van bestaande kwaliteiten, schaarse grond en bedrijventerreinen op strategische en goed bereikbare locaties;
2. Voorzieningen waarbij het werkgebied borging mogelijk maakt van optimale spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen voor alle bewoners van zowel de kleine als de grote kernen;
3. Natuur en recreatie, met het sterke recreatieprofiel van Skarsterlân en Lemsterland als vertrekpunt en de stedelijke leisure- en recreatievoorzieningen, de omgeving van Oranjewoud en de ecologische hoofdstructuur aan de oostkant van de gemeente;
4. Infrastructuur. Heerenveen profiteert optimaal van haar locatie op het kruispunt van twee (inter)nationale verbindingen. Het onlangs verschenen rapport Noorderlicht: Ruimtelijk Economisch Toekomstperspectief voor Noord Nederland in opdracht van de Kamer van Koophandel Noord Nederland gaat in op de 'stedelijke systemen' en de 'kwaliteitsmilieus' die als basis zullen dienen voor het ruimtelijk-economisch ontwikkelingsperspectief van Noord Nederland in de toekomst. Een gemeente langs de as Heerenveen-Joure-Lemmer versterkt zowel het aspect 'stedelijke systemen' als de 'kwaliteitsmilieus' in dit gebied als geheel.

De raad van Heerenveen heeft een fusie van Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland globaal getoetst aan de rijkscriteria voor herindeling. Hierbij zijn de criteria over regionaal draagvlak het uitgangspunt. Het beleidskader omschrijft dat gemeentelijke herindeling vrijwel altijd invloed heeft op het beleid van omliggende of naburige gemeenten en op bestuurlijke verhoudingen in de regio. Het vertrekpunt van de raad van Heerenveen is dat de bestuurlijke structuur van Zuid-Fryslân dienend moet zijn aan de maatschappelijke vragen van die regio. Niet het aanbod (de bestaande gemeenten en gemeentegrenzen) is voor ons leidend, maar de vraag (bijvoorbeeld regionaal-economische belangen of sociaal-maatschappelijk vraagstukken). De fusiegemeente draagt in de ogen van de raad bij aan de ondersteuning van bovengenoemde kansen en ontwikkelingen in de regio.

Ten aanzien van het criterium bestuurskracht is het de overtuiging van de raad dat de fusiegemeente de kracht van het lokaal bestuur in de regio versterkt. Ook biedt de fusie een duurzame oplossing volgens het beleidskader voor herindeling. Het ligt niet voor de hand dat op korte termijn weer de discussie over schaalvergroting aan de orde zal zijn.

De geografische ligging van de fusiegemeente is sterk: langs de verkeersaders A6/A7/A32 in een economisch sterk gebied van Fryslân. Een breed scala aan economische sectoren is voorhanden (diensten, industrie, recreatie). Dit maakt de werkgelegenheid minder eenzijdig en daarmee minder kwetsbaar. Bovendien overlapt de fusie grotendeels het voedingsgebied van de centrumvoorzieningen in Heerenveen zoals het ziekenhuis, detailhandel en die voor onderwijs, zorg, sport en cultuur.

De fusiegemeente sluit aan bij de eisen die worden gesteld aan de (toekomstige) lokale overheid en biedt perspectieven aan de regio. Er is sprake van een logische regionale entiteit en de nieuwe gemeente kan met meer slagkracht de kansen die het gebied biedt, verzilveren. De fusie sluit aan bij bestaande samenwerkingsvormen zoals het Werkplein, het verzorgingsgebied van de brandweer dat een aantal bedrijventerreinen en de diverse dorpen in de nabijheid van Heerenveen betreft, het bedrijventerrein Business Park Friesland en de WMO. Wat betreft de planologische ruimtebehoefte voorziet de herindelingsvariant, bijvoorbeeld ook gezien de Integrale visie Heerenveen-Joure, in voldoende ontwikkelingspotentie.

Samenwerking

In uw herindelingsontwerp formuleert u de volgende conclusie: "Heerenveen wordt niet gezien als een fusiepartner, maar zeker als een (gelijkwaardige) partner, waarmee goed moet worden samengewerkt om de regionale belangen in het gebied te dienen". In opdracht van de gemeente Skarsterlân is in 2009 een onderzoek uitgevoerd naar zelfstandigheid, samenwerking en herindeling. Uit dat onderzoek bleek dat samenwerking

met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat vergeleken met fusie met beide gemeenten in de ogen van Skarsterlân nadelen kent: "Deze optie biedt in theorie een schaalvoordeel: een *grotere organisatie kan betere diensten bieden tegen een lagere prijs. De praktijk leert dat het veel van de betrokken besturen en organisaties vergt om dat schaalvoordeel daadwerkelijk te realiseren*". "De optie intensieve (strategische) samenwerking biedt wel enig soelaas, maar dat is op termijn onvoldoende. Het leidt bovendien tot een verandertraject waar veel tijd en middelen in gaan zitten, zonder dat daar een compensatie vanuit de Rijksoverheid tegenover staat."

De bezwaren bij samenwerking herkent de raad van Heerenveen. De raad van Heerenveen stelde al in 2007 vast dat in de samenwerking met Skarsterlân de grenzen van het doelmatige bereikt zijn. "In de praktijk blijkt toch dat veel zaken blijven gaan zoals ze gaan en veel extra overleg, afstemming en personele capaciteit vergen en dat is niet efficiënt".

Vervolg

Herindelingen in het verleden maken duidelijk dat onvoorspelbaar is wat het definitieve besluit over uw herindelingsontwerp zal zijn. Gezien onze overwegingen zien wij de nadere besluitvorming met vertrouwen tegemoet. Gelet op het bovenstaande gaat onze voorkeur uit naar het samengaan van de gemeenten Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland. In elk geval achten wij minimaal noodzakelijk voor de instandhouding en ontwikkeling van de huidige positie van Heerenveen als regionaal centrum dat het oostelijk deel van de gemeente Skarsterlân bij de gemeente Heerenveen wordt gevoegd. In bijgaand raadsvoorstel is hierover een beschrijving met kaart opgenomen.

Overweging hierbij is in eerste instantie de betrokkenheid van de inwoners van dat gebied bij voorzieningen in de gemeente Heerenveen. Daarnaast is het in het belang van de toekomstbestendigheid van de gemeentegrens dat de buurgemeente aan de westzijde van de gemeente Heerenveen niet tegen het bebouwde gebied van Heerenveen aan ligt. De raad van Heerenveen is van mening dat deze herindeling met een deel van Skarsterlân gepaard moet gaan met herindelingen met andere buurgemeenten van Heerenveen.

Afsluitend

Zowel de raad als het college van Heerenveen hechten veel waarde aan de relatie met Skarsterlân en Lemsterland. Die waarde is een weerspiegeling van de wederzijdse belangen van de inwoners, bedrijven en instellingen van onze regio: uw en onze inwoners werken op onze bedrijventerreinen, kinderen uit uw en onze gemeente gaan in Heerenveen naar school, cultuurliefhebbers uit uw en onze gemeente bezoeken het Posthuistheater. Het is onze stelling dat uw en onze inwoners, bedrijven en instellingen een bijzondere band hebben. Geen band met onze gemeenten in termen van bestuurlijke entiteiten, maar een onderlinge band en een band met onze voorzieningen. Bijgevoegde bijlage illustreert dit aan de hand van feitenmateriaal.

Alles overwegende maakt de gemeenteraad van Heerenveen bezwaar tegen de door u voorgenomen fusie van de gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat.

Indien u nadere inlichtingen over deze brief wenst, kunt u bellen ~

Hoogachtend,

De raad van de gemeente Heerenveen.

De griffier,

De voorzitter,

Aan de gemeenteraad

Registratienummer:

Datum: 3 november 2010
Agendapunt:

Portefeuillehouder:
Burgemeester de Jonge

Bevoegdelend ambtenaar:

Onderwerp:
Herindeling

Voorstel:

Instemmen met herindelingsvarianten voor Heerenveen:

1. De West-variant – herindeling van de gemeenten Heerenveen, Skarsterlân, Lemsterland en Boarnsterhim-Zuid;
2. De Smallingerland-Heerenveen-variant – het onderzoek naar fusie van Smallingerland en Heerenveen;
3. De Oost-variant – herindeling van Heerenveen met Boarnsterhim-Zuid en delen van Opsterland en Skarsterlân.

Aanleiding

Het bestuurlijk landschap van Fryslân verandert: binnenkort vindt de verkiezing plaats voor de gemeenteraad van het nieuwe Sudwest-Fryslân. In november bespreekt de raad van Boarnsterhim de herindeling van zijn gemeente. En de gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat hebben het voornemen tot fusie. Hiernaast heeft de provincie een externe architect aangesteld voor herindelingen en samenwerking van de Friese gemeenten.

De ervaring in Fryslân en elders in Nederland leert dat in een context als deze de visie van een centrumgemeente tot velerlei discussie leidt. Desondanks kiezen wij voor een discussie over onze visie. De herindelingsvoornemens van Boarnsterhim en Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat brengen Heerenveen in de positie waarin de gemeente zijn opvatting over het lokaal bestuur van Zuid-Fryslân moet formuleren (in het kader van de Wet algemene regels gemeentelijke herindeling). Wij zijn overigens van mening dat daar ook een belangrijke verantwoordelijkheid voor de provincie Fryslân ligt. Met het oog op de behartiging van de belangen van onze inwoners, bedrijven en instellingen verwoorden wij onze visie op de bestuurlijke toekomst van Heerenveen.

Het voorstel gaat voornamelijk uit van herindeling van Boarnsterhim-Zuid met Heerenveen, zoals het college van Boarnsterhim dat aan de raad heeft voorgesteld. Zoals wij dat onlangs aan de plaatselijk belangen van Boarnsterhim-Zuid uitlegden, zijn deze dorpen meer dan welkom in Heerenveen. De toeristische potentie van de dorpen is slechts een van de redenen waarom toevoeging voor Heerenveen wenselijk is. Ook de cultuurhistorie en de agrarische en economische sectoren van Boarnsterhim-Zuid sluiten naadloos aan bij Heerenveen. Het is echter aan de raad van Boarnsterhim hier een afweging over te maken. Met belangstelling wacht het college van Heerenveen daarom de besluitvorming in Boarnsterhim af.

Voorstel

Het voorstel is dat de raad van Heerenveen instemt met de volgende herindelingsvarianten voor Heerenveen:

1. De West-variant – herindeling van de gemeenten Heerenveen, Skarsterlân, Lemsterland en Boarnsterhim-Zuid;
2. De verkenning van de Smallerland-Heerenveen-variant;
3. De Oost-variant – herindeling van Heerenveen met Boarnsterhim-Zuid en delen van de gemeenten Opsterland en Skarsterlân.

OVERWEGINGEN

Voorafgaand aan de beschrijvingen bij de varianten schetsen wij onze opvattingen over herindeling en schaalvergroting.

Waarom schaalvergroting?

Het college van Heerenveen vindt het van belang te benadrukken dat herindeling of schaalvergroting van Heerenveen geen doel is maar middel. Een middel om op de lange termijn de verantwoordelijkheden voor vele regionale voorzieningen te kunnen dragen. Zoals Gedeputeerde Staten van Fryslân in 2009 schreven in hun notitie Taakbewust toekomstbestendig: Heerenveen staat voor vele bovenlokale opgaven waarbij vooral de eenzijdigheid van de verantwoordelijkheden voor voorzieningen een argument voor opschaling vormt. Heerenveen streeft naar betere verhoudingen tussen het aantal mensen dat gebruik maakt van bovenlokale voorzieningen (o.a. werkgelegenheid, onderwijs, zorg, sport en cultuur) en het aantal mensen dat in de gemeente woont. En daarmee een betere afstemming tussen gebruik van voorzieningen en opbrengsten die daar tegenover staan.

Samenwerking is de afgelopen jaren niet het antwoord op geschetste problemen gebleken. Heerenveen heeft veel geïnvesteerd in pogingen om de vragen die de regio aan de lokale overheid stelt samen met andere gemeenten te beantwoorden. Dit kostte veel extra overleg en afstemming, maar heeft niet kunnen voorkomen dat veel zaken blijven gaan zoals ze gaan. Samenwerking is in die zin niet synoniem voor efficiency.

De werkgroep *Openbaar bestuur (ook wel de werkgroep Kalden genoemd)* in het kader van de Brede overwegingen van rijksbeleid maakte in het voorjaar van 2010 een uitvoerige analyse van de effecten van schaalvergroting. Voor alle Nederlandse gemeenten geldt dat de rijks- en provinciale overheid in toenemende mate taken decentraliseert. Kleinere gemeenten zijn hierdoor kwetsbaar geworden. Kwetsbaarder dan grote gemeenten. Grotere gemeenten kunnen hun taken zelfstandig uitvoeren of vanuit hun eigen kracht met andere overheden en maatschappelijke instellingen samenwerken aan het realiseren van maatschappelijke opgaven. Zij zijn beter in staat om beleid aan te passen aan veranderende omstandigheden. Grotere gemeenten hebben meer schaalvoordelen.

De werkgroep stelt dat schaalvergroting ertoe leidt dat gemeenten beter in staat zijn om taken van het rijk en de provincie – met name op het sociale domein – over te nemen. "Een grotere schaal, gecombineerd met een scherpere toedeling van taken en verantwoordelijkheden en een groter belastinggebied, stellen gemeenten beter in staat om de regie te voeren op de terreinen zorg, veiligheid, werk en welzijn. De gemeenten die na herindeling ontstaan, vormen samen een krachtige lokale bestuurslaag, die op het gebied van zorg en welzijn de eerste overheid zal zijn".

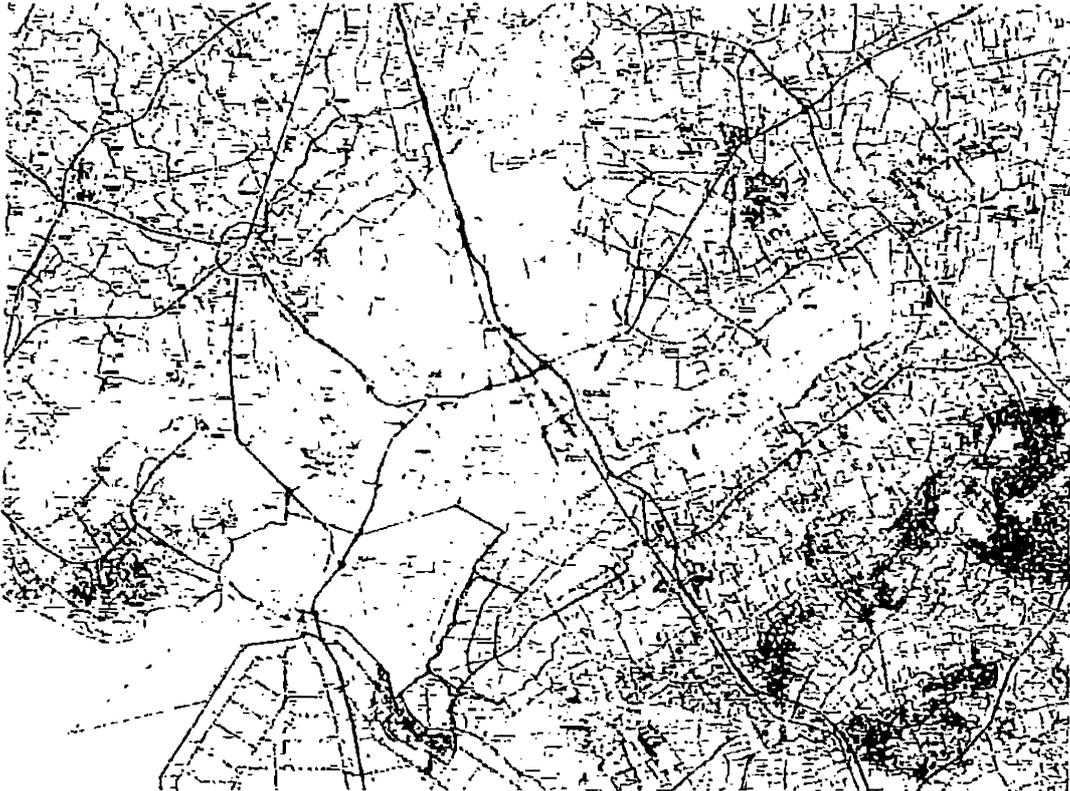
Heerenveen vindt dat hierbij maatwerk nodig is. Niet alle voorzieningen of een uniform niveau daarvan zijn overall gewenst of noodzakelijk. Gemeenten kunnen van elkaar verschillen bijvoorbeeld door geografische omstandigheden, de samenstelling van hun bevolking of groei en krimp. Wat Heerenveen typeert, is de dynamiek: de werkgelegenheid in Heerenveen groeide de afgelopen 10 jaar met 25% (in Friesland als geheel was dat 12%). In 2009 vond zelfs 85% van de banengroei van Fryslân (512 van de 605) in Heerenveen plaats. Dat getal geeft een zware verantwoordelijkheid en is in de ogen van het college een van de illustraties die pleiten voor schaalvergroting van de gemeente Heerenveen. Een ander voorbeeld is de regionaal verzorgende rol op het vlak van winkelvoorziening. Van alle bestedingen in de niet dagelijkse sector komt 56% van buiten de kern (het landelijk gemiddelde van kernen met vergelijkbare omvang is 50%). Van alle bestedingen in de dagelijkse sector in Heerenveen komt 29% van buiten de kern. In vergelijking met andere kernen van deze omvang is dit bijna twee keer zoveel als gemiddeld.

Het college acht gezien deze bovenregionale verantwoordelijkheden en de (nieuwe) Friese verhoudingen een schaalgrootte voor Heerenveen van minimaal 70.000 inwoners gewenst.

Wij beschrijven onze overwegingen bij de drie varianten aan de hand van de volgende indeling:

- Een korte toelichting op de variant;
- Enkele inhoudelijke achtergronden bij de variant;
- Een globale toetsing aan de criteria voor herindeling uit het Beleidskader voor gemeentelijke herindeling dat het kabinet in 2009 vaststelde (zie bijlage).

De West-variant

(kaart West-variant)

De eerste voorkeur van het college voor herindeling van de gemeente Heerenveen is de West-variant. Al in 2007 stemde de raad van Heerenveen in met een verkenning van "een geografische eenheid langs de verkeersaders A6/A7/A32 waar sterke economische sectoren (toerisme/recreatie, dienstverlening, transport, distributie) uitstekend vertegenwoordigd zijn en uitgebouwd kunnen worden; dit biedt aantrekkelijke perspectieven in termen van ontwikkeling en werkgelegenheid, ook als het gaat om industriële- en agrarische branches".

Deze keuze kwam enerzijds voort uit het preferente partnerschap met de gemeente Skarsterlân en anderzijds uit de conclusie dat de grenzen van samenwerking bereikt waren en een volgende stap voor de hand lag. Die relatie met Skarsterlân is voor Heerenveen meer dan vanzelfsprekend. De inzet van Heerenveen was dan ook te bezien of fusie met Skarsterlân haalbaar is. Gezien de bestaande samenwerkingsverbanden en geografische ligging ligt voor Heerenveen aansluiting van de gemeente Lemsterland hierbij voor de hand.

Echter, de gemeenten Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland hebben de procedure ter voorbereiding op fusie (de Arhi-procedure) gestart. In dit herindelingstraject kiezen de gemeenten expliciet niet voor fusie met Heerenveen. Wij betreuren dit omdat verschillende overwegingen voorhanden zijn die ertoe leiden dat de variant waarin Heerenveen, Skarsterlân, Lemsterland en Boarnsterhim-Zuid fuseren de voorkeur heeft. Deze variant telt ongeveer 90.000 inwoners.

Enkele inhoudelijke achtergronden

In de ogen van het college van Heerenveen kent deze herindelingsvariant twee sterke verbindingssassen: de A6/A7 richting Amsterdam – Randstad en Groningen – Duitsland - Scandinavië en de Noord-Zuidas de A32 en spoorlijn Leeuwarden – Zwolle.

In deze variant vormen het stedelijk centrum Heerenveen met de regionale centra Joure en Lemmer een sterke combinatie met aantrekkelijk platteland. De fusiegemeente kan stad en platteland optimaal op elkaar afstemmen (woon- en werkklimaat, voorzieningen, recreatie enzovoorts). Deze opvattingen worden onderstreept door de provincie Fryslân die Heerenveen en Joure als één bundelingsgebied beschouwt in het Streekplan en de gezamenlijke Integrale Visie Heerenveen-Joure. Deze visie toont aan hoe Joure en Heerenveen en hun omgeving elkaar complementeren.

De fusiegemeente biedt kansen op het gebied van:

- Werken, bijvoorbeeld door optimaal gebruik van bestaande kwaliteiten, schaarse grond en bedrijventerreinen op strategische en goed bereikbare locaties;
- Voorzieningen, waarbij het werkgebied borging mogelijk maakt van optimale spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen voor alle bewoners van zowel de kleine als de grote kernen;
- Natuur en recreatie, met het sterke recreatieprofiel van Skarsterlân en Lemsterland als vertrekpunt en de stedelijke leisure- en recreatievoorzieningen, de omgeving van Oranjewoud en de ecologische hoofdstructuur aan de oostkant van de gemeente;
- Infrastructuur. Heerenveen profiteert optimaal van haar locatie op het kruispunt van twee (inter)nationale verbindingen. Het onlangs verschenen rapport Noorderlicht: Ruimtelijk Economisch Toekomstperspectief voor Noord Nederland in opdracht van de Kamer van Koophandel Noord Nederland gaat in op de 'stedelijke systemen' en de 'kwaliteitsmilieus' die als basis zullen dienen voor het ruimtelijk-economisch ontwikkelingsperspectief van Noord Nederland in de toekomst. Een gemeente langs de as Heerenveen-Joure-Lemmer versterkt zowel het aspect 'stedelijke systemen' als de 'kwaliteitsmilieus' in dit gebied als geheel.

Globale toetsing aan beleidskader herindeling

In onze toetsing aan de rijkscriteria voor herindeling nemen wij de criteria ten aanzien van het regionale draagvlak als uitgangspunt. Het beleidskader omschrijft dat gemeentelijke herindeling vrijwel altijd invloed heeft op het beleid van omliggende of naburige gemeenten en op bestuurlijke verhoudingen in de regio. Ons vertrekpunt is dat de bestuurlijke structuur van Zuid-Fryslân dienend moet zijn aan de maatschappelijke vragen van die regio. Niet het aanbod (de bestaande gemeenten en gemeentegrenzen) is voor ons leidend, maar de vraag (bijvoorbeeld regionaal-economische belangen of sociaal-maatschappelijk vraagstukken over reïntegratie en de WMO). De West-variant draagt in onze ogen bij aan de ondersteuning van bovengenoemde kansen en ontwikkelingen in de regio.

Overigens worden bij een herindelingsproces zoals nu het geval bij de voorgenomen herindeling van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat omliggende gemeenten, die een belang (kunnen) hebben bij een voorgenomen gemeentelijke herindeling, uitgenodigd hun zienswijze te geven op het herindelingsontwerp. De eerste voorkeur van het college van Heerenveen impliceert dat Heerenveen, indien de raad daarmee instemt, een negatieve zienswijze indient tegen de fusie van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat. Daarmee voldoet deze fusie niet aan het criterium draagvlak. Bij een negatieve zienswijze dient in het herindelingsadvies te worden aangegeven

waarom het herindelingsproces toch is voortgezet. In een dergelijk geval beoordeelt de provincie welk belang het zwaarste weegt: de voortzetting van het herindelingsproces of de aangedragen bezwaren. Deze afweging van de provincie wordt opgenomen in de zienswijze van gedeputeerde staten op een door betrokken gemeenten vastgesteld herindelingsadvies.

Ten aanzien van het criterium bestuurskracht zijn wij ervan overtuigd dat de West-variant de kracht van het lokaal bestuur in de regio versterkt. Ook biedt de variant een duurzame oplossing volgens het beleidskader voor herindeling. Het ligt niet voor de hand, dat op korte termijn weer de discussie over schaalvergroting aan de orde zal zijn.

In de hierboven omschreven visie op de West-variant heeft het college zijn opvattingen over de interne samenhang van de nieuwe gemeente omschreven. De geografische ligging van de herindelingsvariant is sterk: langs de verkeersaders A6/A7/A32 in een economisch sterk gebied van Friesland. In deze variant is een breed scala aan economische sectoren voorhanden (diensten, industrie, recreatie). Dit maakt de werkgelegenheid minder eenzijdig en daarmee minder kwetsbaar. Bovendien overlapt de fusie grotendeels het voedingsgebied van de centrumvoorzieningen in Heerenveen zoals het ziekenhuis, detailhandel, onderwijs, zorg, sportvoorzieningen en cultuur.

Daar staat tegenover dat – gegeven de huidige bestuurlijke standpunten – er een wezenlijk verschil van inzicht bestaat over de complementaire relatie stad – platteland. In het ontwerp-herindelingsadvies gaan Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat hier ook op in. Heerenveen heeft een bijzonder en doordacht dorpenbeleid dat in de complementariteit goed tot zijn recht komt. Dit model kan op veel enthousiasme rekenen binnen en buiten de gemeente Heerenveen.

De West-variant sluit aan bij de eisen die worden gesteld aan de (toekomstige) lokale overheid en biedt perspectieven aan de regio. Er is sprake van een logische regionale entiteit en de nieuwe gemeente kan met meer slagkracht de kansen die het gebied biedt, verzilveren. De West-variant sluit aan bij bestaande samenwerkingsvormen zoals het Werkplein, de brandweer (een aantal bedrijventerreinen en de diverse dorpen in de nabijheid van Heerenveen), het bedrijventerrein Business Park Friesland en de WMO. Wat betreft de planologische ruimtebehoefte voorziet de herindelingsvariant, bijvoorbeeld ook gezien de Integrale visie Heerenveen-Joure, in voldoende ontwikkelingspotentie.

De Smallingerland-Heerenveen-variant

Bij de behandeling van de begroting in november 2009 stemde de raad in met het onderzoek naar de voor- en nadelen van een mogelijke fusie tussen Heerenveen en Smallingerland. Dit onderzoek ligt in het verlengde van de notitie "Een ander bestuurlijk perspectief", die door de colleges van Heerenveen en Smallingerland medio 2009 is gepresenteerd. In de beraadslagingen over dit onderzoek kwam reeds aan de orde dat fusie van Smallingerland en Heerenveen een second best oplossing was: de West-variant had eerste voorkeur.

Zoals wij onlangs in een brief aan de raad beschreven, is dit onderzoek in uitvoering. Het onderzoek brengt de voor- en nadelen van fusie van Smallingerland en Heerenveen in beeld. Zodra dit onderzoek gereed is, zullen wij de raad van Heerenveen een voorstel doen naar aanleiding van de resultaten.

De Oost-variant

(kaart Oost-variant; de pijlen duiden het nog te bepalen grensgebied aan)

In combinatie met de herindeling van een deel van Skarsterlân en Boarnsterhim-Zuid is een derde variant mogelijk. Deze variant voorziet in een toevoeging van een deel van het grondgebied van Opsterland. In de afgelopen periode heeft de provincie zich ook uitgelaten over deze mogelijke Oost-variant voor Heerenveen.

In deze variant wonen bijna 70.000 inwoners. Het college heeft nog geen exacte oostgrens voor ogen, maar denkt daarbij aan een grens tussen Beetsterzwaag en Gorredijk, mede gelet op de interactie tussen Jubbega en Gorredijk. De reden voor de lang uitgestrekte vorm in oostelijke richting van de huidige gemeente Heerenveen ligt in de ontstaansgeschiedenis en het karakter van het gebied (met als basis de Schoterlandse Compagnonsvaart). In deze variant wordt dit als een gegeven beschouwd. Van hieruit is een verbreding van de uitgestrekte vorm mogelijk waarbij zowel oriëntatie op Heerenveen als de aard en sociaal-culturele achtergrond van de bevolking bepalend zijn.

Enkele inhoudelijke achtergronden

Bijzonder aan de Oost-variant is dat zowel vanuit landschappelijk en cultuurhistorisch oogpunt als vanuit de ruimtelijke ontwikkeling en oriëntatie de Oost-variant een logische eenheid is. De gemeente Heerenveen en haar directe omgeving kent oorspronkelijk een oost-west ontwikkeling die vooral op de landschappelijke ondergrond is gebaseerd. Aan de zuidkant loopt het beekdallandschap, grenzend aan de noordzijde van de Tjonger, van oost naar west, door de kern Heerenveen heen tot en met Rotstergaast. Parallel hieraan ligt een woudontginningsgebied dat loopt vanuit Hoornsterzwaag in het Oosten, tot en met Rottum en Sint-Johannesga ten westen van de kern Heerenveen. Het gebied behelst voor een groot deel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland.

De hoogveen ontginning met de wijken structuur zoals die plaatsvond aan de noord-oost zijde van de huidige gemeente grens van Heerenveen is onderdeel van de vervening vanuit de Schoterlandse Compagnonsvaart. Ten noorden van de Schoterlandse Compagnonsvaart aan de oostzijde van Heerenveen, en de Rottumerweg aan de westzijde van Heerenveen, ligt een aaneengesloten veenpolderlandschap.

De grote infrastructurele ontwikkelingen in dit gebied zijn van oorsprong noord-zuid gericht. Het spoor, de rijksweg A32, de N392 en de N381 doorkruisen met een logisch ritme de oost-westelijke landschapstypen. Kenmerkend is dat juist op de kruisingen met de oost-westelijke structuren de economisch grotere kernen zijn ontstaan.

Ten aanzien van het thema werken biedt de Oost-variant mogelijkheden voor concentratie, dat wil zeggen een effectieve manier om om te gaan met schaarse grond, het voorkomen van versnippering en het behoud van de ruimtelijke kwaliteit. In deze variant behoudt Gorredijk een bijzondere positie bij de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de gemeente tezamen met kernen als Jubbega, Akkrum en Nieuwehorne. Wat betreft wonen kan in de Oost-variant de strategie van 'groeipolen' in Gorredijk en Akkrum vorm gegeven worden bij de toekomstige woningbouwontwikkeling: uitgangspunt hierbij is dan de verschillen in woonklimaat en woonmilieus optimaal te benutten. Een groter verzorgingsgebied kan bijdragen aan een sterk stedelijk centrum. Het schaalvoordeel biedt kansen om voorzieningen als onderwijs en gezondheidszorg bereikbaar te houden voor alle bewoners. Niet in alle kernen van de gemeente, maar in de nabijheid van alle inwoners van de gemeente.

Globale toetsing aan beleidskader herindeling

Gelet op de rijkscriteria over regionaal draagvlak kan de Oost-variant naar onze mening ondersteuning bieden aan bovengenoemde kansen en ontwikkelingen in de regio. Vast staat dat in de oriëntatie van inwoners van Gorredijk en omgeving de gemeente Heerenveen een belangrijke positie inneemt.

Wat betreft bestuurskracht en duurzaamheid biedt de Oost-variant perspectief. Deze fusiegemeente zal beter in staat zijn voorzieningen in stand te houden.

De interne en regionale samenhang is sterk. Centraal in het A7-gebied voorziet de variant in een sterke gemeente. Ook bestaat in deze variant samenhang in cultuur, geschiedenis, landschap en werkgelegenheid. Onder andere door de herindeling met een deel van Skarsterlân wordt voorzien in planologische ruimtebehoefte.

Conclusie

De bestuurskracht van een gemeente is sterk afhankelijk van zijn omgeving. Van maatschappelijke ontwikkelingen in de regio en daarbuiten, van vragen die inwoners, instellingen en ondernemers hebben en, niet in de laatste plaats, van de wijze waarop een gemeente succesvol kan opereren op de arbeidsmarkt en voldoende ervaring en talent kan aantrekken. De economische positie en de regionale voorzieningen van Heerenveen zijn van grote betekenis voor een brede regio in Zuid- en Midden-Friesland. Het college van Heerenveen wil het voorzieningenpeil voor de inwoners van Heerenveen en de dorpen in de regio op de langere termijn behouden en waar mogelijk versterken.

Dat is de aanleiding geweest drie varianten uit te werken over schaalvergroting van Heerenveen. Gelet op de kansen van het gebied en de beoogde schaal heeft fusie met Skarsterlân, Lemsterland en Boarnsterhim-Zuid onze voorkeur. Maar het college sluit zijn ogen niet voor de realiteit. En heeft daarom twee alternatieven ontwikkeld, waarvan de variant van Smallingerland nu nader wordt onderzocht.

Kanttekeningen

Met bijgaand voorstel nemen wij een positie in over herindeling in Fryslân. Gelet op de ontwikkelingen rondom Skarsterlân en Boarnsterhim acht het college dat noodzakelijk. De beschrijving van de varianten biedt naar ons oordeel voldoende zicht op wat die positie is en een goede basis voor een afweging door de gemeenteraad van Heerenveen. Een eindbeeld van de mogelijke fusiegemeenten zijn de varianten niet. Indien in de komende periode bijvoorbeeld door interventies van de provincie of handreikingen van buurgemeenten helderheid ontstaat over de haalbaarheid van één of meer varianten, zal het college graag met betrokken gemeenten in gezamenlijkheid het gesprek aangaan.

Vervolgproces

Op 18 november zal de raad van Heerenveen een besluit nemen over dit voorstel. Dit besluit is het vertrekpunt voor de komende gesprekken tussen het college van Heerenveen en de burgemeesters van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat in het kader van de lopende Arhi-procedure. Tevens zal het college het raadsbesluit inbrengen in zijn overleg met de provincie.

Wij zullen de website van Heerenveen en Crackstate Nijs gebruiken om met de inwoners van Heerenveen, ondernemers en maatschappelijke organisaties op een passende manier te communiceren over ons standpunt over herindeling. Tevens zullen bestaande overlegvormen, bijvoorbeeld de jaarvergaderingen van plaatselijk belang, gebruikt worden om van gedachten te wisselen over het thema.

Daarnaast wordt in samenwerking met Smallingerland een website ontwikkeld waarop belangstellenden hun opvattingen over herindeling kunnen plaatsen. De intentie is hiertoe ook een aantal partijen gericht uit te nodigen.

Ter inzage liggende stukken:

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris, de burgemeester,

Gemeenteraad

Onderwerp: Herindeling
Registratienummer: GF10.20103

De raad der gemeente Heerenveen,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 november 2010,

BESLUIT:

In te stemmen met de herindelingsvarianten voor Heerenveen:

1. De West-variant - herindeling van de gemeenten Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland en Boarnsterhim-Zuid;
2. De Smallingerland-Heerenveen-variant - het onderzoek naar fusie van Smallingerland en Heerenveen;
3. De Oost-variant - herindeling van Heerenveen met Boarnsterhim-Zuid en een deel van de gemeenten Opsterland en Skarsterlân

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 18 november 2010.

De griffier,

De voorzitter,

Bijlage
Criteria Beleidskader Gemeentelijke Herindeling (2009)

a. Draagvlak

Draagvlak is een centraal begrip bij gemeentelijke herindeling. Het streven dient altijd zijn gericht op het bereiken van een zo groot mogelijk draagvlak voor een herindelingsvoorstel. Draagvlak betekent echter niet altijd unanimiteit in standpunt. Een oplossing die niet door alle betrokken partijen wordt gedragen, kan alleen dan worden gekozen als er daaraan een zeer zorgvuldig proces vooraf is gegaan. Daarbij is het van belang op te merken dat er een onderscheid kan worden gemaakt tussen drie vormen van draagvlak, te weten: bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak op lokaal niveau en bestuurlijk draagvlak op regionaal niveau.

Bestuurlijk draagvlak bij herindeling op initiatief van gemeenten

Onder bestuurlijk draagvlak voor herindelingsvoorstellen op initiatief van gemeenten wordt begrepen de democratische legitimatie van deze voorstellen aan de hand van de besluitvorming in de gemeenteraden van de betrokken gemeenten. Indien de gemeenteraden van de betrokken gemeenten een herindelingsadvies hebben vastgesteld, duidt dit op bestuurlijk draagvlak voor een herindelingsvoorstel. Vervolgens geven gedeputeerde staten hun zienswijze op het herindelingsadvies, waarmee een einde komt aan de voorbereidingsfase van het Wet arhi-proces.

Lokaal draagvlak bij herindeling op initiatief van provincies

Het is denkbaar dat er geen overeenstemming bestaat tussen gemeenten die zijn betrokken bij een herindelingsdiscussie over de gewenste oplossing. In termen van de Wet arhi-procedure is dan geen sprake van unanimiteit in bestuurlijk draagvlak voor een herindelingsontwerp of herindelingsadvies. In dat geval doet zich de vraag voor, die overigens ook de Taakgroep d'Hondt opwerpt, in hoeverre één gemeente (of een minderheid van gemeenten) een herindeling kan tegenhouden waarvoor echter wel bestuurlijk draagvlak bestaat onder de overige betrokken gemeenten en bij de betrokken provincie.

Uit het uitgangspunt van herindeling van onderop vloeit voort dat de betrokken provincie in dat geval aan zet is een afweging te maken om het initiatief tot een herindelingsvoorstel (over) te nemen. De provincie heeft daarbij een eigenstandige verantwoordelijkheid. Indien zij van oordeel is dat een provinciaal herindelingsvoorstel noodzakelijk is maar moet constateren dat daarvoor unaniem lokaal draagvlak ontbreekt, is het aan de provincie te beoordelen of kan worden volstaan met voldoende lokaal draagvlak, in de zin van het aantal betrokken gemeentebesturen dat het voorstel steunt.

Tot slot wordt opgemerkt dat bij weging van het lokale draagvlak geldt, dat dit altijd in samenhang moet worden gezien met de voorwaarde van een zorgvuldig herindelingsproces en met de overige, hieronder volgende criteria.

Procesmatige criteria

Bij gemeentelijke herindeling op initiatief van de provincie gelden de volgende procesmatige criteria ter bepaling van de mate van bestuurlijk lokaal en regionaal draagvlak:

- Er dient voldoende te zijn aangetoond dat de provincie gestreefd heeft naar en gewerkt heeft aan een zo groot mogelijk bestuurlijk draagvlak voor het provinciale herindelingsvoorstel onder de betrokken gemeenten;
- De betrokken gemeenten zijn in de gelegenheid gesteld alternatieven aan te dragen;
- Omliggende en/of naburige gemeenten, die een belang (kunnen) hebben bij de voorgenomen herindeling, zijn uitgenodigd hun zienswijze te geven op en alternatieven aan te geven ten aanzien van het provinciale herindelingsontwerp;
- Deze alternatieven zijn door de provincie, in samenspraak met de gemeenten waarop de voorgenomen herindeling betrekking heeft, beoordeeld;
- De provincie motiveert waarom het naar haar oordeel wenselijk of noodzakelijk is dat een gemeente waarvan de gemeenteraad een negatieve zienswijze heeft ingediend op het provinciale herindelingsontwerp, niettemin toch in het provinciale herindelingsvoorstel moet worden opgenomen.

Maatschappelijk draagvlak

Bij het bepalen van de mate van maatschappelijk draagvlak voor gemeentelijke herindeling geldt het uitgangspunt dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het betrekken van de inwoners en andere belanghebbenden bij het herindelingsproces. Het is de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur in een representatieve democratie om te investeren in maatschappelijk draagvlak, maar tevens ook om lokale opvattingen en belangen tegen elkaar af te wegen. Dat betekent dat in het herindelingsadvies aandacht moet worden besteed aan de initiatieven die het gemeentebestuur heeft ondernomen om maatschappelijk draagvlak te organiseren, onder meer door aan te geven op welke wijze het gemeentebestuur inwoners en maatschappelijke organisaties betrokken heeft gedurende verschillende fasen van het herindelingsproces. Daarnaast bevat het herindelingsadvies een weergave van de ingediende zienswijzen en wordt tevens aangegeven wat daarmee inhoudelijk is gedaan.

Uit het uitgangspunt dat het gemeentebestuur primair verantwoordelijk is voor het organiseren van maatschappelijk draagvlak vloeit overigens voort dat de provincie op haar beurt voor de beoordeling van het draagvlak de standpunten van de gemeenteraden als uitgangspunt zal nemen.

Regionaal draagvlak

Gemeentelijke herindeling heeft vrijwel altijd invloed op het beleid van omliggende of naburige gemeenten en op bestuurlijke verhoudingen in de regio. Daarom is het van belang dat omliggende of naburige gemeenten in staat worden gesteld hun zienswijze te geven op een voorgenomen herindeling. Aldus kan worden getoetst of sprake is van voldoende regionaal bestuurlijk draagvlak. Daarbij worden de volgende procesmatige uitgangspunten in acht genomen:

- Bij een herindelingsproces op initiatief van gemeenten worden omliggende en/of naburige gemeenten, die een belang (kunnen) hebben bij een voorgenomen gemeentelijke herindeling, uitgenodigd hun zienswijze te geven op het herindelingsontwerp;
- Bij een negatieve zienswijze van een of meer omliggende en/of naburige gemeenten dient in het herindelingsadvies te zijn aangegeven waarom het herindelingsproces toch is voortgezet. In een dergelijk geval beoordeelt de provincie welk belang het zwaarste weegt: de voortzetting van het herindelingsproces of de aangedragen bezwaren. Deze afweging van de provincie wordt opgenomen in de zienswijze van gedeputeerde staten op een door betrokken gemeenten vastgesteld herindelingsadvies respectievelijk in het provinciale herindelingsadvies dat door provinciale staten wordt vastgesteld.

b. Bestuurskracht

In het belang van de inwoners en lokale gemeenschappen dient een nieuw te vormen gemeente te beschikken over voldoende bestuurskracht. In essentie kan worden gesteld dat gemeenten bestuurskrachtig zijn als zij in staat zijn hun maatschappelijke opgaven op te pakken en wettelijke taken adequaat te vervullen waarbij recht wordt gedaan aan en in het belang van hun maatschappelijke omgeving. Hierdoor kunnen gemeenten kwalitatief goed bestuur bieden en goede dienstverlening leveren die voldoet aan de eisen van deze tijd. Bij de verkenning van gemeentelijke herindelingen dient de bestuurskracht van nieuw te vormen gemeenten daarom goed ingeschat te worden. Daarbij geldt een aantal overwegingen. Wij denken daarbij aan nieuw te vormen gemeenten, die:

- Voldoende in staat zijn ambities te formuleren en te realiseren;
- Voldoende bestuurskrachtig zijn (met bestuurders met de juiste kwaliteiten) als het gaat om bestuurlijke sturing te geven aan besluitvorming over, uitvoering van en verantwoording over beleid;
- Over een ambtelijke organisatie beschikken die voldoende robuust is en die in staat is taken en verantwoordelijkheden adequaat en op een professionele wijze uit te oefenen. De organisatie van de nieuwe gemeente is in personele zin minder kwetsbaar en heeft een versterkte positie op de arbeidsmarkt;
- In staat zijn een goede bijdrage te leveren aan de oplossing van maatschappelijke opgaven en het oppakken van taken die in de regio aan de orde zijn;

- De regierol oppakken naar medeoverheden en maatschappelijke partners, waarbij het gaat om de mate waarin de gemeente zich weet te verbinden met relevante partijen en hier een sturende dan wel regisserende rol vervult om maatschappelijke opgaven op te pakken en de eigen ambities weet te realiseren;
- Bij de vormgeving van beleid voldoende rekening houden met de diversiteit van de verschillende lokale gemeenschappen. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in een adequate interactie met de samenleving (burgers en maatschappelijk middenveld) en een visie op binnengemeentelijke decentralisatie of ambtelijke deconcentratie, in een actief kernenbeleid of wijkgericht werken.

Het is daarbij essentieel dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn en deze verantwoordelijkheid invullen voor het periodiek opzetten en verrichten van bestuurskrachtonderzoeken. Tevens is het van belang dat over de uitkomsten van het bestuurskrachtonderzoek en de naar aanleiding daarvan toegezegde maatregelen van het college het debat wordt gevoerd met de gemeenteraad, maatschappelijke partners en medeoverheden, waaronder de provincie en andere gemeenten.

Procesmatige criteria bestuurskracht

Bij de beoordeling van de mate van bestuurskracht zijn de volgende procesmatige criteria van toepassing:

- In een door de provincie geïnitieerd herindelingsadvies wordt gemotiveerd aangegeven in welke mate de bestuurskracht van de betrokken gemeenten een rol heeft gespeeld;
- Een herindelingsadvies bevat tevens een inschatting van de bestuurskracht van de nieuw te vormen gemeente. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de hierboven genoemde overwegingen betreffende bestuurskracht;
- Het totale oordeel over de bestuurskracht van de nieuw te vormen gemeente dient positief te zijn. Wanneer het herindelingsvoorstel tot stand komt op initiatief van de gemeenten, is de inschatting van de provincie hierover van belang.

c. Duurzaamheid

Wanneer een gemeentelijke herindeling wordt nagestreefd, is het van belang dat de beoogde nieuwe gemeente goed is toegerust voor een langere periode. Voorkomen moet worden, dat de nieuwe gemeente binnen afzienbare termijn wederom bij een herindeling wordt betrokken, en aldus van de ene in de andere herindelingsdiscussie terecht komt. Die mogelijkheid wordt niet alleen bepaald door omstandigheden binnen de nieuwe gemeente, maar ook door haar directe omgeving. Dit betekent dat afwegingen met betrekking tot duurzaamheid, voor zover van toepassing, ook in een regionale context inzichtelijk moeten worden gemaakt in een herindelingsadvies. Ten aanzien van een herindelingsvoorstel zal dus ook vooraf moeten worden getoetst of sprake is van andere, meer voor de hand liggende gemeenten die bij het herindelingsproces betrokken zouden moeten worden.

Procesmatige criteria duurzaamheid

Bij de beoordeling van de mate van duurzaamheid van nieuw te vormen gemeenten zijn de volgende criteria van toepassing:

- Een herindelingsadvies bevat een inschatting van de duurzaamheid mede in relatie tot de regionale omgeving van de nieuw te vormen gemeente. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de hierboven genoemde overwegingen met betrekking tot duurzaamheid;
- Het totale oordeel over de duurzaamheid van de nieuw te vormen gemeente dient positief te zijn. Wanneer het herindelingsvoorstel tot stand komt op initiatief van de gemeenten, is de inschatting van de provincie hieromtrent van belang.

d. Interne samenhang van de nieuwe gemeente

Het is van betekenis dat de nieuwe gemeente een logische interne samenhang kent, die identiteit geeft aan de nieuwe bestuurlijke eenheid. Een gemeente dient optimaal dienstbaar te zijn aan de onderscheidenlijke lokale gemeenschappen. Hierdoor zal de nieuwe gemeente veelal een stevige positie verkrijgen, waarbij de inwoners zich verbonden kunnen gaan voelen met de nieuwe gemeentelijke gemeenschap als geheel.

De aard van interne samenhang kan heel verschillende uitingsvormen hebben: cultureel, sociaal, economisch, geografisch, enzovoort. Voorkomen moet worden, dat de nieuwe gemeente niet meer is dan een administratieve eenheid waarmee inwoners en maatschappelijke organisaties zich niet of nauwelijks verbonden voelen. Dit vraagt een gemeenschappelijke visie van de betrokken gemeenten op welke wijze de nieuw te vormen gemeente inwoners en gemeenschappen kan betrekken bij de vormgeving, en indien gewenst, bij de uitvoering van beleid. Dit kan bijvoorbeeld door gebiedsgericht werken, een actief kernenbeleid of een bepaalde rol te geven aan dorps- of wijkraden.

Procesmatig criterium interne samenhang

Een herindelingsadvies bevat een beschrijving van de mate van interne samenhang van de nieuw te vormen gemeente. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de hierboven genoemde overwegingen.

e. Regionale samenhang en evenwicht

De nieuw te vormen gemeente moet niet alleen een goede interne samenhang vertonen; minstens zo belangrijk is dat wordt aangegeven wat de voorziene effecten zijn voor de samenhang en het evenwicht in de regio. Versterking van de regionale bestuurlijke verhoudingen kan expliciet een reden zijn voor een herindelingsvoorstel. Evenwichtige regionale bestuurlijke verhoudingen houden in, dat de nieuwe gemeente een bestuurlijke partner is die in staat is een meerwaarde te leveren bij het oppakken van regionale opgaven en taken. Dit in samenwerking met andere gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de provincie.

De bijdrage die een nieuwe gemeente in regionaal verband kan leveren heeft niet alleen betrekking op een goede taakuitoefening voor het eigen gebied. Versterking van de regionale bestuurskracht van gemeenten kan nodig zijn om economische, ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke functies eenduidiger te verdelen binnen de regio. Herindeling kan aldus de randvoorwaarden scheppen voor complementair bestuur en voor minder onderlinge concurrentie. Tot slot moet worden voorkomen, dat zogeheten restproblematiek ontstaat. Door de vorming van een nieuwe gemeente mogen omliggende gemeenten niet onnodig in hun ontwikkeling worden belemmerd, waardoor het toekomstperspectief van deze gemeenten ongunstig wordt beïnvloed. De beoordeling van de mate van regionale samenhang en evenwicht is in het bijzonder een verantwoordelijkheid van de provincie, die een afweging zal moeten maken tussen het criterium van draagvlak en het bovenlokale belang van bestuurskrachtige gemeenten die beter in staat zijn (ook) de regionale opgaven op te pakken.

Procesmatig criterium regionale samenhang en evenwicht

Een herindelingsadvies bevat een beschrijving van de voorziene effecten van de beoogde herindeling voor de samenhang en het evenwicht in de regio. Indien met het herindelingsvoorstel expliciet een versterking van de regionale bestuurskracht van de betrokken gemeenten wordt beoogd, wordt dit in het herindelingsadvies gemotiveerd.

f. Planologische ruimtebehoefte

Een voorstel tot herindeling kan zijn oorsprong hebben in de als noodzakelijk gevoelde behoefte aan een bestuurlijke oplossing van ruimtelijke knelpunten. Ruimtelijke knelpunten dienen zich aan wanneer een gemeente bij het oppakken van haar ruimtelijke, maatschappelijke en economische opgaven rekening moet houden met omliggende gemeenten. Gemeenten kunnen letterlijk en figuurlijk gesproken tegen grenzen oplopen bij hun planologische, maatschappelijke en economische ambities. Het heeft de voorkeur van het kabinet dat grensoverschrijdende vraagstukken die te maken hebben met ruimtelijke knelpunten door middel van intergemeentelijke samenwerking worden aangepakt, mits democratische legitimiteit en controle goed geborgd zijn. Er kan echter een situatie ontstaan waarin gemeenten of de provincie constateren dat een duurzame bestuurlijke oplossing is geboden in de vorm van gemeentelijke herindeling.

Bijlage bij zienswijze van de gemeenteraad van Heerenveen ten aanzien van het herindelingsontwerp van Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat

WERKGELEGENHEID

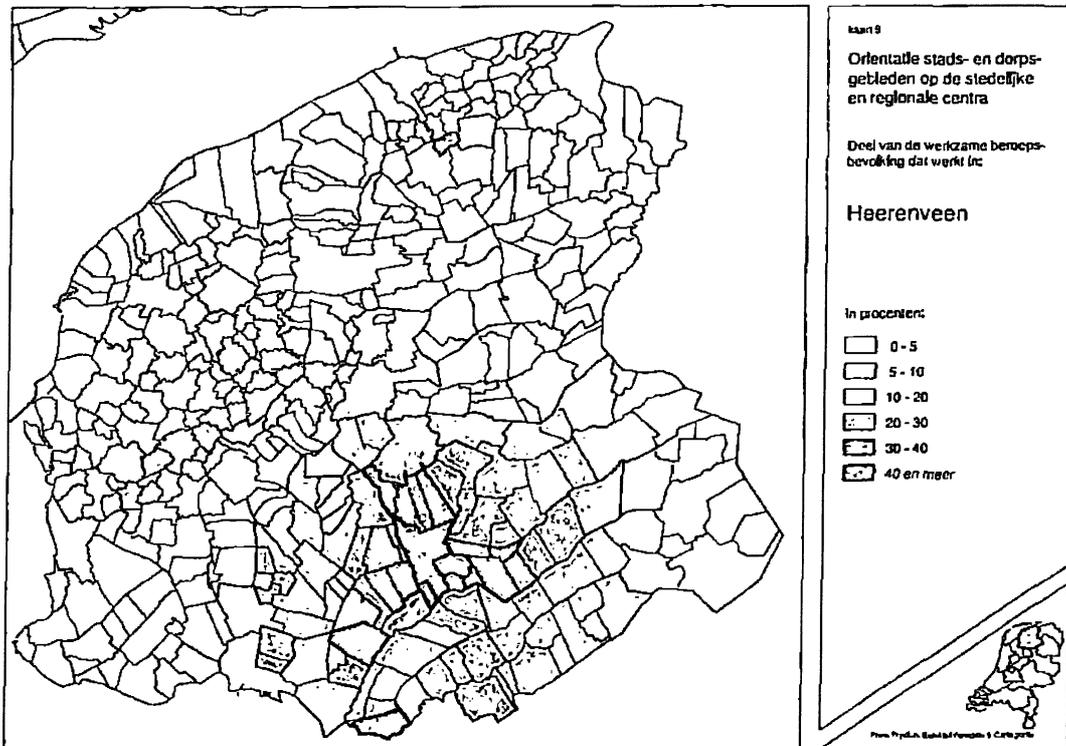
Pendelcijfers Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland (bron: Pendelatlassen provincie Fryslân)

Gegevens 2005

	Skarsterlân	Heerenveen	Lemsterland	Leeuwarden	Sneek
Waar werken de werkzame personen van Skarsterlân? (%)	3791 (49%)	1503 (19%)	157 (2%)	620 (8%)	574 (7%)
Waar werken de werkzame personen van Lemsterland? (%)	288 (8%)	370 (11%)	2004 (58%)	147 (4%)	132 (4%)

Gegevens 2000

	Skarsterlân	Heerenveen	Lemsterland	Leeuwarden	Sneek
Waar werken de werkzame personen van Skarsterlân? (%)	4481 (55%)	1507 (19%)	149 (2%)	487 (6%)	535 (7%)
Waar werken de werkzame personen van Lemsterland? (%)	214 (7%)	262 (8%)	2193 (69%)	86 (3%)	115 (4%)

Gegevens 2005

	% van de werkzame beroepsbevolking dat werkt in het gebied Heerenveen, Skarsterlân en Lemsterland
Werkzame beroepsbevolking van Heerenveen	67%
Werkzame beroepsbevolking van Skarsterlân	70%
Werkzame beroepsbevolking van Lemsterland	77%

CULTUUR**Bezoek aan Posthuis Theater**

(bron: administratie Posthuis theater)

Cijfers (seizoen 2009-2010)

Gemeente	Adressen in administratie	Aantal verkochte kaarten	% van totaal verkochte kaarten (27.000 kaarten professionele voorstellingen)
Skarsterlân	477	3.041	11%
Lemsterland	96	618	2%
Weststellingwerf	178	977	4%
Opsterland	151	655	2%
Boarnsterhim	208	1.302	5%

ONDERWIJS**Openbare Scholen Gemeenschap Sevenwolden**

(bron: leerlingenadministratie)

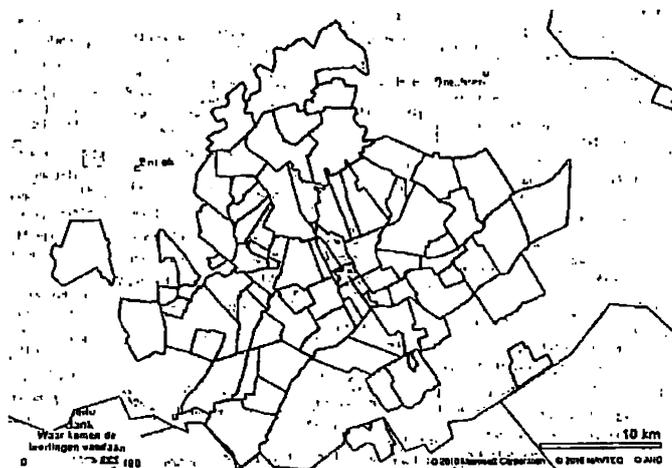
Woongemeente	Aantal leerlingen op de locaties Compagnie, Fedde Schurer, Buitenbaan en VMBO-plein in Heerenveen
Skarsterlân	345
Lemsterland	66

Bornego College

(bron: leerlingenadministratie)

Woongemeente	Aantal leerlingen op een vestiging in Heerenveen
Skarsterlân	398
Lemsterland	57

Voedingsgebied Bornego College
(bron: Bornego College)

Friesland College
(bron: leerlingenadministratie)

Woongemeente	Aantal leerlingen op de vestigingen in Heerenveen
Skarsterlân	305
Lemsterland	120

Onderwijsgegevens in relatie tot demografische cijfers Skarsterlân

Omschrijving	Cijfers
Aantal jongeren in Skarsterlân dat deelneemt aan het voortgezet onderwijs (bron: CBS Jeugdmonitor, 2009/2010)	1.710
Aantal jongeren in Skarsterlân dat onderwijs kan volgen in Heerenveen* (totaal minus de algemene leerjaren (1 ^e en 2 ^e klas) en VMBO g/t)	800
% van de doelgroep in Skarsterlân leerling van OSG Sevenwolden in Heerenveen	43%
% van de doelgroep in Skarsterlân leerling van Bornego College in Heerenveen	50%
Totaal % van de doelgroep in Skarsterlân dat onderwijs volgt op de OSG en het Bornego College in Heerenveen	93%

* ervan uitgaand dat jongeren uit Skarsterlân bij voorkeur kiezen voor de voortgezet onderwijs-vestigingen in Joure waar algemene jaren en VMBO g/t worden aangeboden

Onderwijsgegevens in relatie tot demografische cijfers Lemsterland

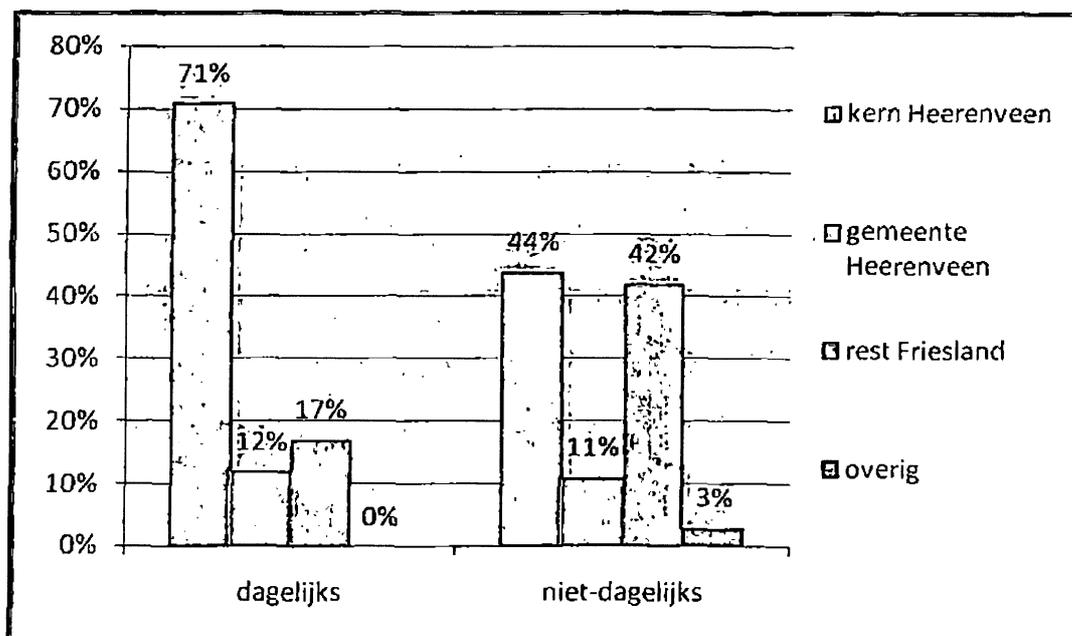
Omschrijving	Cijfers
Aantal jongeren in Lemsterland dat deelneemt aan het voortgezet onderwijs (bron: CBS Jeugdmonitor, 2009/2010)	770
% van de doelgroep in Lemsterland leerling van OSG Sevenwolden in Heerenveen	9%
% van de doelgroep in Lemsterland leerling van Bornego College in Heerenveen	7%
Totaal % van de doelgroep in Lemsterland dat onderwijs volgt op de OSG en het Bornego College in Heerenveen	16%

DETAILHANDEL**Koopstromen**

(bron: Koopstromenonderzoek Provincie Fryslân 2007 in opdracht van de Kamer van Koophandel Friesland)

Van de totale bestedingen in de dagelijkse sector in de kern Heerenveen komt 71% uit Heerenveen zelf (zie onderstaande figuur). Dit betekent dat 29% van de bestedingen van buiten de eigen kern komt, waarvan ruim 12% uit de rest van de gemeente. In vergelijking met andere kernen van deze omvang ligt dit percentage hoog. Gemiddeld ligt het aandeel bestedingen van buiten de kern bij vergelijkbare kernen op 15%. Heerenveen haalt dus bijna twee keer zoveel dagelijkse omzet van buiten de kern dan het landelijke gemiddelde.

In de niet-dagelijkse sector in Heerenveen komt 56% van de bestedingen van buiten de kern. In vergelijkbare kernen ligt dit percentage vreemde omzet (omzet van buiten de eigen kern) rond de 50%. In Sneek en Drachten ligt dit percentage ongeveer even hoog. De vreemde omzet in Heerenveen is vooral afkomstig uit Joure en de rest van Skarsterlân, Opsterland, Weststellingwerf en Boarnsterhim (met name Akkrum).

Koopkrachttoevloeiing kern Heerenveen (in %)

Ontvangstdatum: 25-11-2010
 Behandlend ambtenaar: staf
 Streefdatum: 06-01-2011
 Classificatienummer: .07.151
 Cluster: staf

160620100554

Oan: Gemeentebestjoer Skarsterlân
 Oer: Visy ûntwerp-weryndielingsadvys
 Fan: t

De Jouwer, 22 novimber 2010

Achte gemeentebestjoer,

Hjirby biedt ik jim myn opfetting oan oer it plan fan Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat om ta ien gemeente te kommen lykas dat plan dellein is yn "Ontwerp-herindelingsadvys" d.d. 22 septembar 2010.

Om koart te kriemen en fuort mar te sizzen wat myn opfetting is: de kwaliteit fan weryndielingsadvys achtsje ik swak en min ûnderboud (1). Mei dêrtroch tink ik sadwaande negatyf oer dit plan (2).

Fierders (3) wiis ik de namme ôf (en ek as wurknamme).

- De yn 1.1 sub twa beskreaune sitewaasje: de gemeenten konkludearje dat se op termyn de taken net mear oankinne, ûnderskriu ik. Sterker, dat is nei myn betinken (t'n minsten foar terreinen dêr't ik wat fan wit) yn Skarsterlân al in moai skoft it gefal. Der moat dus wat ûndernommen wurde en it is moai dat dat no einlings ynsjoen wurdt. Under sub trije wurdt sein dat de trije gemeenten "veel verwantschap" fiele. Dat wurdt yn it advys net útwurke. Wat karakter, visy op de takomst en geografyske lizzing oangiet, soe der "veel gemeen" wêze. Ek dat wurdt net útwurke. Sterker, de tige ûngelyksoartige ferliking van de trije gemeenten (paragraaf 2) – dêr't rezjy yn ûntbrutsen hat - ljochtet dat alhiel net ta. Der is mar ien systematyske ferliking (bls. 4). Sels as men allinne Wiki riedplachte hie, wie der al mear útkommen. Dat diel fan it "advys" ûnderboud de opfetting dat krekt dizze gemeenten meiinoar fierder kinne of moatte ek alhiel net. Ik haw net de muoite nommen om de rapporten dy't yn opdracht makke binne te riedplachtsjen (allinne neamd as bylage, sûnder ferwizings). As dy rapporten net mear stjoer joegen as bliken docht út it advys sels, hoecht men dy ek net te sjen, is myn opfetting. As men, bygelyks, útwurke finansjele ferlikings om 'e nocht siket, noch wit hoe't de leeftiidsopbou fan de gemeentebefolkings is, hoe't it mei âlderein sit (grize en griene druk, no en oer tweintich jier), wat de ferhâldings binne tusken yndustriële, agraryske en "oare" wurkegelegenheid en net-wurkjenden, dan kin ik der net by dat jim op sa'n wippelige basis ûnferfeard kieze foar dizze fúzje en tagelyk wat gruttere kearnen – Snits of It Hearrefean – de winige doar wize. Dat Gaasterlân foar dizze fusy (no wol) kiest, wurdt ek net taljochte. Elk wit ommers dat it in needsprong is nei't "Snits" mei in tige lytse mearderheid ôfwiisd waard. Skarsterlân is net earlik as net tagelyk sein wurdt dat troch in fusy mei Gaasterlân/Lemsterland it fusy-argumint: "Skarsterlân is te lytsskalich" fuort is en frijerij mei of fan Heerenveen sadwaande ôfwiisd wurde kin. De Winter wie der yn syn taljochting (19 oktober 2010) ek net iepen yn. Hy lei mar de klam op "plattelânskultuer", suggerearjend dat Heerenveen in "antiplattelânstêd" is. Mar wat plattelânskultuer is, hiel Fryslân is, yn ferliking mei de rânstêd, plattelân. Dat begryp koe net omskreaun of útlein wurde. Dat snap ik, want dat begryp is efterhelle (as soks al ea wier bestien hat). Ik hâld op mei argumintearjen, want sa soe ik noch in skoftke trochgean kinne en men wurdt der net fleuriger fan.
- Ut it foargeande lûke jim myn konklúzje al: op basis fan de troch jim oandroegen arguminten, moat dizze fúzje folslein ôfwiisd wurde. Dat der wat barre moat, bin ik it mei iens. It kin lykwols ek hiel oars, en ik bin wier wol ree om dêr oan by te dragen. Ik begryp ek net dat der gjin alternativen op in rychje set binne. In gemeente sûnder in wat gruttere kearn, mei foarsjennings dy't dêr by hearre, sil de takomst lykwols net treast wêze.
- Yn de al oanhelle presintaasje fan De Winter waarden trije arguminten neamd om ta de namme "De Friese Meren" te kommen. De nije gemeente soe 6000 ha binnenwetter omfetsje. It is nei te gean: De Tsjûkemar is 2000 en de hiele Sleattemer Mar goed 1100 ha *grut, dan ha wy de helt. Sadwaande sil in diel Iselmar meirekkene wêze (dat snap ik fan de Lemsters)*. Mar as men dat docht, ha Wûnseradiel en Nijefurd, no al mear marswetter. Dus

wat seit dat sifer fan 6000? Ek ûntbrekt de ferhâlding wetter - lân (yn Wymbritseradiel bygelyks is it binnenwetter goed foar 25% fan it oerflak en hoe sit dat hjirre?). Kin de fusygemeente dan mei rjocht en reden in wettergemeente neamd wurde? Om te sizzen dat de fusearre gemeente "midden in het merengebied" leit, is der ek fier by troch. Sjoch mar op 'e kaart. En dan: "toeristysk karakter". Eins hat dochs – as gemeente – allinne Gaasterlân in primêr toeristysk karakter? Al wer, wêr binne oertsjûgjende arguminten en is toerisme allinne wetter? Noch efkes oer de namme. Op fersyk fan it ministearje fan BZ&K is al wer lang lyn in KNAW-kommisje yn it libben roppen om gemeenten advisearre te kinnen by it kiezen fan nije (gemeente)nammen. Guon fusearre gemeenten hawwe (soms via de VNG, soms selstannich) yn de rin fan de jierren mei in fraach by dy komisje west. Jimme net. ûnbekend, lykas safolle op kultuer-histoarysk mêd?

Dy – noch altiid besteande - komisje hie oars grif ek sein dat it wat nuer is om, wylst twa fan de trije gemeenten in Frysktalige namme ha, foar in Nederlânsktalige namme te kiezen (sûnder dat dy kar beargumintearre wurdt). Twad hawwe alle trije gemeenten der mei ynstimd om de Fryske wetters offisjeel mei in Fryske namme te beneamen. Ek fergetten? Tred hie de komisje grif ek skreaun dat de namme wol wat op dy fan "De Wijde Meren" (Ankeveen en omkriten) liket en dat soks betizing jout. No ûnstiet dy betizing trouwens ek omt it lânskiplik begryp "Friese Meren" rûnom bekend is en ferwiist nei in folle grutter gebiet as de nije gemeente. Fierders is in namme dy't út trije wurden bestiet yn de praktyk tige lestich. Oer alle boegen moat dy namme dan ek ôfwiisd wurde. Der moat, as der mei it fusyplan trochset wurdt, fuortdaliks in oare namme keazen wurde (guon gemeenten nimme soks as "Galeska" tydlik foar kar – allinne al om gjin ferkearde en foarynnommen byldfoarming te krijen). Dus, as ik advisearre mei, wizigje de namme net pas as der in nije ried fan in fusearre gemeente is (dan kin it wetlik ommers altiten en ek wol mear as ien kear), mar leaver juster as hjoed. In ien kear brûkte namme giet maklik tusken de earen sitten – soks leveret nei in wiziging ek wer misferstannen - en alle jild dêr oan bestege is fergriemd. Jild fergrieme, dat soe net moatte en soks gou trouwens ek al foar it fieren fan it troch jim opponearre (Omrop Fryslân) plagiaat-logo.

Mei achtinge en ree ta/ere ynformaasje en/of taljochting

Aan: Het College van B. en W. van de gemeente Skarsterlân
 De fractievoorzitters van de raad van de gemeente Skarsterlân
 Het College van B. en W. van de gemeente Lemsterland
 De fractievoorzitters van de raad van de gemeente Lemsterland
 Het College van B. en W. van de gemeente Gaasterlân- Slea
 De fractievoorzitters van de raad van de gemeente Gaasterlân Slea

Betreft: **Inspraak op het ontwerp-herindelingsadvies**

Rottum 29-11-2010

Geacht College en Raadsfractie

Middels deze brief willen wij gebruik maken van de door u geboden mogelijkheid tot inspraak.

De onder genoemde besturen van Verenigingen voor Dorpsbelang in de gemeente Skarsterlân ondersteunen met kracht het ontwerp-herindelingsadvies zoals dat op 17 februari 2011 aan de raad ter goedkeuring wordt voorgelegd.

Aan het creëren van maatschappelijk draagvlak is door de gemeente ook in ruime mate voldaan.

Zowel tijdens de voorlichtingsavonden als tijdens de gehouden "petearen" is duidelijk een voorkeur voor fusie met Lemsterland, Gaasterland -Slea en Skarsterlân gebleken. Tevens is er met het bedrijfsleven van gedachten gewisseld. Dit heeft tot de zelfde uitkomst geleid.

Ook is in ruime mate voldaan aan de eis van de Provincie :

"Van onderop draagvlak creëren"

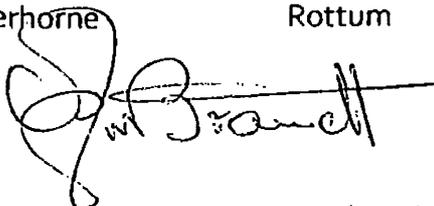
Citaat uit het koersdocument/coalitieaccord van de provincie:

"Wij zijn van mening dat een gemeentelijke herindeling alleen aan de orde kan zijn als gemeenten en bevolking dit zelf willen".

Lokaal draagvlak voor de voorgenomen fusie is duidelijk aangetoond!

Hoogachtend,
 namens onderstaande dorpen:

Sint Nicolaasga,	Idskenhuizen
Tjerkgaast,	Oudehaske
Doniaga,	Scharsterbrug
Haskerhorne	Rottum

GEMEENTE SKARSTERLAN		stuknummer 2010.6083
Ontvangstdatum:	30-11-2010	
Behandelend ambtenaar:	staf	
Streefdatum:	11-01-2011	
Classificatienummer:	-2.07.15	
Cluster	Staf	
1 ex	Griffie nr. 2010.6085	

Van:
Aan:
CC:
Datum: 01-12-2010 18:28
Onderwerp: Zienswijze herindelingsontwerp
Bijlagen: Zienswijze ontw. herind.wet FM.doc; Amend. herind. 30 nov. '10.doc

Aan de stuurgroep herindeling De Friese Meren,

Bijgaand treft uw stuurgroep aan een brief van Burgemeester en Wethouders, waarbij u wordt geïnformeerd over het feit dat de raad van Boarnsterhim in zijn vergadering van 30 november jl. heeft besloten tot het indienen van een zienswijze in het kader van de procedure om te komen tot de vorming van een nieuwe gemeente, bekend onder de werknaam De Friese Meren. Bij de brief zend ik mee het door de raad in unanimiteit ondersteunde amendement op het voorstel van Burgemeester en Wethouders over de toekomst van Boarnsterhim. Separaat zal uw stuurgroep de brief per post ontvangen.

Namens Burgemeester en Wethouders,
de gemeentesecretaris,

GEMEENTE SKARSTERLAN	stuknummer 2010.6150
-----------------------------	-----------------------------

Ontvangstdatum:	02-12-2010
Behandelend ambtenaar:	staf
Streefdatum:	13-01-2011
Classificatienummer:	.07.151
Cluster	staf

akt. bev. afgegeven
2/12/10

[Handwritten initials]

gemeente

BOARNSTERHIM

GEM. SKARSTERLAN			
Class.nr.:			
Ontv.:	- 2 DEC 2010		
Nr. 2 ^{de} mail 2010.6150			
Rappel.			

Aan de stuurgroep herindeling De Friese Meren
Postbus 101
8500 AC JOURE

Behandeld door:

Telefoon

E-mail:

Uw brief van:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:

Bijlagen:

Grou, 1 december 2010

Onderwerp: zienswijze ontwerp – herindelingswet.

Geachte stuurgroep,

In de raad van de gemeente Boarnsterhim is op 30 november jl. een voorstel van ons college behandeld over de toekomst van Boarnsterhim. De raad heeft daarbij unaniem besloten overeenkomstig bijgaand amendement.

Met de toezending van het amendement geven wij uitvoering aan het raadsbesluit tot het indienen van een zienswijze in het kader van de procedure, die uw stuurgroep en dus de gemeenten Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân – Sleaet volgen om te komen tot de nieuwe gemeente De Friese Meren.

Uit het amendement blijkt dat de raad een voorkeur heeft uitgesproken om in het kader van de herindeling van Boarnsterhim de kern Terherne over te laten gaan naar de toekomstige gemeente De Friese Meren. Onder punt 3.1 is door de raad aangegeven het verzoek van de raad aan ons college om de zienswijze toe te lichten aan de daar genoemde colleges van Burgemeester en Wethouders. Wij verwijzen uw stuurgroep naar de inhoud van betreffende passage.

Voorts vragen wij in het bijzonder uw aandacht voor de passage, waarin de raad uitspreekt dat (passage 3.2 van het amendement) Burgemeester en Wethouders de raad regelmatig informeren over het gevoerde overleg met de gemeenten, die bij de herindeling van Boarnsterhim betrokken zouden moeten worden. Als onderwerpen van overleg zijn onder meer genoemd onderhoud, financiën en personeel. In passage 3.3 is aangegeven dat hernieuwd overleg in de raad plaats dient te vinden indien de resultaten van het overleg daartoe aanleiding geven. Wij zullen contact met uw stuurgroep opnemen voor het plannen van het overleg en de daarvoor te agenderen onderwerpen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boarnsterhim,
de secretaris, de burgemeester,

[Handwritten signature of G. Heeringa]

mr. G. Heeringa

[Handwritten signature of T. Baas]

T. Baas

Postadres: Gemeente Boarnsterhim, Postbus 40, 9000 AA Grou

Bezoekadres: J.W. de Visserwei 10, 9001 ZE Grou, Tel.: 0566 – 629393, Fax: 0566 - 622424

- het zuidoostelijk deel met de dorpen Akkrum, Nes en Aldeboarn gaat deel uitmaken samen met de gemeente Heerenveen van een nieuwe gemeente;
 - het gebied met de dorpen Raerd, Dearsum, Poppenwier, Tersoal en Sibrandabuorren gaat deel uitmaken van de gemeente Súdwest Fryslân;
 - het gebied met het dorp Terherne gaat deel uitmaken van de nieuw te vormen gemeente "De Friese Meren"; de raden van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland hebben in een conceptherindelingsadvies dat ter inzage ligt tot en met 2 december 2010, aangegeven te willen fuseren per 1 januari 2013 in een nieuwe gemeente onder deze werknaam;
- 3 B&W brengen de colleges van B&W van Heerenveen, Leeuwarden, en de Stuurgroep Herindeling Súdwest Fryslân op de hoogte van dit besluit met het verzoek om overleg;**
- 3.1 B&W brengen dit raadsbesluit als zienswijze in de procedure in die gevolgd wordt over de nieuw te vormen gemeente : "De Friese Meren" onder bijvoeging van alle beschikbare informatie uit de voorbereidende fase (verslagen hoorzittingen, ingekomen zienswijzen) en -via nazending- de notulen van de raadsvergadering van 30 november 2010; B&W verzoeken om een gezamenlijk overleg met de colleges van B&W van Skarsterlân, Gaasterlân-Sleat en Lemsterland om de zienswijze toe te lichten en na te gaan hoe – in verband met de bestuurlijke toekomst van Terherne- de inbreng van B&W en de raad van Boarnsterhim geborgd kan worden in de gremia die de vorming van de nieuwe gemeente en de bijbehorende visievorming voorbereiden en begeleiden;**
- 3.2 B&W informeert de raad regelmatig over het gevoerde overleg over o.a. personeel, financiën en onderhoud met de hiervoor genoemde gemeenten**
- 3.3 Indien noodzakelijk vindt hernieuwd overleg plaats in de raad.**
- 3.4 B&W zenden dit raadsbesluit aan Gedeputeerde Staten van Fryslân.**

Ondertekening:

Naam: J. Hemminga, R. van der Woude, J.S. Zijlstra

Datum: 30 november 2010

Fracties: GB2000, PvdA, CDA

Dit amendement is overgenomen in de vergadering d.d. 30 november 2010

Stemverhouding: voor: 17 (GB2000, PvdA, FNP, VVD, CDA, D66, GroenLinks)
tegen: 0

griffier

Amendement

(op basis van art. 33 van het Reglement van Orde)

Betreft agendapunt: 2.1

De raad van de gemeente Boarnsterhim, in vergadering bijeen op 30 november 2010,

In overweging nemende

dat de raad als vertegenwoordiging van de bevolking aan het slot van een intensieve periode van raadpleging over de bestuurlijke toekomst van de gemeente positie kiest na afweging van alle belangen;

dat de raad het door B&W voorgelegde conceptbesluit over de herindeling op enkele onderdelen onvoldoende toegesneden vindt op de oriëntatie van dorpen en op maatschappelijke samenhangen, zoals door de bevolking beleefd en door de raad erkend, en zoals naar voren gekomen in gehouden onderzoeken en gebleken in de mondelinge en schriftelijke reacties van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven op dit voorstel;

dat de raad aan B&W een gewenst eindbeeld wil meegeven van de verdeling van het grondgebied van Boarnsterhim als uitgangspunt bij de besprekingen met andere colleges van B&W, die moeten leiden tot een met andere gemeenteraden gedragen herindelingsontwerp en – na het doorlopen van de wettelijke procedure- een gemeentelijk herindeling per 1 januari 2014 of zoveel eerder als mogelijk;

BESLUIT

De tekst van het besluit in het raadsvoorstel te vervangen door:

1. De raad besluit aan B&W opdracht te geven een herindelingsontwerp voor te bereiden, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Wet algemene regels herindeling en daarvoor in overleg te treden met de colleges van B&W van de gemeenten Heerenveen, Leeuwarden, Skarsterlân (met Gaasterlân Sleat en Lemsterland) en Súdwest Fryslân. In de fase voorafgaand aan de vorming van een college van B&W in laatstgenoemde gemeente vindt het overleg plaats met de Stuurgroep Herindeling Súdwest Fryslân.
2. De raad geeft aan B&W de volgende uitgangspunten mee bij het opstellen van het herindelingsontwerp:
 - 2.1 De gemeente Boarnsterhim wordt met ingang van 1 januari 2014 opgeheven of zoveel eerder als mogelijk
 - 2.2 De raad staat als eindbeeld voor ogen dat het grondgebied van Boarnsterhim verdeeld wordt als volgt:
 - het noordwestelijk deel met de dorpen Grou, Jirnsum, Reduzum, Friens, Idaerd, Eagum, Wergea, Warten en Warstiens en met inbegrip van De Alde Feanen, De Burd en Goattum gaat deel uitmaken van de gemeente Leeuwarden;

VERZONDEN - 5 NOV. 2010

1606200100561

Datum: 4 november 2010
Uw kenmerk: 10100701.mcj
Uw brief van: 7 oktober 2010
Ons kenmerk: 10.06190

Aan de stuurgroep herindeling De Friese Meren
t.a.v. de heer
Postbus 101

8500 AC JOURE

Contactambtenaar:

Onderwerp: Herindelingsontwerp De Friese Meren

Geachte heer,

Hierbij berichten wij u dat wij kennis hebben genomen van het aan ons toegezonden herindelingsontwerp inzake de beoogde fusie van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân tot de nieuwe gemeente De Friese Meren (werknaam). De toezending van de stukken hebben wij als *buurgemeente zeer op prijs gesteld*.

In uw brief van 7 oktober biedt u ons de gelegenheid om over dit herindelingsontwerp nader overleg te voeren indien hieraan behoefte bestaat. Wij zien geen noodzaak om van deze gelegenheid gebruik te maken. Dit betekent tevens dat wij geen schriftelijke zienswijze zullen indienen op deze voorgenomen fusie.

Wij wensen u alle succes toe in de voorbereiding om te komen tot een fusie van de drie gemeenten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van E n k h u i z e n
namens dezen,

adjunct-secretaris

Correspondentieadres:
Postbus 11
1600 AA Enkhuizen
Tel.: (0228) 36 01 00
Fax: (0228) 31 33 12
E-mail:
stadhuis@enkhuizen.nl

Bezoekadres:
Voor alle diensten,
Hoogstraat 11

Internet:
www.enkhuizen.nl

Betalingsrelatie:
BNG 28.50.02.414

GEMEENTE ENKUIZEN				
Datum: - 8 NOV 2010				
Nr.				
Rappel.				

GEMEENTE SKARSTERLAN stuknummer 2010.6090

Ontvangstdatum: 30-11-2010
Behandelend ambtenaar: staf
Streefdatum: 11-01-2011
Classificatienummer: -2.07.2
Cluster: staf

gemeente
Weststellingwerf

1806201100560

Fusiegemeente De Friese Meren

Postbus 101
8500 AC JOURE

Gemeentehuis
Griffioenpark 1, Wolvega

Postadres
Postbus 60, 8470 AB Wolvega

Telefoon
(0561) 69 12 34

Fax
(0561) 61 36 06

Internet
www.weststellingwerf.nl

E-mail
info@weststellingwerf.nl

Wolvega, 26 november 2010

Referentienummer: 2010-030901/u/DIR

Behandeld door: dhr. i

Onderwerp: Herindelingsontwerp De Friese Meren

Geachte heer ..

In vervolg op uw schrijven van 7 oktober 2010 berichten wij u dat wij ten aanzien van het herindelingsontwerp geen zienswijze zullen indienen. Bovendien zien wij in uw voornemen geen aanleiding om met u in overleg te treden.

Wij wensen u succes met dit verdere traject.

Het bestuurssecretariaat van de gemeente Skarsterlân is reeds van de inhoud van deze brief op de hoogte gesteld.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, ~~de burgemeester,~~

1806201100562

Positionpaper Boarnsterhim

Positionpaper

Door de gemeente Boarnsterhim is in verband met de besluitvorming over de herindeling van die gemeente gevraagd inzicht te verschaffen in de positie van Skarsterlân in dit kader.

In deze notitie wordt op deze vraag ingegaan.

Hoofdstuk 1 wordt de positie van Skarsterlân in de discussie over de bestuurlijke toekomst belicht, komt de visie ten aanzien van een mogelijke overgang van grondgebied van Boarnsterhim aan de orde en worden een aantal beleidsvelden belicht.

Hoofdstuk 2 beschrijft het dorpen- en wijkenbeleid, terwijl tevens wordt ingegaan op het belang dat aan verschillende voorzieningen wordt gehecht.

Hoofdstuk 3 schetst de financiële positie van Skarsterlân en geeft inzicht in de lastendruk voor huishoudens.

Hoofdstuk 4 zegt iets over de kwaliteit van de dienstverlening en hoofdstuk 5 plaatst de geschetste informatie in het perspectief van de voorgenomen fusie van Skarsterlân met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat.

1 Visie van Skarsterlân op de positionering in de discussie over de bestuurlijke toekomst alsmede een gedeeltelijke overgang van grondgebied van Boarnsterhim

De positie van Skarsterlân

In de toekomstvisie van de gemeente Skarsterlân "Skarsterlân: Sturen op kwaliteit vernieuwing en authentieke waarden; Visie 2030", die medio 2008 is vastgesteld, is voor de realisering van de visie met betrekking tot bestuurskracht en in relatie daarmee over de bestuurlijke toekomst het volgende opgenomen (de toekomstvisie is reeds in uw bezit):

Citaat:

"Een consequent en bestuurskrachtig gemeentebestuur"

Deze visie vergt een krachtig bestuur met sterke communicatieve vaardigheden. Het bestuur wordt hierbij ondersteund door een ambtelijke organisatie die in staat is in de planvorming de goede kwalitatieve afwegingen te maken tussen veranderingen en authenticiteit en die ook in staat is regie te voeren om gewenste veranderingen ook daadwerkelijk te realiseren. Naast visie vergt dit scenario bestuurlijke lef om uit te leggen wat je allemaal niet doet, en waarom. Mede doordat de groei in dit scenario beperkt is, zal er om financieel gezond te blijven én om de kwaliteit te bieden de bestuurskracht van de gemeente vooral tot uitdrukking komen door goede samenwerkingsafspraken met andere overheden en met private partners.

Skarsterlân kenmerkt zich als een krachtige plattelandsgemeente.

Daarvoor is het niet nodig om de zelfstandige positie op te geven.

De preferente samenwerking met Heerenveen wordt voortgezet, echter een fusie met de gemeente Heerenveen ligt niet voor de hand.

Het gemeentebestuur van Skarsterlân neemt geen initiatief tot (fusie) gesprekken met andere gemeenten. Indien Skarsterlân wordt benaderd door een gemeente die een bijdrage zou kunnen leveren aan het versterken van het profiel van Skarsterlân staat het gemeentebestuur open voor een gesprek”.

Al in het najaar van 2008 kwamen er verzoeken tot samenwerking c.q. fusie van twee buurgemeenten te weten Lemsterland (samenwerking) en Gaasterlân Sleat (fusie).

Naar aanleiding van deze verzoeken is aan onderzoeksbureau WagenaarHoes opdracht gegeven nader onderzoek te doen naar verschillende opties. De onderzoekers hebben in dit onderzoek geconcludeerd dat herindeling met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat het beste perspectief biedt voor Skarsterlân.

De gemeenteraad heeft hierop een voorkeur uitgesproken voor een fusie met de genoemde gemeenten, waarbij als streefdatum voor een fusie 1 januari 2013 is genoemd.

Gaasterlân-Sleat heeft zich al in dezelfde zin uitgesproken en Lemsterland zal naar verwachting deze maand een besluit nemen.

Als Lemsterland ook voor fusie kiest zal er naar worden gestreefd in oktober aanstaande een gemeenschappelijk besluit door de gemeenteraden te laten nemen over een herindeling-ontwerp.

Overgang gebieden van Boarnsterhim.

Skarsterlân staat van harte open voor een verzoek vanuit uw gemeente om één of enkele dorpen aan de nieuwe gemeente toe te voegen.

Draagvlak bij de inwoners voor een eventuele overgang is voor Skarsterlân belangrijk.

De inwoners van Terherne hebben zich massaal uitgesproken voor toevoeging aan Skarsterlân. Dit dorp is van harte welkom. Hetzelfde geldt voor Akkrum/Nes als de inwoners dat graag willen.

Toevoeging van dorpen als Terherne en Akkrum/Nes levert een positieve bijdrage aan versterking van het profiel van Skarsterlân: een krachtige plattelandsgemeente met een kwalitatief goede leefomgeving, een agrarisch karakter, een gezond bedrijfsleven en een toeristisch recreatief interessant gebied.

Versterking van een profilering als watersportgemeente (Skarsterlân is op dit moment al de gemeente met het meeste binnenwater van Fryslân binnen haar grenzen) biedt door een toevoeging van genoemde dorpen met het omliggende gebied extra kansen.

Overgang van een deel van uw gemeente mag het herindelingproces met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat echter niet verstoren.

Duidelijkheid over de (financiële) consequenties die een overgang van gebied voor Skarsterlân als ontvangende gemeente zal hebben is nodig.

Relatie met andere gemeenten

Om de beleidsdoelen te realiseren zal samenwerking met andere organen/instanties nodig zijn. Zie ook het bovenvermelde citaat uit de toekomstvisie 2013.

In dit kader neemt de gemeente Heerenveen een bijzondere positie in. Deze gemeente wordt door Skarsterlân gezien als een preferente samenwerkingspartner. Dit is wenselijk om enerzijds krachten te bundelen voor bijvoorbeeld afstemming beleid en implementatie van wetgeving zoals bij voorbeeld is gebeurd bij de WMO en de nieuwe WWB en anderzijds om de economische kracht van het gebied (ligging aan A6/A7/A32) zo maximaal mogelijk te benutten (bijvoorbeeld gezamenlijke exploitatie van bedrijventerreinen -Businesspark Friesland).

Niettemin blijft samenwerking met alle buurgemeenten noodzakelijk waar die kan bijdragen aan verbetering van de kwaliteit, van de dienstverlening aan burgers en bedrijven.

Bestuurskracht

Onderzoeksbureau WagenaarHoes schrijft in het onderzoeksrapport over de bestuurlijke toekomst van de gemeente: "Skarsterlân heeft - zeker wanneer de gemeentegrootte in aanmerking wordt genomen - een uitstekend functionerend bestuur".

Omdat er tevens wordt geconcludeerd dat niettemin op termijn problemen kunnen ontstaan heeft de gemeenteraad inmiddels een voorkeur uitgesproken voor een fusie met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat. Hiermee ontstaat een gemeente van ruim 50.000 inwoners, waardoor ook het op een goed niveau verrichten van de gemeentelijk taken op lange termijn wordt gegarandeerd.

Door toevoeging van een deel van Boarnsterhim wordt dit nog eens positief beïnvloed.

Diverse beleidsvelden

De basis voor het beleid van Skarsterlân is de Toekomstvisie 2030.

Het betreft hier een visie op hoofdlijnen, waarbij een gestuurde ontwikkeling wordt nagestreefd met een balans tussen enerzijds "verandering met oog voor authentieke waarden" en anderzijds "dynamische en innovatieve ontwikkelingen".

Toerisme recreatie (profilering als watersportgebied)

De toekomstvisie 2030 geeft ten aanzien van toerisme en recreatie aan dat wordt ingezet om via vernieuwende concepten te komen tot kwaliteitsverbetering van de voorzieningen. Verder dienen de kansen op cultuurtoerisme te worden benut door cultuurversterking, gekoppeld aan het rijke verleden van en de authentieke elementen in de gemeente.

In de Toeristisch recreatieve visie van Skarsterlân is de ambitie vastgelegd om de groei van de werkgelegenheid de komende (tien) jaren in de toeristische recreatieve sector met twee procentpunten boven het Fries gemiddelde te laten stijgen naar 8%.

Belangrijk hierbij is de relatie met de Friese Meren.

Met toevoeging van Terherne en Akkrum/Nes met omliggend gebied ontstaan goede mogelijkheden voor een duidelijker profilering op het gebied van watersport, zulks in combinatie met bijvoorbeeld Langweer en Joure.

Die profilering kan nog sterker worden als dit wordt gekoppeld aan het totale potentieel binnen een fusiegemeente Skarsterlân, Lemsterland en Gaasterlân-Sleat (met bijvoorbeeld Lemmer en Echtenerbrug als toegangspoorten) en biedt dan ook kansen voor een afgestemd en gedifferentieerd aanbod van voorzieningen.

Bedrijvigheid

De gemeente Skarsterlân hecht veel waarde aan het MKB als drijvende kracht van de (regionale) economie en daarmee de motor om voldoende werkgelegenheid te kunnen genereren.

Dat dit ook door het MKB als zodanig wordt ervaren blijkt uit het drie keer op rij winnen van de MKB prijs voor de ondernemersvriendelijkste gemeente in de drie noordelijke provincies. Deze ondernemersvriendelijke houding zal ook in de toekomst, na een schaalvergroting, worden nagestreefd, zodat ook de bedrijven in dorpen als Terherne en Akkrum/Nes een dergelijke basishouding mogen verwachten.

Voor de gemeente Skarsterlân geldt het motto “niemand staat aan de kant”. In principe zit niemand thuis die kan werken. Re-integratie en activering van werkzoekenden wordt actief ondersteund door bijvoorbeeld samenwerking met de gemeente Heerenveen en het UWV in het UWV werkbedrijf en het samen met het reïntegratiebedrijf Empaselect opgezette project “De Wurkjouwer”.

2 Dorpen- en wijkenbeleid

Contactstructuur

De gemeente Skarsterlân hecht aan een goed contact met de dorpen; daarbij zijn de verenigingen van plaatselijk belang en een aantal grotere wijkverenigingen een kanaliserende factor.

Het college brengt in een bestuursperiode een werkbezoek aan ieder(e) (combinatie van) dorp(en). Verder wordt de jaarlijkse jaarvergadering van dorpen bezocht door een delegatie van het college.

De gemeente heeft een contactambtenaar voor de plaatselijke belangen. De dorpen in de gemeente zijn hier tevreden over.

Ten aanzien van het beheer van de openbare omgeving wordt gewerkt met wijkteams, waarbij de wijkbeheerder het aanspreekpunt is voor de bevolking.

Voorzieningen

Algemeen

De door Skarsterlân gemaakte keuze voor “sturen op kwaliteit, vernieuwing en authentieke waarden” geldt in algemene zin ook voor de dorpen.

Voor de woningbouw is aangegeven dat woningbouw vooral zal zijn gericht op benutting van inbreidingslocaties en aan andere functies onttrokken locaties. Voor een aantal dorpen wordt clustering van voorzieningen voor wonen, zorg, sport en cultuur als beeld geschetst. In dorpen met scholen wordt gestreefd naar dagarrangementen voor kinderen.

Dorpsvisies

Dorpen worden van harte ondersteund in het maken van een eigen dorpsvisie. Daadwerkelijke vervulling van daarin opgenomen ideeën en wensen is afhankelijk van een spiegeling aan het gemeentelijk beleid, algemeen belang en (financiële) mogelijkheden. De gemeenteraad neemt hierin de nodige besluiten.

Meer specifiek

Woonservicezones

In Skarsterlân wordt gewerkt met een beleid ten aanzien van woonservice-zones, met de bedoeling binnen die zones een voldoende voorzieningenniveau op het punt van wonen, zorg en welzijn op en dergelijke op peil te kunnen houden.

Scholen

Scholen vervullen in dorpen een belangrijke sociaal maatschappelijke functie.
Er wordt dan ook naar gestreefd de dorpsscholen in stand te houden (voorbeeld Goingarijp).

Wonen

In het licht van de stagnerende groei en de toenemende vergrijzing dient het woningaanbod te worden afgestemd op de vraag. Een evenredige verdeling van nieuwe woningen over de dorpen van de gemeente is het uitgangspunt.

Openbare vervoerbindingen

Er wordt belang gehecht aan goede ontsluitingsmogelijkheden van dorpen.

Dorpshuizen

De gemeente Skarsterlân hanteert een subsidieregeling voor zowel nieuwbouw als verbouw van dorpshuizen.

De maximale subsidiebedragen voor 2010 zijn:

Voor nieuwbouw: € 230.148

Voor verbouw: € 147.915

20% van de totale bouwsom alsmede de exploitatie van het dorpshuis komen voor eigen rekening.

Openbare ruimte

Een nette en schone leef- en woonomgeving wordt belangrijk geacht en gezien als een visitekaartje van de gemeente.

3 Financiële positie en lastendruk

Uit het meerjarenperspectief van Skarsterlân, zoals dat in de ontwerp-kadernota 2010 is gepresenteerd, blijkt een ontwikkeling die uitkomt op de volgende reservepositie per eind 2014:

Algemene reserve vrij te besteden: € 9.159.000

Weerstandsreserve: € 5.000.000

Dit nadat ten behoeve van een aantal grote projecten (Verkeersknooppunt Joure, Sportief knooppunt en brede school Joure Zuid) de algemene reserve flink is aangesproken.

Uit de vergelijking van de woonlasten tussen Skarsterlân en Boarnsterhim in de Coelo-atlas 2010 blijkt het volgende:

Skarsterlân:

Eénpersoonshuishouden € 586

Meerpersoonshuishouden - 586

Boarnsterhim:

Eénpersoonshuishouden € 783

Meerpersoonshuishouden - 831

Financiële afwegingen/heroverwegingen

In dit kader dient te worden opgemerkt dat in de ontwerp-kadernota 2010 met uitzondering van een aantal grote projecten, waartoe reeds was besloten (Brede School Joure Zuid, Sportief Knooppunt en Bijdrage in aanpassing van de infrastructuur bij Knooppunt Joure) een pas op de plaats wordt gemaakt ten aanzien van nieuwe (grote) investeringen.

Dit heeft te maken met de voorziene kortingen op de algemene uitkering in de komende jaren. In dit kader vindt eveneens een herijking plaats ten aanzien van het algemene (financiële) beleid van de gemeente. Dit zal gebeuren op basis van de zogenaamde Zero-base methode.

4 Kwaliteit dienstverlening

Er is een voortdurende aandacht voor de kwaliteit van de dienstverlening.

Diverse benchmarks geven de gemeente een ruime voldoende. Bovendien worden diverse prijzen in de wacht gesleept voor een gewaarde dienstverlening, zoals de MBK prijzen voor meest MKB vriendelijke gemeente van Noord Nederland en de aanwijzing als meest innovatieve kleine gemeente van Nederland voor de experimentele toepassing van een zogenaamde prestatie (bouw) vergunning in de milieuvriendelijk nieuwbouwwijk Wyldehoarne te Joure.

Inmiddels is een dienstverleningsconcept opgesteld, op basis waarvan tot een Klant Contact Centrum zal worden gekomen. Doelstelling hierbij is een één loket situatie te realiseren waarmee invulling wordt gegeven aan de uitgangspunten van "de overheid geeft antwoord".

Verder wordt gestreefd naar vermindering van de regeldruk. Afschaffen van regels, combinatie van vergunningen bijvoorbeeld door de Wabo op een Skarsterlânse wijze uit te breiden met vergunningen op basis van plaatselijke verordeningen. Digitale beschikbaarheid van aanvraagformulieren en aanpassing van werkprocessen binnen de ambtelijke organisatie dragen hieraan bij.

Tenslotte hebben wij het afgelopen jaar geïnvesteerd in de verbetering van de gemeente website. Dit heeft de website van de gemeente Skarsterlân inmiddels gebracht op plaats 35 van gemeentelijke websites in Nederland en plaats 2 van de website van Friese gemeenten in de overheid.nl monitor.

5 Plaatsen gegevens in perspectief van fusie

De bovenvermelde gegevens zijn gebaseerd op visie en beleid van Skarsterlân.

In een eventueel fusieproces met Lemsterland en Gaasterlân-Sleat zal visievorming dienen plaats te vinden voor de nieuw te vormen gemeente. Een nieuwe visie zal derhalve van het bovenvermelde kunnen afwijken. Echter daarin zullen de bovenvermelde aspecten zeker worden meegewogen.

De verslagen van de overleggen met de buurgemeenten

Verslag van de bespreking Stuurgroep Herindeling De Friese Meren met een delegatie van het college van de gemeente Noordoostpolder, naar aanleiding van het ontwerp-herindelingsadvies fusiegemeente De Friese Meren (werknaam)

Datum: 16 november 2010

Locatie: gemeentehuis te Lemmer

Aanwezig:

De stuurgroepleden:

de heren W. Hoornstra, burgemeester van Gaasterlân-Sleat (voorzitter), D.J. Stellingwerf, burgemeester van Lemsterland, B. de Winter, wethouder van Skarsterlân en C. de Jong (secretaris).

Namens het college van de gemeente Noordoostpolder:

de heren A. van der Werff, burgemeester, A. Poppe, wethouder en W.J. Schutte, wethouder.

De heer Hoornstra heet de aanwezigen welkom. Hij geeft aan dat het Ontwerp herindelingsadvies in het kader van de zienswijzenprocedure is gezonden naar alle buurgemeenten. Zienswijzen kunnen tot en met 2 december a.s. worden ingediend. Hij is blij dat gehoor is gegeven aan de uitnodiging om nader van gedachten te wisselen over het herindelingsvoornemen van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân en de invloed die dit over en weer zou kunnen hebben..

De heer Van der Werff dankt de stuurgroep voor de uitnodiging voor het overleg.

Er vindt vervolgens een bespiegeling plaats van de bestuurlijke ontwikkelingen in Friesland. De fusie gemeenten streven naar een fusie per 1 januari 2013.

Op de vraag van de heer Van der Werff naar aanleiding van de streefdatum waarop de fusie rond moet zijn antwoordt de heer Hoornstra dat de fusiegemeenten de genoemde datum haalbaar achten en hieraan vast willen houden om de dynamiek die binnen de gemeentelijke organisaties is ontstaan te behouden. Er ontstaat een gemeente van ca 52.000 inwoners en deze schaal is voldoende om langjarig de primaire taken uit te voeren. In de literatuur wordt voor een plattelandsgemeente een aantal inwoners van 40.000 inwoners voldoende geacht voor een zelfstandig uitvoeren van deze taken. Waar sprake is van grensoverschrijdende belangen is de fusiegemeente bereid om samen te werken en nadere afspraken te maken. Dit geldt dus ook voor de Noordoostpolder. Hij vraagt waar rekening mee moet worden gehouden.

De heer Van der Werff zegt dat een aantal zaken spelen die aandacht vragen. Het gaat hierbij om de zogenaamde Zuiderzeerand, economische belangen en onderwijs.

In Emmeloord is een MBO - college met ca. 2000 leerlingen. Er wordt ook een substantieel aantal leerlingen getrokken uit de fusiegemeente. Gevraagd wordt hier oog voor te houden. De positie van het onderwijs in Emmeloord is belangrijk. De heer Stellingwerf stelt dat een en ander evenzeer geldt voor het algemeen voortgezet onderwijs in Emmeloord.

De heer Poppe schetst de ontwikkelingen t.a.v. de Zuiderzeerand, met een mogelijke vaarverbinding en het deltaprogramma, waarbij ook de Friese en Overijsselse boezem en rol speelt. Met betrekking tot het onderzoek naar een nieuwe vaarverbinding, waarbij ook de gemeente Steenwijkerland betrokken is, volgt binnenkort een go or no go moment. Verder staat de realisatie van een windmolenpark, waarvan een deel in Lemsterland, vrijwel vast.

Op de vraag van de heer Stellingwerf of het beleid van de oude regering ten aanzien het windmolenpark door het nieuwe kabinet wordt voortgezet, antwoordt de heer Poppe bevestigend.

De heer Schutte stelt ten aanzien van de ontwikkeling van bedrijventerrein dat de gemeenten over het algemeen vooral voor zich zelf vechten. Waarom zou hier niet meer worden samengewerkt? De meeste werknemers verhuizen niet meer naar hun werkomgeving vanwege de goede vervoersinfrastructuur. Het maakt dus ook steeds minder uit waar de bedrijventerreinen liggen. Afstemming over de beschikbaarheid van terreinen in de omgeving, voordat nieuwe worden aangelegd, is wenselijk. Met de gemeente Urk lijkt een begin van samenwerking te ontstaan. Hij acht het de moeite waard om te brainstormen over de mogelijkheden van samenwerking op dit terrein.

De heer De Winter merkt op dat afstemming en samenwerking op dit terrein in de praktijk veelal niet meevalt. Hij wijst in dit verband op de A7 zone, die thans zal worden opgeheven. Hij acht het echter wel wenselijk om tot afstemmingsoverleg te komen tussen de fusiegemeente en de Noordoostpolder. Het aspect samenwerking tussen de fusiegemeente en de gemeente Noordoostpolder heeft daarom ook een nadrukkelijke plek in het herindelingsontwerp gekregen.

De heer Van der Werff ervaart een wezenlijk verschil in sturing door de provincies. De provincie Flevoland voert op dit punt een liberaler beleid dan Friesland.

Gezamenlijk wordt geconstateerd dat het voordeel van de fusie is dat binnen één grotere gemeente een betere afstemming mogelijk is dan binnen drie kleinere en dat de diversiteit in aanbod beter kan worden afgewogen. De fusiegemeente heeft op dat punt sterke relaties met zowel Heerenveen, Südwest-Fryslân als de Noordoostpolder.

De heer Schutte merkt verder ten aanzien van de mogelijke vorming van Regionale uitvoeringdiensten op dat de Noordoostpolder hierin niet wenst mee te doen. De VROM inspecties hebben in het verleden geen negatieve reacties opgeleverd. Hij vraagt hoe de fusiegemeente hier in staat.

De heer De Winter geeft aan dat de fusiegemeente in staat zal zijn veel taken zelf te verrichten. Dat is juist ook de gedachte achter de vorming van een krachtige gemeente. Op enkele punten waar specifieke deskundigheid nodig is zal gebruik worden gemaakt van de deskundigheid van een eventueel provinciaal te organiseren RUD. Hij denkt hierbij aan bedrijven in de zware milieucategorie.

De heer Van der Werff zegt dat het ontwerp-herindelingsadvies positief wordt gewaardeerd en geen aanleiding geeft tot verder commentaar. De gemeente Noordoostpolder ziet uit naar een goede samenwerking met de fusiegemeente.

Na wederzijdse dankzegging voor de uitwisseling van gedachten sluit de heer Hoonstra de bijeenkomst.

Verslag van de bespreking Stuurgroep Herindeling De Friese Meren met een delegatie van de buurgemeenten Sneek, Wymbritseradiel en Nijefurd naar aanleiding van het Ontwerp Herindelingsadvies fusiegemeente De Friese Meren (werknaam)

Datum: 16 november 2010

Aanwezig:

De Stuurgroepleden:

de heren W. Hoornstra, burgemeester van Gaasterlân-Sleat (voorzitter), D.J. Stellingwerf, burgemeester van Lemsterland, B. de Winter, wethouder van Skarsterlân en C. de Jong (secretaris).

namens de buurgemeenten:

de heren: H.H. Apotheker, burgemeester van Sneek, J. Reitsma, burgemeester van Wymbritseradiel en S.Y. Eiling, wethouder van Nijefurd.

De heer Hoornstra heet de aanwezigen welkom. Hij geeft aan dat het Ontwerp herindelingsadvies in het kader van de zienswijzenprocedure is gezonden naar alle buurgemeenten. Zienswijzen kunnen tot en met 2 december a.s. worden ingediend. Hij is blij dat gehoor is gegeven aan de uitnodiging om nader overleg aan te gaan over het herindelingsvoornemen van de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân.

De heer Apotheker zegt dat de delegatie van de huidige buurgemeenten ook de andere in de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân opgaande gemeenten vertegenwoordigt. Hij constateert dat (uit betrekkelijk recent historisch oogpunt gerekend) de voorheen in het samenwerkingsverband Zuidwest Friesland samenwerkende gemeenten, met uitzondering van Littenseradiel, met deze voorgenomen herindeling in twee gemeenten worden samengebracht. Er bestaan tussen deze gemeenten thans nog veel samenwerkingsverbanden. Er bestaat bij de fusiegemeente Súdwest Fryslân dan ook een positieve grondhouding ten aanzien van het tot stand komen van de fusiegemeente De Friese Meren. De fusiegemeente Súdwest Fryslân wil graag samenwerken met de fusiegemeente "De Friese Meren".

De heer Reitsma geeft aan dat de gemeenten Wymbritseradiel en Nijefurd destijds wel teleurgesteld waren over het besluit van Gaasterlân Sleat om niet mee te doen met de fusiegemeente Súdwest Fryslân. Tegelijkertijd is door die gemeenten onderkend dat het besluit een gegeven is en het resultaat is van een democratisch proces binnen Gaasterlân-Sleat. De fusie van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân wordt beschouwd als een positieve ontwikkeling. Er ontstaan daarmee twee mooie waterrijke gemeenten, met een vergelijkbaar profiel. Beide nieuwe gemeenten hebben goede recreatief-toeristische ontwikkelingsmogelijkheden en tevens een goede economische structuur. Het is van belang elkaar op te zoeken en tot afstemming te komen ten aanzien van voorzieningen. Sneek is daarbij als stedelijk voorzieningencentrum van betekenis. Gelet op de gelijke oriëntatie op de waterrecreatie en -toerisme en de daarop gerichte veiligheidsproblematiek, met recreatiekernen zoals b.v. Lemmer, Heeg, Langweer en Sneek, is een gezamenlijk optrekken van belang. Ook bij de noodzakelijke reorganisatie van de politie is het onderbrengen van beide nieuwe gemeenten in één politieteam waarschijnlijk gewenst. Het driehoeksoverleg zal wel per gemeente georganiseerd dienen te zijn. Kijkend naar de kaartjes van beide gemeenten spelen de meren een grote rol in beide gemeenten. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor de gemeentegrens in de Snitsermar, zulks gelet op de economische activiteiten van Súdwest Fryslân aan de boorden van het meer. In dat verband zou een grenscorrectie bespreekbaar moeten zijn. Mogelijk dat hierover op een later moment de dialoog kan worden aangegaan. Verder vraagt de heer Reitsma aandacht voor de bestaande samenwerkingsverbanden, zoals de dienstverleningsovereenkomst met Gaasterlân-

Sleat en Lemsterland op het terrein van Sociale zaken, en de intergemeentelijke samenwerking binnen het oude Zuidwest Friesland op het terrein van de ICT. (ISZF) Als door de fusiegemeente De Friese Meren de keus wordt gemaakt een aantal zaken anders te organiseren wordt een zorgvuldige afhandeling op prijs gesteld.

De heer Eiling ziet ook een voordeel in het feit dat het Nationaal Landschap ZWF in slechts twee gemeenten komt te liggen. Ook hierin wordt een harmonieuze instelling gevraagd.

De heer Reitsma wijst verder nog op de afwikkeling van de liquidatie van het Oude samenwerkingsverband Zuidwest Friesland, waar alle drie huidige gemeenten van de fusiegemeente De Friese Meren bij betrokken zijn.

De heer Hoornstra onderschrijft de gedachte om bij een nieuwe gebiedsindeling van politieteams te streven naar een gebiedscombinatie van de twee nieuwe gemeenten.

De heer Stellingwerf wil voor de korte termijn een praktische oplossing tot er duidelijkheid bestaat over een eventuele reorganisatie van de politie.

De heer Hoornstra meent dat de beide nieuwe gemeenten op het terrein van de recreatie en toerisme veel gemeen hebben. Het is voor beiden een speerpunt van beleid. We zullen elkaar moeten versterken waar dit kan. Dit betekent ook dat we elkaar op dit terrein zullen moeten opzoeken. We moeten voorkomen dat we elkaar's concurrenten worden.

Ten aanzien van het Nationaal Landschap wijst hij erop dat er thans nog twee locaties in beeld zijn voor een informatiecentrum. Eén bij Galemadammen (Súdwest Fryslân) en één bij de Wyldemerk (De Friese Meren). Gaasterlân-Sleat zet in op de Wyldemerk en voorziet mogelijkheden voor een budgettair neutrale exploitatie, zulks door inkomsten uit zandwinning in het IJsselmeer in te zetten. Die inkomsten moeten ten goede komen aan natuur en landschap.

De heer Eiling stelt dat op investeringsniveau wel mogelijkheden bestaan, doch dat de exploitatie wordt neergelegd bij de gemeenten die participeren in het Nationaal Landschap. Hier worden garanties gevraagd. Oppakken door het particulier initiatief zou mooi zijn, doch de attractiewaarde is vanuit commercieel oogpunt veelal te gering. Afgesproken wordt hierover nader bestuurlijk overleg te plegen.

De heer De Winter staat niet op voorhand afwijzend tegenover een nader overleg op een daartoe geëigend moment over de begrenzing in de Snitsermar. Hij vraagt of er feitelijk knelpunten zijn of dat hier meer het gevoel speelt dat het grootste deel van dit meer op huidig Skarsterlân's grondgebied ligt.

De heer Apotheker zegt dat de gemeente Súdwest Fryslân, met het Starteiland en de Potten en de ontwikkelingen aldaar, sterk gerelateerd zijn aan de Snitsermar. Een mogelijke overgang van het gebied de Legeaën van Boarnsterhim naar Súdwest Fryslân versterkt de link met de Snitsermar nog.

De heer Reitsma memoreert dat de grote betrokkenheid van Sneek met het starteiland in 1984 reden is geweest van een overgang van Wymbritseradeel naar Sneek.

Afgesproken wordt dit onderwerp te gelegener tijd nader te bespreken.

De heer Apotheker wijst vervolgens ook op de sociaal economische relatie tussen de nieuwe gemeenten. Er wordt in Súdwest Fryslân gewerkt aan een visie op het A7- zonegebied Sneek Bolsward. De as Joure-Sneek-Bolsward is hierbij van belang, evenals de bereikbaarheid via de Sudergoaroute. Daarmee is de verbindingsslus feitelijk een gesloten geheel. De (ontwerp) visie zal na het gereed komen worden toegezonden. Ook de oriëntatie van grote delen van de fusiegemeente De Friese Meren op b.v. het Antonius Ziekenhuis en overige voorzieningen in Sneek is in het kader van de samenhang vermeldenswaard.

De heer Hoornstra zegt dat het logisch lijkt dat De Friese Meren streven naar een eigen afdeling sociale zaken. Dit past in de opzet om taken zoveel mogelijk zelf te doen. Skarsterlân heeft nu een eigen afdeling. Er zullen dan goede afspraken moeten worden gemaakt over een beëindiging van de dienstverleningsovereenkomsten voor Gaasterlân-Sleat en Lemsterland.

De heer De Winter geeft aan dat er altijd ook samenwerking nodig is. Hij geeft als voorbeeld de zogenaamde werkpoleinen, met thans een verdeling over Sneek en Heerenveen.

De heer Reitsma vraagt aandacht voor een goede afwikkeling van de financiële en personele gevolgen. Hoe eerder duidelijkheid bestaat over de te volgen koers, hoe minder flankerend beleid nodig is.

De heer Hoornstra zegt dat zorgvuldigheid de intentie is. Ook op het punt van de ICT zullen nadere keuzes moeten worden gemaakt. Skarsterlân doet dit in eigen beheer. De twee andere gemeenten zijn aangesloten bij het ISZF.

De heer Apotheker meent dat op dit punt echt een eigen afweging nodig is. Ook in Súdwest Frylân moest die afweging worden gemaakt. Ook hier was sprake van verschillende uitgangssituaties, doch uiteindelijk is gekozen voor een sterk ISZF, dat zich van daaruit verder kan ontwikkelen.

De heer De Winter vraagt of in de Stuurgroep van Súdwest Fryslân een portefeuillevdeling is gehanteerd.

De heer Reitsma antwoordt dat in het begin niet met een portefeuillevdeling is gewerkt om verkokering te voorkomen. Naderhand is dit natuurlijk gegroeid ter wille van de gewenste contacten tussen de ambtelijke organisatie en een bestuurlijk verantwoordelijke.

De heer Apotheker vult aan dat je dit dan vervolgens wel moet regelen om duidelijkheid te hebben.

Verder zegt de heer Reitsma dat het herindelingproces een goede gelegenheid biedt om de ambtelijke organisatie op te schudden. De kleinere organisatie levert zoveel besparingen op dat een zware bezuinigingsronde met moeilijke beslissingen ten aanzien van voorzieningen niet nodig blijkt.

De heer De Winter merkt op dat in de Friese Meren al wordt voorgesorteerd op de herindeling door op diverse terreinen personeel uit te wisselen en elkaar diensten te bewijzen.

Na de wederzijdse dankzegging voor de uitwisseling van gedachten, en het maken van de afspraak dat in het vervolgtraject nauwe contacten zullen worden onderhouden, sluit de heer Hoornstra de bijeenkomst.

Verslag van de bijeenkomst van de Stuurgroep herindeling De Friese Meren met een vertegenwoordiging van het college van de gemeente Heerenveen, naar aanleiding van het Ontwerp herindelingsadvies fusiegemeente "De Friese Meren".

Datum: 23 november 2010

Plaats: gemeentehuis Heerenveen.

Aanwezig:

De stuurgroepleden:

de heren W. Hoornstra, burgemeester van Gaasterlân-Sleat (voorzitter), D.J. Stellingwerf, burgemeester van Lemsterland, B. de Winter, wethouder van Skarsterlân en C. de Jong (secretaris)

Namens de gemeente Heerenveen:

de heren P. de Jonge, burgemeester, L. Buwalda, wethouder en J. van Leeuwestijn, hoofd directie- en bestuursondersteuning.

De heer Hoornstra zegt dat dit gesprek is gearrangeerd in het kader van de arhi-procedure. Het is de bedoeling het ontwerp-herindelingsadvies te bespreken. Evenals met Heerenveen worden ook gesprekken gevoerd met andere buurgemeenten die daaraan behoefte hebben. Bovendien bestaat de mogelijkheid in het kader van de zienswijzenprocedure te reageren. De reacties worden meegenomen in de reactienota bij het herindelingsadvies en kunnen leiden tot aanpassingen in het herindelingsadvies. Volgens planning wordt dit herindelingsadvies in februari a.s. aan de gemeenteraden ter besluitvorming voorgelegd.

Hij zegt het jammer te vinden dat met Heerenveen pas nu tot een afspraak kon worden gekomen omdat de stuurgroep graag de dialoog wil voeren over de toekomstige invulling van de samenwerking. De stuurgroep had voor deze dialoog meerdere gesprekken in gedachten. De stuurgroep neemt een open houding aan naar de omliggende gemeenten. De nieuwe gemeente wil met alle buurgemeenten samenwerken, doch Heerenveen heeft wel een bijzondere positie. De gemeente Skarsterlân heeft met Heerenveen al een preferent partnerschap en de nieuwe gemeente wil dit graag voortzetten.

Het ontwerp herindelingsadvies is in Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân met algemene stemmen door de raden aangenomen, in Lemsterland is het voorstel met 12 tegen 3 stemmen aangenomen. Van de 51 raadsleden, stemden dus in totaal 3 leden tegen. Opgemerkt wordt hierbij dat de drie tegenstemmers sowieso tegen herindeling zijn.

De heer De Jonge zegt dat de gemeente Heerenveen even heeft gewacht met een gesprek om eerst met de gemeenteraad te kunnen discussiëren over de reactie. Heerenveen is van buitenaf geconfronteerd met opvattingen. Zowel de opheffing van Boarnsterhim als de ontwikkelingen aan de westkant met de aangekondigde fusiegemeente heeft consequenties voor Heerenveen. Er was tijd nodig voor een nadere oriëntatie op de consequenties. Heerenveen heeft aangeboden deel te nemen aan het onderzoek van Skarsterlân naar de bestuurlijke toekomst zodat in een vroeg stadium een helder vergelijk voorhanden was. Skarsterlân is niet op dit aanbod ingegaan. Hiernaast bestond in het college behoefte het gesprek aan te gaan op basis van een besluit van de gemeenteraad.

De gemeenteraad van Heerenveen heeft een duidelijke voorkeur uitgesproken voor een fusie met Lemsterland en Skarsterlân. De regionale impact en de vitaliteit van de regio verdient in het kader van de arhi-procedure aandacht. De regiofunctie van Heerenveen is van belang gelet op de oriëntatie op Heerenveen wat betreft regionale voorzieningen als werkgelegenheid, detailhandel, onderwijs en gezondheidszorg.

De belangen staan haaks op elkaar. Ook Heerenveen heeft recht op een gezonde toekomst. Ter ondersteuning van de regiofunctie van Heerenveen zullen sociaal geografische gegevens aan de in te dienen zienswijze worden toegevoegd. Heerenveen wil een vitale gemeente zijn, die is voorbereid op meer taken. Spreker mist de aandacht voor de vitaliteit van de regio.

De heer Hoornsta zegt dat de fusie van de drie gemeenten feitelijk alleen maar positief kan zijn voor Heerenveen. Er ontstaat een krachtiger gemeente die openstaat voor alle vormen van samenwerking, zulks ter wille van de vitaliteit van de regio. Hij ziet niet in dat daarvoor samenvoeging nodig is.

De heer De Jonge wijst erop dat Skarsterlân in plaats van samenwerking alleen fusie met Gaasterlân-Sleat en Lemsterland wil. Dit zal gebaseerd zijn op de negatieve kant van samenwerkingsconstructies.

De heer Stellingwerf merkt op dat zowel de fusiegemeente als Heerenveen straks ongeveer dezelfde schaal hebben. Heerenveen is en wordt in zijn ogen zeker geen kasplantje en zou dat beeld ook niet moeten willen wekken.

De heer De Winter meent dat de bestuurskracht van beide gemeenten straks ruim voldoende zal zijn.

Door samenwerking kan de gewenste regionale slagkracht worden versterkt. Heerenveen zal een krachtiger samenwerkingspartner krijgen. In deze zin is ook door de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân gereageerd. Die nieuwe gemeente is blij met een gelijkwaardige partner.

De heer Hoornstra zegt met betrekking tot de bestuurskracht dat de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Lemsterland zich nog zeker 5 jaar kunnen redden. Skarsterlân kan dit zeker nog over een veel langere periode. De gemeenten zien echter met z'n drieën een gezamenlijke toekomst, waardoor een schaal ontstaat die tot in lengte van jaren toereikend wordt geacht. Het gebied dat door die nieuwe gemeente wordt gevormd is zowel op Heerenveen, als Sneek en Emmeloord georiënteerd. De discussie over het meebetalen aan voorzieningen is een lastige. In het gemeentefonds zitten vergoedingen voor regionale voorzieningen. Plattelandsgemeenten daarentegen getroosten zich financiële inspanningen in b.v. toeristisch-recreatieve infrastructuur zoals waterwegen, passantenhavens, fietspaden e.d.), waarvan ook de inwoners van de regionale centra profiteren. Zo heeft iedere gemeente z'n eigen specifieke omstandigheden.

De vraag is feitelijk wat er nodig is voor Heerenveen. Diverse publicaties geven aan dat een gemeente van 40.000 inwoners z'n primaire taken op een voldoende niveau kan uitvoeren. Met het huidige aantal inwoners, met mogelijk nog een toevoeging uit Boarnsterhim komt Heerenveen zelfs op ca 50.000 inwoners. Waarom moet Heerenveen nog meer inwoners hebben?

De heer De Jonge zegt dat Heerenveen tegen de grenzen van de mogelijkheden aanloopt. De ontwikkeling van het centrum van Heerenveen, de ontplooiing van winkels, het middelbaar onderwijs en de infrastructuur vragen investeringen. Heerenveen hoeft geen 100.000 inwoners. Het gaat ook niet om absolute aantallen, die zijn allemaal arbitrair. Als alles bij het oude blijft, komt het niet goed. Het gaat daarbij niet om het Abe Lenstra stadion of een nieuwe Thialf. Iedereen schaal op, terwijl Heerenveen geen kans wordt geboden.

De heer Stellingwerf meent dat opschaling geen doel op zich is en geeft aan dat de uitgangspunten van de drie gemeenten anders zijn dan die van Heerenveen.

De heer Hoornstra zegt dat de ontwikkelingen t.a.v. de fusiegemeenten ook versterkend kan werken naar Heerenveen. Hij ziet geen mogelijkheden voor fusie met Heerenveen. Hiervoor ontbreekt ten enenmale het draagvlak bij zowel de gemeenteraden als de burgers. Als de beoogde fusie geen doorgang zou vinden zit alles op slot; er gebeurt dan vooralsnog niets. Hij vraagt welke alternatieven Heerenveen ziet.

De heer De Jonge stelt dat Heerenveen niet over de alternatieven gaat. Niet alleen de raden besluiten over de toekomst. Ook gedeputeerde staten hebben daarin een rol en ook het parlement. Het parlement heeft via het aannemen van de motie Heijnen om een duidelijk provinciaal plaatje gevraagd.

De heer Stellingwerf geeft aan dat de motie Heijnen vraagt om onderzoek te doen naar een zo mogelijk gezamenlijk op te stellen gebiedsvisie welke in overleg met de gemeenten tot stand komt.

De heer Hoornstra zegt andermaal dat de fusiegemeente niet met de rug naar Heerenveen wil staan, maar juist een open houding ten toon spreidt. In het verleden zijn ook de gezamenlijke belangen van Heerenveen en Skarsterlân gediend door een gemeenschappelijke regeling te treffen voor de ontwikkeling van bedrijvigheid op hun beider grensgebied. Dit heeft

tot aanzienlijke resultaten geleid. Gedeputeerde staten hebben in het kader van de arhi-procedure een adviserende rol. In december vindt een nader gesprek met gedeputeerde staten plaats. Hij zegt verder dat in de 2^e Kamer grote aarzeling bestond over o.m. de te grote schaal van de fusiegemeente Súdwest Fryslân. Het “van onder op -principe” is zeer belangrijk en gedwongen huwelijken worden in principe niet geaccepteerd. Als de fusiegemeente niet gevormd zou mogen worden zit alles op slot en gebeurt er voorlopig niets. Hij zoekt dan ook naar een aanpak op grond waarvan Heerenveen ook uit de voeten zou moeten kunnen.

De heer Buwalda meent dat gelet op de functie van Heerenveen ook naar andere mogelijkheden gekeken had moeten worden. De drie gemeenten hebben een fusieplan ontwikkeld en met Heerenveen wil men slechts samenwerken. Heerenveen heeft een andere visie en zal daarom een zienswijze indienen.

De heer Hoornstra ziet in samenwerking ook een heel goede en algemeen aanvaarde mogelijkheid tot versterking van het totaal. Hij constateert dat de meningen zo ver divergeren dat er vooralsnog niet tot een gedeelde opvatting kan worden gekomen.

De heer Van Leeuwstijn zegt dat het niet gaat om de meningen van bestuurders maar om de samenhang tussen inwoners, instellingen en ondernemers in de regio en de versterking van de regio..

De heer De Jonge stelt nog dat er verbazing is opgetreden over de actie van Terherne.

De heer De Winter geeft aan dat over de ontvangst van Terherne vooraf nadrukkelijk is gesproken in het college van Skarsterlân. Het ging in dat geval om een het verlenen van medewerking aan een ludieke actie van Terherne om zich massaal in Skarstertlân “in te schrijven”. Er is bij die ontvangst duidelijk te verstaan gegeven dat hoewel Terherne welkom is, een overgang van Terherne het proces van de 3 gemeenten niet mag verstoren en dat het besluit over de toekomst van Terherne in Boarnsterhim wordt genomen. Skarsterlân heeft zich ook niet gemengd in de discussie die in Boarnsterhim moet worden gevoerd. Er is slechts op verzoek van Boarnsterhim een positionpaper ingediend. Over de procedure die bij een eventuele overgang van Terherne gevolgd gaat worden bestaat nog geen duidelijkheid.

De heer Buwalda zegt vreemd aan te kijken tegen deze actie. Heerenveen betracht op dat punt terughoudendheid.

De heer De Jonge ziet door de fusie van de drie gemeenten een knip ontstaan in een samenhangend gebied. Heerenveen heeft een breder “draagvlak” nodig voor zijn voorzieningen en wil de maatschappelijke ontwikkelingen in Friesland volgen. De voorzieningen vragen om een groter volume qua inwoners. Dat is het belangrijkste argument van Heerenveen.

Ook de complexiteit van projecten vraagt steeds meer deskundigheid.

Desgevraagd bevestigt de heer De Jonge dat de gemeentegrenzen tot op heden geen belemmeringen hebben opgeleverd. De samenwerking heeft naar de mening van Heerenveen zijn grenzen bereikt.

De heer Van Leeuwstijn zegt dat gegevens over de oriëntatie op Heerenveen bij de zienswijze zullen worden gevoegd. Deze gegevens zullen deze week worden doorgezonden.

De heer De Winter zegt dat deze gegevens wel bekend zijn. Hij vraagt nog naar de stand van zaken van het onderzoek dat wordt gedaan m.b.t. een fusie/samenwerking met Smallingerland.

De heer De Jonge zegt dat Smallingerland in hetzelfde schuitje zit als Heerenveen. Smallingerland en Heerenveen dreigen kleiner te worden dan de gemeenten in hun omgeving. Dit wijzigt de verhoudingen. Desnoods moet dan een krachtenbundeling met Smallingerland worden gezocht.

De heer Hoornstra geeft aan graag voor de a.s. kerst een vervolgesprek te willen.

De heer De Jonge zegt dat dit alleen zin heeft als er iets te bespreken valt.

Hierop wordt afgesproken dat na het gesprek dat de stuurgroep in december zal hebben het college van gedeputeerde staten een terugkoppeling zal plaatsvinden en eventueel nader overleg zal worden gevoerd.

Vervolgens wordt de bijeenkomst gesloten.

1606201100572

Stukken betrekking hebbend op de grenscorrectie
(Nieuwebrug/Haskerdijken)

Petitie

1606201100573

We zitten hier vanavond bij elkaar, maar voor mijn gevoel is dat mosterd na de maaltijd!

Er zijn beslissingen genomen over onze hoofden heen, door de Commissie van wijzen, door GS en tot onze grote teleurstelling en boosheid ook door het college van B&W

Grote beslissingen zijn het, misschien niet voor degene die ze hebben gemaakt, maar wel degelijk voor degenen die er de dupe van worden..

Er is naar mijn gevoel iets heel erg mis gegaan in het proces rond de fusie de Friese Meren, een fusie die vanaf het begin ook door ons werd gedragen. Het fusieproces is helemaal volgens het boekje verlopen tot het moment dat GS zich er mee ging bemoeien, de commissie van wijzen werd ingesteld en er, zonder daar ook maar 1 keer inhoudelijk met de bewoners van onze dorpen over te spreken, een advies werd gegeven wat ons buiten de nieuwe fusiegemeente plaatst

Ik hoor nog burgemeester Kuiper zeggen op onze vorige jaarvergadering: Nee, onder geen beding worden jullie bij Heerenveen gevoegd, we gaan over met de gemeente grenzen zoals ze nu zijn...

Nou... DUS NIET!!

De provincie sloot zich binnen tien dagen aan bij het advies van de wijzen en gaf B&W te kennen dat die maar hetzelfde moesten doen omdat ANDERS een negatief advies naar den Haag zou gaan en de fusie dus niet op de geplande datum een feit zou zijn... Dat is geen democratische besluitvorming... Dat is gewoon niets meer en niets minder dan pure chantage.... Chantage waar de colleges van de drie

fusiegemeenten helaas gevoelig voor bleken gezien hun advies aan de raad.

Ik heb gesproken met mevrouw Jacobi, lid van de tweede kamer voor de PVDA en ook daar verbaasd men zich over de gang van zaken. Ze zei dat wanneer de provincie een negatief advies zou geven over een fusie die volgens het van onderaf principe is ontstaan, die aan alle eisen voldoet maar waar men het niet eens kan worden over twee kleine dorpjes en een klein industriegebied, de Provincie wel een heel raar figuur zou kunnen slaan.

Inhoud, duidelijke argumenten... nut en noodzaak... heeft u er iets over gehoord of gelezen? Nee, natuurlijke grenzen en zorggebied, dat is het enige criterium wat we uit het rapport van wijzen hebben kunnen opmaken... Hoe zit het met Historie? Ligt de oorsprong van Haskerland niet hier in Haskerdijken? Hoe zit het met nut en noodzaak? Welk nut hebben wij voor Heerenveen? Heerenveen zegt vergrijzing en ontgroening tegen te willen gaan....en dat bereik je door onze dorpen bij je gemeente te voegen? Laat me niet lachen....Het gaat ook niet om ons maar om het industriegebied, daarvan zijn wij inmiddels wel overtuigd... Maar om daarvoor 600 inwoners op te offeren?

Ik had verwacht dat u meer vertrouwen zou hebben in de kracht van de Friese Meren, het hele fusietraject is compleet volgens het boekje gegaan, waarom zou er dan zo'n angst moeten zijn voor dat negatieve advies?worden wij alleen opgeofferd vanwege het strakke tijdschema rond de fusie? Dit mag toch NOOIT een reden zijn? Bij deze overhandig ik u de handtekeningen van vele inwoners van onze dorpen: We vragen u voet bij stuk te houden, beloftes maken schuldig en het is nu tijd deze beloften in te lossen..... Ik ben boos.. ik ben teleurgesteld....en zoals u ziet.. ik ben niet de enige!

Nieuwebrug-Haskerdijken

t.a.v. de ...

15 april 2011, kenmerk 2011.1849.gjp
In behandeling bij de heer
Onderwerp: Rapport 'Commissie van Wijzen'

Geachte heer

Ons college heeft kennis genomen van uw uitvoerige brief van 22 maart 2011, waarin u als voorzitter van het bestuur van de Vereniging voor Plaatselijk Belang Nieuwebrug-Haskerdijken en mede namens de belangengroep Spitsendijk onomwonden te kennen geeft alles in het werk te willen stellen dat Nieuwebrug, Haskerdijken en Spitsendijk in de toekomst deel uit maken van de nieuwe gemeente De Friese Meren. U vraagt ons college u daarbij te steunen door onverminderd vast te houden aan het conceptherindelingsadvies.

Zoals u bekend, zijn wij als fusiegemeenten het herindelingstraject ingegaan met als uitgangspunt dat de drie gemeenten ongedeeld over zouden moeten gaan in de nieuwe gemeente. In het conceptherindelingsadvies is dat ook zo verwoord.

Inmiddels zijn we een aantal maanden verder en staan we als fusiegemeente voor de beslissing of we bij de vaststelling van het definitieve herindelingsadvies nog moeten afwijken van het eerdergenoemde concept.

Het is duidelijk dat u en uw medestanders van mening zijn dat, ondanks een andere zienswijze van de Commissie van Wijze mannen, en, ondanks het op 25 maart jongstleden bekend geworden standpunt van het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân, de fusiegemeente moet blijven gaan voor "ongedeeld over".

U weet dat het uiteindelijk de gemeenteraden van de drie fusiegemeenten zijn die de beslissing moeten nemen en dat wij als colleges de taak hebben dat raadsbesluit voor te bereiden. In dat kader moeten we de voor- en nadelen en de aan de verschillende opties klevende kansen en risico's zo goed mogelijk in kaart brengen. Uw brief wordt daarbij betrokken.

De colleges hebben op 5 april 2011 hierover een standpunt ingenomen dat als voorstel ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de drie raden, te weten van Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân.

Vervolg brief d.d. 7 april 2011, kenmerk 2011.1849.gjp. Blad 2

Zoals u bekend is, organiseert de raad van Skarsterlân op 13 april 2011 een informatieavond voor de beide dorpen.

De Gemeenschappelijke Begeleidingscommissie, bestaande uit de fractievoorzitters van alle gemeenteraadsfracties van de drie gemeenten, zal zich op 14 april aanstaande over deze zaak buigen. Deze bijeenkomst vindt om 20.00 uur plaats in de raadszaal van de gemeente Skarsterlân. Voorafgaand daaraan van 19.00 tot 20.00 uur gelegenheid tot inspreken. Insprekers kunnen zich aanmelden via de griffie van de gemeente Skarsterlân, telefoonnummer () of het algemene nummer ()

Op 20 april 2011 om 20.00 uur vindt er vervolgens een vergadering van de voltallige gezamenlijke gemeenteraden plaats in 't Haske te Joure. Ook hier is gelegenheid om voorafgaand aan de vergadering van 19.00 tot 20.00 uur in te spreken. Insprekers kunnen zich aanmelden via de griffie van de gemeente Skarsterlân, telefoonnummer () of het algemene nummer ()

Op 27 april 2011 zullen de afzonderlijke gemeenteraden ten slotte het formele besluit nemen over het definitieve herindelingsadvies.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Skarsterlân,

secretaris,
mevr. E. Blaauw.

burgemeester,
mevr. M. Looman-Struijs.

Aan : de Raadsleden en B&W gemeente Skarsterlân
Betreft: reactie op informatie avond B&W Gemeente Skarsterlân richting
gemeentelijke Plaatselijk Belangen 24 maart 2011.
Van: Vereniging voor Plaatselijk Belang Nieuwebrug Haskerdijken
Haskerdijken, 28-03-2011,

Geachte Raadsfracties, geacht College,

Op donderdagavond 24 maart jl. heeft B&W Skarsterlân getracht aan de Plaatselijk Belang besturen uit te leggen, waarom de gemeente direct na ontvangst van een Provinciaal geïnitieerd adviesrapport met betrekking tot gemeentelijke herindeling, mogelijk een besluit zal moeten nemen dat haaks staat op het reeds genomen raadsbesluit aangaande de fusie "de Friese Meren" van 6 oktober 2010.

Immers op 6 oktober 2010 heeft u een besluit genomen omtrent de samenvoeging tussen Skarsterlân, Lemsterland en Gaesterlân-Sleat. Deze beslissing heeft u in een gezamenlijke brief op 15 november nogmaals aan de gemeente Heerenveen kenbaar gemaakt. Het besluit betrof een fusie zonder randvoorwaarden of concessies.

Na herhaalde afwijzingen van Heerenveen meende de Provincie in december 2010 opdracht te moeten geven tot het onderzoeken van "Versterking van lokale bestuurskracht" met een uit te brengen advies aan de Provinciale Staten op 15 maart jl. Draagkracht was daarbij een zwaarwegende norm.

Wanneer u mogelijk een besluit zal moeten nemen dat haaks staat op het reeds eerder genomen raadsbesluit zal voor ons deze wending onbegrijpelijk en onacceptabel zijn! De haast, de eenvoud en het gemak waarmee de gemeente blijkbaar een reeds eerder genomen besluit zonder wederhoor en steekhoudende argumentatie terzijde kan gooien en of volledig herziet, is op zijn zachtst gezegd zeer bedenkelijk te noemen. Er zijn amper 10 dagen verstreken na de openbaarwording van het Provinciale adviesrapport. Tijd voor inhoudelijke discussie is er nog niet geweest.

Op 28 maart ontvingen wij onderstaand antwoord op een gerichte vraag over de inhoud en status van het "besluit" van GS dd 25 maart jl. van dhr Koenders:

Bijgesloten een afschrift van de brief die gedeputeerde staten aan provinciale staten hebben gezonden inzake de standpuntbepaling op het advies van de Commissie van Wijzen rondom een tweetal actuele herindelingsvoornemens.

De standpuntbepaling is niet een besluit met rechtsgevolg in de zin van de Awb en dus niet vatbaar voor bezwaar en beroep.

De bij de voorgenomen fusie van De Friese Meren betrokken gemeenten zijn nu aan zet om, conform de bepalingen van de Wet Algemene regels herindeling (Wet Arhi), een herindelingsadvies vast te stellen. Het ligt daarmee in de rede dat u zich richt tot de gemeente Skarsterlân.

Bovenstaande bevestigt het door ons reeds eerder geventileerde inzicht, dat Gedeputeerde Staten geen besluit conform AwB en niet volgens de Wet Arhi heeft genomen. De raadsleden van de gemeente Skarsterlân zijn zelf verantwoordelijk voor hun standpunt en besluit!

De ondersteunende beargumentering van GS richting Provinciale Staten geven het overhaaste en inconsequente beleid weer.

Eenzijds wordt nadrukkelijk aangeven, dat het herindelingsproces te zwaarwegend is om als demissionaire bestuurders te behandelen en overgelaten dient te worden aan de nieuwe ploeg, om vervolgens net zo gemakkelijk op deelpunten het "advies" n.b. slechts gedeeltelijk, maar op zeer essentiële punten letterlijk te nemen.

Concreet voor Skarsterlân: de door de commissie benoemde grenscorrectie wordt gedeeltelijk niet toepasselijk verklaard; ruimte voor woningbouw behoefte van Heerenveen wordt uitgesloten met als argument, dat dit onder de bestaande Integrale Visie afgehandeld zal worden. Het ingrijpende proces van annexatie van de dorpen Haskerdijken / Nieuwebrug naar Heerenveen wordt niet beschreven, maar gecamoufleerd gebracht, door enkel in een kaartje te verwerken. Noodzaak voor Heerenveen is blijkbaar niet urgent om tevens Opsterland op te splitsen, zoals ook in het advies van 15 maart benoemd werd. Welke krachten bepalen hier het proces? Wij als inwoners als ruilmiddel ter genoegdoening voor de afwijzing van Heerenveen als fusiepartner? 600 Burgers als doekje voor het bloeden...

Burgemeester en Wethouders van Skarsterlân willen zich blijkbaar laten dwingen tot deze concessies door een demissionair Provinciebestuur. Ongeacht de weerzin die er bij de inwoners van Haskerdijken- Nieuwebrug is tegen de gemeente Heerenveen. Nieuwe Democratie, "Meer Burger, minder Bestuur"...

Raadsleden van gemeente Skarsterlân, u beslist over de fusie en wel of geen grenscorrectie, niet de Provincie of Burgemeester en Wethouders! U besluit, of u de inwoners van onze dorpen wilt slachtofferen. U bent verantwoordelijk voor ons en ons welbevinden als inwoners van een door ons gekozen gemeente! Skarsterlân, fusiepartner van De Friese Meren!

Raadsfracties van Skarsterlân, wij verzoeken u zorgvuldig volgens geldende procedures te blijven werken. Wij verzoeken u tevens het democratisch proces rond Herindeling en mogelijke herziening van reeds genomen besluiten zorgvuldig en openbaar te voeren. Alvorens u definitief een herzieningsbesluit neemt op het reeds afgesloten fusiebesluit van 6 oktober 2010, verzoeken wij de raadsfracties zich in openbaar debat inhoudelijk uit te spreken over onze reactie van 22 maart 2011 op het rapport " Meer Burger, Minder Bestuur" en in de bijlage opgestelde aanvullende vragen.

Ons inziens zijn er geen zwaarwegende argumenten waarop u uw eerder genomen besluit dient aan te passen. Houd daarom vast aan uw eerste beslissing en leg uw besluit als zodanig en gemotiveerd voor aan Den Haag. Bottum Up, burgerrecht en draagkracht zijn de hoofdnorm.

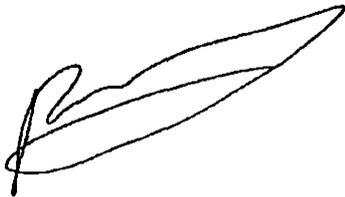
Er zijn herhaaldelijk beloftes gedaan aan ons als Plaatselijk Belang, dat Skarsterlân als één geheel overgaat naar "de Friese Meren". Wij zijn zeer strijdbaar in deze zaak en gaan er alles aan doen om toch onderdeel van onze eigen gemeente te blijven! Dat strijdbare verwachten wij ook van u, per slot van rekening maken wij een onlosmakelijk onderdeel uit van uw gemeente.

Hoogachtend,

Met strijdbare groet,

Vereniging voor Plaatselijk Belang Nieuwebrug – Haskerdijken i.s.m. belangengroep Spitsendijk

Namens deze,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke, positioned to the right of a small 'C' mark.

Bijlage: lijst met vragen.

Bijlage bij de brief:

“reactie op informatie avond B&W Gemeente Skarsterlân richting gemeentelijke Plaatselijk Belangen 24 maart 2011.”

Op grond van openbaarheid van bestuur en verwijzend naar de inhoud van onze reactie rond het herindeling advies, ingestuurd naar de Raadsfracties en B&W op 22 maart j.l. verzoeken wij u deze reactie en onderstaande concrete punten inhoudelijk, openbaar te bespreken en uw standpunten duidelijk te verwoorden.

1** Weegt de fusie datum 1 jan 2013 zwaarder dan het behoud van Haskerdijken / Nieuwebrug binnen “de Friese Meren”?

2** Hoe ervaart u de door u te accepteren concessies, opgelegd door demissionair GS als randvoorwaarde om te kunnen komen tot de vorming van “de Friese Meren”?

3** Wat is uw mening over de snelheid en onderbouwing van het herindelings besluit van het demissionaire GS?

4** Demissionair GS besloot “half over haar graf heen regerend”. Zou het niet democratischer zijn wanneer de nieuwe Staten van Fryslân zich hierover een beeld vormen en met een eensluidend Fryslân breed plan van aanpak komen?

5** Welk onderzoek en acceptatietoets ligt ten grondslag aan het afstoten van dorpen, industrieterreinen en bedrijven door gemeente Skarsterlân aan gemeente Heerenveen? Staat bv Omrin hier achter?

6** Wat is volgens uw fractie de toegevoegde waarde voor Heerenveen om een zeer kleine maar onwillige groep van ca 600 personen te annexeren?

7** Wat is uw mening over de door Haskerdijken / Nieuwebrug ingebrachte argumenten in de reactie van 22 maart 2011 om de eenheid te bewaren?

8** Welke acties overweegt u om Haskerdijken / Nieuwebrug binnenboord te houden?

9** Hoe denkt u als verantwoordelijken de belangen van uw inwoners van Haskerdijken/ Nieuwebrug in de toekomst te behartigen en te verdedigen?

10** Bepleit uw fractie het verzoek tot fusie dd 6 oktober 2010 ongewijzigd voor te leggen aan de Provincie met het verzoek dit zonder kanttekening door te sturen? Indien nee, waarom niet?

11** Welke motivatie hangt u aan het mogelijk aanpassen van uw oorspronkelijke, weloverwogen fusiebesluit van 6 oktober 2010?

12** Overweegt u tbv een transparant herindelingproces een volledig hernieuwde procedure, indien nee, waarom niet?

Opgesteld door:

Vereniging voor Plaatselijk Belang Nieuwebrug – Haskerdijken i.s.m. Belangengroep Spitsendijk.

Hoofdstuk 5 van de Handreiking administratieve en organisatorische aspecten gemeentelijke herindeling (provincie Fryslân, april 2009)

***Uit: Handreiking administratieve en organisatorische aspecten
gemeentelijk herindeling (provincie Fryslân, april 2009)***

5 Overgang van rechten en verplichtingen en verrekeningen tussen gemeenten

5.1 Algemeen

De overgang van rechten en plichten bij herindelingen en grenscorrecties is geregeld in hoofdstuk VI (artikel 44 en volgende) van de Wet Arhi. Bij rechten en verplichtingen moet worden gedacht aan bijvoorbeeld registergoederen, beleggingen, reserves en voorzieningen, vorderingen en schulden op korte en lange termijn, maar ook aan procedures en rechtsgedingen.

Met betrekking tot verrekeningen, die tussen gemeenten dienen plaats te vinden, bepaalt artikel 50, eerste lid, van de Wet arhi, dat Gedeputeerde Staten het bedrag en zo nodig de wijze van betaling vaststellen, nadat de besturen van die gemeenten gehoord zijn. Het besluit tot vaststelling van de verrekeningen is een besluit als bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen een dergelijk besluit kan bij Gedeputeerde Staten een bezwaarschrift worden ingediend. Hierna kan eventueel beroep bij de sector bestuursrecht van de rechtbank worden ingesteld.

Verrekeningen zijn mogelijk voor de volgende onderdelen van de gemeentelijke huishouding:

- de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen in toegevoegd gebied (art. 39);
- de gemeenschappelijke regelingen (art. 41);
- de overgang van rechten en plichten (art. 44);
- de voorziening van o.a. water, elektriciteit en gas (art. 45);
- uitkeringen van rijk, provincie of gemeenten (art. 48) en
- overige verrekeningen (hoofdstuk IX).

De administratief-organisatorische aspecten ten aanzien van gemeentelijke belastingen en de gemeenschappelijke regelingen zijn afzonderlijk behandeld in de hoofdstukken 3 en 6. Op de onder 3 t/m 6 genoemde onderdelen wordt in dit hoofdstuk ingegaan.

5.2 Overgang van rechten en verplichtingen

5.2.1 Inleiding

Bij de overgang van rechten en verplichtingen moet een onderscheid worden gemaakt tussen:

- ondeelbare, niet-territoriaal gebonden, rechten en verplichtingen en
- rechten en verplichtingen die uitsluitend betrekking hebben op overgaand gebied.

Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet Arhi zijn de te onderscheiden rechten en verplichtingen als volgt toegelicht:

Gemeenten hanteren in het algemeen de regel van de totale financiering. Tegenover het totaal van de gemeentelijke kapitaaluitgaven (investeringen) staat het totaal van de gemeentelijke financieringsmiddelen (het eigen en het vreemd vermogen). Dit houdt onder meer in dat een gemeente in de regel niet voor ieder investeringsobject een afzonderlijke lening afsluit, maar beziet hoeveel financieringsmiddelen men op enig moment nodig heeft, gegeven de bestaande (kas)situatie en de nog te verwachten (kas)inkomsten en (kas)uitgaven in een bepaalde periode. Vervolgens wordt hierop de omvang van de aan te trekken financieringsmiddelen (leningen) afgestemd. 19

Een afzonderlijke toedeling van een bepaalde lening aan een specifiek investeringsobject vindt derhalve nagenoeg niet plaats. Afschrijvings- en aflossingstermijn zijn niet aan elkaar gekoppeld. Het verband met een bepaalde kapitaaluitgaaf is dan verbroken.

Meer in het algemeen zal een en ander betekenen dat de gemeente waarnaar gebied is overgegaan de boekwaarde van alle naar haar overgegangene vermogensobjecten zal moeten vergoeden aan de gemeente waarnaar de ondeelbare rechten en verplichtingen overgaan. Deze gemeente zou de aldus verkregen middelen kunnen aanwenden voor bijvoorbeeld het (vervroegd) aflossen van een deel van de overgenomen leningen van de opgeheven gemeenten.

Voor de ondeelbare rechten en verplichtingen geldt, dat deze volledig overgaan naar de gemeente waaraan de op te heffen gemeente wordt toegevoegd of als de gemeente naar meer dan één gemeente overgaat, volledig naar de in de betrokken herindelingswet aan te wijzen gemeente. Dit betekent dat deze rechten en verplichtingen dus altijd overgaan naar één gemeente.

De rechten en verplichtingen die uitsluitend betrekking hebben op overgaand gebied, gaan uiteraard over naar de gemeente waaraan het gebied wordt toegevoegd.

Alle rechten en verplichtingen, dus zowel de ondeelbare als de territoriaal gebonden rechten en verplichtingen, gaan over zonder dat een nadere akte is vereist. De betreffende herindelingswet is de titel voor deze rechtsovergang. Het feit dat de Wet Arhi uitdrukkelijk regelt dat „alle rechten en verplichtingen” overgaan, heeft tot gevolg dat ook beperkte rechten, zoals huurrechten, in overgaand gebied, overgaan naar de gemeente waaraan dat gebied wordt toegevoegd.

Omdat de Wet Arhi geen verschil maakt tussen registergoederen met een publieke bestemming en een private bestemming gaan beide over. Het gaat hier dus niet alleen om wegen, bruggen en viaducten, maar bijvoorbeeld ook om bossen en landbouwpercelen, die bij de gemeente in eigendom zijn en in overgaand gebied liggen.

In dit verband wordt nog ingegaan op onze taak bij de overgang van registergoederen, zoals woningen en schoolgebouwen en ook beperkte rechten, zoals het recht van opstal en het erfpachtrecht. Op grond van het bepaalde in artikel 44 van de Wet Arhi dienen wij de overgang van de registergoederen naar een andere gemeente onverwijld in te schrijven in de openbare registers, bedoeld in afdeling 3: 16 van het Burgerlijk Wetboek. De inventarisatie van deze registergoederen dient vóór de datum van herindeling door elke gemeente afzonderlijk te worden uitgevoerd. Hieronder valt ook het verzamelen van historische gegevens zoals bijvoorbeeld gegevens over bodemverontreiniging. Het is van belang dat de opgaaf van registergoederen kort nadat de gewijzigde gemeentelijke indeling van kracht is geworden wordt verstrekt. De Dienst van het Kadaster en de Openbare Registers heeft voor deze opgave speciale formulieren ontworpen.

Over de zogenaamde extraterritoriale rechten wordt in dit verband nog het volgende opgemerkt. Extraterritoriale rechten zijn bijvoorbeeld eigendomsrechten van percelen die liggen in een andere gemeente. Liggen deze eigendomsrechten in overgaand gebied, zonder dat de gemeente die eigenaresse is wordt opgeheven, dan gaan de eigendomsrechten niet over. Het eigendomsrecht blijft in handen van de gemeente, die voor de herindelingsdatum eigenaresse was. Artikel 44, tweede lid, regelt namelijk alleen de overgang van rechten en verplichtingen van gemeenten, waarvan gebied overgaat naar andere gemeenten. 20

5.2.2 Waardevaststelling activa in overgaand gebied

Alle vermogensobjecten in het overgaand gebied, zoals grond, wegen, gebouwen, enz. gaan over naar de gemeente(n) waaraan dat gebied wordt toegevoegd. Immers, deze objecten zijn onlosmakelijk verbonden aan het overgaand gebied.

Als de gemeente waarvan het gebied afkomstig is blijft bestaan, zal de verkrijgende gemeente de waarde van alle op geld waardeerbare zaken moeten vergoeden.

Voor de bepaling van deze waarde moet onderscheid worden gemaakt tussen publiekrechtelijke eigendommen en privaatrechtelijke eigendommen.

De geldwaarde, die de gemeente die gebied afstaat voor de overgedragen vermogensobjecten ontvangt, moet in eerste instantie uiteraard te worden gebruikt om de boekwaarde volledig af te schrijven.

5.2.2.1 Waardevaststelling publiekrechtelijke eigendommen

Voor de publiekrechtelijke eigendommen, die het meest voorkomen, wordt in het algemeen de boekwaarde als basis voor de waardebepaling aanvaard.

Als de billijkheid dit noodzakelijk maakt, kan van een andere bijgestelde waarde worden uitgegaan. In de volgende gevallen kan daarvoor aanleiding zijn:

- op de desbetreffende activa is (recent) extra afgeschreven;
- investeringen zijn ineens (geheel of gedeeltelijk) uit reserves gedekt;
- de gehanteerde afschrijvingstermijnen en c.q. of -methodieken zijn ongebruikelijk;
- ten aanzien van de over te dragen activa bestaat achterstallig onderhoud.

Uitdrukkelijk wordt hierbij aangetekend, dat bij de vaststelling van het bedrag van de verrekening van de boekwaarde kan worden uitgegaan.

In het geval gemeenten in gezamenlijk overleg tot vaststelling van de te verrekenen bedragen komen, dan zien wij als Gedeputeerde Staten in beginsel geen aanleiding om hiervan af te wijken. Als gemeenten niet tot overeenstemming komen, zullen wij naar eigen inzicht de te verrekenen bedragen vaststellen. Daarbij zal naar redelijkheid en billijkheid worden geoordeeld. Bij een meningsverschil zal de ontvangende gemeente moeten aantonen dat de door de overdragende gemeente voorgestelde waarde apert onjuist of onaanvaardbaar is. Zo nodig zullen wij een eigen onderzoek instellen. Dit zal bijvoorbeeld gebeuren als tussen de gemeenten verschil van mening bestaat over de omvang van het achterstallig onderhoud van een publiekrechtelijk eigendom.

Als zich in de praktijk bijvoorbeeld bij over te dragen wegen een meningsverschil voordoet omtrent onderhoud, wordt geadviseerd de onderhoudstoestand van de over te dragen wegen (of eventuele andere voorzieningen) op zo kort mogelijk na de datum van herindeling vast te leggen in een door beide partijen te accorderen onderhoudsrapport, zodat daarover op een later tijdstip geen misverstanden ontstaan.

Bij in exploitatie zijnde grondexploitatiecomplexen ligt het voor de hand uit te gaan van de boekwaarde van de desbetreffende complexen.

Binnen het complex gerealiseerde reserves en voorzieningen gaan eveneens over. De 'nieuwe' gemeente kan de exploitatie voortzetten met de daaraan verbonden exploitatierisico's. 21

5.2.2.2 Waardevaststelling privaatrechtelijke eigendommen

Als het gaat om privaatrechtelijke eigendommen, zoals bijvoorbeeld gemeentelijk bezit in de vorm van huizen, boerderijen of landerijen, wordt in het algemeen de waarde in het economische verkeer als uitgangspunt gehanteerd. Onder deze waarde wordt verstaan de prijs die tot stand komt bij een koop in het vrije verkeer tussen een redelijk handelende verkoper en een redelijk handelende koper. De economische waarde als vastgesteld op basis van de Wet waardering onroerende zaken kan in dit verband een belangrijke rol spelen.

Een bijzonder aandachtspunt vormen de kapitaallasten (rente en afschrijving) waarmee de verkrijgende gemeente vooral bij de overdracht van privaatrechtelijke bezittingen te maken krijgt. Deze zijn in het algemeen hoger dan de daartegenoverstaande pacht-, c.q. huuropbrengsten. De extra last moet binnen een sluitende begroting worden opgevangen.

5.2.2.3 Bodemverontreiniging

Als het gaat om publiekrechtelijke eigendommen, zullen bij het bepalen van het bedrag van de verrekening, de nog te maken kosten in verband met bodemverontreiniging in de regel in mindering worden gebracht op de boekwaarde.

Blijkt na het vaststellen van het verrekenbedrag dat er sprake is van bodemverontreiniging dan zullen de nog te maken saneringskosten ten laste van de verkrijgende gemeente komen. Immers alle rechten en verplichtingen van een gemeente, die betrekking hebben op overgaande gebied, zijn overgegaan op de gemeente waaraan dat gebied is toegevoegd. Voor privaatrechtelijke eigendommen is de waarde in het economisch verkeer uitgangspunt voor de vaststelling van het bedrag van de verrekening. Bij het bepalen van deze waarde zal met bekend zijnde bodemverontreiniging rekening worden gehouden. Ook hier geldt dat de kosten van bodemverontreiniging, die bekend wordt na het vaststellen van het verrekenbedrag, ten laste van de verkrijgende gemeente zullen komen, omdat ook in dat geval alle rechten en verplichtingen, die betrekking hebben op overgaande gebied, zijn overgegaan op de gemeente waaraan dat gebied is toegevoegd.

Tenslotte wordt onder de aandacht gebracht dat volgens het BBV de netto-lasten van bodemsanering alleen nog geactiveerd mogen worden als die verhaald kunnen worden via grondexploitatie. Verwezen wordt naar deel 9, vraag 2 van de vraag & antwoord rubriek van de commissie BBV. In bijlage 2 is deze vraag en het antwoord opgenomen.

5.2.3 Reserves en voorzieningen

Onderscheid moet worden gemaakt tussen gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden reserves en voorzieningen. Reserves en voorzieningen die tot een bepaald gebied kunnen worden gerekend, geven in elk geval aanleiding tot verrekening. Als bijvoorbeeld zich in het overgaande gebied een gemeentelijk gebouw bevindt, behoort de opgebouwde onderhoudsvoorziening te worden overgedragen.

Overigens is het in een groot aantal gevallen niet eenvoudig vast te stellen welke voorzieningen geheel of gedeeltelijk tot een bepaald gebied kunnen worden gerekend. Ondeelbare rechten en verplichtingen gaan zoals eerder opgemerkt (zie hoofdstuk 5.2), altijd over naar in de herindelingswet aan te wijzen gemeente.

Op grond van art 50, lid 2 van de Wet Arhi kunnen wij bij de vaststelling van het bedrag van de verrekening in beginsel alle reserves en voorzieningen betrekken. 22

Dit betekent, dat niet alleen de gebiedsgebonden bestemmingsreserves en voorzieningen voor verrekening in aanmerking komen, maar ook de algemene reserve en die bestemmingsreserves, die geen directe relatie met overgaand gebied hebben. De bedoeling van artikel 50, lid 2 is, zo blijkt uit de Memorie van Toelichting, het mogelijk te maken reserves en voorzieningen in de verrekening te betrekken wanneer de billijkheid dat met zich meebrengt. Verder wordt in de Memorie van Toelichting opgemerkt, dat het in de rede ligt om bij het vaststellen van het bedrag van de verrekening de totale, zowel positieve als negatieve, financiële gevolgen voor de desbetreffende gemeenten in ogenschouw te nemen en niet slechts één aspect daarvan. Uit de toelichting blijkt verder dat de gewijzigde bepalingen niet meer beogen dan het bieden van een handreiking aan degene, die belast is met het vaststellen van de verrekeningen, Gedeputeerde Staten.

Voor zover het betreft de verrekening van de algemene reserves en de niet-gebiedsgebonden bestemmingsreserves zijn wij van mening dat deze reserves moeten worden verrekend, als dit redelijk is. In die gevallen is het vervolgens de vraag welke verdeelsleutel moet worden gehanteerd. Naar onze mening ligt een verrekening op basis van het aantal inwoners het meest voor de hand. Dit sluit echter niet uit dat in gevallen die daarvoor aanleiding geven, andere verdeelsleutels gebruikt kunnen worden.

5.3 Voorziening van water, elektriciteit en gas

Toegevoegd gebied blijft deel uitmaken van het voorzieningengebied van de nutsbedrijven, die daarin voorzagen op de dag voorafgaand aan de datum van herindeling. Dit op de voorwaarde dat partijen geen andere regeling treffen. Voor de rechten en verplichtingen die verband houden met de voorziening van water, elektriciteit en gas treedt bij opheffing van de gemeente in de plaats de in de herindelingswet aangewezen gemeente. Ook hiervoor is het opstellen van een akte niet nodig. Deze regeling is opgenomen in artikel 45 van de Wet Arhi. Overigens in de praktijk komen verrekening ter zake van dit onderdeel nauwelijks voor.

5.4 Uitkeringen van Rijk, provincie of gemeente

Op grond van artikel 48, eerste lid, van de Wet Arhi, worden uitkeringen die door het Rijk, de provincie of gemeenten verschuldigd zijn over de vóór de datum van herindeling aangevangen boekingsstijdvakken, dienstjaren of uitkeringsjaren voor het overgaand gebied, gedaan aan de gemeente waartoe dat gebied vóór die datum behoorde. Deze regeling is van overeenkomstige toepassing op uitkeringen die aan het Rijk, de provincie of gemeenten worden gedaan.

In het tweede lid wordt een regeling getroffen voor die gevallen waarin het om een uitkering aan, respectievelijk door, een op te heffen gemeente gaat. In dat geval wordt uitgekeerd aan, respectievelijk door, de gemeente waaraan het gebied van de op te heffen gemeente wordt toegevoegd of als dit gebied overgaat naar meer dan één gemeente, de in de herindelingswet aan te wijzen gemeente (artikel 48, tweede lid).

In eerste instantie dienen de betrokken gemeenten te onderzoeken of en zo ja in hoeverre, deze uitkeringen moeten worden verrekend.

5.5 Overige verrekeningen

In hoofdstuk IX van de Wet Arhi zijn bijzondere regelingen voor enkele wetten opgenomen waarmee bij herindeling rekening moet worden gehouden. De in dit hoofdstuk opgenomen artikelen 68 en 69 vermelden expliciet de mogelijkheid tot verrekening. 23

Artikel 68 bepaalt dat voor nog te verrichten handelingen ten behoeve van de vijfjaarlijkse afrekening voor in overgaand gebied gelegen scholen voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs de raad van de gemeente waaraan dat gebied wordt toegevoegd bevoegd is. Verder wordt het overschrijdingsbedrag per leerling voor de periode tot het jaar waarin de herindelingsdatum valt voor het op de datum van herindeling lopende tijdvak van vijf jaar bepaald alsof geen herindeling heeft plaatsgevonden.

Voor de vijfjaarlijkse afrekening voor het voortgezet onderwijs is in artikel 69 eveneens een afzonderlijke regeling opgenomen. Het overschrijdingsbedrag per leerling over enig op de herindelingsdatum verstreken of het lopende kalenderjaar, wordt berekend als had geen herindeling plaatsgevonden. Over de overige jaren van het vijfjarige tijdvak wordt het overschrijdingsbedrag berekend naar de toestand ná laatstbedoeld kalenderjaar.

5.6 Bevoegdheid en tijdstip vaststelling verrekeningen

Voor zover het gaat om de verrekeningen tussen gemeenten bepaalt artikel 50 van de Wet Arhi dat Gedeputeerde Staten deze vaststellen. Voordat het besluit wordt vastgesteld moeten de betrokken gemeentebesturen worden gehoord. Het besluit bevat het bedrag en zo nodig de wijze van betaling.

In de praktijk bieden wij de betrokken gemeenten de gelegenheid om in onderling overleg overeenstemming te bereiken over de elementen die voor verrekening in aanmerking komen en over de hoogte van het bedrag.

Als hierover overeenstemming is bereikt zullen wij in beginsel de op deze wijze tot stand gekomen verrekening ongewijzigd vaststellen.

Omdat als gevolg van deze handelwijze ons besluit tot vaststelling van de verrekening in feite door de gemeente wordt voorbereid merken wij nog het volgende op.

De voorbereiding van besluiten behoort tot het dagelijks bestuur van de gemeente en is dus een taak van het college van burgemeester en wethouders. Toch verdient het aanbeveling, met name gelet op het politieke belang van de materie, het ontwerp-besluit van de verrekening voorlopig te laten vaststellen door de gemeenteraad.

In de Wet Arhi is niet geregeld binnen welke termijn Gedeputeerde Staten de verrekeningen moeten vaststellen. Wij staan op het standpunt, dat gemeenten hiervoor een redelijke termijn ter beschikking dienen te hebben.

Als na het verstrijken van een jaar na de datum van ingang van de herindeling nog geen duidelijke en kenbaar gemaakte voortgang is geboekt in het overleg, dan zullen wij onze verantwoordelijkheid nemen en het initiatief nemen om tot een spoedige vaststelling van de verrekening te komen.

5.7 Rente

Tussen de datum van ingang van de herindeling en de betaling van de te verrekenen bedragen verloopt nogal wat tijd. Immers eerst zal de jaarrekening van het aan de herindeling voorafgaand jaar moeten zijn opgesteld en gecontroleerd door de accountant. Dit om zekerheid te hebben over de hoogte van de activa en passiva op het moment van de herindeling. Vanwege het tijdsverloop is het redelijk en gebruikelijk, dat de te verrekenen bedragen met rente worden vermeerderd. 24

Hiervoor kan uitgegaan worden van de gemiddelde rente op de kapitaalmarkt voor 20-jarige leningen zonder renteaanpassingen een en ander conform opgave door de Bank Nederlandse Gemeenten. De rente dient te worden berekend over de periode lopende vanaf het tijdstip waarop de herindeling ingaat tot aan het tijdstip waarop de feitelijke betaling plaatsvindt.

Genoemd percentage geldt dan voor het totaal van het te verrekenen bedrag. Er is geen aanleiding om voor bepaalde investeringen met een uitzonderingsrente te werken.

De ervaring leert dat een aanzienlijke periode verstrijkt voordat Gedeputeerde Staten het bedrag van de verrekeningen kunnen vaststellen. Immers de voorbereiding en de procedure om te pogen tot overeenstemming tussen gemeenten te komen, vergt veelal veel tijd. Gelet daarop wordt aanbevolen voorschotbetalingen te doen. Daardoor kan de te verrekenen rente belangrijk worden verminderd.

10-201100582

